

**مجموعه چکیده مقالات
نخستین همایش ملی
تربیت در زیست بوم جدید**

سرشناسه	: همایش ملی تربیت در زیست‌بوم جدید (نخستین: ۱۴۰۰: تهران)
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه چکیده مقالات نخستین همایش ملی تربیت در زیست‌بوم جدید/ ناظر علمی و مؤلفان کمیته علمی مجموعه چکیده مقالات نخستین همایش ملی تربیت در زیست‌بوم جدید.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۶۲ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۸۹-۲۸-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: آموزش از راه دور -- ایران -- آموزش به کمک کامپیوتر -- کنگره‌ها Distance education -- Iran -- Computer-assisted instruction -- Congresses تحولات آموزشی -- ایران -- کنگره‌ها Educational change -- Iran -- Congresses آموزش و پرورش -- اثر نوآوری -- کنگره‌ها Education -- Effect of technological innovations on -- Congresses آموزش بر پایه وب -- ایران -- کنگره‌ها Web-based instruction -- Iran -- Congresses
شناسه افزوده	: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی
شناسه افزوده	: Shahid Rajaei Teacher Training University
رده‌بندی کنگره	: LB۱۰۲۸/۵
رده‌بندی دیویی	: ۳۳۴۰۹۵۵/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۷۰۴۶۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

عنوان	: مجموعه چکیده مقالات نخستین همایش ملی تربیت در زیست‌بوم جدید
ناظر علمی	: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی
ناظر اجرایی	: معاونت پرورشی و فرهنگی (اداره کل امور تربیتی، مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی)
ویراستار	: حمیده حجازی
نوبت چاپ	: اول - بهار ۱۴۰۱
انتشارات	: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی
طراح جلد	: ایمان اوجیان
ناظر چاپ	: اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران
صفحه‌آرا	: نیره فیروزی
شمارگان	: ۹۰۰ نسخه
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۸۹-۲۸-۴
	: ISBN: 978-622-6589-28-4

کلیه حقوق این اثر برای مؤلفان و مترجمان و دانشگاه تربیت دبیر شهیدرجایی محفوظ است.

نشانی: تهران، لویزان، کد پستی ۱۵۸۱۱-۱۶۷۸۸، صندوق پستی ۱۶۳ - ۱۶۷۸۵، تلفن: (۲۶۳۲) ۹ - ۰۲۲۹۷۰۰۶۰ - ۰۲۲۹۷۰۰۷۰.

تلفکس: ۰۲۲۹۷۰۰۴۲، پست الکترونیکی: Publish@sru.ac.ir، وب سایت: <http://Publish.sru.ac.ir>

نخستین همایش ملی

تربیت در زیست بوم جدید

1st National Conference on Education in the New Ecosystem

نوزدهم اسفند ۱۴۰۰ - تهران

حامیان همایش

شورای سیاست‌گذاری همایش

مسئولیت	نام و نام خانوادگی	وابستگی سازمانی
رئیس همایش	دکتر اصغر باقرزاده	معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش
دبیر کل همایش	دکتر مسعود شکوهی	مدیر کل امور تربیتی، مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی
رئیس کمیته اجرایی همایش	دکتر مسعود بهرامی	مدیر کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران
رئیس کمیته علمی همایش	دکتر محمد شمس اسفندآبادی	معاون پژوهش و فناوری دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دبیر علمی همایش	دکتر عبدالله صلواتی	معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
کمیته برنامه‌ریزی همایش	اکبر سرداری	معاون برنامه‌ریزی و توسعه فعالیت‌های امور تربیتی
کمیته برنامه‌ریزی همایش	مجتبی جعفریان	رئیس اداره امور تربیتی ستاد
کمیته برنامه‌ریزی همایش	اشرف قمری	رئیس اداره امور تربیتی شهرستان‌های استان تهران

اعضای کمیته علمی همایش

استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر حمیدرضا عظمتی
استاد دانشگاه تهران	دکتر احد فرامرز قراملکی
استاد دانشگاه تهران	دکتر خسرو باقری نوعپرست
استاد مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی	دکتر مقصود فراستخواه
استاد دانشگاه قم	دکتر محمد ذبیحی
استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر محمد شمس اسفندآبادی
استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر عین‌الله خادمی
دانشیار دانشگاه شهید بهشتی	دکتر محسن جاهد
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر عبدالله صلواتی
مدرس کالج کانترا کاستای آمریکا	دکتر اسدالله رحمانزاده کبیر
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر بهرام صالح صدق‌پور
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر نجف طهماسبی‌پور
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر علی‌اکبر افراسیاب‌پور
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر سید رسول عمادی
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر محمدرضا امام جمعه
استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر علیرضا عصاره
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر فریده حمیدی
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر فخرالسادات نصیری
استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر فاطمه خالوندی
استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر جمشید جراره
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر رسول عبدالله میرزایی
استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر مجتبی صالح‌پور
استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر حسین صفره
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر علی‌اکبر شایسته‌نژاد
استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر محمد عترت‌دوست

استادیار دانشگاه فرهنگیان	دکتر حمید جعفریان یسار
دکتری علوم تربیتی (برنامه ریزی آموزشی) رئیس گروه تحقیق و پژوهش، اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران	دکتر فهیمه یاری
دکتری مدیریت آموزشی (عضو کمیسیون خاص شورای عالی)	دکتر فرحناز حدادی
دکتری مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی از دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات	دکتر رضا رحیمی
استادیار دانشگاه بیرجند	دکتر صادق حامدی نسب
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه	دکتر جواد کیهان
استادیار دانشگاه کاشان	دکتر قاسم آذری آرانی

همکاران اجرایی همایش

عضو کمیته اجرایی	ولی ملائی
عضو کمیته اجرایی	انسیه باغبانی
عضو کمیته اجرایی	نیلوفر ناصری
عضو کمیته اجرایی	اشرف سادات صیادمیری
عضو کمیته اجرایی	نیره فیروزی
عضو کمیته اجرایی	عباس مرادی
عضو کمیته اجرایی	محمد معتمدی نژاد
عضو کمیته اجرایی	زهره فرخ یار
عضو کمیته اجرایی	مریم سادات ذاکرالحسینی
عضو کمیته اجرایی	محمد امیری

کمیته داوران همایش

نام و نام خانوادگی	وابستگی دانشگاهی
دکتر اسدالله رحمانزاده کبیر	مدرس کالج کانترا کاستا
دکتر نجف طهماسبی پور	دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر مجتبی قربانی	استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر علیرضا عصاره	استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر فاطمه خالوندی	استادیار تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر قاسم آذری آرانی	استادیار دانشگاه کاشان
دکتر رضا رحیمی	دکتری مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی از دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
دکتر محسن جاهد	دانشیار دانشگاه شهید بهشتی
دکتر جمشید جراره	دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر رسول عبدالله میرزایی	استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر صادق نصری	دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر فخر السادات نصیری	دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر سید رسول عمادی	دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر حسن زرنوشه فراهانی	استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر عبدالحسین امیدنی نیا	کارشناس ارشد و مدیر مؤسسه آموزشی
دکتر عبدالله صلواتی	دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
مهسا سلیمانی	دانشجوی دکتری دانشگاه شهید بهشتی
دکتر صادق حامدی نسب	استادیار دانشگاه بیرجند
دکتر هادی صمدی	استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر محمد کلانتریان	استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر روشن احمدی	استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر مجتبی صالح پور	استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی
دکتر زهره خوش نشین	استادیار دانشگاه خوارزمی
دکتر حمید جعفریان یسار	استادیار دانشگاه فرهنگیان

استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر حسین صفره
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر علی اکبر شایسته نژاد
دکتری علوم تربیتی (برنامه ریزی آموزشی)، مدرس دانشگاه فرهنگیان	دکتر فهیمه یاری
دکتری مدیریت آموزشی (عضو کمیسیون خاص شورای عالی)	دکتر فرحناز حدادی
دکتری جامعه شناسی فرهنگی، مدرس دانشگاه فرهنگیان	دکتر اشرف زهرهوند
استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر محمد عترت دوست
دکتری فلسفه و حکمت اسلامی از دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر محسن شمس
دکتری فلسفه و حکمت اسلامی از دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر حسین منصوری نوری
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر مریم مشکوه
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر رضا نجاتی
دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی	دکتر مهرک رحیمی
استادیار دانشگاه بین المللی امام رضا	دکتر حمیده پاکمهر
دکترای مدیریت آموزشی دانشگاه اصفهان (رئیس گروه پایش استاندارد و شایستگی های عمومی و تخصصی معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه فرهنگیان)	دکتر نازیلا کریمی
دکتری ادبیات فارسی، مدرس دانشگاه فرهنگیان	دکتر فرشته نصیری
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه	دکتر جواد کیهان
دانشیار دانشگاه بیرجند	دکتر محمدعلی رستمی نژاد
مدرس دانشگاه ارومیه	دکتر ذکریا احمدیان
دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)	دکتر آزاده محولاتی

پیام رئیس همایش

انسان، این خلق فعال خدا، توانایی آن را دارد که در مواجهه با تغییرات اجتناب‌ناپذیر حیات در این کره خاکی که ناشی از ماهیت عالم کثرت است، با استفاده از خرد جمعی شیوه‌های همسان‌سازی خود و زیست‌بوم جدید را کشف کند و تهدید تغییرات را به فرصت تبدیل نماید. بی‌شک، این تغییرات صرفاً مادی نبوده و چالش‌های زندگی در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی از اهمیت بیشتری در جهت‌گیری‌های تمدن بشری داشته و دارد. بر این اساس، مواجهه عالمانه و مؤثر با حوادث و تغییرات مذکور نیاز به مطالعات و پژوهش‌های توصیفی، کاربردی و بنیادی دارد.

نخستین همایش ملی «تربیت در زیست‌بوم جدید» تلاش ممدوحی است که اداره کل امور تربیتی، مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی با همکاری علمی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی پایه‌گذاری نموده است تا با نتایج حاصل از تحقیقات این فراخوان علمی زمینه متناسب‌سازی و اصلاح زندگی بشری به‌ویژه در حوزه تعلیم و تربیت فراهم آید. طبیعتاً در همایش‌های آتی، استفاده از یافته‌های بین‌المللی در موضوع تربیت در زیست‌بوم جدید و نیز تبدیل یافته‌های علمی به گام‌های عملی، مزیتی نو برای فعالان تعلیم و تربیت به وجود خواهد آورد. ان شاءالله.

دکتر اصغر باقرزاده

رئیس همایش

پیام دبیر کل همایش

با نگاهی به اسناد بالادستی به ویژه سند تحول بنیادین وزارت آموزش و پرورش، درمی یابیم که در کشور ما همواره انتظار می رود نظام آموزش و پرورش تربیت محور باشد. مطابق مبانی نظری تحول بنیادین، می توان گفت در راستای تحقق نتیجه جریان تربیت در جامعه اسلامی، هدف کلی این جریان عبارت است از «آمادگی متریبان برای تحقق آگاهانه و اختیاری مراتبی از حیات طیبه در همه ابعاد». از سوی دیگر، این آمادگی در صورتی محقق خواهد شد که همه مؤلفه ها و ابعاد هویت متریبان به شکلی یکپارچه در راستای شکل گیری جامعه صالح و پیشرفت مداوم آن بر اساس نظام معیار اسلامی تکوین و به طور پیوسته تعالی یابد.

پیچیدگی فرآیند تربیت نسل جدید با در نظر گرفتن ویژگی های خاص عصر حاضر، متولیان تعلیم و تربیت را بر آن داشته است که تمام تلاش خود را به کار بندند تا بتوانند در فضای فرهنگی متلاطم و پیچیده موجود، کشتی پهن پیکر آموزش و پرورش را به ساحل اطمینان هدایت نمایند. ناگفته پیداست که سازمان ها در خلأ زیست نمی کنند، بلکه در محیط اجتماعی به حیات و فعالیت خود ادامه می دهند. در عصری که تعاملات اجتماعی، از شکل حضوری فاصله گرفته و بیشتر کنش ها و واکنش های ضروری اجتماعی در فضای مجازی انجام می شود، ابتدا باید پذیرفت که هرگونه زیست موفق در فضای مجازی، نیازمند پذیرش و به کارگیری قواعد، الزامات و پیش نیازهای خاص این فضا است.

در گام بعدی لازم و منطقی به نظر می رسد که در نظر داشته باشیم که متناسب با تحولات محیطی و تعاملات متنوع در فضای مجازی، گاهی حتی یک تهدید محیطی، می تواند کارآیی و اثربخشی سازمان را با چالش ها و تهدیدهای جدی روبرو نماید.

نظام آموزش و پرورش برای این که همواره قادر باشد از پس حل مشکلات پیش بینی شده و نشده خود برآید، لازم به نظر می رسد که پیوسته در حال ارزیابی عملکرد خویش باشد و کارآیی و اثربخشی خویش را مورد پایش مستمر قرار دهد و علی رغم ضعف ها و تهدیدهای محیطی، قادر باشد به نحو مطلوبی به حیات و فعالیت خود ادامه دهد، به ویژه در شرایطی که ویروس منحوس کرونا، معادلات و شرایط موجود را در همه جای دنیا، به نفع فضای مجازی کاملاً تغییر داده است. بدین منظور و در مسیر پیشگیری از تهدیدهای پیش رو، پیش بینی متغیرهای محیطی و شناسایی و برآورد نیازهای متریبان، اهداف و محورهای همایش ملی با هدف افزایش توان پاسخگویی

سازمانی به نیازهای تربیتی نوظهور، معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت متبوع و مشخصاً اداره کل امور تربیتی، مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی را بر آن داشت که ضمن مشورت با صاحب‌نظران درون سازمانی و برون سازمانی، اهداف و محورهای همایش را تعیین و ارائه نماید. استفاده از ظرفیت علمی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی برای اجرای این همایش ملی، در جهت تضمین کیفیت علمی برگزاری همایش، اقدامی اطمینان‌بخش بوده است.

بدین ترتیب، نخستین همایش ملی تربیت در زیست‌بوم جدید با رویکرد علمی و پژوهشی، به دنبال دستیابی به اهدافی همچون مطالعه چالش‌های موجود در مسیر مدیریت و برنامه‌ریزی امور تربیتی دانش‌آموزان در زیست‌بوم جدید، پاسخگویی به نیازهای نوین تربیتی دانش‌آموزان، کمک به ارتقای کارآیی و اثربخشی سازمانی معاونت پرورشی و فرهنگی و همچنین کمک به اعتبارافزایی علمی برنامه‌های معاونت پرورشی و فرهنگی در اسفند ماه سال ۱۴۰۰ برگزار خواهد شد.

امید است که جریان علمی پژوهشی شکل‌گرفته در سال جاری، در سال‌های آتی با قوت و کیفیت بالاتر ادامه پیدا کند و یافته‌های پژوهشی ارزشمند این همایش ملی، مورد استفاده مربیان، معلمان، سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، کارشناسان و مدیران وزارت متبوع قرار گیرد و منشأ خیرات فراوان در مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی سراسر کشور قرار گیرد.

دکتر مسعود شکوهی

دبیر کل همایش

پیام دبیران کمیته علمی همایش

یکی از مقدمات تحقق انسان‌های توانمند و خلاق و ساختارهای کارآمد و اثربخش در عرصه تعلیم و تربیت، نظریه‌پردازی، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی هدفمند و مدون در این عرصه و استفاده از تمامی ظرفیت‌ها و فرصت‌های ممکن و توجه به ضعف‌ها و تهدیدات است.

در همین راستا معاونت پرورشی و فرهنگی اداره کل امور تربیتی، مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی با همکاری دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی در راستای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی اثربخش تربیتی و توانمندسازی مسئولان حوزه تربیت و جلب مشارکت کارکنان، اولیا و دانش‌آموزان در فعالیت‌های تربیتی، اقدام به برگزاری «نخستین همایش ملی تربیت در زیست‌بوم جدید» کرد تا با بهره‌گیری از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های علمی دانشمندان و محققان سراسر کشور، به بررسی نیازها، خواسته‌ها و انتظارات تربیتی در زیست‌بوم جدید بپردازد و آن را مورد رصد و تحلیل قرار دهد.

نخستین همایش ملی تربیت در زیست‌بوم جدید فرصت مغتنمی برای گفتگوهای مؤثر و عرضه پژوهش‌های جدی و جدید در عرصه تربیت فراهم ساخت. اکنون بر خود می‌بالیم که در این همایش به توفیق الهی و همت دانشوران توانسته‌ایم یافته‌های پژوهشی اثربخشی را در محورهای برنامه‌ریزی تربیتی، فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی، نیازها و انتظارات تربیتی، جهانی‌شدن و تربیت دانش‌آموز، آینده‌پژوهی تربیت و شیوه‌های نقش‌آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه تقدیم جامعه علمی کنیم.

دبیرخانه همایش از ۳۱ استان نزدیک به ۷۰۰ مقاله دریافت کرده است که حدود ۴۰۰ مقاله توانسته‌اند مراحل داوری اولیه و مشابهت‌یابی و داوری تخصصی را با موفقیت پشت سر بگذرانند. تنوع موضوعی این مقالات نیز می‌تواند درخور توجه باشد. این مقالات از دریچه‌هایی چون مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، روان‌شناسی، فناوری اطلاعات، علوم قرآن، فلسفه، اخلاق، آموزش علوم، علوم ورزشی، فلسفه تعلیم و تربیت، پدیدارشناسی و هنر به تحلیل و واکاوی محورهای همایش پرداختند.

مجموعه حاضر می‌تواند در راستای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی اثربخش تربیتی، مدیریت و اصلاح رویه‌ها، نظام تعلیم و تربیت را به راه‌های نوین و خلاقانه و اثربخش فراخواند.

دکتر عبدالله صلواتی
دبیر علمی همایش

دکتر محمد شمس اسفندآبادی
رئیس کمیته علمی همایش

پیام رئیس کمیته اجرایی همایش

تعلیم و تربیت می‌تواند موجبات رشد همه‌جانبه افراد جامعه را فراهم کند و به طور کلی پرورش استعداد های فردی و تحکیم پایه‌های زندگی جمعی، گسترش آرمان‌های نظام اسلامی و ایجاد تفاهم میان افراد در سایه تعلیم و تربیت صورت می‌گیرد. در فرهنگ اسلامی، نظام تعلیم و تربیت، رسالت پرورش انسان‌های مؤمن، آگاه، متفکر، خلاق، متخلق و آزاداندیش را برعهده دارد تا بتواند بر اساس معرفت و بصیرت در مسیر عبودیت الهی گام نهاده و تا مرز خَلیفَةُ اللَّهِ پیش روند. نتیجه فرآیند تربیت، آماده‌شدن افراد جامعه برای تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبه در همه ابعاد در مسیر قرب الی الله است. بر این اساس می‌توان هدف کلی جریان تربیت را آمادگی متریبان برای تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبه در همه ابعاد برشمرد. اما این آمادگی نیز در صورتی محقق خواهد شد که همه مؤلفه‌ها و ابعاد هویت متریبان به شکلی یکپارچه در راستای شکل‌گیری جامعه صالح و پیشرفت مداوم آن بر اساس نظام معیار اسلامی تکوین و به طور پیوسته تعالی یابد.

در واقع می‌توان گفت، پیشرفت و توسعه هر کشور بدون تردید وابسته به میزان و چگونگی توسعه نظام تعلیم و تربیت آن کشور است و توسعه نظام تعلیم و تربیت در گرو بهره‌گیری همه‌جانبه این نظام از یافته‌های علمی و دستاوردهای تربیتی پژوهشگران و دانشمندانی است که با رصد تحولات و مذاقه در شرایط تربیتی در حال تحول و دگرگونی در دنیای پیچیده امروز که گسترش فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و تأثیرات آن بر فرهنگ و نظام‌های تربیتی جوامع از یک سو و رخداد پدیده‌هایی غیر قابل پیش‌بینی چون همه‌گیری جهانی بیماری کرونا از دیگر سوی بر آن سایه افکنده و زیست‌بوم جدیدی را خلق نموده، می‌باشد.

در راستای این هدف متعالی، اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران مفتخر است میزبان پژوهشگران، اندیشمندان و دغدغه‌مندان حوزه تعلیم و تربیت در نخستین همایش ملی «تربیت در زیست‌بوم جدید» باشد تا به واسطه این رویداد ارزشمند علمی که به همت والای معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش (اداره کل امور تربیتی، مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی) با همکاری دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی و استقبال کم‌نظیر فرهنگیان، استادان دانشگاه، دانشجویان و پژوهشگران سراسر کشور صورت پذیرفت، بتوان گامی

مؤثر در مسیر شناسایی فرصت‌ها و تهدیدات تربیتی، سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات عالمانه تربیتی در زیست‌بوم جدید برداشت.

در پایان بر خود لازم می‌دانم به پاس مدیریت برنامه‌ها از مدیر کل سابق آموزش پرورش شهرستان‌های استان تهران جناب آقای سید مجتبی هاشمی و زحمات همکاران ساعی و خدوم در اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران در مجموعه معاونت پرورشی و فرهنگی و معاون محترم پژوهش، برنامه‌ریزی و توسعه منابع جناب آقای یوسف بهارلو و سایر همکاران، در راستای برگزاری هرچه باشکوه‌تر این همایش تقدیر و تشکر ویژه نموده و توفیق روزافزون ایشان را از ایزد باری تعالی خواستارم.

دکتر مسعود بهرامی

رئیس کمیته اجرایی همایش

فهرست مقالات

صفحه	عنوان
۵۵	تربیت هدفمند، کل‌گرایانه و گشوده اسدالله رحمان‌زاده کبیر
۵۷	دانش‌آموزان ایرانی و مدرسه فردا آینده تربیت و تربیت آینده مقصود فراستخواه
۵۸	واکوی نیازها و انتظارات تربیتی متناسب با ویژگی‌ها و نیازهای نسل Z زهره پروازی مقدم، کوروش فتحی واجارگاه، کامبیز پوشنه، علی‌اکبر خسروی‌بابادی
۵۹	رسالت وزیر بصیر و معلمان فهیم آموزش و پرورش در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی غلامعلی افروز
۶۳	ریشه‌یابی آسیب‌های آموزش مجازی در تربیت علمی دانش‌آموزان ابتدایی فائزه زینالی حسین بگلو، عارفه زارع‌زاده مهریزی
۶۴	تأثیر فناوری اطلاعات و دورکاری بر عملکرد تحصیلی دانش‌جو معلمان در آموزش مجازی (دانشگاه فرهنگیان اردبیل) ابراهیم طاهری نمهیل، زهرا رستمی برندق
۶۵	بررسی اثرات عوامل فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی با در نظر گرفتن تربیت دانش‌آموز، مطالعه موردی دبیرستان‌های دخترانه گرگان فاطمه معصومی شیخ احمد لویی
۶۶	واکوی آسیب‌ها و چالش‌های عدم استفاده معلمان از اخلاق حرفه‌ای در محیط آموزشی از دیدگاه مدیران مدارس ابتدایی شهر یزد: یک پژوهش نظریه‌مبنایی محمدامین دهقان طرزجانی، حمیده دهقان طرزجانی
۶۷	برنامه‌ریزی تربیتی در مدارس بر اساس نظریه رشد اخلاقی کلبه‌برگ مریم میرزایی بیناباج

۶۸	تبیینی نو از مؤلفه‌های نظریه انتخاب جهت به‌سازی برنامه‌های تربیتی دانشگاه فرهنگیان نیکی نیروزاده، ام‌البینین زارعی کردشولی
۶۹	نقش تعارض کار خانواده و کیفیت زندگی کاری در پیش‌بینی تعهد سازمانی در کارکنان آموزش و پرورش کهگیلویه و بویراحمد حیات لایقی پور
۷۰	ارائه الگوی پارادایمی تربیت دینی در فضای مجازی فریبا ابری
۷۱	بررسی نگرش معلمان در استفاده از فناوری واقعیت افزوده موبایل در یادگیری: پتانسیل متاورس برای یادگیری محمد رضا شهبازی، الناز قاسمی
۷۲	نیازسنجی فرهنگی دانش‌آموزان دوره ابتدایی در زیست‌بوم جدید (مطالعه پدیدارشناسانه) جواد کیهان، انسیه باغبانی
۷۳	بررسی رابطه تعلق‌خاطر به مدرسه و انگیزش ورزشی در کلاس‌های مجازی تربیت‌بدنی شهر بیرجند در زیست‌بوم جدید مریم صحرانورد، امین امانی، هانیه هامونی
۷۴	علل افت آموزشی در دوران کرونا و پسا کرونا با تکیه بر چالش‌ها و فرصت‌های ایجادشده میثم محمدیان، مه‌ری رجبی، صادق غلامی اندرانی، مرتضی اسلامی
۷۵	An SEM analysis of the relationships between teachers' professional and digital literacy, ICT efficiency in teaching, and meeting the challenges of online environments during the COVID-19 situation Shahla Baniadamdzaj

۷۶	بررسی نقش برنامه درسی پنهان در معنویت و تربیت دینی دانش آموزان با تاکید بر زیست بوم جدید جواد دیهیم، سمیرا رضائی
۷۷	پدیدارشناسی چالش‌های تربیت در زیست بوم آموزش الکترونیکی و شایستگی‌های مورد نیاز برای حضور اثربخش در آن امیر مرادی، محسن کردلو
۷۸	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی در دوران کرونا و پسا کرونا عبدالغفور جامی رودی
۷۹	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در برنامه درسی آموزش‌های مجازی سمیرا حسن‌زاده
۸۰	هویت حرفه‌ای معلم: روایت‌های یک دانشجو معلم فاطمه حسینی، هادی پورشافی
۸۱	بررسی چالش‌ها و فرصت‌های آموزش مجازی در دوران کرونا در دانش آموزان و معلمان مقطع متوسطه شهر زنجان لیلا اجلی، سالومه رستمیان
۸۲	نقش آفرینی تربیتی خیال از دیدگاه علامه حسن‌زاده آملی شهناز شایان فر
۸۳	تأثیر نگرش وجودی صدرا به حیات دنیوی انسان بر اخلاق فردی و اجتماعی زینب کریمی قدوسی
۸۴	مؤلفه‌های انسان‌شناختی تربیت اخلاقی از دیدگاه فیض کاشانی الهه جعفری کوپایی، عبدالله صلواتی
۸۵	مقایسه اثربخشی تدریس مجازی و سنتی بر احساس تعلق به مدرسه دانش آموزان دختر متوسطه اول شهرستان کرخه مریم صادقی

۸۶	تبیین رابطه نوآوری و مدیریت دانش با نقش میانجی سرمایه روانشناختی در دانش‌آموزان در زیست‌بوم جدید شیوع بیماری کرونا کاظم چراغ بیرجندی، طیبه راهداری
۸۷	(بررسی فرصت‌ها و چالش‌های جهانی‌شدن تربیت ایرانی اسلامی با رویکرد گسترش زبان فارسی) سید نیام الدین حسین، سید محمود سید صادقی، شمس‌الحاجیه اردلانی
۸۸	چگونه توانستم انگیزه و لذت یادگیری را با استفاده از کار گروهی در کلاس (مجازی) افزایش دهم. مارال ثانی
۸۹	بررسی امکان استقرار آموزش مجازی در مدارس متوسطه دوم شهر کوهدشت در دوران کرونا یاسر گراوند، محمد کوهی، الهه سیدکابلی
۹۰	تهدیدات نقش‌های حرفه‌ای در رهبری پاره وقت: اثرات حمایت ناکارآمد بر شناسایی، نشخوار فکری و رضایت شغلی رهبر در زیست‌بوم جدید شیلا صادق‌نژاد، جواد کیهان
۹۱	رمزبینه‌های سریع پاسخ، پدیده‌های نوظهور در امر آموزش صادق حامدی نسب، محسن آیتی، حمیده عزیزی
۹۲	بررسی نیازهای تربیتی در تربیت صحیح سید نورالدین حسینی
۹۳	معلم الهام‌بخش با تکیه بر نظریه گلسر و باب سالو عطیه حکمی
۹۴	آینده‌پژوهی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر تربیت دانش‌آموزان در افق ۱۴۱۰ فیروزه توکلی، زهره شیرازی‌نژاد پناگاهی
۹۵	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی دانش‌آموزان در فضای مجازی با محوریت تربیت دینی

	زهرا قربانی
۹۶	مطالعه عوامل مؤثر بر رشد اخلاقی دانش آموزان در اکوسیستم جدید یادگیری طاهره مجدالدین، سید محمد میردامادی، زهره اسمعیلی، محمدرضا سرمدی
۹۷	جایگاه اخلاق و رویکردهای آموزشی، پرورشی و تربیتی اخلاق در مدارس نبی اله ابراهیمی
۹۹	بررسی شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه از دیدگاه معلمان، مدیران، معاونان و مربیان پرورشی دوره اول متوسطه شهرستان قرچک در سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۴۰۱ عبدالرضا شیرکوند، ناصر شیرکوند، ملیحه شه دوست، پرند شیرکوند
۱۰۰	تجربه زیسته دانش آموزان از کلاس‌های فوق برنامه در دوران کرونا سعیده الهی دوست، علی خالق خواه، منصوره قضاوی
۱۰۱	آسیب‌های تربیتی فضای مجازی بر فرزندان ناشی از ادغام فرهنگ بیگانه با خودی الهام محمودی
۱۰۲	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی دانش آموزان در فضای مجازی آسیه آشنای رودی، حسن رحمان‌پور
۱۰۳	نسبت نوجوان و رسانه؛ ضرورت بازاندیشی در پیش فرض‌ها حسن اسدی، سحر ذبیحی دان
۱۰۴	نقش مدرسه در فرآیند تربیتی در زیست‌بوم جدید رقیه پرونده، آریادخت معینی
۱۰۵	آموزش مجازی در دوران کرونا، فرصت‌ها و چالش‌های آن فخرالسادات نصیری ولیک بنی، فاطمه زارعی
۱۰۶	بررسی اهداف ساحت تربیت علم و فناوری در سند تحول بنیادین و میزان تحقق آن در برنامه درسی دوره ابتدایی منیژه زینلی دهمیری

۱۰۷	یادگیری دانش‌آموزان در پرتوی فرصت‌های ایجادشده در فضای مجازی ابوالفضل رضایی کاخکی، الهام رضایی کاخکی
۱۰۸	تأثیر فضای مجازی و نقش معلم بر تربیت دینی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر مشهد زهره انصاری بهابادی
۱۰۹	شیوه‌های نقش‌آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه ابتدایی اشرف زهره‌وند
۱۱۰	بررسی نقش جهانی‌شدن در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان در مواجهه با پاندمی کووید-۱۹ محبوبه نژادشفیعی دخت داورانی، وجیهه نژادشفیعی، سمیه نژادشفیعی، حسن پریش، مهدیه نژادشفیعی
۱۱۱	طراحی مدل برگزاری مسابقات و جشنواره‌های تربیتی در زیست‌بوم جدید فهیمه یاری، سید مجتبی هاشمی، یوسف بهارلو
۱۱۲	بررسی اثربخشی آموزش هوش اجتماعی سایبری بر ارتباطات مجازی دانش‌آموزان در شبکه‌های اجتماعی: یک مطالعه نیمه تجربی فرزاد سهیلی، نازنین ملکبان
۱۱۳	برنامه‌ریزی برای تربیت مهارت‌های شنیداری و گوش‌دادن فعال دانش‌آموزان با اجرای برنامه بوم (برنامه ویژه مدرسه) نگین توماج
۱۱۴	بررسی میزان استفاده از فضای مجازی بر کیفیت زندگی در ورزشکاران و غیر ورزشکاران در دوران کرونا غلامرضا لطفی، سمیه جعفری مطلق، حمیده احمدی، فاطمه حسینی قادیکلایی، محدثه عالیانی‌نژاد، علی سرلک
۱۱۵	فعالیت بدنی، ایمنی و کرونا مجتبی صالح‌پور، علی سرلک

۱۱۶	اثر بخشی تدریس مبتنی بر زیبایی شناسی با استفاده از نقشه ذهنی بر اهمال کاری دانش آموزان در فضای مجازی زهره مصباح فر، محمدشهاب محمد آخوندی، علیرضا مصباح فر
۱۱۷	بررسی استفاده از انواع آزمایشگاه‌ها برای یادگیری درس علوم راضیه خادم الحسینی، حسن منافی
۱۱۸	Identity Construction in a Remote Learning Context during the COVID-19 Pandemic :BA versus MA Students in a Teacher Training University Mavadat Saidi, Niloofar Karami
۱۱۹	بررسی تأثیر تربیت معنوی بر سازگاری اجتماعی، خودتنظیمی و سلامت روان دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر قاین مرتضی بهاری، علی کوهی نژاد، طاهره شیرمحمدی
۱۲۰	تولید و مدیریت محتوای ملی و دینی راهکاری جهت مبارزه با بی اخلاقی در شبکه‌های اجتماعی مجازی رضا تاج آبادی، غلامعلی محسن آبادی، رضا محسن آبادی
۱۲۱	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی خوجه بی بی نوری یانی، عبدالباسط خانه زاده
۱۲۲	بررسی رابطه بین عدم مدیریت فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی: شواهدی از ماده ۱۴ قانون آیین دادرسی کیفری شعبان محمدی، علی محمدی، حسین محمدی، حسین سیفی، کاظم میرجعفری
۱۲۳	جایگاه مدیریت دانایی محور مدرسه در زیست بوم جدید دوره کرونا و پساکرونا عاطفه میرخالص، فاطمه خالوندی
۱۲۴	بررسی کیفی مشکلات فضای مجازی دوران کرونا در زیست بوم جدید دانش آموزان ابتدایی شهر اردبیل سهراب فرج خواه

۱۲۵	فضای مجازی، مزایا و معایب هادی محمدی، علی کوهی نژاد
۱۲۷	آموزش اثربخش در هزاره سوم با بهره‌مندی از روش آموزش و تدریس الکترونیکی محمد مهدی آهنگری
۱۲۸	اضطراب (استرس) کرونا و چالش افت تحصیلی دانش‌آموزان فاقد تجهیزات آموزش مجازی لیلا دانشمند
۱۲۹	تحلیل داستانهای کتب درسی دوره ابتدایی و مهندسی هنجار در دانش‌آموزان حلیمه روحانی، مهسا رون
۱۳۰	بررسی رابطه جهت‌گیری‌های ارتباطی خانواده با انزوای اجتماعی دانش‌آموزان عضو شبکه‌های مجازی اجتماعی با توجه به نقش میانجی گرایانه اعتماد به نفس مریم زابلیان
۱۳۱	بررسی میزان تأثیر فضای مجازی بر سبک زندگی و ارتقا سلامت و اضطراب کرونا دانش‌آموزان متوسطه دوم منطقه ورامین مریم زابلی منفرد
۱۳۲	آینده‌پژوهی تربیت الهام مکارمانی
۱۳۳	چیستی و چرایی طرح خوانا برای آموزش دانش‌آموزان دبستانی و پیش‌دبستانی صادق حامدی نسب، میترا فتحی
۱۳۴	مطالعه محتوای کتاب فرهنگ و هنر پایه هفتم در تطبیق با سند تحول بنیادین آموزش و پرورش محمودرضا حقیقت
۱۳۵	آموزش مجازی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها در رشد علمی و تربیتی دانش‌آموز شهربانو قاسمی سفیدکوهی

۱۳۶	بررسی سلامت روانی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان آذربایجان غربی در ایام کرونا امیر همتی، اکبر بادفر، ابراهیم شکوری، حسین عیدی
۱۳۷	مزیت‌ها و تهدیدهای تربیتی دانش‌آموزان در زیست‌بوم جدید جمشید جراره، علی صفرزاد، پریسا اسدالهی
۱۳۸	اوقات فراغت دانش‌آموزان؛ فرصت‌ها و چالش‌ها محجوبه ناصری، عارفه عرب‌نژاد، هما انجم شعاع
۱۳۹	بررسی عملکرد معلمان در میزان جذب مشارکت و سطح فعالیت بدنی دانش‌آموزان در بستر آموزش مجازی مهران زهدی
۱۴۰	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی مائده حیدری، مریم حیدری
۱۴۱	فواید تربیتی چندرسانه‌ای در کلاس‌های برخط (آنلاین) مهرنوش قهرمانی، صدیقه سالاری، فرخ لقا رضایی، اعظم محرایی
۱۴۲	تأثیر فضای مجازی بر سبک زندگی نوجوانان سمانه کوهساری، ابوالفضل محمودی، قربان محمد حسن‌نژاد
۱۴۳	بررسی میزان تحقق نیازهای دانش‌آموزان در کلاس‌های برخط (آنلاین) براساس مدل سلسله مراتبی مازلو سمانه دهقانی، ساناز دهقانی
۱۴۴	فضای مجازی چه فرصت‌ها و تهدیدهایی را به وجود آورده؟ بلال مرادویسی
۱۴۵	آسیب‌شناسی فضای مجازی بر کیفیت تعامل والد - فرزند مریم جلیلی
۱۴۶	تبیین جایگاه هنر در تعلیم و تربیت

	ندا خداکرمان گیلان، محسن نیازی، مریم پاکار، لیلا پناهنده
۱۴۷	تأثیر روش‌های تدریس مبتنی بر تعامل بر تربیت اجتماعی دانش‌آموزان رضا چندول
۱۴۸	هویت‌سازی بر اساس اعتدال در سیره معصومین به عنوان طرح تربیتی آینده نرگس حسنی مقدم، عصمت عینلو
۱۴۹	اختلالات شناختی بیماری همه‌گیر COVID-19: چالش‌ها و راهکارها فیروزه علویان
۱۵۰	اثربخشی آموزش گروهی مهارت‌های مطالعه (مدیریت زمان، برنامه‌ریزی، مرور و روش‌های تقویت حافظه) بر سلامت روان دانش‌آموزان نجف طهماسبی‌پور، سعید دروگر
۱۵۱	تحلیل مفهوم زندگی معنادار در رویکرد اگزستانسیالیسم جهت تدوین اهداف تربیتی قاسم غلامحسین‌پور کامی، وحید فلاح، لادن سلیمی
۱۵۲	نقش جهانی‌شدن در توسعه آموزش مجازی از دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان وحیده علیپور، رحیم مرادی
۱۵۳	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی عبدالعلی زندی مومن
۱۵۴	تجزیه و تحلیل فرآیند توسعه برنامه‌درسی بر اساس سه مدل مدرنیسم و پست‌مدرنیسم و نظریه کنشگر-شبکه حسین لطفی، سیدمحمدرضا امام جمعه، غلامعلی احمدی، علیرضا عصاره، جواد حاتمی
۱۵۵	جهانی‌شدن با تمرکز بر حوزه تربیت بتول سرآبادانی
۱۵۶	لزوم بازنگری در سیاست‌ها و راهبردهای وزارت آموزش و پرورش در مواجهه با شبکه‌های اجتماعی مجازی در زیست‌بوم جدید

	روشن احمدی، سید رسول عمادی، بهاره محمدی
۱۵۷	نقش میانجی بهزیستی روانشناختی در رابطه بین حمایت اجتماعی و سرسختی روانشناختی با فرسودگی شغلی در معلمان زن شهرستان ساوه محدثه بهرامی
۱۵۸	بررسی رابطه بین هویت ملی با پوشش اسلامی دانش آموزان دختر رضا رحیمی
۱۵۹	بررسی رابطه بین تعهد سازمانی و شادکامی مدیران مدارس در زمان بحران کرونا ویروس جدید (کووید ۱۹) جواد اردشیرپی، یاسمن عقیلی
۱۶۰	فرصت‌ها و تهدیدات تربیتی دانش آموزان در فضای مجازی سارا اسلامی مقدم
۱۶۱	تأثیر آموزش راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان بر نظام‌های فعال‌سازی / بازداری رفتاری دانش آموزان با گرایش به سوء مصرف مواد فاطمه رهبر کرباسدهی، ابراهیم رهبر کرباسدهی
۱۶۲	مهمترین راه‌های دستیابی به رضایت خداوند به عنوان یکی از محورهای تربیت در دیدگاه‌های اخلاقی و عرفانی امام خمینی رسول عطاپوری، عین الله خادمی
۱۶۳	شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه وجیهه ولی الهی، مهدی نجف درزی
۱۶۴	بررسی اثرات کرونا بر آموزش در جهان غفور احرار، جمیله حبیبی
۱۶۵	آسیب‌شناسی آموزش مجازی در مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول بهاره ملک‌زاده
۱۶۶	بررسی عوامل مؤثر بر یادگیری الکترونیکی و فضای مجازی در میان آموزگاران و اولیا دانش آموزان و دانش آموزان ابتدایی شهرستان ورامین

	مسعود رضایی
۱۶۷	بررسی سنجش صلاحیت‌های آموزش مجازی معلمان در شبکه آموزش دانش‌آموزی (شاد) در زیست‌بوم جدید (مورد مطالعه: معلمان ابتدایی شهرستان دهلران در استان ایلام) مهدی میرزایی
۱۶۹	بررسی تحقیقات انجام شده در زمینه ارتباط، اثربخشی و اصول آموزشی واقعیت مجازی و افزوده در آموزش مدرسه ای الناز قاسمی، محمد رضا شهبازی
۱۷۰	اثربخشی روان درمانی مثبت‌نگر در درمان افسردگی محمدجواد زنگوئی، یوسف ملاتی، امیر حسین بخشی، سید حمید حسینی
۱۷۱	فرصت‌ها و چالش‌های تربیتی در فضای مجازی احمد برازنده نیک
۱۷۲	بررسی اثربخشی طرح ارزشیابی توصیفی در تحقق اهداف آن در آموزش ابتدایی محمد مهدی رضایی، مسعود رضایی
۱۷۳	فضای مجازی و فرهنگ دانش‌آموزان مقطع ابتدایی محمد فیض‌اللهی، حبیب‌هاشمی خوزانی
۱۷۴	تأثیر آموزش خلاقیت‌شناختی بر تفکر علمی در دانش‌آموزان حوریا حسین‌زاده، محسن رحیمی
۱۷۵	بررسی سیستماتیک مؤلفه‌های آموزش و پرورش چند فرهنگی در برنامه درسی مقطع ابتدایی ایران مهدی صدری، سمانه دیلمی
۱۷۶	تعلیم و تربیت و شناسایی فرصت‌ها و تهدیدها فضای مجازی ملکه کارگر شریف‌آباد
۱۷۷	نقش مؤثر قدرت معلمان در اداره کلاس و تدریس در فضای مجازی در زیست‌بوم جدید

	باقر تسلیمی ماچکه پشته
۱۷۸	درآمدی بر برنامه‌ریزی درسی در آموزش بزرگسالان با تاکید بر مدل‌ها آمنه مالمیر، حسن میرزائی، عباس ملکی
۱۷۹	اثر بخشی مداخلات آموزشی مبتنی بر درگیری تحصیلی بر هیجانات مثبت و منفی دانش آموزان پسر در زمان بحران کرونا ویروس جدید (کووید ۱۹) جواد اردشیرپی، سعید جعفری
۱۸۰	رابطه ناگویی عاطفی با نیازهای روان‌شناختی اساسی در مادران دانش‌آموزان ابتدایی شهرک سرچشمه کرمان فرشته حسنی اسطلخی، فاطمه نادی نجف‌آبادی
۱۸۱	اثر بخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر عزت نفس نوجوانان نگین صابری فرد، رامین کریمی مشهدی، ناصح بهمنی، مهسا مومنی چلکی، مهران محیبیان فر، مهدی رفتاری
۱۸۲	بررسی ارتباط و نقش مدیریت (آموزشی) و انتظارات تربیتی و پرورشی دانش‌آموزان هادی رضایی، زاهد صادقی فرد، گلزار پناهی
۱۸۳	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی زهرا توانگر رنجبر
۱۸۴	مطالعه پدیدارشناسانه فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی: دمی پای درد و دل معلمان مجید علی عسگری، نسرین محمد تقی‌زاده، سید محمد سجادی
۱۸۵	سنن پژوهی بر آموزش الکترونیکی کودکان پیش دبستان و ارائه مدل آموزشی جهت استفاده مریبان این دوره. سیدکرم نوریان فر، سید محمدرضا امام جمعه، علیرضا عصاره، فریده حمیدی
۱۸۶	بررسی ظرفیت تربیتی دعای هفتم صحیفه سجاده در مواجهه با دشواری‌ها محسن شمس، رقیه آقاییگی کلاکی

۱۸۷	<p>بررسی جامعه‌شناختی تأثیر رسانه‌های ارتباط جمعی (موبایل) بر ارزش‌های خانوادگی در زیست‌بوم جدید (مطالعه موردی دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان آزادشهر)</p> <p>محمد میرعرب رضی، مهدی منصوری</p>
۱۸۸	<p>رابطه قلدری مجازی با راهبردهای یادگیری دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی در پاندومی کرونا</p> <p>فاطمه عبدپور، سپیده کوهی‌سوق، افضل اکبری بلوطبنگان</p>
۱۸۹	<p>نیاز سنجی آموزشی و رسانه‌ای سواد آموزان در آموزش مجازی: مقاله مروری</p> <p>بهروز رجائی، ناصر عباسی، جعفر سلیمی</p>
۱۹۰	<p>چگونه توانستم باتکنیک نیلوفر آبی و استفاده از تکنیک هوش اخلاقی بد اخلاقی فائزه رو کاهش دهم</p> <p>اعظم آقاسی</p>
۱۹۱	<p>پیش‌بینی اضطراب (استرس)، افسردگی و اضطراب بر اساس جوّ مدرسه در دانش‌آموزان متوسطه اول شهر اشرینان</p> <p>وحید خاکیان</p>
۱۹۲	<p>تهدید ویروس کرونا (کووید ۱۹) فرصتی برای توانمندسازی دانش‌آموزان استثنایی، در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در فضای مجازی و آموزش برخط (آنلاین)</p> <p>حسین نقوی شاهکوئی، زهرا کمشی کمر</p>
۱۹۳	<p>تحلیل و ارزیابی اضطراب، افسردگی و پرخاشگری در دانش‌آموزان یتیم و غیر یتیم شهرستان خنداب</p> <p>روح اله اکبریان</p>
۱۹۴	<p>بررسی چالش‌ها و فرصت‌های نظام آموزش عالی با رویکرد بین‌المللی‌شدن در آموزش عالی با اصول تعلیم و تربیت در دانشگاه‌های ایران با مدل اقتصاد سنجی</p> <p>مهتاب عشقی عراقی</p>

۱۹۵	واکاوی جایگاه قوانین و سنن الهی در تربیت دینی نسل جوان در عصر جدید محمد عترت دوست
۱۹۶	بررسی روش‌های آموزش استفاده از شبکه شاد به دانش‌آموزان فایزه حسینی، احمد ابوحمزه
۱۹۷	افزایش انگیزه و نشاط در آموزش در مقطع ابتدایی فرزانه باقری همبری، احمد ابوحمزه
۱۹۸	آشنایی با فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی فضای مجازی در آموزش امید رحیمی بابا احمدی
۲۰۰	مداخله برنامه‌ریزی تربیتی دینی بر بهزیستی معنوی و تاب‌آوری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه در زیست‌بوم جدید فاطمه صادقیان
۲۰۱	بررسی و تحلیل ایجاد علاقه و انگیزه به درس ریاضی در فضای مجازی کبری یوربور، احمد ابوحمزه
۲۰۲	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی و آموزشی در فضای مجازی مرجان رجبی
۲۰۳	جهانی‌شدن آموزش و پرورش و نقش آن در تعلیم و تربیت ناصر رزم طلب
۲۰۴	The relationship between Iranian EFL teachers' leadership, empowerment and their critical thinking Mahboobeh Ghasemi
۲۰۵	بررسی اهمیت کسب دیدگاه اجتماعی (SPT) در مداس علی قیومی نائینی
۲۰۶	آینده پژوهی تربیت عبدالصمد زاهدی
۲۰۷	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

	فاطمه بیگ محمدی
۲۰۸	فضای مجازی و تغییر سبک زندگی خانواده‌ها زهرا نادى
۲۰۹	تعیین میزان پیش‌بینی تاب‌آوری بر اساس منبع کنترل، خودکارآمدی و عزت نفس محمد ملکی
۲۱۰	تأثیر جهانی‌شدن بر تعلیم و تربیت امین بدری
۲۱۱	کشف و تبیین دلایل چت‌کردن جوانان از طریق پیام‌رسانهای موبایلی مهوش خیبری هفشجانی
۲۱۳	بررسی دلالی شعار فرزند کمتر زندگی بهتر سید عبدالرسول حسینی نودادی، سید ابراهیم حسینی نودادی
۲۱۴	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی نیلوفر عمیدی
۲۱۵	مشارکت جامعه در مدرسه: موانع و راهکارها یگانه میرزاابراهیمی، هانیه جعفری راینی، فاطمه مانی‌زاده، بیتا مهربابیان
۲۱۶	چگونه توانستم اعتمادبه نفس علی دانش‌آموز کلاس چهارم ابتدایی را بهبود ببخشم؟ امیر همتی
۲۱۷	چالش‌های آموزش مجازی در پاندمی COVID-19 فیروزه علویان
۲۱۸	چگونه توانستم دانش‌آموزانم را نسبت به مخاطرات فضای مجازی آگاه‌سازم؟ ملیحه ارشادی
۲۱۹	(ارائه راهکاری نوین جهت افزایش شهرهای هوشمند بر مبنای سرمایه اجتماعی، مطالعه موردی: تهران بزرگ)

	مرتضی پاکنیت، انسیه مقدسی
۲۲۰	اهمیت تفاوت‌های فردی در انتخاب روش‌های یاددهی - یادگیری در مدارس وریا نوروزی، سیدسلام شهبابی
۲۲۱	آموزش در فضای مجازی: فرصت‌ها، تهدیدها و چالش‌ها متین خوشنامی
۲۲۲	بررسی عوامل مؤثر بر مشکل انگیزه‌مندی دانش‌آموزان دبیرستان نمونه دولتی نرجس خاتون شهرستان لارستان در کلاس‌های برخط (آنلاین) فتانه باقرزاده
۲۲۳	آسیب‌های اجتماعی و فضای مجازی؛ نقش آواتارها فیروزه علویان، فروغ شفیعی، مهرانز دهقانی، مرضیه محمدی
۲۲۴	تأثیر فضای مجازی بر بروز رفتارهای ریسک‌پذیر دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرستان قوچان مریم طالب دوست، مریم ستاری
۲۲۵	بررسی رابطه بین آموزش مجازی و فرآیند یاددهی معلمان و یادگیری دانش‌آموزان متوسطه مدارس شهرستان تایباد فاطمه رنگ آمیز طوسی، سیده خدیجه حسینی، فاطمه جعفری
۲۲۶	آموزش شهروندی جهانی برای اهداف برنامه درسی در عصر جهانی شدن فاطمه ناصری
۲۲۷	آینده پژوهی در نظام تربیت معلم ایران با مقایسه با برخی کشورهای جهان (ژاپن - کانادا - استرالیا) مه‌ری اسدی
۲۲۸	بررسی راهکارهای جلوگیری از اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان مهلا کریمی‌زاده، بیدوئی‌نژاد، فریبا سعید فر، محدثه علی‌بیگی‌نژاد
۲۲۹	تربیت در زیست‌بوم جدید: چالش‌ها و فرصت‌های تعلیم و تربیت در پلتفرم‌های دیجیتال (مورد مطالعه: دبیرستان دوره اول متوسطه اقبالیون شهرستان سمنان)

	علیرضا کریمی
۲۳۰	نقش بازی درمانی بر اختلال دیکته دانش آموزان ابتدایی فاطمه ملحانی
۲۳۱	شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه فاطمه راهی
۲۳۲	بررسی چالش‌ها و فرصت‌های ایجاد شده توسط همه‌گیری COVID-19 در آموزش مجازی طیبه کرای
۲۳۳	بررسی تأثیر آموزش با رویکرد تربیت دینی بر تفکر چندوجهی و اثربخشی آموزش دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان کاشمر مجتبی باب الحکمی، الهه آهنگری
۲۳۴	اصول تعلیم و تربیت و فضای مجازی علیرضا اکبری، رضا چندول، امیرحسین جعفری اصل
۲۳۵	تربیت شهروند جهانی در مدرسه حمید فرهادی، فاطمه طاهرپور
۲۳۶	معضلات مربوط به حیطه اخلاق و سواد رسانه‌ای در دانش آموزان با ورود به دنیای مجازی معصومه ابراهیم‌زاده، حدیثه سادات حسینی شریعت
۲۳۷	تربیت دینی درمان محور در زیست بوم جدید (توحید رحمانی از دیدگاه علامه طباطبایی و تأثیر آن بر عوامل فشارهای مغزی و عصبی) سعید سلیمی، مهدیه نقره، محسن جباری
۲۳۸	بررسی مدل‌هایی از طراحی آموزشی سازنده‌گرایان در آموزش الکترونیکی (چهارمؤلفه‌ای و E5) سحر صفیاری، مهدی محمودی

۲۳۹	بررسی تأثیر آموزش‌های مجازی صرفه‌جویی در مصرف آب بر عملکرد دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی شهرستان قدس علیرضا محمدی‌نژاد گنجی، مهتاب سلیمی، نسرین ترابیان
۲۴۰	چگونه توانستم مشکل تقلب در فضای مجازی برخی از دانش‌آموزانم را حل کنم سالار عبدالملکی، پروانه حیدری
۲۴۱	تحلیل و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت در زیست‌بوم جدید ابوالفضل صادقی
۲۴۲	نقش آفرینی مؤثر مدرسه در تربیت دانش‌آموزان فریبا زرینه
۲۴۳	بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی و آموزش در فضای مجازی سعید غلامی
۲۴۴	راهکارهای مؤثر در برخورد با چالش‌های تربیت قرآنی در فضای مجازی فروغ مرادیان، مریم حسینی
۲۴۵	چالش‌های کاربرست آموزش مجازی در مدارس دوره ابتدایی مبتنی بر زیست‌بوم جدید محمدامین دهقان طزرجانی، حمیده دهقان طزرجانی
۲۴۶	ضرورت آینده‌پژوهی در عصر جهانی‌شدن آموزش زهرا پاکار، فاطمه طاهرپور، رامین رحیمی
۲۴۷	نیازها و انتظارات تربیتی جعفر فریدی، سکینه کارخانه
۲۴۸	بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای جهانی‌شدن آموزش در زیست‌بوم جدید رضا شیبانی‌فر
۲۴۹	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی الهام خرم، محمدرضا امام جمعه کوبنانی

۲۵۰	اثر بخشی درمان شناختی - رفتاری مبتنی بر هیجان در کاهش پر خاشگری کودکان با اختلال نافرمانی مقابله ای ریحانه کسائیان، شاهرخ مکوند حسینی، محمود نجفی
۲۵۱	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی صفیه جانباز لیلی
۲۵۲	مطالعه کیفی توسعه حرفه‌ای معلمان مبتنی بر شبکه‌های اجتماعی با استفاده از شیوه نظریه داده بنیاد عصمت صبری راد
۲۵۳	شناسایی و ارزیابی شاخص‌های شایستگی اخلاقی و تربیتی اسلامی مدیران آموزشی مدارس ناحیه یک استان قم فاطمه نوتاش، امیرحسین محمد داوودی
۲۵۴	تربیت چند ساحتی و فضای مجازی مریم اسماعیلی، محدثه اسماعیلی، علیرضا قنبری
۲۵۵	گذری به اختصار بر آموزش شهروندی جهانی در مدرسه و چالش‌های آن مهناز اسماعیلی
۲۵۶	اثر بخشی روش قصه گوئی با تأکید بر معانی پیام‌های قرآنی در افزایش انگیزه به درس قرآن ششم ابتدایی پسرانه در شهر جم اژما شهریاری، علی پولادی ریشه‌ری، سید یونس محمدی یوسف‌نژاد
۲۵۷	اثر بخشی آموزش تفکر به شیوه مجازی بر روحیه پرسشگری، تفکر تأملی و تفکر چندوجهی دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر طبس کاظم بخشیان، علی کوهی‌نژاد
۲۵۸	آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی و راهکارهای تربیت دینی از منظر اخلاق اسلامی مریم غلامی

۲۵۹	بررسی رابطه بین خلاقیت، هوش هیجانی و اهمال کاری تحصیلی در دانش آموزان سال اول دبیرستان عادل بوعدار، حسن گریبایوی، حسن جمیلی
۲۶۰	تحول حافظه کاری و مؤلفه های آن در کودکان پسر ۷ تا ۱۱ سال عادل بوعدار
۲۶۱	جهانی شدن و تربیت دانش آموز زینب شمخانی
۲۶۲	فرصت ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی رقیه سلیقه دار
۲۶۳	میزان آشنایی مدیران واحدهای آموزشی و کارشناسان ادارات از سند تحول بنیادین و ساحت های شش گانه تعلیم و تربیت منطقه البرز-استان قزوین سیاوش رجبی، شیما شریفی
۲۶۴	بررسی تأثیر فضای مجازی بر از خود بیگانگی فردی فاطمه شیخ محسنی، مجتبی محرابی، اعظم ابراهیمی
۲۶۵	تأثیر آموزش راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر بهزیستی روانشناختی دانش آموزان با اعتیاد به اینترنت ابراهیم رهبر کرباسدهی، فاطمه رهبر کرباسدهی
۲۶۶	نیازسنجی آموزش محیط زیستی و سنجش دانش، نگرش و رفتار محیط-زیستی دانش آموزان مقطع ابتدایی (مطالعه موردی: شهر دیواندره) سمیه محمدی، ژیلا نوری، شیدا عبدی، نسرين رضائی، محمد آبادی
۲۶۷	بررسی تأثیر بهزیستی روانشناختی بر نحوه گذراندن اوقات فراغت دانش آموزان در دوران پسا کرونا پریسا میرجانی
۲۶۸	مدیریت محیط یادگیری الکترونیکی؛ فرصت و چالش های تربیتی در دوره ابتدایی محمد ادیب عمرانی، فاطمه خالوندی، سید رسول عمادی

۲۶۹	فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی برای والدین و دانش‌آموزان محسن باقری فر
۲۷۰	تربیت انگیزه‌ساز با رویکرد تهدید القائات فضای مجازی با محوریت آیات ۱۱ تا ۱۴ سوره یوسف سیدعسکری فهیم علوی، عادل فاطمیان
۲۷۱	آینده‌پژوهی نظام تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی با تکیه بر سند تحول آموزش و پرورش و تجربیات جهانی فاطمه چراغ‌پور
۲۷۲	تحلیل رابطه جهانی‌شدن و آموزش و پرورش مهدی محمدرضائی، فاطمه باقری
۲۷۳	تأثیر آموزش خویشتنداری بر سهل‌انگاری، تکانشگری و مثبت‌اندیشی دانش‌آموزان فرشته غلامی
۲۷۴	الزامات تربیت دانش‌آموزان در عصر جدید زینب هرمزی بونگ، محمد عترت دوست
۲۷۵	بررسی تأثیر ورزش بر میزان عزت نفس، شادکامی و مهارت اجتماعی دختران متوسط اول استان البرز فاطمه رهنما
۲۷۶	پسابرنامه‌ها و فرصت‌های جهانی‌شدن تعلیم و تربیت دوره پسا کرونا در دانشگاه فرهنگیان خدابخش قربانپور، رضا عیدی، کبیر شریفی
۲۷۷	جهانی‌شدن، زیست‌بوم آینده، چالش‌های آموزش و پرورش محمد رئیسی
۲۷۸	تأثیر توجه به زیست‌بوم جدید بر برنامه درسی تربیتی دانش‌آموزان هانیه دیوسالار، میترا رزاقی، لیلا همتی

۲۷۹	بررسی نقش خانواده در تأمین نیازها و انتظارات تربیتی دانش آموزان در دوران کرونا منا طبرسا
۲۸۰	رابطه یادگیری الکترونیکی با خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان حسین شاه محمدی
۲۸۱	بررسی عملکرد فعالیت‌های پرورشی دانش آموزان در دوران کرونا پروانه سبحانیا، ندا نجفی
۲۸۲	آینده پژوهی تربیت اعظم شاهدوست
۲۸۳	تفکر سیستمی در آموزش شیمی ابزاری برای آموزش توسعه پایدار عاطفه ملاکاظمی، مریم صباغان
۲۸۴	روش‌های تدریس فعال در آموزش مجازی مدارس در زیست بوم جدید فهیمه جعفری، فاطمه خالوندی، سید رسول عمادی
۲۸۵	تأثیر ویروس کرونا بر وضعیت روانی معلمان و مشکلات بازگشت به آموزش حضوری مرتضی مبارکی رشت‌آباد
۲۸۶	مقایسه اثربخشی درمان‌های شناختی- رفتاری و پذیرش و تعهد بر کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی مادران دارای کودک مبتلا به اختلال طیف اوتیسم شبثم آقاوردی‌نژاد
۲۸۷	سلامت معنوی بر اضطراب (استرس) دانش آموزان دختر دبیرستانی شهر کرمان اسماعیل عباسی
۲۸۸	بررسی علل گرایش دانش آموزان به شبکه‌های اجتماعی مجازی حسن رحمان پور، علی محمد جهان پور، صدیقه حاجبی

۲۸۹	برنامه‌ریزی تربیتی و توسعه: راهکارهای بهبود اجرا برنامه‌های تربیتی بر اساس ساحت‌های ششگانه فرزانه پاکدامن، امیرحسین پوربخشی
۲۹۰	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی سوسن ناصری کیا
۲۹۱	اثربخشی آموزش واقعیت درمانی بر کاهش اضطراب امتحان و افزایش مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دبیرستان شهر الشتر زیبا نصیرزاده، سمیه سپهوند، حدیث جوانمرد
۲۹۲	بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای فناوری اطلاعات و ارتباطات بر مبنای ساحت‌های شش‌گانه تربیتی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نصیبه تاری، سید امین شانه دشتی
۲۹۳	بررسی روش‌های ترغیب اولیا به همکاری در آموزش دانش‌آموزان در بستر فضای مجازی محبوبه جمال
۲۹۴	آسیب‌های اجتماعی و فضای مجازی ابراهیم حسین‌پور
۲۹۵	بررسی میزان توجه به مؤلفه‌های زیست محیطی در کتاب‌های درسی علوم تجربی دوره اول ابتدایی ملوک صفرپور فیضی
۲۹۶	واکاوی مؤلفه‌های هوش اخلاقی در آیات قرآن، روایات، احادیث و از نگاه نظریه‌پردازان غربی مهدی قانع عزآبادی، حسین حسینی
۲۹۷	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی رویا امان‌الهزاده
۲۹۸	اهمیت کاربرت مهارت تفکر انتقادی در کاربران فضای مجازی

	هاجر برمکی، رقیه سادات نقوی
۲۹۹	بررسی تأثیر آینده پژوهی بر تربیت معلم مهری کشوری مقدم
۳۰۰	بررسی رابطه بین فعالیت در فضای مجازی و از خودبیگانگی دانش آموزان ابتدایی در شهر شیراز ناحیه ۳ حمیدعندلیب نیا، روح الله خالقی سروستانی، رویا افکاری
۳۰۱	آسیب شناسی گسترش استفاده از فضای مجازی و شبکه های اجتماعی در بین دانش آموزان با تاکید بر اینترنت علی اصغر اصغری
۳۰۲	فرصت ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی لیلا طاهرخانی
۳۰۳	فرصت ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی معصومه عرب
۳۰۴	بررسی نقش معلم در تربیت دانش آموز در زیست بوم جدید سهراب فرج خواه، محمدرضا نصیری، رضا محمدی
۳۰۵	شناسایی ضعف ها و قوت های استفاده از آموزش مجازی در دوره اپیدمی کرونا در بین دانش آموزان مقطع ابتدایی استان اردبیل هنده بهاری طالشمکابیل
۳۰۶	تربیت دینی درمان محور در زیست بوم جدید (نقش ایمان به توحید ربوبی بر درمان عوامل فکری فشارهای روانی در مواجهه با کرونا) سعید سلیمی، مهدیه نقره، محسن جباری
۳۰۷	مروری کوتاه بر آینده پژوهی آموزش مجازی در کودکان مبتلا به ناتوانی های یادگیری رویا دریایی، اسماعیل حسنی اصل

۳۰۸	بررسی جهانی شدن تعلیم و تربیت بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان در دوران کرونا فاطمه کریمی
۳۰۹	روش‌های تربیت خانوادگی از دیدگاه امام خمینی (ره) عین اله خادمی، سید امین موسوی خو
۳۱۰	تأثیر استفاده از فضای مجازی در سبک زندگی دانش‌آموزان فریبا زنجانی، مجید حمیدی، فرزانه زنجانی
۳۱۱	اثربخشی آموزش گروهی مهارت‌های مطالعه بر اشتیاق و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان نجف طهماسبی پور، سعید دروگر
۳۱۲	بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی اعظم باغانی اول
۳۱۳	بررسی نقش والدین در یادگیری برخط (آنلاین) دانش‌آموزان لیلا میرزایی، محبوبه میرزایی
۳۱۴	چالش‌ها و تهدیدهای تربیتی فضای مجازی با توجه به سواد رسانه‌ای خانواده زهره امینی، رقیه صفری
۳۱۵	ضرورت آینده پژوهی برای دوران پسا کرونا پریسا ایزدخواه، مصطفی سلطانی
۳۱۶	تربیت دینی در ساختار رسمی آموزش و پرورش هدیه تاجیک، نادر نورالله‌زاده
۳۱۷	شناسایی نیازها و انتظارات تربیتی نسل جدید حسین خلیفه
۳۱۸	تجارب زیسته معلمان دوره ابتدایی از فرصت‌ها و چالش‌های تربیتی شبکه آموزشی شاد

	مسعود ابراهیمی
۳۱۹	بررسی ساحت‌های سند تحول بنیادین در آموزش مجازی (چالش‌ها و فرصت‌های فرارو) مریم سادات سلیمانی رباطی، هادی نصرتی
۳۲۰	پیش‌بینی اختلال علائم جسمانی براساس سبک‌های دلبستگی دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر تبریز پروانه احمدی، زینب خانجانی، محمد علی پوررجعلی معافی
۳۲۱	فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی از منظر اهداف تعلیم و تربیت اسلامی محمد اسیوند چمعالی
۳۲۲	انگیزه یادگیری دانش‌آموزان در کلاس‌های برخط (آنلاین) در طول دوران کرونا رویا بامیان
۳۲۳	تأثیر تربیت دین بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان راهنمایی الهه عبدالحسینی قهساره
۳۲۴	جهانی‌شدن و نقش آموزش و پرورش فاطمه رحیمی
۳۲۵	تأثیر آموزش حل مسأله بر خودکارآمدی دانش‌آموزان در دوران همه‌گیری کووید ۱۹ معصومه حسن‌پور، سید عابدین خدادادی
۳۲۶	تدوین برنامه درسی برای شهروندی جهانی فاطمه ناصری، مرضیه دهقانی
۳۲۷	بررسی راهکارهای جلب مشارکت اولیای دانش‌آموزان در فعالیتهای تربیتی در زیست‌بوم جدید سهراب فرج خواه، بهروز بختیاری، طاهر علیزاده
۳۲۸	آموزش و پرورش در عصر جهانی شدن

	سمیه مزگی نژاد، مطهره قائمی
۳۲۹	بررسی آسیب‌های اجتماعی ناشی از فضای مجازی در زیست‌بوم جدید و ارائه راهکارها عبدالباسط یوسفی، فروزان اقبالی صاحب
۳۳۰	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی در فضای مجازی فرانک قنبری محمدی
۳۳۱	نقش آسیب‌های فضای مجازی در تغییر هویت نوجوانان و جوانان محمد رضا بحیرایی، مریم ژاله
۳۳۲	«بررسی مزایا و معایب آموزش مجازی بر تربیت و یادگیری دانش‌آموزان پایه چهارم مدرسه بانو فاطمه نعمانی» رقیه اسدی، سعیده بیات، لعیا ترابی
۳۳۳	فضای مجازی تهدید یا فرصت برای نوجوانان مریم اسفندیاری مهر
۳۳۴	الگوبرداری تربیتی برای خوشبختی، با نگاهی به زندگانی بانو امین لیلا اسدیگی
۳۳۵	راهکارهای مؤثر در هویت دینی کودکان پیش دبستانی برمبنای سند تحول بنیادین پروانه رحمانی
۳۳۶	تربیت اخلاقی با نگاه آینده‌پژوهی سعید صحبت انور، شیوا پیرایش محسن
۳۳۷	جهانی‌شدن و تربیت دانش‌آموز مرضیه شاهشوندی
۳۳۸	بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای دانش‌آموزان در فضای مجازی، سیده خاطره موسوی، سید حامد موسوی، سیده بهاره موسوی

۳۳۹	ارائه الگوی عملیاتی شناخت خداوند و تقویت حس خداپرستی برمبنای خطبه فدکیه در کودکان پیش دبستانی پروانه رحمانی
۳۴۰	نقش تربیت بدنی و علوم ورزشی در تعلیم و تربیت دانش آموزان زکیه حیدری
۳۴۱	تأثیر فلسفه برافزایش تفکر انتقادی دانش آموزان پایه چهارم دبستان اندیشه ورزان قزوین فاطمه گروه ای، مریم اصلانی
۳۴۲	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی عفت شیوخی، بی‌بی فاطمه خطیبی
۳۴۳	بسته دانشی و برنامه آماده‌سازی معلمان برای تدریس اثربخش: چارچوب TPACK محمد کوهی، علی غلامی، الهه سیدکابلی، فریدون بیان جم جاه
۳۴۴	بررسی مشکلات تجربه شده آموزش از راه دور (مجازی) دانشگاه فرهنگیان در طول همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ از دیدگاه دانشجو معلمان رویا پوریافرد
۳۴۵	بررسی رابطه بین فضای مجازی و از خود بیگانگی اجتماعی بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان قائمشهر ۱۴۰۰ فاطمه طاهری، حمید رحمانی
۳۴۶	فضای مجازی، هویت فرهنگی واجتماعی جوانان فرح دخت چینی، مرضیه سادات سیدخراسانی
۳۴۷	تأثیر پاندمی کووید ۱۹ بر نقش آفرینی تربیتی در مدرسه ناهید حبیبی
۳۴۸	نیاز به احترام و عزت نفس زرین پاکدل

۳۴۹	مدیریت آموزشی و تربیتی در فضای مجازی، با تاکید بر فرصت‌ها و تهدیدها مریم محمدزاده
۳۵۰	تحلیل روانشناختی جهانی‌شدن و تأثیر آن بر تربیت دانش‌آموزان طیبه اسماعیلی
۳۵۱	اثربخشی آموزش ایمن‌سازی در برابر اضطراب (استرس) بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در دوران پاندمی کرونا زهرا مرادی، آمینه محمدی
۳۵۲	فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی زهرا سعادت، نگار دهشیری
۳۵۳	مضرات و خطرات استفاده از اینستاگرام در کودکان و نوجوانان و راه‌هایی برای کاهش خطرات معصومه گلستانی
۳۵۴	راهکارهای تربیت مؤثر در فضای مجازی فاطمه حاجی عباسی خضولو، عادل حاجی عباسی خضولو
۳۵۵	تأثیرات جهانی‌شدن در تربیت دانش‌آموزان محسن فرهمند، افسانه اخروی محبی
۳۵۶	ارائه الگوی قابلیت‌های واقعیت مجازی در رفع مشکلات آموزشی سجاد پورباغبان، سمیه داداش‌نژاد
۳۵۷	بررسی تأثیر آموزش تفکرانتقادی بر روحیه خلاقیت، نوآوری و انتقادپذیری دانش‌آموزان متوسطه اول حسن رحمان‌پور، علی محمد جهان‌پور، صدیقه حاجبی
۳۵۹	نقش معلمان در توسعه تربیت سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان نبی‌اله ابراهیمی
۳۶۰	فضای مجازی و آثار آن بر تعلیم و تربیت دانش‌آموزان

	الهام حاجی مقصودی
۳۶۱	نقش فعالیت‌های مراکز هسته مشاوره آموزش و پرورش در کاهش مشکلات دانش‌آموزان سید محمد قلمکاریان، رحیم حاجی حسنی
۳۶۲	ارتباط بین وسعت فضای ورزشی مدارس با سطح آمادگی جسمانی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی علی غفاریان پناهی، صادق سمیعی، ساجده مقدس، تکتم تفقد آشاهیان
۳۶۳	آسیب‌شناسی هویت اسلامی در کودکان پیش دبستان بر مبنای سند تحول بنیادین پروانه رحمانی
۳۶۴	تأثیر سواد رسانه‌ای در کاهش آسیب‌های آموزش مجازی دبیران دوره دوم متوسطه دبیرستان‌های ناحیه یک شهر خرم‌آباد سمیه نصیرزاده، زیبا نصیرزاده
۳۶۶	بررسی رابطه تعلق خاطر به مدرسه و پیشرفت تحصیلی درس تربیت بدنی دانش‌آموزان شهر سریشه در زیست‌بوم جدید آموزش مجازی احمد احمدی، مرضیه مودی
۳۶۷	بررسی اثربخشی آموزه‌های قرآنی و روانشناختی، بر تاب‌آوری دانش‌آموزان صغری باقرپور
۳۶۸	تبیین انگیزه به عنوان نیازی تربیتی؛ مبتنی بر تجارب زیسته حسین شاه محمدی
۳۶۹	چالش‌ها و موانع آموزش مجازی زبان انگلیسی مدارس متوسطه دوم در دوران همه‌گیری ویروس کرونا (مطالعه موردی مدرسه فاطمه زهرا شهر میمه) پرستو بهبهانی، نادر بهبهانی، بنیامین سلطانی
۳۷۰	برنامه‌ریزی تربیتی در زیست‌بوم جدید سelda مهروز، محبوبه میرگل‌زاده

۳۷۱	جمع‌آوری و تحلیل تجربه زیسته دانش‌آموزان ابتدایی از مشکلات زیست‌بوم جدید شاد زهرآ منیدری، علی رشیدی، صابر عباس‌زاده
۳۷۲	چارت آموزشی باهدف بازبینی فلسفه زندگی در عصر کرونا با تحلیل فیلم و شعر فاطمه رشیدی
۳۷۳	چالش‌ها و فرصت‌های طرح بوم مدارس در کیفیت‌بخشی به زیست‌بوم دانش‌آموزان: یک مطالعه مروری محمد علی فراهانی، سیروس منصوری، محسن نظری فر
۳۷۴	نقش مدیریت بر الگوی سبک زندگی ایرانی-اسلامی بر مبنای تحلیل محتوا در بین جوانان مهرعلی سابکی ژند
۳۷۵	فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی و لزوم چابکی سازمان سیروان مداح، فخرالسادات نصیری ولیک بنی
۳۷۶	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی سمانه اسماعیل‌نژاد، ندا عباس‌زاده، زهرا مختاری
۳۷۷	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی بنیامین بهلکه غراوی
۳۷۸	بررسی رابطه توانمندسازی معلمان با انگیزش مشارکت در کلاس‌های اوقات فراغت و فوق‌برنامه ورزشی در دوران پساکرونا سمیه صحراگرد، سمیه صحراگرد
۳۷۹	بررسی رابطه میزان استفاده از فضای مجازی با همدلی و کسب هویت دبیران تربیت‌بدنی و معلمان پایه شهرستان درمیان علی نجمی‌پور، صهیب مودی
۳۸۰	تبیین ارتباط توسعه قابلیت‌های فردی با اشتیاق تحصیلی و عملکرد تحصیلی درس تربیت‌بدنی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول شهر بیرجند با رویکرد آموزش مجازی الهام حاجی‌پور، نرجس چنگیزیان
۳۸۱	تفاوت‌های فردی و تأثیر آن در تربیت اخلاقی دانش‌آموزان

	فاطمه سادات امیرفخریان
۳۸۲	بررسی رابطه دانش‌افزایی در ورزش و بهزیستی دانش‌آموزان شهر طبس در دوران کرونا فاطمه بخشایی، مینا اکاتی
۳۸۳	چگونگی مقابله صحیح والدین و معلمان در مقابل اثرات سوء شبکه‌های مجازی برای جوانان زری پیرایش نیا
۳۸۴	بررسی تأثیر شبکه‌های مجازی بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر دوره دبیرستان (مطالعه موردی: مدرسه خوارزمی قم) زهره موسوی
۳۸۵	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی سجاد اسدی دومکانی
۳۸۶	بررسی آسیب‌های اجتماعی و روانی (بحران هویت، افسردگی) فضای مجازی بر دانش‌آموزان مقطع دبیرستان استان زنجان لیلا اجلی، شیرین فرجی
۳۸۷	چگونگی دانش‌آفرینی سازمانی در مدارس ثنا مبینی کشه، فخر السادات نصیری ولیک بنی
۳۸۸	بررسی اثربخشی آموزش‌های مهارت‌های حل مسئله بر خودپنداره تحصیلی در دانش‌آموزان پسر متوسطه اول شهرستان رستم دانیال نیکنام
۳۸۹	اثربخشی هنر درمانی مبتنی بر هنر محیطی بر آموزش صلح و کاهش پرخاشگری در دانش‌آموزان پسر دبستانی ندا آریانبور
۳۹۰	بررسی تأثیر احساس تنهایی بر اعتیاد به فضای مجازی (مطالعه موردی: دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان عسلویه) شهربانو احمدی
۳۹۱	جهانی‌شدن و تربیت دانش‌آموز علی توانگر، مریم عامری

۳۹۲	تأثیر راهبرد مدیریت مدرسه محور بر مشارکت اولیا دانش آموزان در فعالیتهای تربیتی سیده اکرم میرعظیمی آلمانی، فخرالسادات نصیری ولیک بنی
۳۹۳	مشاوره در عصر جهانی شدن: چالشها و راهبردهای آن مریم احمدی بلوطکی، آذر احمدی بلوطکی، آزیتا یاسور پورعلی
۳۹۴	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی مائده حیدری، مریم حیدری
۳۹۵	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی زهرا رحیمی
۳۹۶	فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی از منظر اهداف تعلیم و تربیت اسلامی ترمه ترحمی
۳۹۷	چالش‌های آموزش حضوری و مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا میثم باقری
۳۹۸	فرا تحلیل پیامدهای آموزش مجازی بر ابعاد آموزشی و پرورشی دانش آموزان پوریا عربی، سمانه دهقانی
۳۹۹	ارتباط بین فرایند تدریس با انگیزش، اهمال کاری و عملکرد تحصیلی جواد مرادی چالشتی، سهیلا نوروزیان قهفرخی
۴۰۰	تعلیم و تربیت به مثابه «بیلدوینگ» ندا خداکرمیان گیلان
۴۰۱	فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی در کلاس‌های برخط (آنلاین) زهرا اکبری نسب، رسول اکبری
۴۰۲	چگونه در کلاس‌های برخط (آنلاین)، با تشویق درست باعث پیشرفت دانش آموزان در دوران کرونا باشیم؟ رقیه شفیی راد
۴۰۳	رابطه تفکر انتقادی و مهارت‌های حل مسأله دانش آموزان ابتدایی دوره دوم منطقه نوبران در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ محمد حسین احمدی، عباس میرزایی

۴۰۴	حالات هویت و سلامت معنوی از دیدگاه مربیان کلاس‌های آمادگی ورود به مدرسه در زیست‌بوم جدید محمد علمی‌نژاد، شعیب دهقان
۴۰۵	ایجاد کتابخانه مجازی مدرسه در برنامه شاد ویژگی‌ها و ظرفیت‌های سازنده اسلامی، ه
۴۰۶	بررسی چالش‌های فضای مجازی و ایجاد امنیت مؤثر برای دانش‌آموزان زهره ارشدی، احمد چنانی
۴۰۷	جایگاه آینده‌پژوهی تربیتی و آموزشی در آموزش و پرورش آتی نسا احمدزاده
۴۰۸	شیوه‌های نقش‌آفرینی مؤثر تربیتی معلمان و همکاران در مدرسه صغری مولائی، سید اکبر سیدهاشمی، سید علی سیدهاشمی
۴۰۹	تحلیل اصلاح نظام آموزشی آینده در عصر اطلاعات و هوش مصنوعی روزبه فخاری، میلاد حدادنژاد
۴۱۰	فناوری هوش مصنوعی در آموزش و چالش‌های پیش‌رو در اخلاق روزبه فخاری، میلاد حدادنژاد
۴۱۱	تولد فرصت شیرین یادگیری از دل تهدید تقلب عبدالرضا شیرکوند
۴۱۲	نقش بازی و قصه‌گویی در کاهش کم‌رویی و بهبود مهارت‌های اجتماعی و عزت نفس پروانه نگین توماج
۴۱۳	رابطه شیوه‌های فرزند‌پروری والدین با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان زهرآ ترکزاده آرانی
۴۱۴	چگونه توانستم سبک زندگی دانش‌آموزان پایه ششم را متناسب با دوران کووید- ۱۹ تغییر دهم: اقدام‌پژوهی صبحا عبدی
۴۱۵	بررسی ضرورت‌ها و ویژگی‌های برنامه‌ریزی برای پرورش کفایت اجتماعی دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی نگین توماج

۴۱۶	تربیت دینی در کودکان ابتدایی (۷ تا ۱۲ سال) سیده زهرا کاظمی شیخ شبانی، خدیجه رفیعی وردنجانی
۴۱۷	اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کارکردهای عصب‌شناختی دانش‌آموزان مبتلا به صرع ابراهیم رهبر کرباسدهی، فاطمه رهبر کرباسدهی
۴۱۸	ویروس کرونا و زیر ساخت‌های نظام آموزش بر خط در ایران راضیه خادم الحسینی، حسن منافی
۴۱۹	تبیین رضایت شغلی معلمان بر اساس خودکارآمدی شغلی جیهان پایون، راضیه یزدان قطورلار، هانیه فرجی
۴۲۰	تربیت چند ساحتی و فضای مجازی اعظم محرابی، لیلا نظری
۴۲۱	نقش مدرسه در تربیت دانش‌آموز سارا بیات
۴۲۲	بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی و جایگاه آن در عرصه تعلیم و تربیت مریم حسینی نسب، نجمه سراج خرمی
۴۲۳	پیش‌بینی یادگیری سازمانی بر اساس فرهنگ سازمانی در مدارس ناحیه ۱ ارومیه پریا سهرابی، ارمان امانی، الناز اسدی، سمیه جعفرنژاد
۴۲۴	فرصت‌ها و تهدیدات تربیتی فضای مجازی مهدی دوستی
۴۲۵	بررسی اثرات عوامل فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی با در نظر گرفتن تربیت دانش‌آموز، مطالعه موردی دبیرستان‌های دخترانه گرگان فاطمه معصومی شیخ احمد لویی
۴۲۶	پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مدارس متوسطه دوم شهر اهواز براساس کنترل عواطف و الگوهای ارتباطی خانوادگی مهرنوش هیهاوند خیری پور
۴۲۷	مطالعه و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی در دوران پاندمی کووید ۱۹ زهرا نصیری قلعه بین، اسماعیل ضرغامی

۴۲۸	بررسی اثرات ناشی از قرنطینه بر اخلاق و رفتار دانش آموزان شهید بهشتی سبزوار در دوران کرونا محمد گلزارمقدم، فرزانه گلزارمقدم
۴۲۹	نقش مدیریت دانایی محور در آینده پژوهی تربیت عاطفه میرخالص، فاطمه خالوندی، فخرالسادات نصیری ولیک بنی
۴۳۰	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی شبکه‌های اجتماعی محمد رضا اسلامی، مهدی محمودی
۴۳۱	تعلیم و تربیت در سایه سار تمثیل‌های طبیعی قرآن کریم مهدی منصوری رضی، رقیه میرعرب رضی
۴۳۲	بررسی رابطه سبک رهبری تحول‌گرا مدیران و یادگیری با نقش میانجی انگیزش ورزشی در دانش‌آموزان در دوران کرونا کاظم چراغ بیرجندی، سحر روشندل ارباب
۴۳۳	آسیب‌ها و تهدیدهای زیست‌بوم جدید و ضرورت آموزش سواد رسانه‌ای سمانه قربانی
۴۳۴	فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی برای دانش‌آموزان کلاس اول ابتدایی دبستان خورشید شهرستان اردکان سارا ساجدی
۴۳۵	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی در عصر جهانی شدن سیمین حداد عراقی
۴۳۶	بررسی آسیب‌های استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت نوجوانان و جوانان فاطمه خوش بیانی آرانی
۴۳۷	مدل ساختاری ارتباط بین رفتار شهروندی و مهارت‌های زندگی با نقش واسطه‌ای نظم اجتماعی حسین احمدی مقدم
۴۳۸	چالش‌ها و فرصت‌های آموزش مجازی در دوران کرونا برای معلمان و دانش‌آموزان راضیه خادم‌الحسینی، حسن منافی

۴۳۹	واکاوی پخش کلیپ‌های کوتاه در وضعیت و استوری‌های نوجوانان با رویکرد تحلیل محتوا مجید نعمت الهی
۴۴۰	بررسی رابطه استفاده مفرط از تلفن همراه در سلامت روانی دانش‌آموزان دبیرستانی ناحیه ۱ شهر کرمانشاه فرحناز صفری
۴۴۱	تربیت دبیر فنی، چالش‌ها و راهکارها ناصر بهارلو هوره، محمد امیر چلوئی، محمد رضا حدادپور، حسین قاسمی‌نژاد، محمد مومنی
۴۴۲	بررسی رابطه سبک مدیریت کلاس مبتنی بر خلاقیت و بهزیستی دانش‌آموزان شهر بیرجند در دوران کرونا لیلا صحراکار، فاطمه صحراکار
۴۴۳	بررسی مشکلات و چالش آموزش مجازی برای معلمان، دانش‌آموزان و والدین، دوران کرونا در ایران عماد ذبیحی راد، فرزانه آفریدونی
۴۴۴	بررسی جایگاه و اهمیت بهره‌گیری از بستر فضای مجازی در پیشبرد اهداف نظام آموزشی و یادگیری دانش‌آموزان مهسا دائمی
۴۴۵	جایگاه تربیتی سنت رزق در ساختار سنن الهی محمد وحید صمیمی، عین الله خادمی
۴۴۶	فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی کبری نصیری
۴۴۷	بررسی تأثیر آموزش برنامه‌های کاربردی پرورشی در فضای مجازی بر خلاقیت دختران ۹ تا ۱۱ سال عضو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان دلدند لیلا برزمینی
۴۴۸	نقش آموزش مجازی (پیام‌رسان شاد) بر میزان یادگیری دانش‌آموزان در دوران همه‌گیری کرونا سید خبات نی نوا، سارو قبادی

۴۴۹	<p>بررسی اثربخشی آموزش سواد رسانه‌ای بر کاهش اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان رشت در زمان شیوع ویروس کرونا محمد مهدی عموپور، محمد جواد محمدی، سید محمد علی میری، زهراسرخ، میلاد نیک‌نژاد</p>
۴۵۰	<p>جهانی‌شدن و سیستم آموزشی مریم شفیعی سروستانی، تورج درخشان فر، سمیه مزگی نژاد</p>
۴۵۱	<p>آگاهی بدنی به منزله تمهیدی برای تربیت در زیست‌بوم جدید: (مطالعه موردی): یوگا در مدیریت کم‌درد مزمن) سیما محمدآملی</p>
۴۵۲	<p>روش‌های اندازه‌گیری راستای اندام تحتانی ابزاری برای پیشگیری از وقوع و توسعه ناهنجاری‌های بدنی در دانش‌آموزان (مقاله مروری) هادی صمدی، صفورا فرقانی</p>
۴۵۳	<p>آزمون‌های ارزیابی تعادل مناسب به منظور به‌کارگیری در محیط‌های آموزشی هادی صمدی، فاطمه خانویردی</p>
۴۵۴	<p>نظام آموزش و هویت‌های لغزان در جهان متاورس فاطمه براتلو</p>

تربیت هدفمند، کل گرایانه و گشوده

اسدالله رحمانزاده کبیر^۱

چکیده

در این مقاله چهار نوع نگاه کل گرایانه را در رابطه با یکدیگر و برای امر تربیت مورد بررسی قرار می‌دهم: اکولوژی یا زیست‌بوم ژرف‌نگر، انقلاب‌شناختی تحت عنوان 4E Cognition، بحث پدیدارشناسانه هایدگر درباره امکان انتولوژیک یا قوه، و بالاخره دیدگاه کل گرایانه و در عین حال انضمامی قرآن به امکان انتولوژیک و قوه در جهان.

امر تربیت شایسته است که بر قوه یا امکان انتولوژیک انسان در تحولی کل گرایانه و گشوده متمرکز کند. از یک طرف، مقابله با مشکلات زیست‌بوم جدید و گرمایش زمین که ناشی از تفکر انسان‌محور anthropocentric است، مستلزم یک نوع نگرش کل گرایانه به طبیعت است. طبیعت به عنوان یک کل دارای ارزش ذاتی است، صرف نظر از منفعت‌بخشیدن به انسان.

دیدگاه علوم‌شناختی جدید تحت عنوان 4E Cognition با دیدگاهی کل گرایانه سعی دارد که نشان دهد که ذهن، بدنمند (Embodied)، مبتنی بر حرکت (Enactive)، گسترش‌یافته در جهان (Extended) و بستریده در محیط -جامعه- فرهنگ (Embedded) است. این دیدگاه، تلقی کلاسیک که سیستم نوروئی مغز یا کارکردگرایی را خاستگاه علم قرار می‌دهد، مورد چالش قرار داده و به نقش متقابل بدن، محیط، بودن در جهان و شرایط فرهنگی-اجتماعی تأکید دارد. پدیدارشناسی هایدگر انسان را به عنوان یک «حرکت یا قوه حرکت» توصیف می‌کند که امکان انتولوژیک یا هستی امکان Being-possible ذات اوست به عنوان «بودن-در-عالم». انسان یک چیز بالفعل مانند یک سنگ یا ابزار نیست، بلکه انسان یک کشیدگی بین تولد و مرگ است که فراقنی بر امکان‌ها، هستی او را رقم می‌زند و از این نظر انسان تا لحظه مرگ خویش «هنوز (بالفعل) نیست». از این نظر تفکیک قوه و فعل در انسان، کاری انتزاعی است. فعالیت انسان در وضعیت حال کامل استمراری است و تا مرگ هنوز بالقوه است. از این نظر، هایدگر معتقد است، قوه possibility یا امکان انتولوژیک بالاتر از فعلیت actuality است.

^۱ کالج کانتر کاستای آمریکا

قرآن کریم دیدگاهی انضمامی و کل گرایانه از آیات خداوند ارائه می دهد که قوه possibility درونی آن از خداوند می آید. خداوند شکافنده (فالق و فاطر) هسته و دانه و انسان و جهان نامیده می شود. اما این شکافندگی و خلاقیت در وضعیت کشیدگی زمان (حرکت در زمان یا حال کامل استمراری به عنوان قوه) تا روز قیامت، هدفمندی قوه یا امکان انتولوژیک انسان را در جهان ارائه می دهد. هیچ قوه ای نیست مگر اینکه از خداوند باشد و انسان تا مرگ، امکان توبه و برگشت را دارد.

به طور اصولی، شایسته است که تربیت بر این دیدگاه کل گرایانه از اکولوژی، شناخت انسانی، و امکان-بودن، که نه بر آنچه بالفعل است بلکه بر توانایی انسان به عنوان تحول دائم در امکان های متفاوت، به عنوان پروژه ای که در حال تحقق است، در نظر گرفته شود که خداوند فالق و فاطر و هدف این قوه است: لاقوه الا بالله.

واژگان کلیدی: تفکر کل گرایانه، ممکن-بودن یا امکان انتولوژیک، قوه و فعل، اکولوژی ژرف یا اکوسوفی، شناخت بدنمند فعال در جهان بستریده در محیط-جامعه-فرهنگ، فالق و فاطر قوه.

دانش آموزان ایرانی و مدرسه فردا

آینده تربیت و تربیت آینده

مقصود فراستخواه^۱

چکیده

زیست بوم جهانی و ملی به شدت و با شتاب در تحول است؛ با گسست‌های پارادایمی، اجتماعی، تکنولوژیک، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و اقلیمی. دگرگشت‌های عمیقی در کارند و پیشران‌هایی ما و مدارس و فرزندانمان را به سوی آینده‌هایی سراسیمه پرتاب می‌کنند که چه بسا، نه درک کافی از آنها داریم و نه آمادگی زیستن در آنها.

بیشتر تحولات از نوع گسسته و غیرخطی‌اند با کلان روندها و شگفتی‌سازهای بسیار غافلگیرکننده و امور نوآیند و نوپدید. ما به فهمی کافی از اینها و پیشدستی نسبت به تربیت فرزندانمان در مدارس فردا نیاز مبرم داریم. برای مطالعه کلان‌روندها، امور نوپدید و نوآیندها و شگفتی‌سازهای آینده تربیت، و تربیت آینده در اکوسیستم دگرواره و عمیقاً متفاوت، مدل‌های مختلفی از پویای محیط مثل پست و استیپوی و تحلیل، تأثیر متقابل و بقیه هست.

یکی از این مدل‌ها که در مطالعه حاضر به کار رفته است، مدل تحلیل تضادهای اصلی است. چه دوتایی‌های عمده هستند که فرزندان ما و مدارس فردای ایران، تحت تأثیر کشاکش این دوگانه‌ها و تعارض‌ها قرار خواهند گرفت؟ بهترین بیان از کشاکش در دفتر چهار مثنوی و در قالب داستان مجنون و ناهاش هست؛ «همچو مجنونند و چون ناهاش یقین، می‌کشد آن پیش و این واپس به کین...». تحقیق حاضر از نوع مطالعه آینده‌هاست و در آن، تعدادی از این دوتایی‌ها برای فهم مسائل آینده تربیت و تربیت آینده دانش‌آموزان ایرانی در مدارس فردا با اکوسیستمی متفاوت، مورد تأمل قرار می‌گیرد و توصیه‌هایی اکید به سیاستگذار ایرانی می‌شود.

واژگان کلیدی: تربیت، دانش‌آموز، ایران، مدارس.

^۱ استاد برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی؛ مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

واکاوی نیازها و انتظارات تربیتی متناسب با ویژگی‌ها و نیازهای نسل Z

زهرا پروازی مقدم^۱، کوروش فتحی واجارگاه^{۲*}، کامبیز پوشنه^۳، علی اکبر خسروی بابادی^۴

در دهه‌های اخیر، جهان بسیار سریع در حال تغییر است و فناوری با چندین تغییر اساسی روبرو بوده، چنانچه این امر بر سبک زندگی و تمایلات یادگیری دانش‌آموزان عصر دیجیتال امروزی، تأثیر بسیاری گذاشته است. فناوری در هزاره سوم به عنوان ابزاری فوق‌العاده مهم برای شکل دادن و تقویت، محیط یادگیری و تأثیرگذار بر نیازها و انتظارات تربیتی است. امروزه گرایش‌ها به سمت یادگیری‌های دیجیتالی در اکثر فعالیت‌ها به نگرانی اصلی تبدیل شده است. چرخش و تحول‌گرایی در دیدگاه‌ها و گفتمان‌های جهانی و بومی مبنی بر اهمیت ویژگی‌ها و ترجیحات و نیازهای نسل Z یعنی نسل اینترنت از موضوعات مهم تلقی می‌گردد. واکاوی نیازها و انتظارات تربیتی در زیست‌بوم‌های جدید متناسب با ویژگی و نیازهای نسل Z در دوره امروز فناوری محور در اولویت بررسی و پژوهش بیشتر پژوهشگران قرار گرفته است، امروزه فراگیران در مقایسه با پیشینیان خود، نیازهای متفاوتی دارند. چنانچه هر نسلی از فراگیران، دارای شرایط زمانی متفاوت هستند که در آن رشد کرده‌اند و مهم است که امروزه تفاوت‌های نسلی و ترجیحات یادگیری دانش‌آموزان را درک کنیم تا فضا و محیط‌های سازنده و اثربخش تربیتی مناسب ایجاد کنیم. در این مقاله نویسنده با توجه به ویژگی‌های نسلی و نقش بومیان دیجیتال برای دریافت یک تربیت دل‌پذیر به بررسی موضوع می‌پردازد. چارچوب نظری این مقاله بر مبنای ساختن‌گرایی اجتماعی و روش گردآوری اطلاعات با بررسی اسناد معتبر و همچنین از طریق روش «پایه کیفی»، مصاحبه با خبرگان علمی و متخصصان اجرایی و گروه‌های کانونی نسل Z مورد توجه قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: نیازها و ترجیحات، نسل Z، انتظارات تربیتی.

^۱ دانشجوی دکتری گروه تربیت مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم و تربیتی واحد تهران مرکزی، دانشگاه تهران مرکزی واحد تهران ایران.

^۲ استاد گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

^۳ استادیار گروه تربیت و مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

^۴ دانشیار گروه تربیت و مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

رسالت وزیر بصیر و معلمان فهیم آموزش و پرورش در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی

غلامعلی افروز^۱

بدون تردید در همه کشورهای رشديافته جهان، مسئولیت خطیر پویایی شناختی، سلامت روانی، تحول مطلوب شخصیت و پیشگیری اولیه از آسیب‌پذیری‌های اجتماعی همه کودکان و نوجوانان سنین مدرسه (۶ تا ۱۸ سال) بر عهده وزارت آموزش و پرورش است. به سخن دیگر، وزارت آموزش و پرورش صرفاً مسئول آموزش و هدایت کودکان و نوجوانان شاغل به تحصیل در مدارس رسمی (دانش‌آموزان) نیست، بلکه اصالتاً باید عهده‌دار آموزش، هدایت و نظارت مستمر بر رفتار همه کودکان و نوجوانان سنین مدرسه، یعنی جمعیت سنی ۶ تا ۱۸ سال کشور، بالأخص، آن گروه از کودکان و نوجوانانی نیز که به دلایل گوناگون در مدارس شهری و روستایی کشور حضور نیافته و یا زود هنگام چرخه نظام تعلیم و تربیت کشور را رها کرده‌اند و به همین دلیل «دانش‌آموز رسمی» محسوب نمی‌گردند، باشد. در واقع در یک نگاه ژرف و عقلانی، رسالت سترگ وزیر آموزش و پرورش و معلمانی که امروزه در بیش از یک‌صد هزار مدرسه و هفتصد هزار کلاس درس در مناطق مختلف کشور حضور دارند. آن است که چتر جامع و استوار هدایتی و حمایتی مستمر و بی‌وقفه نظام تعلیم و تربیت از پیش‌دبستانی تا پایان دبیرستان بر سر تک‌تک دانش‌آموزان به‌رغم تفاوت‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی گسترده باشد. در این منظر، انتظار معقول آن است که همواره تعداد ورودی‌ها به اولین پایه زنجیره چرخه تعلیم و تربیت کشور با تعداد خروجی‌ها در پایان دوره متوسطه (دیپلم) تفاوت چندانی نداشته باشد و این مهم، از اساسی‌ترین شاخص‌های مطلوبیت، پیشتازی و شکوفایی نظام آموزش و پرورش خواهد بود.

در تحقق چنین اندیشه و تدبیر بایسته‌ای، برای هر کودک به هنگام ورود به پیش‌دبستانی یک شناسنامه تحصیلی و رفتاری طراحی می‌شود و دانش‌آموز ورودی هر سال تا پایان دبستان به یک معلم مشاور بصیر، مجرب، توانمند، متعهد، دلسوز و پرانگیزه سپرده می‌شود. پس از پایان دبستان، معلم مشاور دبستان هریک از دانش‌آموزان خود را با سوابق تحصیلی و رفتاری به معلم مشاور دبیرستان می‌سپارد و معلم مشاور توانمند و پربصیرت دبیرستان نیز تا پایان دبیرستان با

^۱ استاد ممتاز دانشگاه تهران

دانش آموزان خود همگام خواهد بود. بدیهی است معلم مشاور هر دوره، در پایان هر پایه تحصیلی، با تکمیل صفحه‌ای از شناسنامه تحصیلی و رفتاری دانش آموزان با همکاری معلم یا معلمان آن پایه و با هم‌اندیشی والدین به معلم یا معلمان پایه بعدی تقدیم می‌نماید.

در این چرخه و زنجیر آموزشی و تربیتی، خروج زود هنگام دانش آموزان قبل از اتمام دوره متوسط و بهره‌مندی از فرصت یادگیری دروس ضروری و مباحث اساسی و کاربردی و مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی و احساس مسئولیت‌پذیری به سادگی مقدور نخواهد بود.

چنانچه دانش‌آموزی بخواهد با خروج زود هنگام از مدرسه، در خانه یا کارگاه خاصی اشتغال یابد، باید موقعیت و چگونگی اشتغال وی برای مدیران، مشاوران و مددکاران مدرسه کاملاً روشن باشد و این امر با نظارت و هدایت مستمر ایشان انجام پذیرد؛ به سخن دیگر، در چنین وضعیتی، مکان و یا واحد اشتغال نوجوان / دانش‌آموز، کلاس درسی از کلاس‌های مدرسه محسوب خواهد شد.

همین است که بعضی از کشورهای رشد یافته جهان، با افتخار و اقتدار اعلام می‌نمایند که افزون بر ۹۸ درصد از جمعیت کودکان و نوجوانان سنین مدرسه ۶ تا ۱۸ سال کشورشان با پوشش مطلوب آموزشی و هدایتی و حمایت اتحادیه استوار اولیا و مربیان از پیش‌دستانی تا پایان دبیرستان در کلاس‌های مدارس حضور دارند. به همین علت در این کشورها زندان‌های کوچکتری به نام کانون اصلاح و تربیت، ویژه کودکان و نوجوانان زیر ۱۸ سال (یعنی سنین مدرسه) بسیار نادر است. کانون‌هایی که متأسفانه در کشور ما غالب بزرگسالان آسیب‌پذیرفته زندانی، تجارب حضور در آنها را داشته‌اند! در یک نگاه پربصیرت به نیکی درمی‌یابیم که در کشور ما، فقط حدود ۲۵ درصد از جمعیت سنی ۶ تا ۱۸ سال، یعنی کودکان و نوجوانان سنین مدرسه در مدارس شهری و روستایی ما مشغول هستند! اما نمی‌دانیم آن جمعیت ۲۵ درصدی کودکان و نوجوانان ۶ تا ۱۸ ساله‌ای که بالقوه باید با عنوان دانش‌آموزان در مدارس حضور داشته باشند، روزهای هفته که در کلاس‌های درسی ابتدایی و متوسطه حاضر نمی‌شوند، در خانه و محله و کوچه و خیابان چه می‌کنند و یا در کدام مغازه و کارگاهی مشغولند؟! متأسفانه غالب مدیران و مشاوران و معلمان مدارس هم از آنها خبری ندارند؟

تجارب حاصل از پژوهش‌های میدانی نگارنده این مقال، بیانگر آن است که درصد قابل توجهی از کودکان و نوجوانان مدرسه‌گریز و خیابانی در معرض انواع آسیب‌های اجتماعی، به‌ویژه سرقت، اعتیاد و پخش مواد مخدر قرار می‌گیرند. آری روش‌های اصلی و اولیه پیشگیری از آسیب‌ها را باید در کلاس‌ها و مدرسه‌ها رصد نماییم.

قدر مسلم، از جمله تدابیر بسیار مهم برای ماندگاری همه دانش‌آموزان از پیش‌دبستانی تا پایان دبیرستان در مدارس، حضور مدیران بصیر و معلمان دلسوز و مشاوران متعهد و بلندنگر و انجمن‌های پویا و پراقتدار اولیا و مربیان در همه مدرسه‌ها، زدودن غالب مباحث انتزاعی غیرضروری و غیرکاربردی از کتاب‌های درسی، تولید منابع پرجاذبه آموزشی، تألیف کتاب‌های کاربردی، مهارت‌محور و خلاق‌پرور با تأکید بر تناسب ضریب دشواری دروس با ضریب هوشی فراگیران به صورت تحولی است.

از آنجایی که بیشترین افت تحصیلی و مدرسه‌گزیزی دانش‌آموزان، به‌ویژه پسرها در دوره دبیرستان صورت می‌پذیرد، بایسته آن است ضمن تقویت خدمات مشاوره‌ای و حمایتی در دوره دبیرستان، رشته‌ای کردن دوره دوم متوسطه که ریشه در صدسال گذشته دارد، متوقف شود و دوره دوم متوسطه ایران نیز همانند غالب کشورهای رشديافته جهان به صورت یک رشته عمومی کاربردی، مهارت‌محور و خلاق‌پرور ارائه گردد. در سال ۱۳۹۹ در کل کشور کمتر از ۳۰۰ نفر دیپلمه وجود داشت، در آن زمان شاید رشته‌ای نمودن دوره متوسطه برای تأمین برخی نیازها می‌توانست قابل توجه باشد، اما امروزه که لیسانس دانش پایه محسوب می‌گردد، هرگز نمی‌تواند این پدیده نامیمون، امری منطقی و معقول و قابل دفاع باشد! چرا که پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانشجویان در همه رشته‌های دانشگاهی، در کشورهای مختلف اعم از علوم انسانی، علوم پایه، علوم مهندسی و علوم پزشکی با ظرفیت هوشی، انگیزه و تلاش آنان همبستگی دارد و نه صرفاً گرایش‌های تحصیلی ایشان در دوره دوم متوسطه!! در حال حاضر صدها نفر از دیپلمه‌های علوم انسانی با موفقیت قابل توجه در رشته‌های مهندسی و پزشکی در دانشگاه‌های مختلف جهان از جمله دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران مشغول تحصیل هستند. بدون تردید زدودن رشته‌های فعلی در دوره متوسطه و یکپارچه‌نمودن تحصیلات با نگاه کاربردی و مهارت‌محوری، یقیناً درصد قابل توجهی از پدیده کم‌اشتهایی یا بی‌اشتهایی تحصیلی و احساس مدرسه‌گزیزی دانش‌آموزان دبیرستانی را کاهش می‌دهد.

بی‌تردید، سرمایه‌گذاری بهینه و بلندمدت در نظام تعلیم و تربیت کشور به‌ویژه با نگاه هدایت و حمایت مستمر، نگاه‌داشت همه نوآموزان ورودی به چرخه تعلیم و تربیت تا پایان دوره متوسطه، نهایتاً قوه قضاییه کشور را سبک‌بال خواهد نمود. آسیب‌پذیری اجتماعی، به‌ویژه گرایش به اعتیاد در نوجوانان به طور چشمگیر کاهش می‌یابد و جمعیت محبوس در کانون‌های اصلاح و تربیت و

زندان‌ها به حداقل می‌رسد، و بالطبع با کم شدن حجم پرونده‌های قضایی، فرآیند داوری بسیار کوتاه می‌شود.

همین است که وزیر مدبر و معلم پربصیرت وزارت آموزش و پرورش، مسئولان اصلی در پیشگیری اولیه از آسیب‌پذیری‌های کودکان و نوجوانان سنین مدرسه هستند. به سخن دیگر، در این معنا، نیروی انتظامی و کلانتری‌ها، قوه قضاییه و مدیران زندان‌ها عمدتاً رسالت پیشگیری ثانویه و ثالثیه را از آسیب‌های اجتماعی بر عهده خواهد داشت که البته در بسیاری از موارد، اندکی دیر هنگام است. پس با یک نگاه آینده‌نگر، عزمی استوار، چرخه نظام تعلیم و تربیت کشور را بیش از پیش حمایت نماییم و از شایسته‌ترین، هوشمندترین، متعهدترین، دلسوزترین و پراکنجه‌ترین فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های کشور با حقوقی بالاتر از میانگین حقوق‌بگیران دولت و فراهم‌نمودن تسهیلات شایسته رفاهی برای ایشان برای آموزش و هدایت مستمر دانش‌آموزان بهره‌مند شویم.

واژگان کلیدی: آسیب‌های اجتماعی، آموزش، پرورش.

ریشه‌یابی آسیب‌های آموزش مجازی در تربیت علمی دانش‌آموزان ابتدایی

فائزه زینالی حسین‌بگلو^{۱*}، عارفه زارع‌زاده مهریزی^۲

چکیده

یکی از اقتضانات آموزش و پرورش با توجه به شرایط بیماری کرونا، انتقال و جهش سریع و ویروس، آموزش مجازی است. حتی با توجه به اینکه امروزه تصمیمات برای بازگشایی حضوری مدارس اتخاذ گردیده است، با این حال آموزش مجازی همچنان دایر است. برای به فعلیت درآوردن استعداد‌های بالقوه کودکان (تربیت) نیازمند آموزش صحیح هستیم و یکی از ساحت‌های مهم در تربیت، تربیت علمی است. در حالی که در این مسیر چالش‌هایی وجود دارد که در طول آموزش مجازی تا به اکنون در کنار مزایای غیر قابل انکار، معایب زیادی نیز به بار داشته است. اگر اکنون به شناسایی و رفع آنها نپردازیم، از این به بعد نیز شاهد آسیب به حیطه دانش و علم‌آموزی دانش‌آموزان خصوصاً دانش‌آموزان ابتدایی خواهیم بود. مطالعه حاضر با رویکرد توصیفی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای به ریشه‌یابی آسیب‌های آموزش مجازی در تربیت علمی دانش‌آموزان پرداخته است. نتایج به دست آمده حاکی از این موضوع است که معلمان، زیرساخت‌ها، والدین و دانش‌آموزان از ریشه‌های آسیب‌های آموزش مجازی هستند، و در طول آموزش مجازی عمده صدمات وارد آمده به تربیت علمی دانش‌آموزان از طریق این عوامل بوده است.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، تربیت علمی، کرونا، آسیب آموزش مجازی.

^۱ دانشجو کارشناسی، آموزش ابتدایی، پردیس شهید مطهری، فرهنگیان، آذربایجان غربی، ایران (نویسنده مسئول)

faezeh.zeynali@gmail.com

^۲ دانشجو کارشناسی، آموزش ابتدایی، پردیس فاطمه الزهرا(س)، فرهنگیان، یزد، ایران

تأثیر فناوری اطلاعات و دور کاری بر عملکرد تحصیلی دانشجویان در آموزش مجازی (دانشگاه فرهنگیان اردبیل)

ابراهیم طاهری نمهیل^۱، زهرا رستمی برندق^۲

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش پذیرش فناوری و دور کاری بر عملکرد تحصیلی دانشجویان در آموزش مجازی انجام گردیده است. این پژوهش از نظر نتیجه کاربردی و از نظر هدف توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را تمام استادان (رسمی-مدعو) شاغل در دانشگاه فرهنگیان شهر اردبیل به تعداد ۱۲۳ نفر تشکیل می‌دهند که با استفاده از روش سرشماری به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه‌های استاندارد پذیرش فناوری، دور کاری و عملکرد تحصیلی بود که روایی آن مورد تأیید استادان قرار گرفته است. فرضیه‌ها با استفاده از روش تحلیل مسیر و با نرم‌افزار Spss26 و Smart pls3 مورد آزمون قرار گرفت. نتایج نشان داد که پذیرش فناوری بر عملکرد تحصیلی دانشجویان اثرگذار نیست اما دور کاری تأثیر مثبت و معنی‌داری بر عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد. با توجه به گسترش آموزش مجازی و دوری استادان از محیط کلاس‌های آموزشی و استفاده از فناوری‌های آموزشی نوین و انجام امر آموزش به صورت دور کاری، مدیران باید تمهیدات مناسبی در خصوص آموزش استادان اتخاذ کنند و برنامه‌ریزی مناسبی در این زمینه داشته باشند.

واژگان کلیدی: پذیرش فناوری، دور کاری، عملکرد تحصیلی، آموزش مجازی.

^۱ دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان پردیس بنت‌الهدی صدر اردبیل، اردبیل، ایران

^۲ کارشناسی ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی، دانشگاه محقق اردبیل، اردبیل، ایران himan_t@yahoo.com

بررسی اثرات عوامل فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی با در نظر گرفتن تربیت دانش آموز، مطالعه موردی دبیرستان‌های دخترانه گرگان

فاطمه معصومی شیخ احمدلویی^۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثرات عوامل فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی با در نظر گرفتن تربیت دانش آموز در دبیرستان‌های دخترانه گرگان است. روش تحقیق در این پژوهش، توصیفی از نوع «پیمایشی» و از شاخه «میدانی» است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه گرگان بوده که نامحدود هستند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران و به شیوه تصادفی ساده به تعداد ۳۸۴ نفر انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل سه پرسش‌نامه انتظارات تربیتی با ۱۲ سؤال، جلب مشارکت دانش‌آموز با ۱۳ سؤال و تربیت دانش‌آموز با ۱۰ سؤال بوده که روایی آن به شیوه صوری که به تأیید کارشناسان و متخصصان امر رسیده و مورد اثبات واقع شده و پایایی آن نیز بر اساس آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۱ مورد تأیید واقع شده است. داده‌های گردآوری شده بر اساس تحلیل معادلات ساختاری بر اساس نرم‌افزار AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. مسأله اساسی پژوهش حاضر این است که بسیاری از مدرسه‌ها در دنیا و مدارس پرقابته کنونی به نقش تحقیق و پژوهش و بهره‌گیری از نظر متخصصان توجهی ندارند که این زمینه‌ساز عدم موفقیت و تعلیم و تربیت آن‌ها را به دنبال داشته است. در واقع مزیت هر مدرسه و شیوه در استفاده از ابزارهای نوین انتظارات تربیتی و کاربست اخلاق در فرایند تعلیم و تربیت می‌باشد که زمینه را برای جذب هرچه بیشتر نقش فراهم می‌نماید. بنابراین عدم اتکا به جلب مشارکت دانش‌آموز مبتنی بر شبکه اینترنت و نیز عدم برخورداری از اخلاق و صداقت که در بسیاری از شیوه‌ها و مدرسه‌ها در ایران شاهد آن هستیم که انتظارات تربیتی با واقعیت فاصله زیادی دارد، زمینه رکود نقش را برای مدرسه‌ها فراهم نموده است. بنابراین لازم است که از عنصر اخلاق به خوبی استفاده شود و از نظر متخصصان و افراد علمی و دانشی در این زمینه استفاده شود که پژوهش حاضر در این زمینه اقدام نموده است.

واژگان کلیدی: انتظارات تربیتی، جلب مشارکت دانش‌آموز، تربیت دانش‌آموز، دبیرستان دخترانه.

^۱ دانشجوی دکتری زبان ادبیات عرب دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار سمنان، ایران.

واکاوی آسیب‌ها و چالش‌های عدم استفاده معلمان از اخلاق حرفه‌ای در محیط آموزشی از دیدگاه مدیران مدارس ابتدایی شهر یزد: یک پژوهش نظریه‌مبنایی

محمدامین دهقان طرزجانی^{۱*}، حمیده دهقان طرزجانی^۲

چکیده

این پژوهش با هدف واکاوی آسیب‌ها و چالش‌های عدم استفاده معلمان از اخلاق حرفه‌ای در محیط آموزشی از دیدگاه مدیران مدارس ابتدایی شهر یزد اجرا گردید. به این منظور، با رویکرد کیفی از روش پژوهش نظریه‌مبنایی سیستماتیک استفاده شد. مشارکت‌کنندگان در پژوهش مدیران مدارس ابتدایی شهر یزد بودند. نمونه‌گیری به شیوه هدفمند اجرا گردید و مشارکت‌کنندگان به روش نظری دعوت شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته بود که با ۱۶ نفر از مدیران مدارس دوره ابتدایی شهر یزد انجام پذیرفت و اشباع نظری نیز حاصل گردید. داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از کدگذاری سه‌مرحله‌ای تحلیل شد. نتایج کدگذاری حاکی از ۱۹ مقوله در ذیل ابعاد شش‌گانه نظریه‌مبنایی بود که نشان داد آسیب‌ها و چالش‌های عدم استفاده معلمان از اخلاق حرفه‌ای در محیط آموزشی در قالب مدل پارادایمی شامل: پدیده‌محوری (صلاحیت حرفه‌ای معلمان)، شرایط علی (عوامل فردی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی)، راهبردها (ترغیب، بازخورد)، شرایط زمینه‌ای (فرهنگ سازمانی، مدیریت آموزشی، ساختار متمرکز نظام آموزشی، قوانین و هنجارهای موجود)، شرایط مداخله‌گر (عدم انگیزه و تمایل معلمان، ویژگی‌های فردی-روان‌شناختی، عوامل موقعیتی)، پیامدها (ناکامی شغلی، معضلات اجتماعی، ایجاد تغییر در مسیر موفقیت دانش‌آموزان، عدم پذیرش و مقبولیت در محیط شغلی) شکل می‌گیرد.

واژگان کلیدی: اخلاق حرفه‌ای، معلمان، دوره ابتدایی، رویکرد کیفی، روش پژوهش نظریه‌مبنایی.

^۱ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول)

madt.1374@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و هنر، یزد، ایران.

برنامه‌ریزی تربیتی در مدارس بر اساس نظریه رشد اخلاقی کلبرگ

مریم میرزایی بیناباج^۱

چکیده

شناخت کامل نسبت به مراحل رشد اخلاقی کودکان و نوجوانان برای برنامه‌ریزی صحیح در امر تربیت آنها ضروری است. مدرسه پس از خانواده نخستین مکانی است که در امر تربیت نقش بسزایی دارد. با شناخت بیشتر مراحل رشد اخلاقی و تعیین اهداف تربیتی و همسو کردن فعالیت‌های مدارس طبق این مراحل، خواهیم توانست فرآیند رشد اخلاقی را در دانش‌آموزان تسهیل نماییم و به آنها در درک بهتر وقایع و اتفاقات و تصمیم‌گیری در دوراهی‌های قضاوت اخلاقی کمک نماییم. نظریه رشد اخلاقی کلبرگ که بر اساس نظام شناختی پیاژه استوار گردیده است، به عنوان یکی از پایدارترین و معتبرترین نظریات تحول اخلاقی در دوران معاصر است، که توسط محققان دیگر در فرهنگ‌های مختلف مکرراً به آزمایش رسیده است. در این پژوهش که به روش مروری انجام شده، سعی شده پس از بررسی نظریه رشد اخلاقی کلبرگ، مراسم جشن تکلیف دختران به عنوان فعالیت نمونه، مورد بررسی قرار گیرد و فعالیت‌هایی بر مبنای نظریه کلبرگ برای آن مراسم پیشنهاد داده شود.

واژگان کلیدی: تربیت، برنامه‌ریزی تربیتی، اخلاق، رشد اخلاقی.

^۱ معاون پرورشی، دبستان غیردولتی دخترانه مفتاح ۲، ناحیه ۶، مشهد، ایران mary.mmb61@yahoo.com

تبیینی نو از مؤلفه‌های نظریه انتخاب جهت به‌سازی برنامه‌های تربیتی

دانشگاه فرهنگیان

نیکی نیروزاده^۱، ام‌البنین زارعی کردشولی

چکیده

در دهه‌های اخیر با توجه به تغییر و تحولات سریع در زیست‌بوم‌های مختلف، اهمیت بازاندیشی در حوزه‌های مختلف برنامه‌های تربیتی دانشگاه فرهنگیان مشهود است. این پژوهش با هدف بررسی و شناسایی مؤلفه‌های نظریه انتخاب جهت به‌سازی برنامه‌های تربیتی دانشگاه فرهنگیان طراحی شده است. روش پژوهش حاضر، توصیفی تحلیلی است که پس از مطالعه عمیق، توصیف و تحلیل مفروضات، اصول و فنون این نظریه در قالبی نو و تازه در چارچوبی جهت ساختاربندی برنامه‌های تربیتی تنظیم گردید. نتایج برخاسته از بررسی یافته‌های نظریه انتخاب نشان داد که تکنیک‌های دریافت واقعیت، مکان مقایسه، کنترل درونی، برنامه‌ریزی برای تغییر و معنویت برای تربیت معلمان آینده در حوزه‌های انگیزشی، فراشناختی، هیجانی، اجتماعی و معنویت با رویکرد ارتقای دانش نظری و کاربردی در برنامه‌های تربیتی و بازخورد مطلوب به چالش‌های تربیتی ناشی از شرایط غیرمترقبه ویژه حرفه معلمی، قابل طرح است.

واژگان کلیدی: نظریه انتخاب، برنامه تربیتی، دانشگاه فرهنگیان.

^۱ دکتری تخصصی روانشناسی علوم تربیتی، هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان بوشهر snirouzadeh@yahoo.com

^۲ دانشجوی آموزش مشاوره و راهنمایی دانشگاه فرهنگیان بوشهر Emizarei99@gmali.com

نقش تعارض کار خانواده و کیفیت زندگی کاری در پیش‌بینی تعهد سازمانی در کارکنان آموزش و پرورش کهگیلویه و بویراحمد حیات لایقی پور^۱

چکیده

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش تعارض کار - خانواده و کیفیت زندگی کاری در پیش‌بینی تعهد سازمانی در کارکنان آموزش و پرورش بود.

روش: پژوهش از نظر هدف کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری شامل تمامی کارکنان آموزش و پرورش کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۴۰۰ بود که نمونه‌ای به تعداد ۲۷۰ نفر به روش طبقه‌ای تصادفی و با کمک جدول کرجسی و مورگان از بین آنها انتخاب شد. برای گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه‌های تعارض کار خانواده نت مه‌یر (۱۹۹۶)، کیفیت زندگی کاری توسط والتون (۱۹۷۵) و مقیاس تعهد سازمانی آلن و مایر (۱۹۹۱) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از همبستگی پیرسون نشان داد که بین تعارض کار - خانواده و تعهد سازمانی رابطه معکوس وجود دارد. بین کیفیت زندگی کاری و تعهد سازمانی ارتباط مستقیم و معنی‌دار وجود دارد. نتایج رگرسیون چندگانه نیز نشان داد از طریق تعارض کار - خانواده می‌توان تعهد سازمانی کارکنان آموزش و پرورش را به صورت معکوس پیش‌بینی کرد. همچنین کیفیت زندگی کاری توانست میزان تعهد سازمانی کارکنان را به صورت مستقیم پیش‌بینی نماید.

واژگان کلیدی: تعارض کار - خانواده، کیفیت زندگی کاری، تعهد سازمانی.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه پیام نور واحد، اصفهان، ایران layeghihayat56@gmail.com

ارائه الگوی پارادایمی تربیت دینی در فضای مجازی

فریبا ایری^۱

چکیده

هدف تحقیق، ارائه الگوی پارادایمی تربیت دینی در فضای مجازی با تأکید بر آموزه‌های معنویت اسلامی در دانش‌آموزان متوسطه دوره دوم استان گلستان است. روش پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از ماهیت در زمره تحقیقات اکتشافی بوده که به صورت کیفی و با روش پژوهش تحلیل گرند تئوری از جامعه آماری معلمان و مدیران آموزش و پرورش استان، ۱۰ نفر (با روش نمونه‌گیری هدفمند) انتخاب و در فرایند مصاحبه و ساخت الگوی تربیت دینی در فضای مجازی شرکت نمودند. در مجموع ۱۱ مؤلفه اصلی (فرهنگ‌سازی، استفاده بهینه و درست از امکانات فضای مجازی، آموزش متولیان تربیت و آگاهی از فضای مجازی، تقویت عقاید و باورهای دینی، بهره‌گیری از اصول تربیتی اسلامی، هماهنگی بین خانواده و رسانه با مدرسه، بهبود روش‌های تعلیم و تربیت دینی، محتوای آموزش مجازی، معنی‌داری زندگی، شایستگی اعتقادی و اخلاقی مربی، فعالیت‌های یاددهی و یادگیری فضای مجازی) و ۴۴ شاخص تربیت دینی در فضای مجازی با تأکید بر آموزه‌های معنویت اسلامی در بین دانش‌آموزان شناسایی شد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تربیت دینی، الگوی پارادایمی.

^۱ مدرس پایه پنجم ابتدایی، اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان، شهرستان بندر ترکمن vahid.eari65@yahoo.com

بررسی نگرش معلمان در استفاده از فناوری واقعیت افزوده موبایل در یادگیری:

پتانسیل متاورس برای یادگیری

محمد رضا شهبازی^{۱*}، الناز قاسمی^۲

چکیده

واقعیت افزوده ابزار واسطه‌ای است که محتوای مجازی را بین بیننده و دنیای واقعی به اشتراک می‌گذارد، اما میزان این واسطه‌گری و روش‌هایی که در آن برای بهبود تجربه دنیای واقعی در نظر گرفته شده است، می‌تواند بین ابزارها و زمینه‌ها متفاوت باشد. با توجه به نقش متفاوت واقعیت افزوده متناسب با موقعیت مکانی، همکاری و نوع فعالیت، پیوندهایی که برای پوشش دنیای واقعی ایجاد می‌کند، می‌تواند ضعیف یا قوی باشد. این تنوع گزینه‌ها در فضای واقعیت افزوده به این معنی است که معلمان باید در درک نحوه استفاده و تأثیر آن بر یادگیری دانش‌آموزان، آموزش ببینند. در این مقاله، سعی شده است که نگرش معلمان، چه در حین خدمت و چه پیش از خدمت، نسبت به کاربرد واقعیت افزوده در عمل آموزش مورد بررسی قرار گیرد. بدین منظور و با استفاده از روش ترکیبی (کیفی و کمی) به شرکت‌کنندگان این فرصت داده شد تا با استفاده از ابزار متاورس واقعیت افزوده، تجربیات موبایلی ایجاد کنند. سپس از آنها دعوت شد تا به پرسش‌نامه‌ای که در خصوص پتانسیل آموزشی آن طراحی شده بود، پاسخ دهند. پاسخ‌ها نشان داد که ماهیت در حال تکامل ابزارهای واقعیت افزوده منجر به ایده‌های جدیدی در مورد نحوه استفاده از آنها در آموزش می‌شود، اما تولید این ایده‌های جدید مستلزم درجه‌ای از تجربه است که معلمان قبل از خدمت ندارند. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که حتی معلمان باتجربه نیز به جای کاربرد فناوری واقعیت افزوده در یادگیری دانش‌آموزان، روی محتوا تمرکز می‌کنند. بنابراین، اگر بخواهند پتانسیل آموزشی آن را در عمل آموزشی خود به‌طور کامل درک کنند، نیاز به ایجاد توسعه حرفه‌ای مناسب برای معلمان با تمام سطوح تجربه وجود دارد.

واژگان کلیدی: واقعیت افزوده موبایل، متاورس، آموزش معلمان.

^۱ اداره کل آموزش و پرورش، زنجان، ایران (نویسنده مسئول) mreza125@yahoo.com

^۲ وابستگی سازمانی نویسنده دوم، مدرسه شهید مهدیون، زنجان، ایران.

نیازسنجی فرهنگی دانش آموزان دوره ابتدایی در زیست بوم جدید (مطالعه پدیدارشناسانه)

جواد کیهان^{۱*}، انسیه باغبانی^۲

چکیده

هدف این پژوهش نیازسنجی فرهنگی دانش آموزان دوره ابتدایی از نظر معاونان پرورشی و معلمان و اولیای دانش آموزان بود. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر کنترل محقق بر متغیرهای تحقیق، توصیفی و از نوع پدیدارشناسانه می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل تمامی معاونان پرورشی و معلمان و اولیای مدارس شهر ارومیه است. نمونه آماری به صورت هدفمند و حجم نمونه به روش اشباع، ۱۵ نفر معاون، ۲۰ نفر معلم و ۲۵ نفر اولیای دانش آموز انتخاب شدند، داده ها براساس الگوی نیازسنجی الگوی کافمن و هرمن و به وسیله مصاحبه های نیمه ساختارمند جمع آوری و به روش کلاسیز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته های حاصل از تحلیل نتایج نشان داد که از منظر معاونان پرورشی، مهم ترین نیازهای فرهنگی دانش آموزان ابتدایی به ترتیب نیازهای اجتماعی، مذهبی، ورزشی، هنری و رسانه ای؛ از منظر معلمان نیازهای اجتماعی، ورزشی، تفریحی و هنری و از نظر اولیای دانش آموزان نیازهای اجتماعی، مذهبی و رسانه ای هستند. بر اساس نتایج تحقیق، پیشنهاد می شود متولیان امر تعلیم و تربیت در جهت نیل به اهداف عالیه تربیتی مبتنی بر مراتب حیات طیبه مخصوصاً در دوران پسا کرونا، نیازهای فرهنگی احصا شده را مد نظر قرار دهند.

واژگان کلیدی: نیازسنجی فرهنگی، دانش آموزان دوره ابتدایی، معاونان پرورشی، معلمان، اولیا، دوران پسا کرونا.

۱ استادیار گروه علوم تربیتی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول)

j.keyhan@iaurmia.ac.ir

۲ کارشناس هماهنگی و روابط عمومی، حوزه معاونت پژوهش و فناوری، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی

بررسی رابطه تعلق خاطر به مدرسه و انگیزش ورزشی در کلاس‌های مجازی

تربیت بدنی شهر بیرجند در زیست بوم جدید

مریم صحرانورد^{۱*}، امین امانی^۲، هانیه هامونی^۳

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه تعلق خاطر به مدرسه و انگیزش ورزشی در کلاس‌های مجازی تربیت بدنی شهر بیرجند در زیست بوم جدید بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر بیرجند (۱۳۲۸ نفر) است که با توجه به جدول مورگان ۳۱۰ دانش‌آموز به عنوان نمونه آماری به شکل خوشه‌ای چندمرحله انتخاب شدند. روش تحقیق، توصیفی-همبستگی و جمع‌آوری اطلاعات به شکل میدانی انجام گرفت. ابزار مورد استفاده تحقیق، دو پرسش‌نامه احساس تعلق به مدرسه براون و ایوانز (۲۰۰۰) و پرسش‌نامه ارزیابی انگیزه‌های ورزشی پلتیر و همکاران (۱۹۹۵) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و از آزمون‌های آمار استنباطی (تحلیل رگرسیون چندگانه به روش هم‌زمان) استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد ابعاد انگیزه‌های ورزشی قابلیت پیش‌بینی متغیر احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان را داشتند. پیشنهاد می‌گردد که با جذاب کردن کلاس درس تربیت بدنی و استفاده از روش‌های خلاقانه در مدیریت کلاس، مدیران و معلمان سعی کنند تا احساس تعلق به کلاس درس را ارتقا دهند و در نتیجه باعث بالارفتن انگیزه مشارکت دانش‌آموزان در کلاس‌های درس تربیت بدنی شوند.

واژگان کلیدی: تعلق خاطر، انگیزش ورزشی، کلاس‌های مجازی، زیست بوم جدید.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، پیام نور، کرج، ایران (نویسنده مسئول) hosseinjoon89@gmail.com

^۲ دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه شمال، آمل، ایران.

^۳ کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، پیام نور، گرمسار، ایران.

علل افت آموزشی در دوران کرونا و پسا کرونا با تکیه بر چالش‌ها و فرصت‌های ایجاد شده

میثم محمدیان^{۱*}، مهری رجبی^۲، صادق غلامی اندراتی^۳، مرتضی اسلامی^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نگرش هنرآموزان درباره فرصت‌ها و تهدیدهای ویروس کرونا بر روی آموزش در مدارس با بهره‌گیری از روش تحقیق مطالعه موردی انجام گرفته است. در این تحقیق از طریق مصاحبه با ۶۵ معلم و توزیع پرسش‌نامه بین ۲۰ نفر از معلمان، اطلاعات و داده‌های کیفی و کمی جمع‌آوری گردید. شیوه جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با استفاده از روش کدگذاری آلفای کرونباخ صورت گرفته است. در بخش کمی نیز پس از گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ای که از طریق نتایج مصاحبه اولیه، تهیه و روایی محتوایی آن به تأیید رسیده بود، با روش آمار توصیفی تحلیل داده‌ها انجام گرفت و طبق نتایج حاصل شده، تهدیدها و فرصت‌ها در دو سطح کلان و خرد مطرح و طبقه‌بندی شد. در سطح کلان تهدیدهای نداشتن تفکر راهبردی مدیران و برنامه‌ریزان، سیاست‌گذاری نامطلوب، ضعف فناوری آموزشی نوین و در سطح خرد، نداشتن استقلال و آزادی عمل و برهم خوردن بودجه‌بندی مطرح شده است. در نهایت به این نتیجه دست یافته شد که استفاده از سیستم تلفیقی، بهترین روش آموزشی در ایران خواهد بود. صحنه‌گذاری این تحقیق با پیاده‌سازی طرح پایلوت در دو مرکز برای نویسندگان به اثبات رسیده است.

واژگان کلیدی: کرونا، آموزش مجازی، تهدید و فرصت، آموزش تلفیقی، افت تحصیلی.

^۱ هنرآموز، کامپیوتر، هنرستان فنی شهدا، شهریار، تهران (نویسنده مسئول)

Maisam_mohammadian@yahoo.com

^۲ معاونت، پرورشی، دبیرستان دخترانه بنت الهدی، شهریار، تهران.

^۳ معاونت، آموزشی، هنرستان فنی شهدا، شهریار، تهران.

^۴ معاونت، پرورشی، هنرستان فنی شهدا، شهریار، تهران.

An SEM analysis of the relationships between teachers' professional and digital literacy, ICT efficiency in teaching, and meeting the challenges of online environments during the COVID-19 situation

Shahla Baniadamdizaj¹

Abstract

As in several other countries, schools in Iran were closed in March 2020 as a result of the COVID-19 pandemic. As a result, teachers and students confronted many difficulties adapting to online education. This paper presents the results of a survey of EFL teachers who were forced to switch to online learning. First, we examined how well they managed mutual interaction with students and dealt with key teaching problems. Second, we looked at possible factors (professional and digital literacy, and ICT efficiency) to gain a deeper understanding of how they contribute to teachers adjusting to the challenges of this specific situation. SEM analyses indicate that information and communication technology (ICT) techniques, especially digital teacher competence, are critical in adjusting to online teaching during the COVID-19 school closures. Based on the findings of this study, implications for the field of teacher education and the adoption of ICT by teachers are discussed.

Keywords: COVID-19, ICT, Teacher Competence, Technological Pedagogical Knowledge, Teacher Education

¹ aniadam.sh@gmail.com

بررسی نقش برنامه درسی پنهان در معنویت و تربیت دینی دانش آموزان با

تاکید بر زیست بوم جدید

جواد دیهیم^{۱*}، سمیرا رضائی^۲

چکیده

امروزه انتقال و پرورش ارزش‌ها در نظام‌های تعلیم و تربیت از جمله آموزش و پرورش حایز اهمیت است. در این میان تربیت دینی به دلیل ارتباط عمیق با عوامل شرایط فرهنگی - اجتماعی و ریشه‌داری در باورهای رایج اجتماعی بیش از سایر حوزه‌های تربیت متأثر از برنامه درسی پنهان خواهد بود. از این رو پرداختن به برنامه درسی پنهان در این عرصه از ضرورت بیشتری برخوردار است و پیش‌نیاز برنامه‌ریزان این حوزه به شمار می‌رود. بنابراین در راستای حفظ ارزش‌ها و سلامت جامعه، آموزش مستمر و فرآیند آگاهی‌بخشی نوجوانان از طریق برنامه‌های درسی پنهان در محیط مدرسه میسر است. با عنایت به اهمیت برنامه درسی پنهان (معلم، دانش آموز، روش تدریس، مکان فیزیکی، قوانین و مقررات مدرسه) در آموزش و پرورش، این مقاله درصدد است، نقش برنامه درسی پنهان در معنویت و تربیت دینی دانش آموزان را مورد بحث و بررسی قرار دهد. روش این مطالعه با توجه به گزاره‌های تحقیق، از نوع توصیفی - تحلیلی است که به صورت کتابخانه‌ای و تحلیل کتب، مقالات و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله دکتری مورد پژوهش انجام شده است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که برنامه‌های درسی پنهان در معنویت و تربیت دینی دانش آموزان تأثیر معنی‌داری دارد. نتایج حاصل از این پژوهش به سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، مدیران نظام آموزش و پرورش کمک می‌کند که با به‌روزرسانی سیستم تعلیم و تربیت با زیست‌بوم جدید به توسعه برنامه درسی پنهان در تربیت دینی دانش آموزان پیش ببرند.

واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی درسی، برنامه درسی پنهان، معنویت، تربیت دینی، آموزش و پرورش، زیست‌بوم.

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران (نویسنده مسئول) Javad.deihim@mail.um.ac.ir

^۲ کارشناس ارشد مدیریت دولتی، گروه مدیریت دولتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران.

پدیدارشناسی چالش‌های تربیت در زیست بوم آموزش الکترونیکی و شایستگی‌های مورد نیاز برای حضور اثربخش در آن

امیر مرادی^{۱*}، محسن کردلو^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر، پدیدارشناسی چالش‌های تربیت در زیست بوم آموزش الکترونیکی و شایستگی‌های مورد نیاز برای حضور اثربخش در آن است. بدین منظور با بهره‌گیری از روش کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی به شناسایی و بازنمایی پدیده مورد بررسی پرداخته شد. داده‌ها با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند و مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته با شانزده نفر از معلمان و مدیران فعال در زیست بوم جدید گردآوری شده و بر اساس الگوی کلایزی تحلیل گردید. در دهمین مصاحبه، اشباع نظری داده‌ها حاصل شد، اما به منظور اعتباربخشی یافته‌ها، مصاحبه‌ها تا شانزدهمین نفر ادامه یافت. تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، منجر به شناسایی دو مقوله (چالش‌ها و صلاحیت‌ها) و ده مضمون اصلی شد. چالش‌های زیست بوم جدید شامل نبود ارتباط سنتی، مغفول ماندن موضوع تربیت، رواج بی صداقتی علمی، تجاوز به حریم شخصی، جدی نگرفتن زیست بوم جدید، و بروز اعتماد به نفس کاذب است. شایستگی‌های مورد نیاز زیست بوم جدید شامل شایستگی عملیاتی، شناختی، همکاری و خودراهبری است. در پایان می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که تربیت در زیست بوم جدید دارای چالش‌های متعددی است و نیازمند نوعی تحول در طراحی تربیتی است. لذا بهبود کیفیت آن مستلزم نگاه متولیان و دوری از طرز تلقی آموزش موقت، پاره‌وقت و درجه دوم به این قبیل آموزش‌ها است.

واژگان کلیدی: پدیدارشناسی، چالش‌ها، تربیت، زیست بوم، شایستگی.

^۱ استادیار گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فرهنگیان، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول)

mirmoradi8@yahoo.com

^۲ دانش‌آموخته دوره دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه خوارزمی، مدیر مدارس کرج mohsenkordlo@yahoo.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی در دوران کرونا و پسا کرونا

عبدالغفور جامی رودی^۱

چکیده

آموزش غیر حضوری، یا آموزش مکاتبه‌ای، از جمله روش‌های آموزشی است که در شرایط بحرانی که امکان حضور دانش‌آموزان و دانشجویان در مراکز آموزشی مهیا نیست، معلمان و استادان را ملزم ساخته تا با تشکیل گروه‌های مختلف مجازی با فراگیران خود در ارتباط باشند و به تدریس و بررسی دروس بپردازند. از جمله مزایای آموزش مجازی می‌توان به: افزایش خودکنترلی دانش‌آموزان، عدم محدود بودن دانش‌آموزان به زمان، افزایش مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان، کارآمدی و سرعت بالای تدریس اشاره کرد. علی‌رغم مزایای فراوان آموزش مجازی، مشکلات و معایب بسیاری به ویژه در دوران کرونا و پسا کرونا در آموزش مجازی وجود دارد که: اعتیاد اینترنتی دانش‌آموزان، عدم اطمینان از یادگیری، عدم نظارت بر انجام تکالیف و راستی‌آزمایی، عدم دسترسی به اینترنت در زمان خاص و یا در برخی مناطق، از آن جمله است. برای بهبود بخشی به آموزش مجازی می‌توان ورود جدی‌تر صداوسیما به این مقوله، معرفی سامانه‌های معتبر آموزشی، تهیه سؤالات امتحانی استاندارد، تقویت و سواد اطلاعاتی خانواده‌ها و کنترل کودکان را در دستور کار قرارداد. این پژوهش با هدف شناسایی مشکلات آموزش در فضای مجازی و چاره‌اندیشی برای رفع بحران موجود به‌ویژه در ایران و به‌خصوص در مناطق محروم، با تلفیقی از روش کتابخانه‌ای و میدانی انجام گرفته است و پژوهنده کوشیده است بعد از بیان معایب و مزایای آموزش مجازی، راهکارهایی برای افزایش کیفیت آموزش مجازی در شرایط کنونی به خوانندگان ارائه نماید.

واژگان کلیدی: آموزش، فضای مجازی، دانش‌آموزان، معلمان.

^۱ کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، مدیر دبیرستان دوره اول حافظ ابرو Toufigh74@yahoo.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در برنامه درسی آموزش‌های مجازی

سمیرا حسن‌زاده^۱

چکیده

آموزش و پرورش، یکی از اساسی‌ترین پایگاه‌هایی می‌باشد که مسئولیت تعلیم و تربیت آغازین را در اجتماع بر عهده دارد. در عصر حاضر که آموزش مجازی راه‌حلی برای ادامه آموزش‌ها تلقی شده است، علی‌رغم بهره‌گیری از این فضا نباید از نقش تربیت غافل ماند. پژوهش حاضر با هدف فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در برنامه درسی آموزش‌های مجازی انجام شد. روش پژوهش، کیفی از نوع تحلیل محتوی که شامل مراحل: تعریف واحد تحلیل (پاراگراف)، کاهش داده‌ها، استفاده از نظام مقوله‌بندی قیاسی، اصلاح نظام مقوله‌بندی و یک طرح کدگذاری قیاسی بر اساس داده‌ها و ارائه گزارش از داده‌های کیفی بوده است. حوزه پژوهش در این مطالعه، شامل کلیه کتب، منابع و مکتوبات چاپی و دیجیتالی در دسترس و مقالات پیرامون هدف فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در برنامه درسی آموزش‌های مجازی است. برای استخراج پارگراف‌های مرتبط، از شیوه فیش‌برداری از کتب و منابع استفاده گردیده است. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات کدگذاری موضوعی بوده که طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که برنامه‌های درسی باید به تقویت هویت ملی، سبک زندگی اسلامی-ایرانی، تدوین الگوی تربیت اجتماعی، آموزش اخلاق در پایه پایین‌تر، تربیت مبتنی بر قرآن و آموزه‌های دینی توجه داشته باشد. لذا آگاه‌سازی و آموزش ارکان تعلیم و تربیت برای نائل‌شدن به نتایج فوق‌الذکر پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، آموزش‌های مجازی، فرصت‌ها، تهدیدها، تربیت.

هویت حرفه‌ای معلم: روایت‌های یک دانشجو معلم

فاطمه حسینی^{۱*}، هادی پورشافعی^۲

چکیده

هویت حرفه‌ای از جمله متغیرهایی است که بر طیف وسیعی از رفتارها و شاخص‌های عملکردی هر فرد شاغلی تأثیرگذار است. هویت حرفه‌ای مستقیماً با سطح انگیزه، میزان تلاش، رضایت شغلی و انگیزه بهبود مهارت‌ها و دانش مرتبط است؛ پس آگاهی از هویت حرفه‌ای نه تنها برای ایفای نقش، بلکه برای انسان‌بودن ضروری است. پژوهش حاضر سعی دارد به بررسی آنچه در شکل‌گیری هویت حرفه‌ای دانشجومعلم به عنوان معلم نقش داشته، بپردازد و به این منظور خاطرات سه دوره ابتدایی، متوسطه و دانشگاه، مورد بررسی و کدگذاری باز و محوری قرار گرفته است. روش پژوهش، روایت‌پژوهی است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که آنچه هویت دانشجومعلم را تشکیل داده، ویژگی‌هایی است که در قالب اثربخشی معلم معرفی شده‌اند. این ویژگی‌ها تدریس، جو کلاس، رابطه عاطفی بین دانش‌آموزان و معلم و... را تحت تأثیر قرار می‌دهد و آن را به سمت ایده‌آل سوق می‌دهد.

واژگان کلیدی: رضایت شغلی، هویت حرفه‌ای، کدگذاری، رابطه عاطفی.

^۱ دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول) F.cfu2020.@ gmail.com

^۲ عضو هیأت علمی، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، ایران.

بررسی چالش‌ها و فرصت‌های آموزش مجازی در دوران کرونا در دانش‌آموزان و

معلمان مقطع متوسطه شهر زنجان

لیلا اجلی^{۱*}، سالومه رستمی^۲

چکیده

شرایط خاص این روزها، شیوع ویروس کرونا، تعطیلی مدارس و تأکید بر استفاده از آموزش مجازی، ظرفیت‌های استفاده از فناوری و آموزش‌های الکترونیکی را متحول ساخته است. به واسطه این فرصت فوق‌العاده، همه‌جا کانون یادگیری شده و رویکرد پژوهش‌محور در فرایند یادگیری محقق شده است. به همین منظور، پژوهش پیش‌رو، به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های آموزش مجازی در دوران کرونا در دو گروه مورد مطالعه یعنی معلمان و دانش‌آموزان در شهر زنجان پرداخته است. داده‌های تحقیق به دو شیوه کمی و کیفی و از طریق ابزارهای پرسش‌نامه و مصاحبه جمع‌آوری شده است. تجارب هر گروه پیرامون فناوری‌های مورد استفاده، مزایا و معایب، مشکلات و مسائل و همچنین پیشنهادهای ایشان مورد مطالعه قرار گرفته است. نتایج این مطالعه نشان داد از بین فناوری‌های موجود، نرم‌افزارهای واتس‌آپ و سپس شاد و در ابزارها، تلفن همراه هوشمند بیشترین کاربرد و استفاده را در میان نمونه تحقیق داشته‌اند. نتایج حاصل از تحلیل داده‌های کیفی نیز نشان می‌دهد مهم‌ترین مزایای آموزش مجازی از دیدگاه هر دو گروه، تکرارپذیری محتوای آموزشی (فیلم‌های آموزشی) برای دانش‌آموزان است. از طرفی عدم امکان فعالیت به صورت گروهی، ضعیف‌بودن اینترنت، دشواری تولید محتوای الکترونیکی، عدم انجام ارزشیابی دقیق، از برجسته‌ترین مشکلات آموزش مجازی هستند.

واژگان کلیدی: چالش‌ها، فرصت‌ها، آموزش مجازی، دوران کرونا، دانش‌آموزان.

^۱ کارشناسی ارشد، روانشناسی عمومی، علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران (نویسنده مسئول)

ajally65@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران.

نقش آفرینی تربیتی خیال از دیدگاه علامه حسن زاده آملی

شهناز شایان فر^۱

چکیده

در سنت فلسفی ما، نفس واجد قوایی است؛ قوایی همانند خیال و متصرفه/ متفکره از قوایی بسیار مهم در امر تربیت هستند و طیفی از ناهنجاری‌های تربیتی و اخلاقی ما به همین قوا باز می‌گردد. در مفهوم عام خیال، خیال مشتمل بر قوه خیال به مثابه خزانه صور و قوه متصرفه/ متفکره به منزله دخل و تصرف‌کننده در صور و معانی است و در این جستار مراد نگارنده از خیال، معنای عام خیال است: پرسش اصلی این مقاله این است: چگونه خیال می‌تواند در تربیت آدمی نقش آفرین باشد؟ دستاورد این پژوهش عبارت است از: یکم، خیال، زمانی که به فرمان و کنترل وهم درمی‌آید از عرصه تربیت و هنر دور می‌شود. اما زمانی که خیال از عقل دستور می‌گیرد به آبادانی عالم معنا مدد می‌رساند؛ دوم، می‌توان گفت: یکی از اصول تربیت در فضای عرفانی علامه حسن زاده آملی، مراقبه است و از دیدگاه هستی‌شناسانه، خیال، سهم مهمی در مراقبه دارد و به حساب اینکه خیال، قوی یا ضعیف باشد، تمثلات زلال یا مغشوش عرضه می‌شوند؛ سوم، مدیریت مزاج به واسطه خیال می‌تواند در تربیت نقش آفرین باشد. همچنین، مدیریت افکار و اینکه نگذاریم هر فکر و اندیشه‌ای به ذهن ما خطور کند در تربیت آدمی سهیم است؛ چهارم، از نظر علامه حسن زاده آملی، خیال دروازه ورود به خیال منفصل و مثال مطلق در عالم ارواح است و راه‌یابی به مثال مطلق، در تنزه و تربیت آدمی سهم بسزایی دارد.

واژگان کلیدی: تربیت، خیال، اخلاق، نفس، قوا، خیال، حکمت سینوی.

^۱ دانشیار گروه فلسفه و حکمت اسلامی دانشکده الهیات دانشگاه الزهرا (س) Sh.shayanfar@alzahra.ac.ir

تأثیر نگرش وجودی صدرالمتألهین به حیات دنیوی انسان بر اخلاق فردی و اجتماعی

زینب کریمی قدوسی^۱

چکیده

نگرش وجودی صدرالمتألهین به حیات دنیوی انسان در تبیین بنیان‌های رفتاری انسان در تعامل با خویش و دیگران تأثیر بسزایی دارد. از دیدگاه وی، انسان متعالی با اراده و اختیار خود، ماهیت خود و جامعه خود را می‌سازد و در جهت استكمال فردی و اجتماعی خود گام برمی‌دارد. نگرش صدرالمتألهین به حیات انسان در دنیا در گام نخست موجب خودشناسی، خداشناسی و پویایی و تلاش انسان در جهت تکامل خویش است و در گام بعد، چنین نگرشی سبب زیست اخلاقی انسان در جامعه می‌گردد. در این مقاله تلاش شده است با توجه به بنیان‌های فکری ملاصدرا به بررسی ملزومات رفتاری چنین نگرشی پرداخته شود.

واژگان کلیدی: اخلاق، تکامل انسان، حیات دنیا، رفتار فردی، رفتار اجتماعی، ملاصدرا.

^۱ زینب کریمی قدوسی، دانشجوی دکتری فلسفه و کلام اسلامی گرایش حکمت متعالیه دانشگاه تهران.

مؤلفه‌های انسان‌شناختی تربیت اخلاقی از دیدگاه فیض کاشانی

الهه جعفری کوپایی^۱، عبدالله صلواتی^۲

چکیده

تربیت اخلاقی به عنوان ساحتی مهم از تربیت، امروزه مورد توجه ویژه‌ای قرار گرفته و همواره نقش مهمی در سرنوشت انسان و جامعه دارد. از این رو، القا و آموزش ارزش‌های اخلاقی به دانش‌آموزان و مسأله تربیت اخلاقی همواره به مثابه یکی از دغدغه‌های اصلی نظام آموزشی در کشورهای مختلف جهان است و هر نظام آموزشی در تلاش است تا نسل نوجوان و جوان خود را متخلق و آراسته به شایستگی‌های اخلاقی بنماید. در میان فیلسوفان نیز تربیت اخلاقی به منزله شاکله تربیت آدمی، لحاظ شده و عالی‌ترین و عمیق‌ترین بخش تعلیم و تربیت محسوب می‌شود. فیض نیز تحت تأثیر تعالیم دینی از بعدی معنوی و الهی به این مسأله نگرینسته و بر همین اساس به ارائه مؤلفه‌های انسان‌شناختی مؤثر برای تربیت و خودسازی فرد و به‌سازی جامعه می‌پردازد. این تحقیق به روش تحلیلی استنباطی به نگارش درآمده و سؤال اصلی ما در این مقاله، این است که مؤلفه‌های انسان‌شناختی تربیت اخلاقی از دیدگاه فیض کاشانی چیست؟ و آیا کسب این مؤلفه‌ها از نظر فیض برای انسان امکان‌پذیر است یا خیر؟ در پایان به این نتیجه می‌رسیم که عناصر و مؤلفه‌های انسان‌شناختی مطلوب و آرمانی در حیطه تربیت اخلاقی، در آثار فیض وجود دارند؛ از جمله تغییرپذیری اخلاق، فضیلت، نیت، الگو و فطرت، که آدمی می‌تواند این عناصر را کسب کرده و هدف از تربیت اخلاقی و کسب این مؤلفه‌های اخلاقی، رسیدن به سعادت، رستگاری، قرب و رضایت خداوند است.

واژگان کلیدی: تربیت، اخلاق، فیض کاشانی.

^۱ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت اسلامی دانشگاه شهید رجایی تهران، اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ اصفهان
ejk.philosophy@yahoo.com

^۲ گروه آموزشی الهیات و معارف اسلامی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

مقایسه اثربخشی تدریس مجازی و سنتی بر احساس تعلق به مدرسه دانش آموزان دختر متوسطه اول شهرستان کرخه

مریم صادقی^۱

چکیده

هدف پژوهش حاضر، مقایسه اثربخشی روش‌های تدریس مجازی و سنتی بر احساس تعلق به مدرسه تحصیلی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول شهرستان کرخه در سال ۱۴۰۰ بود. نوع پژوهش حاضر به شیوه نیمه‌آزمایشی و از نوع طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر متوسطه اول شهرستان کرخه می‌باشد. نمونه‌ای به حجم ۳۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی از جمله آزمون تحلیل واریانس مانکوا و آنکوا تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد روش تدریس مجازی به‌طور معنادار بر نمره و احساس تعلق به مدرسه تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر است و در مقایسه با روش سنتی، تفاوت معناداری در افزایش میزان این متغیر در دانش‌آموزان دارد، که این تفاوت به نفع تدریس مجازی می‌باشد.

واژگان کلیدی: تدریس مجازی، سنتی، احساس تعلق به مدرسه تحصیلی.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، سازمان آموزش و پرورش کرخه، ایران abdalirazihe@gmail.com

تبیین رابطه نوآوری و مدیریت دانش با نقش میانجی سرمایه روان‌شناختی در

دانش‌آموزان در زیست‌بوم جدید شیوع بیماری کرونا

کاظم چراغ بیرجندی^{۱*}، طیبه راهداری^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق تبیین رابطه نوآوری و مدیریت دانش با نقش میانجی سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان شهر زاهدان بوده است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر زاهدان تشکیل می‌دهند (۱۳۲۴ نفر) که بر اساس جدول مورگان تعداد ۳۸۴ نفر به شکل خوشه‌ای چندمرحله‌ای به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات سه پرسش‌نامه که شامل: پرسش‌نامه نوآوری جرفی و همکاران (۲۰۱۳)، پرسش‌نامه مدیریت دانش بر اساس نظریه نوناکا (۱۹۹۵) و پرسش‌نامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز، اولیو و اوی و نورمن (۲۰۰۷) بود. تجزیه و تحلیل اطلاعات با تحلیل رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام شد. نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین نوآوری با مدیریت دانش و سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان دختر شهر زاهدان رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به ضریب تعیین ۳۹ درصد از واریانس متغیر نوآوری سازمانی به‌وسیله متغیر سرمایه روان‌شناختی پیش‌بینی می‌شود. همچنین با توجه به ضریب تعیین ۳۰ درصد از واریانس متغیر مدیریت دانش به‌وسیله متغیر سرمایه روان‌شناختی پیش‌بینی می‌شود. به مدیران آموزش و پرورش شهر زاهدان پیشنهاد می‌شود با ارتقای دانش و نوآوری با برگزاری دوره‌های توجیهی و کارگاه‌های متناسب با موضوع دانش‌آموزی بتوانند در بالابردن سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان تأثیرگذار باشند در نتیجه عملکرد کل سیستم آموزشی را بهبود بخشند.

واژگان کلیدی: نوآوری، مدیریت دانش، سرمایه روان‌شناختی، زیست‌بوم جدید.

^۱ دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول) kazembirjandi@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران.

بررسی فرصت‌ها و چالش‌های جهانی شدن تربیت ایرانی اسلامی با رویکرد گسترش زبان فارسی

سید نیام‌الدین حسینی^۱، سید محمود سیدصادقی^۲، شمس‌الحاجیه اردلانی^۳

چکیده

تاریخ زبان و ادبیات فارسی از دیرباز مورد توجه مردم داخل و خارج از ایران بوده و همین امر، قابلیت فراگیر شدن آن در عرصه‌های جهانی را همچنان زنده نگه داشته است. نگارنده در این پژوهش ابعاد فرهنگی، ادبی، تاریخی، دینی، سیاسی، هنری و تربیتی زبان و ادبیات فارسی را برشمرده، سپس فرصت‌ها و ظرفیت‌های ممکن برای آموزش و گسترش دانش‌های مربوط به زبان فارسی با رویکرد توسعه فرایند تربیتی در خارج از مرزهای ایران را مورد بررسی قرار داده است. مهم‌ترین انگیزه برای شروع چنین پژوهشی، تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی برای جهانی شدن زبان فارسی و تبدیل شدن به زبان علمی منطقه و جهان با افق بلندبینشی ایشان بوده است. این تحقیق براساس مطالعات کتابخانه‌ای و کنکاش در درگاه‌های اینترنتی انجام شده و ضمن برشمردن مستندات لازم، به این نتیجه رسیده است که با احساس مسئولیت بیشتر دست‌اندرکاران و مردم جامعه و همچنین کسانی که به هر دلیلی در خارج از کشور حضور دارند، می‌توان نه تنها نگاهبان میراث فاخر زبان و ادب فارسی بود که در گسترش و ترویج فرهنگ و تربیت اسلامی پردازش شده توسط ایرانیان نیز نقش شایانی ایفا نمود.

واژگان کلیدی: زبان، فارسی، چالش‌ها، جهانی، تربیت، ایرانی، اسلامی.

^۱ دانشجوی دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر، ایران (نویسنده مسئول)

dinsnh@yahoo.com

^۲ استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر، ایران، sadeghi.mahmood33@yahoo.com

^۳ استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی بوشهر، ایران ardalanish@gmail.com

چگونه توانستم انگیزه و لذت یادگیری را با استفاده از کار گروهی در کلاس (مجازی) افزایش دهم

مارال ثانی^۱

چکیده

همواره در عصرهای مختلف، زندگی انسان‌ها و راه رسم آن دستخوش تغییراتی می‌شود که سرمنشأ آن اتفاقاتی است که معادلات بشر را تحت‌الشعاع خود قرار می‌دهد. در عصر ما نیز بیماری همه‌گیر کرونا باعث تغییرات زیادی در شیوه زندگی انسان‌ها شده است. البته که هر تغییری برگرفته است از نیازهایی که انسان‌ها در زندگی خود با آنها مواجه می‌شوند. انسان، موجودی اجتماعی است و نمی‌تواند تنها زندگی کند. تنهایی برای انسان‌ها احساس ناخوشایندی است. دوستی یکی از مهم‌ترین نیازهای ما به شمار می‌رود. خداوند در سرشت ما انسان‌ها میل به برقراری ارتباط با دیگران را قرار داده است.

در واقع نیاز را در حالت کلی، احساس محرومیت تعریف می‌کنند. محرومیت که فرد به موجب آن دست به تلاش می‌زند تا آن را برطرف سازد.

همه نیازها به طور هم‌زمان انسان را برانگیخته نمی‌کنند. به طور کلی فقط یک نیاز بر شخصیت ما غالب خواهد بود. اینکه این نیاز کدام نیاز است بستگی دارد به اینکه کدام نیازهای دیگر ارضا شده‌اند.

و نیاز شماره ۳ نیاز به تعلق‌پذیری (داشتن

روابط دوستانه و صمیمی، وابستگی عاطفی، عضویت در گروه‌های خانوادگی) در هرم ماژلو همان است که ما در این مقاله به آن می‌پردازیم.

واژگان کلیدی: نیاز، اهداف سازمان، نظریه بذر، یادگیری گروهی، فعالیت گروهی در آموزش مجازی.

^۱ کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دبستان عدالت، مقطع: ابتدایی

بررسی امکان استقرار آموزش مجازی در مدارس متوسطه دوم شهر کوهدشت در

دوران کرونا

یاسر گراوند^۱، محمد کوهی^{۲*}، الهه سیدکابلی^۳

چکیده

هدف این پژوهش بررسی امکان استقرار آموزش مجازی در مدارس متوسطه دوم شهر کوهدشت در دوران کرونا بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی کارشناسان فناوری اطلاعات و ارتباطات ادارات آموزش و پرورش شهرستان کوهدشت و کادر آموزشی متوسطه دوره دوم (فنی- حرفه‌ای، کار و دانش و نظری) این شهرستان بود. با استفاده از جدول تعیین حجم نمونه کرجسی و مورگان تعداد ۱۹۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌های پژوهش، از پرسش‌نامه امکان استقرار آموزش مجازی، ترجمان و سیادت (۱۳۹۸) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از میانگین و انحراف معیار و در بخش استنباطی از آزمون تی تک نمونه‌ای برای پاسخ‌گویی به سؤال پژوهش استفاده شد. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که امکان استقرار نظام آموزش مجازی در دوران کرونا در مدارس متوسطه دوم شهر کوهدشت کمتر از حد متوسط بود. همچنین در مؤلفه‌های زیرساخت نرم‌افزاری، فناوری، فرهنگی، منابع مالی و پشتیبانی و تولید محتوا امکان استقرار نظام آموزش مجازی کمتر از حد متوسط بود اما در مؤلفه‌های زیرساخت سخت‌افزاری و نیروی انسانی، امکان استقرار نظام آموزش مجازی بیشتر از حد متوسط بود.

واژگان کلیدی: امکان استقرار نظام آموزش مجازی، متوسطه دوم، بیماری ویروس کرونا.

^۱ دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اهواز، اهواز، ایران.

^۲ دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) koohimohammad96@gmail.com

^۳ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران.

تهدیدات نقش‌های حرفه‌ای در رهبری پاره‌وقت: اثرات حمایت ناکارآمد بر شناسایی، نشخوار فکری و رضایت شغلی رهبر در زیست‌بوم جدید

شیلا صادق‌نژاد^{۱*}، جواد کیهان^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تهدیدات نقش‌های حرفه‌ای در رهبری پاره‌وقت و اثرات حمایت ناکارآمد بر شناسایی، نشخوار فکری و رضایت شغلی رهبر در زیست‌بوم جدید است. تحقیق از نوع کمی و به لحاظ هدف کاربردی است. جامعه آماری مدیران مدارس شهرستان خوی به‌ویژه مدیران آموزگاران بودند که رهبری پاره‌وقت را تجربه نموده‌اند و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق ساخته بود و داده‌ها وارد نرم‌افزار MPlus 8 شده و با استفاده از تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد رهبرانی که پاره‌وقت کار می‌کنند با موضوع عدم احترام و پذیرش از سوی زیردستان و همکاران مدیریتی خود مبارزه می‌کنند. احساس طرد شدن رابطه بین حمایت ناکارآمد و شناسایی نقش و بین حمایت ناکارآمد و رضایت شغلی رهبران پاره‌وقت را واسطه می‌کند. هیچ اثر میانجی برای نشخوار یافت نشد. این مطالعه علاوه بر ارائه درک و پیش‌بینی تهدیدات از لحاظ نظری متمایز بوده و شروع عملی مهمی برای مدیریت ریسک در زیست‌بوم پیچیده و آشفته جدید است.

واژگان کلیدی: رهبری پاره‌وقت، زیست‌بوم جدید، نشخوار فکری، رضایت شغلی، تهدیدات حرفه‌ای.

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی، گروه مدیریت آموزشی، علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول)
Shilasadeghnezhad@gmail.com

^۲ استاد، گروه مدیریت آموزشی، علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران.

رمزینه‌های سریع پاسخ، پدیده‌های نوظهور در امر آموزش

صادق حامدی‌نسب*^۱، محسن آیتی^۲، حمیده عزیزی^۳

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، بررسی ابعاد مختلف رمزینه‌های سریع پاسخ در آموزش و یادگیری یادگیرندگان بود که با روش مروری انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که رمزینه سریع پاسخ، بارکد ماتریسی دویعدی است که می‌تواند اطلاعات داده‌ها را ذخیره نماید. این نوع بارکد اولین بار در ژاپن توسط شرکت دنسو برای ردیابی قطعات خودرو معرفی و با گذشت زمان، در امور مختلف و به‌ویژه در آموزش به کار گرفته شد. به طوری که نظریه لذت و استفاده و همچنین نظریه انتشار نوآوری‌ها از کاربرد این فناوری در امر آموزش حمایت می‌کنند. مزایای رمزینه‌های سریع پاسخ را می‌توان در دو بخش مزایای عمومی و آموزشی طبقه‌بندی کرد که مزایای عمومی آن شامل اندازه چاپ کوچک، ظرفیت بازیابی و تصحیح خطا، قابل خواندن از هر جهت در ۳۶۰ درجه، افزایش امنیت در اسناد هویتی و... است. مزایای آموزشی آن نیز شامل پشتیبانی از یادگیری با ارائه مواد چندرسانه‌ای، افزایش تجارب یادگیری واقعی و موقعیت‌محور، امکان بهره‌مندی یادگیرندگان از منابع بیشتر با ارائه آدرس‌های سایت‌ها و غیره، ترویج یادگیری شاگردمحور، راهنمایی فراگیران در فرآیند خودارزیابی، کمک به معلمان برای ارائه راهنمایی‌های تکمیلی است.

واژگان کلیدی: رمزینه‌های سریع پاسخ، کیو آرکدها، تلفن‌های همراه، آموزش.

^۱ دکترای برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول) Hamedin.111@gmail.com

^۲ دانشیار برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

^۳ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

بررسی نیازهای تربیتی در تربیت صحیح

سید نورالدین حسینی^۱

چکیده

هدف این مقاله بررسی نیازهای تربیتی در تربیت صحیح است. مطالعه حاضر از نوع توصیفی تحلیلی است و پس از بررسی مفاهیم با ارائه نتایج به پیشنهادهای کاربردی پرداخته شده است. روش تحقیق حاضر توصیفی و روش گردآوری اطلاعات آن، کتابخانه‌ای است. بدین صورت که از منابع کتابخانه‌ای نظیر: کتاب، مقاله، منابع خارجی و... و آموخته‌های محقق استفاده شده است. از نظر این پژوهش تربیت در اصطلاح عبارت است از شکوفایی استعدادهای درونی انسان در حیطه‌های سه‌گانه ارتباطی او. واژه «تربیت»، گاه به معنی بسیار گسترده‌ای به کار رفته و آن را به مجموعه تأثیراتی که طبیعت یا آدمیان دیگر می‌توانند بر عقل یا اراده افراد داشته باشند، تلقی کرده‌اند. غالباً متفکران تربیتی متناسب با مکتب و نظریه‌های مورد قبول خود، تربیت را از دو جنبه فردی و اجتماعی در نظر دارند. کسانی که به جنبه‌های فردی تربیت نظر دارند آن را کوششی در جهت غنی کردن تجارب فردی انسان و شکوفایی استعدادها و رغبت‌های او معرفی می‌کنند و دیگریانی که به جنبه‌های اجتماعی تربیت توجه دارند، آن را وسیله‌ای برای اجتماعی شدن انسان می‌دانند. چنانچه روشن است ویژگی مشترک تمام این تعاریف تأکید بر فرد، ویژگی‌های وی و تغییر و تعالی در او است. در این نوشتار، به بررسی تربیت و مفاهیم آن در تربیت به عنوان یک نیاز پرداخته شده و در پایان نتیجه‌گیری می‌گردد.

واژگان کلیدی: تربیت اجتماعی، تربیت، جامعه‌پذیری، اجتماعی شدن، نیاز.

^۱ اداره آموزش و پرورش سرگروه کیفیت‌بخشی فعالیت‌های پرورشی استان کهگیلویه و بویراحمد، گروه علوم تربیتی، دانشجوی

دکتری فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد، ایران Seidnoor14@gmail.com

معلم الهام‌بخش

(با تکیه بر نظریه گلسر و باب سالو)

عطیه حکمی^۱

چکیده

کار یک معلم، تنها انتقال معلومات و انباشته‌های فکری خود به شاگردان نیست بلکه اثرگذاری او در تربیت شاگردان است که به عنوان یک معلم الهام‌بخش می‌توان از او یاد کرد. گلسر معتقد است هر دانش‌آموزی می‌تواند موفق شود و یک معلم معمولی را می‌توان به یک معلم الهام‌بخش تبدیل کرد. باب سالو هم می‌گوید هر دانش‌آموزی ظرفیت الهام‌گرفتن دارد و هر معلمی قادر است به شاگردان خود الهام ببخشد. به عبارتی هیچ آزمونی، قانون یا سیاستی نمی‌تواند توانایی معلم را در الهام‌بخشیدن به دانش‌آموز انکار کند. هدف از ارائه این مقاله این است که ما دانشجویان تربیت معلم بیشتر با نقش اصلی خود که همانا تربیت آینده‌سازان این مرز و بوم است، آشنا شویم و در این مقاله ویژگی‌های یک معلم الهام‌بخش به‌طور کامل توضیح داده شده و این مقاله به روش کتابخانه‌ای یا فیش‌برداری انجام شده است.

واژگان کلیدی: معلم، الهام‌بخش، گلسر، باب سالو.

^۱ دانشجوی کارشناسی دانشگاه فرهنگیان قزوین (رشته آموزش ابتدایی) atiyeh.hakami@gmail.com

آینده پژوهی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر تربیت دانش‌آموزان در افق ۱۴۱۰

فیروزه توکلی*^۱، زهره شیرازی‌نژاد پناگهی^۲

چکیده

با علم به اهمیت مطالعات آینده‌پژوهانه و لازمه شناخت و بررسی فاکتورهای اثرگذار بر تربیت دانش‌آموزان، در پژوهش حاضر شناسایی مؤلفه‌های اثرگذار بر تربیت دانش‌آموزان و تحلیل ساختاری آن‌ها محور فعالیت محققان بوده است. تحقیق حاضر کاربردی، تحلیلی، کیفی کمی و از نظر نگرش زمانی آینده‌نگرانه بوده است. گردآوری اطلاعات به صورت میدانی و کتابخانه‌ای انجام گرفته و اطلاعات یادشده پس از جمع‌آوری در نرم‌افزار میک‌مک تحلیل شده است. طبق یافته‌ها، منزلت اجتماعی معلمان، برنامه‌ریزی درسی، محتوای کتب درسی، سیاست‌های کلان تربیتی و پرورشی، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، همکاری نهاد خانواده و مدرسه، ارزش‌های حاکم بر جامعه، نظارت خانواده، موبایل هوشمند و غیره تأثیرگذارترین مؤلفه‌ها بر تربیت دانش‌آموزان در ۱۰ سال آینده خواهند بود. متناسب با یافته‌های پژوهش پیشنهادهایی ارائه شد.

واژگان کلیدی: آینده‌پژوهی، تربیت، دانش‌آموزان، میک‌مک.

^۱ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی توریسم، گروه جغرافیای انسانی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

Firoozeh.tavakoli@ut.ac.ir

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران

مرکزی

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی دانش‌آموزان در فضای مجازی با محوریت

تربیت دینی

زهرا قربانی^۱

چکیده

فضای مجازی به عنوان نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی توانسته است با عمر اندک خود در ابعاد گوناگون زندگی انسان‌ها نفوذ کند. با بحث آموزش مجازی در عصر نوین فارغ از کارآیی آن در حوزه آموزش، تبعات گسترده‌ای را با خودش به ارمغان آورده است. گسترش ارتباطات و تنوع آن در دنیای مدرن در کنار مزایای آن، معایب چندی را برای بشر ارائه کرده است که چاره‌اندیشی در این باب از جمله برنامه‌های اساسی آموزش و پرورش باشد. تربیت دینی به عنوان یکی از رویکردهای تربیتی، در مواجهه با فضای مجازی به عنوان یکی از بسترهای تحقق این رهیافت با مسائلی مواجه است که هدف این پژوهش، پرداختن به روش‌ها و راهکارهای بهره‌گیری از آن در عصر مجازی می‌باشد. این پژوهش به طور کیفی با روش مروری ساده و بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای به رشته تحریر درآمده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که آموزش مجازی در کنار قابلیت‌های مثبت آن، به دلایل مختلفی باعث انحراف و ضعف در استفاده‌کنندگان می‌گردد که در مواردی احتمال خوش‌فرجامی دور از انتظار خواهد بود.

واژگان کلیدی: تربیت دینی، فناوری، فضای مجازی، آموزش.

^۱ آموزگار، دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی خوی، Zahra.gorbani1377@gmail.com

مطالعه عوامل مؤثر بر رشد اخلاقی دانش آموزان در اکوسیستم جدید یادگیری

طاهره مجدالدین*^۱، سیدمحمد میردامادی^۲، زهره اسمعیلی^۳، محمدرضا سرمدی^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مطالعه عوامل مؤثر بر رشد اخلاقی دانش آموزان انجام شده است. روش پژوهش کمی و از نوع توصیفی-پیمایشی بوده است. جامعه پژوهش شامل معلمان و دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه منطقه چهار آموزش و پرورش شهر تهران به تعداد ۶۸۲۲ و معلمان و مدیران این دوره به تعداد ۱۰۰۰ نفر بوده است. روش نمونه‌گیری پژوهش حاضر، تصادفی ساده بوده است که با کمک فرمول گاتمن تعداد ۹۴۵ دانش آموز و تعداد ۸۶ معلم و مدیر به عنوان نمونه انتخاب گردید. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های ۴۳ و ۴۱ سؤالی به ترتیب برای دانش آموزان و مدیران و معلمان استفاده شد که روایی و پایایی آن‌ها نیز محاسبه و تأیید شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد، از نظر دانش آموزان پدر و مادر از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رشد اخلاقی دانش آموزان به شمار می‌روند. از دیگر عوامل می‌توان به طبیعت‌گردی و گردشگری، خواهر و برادر، مد و لباس و خودآرایی و فیلم و سریال‌های خارجی اشاره کرد. از نظر متخصصان (مدیران و معلمان و معاونان) نیز، پدر و مادر از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رشد اخلاقی دانش آموزان به شمار می‌روند. از دیگر عوامل می‌توان به فیلم و سریال‌های خارجی، دوستان و همکلاسی‌ها، معلمان و طبیعت‌گردی و گردشگری اشاره کرد که در اکوسیستم جدید، یادگیری نیازمند توجه هستند.

واژگان کلیدی: ارزش‌های اخلاقی، عوامل مؤثر، دانش آموزان، شهر تهران.

^۱ دانشجوی دکتری، گروه فلسفه تعلیم و تربیت، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد تهران جنوب، تهران، ایران (نویسنده مسئول) ta.majdodin@gmail.com

^۲ استاد، گروه فلسفه تعلیم و تربیت، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد تهران جنوب، تهران، ایران

^۳ استاد، گروه فلسفه تعلیم و تربیت، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد تهران جنوب، تهران، ایران

^۴ استاد، گروه فلسفه تعلیم و تربیت، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد تهران جنوب، تهران، ایران

جایگاه اخلاق و رویکردهای آموزشی، پرورشی و تربیتی اخلاق در مدارس

نبی اله ابراهیمی^۱

چکیده

دنیای امروز، اگرچه سرشار از پیشرفت است اما محتاج معنویت است. همین طور مدارس آن، اگرچه خلاقند اما مواجه با کمبود اخلاقند. برای همین است که دنیای حاضر در آینده به مدارس اخلاق محور، نیاز جدی دارد. مدارس پس از نهاد خانه و خانواده، مهم ترین مکان برای تعلیم و تربیت و از جمله محیط های اولیه و تعیین کننده در شخصیت دانش آموزان و محل بروز و ظهور رسالت خطیر معلمی است که اگر او معلمی کند، و به اصلاح فرهنگ و تربیت فکر و مغزهای متفکر بپردازد؛ توأم با عمل تربیتی، اسباب اصلاح در تفکر، اندیشه، اخلاق و نظامات فرهنگی، اقتصادی و سیاسی جامعه را در همه ابعاد پدید خواهد آورد؛ و بدین صورت راه انحراف بسته و در زندان ها مسدود خواهد شد و جامعه در تمامی عرصه های به سمت اصلاح حرکت خواهد نمود. با این اوصاف مدارس و معلمان نمی توانند به مقوله اخلاق بی تفاوت باشند. همچنین از اهداف اساسی آموزش و پرورش، پرورش اخلاقی دانش آموزان و تحقق کمالات انسانی است؛ که برای تحقق این هدف، آموزش و پرورش نیازمند محتوی در رویکردها و روش های مناسب است. به نظر می رسد روح سند تحول بنیادین، تربیت اخلاقی بوده و افزون بر نود درصد راهکارها ناظر به همین نیاز و بهترین گواه ضرورت تغییر رویکردهاست. بنابراین باید درون مایه آموزش و پرورش ما اخلاقی باشد و ما را به هدف های اخلاقی آموزش و پرورش برساند. در این راستا پژوهش حاضر با هدف مشخص نمودن جایگاه اخلاق در مدارس و تبیین رویکردها و نظریه های گوناگون اخلاقی انجام شده است. روش پژوهش توصیفی- تحلیلی با رویکرد کاربردی است که پس از تشریح و تعریف مفاهیم و واکاوی ابعاد مختلف رویکردهای اخلاقی، سعی نموده است دیدگاه خود را در ارتباط با آنها در سندهای بنیادین آموزش و پرورش و قوانین فرودست، به صورت روشن بیان کند. جامعه پژوهش شامل متون مرتبط با اخلاق و نیز اهداف اخلاقی مصوب آموزش و پرورش است. عمده یافته های پژوهش بیانگر آن است که باید مدارس به صورت های اصلاح مدیریت، تغییر در ظاهر فضا با ایجاد تنوع و نشاط ضمن حفظ اقتدار به وسیله تشویق و تنبیه مهندسی

^۱ اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی، اداره آموزش و پرورش شهرستان کاشمر nabieebrahimi@yahoo.com

شوند. همچنین باید درونمایه نظام اداری و تئوری آموزش و پرورش برای دستیابی به مدارس اخلاقی به نحوی باشد که همه رفتارهای ارادی و آگاهانه دانش‌آموزان را در برگیرد، عقلانی باشد، هدف آن پرورش انسان آزاد باشد، انسان‌گرا باشد، با غم و غلامی ناسازگار باشد، دموکراتیک باشد و در پی ساختن مدارس با دانش‌آموزان و معلمانی نیکخواه، نیک‌جو و عادلانه باشد. امیدواریم با تدابیر مسئولین وزارت آموزش و پرورش، نهضت توجه به شاخص‌های تربیتی و اخلاقی از غبار غفلت درآید و از این رهگذر به مدیران جهادی در میدان تربیت نسل تراز به شایستگی توجه شود.

واژگان کلیدی: اخلاق، آموزش اخلاقی، پرورش اخلاقی، تربیت اخلاقی، رویکردها، مدرسه، معلم.

بررسی شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه از دیدگاه معلمان، مدیران، معاونان و مربیان پرورشی دوره اول متوسطه شهرستان قرچک در سال تحصیلی

۱۴۰۱ - ۱۴۰۰

عبدالرضا شیرکوند^{۱*}، ناصر شیرکوند^۲، ملیحه شه‌دوست^۳، پرند شیرکوند^۴

چکیده

مدرسه به عنوان یک نظام اجتماعی یکی از مناسب‌ترین مکان‌ها برای نقش آفرینی مطلوب و مؤثر تربیتی بر روی دانش‌آموزان است. پژوهش حاضر با هدف بررسی شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه از دیدگاه معلمان، مدیران، معاونان و مربیان پرورشی دوره اول متوسطه شهرستان قرچک در سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ انجام شده است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر روش توصیفی - تحلیلی و از لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها، زمینه‌یابی است. جامعه آماری شامل معلمان، مدیران، معاونان و مربیان پرورشی دوره اول متوسطه شهرستان قرچک به تعداد ۵۸۳ نفر بوده و روش نمونه‌گیری از نوع تصادفی خوشه‌ای و حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۲۳۲ نفر انتخاب گردید. ابزار پژوهش پرسش‌نامه محقق‌ساخته با ۳۳ سوال بوده که روایی ظاهری و محتوایی آن به وسیله پانل متخصصان و کارشناسان تأیید شده و پایایی پرسش‌نامه با کمک آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد. یافته‌ها نشان دادند که در بین شیوه‌های ۱۰ گانه نقش آفرینی مؤثر تربیتی، روش آموزش فواید و تأثیرات اعمال دینی با رتبه ۱۵/۸۹ بیشترین تأثیر، و ارتباط و هماهنگی خانواده با مدرسه با رتبه ۷/۵۷ کمترین تأثیر را بر تربیت دانش‌آموزان دارند و سایر شیوه‌ها ضمن قرار گرفتن در رتبه دوم تا نهم از تأثیر بالایی بر تربیت دانش‌آموزان، برخوردار هستند.

واژگان کلیدی: شیوه‌های تربیتی، مدرسه، تربیت دینی، دانش‌آموزان، معلمان.

^۱ دبیر آموزش و پرورش، علوم تربیتی، فرهنگیان، پردیس زینبیه پیشوا، ایران (نویسنده مسئول)

majid1400@mailfa.com

^۲ هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان، علوم تربیتی، فرهنگیان، پردیس زینبیه پیشوا، ایران.

^۳ دبیر آموزش و پرورش، علوم تربیتی، فرهنگیان، پردیس زینبیه پیشوا، ایران.

^۴ دانشجوی معلم، علوم تربیتی، فرهنگیان، پردیس زینبیه پیشوا، ایران.

تجربه زیسته دانش آموزان از کلاس‌های فوق برنامه در دوران کرونا

سعیده الهی دوست^۱، علی خالق خواه^۲ و منصوره قضاوی^۲

چکیده

سلامت از مهم‌ترین ابعاد مسائل حیاتی انسان و شرط لازم برای ایفای نقش‌های اجتماعی اوست. با شیوع همه‌گیری کرونا و ایجاد بستر فعالیت‌های آموزشی دانش‌آموزی در فضای مجازی فرصت مناسبی برای اجرای برنامه‌های بهداشت و سلامت به شیوه‌ای جدید ایجاد شد. در این روش، با تشکیل گروه‌های دانش‌آموزی در بستر شبکه اجتماعی نه تنها زمینه تربیت و ارتقای سلامت دانش‌آموزان فراهم شد بلکه با توجه به این که عزت نفس، نقش کلیدی در شخصیت دانش‌آموزان دارد، به گونه‌ای که دانش‌آموزانی که از عزت نفس بالاتری برخوردارند، در آینده تحصیلی و شغلی خود موفق‌ترند، لذا پژوهشگر بر آن شد تا به بررسی این موضوع بپردازد که، چگونه با استفاده از فعالیت‌های گروهی در شبکه اجتماعی و تعاملات می‌توان خودکارآمدی و عزت نفس در دانش‌آموزان را تقویت نمود؟ بدین منظور ۲۰ نفر از دانش‌آموزان داوطلبانه از یکی از مدارس ابتدایی نوع دوم در این طرح شرکت نمودند. آنها طی ۲۰ جلسه مستمر هفتگی در قالب فعالیت بهداشتی در مدرسه به عنوان گروه‌های سفیران سلامت، فعالیت نمودند. در این روش ضمن آموزش مباحث مرتبط با بهداشت و سلامتی، زمینه تعاملات اجتماعی، تربیت جسمانی و سلامت روانی برای دانش‌آموزان فراهم شد. نتایج بررسی نشان داد تا حدود زیادی اهداف پیش‌بینی شده طرح تأمین شده است و بسیاری از مؤلفه‌های مورد نیاز زمینه‌ساز خودکارآمدی و عزت نفس در این گروه محقق شده است.

کلمات کلیدی: عزت نفس، خودکارآمدی، شبکه‌های اجتماعی، کلاس فوق برنامه.

^۱ مراقب سلامت، اداره سلامت آموزش و پرورش استان اصفهان و کارشناس ارشد مطالعات زنان، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل ایران.

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل ایران
mansoreh.ghazavi@yahoo.com

آسیب‌های تربیتی فضای مجازی بر فرزندان ناشی از ادغام فرهنگ بیگانه با خودی

الهام محمودی^۱

چکیده

با ظهور تکنولوژی نو در عرصه دنیا و گسترش ارتباطات جهانی در فضای مجازی، ابعاد مختلف زندگی بشری تحت تأثیر قرار گرفته است. فضای مجازی با تمام مزایای خوبی که دارد، جامعه، خانواده و فرزندان از آسیب‌های آن مصون نیستند. یکی از این آسیب‌های در فضای مجازی در زمینه تربیتی است؛ با ادغام فرهنگی و قدرت گرفتن فرهنگ‌هایی که رسانه‌های ارتباطی جهان را در انحصار دارند، ملت‌های کمتر توسعه‌یافته به دلیل کم‌رنگ شدن ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی خود، دچار رنگ‌باختگی شده و از آسیب‌های تربیتی آن در فضای مجازی در امان نیستند. تحقیق حاضر با روش توصیفی و به شیوه کتابخانه‌ای به بررسی آسیب‌های تربیتی فضای مجازی بر فرزندان ناشی از ادغام فرهنگ بیگانه با خودی پرداخته است. بررسی‌ها حاکی از این بود که ادغام فرهنگ بیگانه و خودی منجر به آسیب‌های تربیتی در درازمدت شده و تنها راه آن، تقویت فرهنگ خودی و تحت سلطه قراردادن فضای مجازی برای تبلیغ و بزرگ‌نمایی ارزش‌های خودی بر مبنای فرهنگ ایرانی - اسلامی برای حاکمیت فرهنگ جهان اسلام بر دنیا است.

واژگان کلیدی: آسیب‌های تربیتی، فضای مجازی، فرهنگ بیگانه، فرهنگ خودی.

^۱ مدیر مقطع دبیرستان، فارغ‌التحصیل رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد رفسنجان، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی دانش‌آموزان در فضای مجازی

آسیه آشنای رودی^۱، حسن رحمان‌پور^۲

چکیده

در دنیای پیچیده و صنعتی امروز با گسترده‌شدن فناوری، اینترنت و فضای مجازی به عنوان یک شمشیر دولبه، نسل نوجوان و جوان را با چالش‌های متعددی روبرو کرده و فرصت‌ها و تهدیدهای زیادی را متوجه استفاده‌کنندگان از این فناوری نموده است. استفاده وسیع از این فناوری و امکان دسترسی آسان به منابع اطلاعاتی و متنوع، باعث به وجود آمدن بسیاری از رفتارهای نابهنجار و آسیب‌های اجتماعی به ویژه در میان نوجوانان شده است.

با توجه به اینکه امروزه بسیاری از دانش‌آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی از اینترنت و فضای مجازی استفاده می‌کنند و تقریباً دسترسی همه دانش‌آموزان در نقاط مختلف کشور به این فضا فراهم شده است. این مطالعه به دنبال بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی دانش‌آموزان در فضای مجازی است. در نتیجه، فضای مجازی نه تنها به عنوان یک سخت‌افزار، بلکه به عنوان یک نرم‌افزار عمل کرده و عمق اثرگذاری آن، افزون خواهد شد. از این رو حفظ و احیای اعتقادات دینی و تربیت اسلامی نیاز به تبلیغات بسیار وسیعی دارد که می‌توان از این فناوری، کمال بهره را برد. از طرفی فرهنگ‌سازی برای رویارویی و بهره‌وری بیشتر از این فناوری‌های نوین را باید در رأس همه برنامه‌های آموزشی و تربیتی قرار داد و فرهنگ درست استفاده‌کردن از امکانات فضای مجازی را به نوجوان و کودکان آموزش داد تا بیشتر بتوان از این فرصت برای تحکیم پایه‌های دینی و اعتقادی دانش‌آموزان بهره گرفت. پژوهش حاضر با روش تحلیلی - توصیفی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای درصدد بررسی و تبیین ابعاد گوناگون فضای مجازی و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی دانش‌آموزان در این فضا است.

واژگان کلیدی: تربیت دینی، فضای مجازی، فرصت‌ها، تهدیدها، دانش‌آموز.

^۱ کارشناس ارشد جغرافیا و دبیر آموزش و پرورش شهرستان خواف.

^۲ دبیر آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار Ashenayee@gmail.com

نسبت نوجوان و رسانه؛ ضرورت بازاندیشی در پیش فرض‌ها

حسن اسدی^۱، سحر ذبیحی دان^۲

چکیده

جهان امروز، جهان رسانه‌های اجتماعی و ارتباطات برخط (آنلاین) است و بسیاری از کارها و مسائل زندگی مردم، بر بستر اینترنت و فضای مجازی در حال انجام است. به علاوه ما اکنون با نوجوانانی مواجه هستیم که به نسل آلفا معروفند؛ نسلی که در این فضا به دنیا آمده‌اند و تجربه‌ای از جهان بدون فضای مجازی ندارند. برنامه‌ریزی آموزشی و تربیتی برای این نسل یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران تربیتی است. والدین نیز سخت نگران مخاطرات تربیتی و حتی جسمانی وابستگی نوجوانان به رسانه‌ها هستند و برای بسیاری از والدین نحوه مواجهه با این موضوع به یک چالش تبدیل شده است. ما در این پژوهش که به روش توصیفی تحلیلی انجام شده است، تلاش کرده‌ایم تا با بازاندیشی در دو مفهوم «رسانه» و «نوجوان» درک بهتری از ویژگی‌ها و شرایط آن دو در وضعیت فعلی به دست دهیم؛ با این امید که چراغ راهی برای سیاست‌گذاران و به‌ویژه والدین باشد. هدف ما در این پژوهش، ارائه راهکار عملی برای والدین یا سیاست‌گذاران تربیتی نیست. هدف اصلی، ایجاد زمینه‌ای برای تأمل بیشتر و بازاندیشی در دو مفهوم رسانه و نوجوان برای درک بهتر و تصمیم‌گیری خردمندانه‌تر است.

واژگان کلیدی: رسانه، نوجوان، نسل آلفا، فضای مجازی، والدین.

^۱ دکترای فلسفه تعلیم و تربیت، مشاور تحصیلی و تربیتی، آموزش و پرورش ناحیه ۲ شیراز (نویسنده مسئول)
hasanasadi500@gmail.com

^۲ دکترای تخصصی، استادیار گروه روان‌شناسی، شیراز، ایران sahar.zabihidan@gmail.com

نقش مدرسه در فرآیند تربیتی در زیست بوم جدید

رقیه پرونده^{۱*}، آریادخت معینی^۲

چکیده

یکی از مهم‌ترین اهداف نظام آموزشی و تربیتی، انجام صحیح فرآیند تربیتی متناسب با شرایط موجود می‌باشد. هدف اصلی این پژوهش، شناخت نقش مدرسه در فرآیند تربیتی در زیست بوم جدید و شرایط آموزش مجازی است که با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای، نظرسنجی، مصاحبه و مشاهده وضعیت موجود، با استفاده از رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی، تأثیر فرهنگ مدرسه در فرآیند تغییرات اخیر از دیدگاه متولیان امور تربیتی در مدارس، مورد کنکاش و واکاوی قرار گرفت. انتخاب مشارکت‌کنندگان به روش نمونه‌گیری هدفمند آغاز شد و در مجموع در مصاحبه بیست و پنج اشباع داده‌ها حاصل گردید. به منظور تحلیل داده‌ها، تلاش شد تا با استفاده از داده‌های به دست آمده از مصاحبه نیمه ساختاریافته با شرکت‌کنندگان، تجربیات انعکاس یابد و با استفاده از رویکرد تفسیرگرایانه ادراک آنها از ماهیت و نوع این فرآیند بازنمایی شد. چهار مضمون اصلی چالش‌ها و راهکارهایی از محتوای مصاحبه‌ها و مبانی نظری استخراج شد. نتایج اجرای پژوهش نشان می‌دهد: علی‌رغم چالش‌های موجود، توجه به فرآیند تربیت، بستری برای خلق موقعیت‌های یادگیری اثربخش تربیتی را در مدرسه فراهم می‌آورد.

واژگان کلیدی: زیست بوم، تجربه زیسته، فضای مجازی، سواد رسانه‌ای.

^۱ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، مدیر هنرستان فنی الزهرا(س) (نویسنده مسئول) parvandeh.west@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، هنرآموز هنرستان فنی الزهرا(س)

آموزش مجازی در دوران کرونا، فرصت‌ها و چالش‌های آن

فخرالسادات نصیری ولیک بنی^۱، فاطمه زارعی^۲

چکیده

با تعطیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی در پی شیوع بیماری کرونا در ایران از اوایل اسفندماه سال ۱۳۹۸، آموزش‌های مجازی اهمیت دوچندانی در سراسر جهان پیدا کرده و وارد عرصه آموزش‌های رسمی مدارس و دانشگاه‌ها و جایگزین تدریس و تحصیل دانشگاهی شد، اما با وجود همه فرصت‌هایی که در عرصه تعلیم و تربیت ایجاد کرد، معلمان، استادان، اولیا و دانش‌آموزان را با چالش‌هایی جدی روبرو ساخت. بدین‌منظور پژوهش حاضر با عنوان «آموزش مجازی در دوران کرونا، فرصت‌ها و چالش‌ها» به روش کتابخانه‌ای گردآوری شده است. در این پژوهش پس از بررسی مجموعه کتاب‌ها، مجلات و مبانی نظری موجود به بررسی اهمیت آموزش مجازی در دوران کرونا فرصت و چالش‌های آموزش مجازی مورد بحث قرار گرفته و در پایان نیز چندین راهکار برای حل چالش‌ها ارائه شده است.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فرصت‌های آموزش مجازی، چالش‌های آموزش مجازی.

^۱ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، ایران (نویسنده مسئول)

Fsnasiri2002@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، ایران

zareif.fatemeh21@gmail.com

بررسی اهداف ساحت تربیت علم و فناوری در سند تحول بنیادین و میزان تحقق آن

در برنامه درسی دوره ابتدایی

منیژه زینلی دهمیری^۱

چکیده

ساحت تربیت علمی و فناوری یکی از جریان‌های تربیت رسمی و عمومی است که ناظر به کسب شایستگی‌هایی متریبان در شناخت و بهره‌گیری از نتایج تجارب بشری در عرصه علم و فناوری است. هدف از این مطالعه، بررسی اهداف حیطة این تربیت در سند تحول بنیادین و تحقق آن در برنامه درسی دوره ابتدایی است. این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است که در آن، محقق به تبیین کلیه اسناد، گزاره‌ها و مصوبات موجود در حیطة علم و فناوری پرداخته و با روش مطالعه تطبیقی الگو جرج بردی، اصول و مبانی کاربرد آن را در کتاب «کار و فناوری» پایه ششم به عنوان نمونه‌ای از برنامه درسی دوره ابتدایی، بررسی کرده است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که اگرچه کتاب مذکور توانسته است ویژگی‌های مهارت فناورانه و کسب سواد رایانه‌ای را در متن کتاب کاربردی سازد، اما در آموزش مفاهیم پایه دانش فناوری، نیاز به تغییراتی دارد؛ بدین معنی که به ارائه مفاهیمی چون تعاریف، اصول، فرهنگ و قوانین اخلاقی فناوری، ویژگی‌ها و محدودیت‌های آن پرداخته نشده است. همچنین به متون علمی و دستاوردهای تمدن ایرانی-اسلامی توجه کمی شده است.

واژگان کلیدی: ساحت تربیت علمی و فناوری، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، برنامه درسی دوره ابتدایی.

^۱ آموزگار ابتدایی، کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.
zeinalier@yahoo.com

یادگیری دانش آموزان در پرتوی فرصت‌های ایجادشده در فضای مجازی

ابوالفضل رضایی کاخکی*^۱، الهام رضایی کاخکی^۲

چکیده

با پیشرفت شگفت‌انگیزی که علم و فناوری در جهان امروز داشته است، نظام آموزش و پرورش می‌تواند دستخوش تغییری شگرف در حوزه آموزش گردد و به پیشرفتی همه‌جانبه دست یابد. همانطور که در سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش توصیه شده که باید بتوان ظرفیت آموزش‌های غیرحضوری و مجازی در برنامه‌های آموزشی را برای دانش‌آموزان بر اساس نظام معیار اسلامی از طریق شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات ایجاد کرد. هدف این پژوهش، شناسایی فرصت‌های ایجادشده در فضای مجازی برای یاددهی - یادگیری دانش‌آموزان می‌باشد. روش این پژوهش اسنادی کتابخانه‌ای است. در یافته‌ها از مزایای آموزش مجازی در دوران کرونا به عنوان یک شیوه آموزشی نوین و مکمل سخن گفته شده است. از جمله جذابیت بیشتر، افزایش بهره‌وری فرایند تعلیم و تربیت، نداشتن محدودیت‌های مختلف زمانی، مکانی و... و معطوف کردن توجه نهادهای مختلف به بهبود وضعیت آموزش و پرورش.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فضای مجازی، یادگیری، فرصت‌های آموزشی.

^۱ دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران (نویسنده مسئول) aboreka@gmail.com

^۲ پردیس شهید رجائی، دانشگاه فرهنگیان، تربت حیدریه، ایران

تأثیر فضای مجازی و نقش معلم بر تربیت دینی دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر

مشهد

زهره انصاری بهابادی^۱

چکیده

تعلیم و تربیت دینی حوزه‌ای پرتقاضا از آموزش تربیتی است، زیرا هیچ روش جهانی برای درج منظم اصول دینی در آموزش کودکان وجود ندارد. لذا هدف این پژوهش، بررسی تأثیر فضای مجازی و نقش معلم بر تربیت دینی دانش‌آموزان است. جامعه آماری شامل ۷۱۹ نفر از دانش‌آموزان دختر مدارس مهر مادر و شهید رضا رحمانی‌پور در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ است. نمونه با استفاده از فرمول کوکران بالغ بر ۲۵۱ نفر تعیین شد که به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب گردیدند. پرسش‌نامه‌های محقق‌ساخته بررسی نقش معلم، تربیت دینی و میزان استفاده از فضای مجازی خودساخته (زندى دره‌گرایی، ۱۳۹۵) توزیع گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی و برای آزمون فرضیه‌ها از نرم‌افزار SPSS ۲۱ استفاده گردید. نتایج نشان داد که حدود ۱۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته (تربیت دینی) توسط متغیر مستقل (استفاده از فضای مجازی) و حدود ۳۷ درصد از تغییرات متغیر وابسته (تربیت دینی دانش‌آموزان دوره دبستان) توسط متغیر مستقل (نقش معلم) بیان می‌شود.

واژگان کلیدی: کووید ۱۹، فضای مجازی، معلم، تربیت دینی.

^۱ آموزگار آموزش و پرورش، ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد شاهرود، ایران

شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه ابتدایی

اشرف زهره‌وند^۱

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های مطلوب تربیتی در مدارس ابتدایی است. پژوهش حاضر پدیدارنگاری و از انواع پژوهش‌های کیفی است که بر اساس تجارب زیسته مدیران به واری و واکاوی شرایط ناشی از شیوع کرونا و نقش مدیران در این شرایط خاص می‌پردازد. شرکت‌کنندگان این پژوهش ۳۵ نفر از مدیران مدارس ابتدایی ناحیه ۱ و ۲ شهر ری هستند که به صورت هدفمند انتخاب شدند. در این مطالعه، با توجه به هدف تحقیق، نوع و ماهیت سؤالات پژوهش، از ابزار مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته استفاده شده است. کلیه مصاحبه‌ها پس از معرفی اهداف پژوهش به مصاحبه‌شوندگان، ضبط و بلافاصله حروف چینی (تایپ) شد و تا اشباع داده‌ها ادامه یافت. میانگین مدت هر مصاحبه حدود ۵۰ دقیقه بود. برای تحلیل داده‌ها از رویکرد توصیفی-تحلیلی با استفاده از کدگذاری در دو سطح باز و محوری استفاده شده است. در این پژوهش ۴ سؤال اصلی و چند سؤال فرعی در جریان مصاحبه برای تعمیق اطلاعات مطرح شد. برای کدگذاری مصاحبه‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع داده‌ها ادامه یافت. علاوه بر کدگذار از بازنگری توسط استادان فن و افراد متخصص نیز استفاده شد. در مجموع ۳۶۲ کد استخراج شد که پس از حذف کدهای مشابه به ۵۲ کد تقلیل یافت که در ۱۳ مؤلفه، ۶ مقوله و در نهایت ۳ بعد اصلی (معلم، مدیر و محیط یادگیری) دسته‌بندی شدند. نتایج حاکی از این است که اجرای با کیفیت ابعاد و مؤلفه‌های استخراج‌شده در این پژوهش، موجب بهره‌وری فرآیند یاددهی-یادگیری در شرایط کرونا و بهبود کیفیت آموزش در فضای مجازی می‌شود.

واژگان کلیدی: نقش، نقش مؤثر، شیوه‌های تربیتی، دوره ابتدایی.

^۱ دکترای جامعه‌شناسی فرهنگی، مدیر دبیرستان دوره دوم متوسطه a_b_baraka@yahoo.com

بررسی نقش جهانی شدن در تعلیم و تربیت دانش آموزان در مواجهه با پاندمی

کووید ۱۹

محبوبه نژادشفیعی^{۱*}، وجیهه نژادشفیعی^۲، سمیه نژادشفیعی^۲، حسن پریش^۲،

مهديه نژادشفیعی^۳

چکیده

جهانی شدن، فرآیندی است که به صورت تدریجی، ساختارهای سنتی جوامع را درمی شکند و نقش‌ها و ساختارهای نوینی را برای جوامع مدرن به ارمغان می‌آورد. پدیده جهانی شدن از بحث برانگیزترین مسائل روز جهان به شمار می‌رود. پدیده‌ای که در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انسان‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای داشته و مرزهای جغرافیایی را به حداقل ممکن کاهش می‌دهد. در شرایط جهانی شدن، آموزش و پرورش از سویی سرشار از رویاها و داستان‌های خیال برانگیزی است که در هر لحظه توسط یکی از اعضای فرایند آموزشی سرشته می‌شود و از سوی اجتماع مورد استقبال قرار می‌گیرد و از سوی دیگر آمیخته به ابهام و دوگانه‌پنداری و خردشده‌گی که کل‌های شناخته شده را به صورت ناآشنا در هر لحظه درمی‌آورد و چگونگی وحدت یافتن عملیات مختلفی را که وجود آن در هر فرایندی ضروری است، زیر سوال می‌برد. هدف از پژوهش حاضر، بررسی تأثیر جهانی شدن در تعلیم و تربیت دانش آموزان در رویایی با کووید ۱۹ است. روش این مطالعه از نوع مروری - نقلی با جستجو در پایگاه‌های معتبر علمی مانند SID/ Magiran در بازه زمانی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰ انجام شد. بررسی یافته‌ها نشان داد فرایند جهانی شدن، نقش بارزی در سیستم آموزش و تعلیم و تربیت در زمان همه‌گیری بیماری‌های عفونی دارد.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، تعلیم و تربیت، پاندمی کووید ۱۹.

^۱ سازمان آموزش و پرورش، فلسفه تعلیم و تربیت، شهرستان رفسنجان، ایران (نویسنده مسئول)

nejhad59@yahoo.com

^۲ سازمان آموزش و پرورش، فلسفه تعلیم و تربیت، شهرستان رفسنجان، ایران

^۳ بیمارستان سیدالشهدا، استان کرمان، ایران

طراحی مدل برگزاری مسابقات و جشنواره‌های تربیتی در زیست بوم جدید

فهیمه یاری^{۱*}، سید مجتبی هاشمی^۲، یوسف بهارلو^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف طراحی مدل برگزاری مسابقات و جشنواره‌های تربیتی در زیست بوم جدید و با روش تحقیق آمیخته انجام گرفت. در بخش کیفی از روش تحقیق داده بنیاد و در بخش کمی از روش توصیفی-پیمایشی استفاده شد. محیط پژوهش در بخش کیفی شامل کلیه مربیان تربیتی دوره دوم متوسطه شهر اصفهان (۴۶۰ نفر) و در بخش کمی، جامعه آماری شامل کلیه دبیران دوره دوم متوسطه شهر اصفهان (۳۵۳۷ نفر) و ابزار تحقیق مصاحبه عمیق و پرسش نامه محقق ساخته بوده است.

یافته‌ها نشان داد، شرایط علی بهبود برگزاری مسابقات و جشنواره‌ها به شیوه مجازی مشتمل بر چهار گد محوری «زیرساخت فناوری اطلاعات»، «آموزش مدیریت اطلاعات»، «عوامل انگیزشی»، «آموزش فراشناختی» و شرایط راهبردی بهبود برگزاری مسابقات و جشنواره‌ها به شیوه مجازی مبتنی بر سه گد محوری «راهبرد برنامه‌سازی»، «راهبرد ابزارسازی برنامه» و «توسعه ارتباطات (ارتباطات همزمان)»، «ارتباطات غیرهم‌زمان ارتباطات بین فردی-بین گروهی، ارتباطات درون فردی-درون گروهی» و شرایط زمینه‌ای بهبود برگزاری مسابقات و جشنواره‌های به شیوه مجازی مبتنی بر دو گد محوری «زمینه استعدادیابی» و «زمینه جامعه‌پذیری» است و نیز شرایط مداخله‌ای بهبود برگزاری مسابقات و جشنواره‌ها به شیوه مجازی مبتنی بر دو گد محوری «مهارت‌های ناکامی کاربران» و «ناامنی شبکه‌ها و سامانه‌های مجازی» و پیامدهای بهبود برگزاری مسابقات و جشنواره‌های به شیوه مجازی مبتنی بر دو گد محوری «توسعه قوه‌شناختی» و «توسعه اخلاق و شکوفاشدن استعدادها» است؛ در نهایت، یافته‌های مطالعه به طراحی مدل برگزاری مسابقات و جشنواره‌های تربیتی در زیست بوم جدید و به شیوه مجازی انجامید و مدل اعتباریابی گردید.

واژگان کلیدی: آموزش و پرورش، جشنواره، مسابقه، تربیت، زیست بوم، کرونا.

^۱ دبیر شورای تحقیقات، اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های تهران، ایران (نویسنده مسئول)
research.education@outlook.com

^۲ رئیس شورای تحقیقات، اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های تهران، ایران.

^۳ قائم مقام شورای تحقیقات، اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های تهران، ایران.

بررسی اثربخشی آموزش هوش اجتماعی سایبری بر ارتباطات مجازی دانش آموزان در شبکه‌های اجتماعی: یک مطالعه نیمه تجربی

فرزاد سهیلی^{۱*}، نازنین ملکیان^۲

چکیده

گسترش روزافزون اقبال به فضای مجازی و الزامات آموزشی در شرایط زیست‌بوم جدید در عصر کرونا، ارتباطات مجازی دانش‌آموزان را بیش از گذشته در شبکه‌های اجتماعی توسعه داده است. مطالعه حاضر از نوع پژوهش‌های نیمه‌تجربی به شکل پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل است و میزان اثربخشی آموزش هوش اجتماعی سایبری بر ارتباطات مجازی دانش‌آموزان در شبکه‌های اجتماعی را مورد بررسی قرار داده است. جامعه آماری تحقیق، دانش‌آموزان در درس تفکر و سواد رسانه‌ای یکی از دبیرستان‌های پسرانه شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ است. حجم نمونه ۶۰ نفر است که به شیوه تصادفی ساده، دو کلاس انتخاب و در دو گروه کنترل (۳۰ نفر) و آزمایش (۳۰ نفر) قرار گرفتند. داده‌های نوع ارتباطات مجازی به وسیله پرسش‌نامه محقق‌ساخته که پیش‌تر روایی و پایایی آن محاسبه شده، جمع‌آوری گردید. داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی، بررسی و برای تحلیل یافته‌ها از آزمون تحلیل کواریانس (ANCOVA) و نرم‌افزار SPSS ۲۸ استفاده شد. بر اساس نتایج، آموزش هوش اجتماعی سایبری (با کنترل اثر پیش‌آزمون به عنوان عامل همپراش روی پس‌آزمون) بر افزایش ارتباطات بهنجار و مثبت با ضریب اتای ۰/۴۹ و کاهش ارتباطات نابهنجار و مضر با ضریب اتای ۰/۵۲، تأثیر معناداری داشته است.

واژگان کلیدی: آموزش، دانش‌آموزان، هوش اجتماعی سایبری، ارتباطات مجازی، شبکه‌های اجتماعی.

^۱ دکتری علوم ارتباطات، اداره کل آموزش و پرورش، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول) farzad_sohaily@yahoo.com

^۲ گروه علوم ارتباطات، واحد تهران شرق، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

برنامه‌ریزی برای تربیت مهارت‌های شنیداری و گوش‌دادن فعال دانش‌آموزان با اجرای برنامه بوم (برنامه ویژه مدرسه)

نگین توماج^۱

چکیده

هدف از نوشتار حاضر، برنامه‌ریزی برای تربیت شنیداری دانش‌آموزان با اجرای برنامه بوم (برنامه ویژه مدرسه) در مدرسه پروین اعتصامی شهرستان آق‌قلا بود. پژوهش حاضر، یک مطالعه کیفی از نوع موردی است که در دو بخش انجام شد؛ در بخش اول، پژوهش با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و اسناد مکتوب گردآوری اطلاعات لازم انجام گردید و در بخش دوم، با عنایت به اینکه تربیت شنیداری و گوش‌دادن فعال در برقراری تعاملات و ارتباطات انسانی نقش مهمی دارند، به طراحی و اجرای ۲ مورد برنامه ویژه مدرسه پرداختیم و برگزاری کارگاه‌های صوتی قصه‌خوانی و کارگاه شعرخوانی از اقدامات انجام‌شده در بخش دوم پژوهش بودند. طراحی و اجرای برنامه ویژه مدرسه، موجب ارتقای توانمندی معلمان، تعامل اثربخش کادر مدرسه، مهارت‌آموزی و خودباوری دانش‌آموزان خواهد شد و همچنین برای فضای مدرسه، لذت و شادابی به ارمغان خواهد آورد. پس از اجرای یک طرح جدید، مهم‌ترین مسأله، نقد و بررسی همه‌جانبه طرح، تحلیل دستاوردها و تخمین کمبودها است تا از این رهگذر، نقاط قوت و ضعف طرح جدید، آشکار شده و زمینه‌ای برای اجرای هرچه بهتر طرح در دوره‌های آتی باشد.

واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی، برنامه ویژه مدرسه، بوم، تربیت شنیداری، گوش‌دادن فعال.

^۱ کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، سرگروه پژوهش و مهارت‌های معلمی شهرستان آق‌قلا n.toumaj75@gmail.com

بررسی و مقایسه میزان استفاده از فضای مجازی بر کیفیت زندگی (سلامت جسمانی، روانی، روابط اجتماعی، محیط و عمومی) در ورزشکاران و غیر ورزشکاران در دوران کرونا

غلامرضا لطفی^۱، سمیه جعفری مطلق^۲، حمیده احمدی^۲، فاطمه حسینی قادیکلایی^۲، محدثه عالیانی نژاد^۲، علی سرلک^۲

چکیده

مقدمه با توجه به دوران کرونا و مجازی شدن بسیاری از امور، استفاده از فضای مجازی، زمان بیشتری را به خود اختصاص داده است؛ از این رو این پژوهش با هدف بررسی و مقایسه میزان استفاده از فضای مجازی بر کیفیت زندگی (سلامت جسمانی، روانی، روابط اجتماعی، محیط و عمومی) در ورزشکاران و غیرورزشکاران در دوران کرونا می‌پردازد.

روش کار: در این پژوهش میزان استفاده از فضای مجازی و پرسش‌نامه کیفیت زندگی از ۷۳ دانش‌آموز دختر با میانگین سنی ۱۵ سال مورد بررسی قرار گرفت و سپس با استفاده از آزمون شاپیروویلک برای تشخیص طبیعی بودن داده‌های استفاده شد که برای داده‌های طبیعی از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه و برای داده‌های غیرطبیعی از آزمون کروسکال والیس استفاده شد و همه محاسبات با نرم‌افزار SPSS ورژن ۲۲ اجرا شد.

یافته‌ها: محاسبات آماری و نمودارهای رسم شده توسط نرم‌افزارها نشان‌دهنده این است که متغیر سلامت جسمانی و روابط اجتماعی در گروه‌های مختلف از تفاوت معنادار برخوردار بود ولی متغیرهای سلامت روانی و سلامت محیط و سلامت عمومی تفاوت معناداری بین گروه‌های مختلف را نشان نداد.

نتیجه‌گیری: افراد ورزشکار با استفاده بهینه از اینترنت و فضای مجازی از سلامت و کیفیت زندگی بیشتری برخوردار بودند ولی استفاده زیاد از فضای مجازی موجب کاهش سلامت جسمانی و روانی شد ولی در روابط اجتماعی نقش مثبتی داشت ولی سلامت عمومی در ورزشکاران بدون اعتیاد به اینترنت کمتر بود.

واژگان کلیدی: کیفیت زندگی، ورزشکار، اعتیاد به اینترنت، غیرورزشکار، کرونا.

^۱ دانشیار گروه رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران
^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، فیزیولوژی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

فعالیت بدنی، ایمنی و کرونا

مجتبی صالح پور^۱، علی سرلک^{۲*}

چکیده

بیان مسأله: کروناویروس‌ها خانواده بزرگی از ویروس‌ها هستند که بیماری‌های مختلفی را از سرماخوردگی معمولی گرفته تا سندرم حاد و شدید تنفسی ایجاد می‌کند. این ویروس بعد از شیوع در برخی کشورها گسترش یافت که باعث تعطیلی اماکن و مکان‌های فعالیت ورزشی گردید. این تعطیلی علی‌رغم فوایدی که جهت جلوگیری از شیوع بیماری دارد، از طرفی دیگر عدم فعالیت بدنی باعث تضعیف سیستم ایمنی و شیوع بیماری‌های روانی می‌گردد. بنابراین هدف مطالعه حاضر، بررسی ارتباط فعالیت بدنی، ایمنی و کرونا است. ماهیت پژوهش: این مطالعه به‌صورت مروری به ۱۷ مقاله می‌پردازد که ارتباط بین فعالیت بدنی و ایمنی و کرونا را بررسی کرده‌اند و آمارها و مقالات مورد استفاده در سایت‌های معتبر و مجلات دارای ضریب تأثیر مطلوب انتشار یافته‌اند. یافته‌ها: بررسی مقالات نشان داد فعالیت ورزشی با مدت‌زمان کوتاه با شدت متوسط، تقویت‌کننده سیستم ایمنی است در حالی که دوره‌های مکرر فعالیت ورزشی طولانی‌مدت با شدت زیاد می‌تواند سرکوب‌کننده سیستم ایمنی باشد. انجام فعالیت‌های ورزشی با شدت بالا می‌تواند خطر عفونت‌های سیستم تنفسی و کاهش سیستم ایمنی را با خود به همراه داشته باشد. اجرای فعالیت ورزشی متوالی و غیرمتوالی در یک دوره زمانی کوتاه، تأثیر تقریباً مشابهی بر دستگاه ایمنی دارد. نتیجه: ورزش با شدت متوسط می‌تواند به تقویت عملکرد سیستم ایمنی کمک کند؛ ورزش با شدت بالا می‌تواند اثرات منفی بر سیستم ایمنی داشته باشد که می‌تواند استراتژی بدی باشد که خطر ابتلا به بیماری‌های عفونی را افزایش می‌دهد.

واژگان کلیدی: فعالیت بدنی، فعالیت ورزشی، ایمنی، ویروس کرونا.

^۱ استادیار، گروه فیزیولوژی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه فیزیولوژی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

(نویسنده مسئول) Ali.Sarlak.203@gmail.com

اثربخشی تدریس مبتنی بر زیبایی‌شناسی با استفاده از نقشه ذهنی بر اهمال کاری دانش آموزان در فضای مجازی

زهره مصباح‌فر^۱، محمدشهاب محمد آخوندی^{۲*}، علیرضا مصباح‌فر^۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی تدریس مبتنی بر زیبایی‌شناسی با استفاده از نقشه ذهنی بر اهمال کاری دانش‌آموزان در فضای مجازی انجام شد. روش: پژوهش حاضر، از نوع نیمه‌آزمایشی و جامعه آماری آن شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه هفتم مدارس شهر یزد در سال تحصیلی ۹۹-۰۰ بود که در مجموع تعداد ۳۰ دانش‌آموز با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب و به روش تصادفی در دو گروه ۱۵ نفری جایگزین شدند. گروه آزمایش تحت ۱۰ جلسه آموزش درس مطالعات اجتماعی با استفاده از نقشه ذهنی در فضای مجازی قرار گرفت، درحالی‌که گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکرد. برای اندازه‌گیری متغیر، در هر دو گروه پرسش‌نامه اهمال کاری تحصیلی سولومون و راث بلوم (۱۹۹۸) اجرا شد و داده‌های به‌دست‌آمده از اجرای پیش‌آزمون و پس‌آزمون، با استفاده از روش تحلیل کوواریانس تک‌متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها: نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که اثربخشی تدریس مبتنی بر زیبایی‌شناسی با استفاده از نقشه ذهنی بر اهمال کاری دانش‌آموزان در فضای مجازی باعث کاهش اهمال کاری تحصیلی دانش‌آموزان در مقایسه با گروه کنترل در پس‌آزمون شده است ($P < 0/01$). نتیجه‌گیری: اثربخشی تدریس مبتنی بر زیبایی‌شناسی با استفاده از نقشه ذهنی بر اهمال کاری دانش‌آموزان در فضای مجازی می‌تواند برای کاهش اهمال کاری دانش‌آموزان در مدارس و مراکز آموزشی مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: اهمال کاری، زیبایی‌شناسی، فضای مجازی، نقشه ذهنی.

^۱ کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه الزهرا، یزد، ایران. zohrehmesbahfar@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) shahab.akhoundi522@gmail.com

^۳ کارشناسی ارشد سنجش و اندازه‌گیری، اداره کل آموزش و پرورش، یزد، ایران. amesbahfar@gmail.com

بررسی استفاده از انواع آزمایشگاه‌ها برای یادگیری درس علوم

راضیه خادم‌الحسینی^{۱*}، حسن منافی^۲

چکیده

امروزه باتوجه به رشد روزافزون ابزارها و رسانه‌های یادگیری و تغییر ذائقه نسل جدید به استفاده از روش‌های نوین، انتظار می‌رود رویکردهایی که در مدارس و برای یادگیری استفاده می‌شود، به‌روزتر باشد. استفاده از این روش‌های نو هم‌زمان با مزایا، معایبی نیز دارد که باید برای استفاده، آن‌ها را در نظر گرفت. در مقاله حاضر پیرامون استفاده از انواع آزمایشگاه اعم از واقعی، مجازی و برخط (آنلاین) تحقیقات بسیاری آورده و بررسی شده‌اند که نتایج متفاوتی با خود داشته‌اند. اینکه دانش‌آموزان در کدام نوع از آزمایشگاه بیشتر با موضوع درگیر می‌شوند و از آزمایش، کسب تجربه مفید می‌کنند، مسأله‌ای است که تا حدودی بستگی به نوع آزمایشگاه مورد استفاده دارد. ماندگاری این تجربه و یادگیری از این تجربه، معیاری است که انتخاب نوع آزمایشگاه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به عنوان نتیجه کلی از بررسی تحقیقات یافت‌شده می‌توان گفت آزمایشگاه شبیه‌ساز علاوه بر اصلاح بدفهمی‌ها می‌تواند یادگیری درس علوم را بهبود بخشد و همچنین مزیت این روش برای حل مشکل امکانات مدرسه و آزمایشگاه بر معایب آن برتری دارد.

واژگان کلیدی: آزمایشگاه واقعی، آزمایشگاه مجازی، آزمایشگاه برخط (آنلاین)، درس علوم، یادگیری.

^۱ کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناسی ارشد، دانشگاه خمینی شهر، اصفهان، ایران hb.manafi@yahoo.com

Identity Construction in a Remote Learning Context during the COVID-19 Pandemic: BA versus MA Students in a Teacher Training University

Mavadat Saidi¹, Niloofar Karami²

Abstract

The outbreak of Covid-19 has brought about a sudden shift from in-person to online classes. In such a remote teaching and learning context, the students were no longer able to meet their instructors and classmates in person. The current study aimed to investigate how the BA and MA students of Teaching English as a Foreign Language (TEFL) constructed their identity at the onset of the academic year while introducing themselves. To this end, the recorded video files of 22 BA and 15 MA students were analyzed and the recurrent themes and moves were identified from a critical perspective. The results revealed several commonalities and discrepancies between the two groups in terms of the constituent discursive practices. The findings can have practical implications for reinforcing the acceptable patterns of identity construction in academic communities. Moreover, the results raise the educational programmers' consciousness about the significant role of the teaching and learning experiences in shaping the learners' identities and the importance of the classrooms as social places for shaping the learners' identities.

Keywords: COVID-19 pandemic, identity construction, Teaching English as a foreign language.

¹ m.saidi@sru.ac.ir

² niloofarkarami@sru.ac.ir

بررسی تأثیر تربیت معنوی بر سازگاری اجتماعی، خودتنظیمی و سلامت روان

دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر قائن

مرتضی بهاری^{۱*}، علی کوهی نژاد^۲، طاهره شیرمحمدی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر تربیت معنوی بر سازگاری اجتماعی، خودتنظیمی و سلامت روان دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر قائن انجام شده؛ لذا به لحاظ ماهیت و هدف، کاربردی و از حیث روش، نیمه آزمایشی بوده است. جامعه آماری، کلیه دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر قائن در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بوده که از روش نمونه گیری خوشه ای استفاده شده است؛ به این صورت که از بین دانش آموزان دختر پایه ششم مقطع ابتدایی شاغل به تحصیل، ۴۰ دانش آموز، انتخاب شد و به طور تصادفی در دو گروه آزمایش (۲۰ نفر) و کنترل (۲۰ نفر) قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات، ۱۰ جلسه ۵۰ دقیقه ای آموزش تربیت معنوی بر طبق کتاب تعلیم و تربیت معنوی کودکان تألیف پگی جنکینز، ترجمه غلامی حیدرآبادی و همکاران (۱۳۹۶) و پرسش نامه سازگاری اجتماعی کالیفرنیا (۱۹۵۳)، خودتنظیمی بوفارد و همکاران (۱۹۹۵) و سلامت روان زنجانی طبسی (۱۳۸۳) بوده و در انتها داده ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که تربیت معنوی بر سلامت روان، خودتنظیمی و سازگاری اجتماعی دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر قائن تأثیرگذار است.

واژگان کلیدی: آموزش، تربیت معنوی، سازگاری اجتماعی، خودتنظیمی، سلامت روان.

^۱ دانشجوی کارشناسی، مشاوره، دانشکده فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول)

Mbahari315@yahoo.com

^۲ مدرس و دکترا، علوم تربیتی، برنامه ریزی درسی، دانشکده فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، بیرجند، ایران.

^۳ دانش آموخته کارشناسی ارشد، علوم تربیتی، آموزش و پرورش ابتدایی، دانشکده آزاد اسلامی، قائن، ایران.

تولید و مدیریت محتوای ملی و دینی راهکاری جهت مبارزه با بی‌اخلاقی در شبکه‌های اجتماعی مجازی

رضا تاج‌آبادی^{۱*}، غلامعلی محسن‌آبادی^۲، رضا محسن‌آبادی^۳

چکیده

اگرچه طبق شواهد و آمارهای موجود، تولید محتوای دینی با سیری صعودی در فضای مجازی کشورمان روبرو بوده است، ولی هنوز نتوانسته از لحاظ کیفیت و تأثیرگذاری بر ارتقای سطح و توسعه شاخص‌های مطلوبیت در حوزه‌های گوناگون اعم از جذب دانش‌آموزان به مساجد، تحکیم بنیان خانواده، تربیت صحیح فرزندان، اشاعه فرهنگ قرآنی و مواردی از این دست تعالی‌بخش باشد. افزایش تولید محتوای داخلی فضای مجازی بدون برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری هدفمند برای استفاده مفید از آن توسط دانش‌آموزان، امریست که نه تنها از ارزش واقعی کارکردهای فضای مجازی در داخل کشور می‌کاهد بلکه راه را برای گسترش انواع آسیب‌های اجتماعی از طریق نشر اکاذیب و شایعات، مطالب غیرآموزنده و مغایر هنجار، تبلیغات مصرف‌گرایی و... می‌گشاید. از سوی دیگر، رسانه‌های ما نیز بعضاً در تولید محتوا و هدایت صحیح خبری، ضعیف عمل می‌کنند و نمی‌توانند جهت‌دهی، جریان‌سازی و تنویر اصولی افکار عمومی را به تربیتی عملیاتی کنند که نیاز مخاطب تأمین شود و خود را بی‌نیاز از مراجعه به اخبار کذب و بی‌بایه و اساس کانال‌ها و رسانه‌های بیگانه و معاند کشور و نظام در فضای مجازی و سایبری بدانند.

واژگان کلیدی: تقویت سواد رسانه‌ای، بی‌اخلاقی در شبکه‌های اجتماعی، تولید محتوای دینی و ملی، نظارت و فرهنگ‌سازی.

^۱ پژوهشگر و کارشناس ارشد مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان مرکزی اراک، ایران (نویسنده مسئول)
tajabadireza@yahoo.com

^۲ مدیر هنرستان قائم اراک، اراک، ایران.

^۳ کارشناس دانشگاه فرهنگیان اراک، اراک، ایران.

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی

خوجه بی‌بی نوری یانی*^۱، عبدالباسط خان‌زاده^۲

چکیده

استفاده از فضای مجازی به عنوان یک تکنولوژی فراگیر، تأثیرات فراوانی بر جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها دارد و تأثیرات مثبت و منفی آن به استفاده از فرصت‌ها و تصمیم درست در برابر تهدیدهای این فضا بستگی دارد؛ لذا عدم وجود سواد فضای مجازی باعث شده است جنبه‌های منفی آن بسیار بیشتر از جنبه‌های مثبت، نمود پیدا کند؛ به طوری که غفلت از فرصت‌های فضای مجازی به یک تهدید تبدیل شده است. فضای مجازی علاوه بر این که از بهترین و تأثیرگذارترین روش‌ها در حال حاضر است اما در کنار فرصت‌های خود، تهدیدهایی را نیز به همراه دارد لذا در این مقاله سعی شده است تا فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی مورد بررسی قرار گیرد. هدف از ارائه این مقاله آن است که با استفاده از آموزش مجازی، میزان یادگیری دانش‌آموزان مقطع ابتدایی را سنجید و به این نتیجه رسید که آیا آموزش‌های مجازی علاوه بر یادگیری در دانش‌آموزان به عنوان فرصت، تهدیدهایی را هم به دنبال دارد؟ این تحقیق از نوع توصیفی - تحلیلی است و از طریق بررسی منابع مکتوب و جستجوی رایانه‌ای مقالات علمی تهیه و تنظیم گردیده است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، فرصت، تهدید، تکنولوژی.

^۱ آموزش و پرورش، مقطع ابتدایی، کارشناسی ارشد، شهید بهشتی، بندرترکمن، ایران (نویسنده مسئول)

mahla_79@yahoo.com

^۲ آموزش و پرورش، مقطع ابتدایی، کارشناسی ارشد، مازندران، بندرترکمن، ایران.

بررسی رابطه بین عدم مدیریت فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی: شواهدی از ماده ۱۴ قانون آیین دادرسی کیفری

شعبان محمدی^{۱*}، علی محمدی^۲، حسین محمدی^۳، حسین سیفی^۴، کاظم میرجعفری^۵

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین عدم مدیریت فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی و همچنین تأثیر ماده ۱۴ قانون آیین دادرسی کیفری بر این رابطه با استفاده از معادلات ساختاری است. این پژوهش، کاربردی و از نوع توصیفی - همبستگی، مبتنی بر مدل معادلات ساختاری است. نمونه مورد مطالعه از دانش‌آموزان استان خراسان رضوی در سال ۱۴۰۰ انتخاب شد. با توجه به حجم جامعه در دسترس و باتوجه به فرمول تعیین حجم نمونه کوکران، تعداد ۳۸۵ پرسش‌نامه توزیع خواهد شد که از این میان تعداد ۳۵۰ پرسش‌نامه دریافت شد. نرخ بازگشت پرسش‌نامه‌ها ۹۰.۹ درصد است. جهت آزمون فرضیه‌ها از مقدار احتمال حاصل از برازش مدل در حالت معنی‌داری پارامترها استفاده شد. مناسبت مدل با تخمین فرضیه‌ها در حالت تخمین استاندارد و معنی‌داری پارامترها با استفاده از نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس بررسی گردید. نتایج نشان می‌دهد که بین عدم مدیریت فضای مجازی و آسیب‌پذیری اجتماعی، رابطه معناداری وجود دارد. همچنین وجود ماده ۱۴ قانون آیین دادرسی کیفری بر رابطه بین عدم مدیریت فضای مجازی و آسیب‌پذیری اجتماعی تأثیر معناداری دارد.

واژگان کلیدی: عدم مدیریت فضای مجازی، آسیب‌های اجتماعی، هویت اسلامی ایرانی، آیین دادرسی کیفری.

^۱ دکتری ریاضی، دبیر ریاضی مقطع متوسطه، آموزش و پرورش منطقه سروایت، شهر چکنه، ایران (نویسنده مسئول)

shaban1362@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، مؤسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان، قوچان، ایران.

^۳ کارشناسی ارشد مشاوره، اداره آموزش و پرورش منطقه سروایت، شهرچکنه، ایران.

^۴ کارشناسی ریاضی، دبیر ریاضی مقطع متوسطه، آموزش و پرورش منطقه سروایت، شهرچکنه، ایران.

^۵ دکتری شیمی کاربردی، مقطع متوسطه، اداره آموزش و پرورش شهرستان قوچان، قوچان، ایران.

جایگاه مدیریت دانایی محور مدرسه در زیست بوم جدید دوره کرونا و پسا کرونا

عاطفه میرخالص^۱، فاطمه خالوندی^{۲*}

چکیده

شاید هیچ رویدادی در چند دهه اخیر به اندازه همه گیری (اپیدمی) کرونا بر نظام آموزشی جهان تأثیر عمیق نگذاشته باشد و بی تردید مواجهه با کرونا، یک شوک برای مدرسه ها بود، زیرا آنچه که در این فضای متلاطم از اهمیت بالایی برخوردار است، مواجهه سازمان های مختلف با این پدیده، رقابت و تلاش آن ها در جهت مدیریت مؤثر، و حفظ پویایی و نشاط در سازمان هاست. هدف از این مقاله ایجاد درک عمیق از دانایی، مدیریت دانایی محور در مدرسه و لزوم بهره گیری از آن است. روش پژوهش، مطالعه مروری است که از طریق جستجوی مقالات معتبر در پایگاه های اطلاعاتی و منابع کتابخانه ای صورت گرفته است. نتایج مطالعات انجام شده نشان داد با وجود بحران جهانی ناشی از شیوع کووید ۱۹ و وضعیت نابسامان و غیرقابل پیش بینی حال و آینده سازمان ها، صرف مدیریت دانش نمی تواند برای مدیریت سازمان (مدرسه) کافی باشد. لذا، گذار از مدیریت مبتنی بر دانش به مدیریت دانایی محور ضرورتی اجتناب ناپذیر است و می تواند به عنوان یک سیستم پویای اندیشه عمل، سیستم مدیریت آموزشی را در جایگاهی متفاوت از کاربست صرف مدیریت دانش ارتقا دهد. بدین سبب، توجه به مدیریت دانایی در توانمندسازی مدیران، درک منطقی واقعیات به صورت شهودی، خودآگاهی، هوش عاطفی و درک بهینه از محیط پیرامونی مؤثر است.

واژگان کلیدی: مدیریت دانایی محور، مدرسه، مدیریت آموزشی، کووید ۱۹.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران. atefeh.mirkhales@gmail.com

^۲ استادیار مدیریت آموزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران (نویسنده مسئول) khalvandi@sru.ac.ir

بررسی کیفی مشکلات فضای مجازی دوران کرونا در زیست بوم جدید

دانش آموزان ابتدایی شهر اردبیل

سهراب فرج خواه^۱

چکیده

کرونا و آموزش غیرحضور در فضای مجازی بیشتر در دانش آموزان ابتدایی اثر گذاشته است. هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی مشکلات فضای مجازی دوران کرونا در زیست بوم جدید از نظر معلمان ابتدایی شهرستان اردبیل انجام شده است. روش: این مطالعه کیفی با مشارکت و همراهی ۱۸ نفر از معلمان ابتدایی (مرد و زن) در شهر اردبیل با روش نمونه گیری هدفمند و مشاهده و مصاحبه های نیمه ساختاریافته صورت گرفت و برای تحلیل داده ها از روش تحلیل موضوعی استفاده شده است. یافته ها: بر اساس یافته های پژوهش، مجموعه ای از آسیب های شخصی، ساختاری - امنیتی و فرهنگی - اجتماعی، از جمله مشکلات فضای مجازی دوران کرونا در زیست بوم جدید دانش آموزان ابتدایی حاصل گردیده است. نتیجه گیری: نتایج پژوهش، نشان داد که مشکلات فضای مجازی دوران کرونا مجموعه ای از عوامل فردی و محیطی است، بنابراین بی توجهی یا نادیده گرفتن هر کدام از این عوامل و ویژگی ها می تواند آن ها را از ادامه تحصیل و داشتن یک آینده بهتر، محروم سازد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، کرونا، زیست بوم، معلمان، دانش آموزان.

^۱ کارشناس ارشد مشاوره توانبخشی، دانشگاه علامه طباطبایی (ره)، تهران، ایران S.farajkhah@atu.ac.ir

فضای مجازی، مزایا و معایب

هادی محمدی^۱، علی کوهی نژاد^۲*

چکیده

رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی که در گذشته دارای رشدی کند و ناچیز بوده، در عصر حاضر با تحول چشمگیری روبرو شده‌اند؛ به گونه‌ای که عصر حاضر را «عصر اطلاعات و ارتباطات» می‌خوانند؛ آن هم ارتباط جوامع انسانی؛ یعنی ارتباط بین کالا، سرمایه، فرهنگ و اعتقادات که به آسانی از مرزهای جغرافیایی می‌گذرند و وارد قلمروی دیگر جوامع می‌شوند. همچنین عصر حاضر را «عصر جریان‌های اجتماعی و تحول» نیز نامیده‌اند؛ تحول در عقاید، انگاره‌ها، پیام‌ها و ارزش‌ها (مجله افق، بهمن ۱۳۸۸؛ شماره ۲۵۷).

در حال حاضر، جامعه اسلامی از جامعه سنتی به سوی جامعه الکترونیک در حال حرکت است. آموزش و پرورش به عنوان یک ارگان مهم جامعه اسلامی، برای مواجهه با این فرایند اجتماعی، سیاسی و فرهنگی وظایف مهمی را به عهده دارد، تا بتواند فرهنگ قومی و مذهبی خود را حفظ نماید. در این زمینه، بهره‌مندی از فضاهای مجازی نیز مبتنی بر میزان بصیرتی است که در یادگیرنده وجود دارد. تمام هم و غم معلم، خانه و مدرسه باید این باشد که سه توانایی اساسی (فهم، نقد و توان تصمیم‌گیری) در یادگیرنده شکل بگیرد. این همان «بصیرت» است که باید هدف تعلیم و تربیت باشد.

فضای مجازی (اینترنت) نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی است و با توجه به اینکه عمر چندانی ندارد، توانسته است به خوبی در زندگی مردم جا باز کند. این فضا در خانواده‌ها رخنه کرده و بسیاری از کارکردهای خانواده را دچار اختلال کرده است. فضای مجازی با داشتن خصوصیت دیجیتالی بودن، حافظه مجازی، تعاملی بودن، فرامتن بودن و غیرمرکزی بودن از سایر رسانه‌ها متمایز است. علاوه بر آن باید افزود که فضای مجازی به مثابه تیغ دولبه است که می‌تواند هم کارکردهای مثبت داشته باشد و هم در ایجاد زمینه‌های منفی بالأخص اخلال در سلامت روانی کودکان و نوجوانان نقش مؤثری داشته باشد.

^۱ دانشجوی کارشناسی رشته مشاوره دانشگاه فرهنگیان Hadi.mohammadi0481@gmail.com

^۲ نویسنده مسئول Kohinezhad.ali@gmail.com

در این پژوهش به مطالعه در مورد چالش‌های فضاهای مجازی (از هم‌پاشیدگی خانوادگی، پخش عکس‌های برهنه و سوءاستفاده جنسی از بچه‌ها، عدم کنترل‌های پدر و مادر، اعتیاد اینترنتی، حیازدایی و نقض احکام شرعی، عشق‌ورزی، گره‌خوردن دنیای مجازی به واقعیت، هویت دیجیتال، الگوی عمومی ظهور خود برای کودکان، فرهنگ بی‌حجابی، اتلاف وقت کودکان و نوجوانان، رفتارهای زودرس جنسی در کودکان و نوجوانان، اعتیاد به مواد مخدر در کودکان و نوجوانان و چاقی کودکان و نوجوانان) و فرصت‌ها (اخبار و اطلاع‌رسانی، آموزش و دانشگاه و کتابخانه مجازی، وبلاگ‌ها، امر پژوهش، مقابله با تهدیدات فرهنگی، دسترسی به فناوری اطلاعات، نقش کارآفرینی در خانواده) پرداخته شده است.

بنابراین، هدایت و نظارت والدین در کنار شناخت و آگاهی از آسیب‌های پیش روی فضای مجازی، می‌تواند از بهترین راهکارها در جهت رفع آسیب‌های فضای مجازی باشد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تعلیم و تربیت، تهدیدها، فرصت‌ها، راهکارهای فضای مجازی.

آموزش اثربخش در هزاره سوم با بهره‌مندی از روش آموزش و تدریس

الکترونیکی

محمد مهدی آهانگری^۱

چکیده

توجه به اختلالات و مشکلات متنوع یادگیری دانش‌آموزان، تفاوت‌های فردی و استعداد‌های آنها دغدغه اصلی معلمان و متصدیان امر تعلیم و تربیت است. استفاده از روش‌های جدید آموزش و الکترونیکی با وجود اینکه چندین سال است که در مدارس و مؤسسات آموزشی کشور توصیه شده است، کاربردی عملیاتی و مؤثر در رفتار یادگیری دانش‌آموزان پیدا نکرده است. در این پژوهش سعی شده است با مطالعه مروری ۲۰ سال اخیر، ایده‌های مطرح‌شده و ارتباط آن با روش‌ها و الگوهای تدریس، چهارچوبی نظام‌مند و اثربخش، در اجرای آموزش به همراه آزمون‌های الکترونیکی ارائه شود. تجربه چندین ساله نگارنده در طراحی و اجرای آزمون‌های الکترونیکی، می‌تواند در کنار چهارچوب نظری مربوط به الگوهای تدریس به عنوان یک ایده و روش تدریس الکترونیکی برای دسترسی به اهداف یادگیری در آموزشگاه‌ها، مدارس و تقریباً کلیه مؤسسات آموزشی در خدمت نظام تعلیم و تربیت باشد و به طور مؤثر به کار گرفته شود

واژگان کلیدی: یادگیری الکترونیکی، آزمون الکترونیکی، محیط یادگیری، تعلیم و تربیت، روش‌ها و فنون تدریس.

^۱ اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران، معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و توسعه منابع، معاون اداره راهبری مکاتبات و اسناد، تهران، ایران eng.ahangari1357@gmail.com

اضطراب (استرس) کرونا و چالش افت تحصیلی دانش آموزان فاقد تجهیزات آموزش مجازی

لیلا دانشمند^۱

چکیده

آموزش حضوری از اولویت‌های آموزش و پرورش به شمار می‌رود و مزایای بسیار فراوان نیز به ارمغان می‌آورد. در موقعیت خاص دوران شیوع کرونا ما از حضور سبز دانش آموزان محروم شدیم و آموزش‌ها از طریق برنامه شاد پیگیری شد. بسیاری از دانش آموزان، تجهیزات مناسب برای استفاده از این امکانات را نداشتند و تهیه این وسایل نیاز به هزینه بالایی داشت که از توان مدرسه خارج بود. ما بر آن شدیم تا با اقدامی مؤثر با استفاده از ابزاری که توسط مدیریت مدرسه تهیه شده بود، فرصتی مهیا کنیم تا آن دسته از دانش آموزانی که از تجهیزات برخوردار نبودند، ترغیب به آموزش حضوری با رعایت جوانب بهداشتی و پیشگیری اولیه کنیم که این پژوهش مورد استقبال والدین و دانش آموزان واقع شد و مسأله اضطراب (استرس) در حین آموزش و حتی پساکرونا با رعایت نکات بهداشتی، مسیری برای شکوفایی آموزش داشت که محدودیت را به فرصت تبدیل کرد.

واژگان کلیدی: اضطراب (استرس)، آموزش مجازی، آموزش حضوری، کرونا، پیشرفت تحصیلی.

^۱ کارشناس ارشد مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه آزاد نورآباد ممسنی l.danesh88@gmail.com

تحلیل داستان‌های کتب درسی دوره ابتدایی و مهندسی هنجار در دانش‌آموزان

حلیمه روحانی^۱، مهسا رون^۲

چکیده

کتب درسی باید عرصه‌ای برای کسب تجربه باشد، حال آن‌که نگاهی اجمالی به متون درسی نشان می‌دهد این عرصه، منطقه امنی برای این تجربیات خلاقانه نیست. در این جستار می‌کوشیم برای ارائه تحلیلی تازه از متون روایی کتب درسی، ۱۰ داستان از ۳۰ متن روایی از دو کتاب فارسی و هدیه‌های آسمانی دوره دوم را بررسی نماییم. تحلیل ساختاری این روایات، بر مبنای مدل تحلیلی و پیشنهادی مسأله‌گشا است که با الهام از مدل تقابلی گرماس به دست آمده است. این الگو با اهداف تعلیمی و با تأکید بر ارتباط سه مؤلفه شخصیت، یاری‌رسان و نتیجه، به تقویت تفکر تأملی می‌پردازد و نشان می‌دهد بین انتخاب یاری‌رسان و نتیجه داستان، ارتباط عمیقی وجود دارد که می‌تواند در هدایت هنجاری دانش‌آموزان مؤثر باشد. آنها به واسطه برقراری رابطه با شخصیت‌های روایت قادر خواهند بود داستانی خلق کرده و نتیجه آن را پیش‌بینی کنند. در پی این مدل، با خلق یک شخصیت در طول تمام داستان‌ها، حس قدرتمندتری از هم‌ذات‌پنداری به وجود می‌آید که محرکی برای پیگیری داستان‌ها و عبرت‌پذیری از آنها خواهد بود. همچنین با توجه به یافته‌های تحقیق، دانش‌آموز درمی‌یابد که یاری‌رسان برتر/ فروتر در تمام داستان‌ها حضوری فعال دارد و نتیجه کنش شخصیت به نوع یاری‌رسانی که انتخاب می‌کند، بستگی دارد. **واژگان کلیدی:** روایت‌شناسی، کتب درسی، دوره ابتدایی، الگوی مسأله‌گشا.

^۱ دانشجوی ارشد ادبیات فارسی دانشگاه بین‌الملل قزوین helya871@gmail.com

^۲ مدیر گروه و استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بین‌الملل قزوین

بررسی رابطه جهت‌گیری‌های ارتباطی خانواده با انزوای اجتماعی دانش‌آموزان عضو شبکه‌های مجازی اجتماعی با توجه به نقش میانجی‌گریانه اعتماد به نفس

مریم زابلیان^۱

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی رابطه جهت‌گیری‌های ارتباطی خانواده با انزوای اجتماعی دانش‌آموزان عضو شبکه‌های مجازی اجتماعی با توجه به نقش میانجی‌گریانه اعتماد به نفس پرداخته است. این پژوهش از نوع پژوهش‌های توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری این مطالعه شامل کلیه دانش‌آموزان عضو شبکه‌های مجازی اجتماعی دوره متوسطه دوم ناحیه ۱ شهر مشهد در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. نمونه مورد بررسی شامل ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان بود که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شدند. گردآوری داده‌ها در این پژوهش با استفاده از پرسش‌نامه‌های انزوای اجتماعی راسل و همکاران (۱۹۷۶)، جهت‌گیری‌های ارتباطی خانواده ریچی و فیتزپاتریک (۱۹۹۰) و اعتماد به نفس کوپر اسمیت (۱۹۶۷) انجام گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. از طرفی به منظور اثبات یا رد فرضیه‌های تحقیق از روش همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد و در کلیه تجزیه و تحلیل‌های آماری این پژوهش از نرم‌افزار Amos و SPSS استفاده گردید. نتایج فرضیه اصلی حاکی از آن بود که اعتماد به نفس، نقش میانجی‌گریانه در رابطه جهت‌گیری‌های ارتباطی خانواده با انزوای اجتماعی دانش‌آموزان عضو شبکه‌های مجازی اجتماعی دارد ($P < 0/05$). همچنین نتایج نشان داد که بین جهت‌گیری گفت‌وگوشنود با انزوای اجتماعی، رابطه منفی وجود دارد ($P < 0/05$). بین جهت‌گیری هم‌نوایی با انزوای اجتماعی، رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($P < 0/05$) و بین مؤلفه‌های اعتماد به نفس تحصیلی، اعتماد به نفس خانوادگی، اعتماد به نفس بین فردی، اعتماد به نفس اجتماعی با انزوای اجتماعی رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد ($P < 0/05$).

واژگان کلیدی: اعتماد به نفس، انزوای اجتماعی، جهت‌گیری‌های ارتباطی خانواده، دانش‌آموزان عضو شبکه‌های مجازی اجتماعی.

^۱ کارشناس ارشد، نویسنده مسئول، گروه مشاوره و راهنمایی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور، نیشابور، ایران maryamzabolian50@gmail.com

بررسی میزان تأثیر فضای مجازی بر سبک زندگی و ارتقا سلامت و اضطراب کرونا دانش آموزان متوسطه دوم منطقه ورامین

مریم زابلی منفرد^۱

چکیده

هدف: یکی از معضلات جامعه جوان ما فضای مجازی و میزان کاربرد آن در زندگی است که با پاندمی کرونا به شکل غیراصولی افزایش داشته است.

ماهیت: در این تحقیق توصیفی از نوع پس‌رویدادی به تعداد ۳۸۴ دانش‌آموز دوره دوم متوسطه که از طریق پرسش‌نامه الکترونیکی میزان مصرف فضای مجازی و پرسش‌نامه اضطراب کرونا، سبک زندگی آینده، سلامت پاسخ‌دادن، داده‌ها با روش تحلیل واریانس چند متغیر آزمون تعقیبی مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: از بین مؤلفه‌های سبک زندگی ارتقادهنده سلامت، و از مؤلفه‌های اضطراب کرونا در گروه‌های مربوط به میزان استفاده از فضای مجازی معنی‌دار بودند و دانش‌آموزان که میزان استفاده بیش از چهار ساعت فضای مجازی داشتند در سبک‌های زندگی ارتقادهنده سلامت نمره پایین‌تر و در مؤلفه‌های اضطراب کرونا نمره بالاتری به دست آوردند.

نتیجه: به کارگیری بیش از حد استاندارد از فضای مجازی موجب افزایش اثرات منفی در سبک زندگی نوجوانان می‌گردد. همچنین استفاده بالاتر از حد نرمال و یا پایین‌تر از آن، موجب اضطراب نوجوان می‌شود. پس می‌توان نتیجه گرفت با توجه به شرایط سنی نوجوانان باید میزان حضور نوجوان در فضای مجازی را با نگاه ویژه‌ای ساماندهی کرد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، سبک زندگی، ارتقای سلامت، اضطراب کرونا، دانش‌آموزان.

^۱ مراقب سلامت، منطقه جوادآباد، شهرستان‌های استان تهران، وزارت آموزش و پرورش، ایران

monfared.maryam101@gmail.com

آینده پژوهی تربیت

الهام مکارمانی^۱

چکیده

نظام آموزش و پرورش و به عبارت بهتر تعلیم و تربیت، به طور بالقوه یکی از محوری ترین و تعیین کننده ترین نهادهای اجتماعی در تحقق توسعه کشور به حساب می آید. یکی از اساسی ترین وظایف هر نظام تربیتی ارائه تصویری روشن از انسان مطلوب است. نگاه آینده نگر در برنامه درسی یک موضوع پویا، اما همراه با چالش است که باید فراتر از کلاس های درس توسعه و گسترش یابد. این نوع برنامه می تواند ضمن حفظ پویایی خود، افرادی آینده نگر و منعطف برای جامعه تربیت نماید. نظام تربیتی جدید در تجدید ساختار خویش بر بنیان هایی معطوف به آینده پایه گذاری گردد. دانش آینده نگاری که از حوزه های نسبتاً جدید علمی قلمداد می گردد، توانسته است در مدت کوتاه پیدایش خویش به جایگاه قابل ملاحظه ای در حوزه های مختلف علمی و پژوهشی نائل گردد. نظریه پردازان معتقدند آینده پژوهی، آینده شناسی است که دریچه ورود ما به آینده را میسر می سازد. با توجه به اینکه وظیفه اصلی آموزش و پرورش توسعه نسل آینده است؛ همچنین آموزش و پرورش از پیش دبستان تا دانشگاه ضرورتاً باید آینده مدار باشد زیرا کارکرد آن در واقع تجهیز دانش آموزان و دانشجویان به دانش و مهارت های لازم برای مشارکت مؤثر در جامعه در زمان حال و بالأخص برای آینده است.

واژگان کلیدی: آینده پژوهی، تعلیم و تربیت، برنامه درسی.

^۱ آموزش و پرورش ناحیه یک شیراز elham.makaremani@gsmil.com

چیستی و چرایی طرح خوانا برای آموزش دانش آموزان دبستانی و پیش دبستانی

صادق حامدی نسب*^۱، میترا فتحی^۲

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، بررسی چیستی و چرایی طرح خوانا برای آموزش دانش آموزان دبستانی و پیش دبستانی بود که به صورت مروری انجام شده است. یافته‌ها نشان داد که طرح خوانا، برنامه‌ای برای بهبود و ارتقای مهارت‌های چهارگانه زبانی و آداب و مهارت‌های زندگی دانش آموزان دوره ابتدایی (پیش دبستانی و دبستانی) است که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ توسط معاونت آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش مطرح شد. کلمه «خوانا» حاصل اتصال حروف اول کلمه‌های خواندن، نوشتن و آداب و مهارت‌های زندگی است و هدف آن، تلفیق مهارت‌های زندگی (ادب، جرأت‌ورزی و مسئولیت‌پذیری) با مهارت‌های زبانی است. دوره ابتدایی، دوره طلایی برای توجه به پرورش مهارت‌های زبانی و آداب و مهارت‌های اجتماعی است و از طرف دیگر، نتایج پژوهش‌ها، ضعف دانش آموزان ما را در مقاطع مختلف تحصیلی در مورد مهارت‌های زبانی نشان داده‌اند. بر این اساس، لازم است آموزگاران ابتدایی در درس فارسی و سایر دروس، نه تنها به آموزش مهارت‌های زبانی (خواندن، نوشتن، صحبت کردن و گوش دادن) توجه جدی داشته باشند، بلکه باید به تلفیق مهارت‌های زندگی با مهارت‌های زبانی بپردازند و به‌طور مستقیم و غیرمستقیم آداب و مهارت‌های زندگی را در دانش آموزان نهادینه کنند.

واژگان کلیدی: طرح خوانا، دانش آموزان، دبستان، پیش دبستان.

^۱ دکتری برنامه‌ریزی درسی دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول) hamedin.111@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

مطالعه محتوای کتاب فرهنگ و هنر پایه هفتم در تطبیق با سند تحول بنیادین

آموزش و پرورش

محمودرضا حقیقت^۱

چکیده

در جامعه کنونی و با توجه به چالش‌های موجود میان شیوه‌های نوین و کهنه آموزش هنر، نقش آموزش و پرورش به عنوان بزرگترین نهاد آموزش عمومی کشور، نقشی تأثیرگذار و همه‌جانبه در میان تمامی اقشار جامعه است. حال اگر این رسالت در عصر حاضر، سیال باشد و طبق نیازها و آمال نسل معاصر، آگاهانه تغییر جهت دهد و به‌روز شود، می‌تواند راه‌گشای فرزندان امروز و مسئولان فردا شود. از این منظر، دوره آموزشی متوسطه اول از اهمیت و ضرورت بسیار بالایی برخوردار است؛ زیرا فراگیران از نظر رشد جسمانی به مرحله بسیار حساس نوجوانی وارد گردیده و بسیار حساس و احساساتی هستند. این دوره می‌تواند سرآغاز خوبی برای شکل‌دهی احساسات عمیق زیبایی‌شناختی و هنری و آشناکردن آنان با فرهنگ و هنر بشری به خصوص فرهنگ و هنر اصیل ایرانی-اسلامی در قالب محتوای کتاب فرهنگ و هنر باشد. هدف پژوهش حاضر، تطبیق محتوای کتاب فرهنگ و هنر پایه هفتم با اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. برای نیل به هدف پژوهش از روش توصیفی-تحلیلی استفاده شده است و گردآوری داده‌ها با تحلیل محتوای کتاب فرهنگ و هنر پایه هفتم دوره اول متوسطه به روش نمونه‌گیری هوشمند و تطبیق آن با اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش صورت گرفته است. یافته‌های پژوهش، بیانگر آن است که محتوای کتاب فرهنگ و هنر پایه هفتم با اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مطابقت دارد اما در تدوین و تألیف محتوای کتاب ذکر شده به صورت یکسان و متوازن به اهداف سند تحول بنیادین توجه نشده است.

واژگان کلیدی: فرهنگ و هنر، پایه هفتم، سند تحول، آموزش، پرورش.

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد پژوهش هنر دانشگاه شاهد، تهران، ایران Mr.Haqiqat59@gmail.com

آموزش مجازی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها در رشد علمی و تربیتی دانش آموز

شهربانو قاسمی سفیدکوهی^۱

چکیده

در دهه اخیر، آموزش برخط (آنلاین) رشد چشمگیری داشته است؛ تلاش‌ها و ادغام فناوری‌ها در آموزش منجر به پدید آمدن یادگیری الکترونیکی و مجازی شده؛ به طوری که اگر یک جامعه از آموزش‌های نوین مثل آموزش‌های از راه دور بهره‌مند نگردد، پیشرفت نکرده و در عصر ارتباطات به مشکل برمی‌خورد. آموزش از راه دور، ضمن عدم برقراری تماس آموزش‌دهنده و آموزش‌گیرنده و البته با کیفیت بالا و نیز استفاده از چند رسانه‌ای به افزایش یادگیری بین فردی و گروهی کمک می‌کند. همچنین در دو سال اخیر، ظهور و شیوع بیماری کرونا و نیز عدم وجود درمان قطعی، علاوه بر مشکلات سلامتی، اجتماعی و اقتصادی، سبب بروز مشکل در آموزش نیز گردیده است؛ به طوری که مدارس و دانشگاه‌ها سراسر جهان به عنوان بخش‌های غیر ضروری تعطیل شدند. لزوم فاصله‌گذاری اجتماعی و تعطیلی مدارس منجر به استفاده هر چه بیشتر از آموزش مجازی گردید. هدف تحقیق حاضر، بررسی مزایا و معایب آموزش مجازی و همچنین فرصت‌ها و چالش‌ها در رشد علمی و تربیتی دانش‌آموزان از نگاه مطالعات خارجی و داخلی است. نتایج تحقیقات انجام‌شده در این زمینه متفاوت بوده، اما اکثر تحقیقات بر منافع حاصل از آموزش مجازی بر رشد و پیشرفت بعد علمی و خلاقیت و همچنین افزایش روحیه همکاری و تعامل و مشارکت فعال و رشد تربیتی دانش‌آموز اشاره کردند.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، آموزش برخط (آنلاین)، کووید ۱۹، رشد علمی، رشد تربیتی.

^۱ دبیر، آموزش و پرورش ناحیه ۱، دبیرستان شاهد، ساری، ایران sh.ghasemi63@gmail.com

بررسی سلامت روانی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان آذربایجان غربی در ایام کرونا

امیر همتی^۱، حسین عیدی، اکبر بادفر، ابراهیم شکوری

چکیده

این پژوهش به بررسی ابعاد سلامت روانی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پرداخته است. بدین منظور ۳۷۵ نفر از دانشجویان ۱۴۹ نفر مرد (۳۹/۷ درصد) و ۲۲۶ نفر آنها زن (۶۰/۳ درصد) دانشگاه فرهنگیان به شیوه تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. یافته‌ها حاکی از آن است که از بین شرکت‌کنندگان در پژوهش ۲۰۵ نفر (۵۴/۷ درصد) دارای سلامت روانی بوده و ۱۷۰ نفر (۴۵/۳ درصد) مشکوک به اختلالات روانی هستند. همچنین میزان زنان مشکوک به اختلال روانی ۱۲/۸۶٪ بیش از مردان مشکوک به اختلال است. یافته‌های پژوهش همچنین نشان می‌دهد که از نظر میزان موارد مشکوک به اختلال، بر مبنای علاقمندی یا عدم علاقه به رشته تحصیلی در دانشگاه، رابطه معنی‌داری وجود دارد. نتیجه دیگر پژوهش، حاکی از آن است که در خرده‌مقیاس میزان شکایت جسمانی بر مبنای جنسیت، تعداد مردان مشکوک به اختلال ۳۰ نفر (۲۰/۱۳ درصد) و تعداد زنان مشکوک به اختلال ۶۸ نفر (۳۰/۰۹ درصد) است. یافته دیگر پژوهش، حاکی از آن است که بین وضعیت تأهل و سلامت روانی، از نظر آماری رابطه معنی‌داری وجود ندارد. **واژگان کلیدی:** سلامت روانی، دانشجویان، دانشگاه فرهنگیان.

^۱ دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران - مدرس دانشگاه فرهنگیان شهید رجائی ارومیه-مشاور آموزش و پرورش
hemmati3417@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری تاریخ و فرهنگ تمدن اسلامی، دانشگاه آزاد شبستر-کارشناس مسئول دانشگاه فرهنگیان شهید رجائی
ارومیه Hosein501@yahoo.com

^۳ دکتری علوم اعصاب‌شناختی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران Badfar@yahoo.com

^۴ دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی مرند، مدرس دانشگاه فرهنگیان ارومیه
shakori9159@yahoo.com

مزیت‌ها و تهدیدهای تربیتی دانش‌آموزان در زیست‌بوم جدید

جمشید جراره^۱، علی صفرزاده^{۲*}، پریسا اسدالهی^۳

چکیده

آموزش و پرورش در زندگی انسان، نقش بسزایی دارد؛ به طوری که هرگونه انحراف در آن، باعث انحراف در همه امور زندگی می‌شود. توسعه فضای مجازی در حوزه رابطه دانش‌آموز و معلم نیز باعث تغییراتی شده است که از آن جمله، به کاهش نقش مدرسه به عنوان مرجع، کاهش ارتباط، شکاف نسلی، از بین رفتن حریم بین معلم و دانش‌آموز می‌توان اشاره کرد. هدف از انجام این پژوهش، بررسی مزیت‌ها و راه‌حلهایی در رابطه با آثار فضای مجازی در تربیت است. این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی و جستجو در پایگاه‌ها و منابع علمی و استفاده از نظر صاحب‌نظران ارائه شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که چالش‌های فضای مجازی بر تعلیم و تربیت اثر داشته است که از جمله می‌توان به آسیب‌های جسمی مؤثر بر تربیت، آسیب‌های پزشکی، نقض حریم خصوصی، افسردگی، اضطراب، اختلال خواب، اعتیاد مجازی، خودشیفتگی، اختلالات روانی، فوبیا، پرخاشگری، اختلال در شکل‌گیری هویت نوجوانان، انزوای اجتماعی، فردگرایی و... اشاره نمود که راهکارهایی برای استفاده بهتر از مزیت‌های فضای مجازی ارائه گردیده است.

واژگان کلیدی: مزیت‌ها، چالش‌ها، تربیت، دانش‌آموزان، معلمان، فضای مجازی.

^۱ عضو هیأت علمی، گروه مشاوره، علوم انسانی، شهید رجایی، تهران، ایران

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، مشاوره، علوم انسانی، شهید رجایی، تهران، ایران a.safarzadeh.2242@gmail.com

^۳ مدرس آموزش و پرورش فارغ التحصیل کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه بیرجند

اوقات فراغت دانش آموزان، فرصت‌ها و چالش‌ها

محجوبه ناصری*^۱، عارفه عرب‌نژاد^۲، هما انجم‌شعاع^۳

چکیده

از جمله پدیده‌های مهم و حائز اهمیت در زندگی انسان که از گذشته تاکنون بسیار مورد توجه قرار گرفته است، مفهوم اوقات فراغت است. هدف از این پژوهش، بررسی چالش‌ها و فرصت‌های اوقات فراغت در زندگی کنونی، به ویژه تأثیر این پدیده بر روی نوجوانان و دانش‌آموزان است. از جمله عوامل تأثیرگذار بر اوقات فراغت دانش‌آموزان می‌توان به مدرسه، خانواده، رسانه‌های مجازی اشاره کرد. روش پژوهش به شکل کتابخانه‌ای بوده و منابع گوناگون از جمله کتاب‌ها و مقالات متعدد در ارتباط با موضوع مورد نظر گردآوری شده است. در روایات و احادیث گوناگونی به اهتمام این موضوع اشاره شده، تا جایی که اوقات فراغت به شمشیر دولبه‌ای مانند شده است که توجه و اهمیت به آن، موجب قرب الهی و کمال انسان و بی‌توجهی نسبت به آن موجب غضب الهی و آسیب‌های روحی و جسمی جبران‌ناپذیری شده است. بنابراین نباید به سادگی از کنار این موضوع مهم عبور کرد. اثبات تأثیرات فراغت بسیار سخت است؛ چرا که ما با متغیرهایی سر و کار داریم که ناملموس هستند؛ متغیرهایی از جنس رضایت، احساس، روحیه و غیره. از این‌رو ضرورت می‌یابد که انسان‌ها به این امر ضروری توجه کافی داشته باشند و همچنین فعالان و برنامه‌ریزان فرهنگی، تمهیدات و برنامه‌ریزی‌های درست و بجایی برای این امر مهم، محقق سازند.

واژگان کلیدی: اوقات فراغت، مدرسه، والدین، فراغت مجازی.

^۱ گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران (نویسنده مسئول)

mahjoobehnaseri@gmail.com

^۲ گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران

^۳ گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران

بررسی عملکرد معلمان در میزان جذب مشارکت و سطح فعالیت بدنی دانش آموزان در بستر آموزش مجازی

مهران زهدی^۱

چکیده

هدف پژوهش بررسی تأثیر آموزش در فضای مجازی بر سطح عملکرد معلمان، میزان مشارکت و سطح فعالیت بدنی دانش آموزان مقطع متوسطه دوم شهر کرج بوده است. این پژوهش از نوع مطالعات توصیفی-همبستگی و براساس هدف کاربردی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه معلمان مقطع متوسطه اول و دانش آموزان مقطع متوسطه اول منطقه ۳ شهر کرج تشکیل می دهند. برای تعیین نمونه آماری پژوهش برای معلمان از فرمول کوکران و برابر ۲۰۰ نفر، و تعداد نمونه دانش آموزان از جدول مورگان به تعداد ۲۵۰ نفر و به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شده است. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل پرسش نامه های انگیزه مشارکت ورزشی (PMQ) گیب و همکاران (۱۹۸۳)، پرسش نامه بین المللی فعالیت بدنی IPAQ و پرسش نامه ارزیابی عملکرد معلمان میرکاظمی و همکاران (۱۳۹۳) بوده است. روایی و پایایی پرسش نامه پژوهش به اثبات رسیده است. نتایج پژوهش بیان نموده است که شیوع کووید ۱۹ و آموزش مجازی بر عملکرد معلمان تربیت بدنی و میزان سطح مشارکت و سطح فعالیت بدنی دانش آموزان تأثیرات منفی داشته است.

واژگان کلیدی: معلمان متوسطه دوم، فعالیت بدنی، آموزش مجازی، کووید ۱۹.

^۱ دبیری شیمی، شیمی، علوم پایه، پردیس شهید رجایی، ارومیه، ایران Mehranzohdi@yahoo.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی

مائده حیدری^{۱*}، مریم حیدری^۲

چکیده

همگام با گسترش علم و جهانی‌شدن ارتباطات، جامعه جهانی دستخوش تغییرات شگرفی در روش‌های آموزشی و تربیتی شده است. با توجه به تغییرات روبه‌رشد در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین حضور ویروس کشنده کرونا که در سال‌های اخیر باعث مجازی‌تر شدن ارتباطات گشته است، سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در فضای مجازی، می‌تواند سهم بزرگی در استفاده هرچه بهتر از این فضا در اصول تربیتی داشته باشد. در این راستا پژوهش حاضر در نظر دارد با روش کتابخانه‌ای و مطالعه پژوهش‌های موجود در زمینه اصول تربیتی مجازی، به بررسی فرصت‌ها و تهدیدها بپردازد. نتایج پژوهش پیش‌رو حاکی از آن است که تربیت مجازی، عاری از مشکلات و مخاطرات نخواهد بود اما با استفاده از راه‌کارهای ارائه‌شده در بخش نتیجه‌گیری، می‌توان در جهت ارتقای سطح عملکرد اصول تربیتی اقدامات لازم را به عمل آورد.

واژگان کلیدی: آموزش، تربیت، فرصت، تهدید، مجازی، فناوری.

^۱ کارشناس فرهنگی هنری مشاوره و امور تربیتی، آموزش و پرورش شهرستان آبیک، کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه

آزاد، تهران، ایران (نویسنده مسئول) maedeh.61.95@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، مدیریت، دانشگاه فارابی، کرج، ایران

فواید تربیتی چند رسانه‌ای در کلاس‌های برخط (آنلاین)

مهرنوش قهرمانی^{۱*}، صدیقه سالاری^۲، فرخ‌لقا رضایی^۳، اعظم محرابی^۴

چکیده

در دهه‌های اخیر رویکردهای سنتی یادگیری با ظهور فناوری‌های جدید نظیر چند رسانه، فرارسانه و ارتباطات راه دور، دستخوش تغییرات اساسی شده است. کلاس‌های مجازی، سالیانی است که مخاطبان زیادی دارد و دانش‌آموزان سراسر جهان از آن استفاده می‌کنند. این کلاس‌های برخط (آنلاین) معمولاً از کلاس‌های حضوری راحت‌تر برگزار می‌گردد و افراد زیادی مایل به استفاده از آنها هستند. البته این کلاس‌ها مخالفان خودش را نیز دارد. شواهد موجود نشان می‌دهد که بازدهی این کلاس‌ها نیز نسبتاً خوب بوده است، اما بهتر است که این روش یادگیری مورد بازبینی قرار گیرد. شیوع ویروس کرونا و تأکید بر فاصله‌گذاری اجتماعی باعث شده که استفاده از کلاس‌های برخط (آنلاین) افزایش پیدا کند؛ علت آن هم خطرناکی ویروس کرونا است. هرچند آموزش و بهره‌وری از نوع مجازی، باعث شد که از رسانه‌های مدرن همچون اینترنت و رایانه استفاده‌های مفیدی انجام شود، اما وجود موانع و مشکلات در آن غیرقابل انکار است. در این مقاله سعی شده است که به بررسی این مزایا و محدودیت‌ها در آموزش مجازی پرداخته شود. از این رو پس از طرح مسأله، مزایا و محدودیت‌ها را از چشم‌اندازهای متفاوتی اعم از اقتصادی، آموزشی، فرهنگی و زمانی مورد توجه قرار داده‌ایم.

واژگان کلیدی: کلاس مجازی، فاصله‌گذاری اجتماعی، چند رسانه‌ها، فرارسانه‌ها، کرونا.

^۱ دانشگاه جامعه الزهراء، قم، ایران (نویسنده مسئول) meh.gahremani@gmail.com

^۲ دانشگاه آزاد، اقلید، ایران

^۳ دانشگاه آزاد، اقلید، ایران

^۴ دانشگاه پیام نور، بوانات، ایران

تأثیر فضای مجازی بر سبک زندگی نوجوانان

سمانه کوهساری^{۱*}، ابوالفضل محمودی^۲، قربان محمد حسن نژاد^۳

چکیده

فضای مجازی در دهه اخیر به شدت جای خود را بین افراد خانواده به ویژه نوجوانان و جوانان باز کرده است. گرچه آثار مثبت آن در جهت توانمندسازی شهروندان قابل انکار نیست اما مانند سایر فناوری‌های نوین می‌تواند آثار منفی اجتماعی زیادی نیز به دنبال داشته باشد. با توجه به استفاده گسترده از فضای مجازی، علی‌الخصوص شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین نوجوانان در این پژوهش تلاش می‌شود به تأثیر فضای مجازی بر سبک زندگی نوجوانان و مسائل پیرامونی آن پرداخته شود. با عنایت به توسعه و رشد تکنولوژی‌های رسانه‌ای و افزایش استفاده از ابزارهای رسانه‌ای از قبیل اینترنت و شبکه‌های اجتماعی می‌توان شاهد بروز و ظهور تغییرات هویتی و فرهنگی و نیز دگرگونی‌های سبک زندگی نسل نوجوان در سطح جامعه بود. پژوهش حاضر به روش تحلیلی-توصیفی انجام شده است، و تلاش نموده به بررسی تأثیرات فضای مجازی بر سبک زندگی افراد، علی‌الخصوص نوجوانان بپردازد. با عنایت به توسعه و رشد تکنولوژی‌های رسانه‌ای و افزایش استفاده از ابزارهای رسانه‌ای از قبیل اینترنت و شبکه‌های اجتماعی می‌توان شاهد بروز و ظهور تغییرات هویتی و فرهنگی و نیز دگرگونی‌های سبک زندگی نسل نوجوان در سطح جامعه بود.

واژگان کلیدی: سبک زندگی، فضای مجازی، شبکه‌های اجتماعی، اثرگذاری، نوجوان.

^۱ کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، فرهنگی (مدیر آموزشگاه)، وزارت آموزش و پرورش، آزادشهر، ایران (نویسنده مسئول)
smn.kouhsari@gmail.com

^۲ کارشناسی مهندسی مکانیک، فرهنگی (معاون آموزشگاه)، وزارت آموزش و پرورش، گنبد کاوس، ایران

^۳ کارشناسی ارشد پژوهشگری علوم اجتماعی، فرهنگی (مدیر آموزشگاه)، وزارت آموزش و پرورش، گنبد کاوس، ایران

بررسی میزان تحقق نیازهای دانش آموزان در کلاس‌های برخط (آنلاین) بر اساس

مدل سلسله مراتبی مازلو

مطالعه موردی: پایه دهم و یازدهم متوسطه دوم دخترانه تیزهوشان ناحیه ۶ مشهد (فرز انگان ۵)

سمانه دهقانی*^۱، ساناز دهقانی^۲

چکیده

مقاله حاضر به بررسی نیازهای دانش آموزان دختر پایه دهم و یازدهم دبیرستان تیزهوشان ۵، ناحیه ۶ مشهد در کلاس‌های برخط (آنلاین) بر اساس مدل سلسله‌مراتبی نیازهای مازلو با استفاده از پرسش‌نامه می‌پردازد. اطلاعات به دست آمده از این پرسش‌نامه‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی مورد بررسی قرار گرفتند. در بخش توصیفی این تحقیق فراوانی، میانگین و انحراف معیار ارزیابی شد و در بخش استنباطی از آزمون رتبه‌بندی فریدمن و آزمون t تک‌نمونه‌ای استفاده شد تا میزان برآورده شدن نیازهای دانش آموزان در هر سطح به کمک نرم افزار spss تعیین گردد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که در جامعه هدف نیازهای مربوط به سطوح اول و دوم هرم مازلو به طور مطلوب برآورده شده است اما در سطوح بعدی نیازهای مربوطه در حد متوسط برآورده شده و شرایط لازم برای رسیدن دانش آموزان به سطح پنجم یعنی خودشکوفایی فراهم گشته است.

واژگان کلیدی: کلاس برخط (آنلاین)، آموزش مجازی، هرم مازلو.

^۱ آموزش و پرورش خراسان رضوی، گروه مشاوره، ناحیه ۶، مشهد، ایران، کارشناس ارشد، روان‌شناسی بالینی (نویسنده مسئول)
samadehghanyi@gmail.com

^۲ آموزش و پرورش خراسان جنوبی، گروه ریاضی، بیرجند، ایران، کارشناس ارشد، آنالیز عددی،
saanaaz126@gmail.com

فضای مجازی چه فرصت‌ها و تهدیدهایی را به وجود آورده؟

بلال مرادویسی^۱

چکیده

فراگیری کرونا و ادامه داشتن آن باعث شده که بستری برای آموزش مجازی ایجاد و توسعه یابد تا نیازهای آموزشی دانش‌آموزان را رفع کند. در کشور ما فضای مجازی در بستر شاد ایجاد شده و به مرور بهبود یافته و همچنان در حال بهتر شدن است و می‌تواند در آینده همراه با آموزش حضوری مورد استفاده قرار گرفته تا نیازهای آموزشی و یادگیری را بهتر فراهم کند و سبب عمیق تر شدن یادگیری شود. این فضای یادگیری فرصت‌ها و تهدیدهای خاص خود را دارد؛ آگاهی از تهدیدها و چالش‌ها، به کاهش اثر آن و بهبود آموزش کمک می‌کند. می‌توان محتوای آموزشی مناسبی را برای بهتر کردن تعامل والدین با مدرسه، شیوه یادگیری غیرحضوری به معلمان و فرهنگ استفاده صحیح از این بستر جدید را آموزش داد. آموزش مجازی فرصت‌هایی را برای یادگیری فراهم می‌کند که قبلاً امکان‌پذیر نبودند. استفاده از روش یادگیری معکوس، ارتباط بیشتر معلم با دانش‌آموزان، صرفه جویی در زمان، یادگیری در همه زمان‌ها و... از آن جمله است.

واژگان کلیدی: فرصت، تهدید، فضای مجازی، کرونا، نرم‌افزار شاد.

^۱ کارشناس آموزش ابتدایی، آموزش و پرورش کامیاران، کامیاران، ایران ahmadhashemy2013@gmail.com

آسیب‌شناسی فضای مجازی بر کیفیت تعامل والد- فرزند

مریم جلیلی^۱

چکیده

یکی از دغدغه‌های مهم و اساسی در دنیای امروزی، گرایش افراد در سنین مختلف به استفاده از اشکال مختلف فضای مجازی است و سبب شده افراد وقت زیادی را صرف استفاده از فضای مجازی کنند. با اینکه فضای مجازی، معایب و محاسنی دارد حتی تأثیرات خود را بر تعامل والدی-فرزندی نشان داده است. اگر آموزش‌های ارائه‌شده و نحوه استفاده از فضای مجازی مناسب و کاربردی باشد، تأثیرات آن را به خوبی بر رابطه والد-فرزندی نشان خواهد داد و باعث می‌شود که والدین رابطه‌ای با تنش کمتر با فرزندان خود تجربه نمایند و محیط خانه تبدیل به محیطی امن و با آرامش شود.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تعامل، والد، فرزند.

^۱ آموزگار، کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، زنجان، ایران t.mjalili2013@gmail.com

تبیین جایگاه هنر در تعلیم و تربیت

ندا خداکرمان گیلان*^۱، محسن نیازی^۲، مریم پاکار^۳، لیلا پناهنده^۴

چکیده

بعد هنری و زیبایی‌شناسی از جمله ابعاد وجودی انسان است که پرورش آن از طریق تربیت هنری محقق می‌گردد. هدف این مقاله، تبیین جایگاه هنر در تعلیم و تربیت است. این نوشتار با بهره‌گیری از روش کتابخانه‌ای-اسنادی با مراجعه به اسناد، مدارک و گزارش‌های پژوهشی و اجرایی موجود، اجرا شده است. در این پژوهش نظریات دیویی، مرداک و آیزنر مورد بحث قرار گرفتند. یافته‌های به‌دست آمده نشان می‌دهد که به‌طور کلی هنر، آینه زندگی، یک نوع زندگی، خود زندگی و حتی مقدم بر زندگی است. فرآیند خلق اثر هنری با فرآیند تربیتی مشترک است. خلق هنر و درک زیبایی‌شناسانه، نیازمند امری است که با تربیت زیستن اشتراک دارد. به همین دلیل، لذت از هنر را نوعی تربیت‌یافتگی در عشق به فضیلت می‌داند. خوبی و زیبایی نباید در تقابل با هم نهاده شوند؛ بلکه تا درجه زیادی بخشی از یک ساختار واحدند. در این زمینه سامان‌دهی دانشگاه، مراکز پشتیبانی، مشاور حرفه‌ای و تخصصی در زمینه تربیت و هنر امری مهم به شمار می‌آید.

واژگان کلیدی: هنر، تعلیم و تربیت، زیبایی‌شناسی، اخلاق.

^۱ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی بررسی مسائل اجتماعی ایران، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران (نویسنده مسئول)

n.khodakaramian.g@gmail.com

^۲ استاد جامعه‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران niazim@kashanu.ac.ir

^۳ کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران maryampakar2412@gmail.com

^۴ کارشناسی ارشد ادبیات فارسی، دانشگاه پیام نور، آران و بیدگل، آران و بیدگل، ایران Panahandeh1@yahoo.com

تأثیر روش‌های تدریس مبتنی بر تعامل بر تربیت اجتماعی دانش‌آموزان

رضا چندول^۱

چکیده

در مقاله حاضر تلاش بر این بوده است که با بررسی لغوی و معنایی تربیت، به‌ویژه تربیت اجتماعی و سپس بررسی روش‌های تدریس و بیان ویژگی‌های روش‌های تدریس مبتنی بر تعامل و همچنین بیان محاسن و محدودیت‌های هرکدام از روش‌های تدریسی که مبتنی بر تعامل هستند و ارتباط آنها با تربیت اجتماعی دانش‌آموزان، این ارتباط و تأثیر را مشخص کرده و وضعیت موجود را که میزان تأثیر این روش‌ها بر تربیت اجتماعی کودکان است، توصیف کرده و تمام ویژگی‌های موجود مرتبط با موضوع تربیت اجتماعی در روش‌های تدریس مبتنی بر تعامل را مشخص کنیم.

در این مقاله با روش پژوهش توصیفی کار شده و به جای راهکار و تغییر وضعیت موجود، تلاش بر این بوده که ویژگی‌ها و مشخصات مربوط را بیان کنیم تا برای برنامه‌ریزان آموزشی و طراحان آموزشی بتواند راهگشا و راهنمایی باشد و بتواند که در این زمینه، مفید واقع گردد.

واژگان کلیدی: دوره ابتدایی، روش تدریس، تربیت اجتماعی، تعلیم و تربیت.

^۱ گروه علوم تربیتی، دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، پردیس علامه امینی، دانشگاه فرهنگیان، تبریز، ایران
reza.chndv180@gmail.com

هویت‌سازی بر اساس اعتدال در سیره معصومان به عنوان طرح تربیتی آینده

نرگس حسنی مقدم^۱، عصمت عینلو^۲

چکیده

اسلام به عنوان آخرین شریعت، خود را دینی میانه معرفی نموده و یکی از شاخصه‌های بارز اندیشه و عمل اسلامی اعتدال و پرهیز از افراط و تفریط در تمامی شئون زندگی است. بررسی سیره زندگانی ائمه معصوم (علیهم السلام) در ابعاد مختلف، درس‌های ارزشمندی را در اختیار انسان قرار می‌دهد تا اعمال و رفتار خود را بر سیره آن بزرگواران منطبق سازد. یکی از چالش‌های فکری جدید در تمامی جوامع، بحث هویت است. هویت دارای ابعاد مختلفی مانند هویت فردی، اجتماعی، فرهنگی، ملی و... است. تنوع ابعاد هویت می‌طلبد تا بر اساس مقیاسی معتبر، حدود هر کدام رعایت گردد. هدف از تحقیق حاضر، بررسی اعتدال در هویت‌سازی بر اساس سیره معصومان(ع) به عنوان طرحی برای آینده نظام تربیتی کشور است. سؤالاتی که در این زمینه مطرح شده‌اند، عبارتند از: مبانی هویت‌سازی در اسلام کدامند؟ و ابعاد آن چگونه ترسیم شده است؟ اعتدال در هویت‌سازی در سیره معصومان چگونه امکان‌پذیر است؟ یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که در سیره معصومان(ع) هویت دینی به عنوان پایه سایر هویت‌ها، و در واقع ریشه و مبنای دیگر هویت‌ها است. از سوی دیگر مبحث اعتدال به مکمل تربیتی در تمامی ابعاد تربیت قابل مشاهده است که به صورت متوازن، مانع از افراط و تفریط می‌گردد. تحقیق پیش روی به صورت توصیفی، اسنادی انجام گرفته و از منابع قرآن، نهج‌الفصاحه و نهج‌البلاغه جهت ارائه مصادیق از سیره هویت‌سازی معصومان(ع) استفاده شده است.

واژگان کلیدی: اعتدال، طرح تربیتی آینده، سیره معصومان(ع)، هویت‌سازی.

^۱ کارشناس ارشد پژوهش علوم اجتماعی Smoghadam1357@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد فیزیک einlom@yahoo.com

اختلالات شناختی بیماری همه گیر COVID-19: چالش‌ها و راهکارها

فیروزه علویان^۱

چکیده

گسترش بیماری COVID-19 به یک رویداد بزرگ جهانی بهداشت عمومی تبدیل شده است که سلامت جسمی و روحی زندگی افراد را تهدید می‌کند. نقایص شناختی به دنبال سندرم حاد تنفسی (ARDS)، بهبودی از بحران بیماری را پیچیده می‌کند. برای مهار شیوع این بیماری، دانشمندان جهان گرد هم آمدند؛ با این وجود، آمادگی دولت‌ها، حتی با وجود علوم و منابع پزشکی پیشرفته، نتوانسته است جنبه سلامت روان را در بین مردم مورد توجه قرار دهد؛ زیرا تمام تلاش‌ها بر روی شناخت اپیدمیولوژی، ویژگی‌های بالینی، الگوهای انتقال و مدیریت COVID متمرکز است. اگرچه مکانیسم‌های دقیق پاتوفیزیولوژیکی این بیماری ناشناخته هستند، اما اعتقاد بر این است که آسیب عصبی به دلیل اختلال در کنترل التهابی سیستمیک یا اختلال در همودینامیک عروق مغزی، باعث کاهش شناختی پس از ARDS می‌شود. در این مطالعه مروری برای جستجوی مقالات از چهار پایگاه اطلاعاتی PubMed، Google Scholar، Scopus و Web of Science استفاده شد. مقالاتی که هدف نگارش مقاله حاضر را در بر داشتند، از روند مطالعه حذف شدند. این مقاله، ضمن پرداختن به برخی جنبه‌های روانی تجربیات بیماری‌های مشابه گذشته، به بررسی جنبه‌های روانی بیماری COVID-19، عوامل خطر و برخی از روش‌های درمانی ممکن برای به حداقل رساندن عوارض روانی بیماری و افت شناختی ARDS می‌پردازد.

واژگان کلیدی: COVID-19، اختلال شناختی، سلامت روان، همه‌گیر، ARDS.

^۱ گروه علوم پایه، دانشکده علوم، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

اثربخشی آموزش گروهی مهارت‌های مطالعه (مدیریت زمان، برنامه‌ریزی، مرور و روش‌های تقویت حافظه) بر سلامت روان دانش‌آموزان

نجف طهماسبی پور^۱، سعیده دروگر^۲

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزش گروهی مهارت‌های مطالعه بر سلامت روان دانش‌آموزان دختر پایه دهم مدارس شهر تهران بود. این پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی و با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری تحقیق کلیه دانش‌آموزان دختر پایه دهم مدارس شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹ - ۱۳۹۸ بودند که از بین آن‌ها ۱۵ نفر برای گروه آزمایش و ۱۵ نفر هم برای گروه کنترل به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تک‌مرحله‌ای انتخاب شدند. از پرسش‌نامه سلامت عمومی گلدبرگ برای گردآوری اطلاعات استفاده شد. گروه آزمایش طی ۸ جلسه تحت آموزش مهارت‌های گروهی مطالعه قرار گرفتند و در این مدت گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکرد. داده‌ها از طریق آزمون‌های تحلیل کوواریانس تحلیل شد. نتایج نشان داد که آموزش گروهی مهارت‌های مطالعه به‌طور معناداری موجب افزایش سلامت روان دانش‌آموزان در مرحله پس‌آزمون شده است ($p < 0/05$).

واژگان کلیدی: مهارت‌های مطالعه، سلامت روان، دانش‌آموزان.

¹ ntahmasbipour45@gmail.com

تحلیل مفهوم زندگی معنادار در رویکرد اگزستانسیالیسم برای

تدوین اهداف تربیتی

قاسم غلامحسین پور کامی^۱، وحید فلاح^{۲*}، لادن سلیمی^۳

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، تحلیل مفهوم زندگی معنادار در رویکرد اگزستانسیالیستی برای تدوین هدف‌های تربیتی بوده است و مفروضه‌های مهم و اثرگذار معناگرایی در خصوص زندگی معنادار و تعلیم و تربیت اثرگذار و مؤلفه‌های اصلی انسان تربیت‌شده از منظر اگزستانسیالیسم بیان شده است. پژوهش مذکور در رده پژوهش‌های کیفی است و با توجه به ماهیت فلسفی موضوع حاضر، بدیهی است که روش تحقیق آن از نوع توصیفی-تحلیلی هست، ابتدا مفهوم «معنای زندگی» از دیدگاه اگزستانسیالیست‌ها توصیف و سپس به تحلیل مفهوم آنها پرداخته شد و پس از تبیین و تحلیل و تطبیق مفاهیم فوق‌الذکر با استفاده از روش استنتاجی به استنباط دلالت‌های تربیتی از دیدگاه اگزستانسیالیستی پرداخته، و متناظر با سه سؤال پژوهش به ترتیب از روش‌های توصیفی-تحلیلی، تطبیقی و استنتاجی بهره گرفته، و برای جمع‌آوری اطلاعات پژوهش از روش اسنادی-کتابخانه‌ای استفاده کرده است و در نتیجه این پژوهش باید گفت که هسته مرکزی تفکر وجودی این است که جهان بدون وجود انسان اعتبار ندارد و در واقع این ما هستیم که به دنیای حقیقی حیات می‌بخشیم و تعلیم و تربیت اگزستانسیالیستی هم به آگاهی‌بخشی و مسئولیت‌پذیری و آزادی فردی تأکید نموده، و معناجویی را محرک حیات آدمی می‌داند و معنا جایگاه ویژه‌ای در نگرش اگزستانسیالیستی داشته، و انگیزش بنیادین را در اراده معطوف به معنا می‌داند. نهایت امر اینکه انسان مد نظر اگزستانسیالیست‌ها انسانی آزاد و مختار، انتخابگر، مسئول، دغدغه‌مند، آینده‌نگر و عملگرا بوده و هر انسان اگزستانسیالیست در زیستن با آگاهی از پوچی و در عین حال مبارزه با آن از طریق متعهدساختن خویش و زندگی کردن به کامل‌ترین وجه ممکن است.

واژگان کلیدی: زندگی معنادار، رویکرد اگزستانسیالیستی، اهداف تربیتی.

^۱ دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، ایران

^۲ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران (نویسنده مسئول) vahidfallah20@yahoo.com

^۳ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

نقش جهانی‌شدن در توسعه آموزش مجازی از دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان

وحیده علیپور^{۱*}، رحیم مرادی^۲

چکیده

جهانی‌شدن موجب ظهور فناوری‌های جدید، به‌ویژه فناوری‌های مربوط به عرصه اطلاعات و ارتباطات در جهان شده است. این تحولات نیز دنیای جدیدی را شکل داده و به ظهور رسانده که از قسمت‌های متعادل‌تری تشکیل شده است. آموزش مجازی به عنوان یکی از مؤلفه‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات شناخته شده است که در همه ابعاد سیستم آموزش و پرورش نقش اساسی دارد. هدف از این مطالعه کیفی، بررسی نقش جهانی‌سازی در توسعه آموزش مجازی از دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان ایرانی است. مراحل تحقیق در دو مرحله انجام شده است: اولاً یک بررسی جامع از ادبیات به منظور تدوین چارچوب نظری انجام شده است. ثانیاً یک مصاحبه بدون ساختار برای اعتبارسنجی چارچوب نظری انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان و معلمان درگیر در فرآیند آموزش-یادگیری در آموزش مجازی در ایران است. تعداد ۳۰ معلم و دانش‌آموز به طور هدفمند در این مطالعه انتخاب و شرکت کردند. یافته‌ها نشان داد که بین جهانی‌سازی و توسعه آموزش مجازی تعامل وجود دارد. تأثیر جهانی‌شدن و آموزش مجازی بر یکدیگر متقابل است، یعنی در حالی که جهانی‌سازی منجر به گسترش آموزش مجازی می‌شود، هم‌زمان، آموزش مجازی نیز بر توسعه فرآیند جهانی‌سازی تأثیر می‌گذارد. پیامدهای مؤسسات تحقیقاتی، سیاست‌گذاران آموزش و پژوهشگران آموزشی مورد بحث قرار گرفت.

واژگان کلیدی: فناوری اطلاعات و ارتباطات، جهانی‌سازی، آموزش مجازی، توسعه، معلمان، دانش‌آموزان.

^۱ عضو هیأت علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه پیام نور البرز، ایران (نویسنده مسئول) alipor.vahide@gmail.com

^۲ عضو هیأت علمی گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک، اراک، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

عبدالعلی زندی مومن^۱

چکیده

در جامعه یادگیری و اطلاعاتی و در کنار اصل مهم و راهبردی «یادگیری در سراسر زندگی»، همه باید در پی آموزش، دانستن و به دست آوردن آگاهی و دانش تازه باشند. مقاله حاضر به دنبال شناسایی تأثیر فناوری‌های ارتباطی بر نظام تعلیم و تربیت و نظام آموزشی و نقش‌های آموزشی در این نظام در عصر اطلاعات و شناسایی فرصت‌ها و چالش‌هایی بوده است که از رهگذر این تغییرات برای نظام تعلیم و تربیت به وجود می‌آید. هدف آن نیز توصیف تأثیر تحولات فناورانه جامعه اطلاعاتی بر نقش‌های آموزشی و نظام تعلیم و تربیت و فرصت‌ها و چالش‌هایی بوده است که این فناوری‌ها ایجاد کرده‌اند. نتایجی که از این پژوهش حاصل شد، اشاره دارد به اینکه تمام جوامع در عصر اطلاعات ناگزیر از رویارویی با تحولات ناشی از ابعاد مختلف پدیده جهانی شدن هستند. جوامعی در برخورد با این پدیده موفق خواهند شد که شناخت دقیقی از فرصت‌ها و چالش‌های آن داشته باشند و رویکردهایی منطقی را در مقابل آن اتخاذ کنند. مأموریت‌هایی که بر عهده نظام آموزشی است ما را بر آن می‌دارد با دقت بیشتری به تصمیم‌گیری پیرامون کاربردهای فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش بپردازیم.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فناوری اطلاعات، اهداف تعلیم و تربیت اسلامی، فرصت‌ها و تهدیدها، جامعه اطلاعاتی، عصر اطلاعات، نظام تعلیم و تربیت، نقش‌های آموزشی.

^۱ لیسانس مهندسی مکانیک npaidari@gmail.com

تجزیه و تحلیل فرآیند توسعه برنامه‌درسی بر اساس سه مدل مدرنیسم و

پست مدرنیسم و نظریه کنشگر-شبکه

حسین لطفی^{۱*}، سیدمحمدرضا امام جمعه^۲، غلامعلی احمدی^۳، علیرضا عصاره^۴، جواد حاتمی^۴

چکیده

هدف پژوهش حاضر تجزیه و تحلیل فرآیند توسعه برنامه‌درسی بر اساس سه مدل مدرنیسم و پست مدرنیسم و نظریه کنشگر-شبکه این مقاله تلاش می‌کند، فرآیند توسعه برنامه درسی را با استفاده از سه مدل مدرنیسم، پست مدرن و مدل ارائه شده توسط نظریه کنشگر-شبکه مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. در بخش اول، دیدگاه‌های نظری درباره تغییرات اجتماعی و رابطه بین برنامه درسی و بافت اجتماعی به عنوان مبنایی برای بحث‌های بیشتر ارائه شده است. سپس رابطه بین مدرنیسم و برنامه‌درسی مدرنیسم، پست مدرنیسم و برنامه درسی پست مدرن نشان داده شده است. این مقاله استدلال می‌کند که صرف نظر از شرایطی که ما در آن هستیم، توسعه برنامه درسی، تجلی توزیع قدرت در جامعه است. بنابراین، برای تجزیه و تحلیل روند توسعه برنامه درسی، تحلیلگران باید تحقیق کنند که چگونه قدرت ایجاد و تغییر می‌کند. و این مسأله را هم نباید انکار کنیم که قدرت یک نهاد ثابت نیست. بلکه یک شبکه قوی است که توسط مؤلفه‌های ناهمگن شکل می‌گیرد. بنابراین، مطالعه تغییر در این شکل‌گیری شبکه می‌تواند تا حد زیادی تحلیل برنامه‌درسی را افزایش دهد.

واژگان کلیدی: نظریه کنشگر-شبکه، مدرنیسم، توسعه برنامه درسی، پست مدرنیسم.

^۱ دانشجوی دکتری دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه شهید رجائی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

lotfihz0314@yahoo.com

^۲ دانشیار دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه شهید رجائی، تهران، ایران

^۳ استاد دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه شهید رجائی، تهران، ایران

^۴ استاد دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

جهانی شدن با تمرکز بر حوزه تربیت

بتول سرابادانی^۱

چکیده

جهانی شدن، مفهومی است که هم به فشرده شدن جهان و هم به تشدید آگاهی درباره جهان به عنوان یک کل و هم وابستگی متقابل و واقعی جهان و هم به آگاهی و یکپارچگی جهان اشاره دارد.

جهانی شدن، فرایندی است که در ابعاد مختلف زندگی بشر به ویژه در بُعد تولید، حکومت، جامعه، دانش، فرهنگ و تعلیم و تربیت، تأثیراتی را به شرح زیر به جا گذاشته است. در قلمرو تولید: جهانی شدن به میزان قابل توجهی جایگاه سرمایه داری را به عنوان ساختار غالب تولید در تاریخ معاصر، تقویت کرده است. در قلمرو حکومت، جهانی شدن نقش اصلی را در ظهور حکومت پساخودمختار داشته است. در قلمرو دانش، ساختار دانش، همراه با چارچوب جامعه، حکومت و تولید چهارمین جنبه اصلی نظام اجتماعی را تشکیل می دهد.

مقصد نهایی تعلیم و تربیت اسلامی، رشد همه جانبه فرد در ابعاد مختلف جسمانی، عاطفی، ذهنی، عقلانی، اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی است. تربیت بُعد جسمانی به عنوان بستری برای رشد سایر ابعاد فردی دارای اهمیت ویژه ای است. در تعلیم و تربیت اسلامی نیز به تربیت این بُعد توجه زیادی شده است.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، نظریه جهانی شدن، تعلیم و تربیت، حکومت، جامعه، دانش، تربیت.

^۱ دبیر علوم تجربی، گروه علوم تجربی، دانشگاه شهید مدنی قم، قم، ایران

لزوم بازنگری در سیاست‌ها و راهبردهای وزارت آموزش و پرورش در مواجهه با

شبکه‌های اجتماعی مجازی در زیست‌بوم جدید

روشن احمدی^{۱*}، سید رسول عمادی^۲، بهاره محمدی^۳

چکیده

هدف پژوهش حاضر، ارائه سیاست‌ها و راهبردهایی برای وزارت آموزش و پرورش در مواجهه با شبکه‌های اجتماعی مجازی در زیست‌بوم جدید در راستای استفاده صحیح، هدایت و کنترل شبکه‌های اجتماعی مجازی است. برای رسیدن به این هدف، از روش مرور نظام‌مند نتایج پژوهش‌های تطبیقی در خصوص نحوه مواجهه کشورها با شبکه‌های اجتماعی مجازی در زیست‌بوم جدید با عبارات کلیدی سیاست‌ها، راهبردها، آموزش و پرورش، شبکه‌های اجتماعی مجازی، زیست‌بوم، در پایگاه‌های داده داخلی و خارجی، استفاده شده است. راهبردهای استفاده‌شده در کشورهای مختلف دنیا عبارت است از: ایجاد و تنوع‌سازی، همکاری و تشریک مساعی، استفاده هدفمند، ترویجی و آموزشی و راهبرد تدافعی. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، با در نظر گرفتن فرهنگ حاکم بر جامعه و اسناد بالادستی از جمله سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، می‌توان تلفیقی از راهبردهای سلبی و ایجابی با اولویت راهبردهای آموزشی و ترویجی، ایجاد و تنوع‌سازی و همکاری و تشریک مساعی را در زیست‌بوم جدید شبکه‌های اجتماعی مجازی برای فراگیران طراحی و عملیاتی کرد.

واژگان کلیدی: سیاست‌ها، راهبردها، آموزش و پرورش، شبکه‌های اجتماعی، مجازی، زیست‌بوم.

^۱ استادیار رشته تکنولوژی آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران
(نویسنده مسئول) roshan.a@sru.ac.ir

^۲ دانشیار رشته تکنولوژی آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

^۳ کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، هنرآموز الکترونیک، آموزش و پرورش، منطقه ۲، تهران، ایران

نقش میانجی بهزیستی روان‌شناختی در رابطه بین حمایت اجتماعی و سرسختی روان‌شناختی با فرسودگی شغلی در معلمان زن شهرستان ساوه

محدثه بهرامی^۱

چکیده

هدف از این پژوهش «بررسی نقش میانجی بهزیستی روان‌شناختی در رابطه بین حمایت اجتماعی و سرسختی روان‌شناختی با فرسودگی شغلی در معلمان زن شهرستان ساوه در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹» است. جامعه مورد پژوهش، ۲۹۰ نفر از معلمان زن بالای ۱۰ سال سابقه و استخدام رسمی مقطع ابتدایی است. در این پژوهش، حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان از میان جامعه مذکور، ۱۶۵ نفر به روش نمونه‌گیری دسترس انتخاب شدند. به این صورت که به دلیل شیوع بیماری کووید ۱۹ مدارس به صورت مجازی تشکیل شدند و پرسش‌نامه‌ها به صورت آنلاین در اختیار معلمان قرار گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها از چهار پرسش‌نامه حمایت اجتماعی ادراک‌شده زیمنت، سرسختی روان‌شناختی مورنوجیمز، بهزیستی روان‌شناختی ریف و فرسودگی شغلی مسلش استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی نظیر میانگین و انحراف استاندارد و از روش‌های آمار استنباطی نظیر تحلیل مسیر با استفاده از روش سوبل و آزمون کالموگروف اسمیرونف استفاده شد. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که «حمایت اجتماعی ادراک‌شده» و «سرسختی روان‌شناختی» هم به صورت مستقیم و هم با میانجیگری «بهزیستی روان‌شناختی» قادر به پیش‌بینی معنی‌دار «فرسودگی شغلی» معلمان زن ساوه است. **واژگان کلیدی:** حمایت اجتماعی ادراک‌شده، سرسختی روان‌شناختی، بهزیستی روان‌شناختی، فرسودگی شغلی.

¹ mohadesebahrami.t@gmail.com

بررسی رابطه بین هویت ملی با پوشش اسلامی دانش آموزان دختر (مورد مطالعه: مدارس دخترانه دوره دوم متوسطه شهر تهران)

رضا رحیمی^۱

چکیده

تناسب نداشتن فرم و نوع پوشش بخش قابل توجهی از دختران و زنان جامعه امروز کشورمان با ارزش‌ها و هنجارهای اسلامی، مسأله‌ای قابل پژوهش به‌شمار می‌رود. این پژوهش در قالب تحلیل همبستگی رگرسیون چندمتغیری انجام شده و در آن، رابطه بین هویت ملی به عنوان متغیر مستقل و پوشش اسلامی دانش آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهر تهران به عنوان متغیر وابسته مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور با استفاده از روش خوشه‌ای و تصادفی چندمرحله‌ای، پنج ناحیه از شهر تهران در نظر گرفته شد و مناطق یک (از شمال)، چهارده (از شرق)، شش (از مرکز)، نه (از غرب) و شانزده (از جنوب) شهر تهران انتخاب شدند و از هر کدام از این مناطق، یک مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شد. مطابق جدول کرجسی و مورگان، حجم نمونه به میزان ۳۸۱ نفر در نظر گرفته شد. ابزار پژوهش، پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بوده است که روایی آن به تأیید صاحب نظران رسید و پایایی آن نیز با روش محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تأیید شد. یافته‌ها نشان داد که بین هویت ملی با پوشش اسلامی دانش آموزان دختر شهر تهران، رابطه مستقیم معناداری وجود دارد. درمیان ابعاد هویت ملی، بین بُعد سیاسی با پوشش اسلامی دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر تهران همبستگی قوی‌تری وجود دارد.

واژگان کلیدی: هویت، هویت ملی، پوشش اسلامی، فضای مجازی.

¹ skyblue1391@yahoo.com

بررسی رابطه بین تعهد سازمانی و شادکامی مدیران مدارس در زمان بحران کرونا

ویروس جدید (کووید ۱۹)

جواد اردشیرپی^۱، یاسمن عقیلی^{۲*}.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین تعهد سازمانی و شادکامی مدیران مدارس شهر اصفهان در زمان بحران کرونا و ویروس جدید بود. جامعه پژوهش، مدیران مدارس مقطع ابتدایی شهرستان اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ است. از بین آنها تعداد ۱۲۵ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسش‌نامه‌های تعهد سازمانی آلن و می‌یر (۱۹۹۱) و پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد (۲۰۰۰) را به صورت برخط (آنلاین) تکمیل کردند. برای تعیین توزیع داده‌ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف و برای تعیین همبستگی بین متغیرهای پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان داد که بین شادکامی و تعهد سازمانی ($P=0/714$)، بین شادکامی و ابعاد عاطفی و هنجاری در سطح معناداری ($P<0/001$) رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. این در حالی است که رابطه معناداری بین شادکامی و تعهد مستمر در زمان شیوع کووید ۱۹ مشاهده نشد. با توجه به یافته‌های پژوهش، وزارت آموزش و پرورش می‌تواند با ارتقای روحیه مدیران مدارس و افزایش شادکامی آنان در زمان بحران‌های احتمالی نظر بیماری کووید ۱۹، تعهد سازمانی و دل‌بستگی آنان را تقویت کند، به تبع آن عملکرد فرد و سازمان افزایش خواهد یافت. بر این اساس، به‌کارگیری راهکارهایی برای افزایش شادکامی مدیران مدارس در زمان قرنطینه و محدودیت‌های کرونایی می‌تواند تعهد سازمانی آنان را افزایش دهد و باعث عملکرد بهینه سازمان شود.

واژگان کلیدی: تعهد سازمانی، شادکامی، مدیران مدارس، کرونا و ویروس.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

^۲ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول)
yasi_a2007@yahoo.com

فرصت‌ها و تهدیدات تربیتی دانش‌آموزان در فضای مجازی

سارا اسلامی مقدم^۱

چکیده

امروزه مفهوم تربیت به شدت متأثر از فناوری اطلاعات و فضای مجازی شده است. فضای مجازی، نقشی پررنگ در شکل‌گیری هویت کاربران و از آن جمله دانش‌آموزان داشته است. تربیت عبارت است از ایجاد تغییرات مطلوب در انسان و به عبارت دیگر ایجاد تحولات ثمربخش در محیط زندگی انسان به منظور ساختن و شکوفایی استعدادهاى آدمی. در این بین شبکه‌های اجتماعی مجازی ارزش‌های اجتماعی را متحول ساخته و دگرگونی گسترده‌ای را در شیوه‌های شکل‌گیری تربیت افراد و گروه‌ها به وجود آورده‌اند. هدف اساسی این پژوهش استخراج و استنتاج پیامدهای فضای مجازی در امر تربیت دانش‌آموزان است. سؤال اصلی این است که فضای مجازی چه فرصت‌ها و تهدیداتی در تربیت دانش‌آموزان داشته است؟ برای پاسخ به این سؤال با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و بهره‌برداری از منابع اسنادی و کتابخانه‌ای، سعی شده است تأثیر متغیر فضای مجازی بر تربیت دانش‌آموزان واکاوی و تبیین شود. نتایج این یافته‌ها نشان می‌دهد با ظهور پدیده‌ای به نام فضای مجازی، تربیت دانش‌آموزان، دچار تهدید و تحول شده است و الگوهای سنتی تعاملی به چالش کشیده شده است؛ لکن همراه با فرصت‌هایی برای آموزش غیرحضوری و متنوع‌ساختن امر آموزش بوده است. سیاست‌گذاران باید تلاش کنند در جهت بهره‌برداری از فرصت‌ها و کاهش تبعات و تهدیدات، سیاست‌های کاربردی و عملی را پیاده کنند.

واژگان کلیدی: تهدیدات، فرصت‌ها، تربیتی، دانش‌آموزان، فضای مجازی.

^۱ دانش‌آموخته مقطع کارشناسی ارشد ارتباط تصویری، گروه هنر، دانشگاه مارلیک، نوشهر، ایران

تأثیر آموزش راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان بر نظام‌های فعال‌سازی / بازداری رفتاری دانش‌آموزان با گرایش به سوء مصرف مواد فاطمه رهبر کرباسدهی^{۱*}، ابراهیم رهبر کرباسدهی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین تأثیر آموزش راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان بر نظام‌های فعال‌سازی/ بازداری رفتاری دانش‌آموزان با گرایش به سوء مصرف مواد بود. پژوهش حاضر از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود. نمونه پژوهش ۲۸ دانش‌آموز مقطع متوسطه دوم با گرایش به سوء مصرف مواد شهرستان رشت در نیمسال اول تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند که بر اساس پرسش‌نامه استعداد اعتیاد و مصاحبه ساختارنایافته از میان ۶۰ دانش‌آموزی که به صورت داوطلبانه در پژوهش شرکت نموده بودند، انتخاب و به طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارش گردیدند (هر گروه ۱۴ نفر). سپس آموزش گروهی راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان به مدت ۸ جلسه برای گروه آزمایشی اجرا شد و گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکرد. برای گردآوری داده‌ها، مقیاس نظام‌های بازداری و فعال‌سازی رفتاری قبل و بعد از آموزش توسط شرکت‌کنندگان تکمیل گردید. نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیری نشان داد پس از پایان مداخله، نمرات گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل برای متغیر نظام بازداری رفتاری ($F=23/11$) افزایش و برای متغیر نظام فعال‌سازی رفتاری ($F=52/39$) کاهش داشته است ($P<0/001$). با توجه به نتایج این پژوهش، آموزش راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان راهکار مناسبی برای افزایش بازداری رفتاری در افراد با گرایش به سوء مصرف مواد است.

واژگان کلیدی: تنظیم هیجان، بازداری، روانشناختی، اختلالات مرتبط با مصرف مواد.

^۱ گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)

fatemeh.rahbar.karbasdehi@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

Ebrahim.Rahbar74@gmail.com

مهم‌ترین راه‌های دستیابی به رضایت خداوند به عنوان یکی از محورهای تربیت در دیدگاه‌های اخلاقی و عرفانی امام خمینی

رسول عطاپوری^۱، عین‌الله خادمی^۲

چکیده

یکی از ضرورت‌های مهم در زیست‌بوم جدید، توجه جدی به موضوع تربیت و برقراری پیوند مجدد آن با آموزه‌های دینی و ایمانی است. برای رسیدن به این مقصود، پژوهش در جایگاه دانش تربیت و بازنگری در معیارهای اخلاقی و تربیتی از نگاه اندیشمندان و صاحب‌نظران دینی، می‌تواند بسیار مؤثر باشد. حضرت امام خمینی^(ع) به عنوان یک متفکر نظام‌ساز در حوزه‌های مختلف، توجه عمیق و دقیقی به عناصر و معیارهای تربیت دینی داشته‌اند. این پژوهش، ضمن بررسی آرا و دیدگاه‌های اخلاقی و عرفانی ایشان، رضایت خداوند را به عنوان یکی از محورهای مهم در موضوع تربیت، تبیین نموده و به بررسی برخی از مهم‌ترین راه‌های رسیدن به این موضوع مهم تربیتی، یعنی عوامل ثبوتی و سلبی دستیابی به رضایت الهی اشاره می‌نماید که عبارتند از: ایمان، عمل صالح، عبادت، عبودیت، صبر و استقامت، اخلاص داشتن، استغفار و طلب آموزش، پرهیز از ریا، تقوا و خودمراقبتی.

واژگان کلیدی: معیار اخلاقی، رضایت الهی، رضایت‌محوری، تربیت دینی، عبودیت.

^۱ دانشجوی دوره دکتری، رشته فلسفه و کلام اسلامی، گروه آموزشی الهیات، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران rasoolatapoori@gmail.com

^۲ استاد فلسفه و کلام اسلامی، گروه آموزشی الهیات، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران e_khademi@ymail.com

شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه

وجیهه ولی‌الهی میری^۱، مهدی نجف درزی^۲

چکیده

مدرسه اگر یک موجود زنده است، این موجود زنده برای زندگی جدید نیاز به تفکر جدید، حرکت تازه، اهداف نو و گذر از نقص‌های گذشته و جلوگیری از تکرار آنها دارد که بر اساس این طرح و با نشان دادن مصادیق یک مدرسه بی‌نقص برای تحقق این مصادیق و اهداف مورد نظر، راهکارهای اجرایی و درونی با رویکرد تحول‌آفرینی در سطح کلاس و مدرسه، مورد نظر و تأکید است تا بتوان در همه ابعاد یک کلاس آموزشی، پرورشی، جسمی، روحی، علمی، دینی و اخلاقی و ارزشی و... و در همه زمینه‌ها امکانات و نیروی انسانی و مشتریان و ناظران و کارفرمایان این موجود زنده نگاهی نو با باورهای نو ارائه داد و با تفکر جمعی و حمایت جمعی به آن جایگاه یعنی مدرسه خوب برسد. این مقاله با استفاده از روش پژوهش مروری به بررسی شیوه‌های نقش‌آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه می‌پردازد. بررسی‌ها نشان داد مدرسه مکانی امن و غنی شده از برنامه‌های آموزشی و پرورشی برای همه دانش‌آموزان است و نقش آن علاوه بر ارتقای دانش و مهارت دانش‌آموزان، ایجاد آمادگی در آنان متناسب با انتظارات حال و آینده جامعه است.

واژگان کلیدی: شیوه‌های نقش‌آفرینی، تربیت، مدرسه.

^۱ کارشناسی ارشد علوم تربیتی (برنامه‌ریزی درسی) valiollahi2010@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی mahdinajafdarzi@gmail.com

بررسی اثرات کرونا بر آموزش در جهان

غفور احراری^{۱*}، جمیله حبیبی^۲

چکیده

همه‌گیری کرونا و شیوع این بیماری در جهان بر تمام جنبه‌های زندگی بشر مغرور از تحولات شگرف در قرن پیشرفت‌های سریع، تأثیر گذاشت. به‌گونه‌ای که برخی معتقدند تاریخ و اوضاع جهان را باید به قبل و بعد از کرونا تقسیم نمود. این تأثیر بر اقتصاد، زندگی اجتماعی و به‌ویژه آموزش مشهود بود. با توجه به اولویت سلامت جسمانی فعالیت‌های مراکز آموزشی حضوری متوقف و ارائه محتوا به صورت مجازی انجام گرفت. این امر علاوه بر مزایای چندی که به همراه داشته، مسائل و مشکلاتی را نیز موجب گشته است که دست‌اندرکاران آموزشی را به فکر چاره‌اندیشی و اتخاذ شیوه مناسب برخورد با موقعیت واداشته است. این تحقیق در پی آن است تا با بررسی و مرور تحقیقات انجام‌شده قابل دسترسی در سراسر دنیا بتواند تصویر بهتری از چالش‌های پیش‌آمده و نیز راهکارهای مدیریت موقعیت و سازگاری با شرایط را نشان دهد.

واژگان کلیدی: آموزش، کرونا، چالش‌ها، فرصت‌ها، راهکارها.

^۱ دبیر آموزش و پرورش، سقز، ایران (نویسنده مسئول) aweendar@gmail.com

^۲ دبیر آموزش و پرورش، سقز، ایران

آسیب‌شناسی آموزش مجازی در مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول

بهاره ملک‌زاده^۱

چکیده

این پژوهش، با موضوع «آسیب‌شناسی آموزش مجازی در مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول» و با هدف عوامل مهم مؤثر بر ایجاد حس مشارکت در یاددهی و یادگیری در آموزش مجازی برای تولید محتوای الکترونیکی کتاب درسی مطالعات اجتماعی، بالارفتن اعتماد به نفس، بهبود مهارت‌های ارتباطی، همکاری دانش‌آموز برای انجام تکالیف کلاسی در منزل است. پژوهش در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰، انجام شده است. تحقیق، کیفی و با استفاده از تکنیک مشاهده مشارکتی و حضور در بحث، مصاحبه با افراد صاحب‌نظر در این امر، ثبت اظهارات افراد درباره رویدادهای محیطی و... صورت گرفته است. جامعه آماری تحقیق، گروهی ۲۰ نفره از دانش‌آموزان پایه اول متوسطه هستند. شیوه نمونه‌گیری، هدفمند یا نظری است. نتایج تحقیق از طریق در نظر گرفتن کلاس مجازی و همچنین افزایش علاقه دانش‌آموزان به دنیای کلاس مجازی، در جریان آموزش تولید چندرسانه‌ای و تولید کتاب الکترونیکی به صورت چندرسانه‌ای، با مشارکت همکلاسی‌های دانش‌آموزان و درگیر کردن آنها توسط گروه کلاسی و علاقه‌مندی گروهی به درس از نتایج مهم دیگر این پژوهش بوده است.

واژگان کلیدی: چندرسانه‌ای، تولید محتوا، مدرسه مجازی، مشارکت.

^۱ سازمان آموزش و پرورش، گروه آموزشی متوسطه، کارشناس ارشد پژوهش علوم اجتماعی، دانشگاه تبریز، دبیر علوم اجتماعی در بخش صوفیان bahareh.mzh@gmail.com

بررسی عوامل مؤثر بر یادگیری الکترونیکی و فضای مجازی در میان آموزگاران و اولیای دانش آموزان و دانش آموزان ابتدایی شهرستان ورامین

مسعود رضایی^۱

چکیده

هدف از انجام تحقیق حاضر، بررسی عوامل مؤثر بر یادگیری الکترونیکی می باشد. روش پژوهش حاضر پیمایشی و ابزار تحقیق، پرسش نامه محقق ساخته بوده است. روایی این پرسش نامه با اعتبار سازه تأیید و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه گردید. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه آموزگاران و اولیای دانش آموزان و دانش آموزان مدارس ابتدایی ورامین است. حجم نمونه شامل ۳۶۵ نفر با فرمول کوکران و با استفاده از نمونه گیری طبقه ای انتخاب شده است. یافته های توصیفی تحقیق نشان می دهد spss داده ها با استفاده از نرم افزار ۱۹ که میانگین پاسخگویان در مورد عوامل پنج گانه مؤثر بر کاربرد یادگیری الکترونیکی بدین شرح است: میانگین عامل انگیزش متوسط به پایین، خودکارآمدی متوسط، کیفیت محتوی متوسط به پایین، کیفیت تعامل متوسط به بالا و میانگین ویژگی کیفیت فنی نیز متوسط است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه های تحقیق نشان می دهد که عوامل پنج گانه نقش مؤثری در یادگیری الکترونیکی در بین ذی نفعان دارد.

واژگان کلیدی: تعامل، انگیزش، خودکارآمدی، کیفیت محتوی، کیفیت تعامل، کیفیت ویژگی های فنی.

^۱ کارشناس ارشد مدیریت آموزش و آموزگار آموزش و پرورش masoudrezaee92@yahoo.com

بررسی سنجش صلاحیت‌های آموزش مجازی معلمان در شبکه آموزش دانش آموزی (شاد) در زیست بوم جدید (مورد مطالعه: معلمان ابتدایی شهرستان دهلران در استان ایلام)

مهدی میرزایی^۱

چکیده

رشد و گسترش سریع فناوری‌های مجازی و الکترونیکی در قالب فضای فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) بر جنبه‌های گوناگون زندگی اعم از فرهنگی، آموزشی، تربیتی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی تأثیر گذاشته است. از پیامدهای ورود فاوا در زندگی می‌توان به مفاهیمی نظیر: جامعه اطلاعاتی، جامعه مجازی، یادگیری مجازی، آموزش مجازی، عصر اطلاعات و اقتصاد دانش‌مدار اشاره نمود. آمادگی نظام آموزش و پرورش در عصر فاوا برای شناسایی و پرورش و کسب صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای فضای مجازی معلمان در این عصر و هم‌زمان شدن با شیوع همه‌گیری ویروس کرونا و تعطیلات اجباری آموزش حضوری مدارس بسیار ضروری می‌باشد و موجب دگرگونی در برنامه‌های آموزش و پرورش گردیده و در عصر نو، اهداف و رویکردهای جدید یاددهی-یادگیری دانش‌آموزان و تغییر نقش معلم به عنوان راهنمای مجازی در دوران کرونا را در پی داشته است. هدف پژوهش، بررسی و مشخص نمودن صلاحیت‌های آموزش فناورانه و مجازی معلمان (در ابعاد فنی، علمی و تعلیمی و در سه سطح مبتدی، میانی و متخصص) در دوره ابتدایی شهرستان دهلران در سال تحصیلی ۱۴۰۰/۱۴۰۱ به عنوان یکی از ساحت‌های اصلی تعلیم و تربیت در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سنجش آن از دیدگاه خود معلمان در ایام کرونا و آموزش‌های مجازی در شبکه شاد است. پژوهش حاضر از نوع تحقیقات کاربردی و غیرآزمایشی و به شیوه توصیفی-پیمایشی خواهد بود و روش آماری هم روش تحلیل عاملی است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات هم پرسش‌نامه محقق‌ساخته است. نتایج این پژوهش نشان داد که مهم‌ترین صلاحیت‌های حرفه‌ای مجازی معلمان در شبکه شاد به ترتیب عبارتند از: ۱. صلاحیت‌های فنی شامل (انتخاب رسانه آموزشی مناسب برای تدریس، تولید و سازماندهی محتوا

^۱ کارشناس ارشد علوم تربیتی (برنامه‌ریزی آموزشی) از دانشگاه تهران، آموزگار اداره آموزش و پرورش منطقه موسیان، استان ایلام mmirza1000@gmail.com

و منابع مجازی، تسلط کار فنی بر شبکه شاد و توجه به موقعیت و زمینه یادگیری مجازی) ۲. صلاحیت‌های علمی شامل (رشد و توسعه مبانی سواد سانه‌ای و ارتباطی، معنی‌دار کردن یادگیری مجازی، خلاقیت و نوآوری در تدریس مجازی، مدیریت زمان، قدرت بیان مطالب تدریس، ایجاد آمادگی و انگیزه‌سازی برای شروع تدریس، توانایی مهارت‌های کلاس‌داری مجازی، استفاده از روش‌های نوین تدریس مجازی، استفاده از روش‌های نوین سنجش و ارزشیابی و استفاده از تکالیف مهارت‌محور و ارائه بازخورد) ۳. صلاحیت‌های تعلیمی شامل (انتقال صحیح مفاهیم یادگیری دروس مختلف، برقراری ارتباط منطقی با دانش‌آموزان و اولیا و همچنین دانش‌آموزان با هم و اولیا با هم، کنترل محیط خودراهبر مجازی و هدایتگری نحوه یادگیری مجازی دانش‌آموزان و اجرای یادگیری مشارکتی و گروهی در کلاس درس مجازی برای دانش‌آموزان). در پایان مشخص شد که صلاحیت مجازی معلمان در شبکه شاد در حد متوسط و سطح میانی بوده و با نقطه مطلوب فاصله زیادی دارد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، شبکه شاد، صلاحیت‌های مجازی، معلمان.

بررسی تحقیقات انجام شده در زمینه ارتباط، اثربخشی و اصول آموزشی واقعیت

مجازی و افزوده در آموزش مدرسه ای

الناز قاسمی^{۱*}، محمدرضا شهبازی^۲

چکیده

ظهور بسیاری از نوآوری‌های فناوری در سال‌های اخیر موضوع آموزش و یادگیری را نیز تحت الشعاع خود قرار داده است. دو مورد از این فناوری‌های نوین که امروزه در دنیای تکنولوژی پر سر و صدا بوده‌اند، واقعیت مجازی و واقعیت افزوده می‌باشند. واقعیت مجازی به کاربر خود اجازه می‌دهد تا با استفاده از یک هدست، به طور کامل در دنیایی غوطه‌ور شود که کاملاً با اشیای غیر واقعی و دیجیتالی طراحی شده است. از سوی دیگر، واقعیت افزوده به کاربر اجازه می‌دهد تا با عینک یا موبایل، عناصر دیجیتال را عمدتاً با برهم‌نهی به واقعیت اضافه کند. این مقاله حاصل بررسی تحقیقات انجام شده در زمینه واقعیت مجازی و واقعیت افزوده در آموزش مدرسه‌ای است. هدف مقاله اولاً تعمیق دانش در زمینه واقعیت مجازی و واقعیت افزوده است تا پاسخی به سؤال مربوط بودن و تأثیرگذاری این نوع مصنوعات در آموزش و پرورش بیابد و در مرحله دوم شناسایی اصولی که می‌تواند راهنمای برنامه‌ریزان تعلیم و تربیت باشد. طراحی مصنوعات آموزشی در واقعیت مجازی و افزوده روش بررسی ادبیات بر اساس روش EPPI (گردآوری شواهدی برای اطلاعات و هماهنگی سیاست‌ها و اقدامات) است. نتایج با موضوعاتی مانند انگیزه، غوطه‌وری، همکاری و طراحی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: واقعیت مجازی، واقعیت افزوده، آموزش مدرسه‌ای، یادگیری.

^۱ اداره آموزش و پرورش منطقه زنجانرود، زنجان، ایران (نویسنده مسئول) Elnazghasemi140@gmail.com

^۲ اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان، زنجان، ایران

اثربخشی روان‌درمانی مثبت‌نگر در درمان افسردگی

محمدجواد زنگوئی^{۱*}، یوسف ملائی^۲، امیرحسین بخشی^۲، سید حمید حسینی^۲

چکیده

در درمان افسردگی، روان‌درمانی‌های متعددی مطرح است. بنابراین هدف پژوهش حاضر، بررسی اثربخشی رفتاردرمانی مثبت‌نگر در درمان اختلال افسردگی (مطالعه سیستماتیک) است. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع مروری بود که در آن کلیدواژه‌های روان‌درمانی مثبت‌نگر (Positive psychotherapy)، افسردگی (Depression)، در موتورهای جستجو مگیران (Magiran)، نورمگز (Noormags)، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID) و گوگل اسکولار (Google scholar)، در بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ و ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۰ بررسی گردید. نتایج نشان داد روان‌درمانی مثبت‌نگر در کاهش علائم افسردگی نقش مؤثری دارد. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده استفاده از روان‌درمانی مثبت‌نگر در کنار سایر روان‌درمانی‌ها، برای درمان افسردگی پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: افسردگی، روان‌درمانی، مثبت‌نگری.

^۱ دانشجوی کارشناسی پیوسته علوم تربیتی پردیس شهید باهنر بیرجند (نویسنده مسئول)

mohammadjavad13781378m@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی پیوسته علوم تربیتی پردیس شهید باهنر بیرجند

فرصت‌ها و چالش‌های تربیتی در فضای مجازی

احمد برازنده نیک^۱

چکیده

امروزه با توجه به پیشرفت در جوامع مختلف در سطح جهان، بحث آموزش از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده است؛ به همین جهت به بررسی مزایا و معایب آموزش الکترونیک پرداخته می‌شود. استفاده از روش‌های سنتی برای یادگیری، هرروز پرهزینه‌تر از گذشته می‌شود و تنها به این ختم نمی‌شود؛ بلکه مسائلی از قبیل هدر رفتن زمان در رفت‌وآمد، و نیز قطع بیشتر درختان و مصرف منابع دیگر برای تهیه‌کردن منابع آموزشی نیز می‌شود. یادگیری الکترونیکی مفهومی است بیانگر به‌کارگیری فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی در فرآیند آموزش؛ به عبارت دیگر محتوای دوره آموزشی با استفاده از انتقال متن، صدا و تصویر به فراگیر ارائه می‌شود تا با بهره‌گیری از ارتباط دوسویه بین فراگیران و استادان یا بین خود فراگیران، برگزاری دوره‌های آموزشی در بالاترین سطح از هر مکان و در هر زمان میسر می‌شود، تعریف کرده‌اند. شیوه پژوهش کتابخانه‌ای و مروری است و هدف از انجام پژوهش، یافتن فواید و چالش‌های یادگیری الکترونیکی و راهکارهایی برای رفع چالش‌ها است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تعلیم‌وتربیت، فرصت‌ها، چالش‌ها.

^۱ کارشناسی معارف اسلامی، yashar.ahmad@yahoo.com

بررسی اثربخشی طرح ارزشیابی توصیفی در تحقق اهداف آن در آموزش ابتدایی

محمد مهدی رضایی^۱، مسعود رضایی^۲

چکیده

پویایی در عرصه علم و عمل نیازمند یادگیری معنادار و مداوم است و سنجش تحقق آن به عهده نظام ارزشیابی است؛ برای ارزشیابی، از روش‌های کمی، کیفی (توصیفی) استفاده می‌شود و از آنجا که ارزشیابی کمی نتوانسته است موفقیت زیادی در ارتقای سطح دانش، داشته باشد، ما شاهد تعداد زیادی ترک تحصیلی، تکرار پایه و عدم رضایت از مدرسه بوده‌ایم، بنابراین طرح ارزشیابی توصیفی برای حل مشکلات ارزشیابی کمی (اضطراب، محدود کردن خلاقیت و...) طراحی شد که البته این طرح نیز به دلیل عدم فرهنگ‌سازی، انگیزه کافی معلمان و نبود امکانات در بعضی مناطق، دارای نارسایی‌هایی بوده است و این نوشتار در ابتدا طرح را معرفی، سپس میزان اثربخشی آن را در تحقق اهداف، بررسی و در انتها مشکلات پیش روی آن را بیان کرده است. این مقاله روش‌شناختی به جای دوباره‌کاری تحقیقات قبلی، نتایج به‌دست‌آمده توسط محققان را بررسی و راه‌کارهای مناسب برای اجرای درست طرح را بیان نموده است تا با رفع موانع به کارایی بیشتر طرح نایل گردیم.

واژگان کلیدی: یادگیری، ارزشیابی، ارزشیابی توصیفی، ارزشیابی کمی، ارزشیابی کیفی.

^۱. کارشناسی ارشد، رشته برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه خوارزمی rezaie.mohammadmahdi@yahii.com

^۲. کارشناسی ارشد، مدیریت آموزشی، آموزگار ابتدایی آموزش و پرورش masoudrezaee92@yahoo.com

فضای مجازی و فرهنگ دانش آموزان مقطع ابتدایی

محمد فیض‌اللهی^{۱*}، حبیب هاشمی خوزانی^۱

چکیده

دانش آموزان همواره از جریان‌های مختلف محیطی تأثیر می‌پذیرند. از مهم‌ترین جریان‌های محیطی، رسانه‌ها هستند. فضای مجازی یکی از جذاب‌ترین رسانه‌ها برای دانش آموزان است که تأثیر قابل توجهی در فرهنگ ایشان دارد. هدف نوشتار حاضر، بررسی تأثیرات فضای مجازی در فرهنگ دانش آموزان مقطع ابتدایی است. این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است که با استفاده از مشاهده میدانی، مصاحبه و مطالعات کتابخانه‌ای به انجام رسیده است. مصاحبه با والدین و معلمان دانش آموزان برای تطبیق یافته‌های پژوهش‌های گذشته با جامعه دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان چادگان انجام گرفته است، که ۳۳ نفر به طور تصادفی به عنوان نمونه مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. نتایج حاصل، بیانگر آن است که ابعاد مختلف فرهنگ دانش آموزان مانند سبک پوشش، طرز صحبت کردن، رفتار، علایق و ارزش‌ها و همچنین سبک زندگی و آداب اجتماعی ایشان تا حد زیادی از فضای مجازی تأثیر پذیرفته است. این مطلب از آن جهت اهمیت دارد که فضای مجازی در ابعاد خانوادگی، تحصیلی و سرگرمی دانش آموزان جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده و عدم شناخت درست اثرات این رسانه می‌تواند برای فرهنگ جامعه اسلامی-ایرانی آسیب‌زا باشد و ارزش‌های اصیل را در نزد ایشان کمرنگ کند.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، فرهنگ، دانش آموزان، تربیت.

^۱ دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی (گروه تربیتی)، پردیس شهید باهنر دانشگاه فرهنگیان اصفهان، ایران (نویسنده

مسئول) mohammadfeizollahi79@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی (گروه علوم تربیتی)، پردیس شهید باهنر دانشگاه فرهنگیان اصفهان، ایران

تأثیر آموزش خلاقیت بر تفکر علمی در دانش آموزان

حوریا حسین‌زاده^{۱*}، محسن رحیمی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش خلاقیت بر تفکر علمی دانش‌آموزان پایه ششم تحصیلی دوره ابتدایی منطقه زیویه در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ است. روش تحقیق از نوع نیمه‌آزمایشی است. جامعه آماری، کلیه دانش‌آموزان پایه ششم منطقه زیویه به تعداد ۴۸۸ است و نمونه آماری این پژوهش، ۳۲ دانش‌آموز پایه ششم یکی از مدارس دوره ابتدایی منطقه زیویه است که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار اندازه‌گیری پژوهش، پرسش‌نامه تفکر علمی لیانگ و همکاران (۲۰۰۶) است. متغیر مستقل در این پژوهش، آموزش خلاقیت‌شناختی است، به همین منظور ۷ جلسه یک‌ساعته آموزش برای دانش‌آموزان در نظر گرفته شد و پیش از شروع و پس از پایان آموزش پیش‌آزمون و پس‌آزمون از دانش‌آموزان گرفته شد. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوواریانس یک متغیره (آنکوا) استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش خلاقیت‌شناختی بر تفکر علمی تأثیر دارد. نتیجه گرفته می‌شود که آموزش خلاقیت‌شناختی بر تفکر علمی مؤثر است.

واژگان کلیدی: آموزش، تفکر علمی، خلاقیت.

^۱ آموزگار آموزش و پرورش استان کردستان منطقه زیویه

^۲ دبیر ادبیات آموزش و پرورش استان کردستان منطقه زیویه

بررسی سیستماتیک مؤلفه‌های آموزش و پرورش چندفرهنگی در برنامه درسی

مقطع ابتدایی ایران

مهدی صدی^۱، سمانه دیلمی^۲

چکیده

بسیاری از دانشمندان و نظریه‌پردازان بر این باورند که یادگیری و پرورش به عنوان دو حوزه حیاتی دانش بشری در مقوله فرهنگی قرار می‌گیرد و به دلیل ارتباط و همبستگی این دو باید سرآغاز پرورش را در فرهنگ، و ثبات و توسعه فرهنگی را نیز در پرورش جستجو کرد. آموزش چندفرهنگی برای موفقیت تحصیلی و اجتماعی دانش‌آموزان با ملیت‌ها و فرهنگ‌های مختلف، هم یک ضرورت و هم فایده است. بنابراین یکی از وظایف مهم نظام آموزشی در کشورهای چندفرهنگی، طراحی برنامه درسی متناسب با فرهنگ‌های مختلف آنهاست. پژوهش حاضر با هدف بررسی نظام‌مند مؤلفه‌های مربوط به آموزش چندفرهنگی در کتب دبستان ایران است. این مطالعه توصیفی و جامعه آماری شامل کلیه مقالات علمی حاصل از مطالعات کمی و کیفی در مورد آموزش چندفرهنگی در نظام آموزشی است. با استفاده از جستجوی منابع فارسی و انگلیسی توسط موتورهای جستجو به عنوان راهبرد جمع‌آوری داده‌ها، کلمات کلیدی آموزش چندفرهنگی، دبستان، ایران با جستجو در بخش‌های عنوان، چکیده و صفحه کلید، ۴۱۲ مقاله به دست آمد. پس از غربالگری ۳۹۱ مقاله حذف و در نهایت ۲۱ مقاله باقی‌مانده شد. نتایج نشان می‌دهد که وضعیت ناکارآمد آموزش چندفرهنگی در ایران در سطح کلان و خرد سیاسی مغفول مانده و نتوانسته بر موانع موجود فائق آید و توجه اندکی به مؤلفه‌های چندفرهنگی در کتاب‌های دبستان شده است. بنابراین، برای دستیابی به آموزش چندفرهنگی، مطالعات گسترده‌تری برای بررسی ابعاد مختلف این موضوع مورد نیاز است.

واژگان کلیدی: آموزش و پرورش، فرهنگ، چندفرهنگی، مرور نظام‌مند.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه تهران samane7412@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه تهران

تعلیم و تربیت و شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی

ملکه کارگر شریف‌آباد^۱

چکیده

در عصر اطلاعات و جامعه مربوط به آن، دانایی مهم‌ترین ثروت و سرچشمه توانمندی محسوب می‌شود. در کنار اصل مهم و راهبردی «یادگیری در سراسر زندگی»، همه باید در پی آموزش، دانستن و به دست آوردن آگاهی و دانش تازه باشند. جهان امروز در معرض تحولات فزاینده‌ای قرار دارد. فضای مجازی نقش عمده‌ای در این تغییر و تحولات دارند و اصولاً هر تغییر و تحولی در عرصه‌های مختلف از جمله عرصه‌های آموزشی و فرهنگی آثار و تبعات متناسب با اهداف و کارکردهای خود را به دنبال خواهد داشت و فضای مجازی از این امر مستثنی نیست. فضای مجازی علاوه بر فرصت‌هایی که می‌تواند در پی داشته باشد، چالش‌هایی نیز به دنبال دارد. فضای مجازی هم فرصت است و هم تهدید و چنانچه قبل از ورود این تکنولوژی‌ها نحوه درست استفاده از آنها را یاد بگیریم، تبعات منفی آن نیز کمتر خواهد شد. در واقع، فضای مجازی به عنوان یک فرصت اسباب آموزش مجازی، کاهش هزینه، سرعت و یکسان‌سازی اطلاعات و استفاده از دیگر مزایایی از این دست را فراهم می‌آورد. پژوهش حاضر با هدف بررسی جایگاه فضای مجازی در تعلیم و تربیت و همچنین بررسی برخی فرصت‌ها و تهدیدهای پیش رو به روش توصیفی و مطالعه اسنادی صورت گرفته است. از این رو در نوشتار حاضر سعی شده است به بررسی و تحلیل جایگاه فضای مجازی در نظام تعلیم و تربیت پرداخته شود و فرصت‌ها و چالش‌هایی که در این ارتباط وجود دارد، مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تعلیم و تربیت، فرصت‌ها و تهدیدها.

^۱ آموزش و پرورش شهر تهران، کارشناس ارشد علوم تربیتی malakekargar@yahoo.com

نقش مؤثر قدرت معلمان در اداره کلاس و تدریس در فضای مجازی در

زیست بوم جدید

باقر تسلیمی ماچکه پشته^۱

چکیده

در تحقیق حاضر به تجارب زیسته معلمان در کاربست فناوری و نقش مؤثر قدرت معلمان در اداره کلاس و تدریس در فضای مجازی در زیست بوم جدید اشاره می‌کنیم. اداره کلاس‌های حضوری به دلیل حضور عینی معلمان و کنترل مستقیم کلاس به وسیله آنان، ساده‌تر از اداره کلاس‌های غیرحضوری است. نتایج این تحقیق که به روش توصیفی و تحلیلی و با بهره‌گیری از تجارب آموزشی و نیز منابع کتابخانه‌ای به انجام رسیده است، نشان می‌دهد که معلمان آگاه از روش‌های متنوع تدریس و مباحث تربیتی، در صورت رعایت اصول و آموزه‌های تعلیم و تربیت در پرتو تعامل با فراگیرندگان نوعی پیوند عاطفی میان خود و دانش‌آموزان به وجود می‌آورند و بدین صورت، کلاس درس را در فضای مجازی به گونه‌ای مدیریت می‌کنند که محیط آن برای هر دو عنصر معلم و شاگرد جذاب، فعال و شاداب باشد.

واژگان کلیدی: معلم، زیست بوم، فضای مجازی و مدیریت کلاس.

^۱ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی btaslimi93@gmail.com

درآمدی بر برنامه‌ریزی درسی در آموزش بزرگسالان با تأکید بر مدل‌ها

آمنه مالمیر^۱، حسن میرزایی^{۲*} و عباس ملکی^۳

چکیده

برنامه‌ریزی و توسعه آموزش بزرگسالان، اجرای سیاست در عمل است. برنامه درسی اصطلاح نسبتاً شایعی در آموزش است اما این واژه در آموزش بزرگسالان کمتر کاربرد داشته و مفهوم «برنامه‌ریزی» بیشتر استفاده می‌شود. نظریات برنامه درسی در آموزش بزرگسالان کمتر مورد بحث قرار گرفته‌اند و شاید دلیل این امر را در ماهیت غیر رسمی آن جستجو کرد و مدل‌های برنامه درسی بسیار گسترده‌تر از فهم سنتی آن هستند؛ چراکه آموزش بزرگسالان پدیده‌ای پیچیده و اغلب ناهماهنگ است. اما مزایای وجود رویکردها و مدل در برنامه درسی آموزش بزرگسالان را می‌توان در ارتباط بین نظریه و عمل و سیاست‌های اجتماعی به فرآیندهای آموزش، جستجو کرد. در این مقاله ابتدا به بررسی مفاهیم و معانی برنامه درسی و آموزش مادام‌العمر پرداخته و سپس رویکرد تلفیقی به برنامه درسی بحث شده و در نهایت مدل Connected در رویکرد تلفیقی بررسی می‌شود.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، مدل برنامه درسی، رویکرد تلفیقی، مدل برنامه درسی، Connected.

^۱ استادیار گروه مدیریت، واحد فراهان، دانشگاه آزاد اسلامی، فراهان، ایران، آدرس رایانانه amenehmalmir@yahoo.com

^۲ گروه مدیریت، واحد فراهان، دانشگاه آزاد اسلامی، فراهان، ایران (نویسنده مسئول) h.kasra1@gmail.com

^۳ کارشناسی ارشد آموزش بزرگسالان، دانشگاه تهران abbasmaleki@ut.ac.ir

اثربخشی مداخلات آموزشی مبتنی بر درگیری تحصیلی بر هیجانان مثبت و منفی دانش‌آموزان پسر در زمان بحران کرونا و پروس جدید (کووید ۱۹)

جواد اردشیرپی^{۱*}، سعید جعفری^۲

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی مداخلات آموزشی مبتنی بر درگیری تحصیلی بر هیجانان مثبت و منفی دانش‌آموزان در زمان بحران کرونا و پروس جدید به انجام رسید. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان پسر متوسطه دوم شهرستان یزد در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰ بود. در این پژوهش تعداد ۳۰ نفر از دانش‌آموزان پسر، به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایشی و کنترل جایگزین شدند (۱۵ دانش‌آموز در گروه آزمایش و ۱۵ دانش‌آموز در گروه کنترل). مداخله آموزشی مبتنی بر درگیری تحصیلی بر روی گروه آزمایش اجرا شد. پس از آن از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسش‌نامه هیجان‌های تحصیلی پکران، کوئتز و پری (۲۰۰۵) بود. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون تحلیل کوواریانس) تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد که مداخله آموزشی مبتنی بر درگیری تحصیلی بر هیجانان مثبت و منفی دانش‌آموزان گروه آزمایش در زمان شیوع کرونا اثربخش بود. در واقع این مداخله باعث افزایش هیجانان مثبت و کاهش هیجانان منفی شد.

واژگان کلیدی: درگیری تحصیلی، هیجانان مثبت و منفی، کرونا و پروس.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول)
javadardeshirpay@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

رابطه ناگویی عاطفی با نیازهای روان‌شناختی اساسی در مادران دانش‌آموزان ابتدایی شهرک سرچشمه کرمان

فرشته حسنی اسطلخی^۱، فاطمه نادی نجف‌آبادی^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه بین ناگویی عاطفی با نیازهای روان‌شناختی اساسی در مادران دانش‌آموزان ابتدایی شهرک سرچشمه کرمان بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مادران دانش‌آموزان ابتدایی شهرک سرچشمه بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ فرزندان آن‌ها در مدارس ابتدایی این شهر مشغول به تحصیل بودند. نمونه پژوهش شامل ۱۸۰ مادر بود که به صورت تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش مقیاس ناگویی عاطفی تورنتو (TAS-20) و مقیاس نیازهای روان‌شناختی اساسی (لاگاردیا، ریان، کاچمن و دسی، ۲۰۰۰) بود. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که ناگویی عاطفی، نقش مهمی در پیش‌بینی نیازهای روان‌شناختی اساسی (خودمختاری، شایستگی و ارتباط) ایفا می‌کند. نتایج پژوهش حاکی از وجود رابطه منفی معنی‌دار بین ناگویی عاطفی و نیازهای روان‌شناختی اساسی می‌باشد.

واژگان کلیدی: ناگویی عاطفی، خودمختاری، شایستگی و ارتباط.

¹ f.hassani.es@gmail.com

² fatemehnadi913@yahoo.com

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر عزت نفس نوجوانان

نگین صابری فرد^۱، رامین کریمی مشهدی^۲، ناصح بهمنی^۳، مهسا مومنی چلکی^۴،
مهران محبیبان فر^۵، مهدی رفتاری^۶

چکیده

هدف از این پژوهش اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر عزت نفس نوجوانان بوده است. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه (آزمایش و کنترل) بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموز نوجوان شهر ایذه در نیمه دوم سال ۱۳۹۸ بودند. نمونه پژوهش ۳۰ نفر دانش‌آموز نوجوان بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب و به دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گروه گواه (۱۵ نفر) تقسیم شدند. ابزار پژوهش پرسش‌نامه عزت نفس بود. در ابتدا بر روی هر دو گروه پیش‌آزمون اجرا گردید، سپس (آموزش مهارت‌های زندگی) در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای اجرا شد و پس از اتمام برنامه آموزشی، از هر دو گروه پس‌آزمون به عمل آمد. یافته‌ها حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس نشان داد میانگین نمره عزت نفس نوجوانان در پس‌آزمون گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل افزایش پیدا کرده است. بنابراین آموزش مهارت‌های زندگی بر عزت نفس نوجوانان تأثیر دارد.

واژگان کلیدی: آموزش مهارت‌های زندگی، عزت نفس، نوجوانان.

^۱ کارشناسی روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول، ایران.

^۲ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهرکرد، ایران.

^۳ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه خوارزمی تهران، تهران، ایران.

^۴ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، اهواز، ایران.

^۵ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، اهواز، ایران.

^۶ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، ایران.

بررسی ارتباط و نقش مدیریت (آموزشی) و انتظارات تربیتی و پرورشی دانش آموزان

هادی رضایی^{۱*}، زاهد صادقی فرد^۲، گلزار پناهی^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط و نقش مدیریت (آموزشی) و انتظارات تربیتی و پرورشی دانش آموزان و تأثیر مدیریت مؤثر بر بهبود این انتظارات می‌توان گفت وظایف مدیریت (آموزشی) تا حدود قابل توجهی با مطالبات تربیتی و پرورشی دانش آموزان رابطه مستقیم و غیرمستقیم دارد.

در جهان امروز که تربیت دانش آموزان با توجه به رشد جوامع از اهمیت خاصی برخوردار است، به همین منظور و در جهت توسعه هرچه بیشتر سطح کیفی تربیتی مدارس، پژوهشی به روش گردآوری اطلاعات یعنی مطالعات کتابخانه‌ای صورت گرفت که برای جمع‌آوری اطلاعات آن از منابع کتابخانه‌ای، مقالات، و شبکه جهانی اطلاعات (اینترنت) نیز استفاده شد. یافته‌ها و آنچه در مورد موضوع مورد مطالعه قرار گرفت نشان داد مدیریت، نقشی اساسی در راهبرد اهداف مدارس در عصر حاضر دارد که در همین راستا در زمینه تربیتی دانش آموزان نیز بخش زیادی از مطالبات و انتظارات آنها را در بر گرفت که خود، بیانگر وابستگی و رابطه بین این موضوع است. بنابراین می‌توان اظهار کرد با پیشرفت و تبیین وظایف و اهداف مدیریت آموزشی، می‌توان شاهد بهبود در آنچه از تربیت دانش آموزان در مدارس انتظار می‌رود، باشیم.

واژگان کلیدی: مدیریت، تربیت، پرورش، مدارس.

^۱ وزارت آموزش و پرورش، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
hadirezaie124@gmail.com

^۲ وزارت آموزش و پرورش، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

زهرا توانگر رنجبر^۱

چکیده

میزان کاربری نسل نوجوان و جوان از فضای مجازی به مراتب بیشتر از نسل‌هایی مانند اولیای مدارس و والدین است و به همین دلیل، شاهد استقبال کمتر و حتی عدم اشراف بیشتر والدین بر این فضا و موضوع‌های مطرح‌شده در آن هستیم. نوجوانان و جوانان به دلیل اشراف و توانمندی در فضای مجازی، از پدر و مادر پیشی می‌گیرند، معمولاً پدیده‌های جدید را نسل نوجوان و جوان بیشتر به خود جذب می‌کنند. این مقاله پژوهشی با روش توصیفی، تحلیلی، با رویکرد اسنادی به شیوه فیش‌برداری از منابع دسته اول و دوم، فرصت‌ها و تهدیدات شبکه‌های اجتماعی را تفسیر و تبیین می‌کند، که نسبت به آن‌ها باید اطلاع‌رسانی خاص انجام شود و مهارت‌آموزی استفاده درست از فضای مجازی، کنترل فضای مجازی دانش‌آموزان و استفاده بهینه از فناوری‌ها در این فضا باید ارائه گردد. در مقالات بررسی‌شده به آثار مخرب فضای مجازی: از جمله به وجود آمدن اختلالات و انحرافات اخلاقی در زمینه جنسی، اعتیاد مجازی، استفاده بیش از حد از اینترنت، افت تحصیلی شدید، کاهش وزن به علت از بین رفتن نظام تغذیه‌ای بدن، بالا رفتن دامنه تنش‌های عصبی، کاهش فعالیت‌های اجتماعی و... را می‌توان نام برد. در مجموع نباید فضای مجازی را تنها با رویکرد تهدید نگریست؛ زیرا فضای مجازی هم فرصت است و هم تهدید؛ و اگر سواد و مهارت استفاده صحیح و درست از این فضا ایجاد شود، فرصت خواهد بود. در پایان پیشنهادهایی برای افزایش سواد فضای مجازی والدین و دانش‌آموزان بیان شد.

واژگان کلیدی: فرصت، تهدید، تربیتی، فضای مجازی.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، آموزش و پرورش استان البرز، ناحیه ۴ کرج، معاون آموزشی دبیرستان هیأت امنایی حضرت

معصومه(س)

مطالعه پدیدارشناسانه فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی:

دمی پای درد دل معلمان

مجید علی عسگری^{۱*}، نسرين محمد تقی‌زاده^۲، سيد محمد سجادی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف «شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی از منظر معلمان» آغاز گردید. رویکرد این پژوهش، کیفی از نوع پدیدارشناسی بود. میدان و مشارکت‌کنندگان پژوهش به ترتیب شامل معلمان ابتدایی شهر مشهد و گزینش ۹ نفر از آنها به روش نمونه‌گیری گلوله برفی بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده گردید. نتایج پژوهش حاکی از مقولات: الف) آشکارشدن نقش و جایگاه کلیدی معلم، ب) گسترش آموزش‌های حین کار برای معلمان، پ) آشنایی معلمان با انواع روش‌های ارائه محتوای مجازی، ت) آشنایی معلمان با روش‌های مختلف ارزشیابی مجازی، ج) ورود آموزش‌های تلفیقی به تعلیم و تربیت ایران، چ) ایجاد بانک‌های آموزشی، ح) بسط محتواهای خودآموز؛ در بخش فرصت‌ها و مقولات: الف) کاهش نظارت بر حضور دانش‌آموزان، ب) اختلالات موجود در بسترهای آموزشی نوپا، پ) افزایش اختلاف‌ها بین دانش‌آموزان و اولیا، ت) ضعف آموزش‌های مجازی در دروس عملی و دست‌ورزی، ج) کاهش سواد نوشتاری دانش‌آموزان، چ) اشاعه فرهنگ غلط انجام تکالیف توسط اولیا، در بخش تهدیدها بود.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فرصت‌ها، تهدیدها، معلمان، پدیدارشناسی.

^۱ هیأت علمی، گروه برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
aliasgari2002@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی و آموزگار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

^۳ دانشجوی دکتری و فرهنگی، گروه برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

سنتر پژوهی بر آموزش الکترونیکی کودکان پیش دبستان و ارائه مدل آموزشی برای استفاده مربیان این دوره

سیدکرم نوریان فر^{۱*}، سید محمدرضا امام جمعه^۲، علیرضا عصاره^۳ و فریده حمیدی^۴

چکیده

یکی از مهمترین کارکردهای اساسی نظام آموزش و پرورش هرکشوری تربیت و پرورش مربیان کار آمد و توجه به تکالیف و ویژگی‌های رشدی-آموزشی کودکان و نوباوگان آن کشور است که در طی آن و زیر نظر مربیان، موجبات رشد جسمانی و فیزیکی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و عقلانی و به مرور زمان رشد تفکر خلاق و انتقادی در کودکان می‌شوند. این دوره تحصیلی یکی از مهم‌ترین دوران است که در آن شخصیت کودکان شکل می‌گیرد هدف این پژوهش مرور و مطالعه منظم و هدفمند، و ارائه فراترکیبی بر الگوها و رویکردهای نظری و پژوهش‌های صورت‌گرفته مبتنی بر آموزش الکترونیکی کودکان دوره پیش‌دبستانی با محوریت پیام‌رسان‌ها، به منظور تلخیص و دسته‌بندی و ترکیب مقوله‌های آموزش الکترونیکی در دوره اوان کودکی است. رویکرد از نوع پژوهش آمیخته (روش کمی-کیفی) و با محوریت راهبرد فراترکیب و روش تحلیل محتوا بوده است. پژوهشگران مقالات پژوهشی، اسناد و یافته‌های اندیشمندان را مطالعه و بر اساس مؤلفه و فراترکیب مبانی نظری انجام گرفته، مضمون‌های اصلی عناصر الگوی آموزش الکترونیکی دوره اوان کودکی، که از صافی اندیشه‌ها و نظرات بزرگان تعلیم و تربیت عبور کرده را مورد توجه قرار داده‌اند.

واژگان کلیدی: آموزش الکترونیکی، کودکان پیش‌دبستانی، تربیت مربی، مدل آموزشی.

^۱ دانشجوی دکتری، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه علوم انسانی تربیت دبیر شهید رجایی تهران، ایران (نویسنده مسئول)
karem4955@yahoo.com

^۲ دانشیار و عضو هیات علمی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه علوم انسانی تربیت دبیر شهید رجایی تهران، ایران

^۳ استاد و عضو هیات علمی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه علوم انسانی تربیت دبیر شهید رجایی تهران، ایران

^۴ دانشیار و عضو هیات علمی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه علوم انسانی تربیت دبیر شهید رجایی تهران، ایران

بررسی ظرفیت تربیتی دعای هفتم صحیفه سجادیه در مواجهه با دشواری‌ها

محسن شمس*^۱، رقیه آقابگی^۲

چکیده

توحید به عنوان اصل و ریشه معارف دینی، نگاه ویژه‌ای به انسان و شئون مرتبط به تربیت و پرورش او می‌دهد. انسان معتقد به توحید، جهان و رخداد‌های آن را بی حساب نمی‌داند. او خود و تمامی موجودات و رخدادها را در رابطه با خداوند واحد تعریف می‌کند. در این نگاه، سرنوشت انسان و حوادثی که در مسیر زندگی برای او رخ می‌دهد از منشأیی آگاه و خردمند صادر شده و در تربیت او نقش دارند. در آیات قرآن و روایات معصومان، علیه‌السلام، نگاه تربیت توحیدی در عالی‌ترین شکل خود بیان شده است. صحیفه سجادیه که مشتمل بر دعا‌های امام سجاد، علیه‌السلام، است، رویکرد توحیدی را در موقعیت‌های گوناگون زندگی، در قالب مناجات بنده با خداوند متعال ارائه می‌کند. دعای هفتم صحیفه سجادیه دعایی است که به هنگام وارد آمدن سختی‌ها و ناملایمات از زبان معصوم صادر شده است. پس از شیوع کرونا در ایران، این دعا پس از توصیه رهبر معظم انقلاب به قرائت آن، به نحو ویژه‌ای مد نظر قرار گرفت. محورهای تربیت توحیدی این دعای مأثور را می‌توان در چهار محور بررسی کرد؛ توجه دادن به صفات قاهره حق تعالی، توجه به نسبت سختی‌های زندگی با اقتدار الهی، توجه به ضعف و نیاز دعاکننده و بیان دعا با عنایت به محورهای پیشین. دیدگاه تربیتی موجود در این دعا را می‌توان در چند سطح بررسی کرد: پذیرش و سازگاری با دشواری، توجه به وجوه مثبت سختی به وجود آمده و اشتیاق به ابتلائات دنیوی به دلیل تأثیر مثبت تربیتی.

واژگان کلیدی: تربیت، توحید، صفات الهی، سازگاری، دشواری.

^۱ دکتری فلسفه و کلام (نویسنده مسئول) mohsenshams68@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی.

بررسی جامعه‌شناختی تأثیر رسانه‌های ارتباط جمعی (موبایل) بر ارزش‌های خانوادگی در زیست‌بوم جدید (مطالعه موردی دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان آزادشهر)

محمد میرعرب رضی^۱، مهدی منصوری رضی^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی جامعه‌شناختی تأثیر رسانه‌های ارتباط جمعی (موبایل) بر ارزش‌های خانوادگی در زیست‌بوم جدید صورت گرفت. روش حاکم بر تحقیق از لحاظ ماهیت روش همبستگی بود که در زمره تحقیقات غیرآزمایشی قرار می‌گیرد. جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسط دوم شهرستان آزادشهر می‌باشد که تعداد آنها ۲۵۰۰ نفر است. حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی مورگان (۱۹۷۰) تعداد ۳۵۷ نفر مشخص شد و از آزمودنی‌های خواسته شد به مجموعه‌ای از سوالات که شامل دو پرسش‌نامه محقق‌ساخته ارزش‌های خانواده و استفاده از تلفن همراه بود، پاسخ دهند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (نمودارها، اندازه‌های گرایش به مرکز و اندازه‌های پراکندگی) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون خطی و تحلیل مسیر) استفاده شد. نتایج نشان داد بین وابستگی به موبایل، فضای صمیمیت شکل گرفته از طریق موبایل، روابط احساسی، مورد پذیرش قرار گرفتن، احساس رضایت، تعاملات اجتماعی مجازی با ارزش‌های خانواده رابطه معنادار و معکوس وجود دارد. اما بین بحث و مناظره (در گروه‌های اینترنتی) و آگاهی خانواده از نحوه استفاده از موبایل با ارزش‌های خانواده رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد مؤلفه‌های فضای صمیمیت (-۰.۱۳۳)، بحث و مناظره (۰.۲۴۹)، مورد پذیرش قرار گرفتن (-۰.۱۳۵)، احساس رضایت (-۰.۴۷۸)، آگاهی خانواده از نحوه استفاده از موبایل (۰.۳۸۶) و تعاملات اجتماعی مجازی (-۰.۲۲۵)، جمعاً ۵۶ درصد از تغییرات ارزش‌های خانواده را تبیین می‌کنند.

واژگان کلیدی: رسانه‌های ارتباط جمعی، تلفن همراه (موبایل)، ارزش‌های خانواده.

¹ mirarab.m@gmail.com

² m.mansouri.r@gmail.com

رابطه قلدری مجازی با راهبردهای یادگیری دانش آموزان پایه ششم ابتدایی در

پاندومی کرونا

فاطمه عبدپور^۱، سپیده کوهی سوق^۲، افضل اکبری بلوطبنگان^{۳*}

چکیده

همه گیری ویروس کرونا سبب آن شد تا متخصصان به روش های آموزش برخط (آنلاین) و از راه دور رو بیاورند. یکی از معضلاتی که در آموزش برخط (آنلاین) وجود داشته، قلدری در فضای مجازی است. از این رو هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه قلدری مجازی با راهبردهای یادگیری دانش آموزان پایه ششم ابتدایی در پاندومی کرونا بود. طرح پژوهش حاضر توصیفی و از نوع مطالعات همبستگی بود. برای این منظور، تعداد ۱۵۰ دانش آموز پایه ششم ابتدایی شهر یاسوج به روش نمونه گیری در دسترس، انتخاب و پرسش نامه قلدری مجازی و راهبردهای یادگیری را به صورت مجازی تکمیل کردند. برای تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی و استنباطی با کمک نرم افزار SPSSv22 استفاده شد. یافته های پژوهش نشان داد بین قلدری مجازی (۰/۴۸- $r=$)، قلدری کلامی مجازی (۰/۴۸- $r=$)، پنهان کردن هویت (۰/۴۳- $r=$) و جعل سایبری (۰/۳۳- $r=$) با راهبردهای یادگیری رابطه منفی و معنی داری وجود دارد (۰/۰۱< p). همچنین نتایج رگرسیون نشان داد که ۲۹ درصد از واریانس راهبردهای یادگیری به وسیله مؤلفه های قلدری مجازی تبیین شد. در نهایت نتایج این پژوهش نشان داد قلدری مجازی و مؤلفه های آن از مهم ترین آسیب های اجتماعی هستند که در راهبردهای یادگیری دانش آموزان نقش داشته و باعث کاهش عملکرد تحصیلی در آنها می شود، لذا آگاهی معلمان، والدین و سایر متخصصان حوزه تعلیم و تربیت از قلدری مجازی و روش های کنترل و پیشگیری آن می تواند در افزایش راهبردهای یادگیری دانش آموزان کمک کننده باشد.

واژگان کلیدی: قلدری مجازی، جعل سایبری، پنهان کردن هویت، راهبردهای یادگیری، دانش آموزان پایه ششم.

^۱ کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی، گروه روان شناسی دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

^۲ کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی، گروه روان شناسی دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

^۳ دکتری روان شناسی تربیتی، گروه روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران. (نویسنده

مسئول) akbariafzal1369@gmail.com

نیازسنجی آموزشی و رسانه‌های سوادآموزان در آموزش مجازی: مقاله مروری

بهرروز رجائی^{۱*}، ناصر عباسی^۲، جعفر سلیمی^۳

چکیده

امروزه، مبارزه با بی‌سوادی، یکی از شاخص‌های رشد در میان جوامع، محسوب می‌شود. حال در شرایط همه‌گیری (اپیدمی) کرونا و فراگیرشدن آموزش‌های مجازی، گروهی که به شدت تحت تأثیر قرار گرفته‌اند، سوادآموزان هستند. بنابراین توجه به نیازهای سوادآموزان در دوران آموزش مجازی از اهمیتی مضاعف برخوردار است؛ چرا که سوادآموزان علاوه بر نیازهای آموزشی، نیازمند آمادگی اولیه و برخورداری از حداقل سواد رسانه‌ای برای بهره‌مندی از آموزش‌ها می‌باشند. پژوهش حاضر قصد دارد نیازهای آموزشی و رسانه‌ای سوادآموزان را واکاوی نماید. روش پژوهش مروری و به لحاظ شیوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع کتابخانه‌ای است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در بُعد نیازهای آموزشی، سوادآموزان نیازهایی چون: نیازهای اساسی زندگی، نیازهای علمی و فرهنگی، نیازهای معنوی، نیازهای بهداشتی-درمانی و نیازهای یادگیری دارند. همچنین در بُعد رسانه‌ای، نیازهای زیرساختی، نیازهای علمی و نیازهای یادگیری از جمله مهم‌ترین نیازهای سوادآموزان در دوران آموزش مجازی محسوب می‌شوند. بنابراین ارائه محتوای تعاملی کارآمد و مستمر و فراهم نمودن زیرساخت‌های لازم از جمله دسترسی آسان به اینترنت و ایجاد پلتفرم مخصوص سوادآموزان برای آموزش‌های مجازی سوادآموزان در کشور، امری انکارناپذیر است.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، سوادآموزی، سواد رسانه‌ای، نیاز آموزشی.

^۱ کارشناسی ارشد حقوق خصوص، زنجان، ایران (نویسنده مسئول) shahrvandzanjan@gmail.com

^۲ دکتری زبان‌شناسی همگانی، زنجان، ایران

^۳ کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، زنجان، ایران

چگونه توانستیم باتکنیک نیلوفر آبی و استفاده از تکنیک هوش اخلاقی بد اخلاقی

فائزه رو کاهش دهم

اعظم آقاسی^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر تکنیک شکوفه‌های نیلوفر آبی بر کاهش سرکشی و گستاخی دانش‌آموز پایه دوازدهم (متوسطه دوم) انجام شده است. سرکشی و گستاخی نوعی رفتاری است که با رک‌گویی متفاوت بوده و یکی از مشکلات دانش‌آموزان دختر در برقراری رابطه با دیگران است. تحقیقات نشان می‌دهد که می‌توان به کمک این تکنیک، مهارت‌های ده‌گانه زندگی را مدیریت نمود و فقط برای مسیر شغلی کاربرد ندارد. بین تکنیک شکوفه نیلوفر آبی و مهار سرکشی، گستاخی و عصبانیت رابطه معناداری وجود دارد. در روش جمع‌آوری داده‌ها از مشاهده، مصاحبه پرسش‌نامه و آزمون پرخاشگری استفاده شد. نتایج یافته‌ها نشان داد که آموزش این تکنیک به صورت کارگاهی و فردی آموزش خانواده باعث افزایش سازگاری در دانش‌آموزان دارای عزت نفس پایین، اختلالات هیجانی و رفتاری هم می‌شود. آموزش دروس با محتوای مهارت‌های زندگی از دوران ابتدایی می‌تواند بر کاهش این رفتارها و فرهنگ‌خشن در دانش‌آموزان تأثیر مثبت داشته باشد. و در نهایت موجب افزایش کیفیت‌بخشی به زندگی، ایجاد ارتباط مؤثر، تعامل با خانواده و اجتماع در سال‌های بعد نیز شود.

واژگان کلیدی: تکنیک نیلوفر آبی، سرکشی و گستاخی، فائزه، اختلالات هیجانی و رفتاری.

^۱ کارشناسی روان‌شناسی عمومی، دبیر روان‌شناسی و مشاور نام واحد آموزش مجتمع دوره اول و دوم غیردولتی دخترانه سما منطقه آموزشی: تنکابن azamaghasi59@gamila.com

پیش‌بینی استرس، افسردگی و اضطراب بر اساس جو مدرسه در دانش‌آموزان متوسطه اول شهر اشرینان

وحید خاکیان^۱

چکیده

هدف این پژوهش پیش‌بینی استرس، افسردگی و اضطراب در دانش‌آموزان پسر پایه سوم دوره اول متوسطه شهر اشرینان بر اساس جو مدرسه است. بر اساس قاعده تاباچنیک و فیدل (۲۰۱۳) تعداد ۱۰۶ نفر به عنوان گروه نمونه به طور تصادفی در دو مرحله انتخاب شدند و به پرسش‌نامه استاندارد سنجش جو مدرسه هالپین و کرافت گه بر اساس مقیاس استرس، افسردگی و اضطراب (DASS-21) که توسط لایبوند در سال (۱۹۹۵) طراحی شده است، پاسخ دادند. در بخش توصیفی به منظور تحلیل اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه مورد مطالعه و تحلیل داده‌های آماری از شاخص‌های نظیر میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد استفاده گردید. در بخش استنباطی، به منظور تجزیه و تحلیل فرضیات پژوهش و تبیین نوع رابطه و بررسی میزان تأثیرگذاری، تبیین و پیش‌بینی میزان تغییرات متغیرهای مستقل و وابسته بر یکدیگر از نرم‌افزار SPSS۲۲ استفاده شد. در ضمن، برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد که بر اساس نتایج این پژوهش مشخص شد که، جو مدرسه و ابعاد آن با استرس، افسردگی و اضطراب دانش‌آموزان رابطه دارد؛ و همچنین به وسیله ابعاد جو مدرسه می‌توان استرس، افسردگی و اضطراب دانش‌آموزان را تبیین و پیش‌بینی کرد. که با توجه به نتایج حاصله پیشنهاد می‌شود معلمان و سایر دست‌اندرکاران نظام تعلیم و تربیت، کلاس‌هایی را برای دانش‌آموزان جهت آموزش و معرفی راهبردهای دوست‌یابی، مقابله با خشم، مقابله با احساس شکست و یأس، مقابله با احساس تنهایی و شیوه‌های مناسب ابراز وجود و ابراز عواطف و احساسات در دستور کار قرار دهند.

واژگان کلیدی: اضطراب، افسردگی، استرس، جو مدرسه.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، مدیریت آموزشگاه رسالت آموزش و پرورش منطقه اشرینان

www.alone65vahid@gmail.com

تهدید ویروس کرونا (کووید ۱۹) فرصتی برای توانمندسازی دانش آموزان استثنایی، در به کارگیری فناوری اطلاعات در فضای مجازی و آموزش برخط (آنلاین)

حسین نقوی شاهکوئی^۱، زهرا کمشی کمر^۲

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، توانمندسازی دانش آموزان در به کارگیری فناوری اطلاعات در فضای مجازی و آموزش آنلاین در شرایط شیوع کروناویروس است. مشاهدات مجازی، مصاحبه‌ها و پرسش‌نامه‌های برخط (آنلاین) در سه سطح دانش آموزان، اولیا و همکاران، ابزارهای گردآوری اطلاعات در این تحقیق هستند. نتایج پژوهش بیانگر نگاه مثبت دانش آموزان، اولیا و همکاران به آموزش برخط (آنلاین) در شرایط کروناویروس نسبت به ابتدای شیوع این ویروس است. توانمندی دانش آموزان در به کارگیری گوشی همراه و حضور در کلاس برخط (آنلاین)، ایجاد روابط صمیمی بین دانش آموزان و معلمان کلاس و همکلاسی‌ها و اولیا، افزایش مشارکت و ایجاد رقابت سالم در بین دانش آموزان در کلاس برخط (آنلاین)، درک شرایط اقتصادی خانواده توسط فرزندان، استفاده از تنوع روش‌های تدریس، امکان ذخیره‌سازی فایل‌ها و فیلم برای دانش آموزان نیازهای ویژه با هدف تثبیت یادگیری از جمله نتایج این پژوهش است.

واژگان کلیدی: تهدید، کروناویروس، توانمندسازی، فناوری اطلاعات، فضای مجازی، آموزش برخط (آنلاین)، نیازهای ویژه.

^۱ اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان، مدیریت آموزش و پرورش استثنایی گلستان zkomshikamar@gmail.com

^۲ کارشناسی مدیریت آموزشی، مدیر آموزشگاه استثنایی شهید علی اکبر گوکلانی علی‌آباد کتول

zkomshikamar@gmail.com

تحلیل و ارزیابی اضطراب، افسردگی و پرخاشگری در دانش آموزان یتیم و غیر یتیم

شهرستان خنداب

روح اله اکبریان^۱

چکیده

خانواده مهم ترین رکن در رفتار آدمی و تکوین شخصیت انسان ها است. هریک از اعضای یک خانواده نیازها، دغدغه ها و نگرانی های منحصر به فرد خود را دارد و درک این موضوعات توسط سایر اعضا بدون قضاوت کردن و دریافت حمایت از سوی آن ها، علاوه بر کمک به رفع مشکلات، برای بهبود شرایط روحی فرد بسیار مفید است و منجر به تقویت روابط خانوادگی می شود. هدف از پژوهش حاضر مقایسه اضطراب، افسردگی و پرخاشگری دانش آموزان دختر و پسر مقطع ابتدایی دارا و فاقد پدر در شهر خنداب در سال ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ است. حجم نمونه ۱۰۰ دانش آموز مقطع ابتدایی که به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند، ابزار پژوهش از نوع علی - مقایسه ای بود که داده ها با استفاده از آزمون T گروه های مستقل تجزیه و تحلیل شدند. بر این اساس نتایج به دست آمده نشان داد که میزان اضطراب افسردگی و پرخاشگری دانش آموزان محروم از پدر به طور معنی داری بیشتر از دانش آموزان دارای پدر بود.

واژگان کلیدی: اضطراب، افسردگی، دانش آموزان، خنداب.

^۱ مدیر آموزشگاه شیخ کلینی جوشیروان، شهرستان خنداب، استان مرکزی rakbaryan@gmail.com

بررسی چالش‌ها و فرصت‌های نظام آموزش عالی با رویکرد بین‌المللی‌شدن در آموزش عالی با اصول تعلیم و تربیت در دانشگاه‌های ایران با مدل اقتصادسنجی

مهتاب عشقی عراقی^۱

چکیده

مهم‌ترین زمینه‌ها و اهداف بین‌المللی‌شدن در آموزش عالی، قرارگرفتن دانش در فضای سایبر و حذف زمان و فاصله به عنوان موانع دانش و ارتباطات؛ سهولت جابه‌جایی استادان و دانشجویان و برگزاری روزافزون کنفرانس‌های بین‌المللی؛ افزایش تشکلهای و شبکه‌های ارتباطی میان دانشگاه‌ها؛ افزایش فعالیت گروهی در تحقیقات و انتشار کتاب‌ها و مقالات؛ دعوت از استادان خارجی و حضور آنها در دانشگاه‌ها برای ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت به دانشجویان داخلی، استانداردشدن عناصر آموزشی و پژوهشی در آموزش عالی. تحقیق حاضر از نظر طبقه‌بندی بر مبنای هدف، نوعی تحقیق کاربردی محسوب می‌شود. تحقیق حاضر بر مبنای طبقه‌بندی تحقیقات بر اساس روش و ماهیت، تحقیقی همبستگی محسوب می‌گردد. در این تحقیق برآورد و تخمین‌های آماری مدل‌ها و تأثیرات کلیه متغیرها با استفاده از نرم‌افزار Eviews صورت می‌گیرد. در این راستا در تحقیق پیش‌رو سعی شده با یک مدل اقتصادسنجی با استفاده از داده‌های مقطعی سری زمانی تأثیر زمینه‌های بین‌المللی‌شدن در آموزش عالی نظیر (مشارکت فعال و همکاری‌های بین‌المللی، فعالیت‌های پژوهشی و دفتر ارتباطات بین‌المللی، بین‌المللی‌کردن برنامه‌های آموزشی و درسی) بر بین‌المللی‌شدن در آموزش عالی و با اصول تعلیم و تربیت در دانشگاه‌های ایران را در ۳۰ دانشگاه بین‌المللی در یک دوره ۳ساله ۱۳۹۹-۱۳۹۶ مورد بررسی قرار داد. نتایج حاکی از آن است که تأثیر هر سه متغیر توضیحی با بین‌المللی‌شدن در آموزش عالی و با اصول تعلیم و تربیت در دانشگاه‌های ایران رابطه معنی‌دار و مثبتی دارد و در میان متغیرهای توضیحی، متغیر افزایش تشکلهای و شبکه‌های ارتباطی میان دانشگاه‌ها در سطح ۵ درصد و متغیرهای استانداردشدن عناصر آموزشی و پژوهشی در آموزش عالی در سطح ۱۰ درصد معنی‌دار هستند. معنی‌داری کل مدل با توجه با $F= ۲/۲۸$ ، $R^2 = ۰/۸۲$ ، $D.W = ۱/۸۲$ تأثیر قابل ملاحظه‌ای را داشته است.

واژگان کلیدی: مشارکت فعال، همکاری‌های بین‌المللی، فعالیت‌های پژوهشی، دفتر ارتباطات بین‌المللی، برنامه‌ریزی درسی، تعلیم و تربیت.

^۱ مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی استان مرکزی Ostad.eshghiaraghi@yahoo.com

واکاوی جایگاه قوانین و سنن الهی در تربیت دینی نسل جوان در عصر جدید

محمد عترت دوست^۱

چکیده

بررسی جایگاه قوانین و سنن الهی در تربیت دینی انسان‌ها در جوامع اسلامی از جمله مسائل مهم و قابل توجه عالمان و اندیشمندان اسلامی است. در این میان، مسأله مهم‌تر و ضروری‌تر، توجه به تربیت دینی نسل جوان در عصر جدید است. یکی از اقتضات عصر جدید، گسترش فضای مجازی و فعالیت بسیار نسل جوان در این فضا و دوری از جلسات و محافل مذهبی و تربیتی سنتی است. لذا ضروری است که به مسأله تربیت دینی نسل جوان در فضای مجازی، توجه ویژه‌ای داشته باشیم. به همین منظور در این مقاله به واکاوی جایگاه قوانین و سنن الهی در تربیت دینی نسل جوان در عصر جدید پرداخته و پس از تبیین مفاهیم نظری تحقیق، چگونگی استفاده از این قوانین و سنن را به‌ویژه در بستر فضای مجازی تحلیل و تبیین نموده‌ایم.

واژگان کلیدی: سنن الهی، تربیت، تربیت دینی، نسل جوان، عصر جدید.

¹ etratdoost@sru.ac.ir

بررسی روش‌های آموزش استفاده از شبکه شاد به دانش آموزان

فایزه حسینی*^۱، احمد ابوحمزه^۲

چکیده

آموزش و پرورش با راه‌اندازی شبکه آموزش شاد در دوره‌ای که ویروس کرونا آموزش حضوری را مختل کرد، خود را با چالشی بزرگ مواجه کرد که یکی از آنها محرومیت‌های ناشی از عدم دسترسی به اینترنت و گوشی‌های هوشمند و عدم توانایی دانش‌آموزان در استفاده درست از آموزش‌های مجازی بود. با توجه به اهمیت سواد تکنولوژیک دانش‌آموزان و فراهم‌نمودن این امکان برای آنان، هدف اصلی این پژوهش، آموزش دانش‌آموزانم برای ارتقای کار با شبکه آموزشی شاد بود. روش انجام این پژوهش، روش آموزش پژوهی و روش گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه و مشاهده است. پس از شناسایی عوامل ایجادکننده مشکل مدنظر، به شناسایی راه‌حل‌های موجود پرداختیم و در ادامه با اجرای راه‌حل‌های ارائه شده و پیگیری‌هایی که از طریق مدرسه و تماس با والدین دانش‌آموزان انجام دادم متوجه این موضوع شدم که مشکلات مدنظر کاهش چشمگیری پیدا کرد و دانش‌آموزم قادر بود بسیاری از مشکلاتی که پیش از انجام این روش‌ها، با آن‌ها درگیر بود را پشت سر بگذارد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که هرچند آموزش برخط (آنلاین) یک نیاز آنی در فرایند یادگیری و یاددهی بوده و دارای فواید زیادی است لکن پیشنهاد راهکارهای اجرایی برای رفع آسیب‌ها و چالش‌های حاصل از آن می‌تواند زیربنای روشی غنی برای آموزش در دوران بیماری کرونا و پساکرونا ایجاد نماید.

واژگان کلیدی: آموزش، سواد تکنولوژیک، شبکه شاد، کرونا.

^۱ مهارت‌آموز دوره چهارم دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهرری (نویسنده مسئول)

faezehhosseini340@gmail.com

^۲ استادیار گروه علوم انسانی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهرری، ابوhamzeh@cfu.ac.ir و

a.abohamzeh@yahoo.com

افزایش انگیزه و نشاط در آموزش در مقطع ابتدایی

فرزانه باقری همبری*^۱، احمد ابوحمزه^۲

چکیده

انگیزش تحصیلی از عوامل اصلی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، علی‌رغم وجود استعداد ذاتی و دستاوردهای تحصیلی قابل توجه دانش آموز است. انگیزه دانش آموز و میزان علاقه او یادگیری در سنین مختلف و مقاطع تحصیلی، نقش قابل توجهی در نگرش دانش آموز و پیشرفت تحصیلی او دارد. به ویژه در پایه‌های ابتدایی که اولین نگرش‌ها، اندیشه‌ها، رفتارها، علایق و... در دانش آموز شکل می‌گیرد، این موضوع از حساسیت بیشتری برخوردار بوده و لذا توجه بیشتری می‌طلبد. هدف این پژوهش ایجاد انگیزه و نشاط در آموزش است. این پژوهش به صورت توصیفی و از طریق آموزش پژوهی صورت خواهد گرفت. برای گردآوری اطلاعات از منابع کتابخانه‌ای، مصاحبه و نیز مشاهده رفتار دانش آموز در کلاس درس توسط معلم استفاده خواهد شد. در اوایل سال تحصیلی متوجه بی‌انگیزگی و بی‌علاقگی یکی از دانش آموزانم در امر تحصیل شدم. از آنجا که کلاس‌ها نیز به صورت مجازی بود، عدم نظارت مستقیم بر او، کار حل مسأله را برایم مشکل می‌کرد. اما با توجه به اهمیتی که این مسأله برایم داشت و دل‌نگرانی در مورد آینده زندگی دانش آموزانم تصمیم گرفتم با اتخاذ تصمیمات درست و ریشه‌یابی دلایل ایجادکننده این مشکل، آن را به شیوه‌ای درست حل نمایم. از این راه‌حل‌های متنوع را با توجه به مجازی بودن کلاس‌ها در پیش گرفتم و با اجرای آن‌ها مشاهده نمودم که میزان انگیزه و علاقه دانش آموز به تحصیل افزایش یافته و نمرات و عملکرد او بهبود قابل توجهی یافته است.

واژگان کلیدی: دانش آموز، انگیزش، نشاط، پیشرفت تحصیلی، مقطع ابتدایی.

^۱ مهارت‌آموز دوره چهارم دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهری (نویسنده مسئول)

Farzanehbagherihm@gmail.com

^۲ استادیار گروه علوم انسانی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهری، a.abohamzeh@yahoo.com

آشنایی با فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی فضای مجازی در آموزش

امید رحیمی بابا احمدی^۱

چکیده

اخلاق، رفتار و فعالیت‌هایی که در سنین کودکی و به‌خصوص در زمان ابتدایی وجود دارند، نقش بسزایی در شکل‌گرفتن زندگی آدمی در آینده ایفا می‌کنند. کودکان ما همانند درختانی هستند که اگر به درستی محافظت شوند، می‌توانیم در آینده نزدیک شاهد ثمره‌دیدن آنها باشیم. زندگی امروزی به موضوعی چندبعدی تبدیل شده است و فضای مجازی در این زندگی کاربرد فراوانی دارد؛ همانطور که کاشت، داشت و برداشت هر محصولی قاعده و قانون خاص خود را دارد، آدمی هم با هر موضوعی که ارتباط برقرار کند، باید قاعده و قانون آن را به درستی رعایت کند. حال ممکن است این موضوع، ارتباط با دوستان، همسایه‌ها و... باشد و یا اینکه آشنایی با دنیایی جدید و مبهم... امروزه فضای مجازی به عنوان بخشی جدانشدنی از زندگی انسان‌ها قرار گرفته است و می‌توان گفت که تا حدودی جایگاه زندگی اصلی آدمی را هم تصرف کرده است. همیشه در بحث استفاده از فضای مجازی به دو موضوع مهم یعنی تهدیدها و فرصت‌ها اشاره شده است. اما! آیا فضای مجازی مفید است؟ آیا مضر است؟ در پژوهش حاضر قصد داریم که ابتدا آشنایی با مبحث فضای مجازی و ارتباط با کودکان را داشته باشیم و بعد به صورت اختصاصی به سؤالات پرسیده شده در مباحث قبل پاسخ دهیم. امروزه متأسفانه استفاده کاملاً درستی از فضای مجازی صورت نمی‌گیرد و ما، در خیلی از اوقات به صورت ناخواسته گرفتار آن می‌شویم. این فضا به قدری با زندگی ما رابطه خوبی پیدا کرده و به اندازه‌ای مهربان است که به راحتی جایگاه خود را در زندگی، قلب و بازی‌های کودکان پیدا کرده و متأسفانه علاوه بر اینکه می‌تواند در مواردی مفید باشد، خیلی از ضررها را به دنبال خود دارد. مهم‌ترین ویژگی‌های خوب فضای مجازی را می‌توان دسترسی به محتوا، یادگیری از دور، دسترسی به محتوای کتابخانه‌ها و... دانست. و از مهم‌ترین ضررها می‌توان به گوشه‌گیری، انزوا، پرخاشگری، تغییر در رفتار و فرهنگ و... اشاره کرد که در ادامه دقیقاً به آنها می‌پردازیم. هدف دیگر این پژوهش، آگاه کردن خانواده‌ها از شیوه‌های صحیح استفاده از فضای مجازی و راهنمایی درست آنها است تا اینکه بتوانیم همه با هم برای

^۱ آموزش ابتدایی omid.rahimi.9600@gmail.com

جلوگیری از اعتیاد به فضای مجازی و کشوری سالم تلاش کنیم؛ و در نهایت درباره میزان استفاده قانونی صحبت خواهیم کرد. به نظر شما فضای مجازی چیست؟ تا چه اندازه‌ای با آن آشنایی دارید؟ آیا فضای مجازی فقط همین اینترنت است؟ شما تا چه اندازه‌ای برای انجام کارها از این فضا استفاده می‌کنید؟ و....

واژگان کلیدی: آموزش، تهدید، فرصت، فضای مجازی، اینترنت، آسیب.

مداخله برنامه‌ریزی تربیتی دینی بر بهزیستی معنوی و تاب‌آوری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه در زیست‌بوم جدید

فاطمه صادقیان^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مداخله برنامه‌ریزی تربیتی بر بهزیستی معنوی و تاب‌آوری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه ناحیه ۴ اصفهان در زیست‌بوم جدید صورت پذیرفت. روش پژوهش در این پژوهش، نیمه‌آزمایشی بوده و مقیاس سنجش پرسش‌نامه بهزیستی معنوی (گل پرور، دارایی و خیاطان، ۱۳۹۳) و پرسش‌نامه تاب‌آوری کونور و دیویدسون (۲۰۰۳) است. جامعه تحقیق کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ ناحیه ۴ اصفهان بودند. روش نمونه‌گیری در دسترس بود که به طور تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه تعداد ۳۰ نفر قرار گرفتند. پروتکل مداخله‌ای برنامه‌ریزی تربیتی دینی برای گروه آزمایش اجرا شد و برای گروه گواه این مداخله صورت نگرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج یافته‌ها در این پژوهش نشان داد که برنامه‌ریزی تربیتی مبتنی بر آموزش‌های دینی تأثیر معناداری بر بهزیستی معنوی و تاب‌آوری دانش‌آموزان داشته است ($p < 0/05$) و ($p < 0/01$).
واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی تربیتی دینی، بهزیستی معنوی، تاب‌آوری، زیست‌بوم جدید.

^۱ کارشناسی‌ارشد مشاوره، مشاور آموزش و پرورش، ناحیه ۴ اصفهان، sadeghian.fatemeh286@gmail.com

بررسی و تحلیل ایجاد علاقه و انگیزه به درس ریاضی در فضای مجازی

کبری بوربور*^۱، احمد ابوحمزه^۲

چکیده

پژوهشی که پیش رو دارید، برای ایجاد علاقه و انگیزه در دانش‌آموزان نسبت به درس ریاضی در فضای مجازی تهیه شده است. برای انجام این پژوهش دانش‌آموزان پایه چهارم دبستان را به عنوان جامعه آماری در نظر گرفتیم. هدف اصلی این پژوهش، ایجاد انگیزه و علاقه در دانش‌آموزی است که با مشکلاتی در آموزش مجازی روبرو خواهد بود. مشکلاتی که ایجاد می‌شود می‌تواند دلایل متفاوتی داشته باشد. ممکن است ناشی از استرس و عدم اعتماد به نفس یا آموزش نامناسب باشد که نتیجه آن باعث ضعف در ارزشیابی‌ها و افت تحصیلی می‌شود. برای بهبود شرایط به‌وجودآمده در کلاس مجازی درس ریاضی، از راهکارها و روش‌های تدریس گوناگون نظیر تلفیق آموزش ریاضی با تصاویر و انیمیشن‌ها و مشارکت در تدریس مجازی استفاده نمودم تا رفته‌رفته باعث علاقه‌مندی دانش‌آموز به کلاس مجازی شاد شد.

واژگان کلیدی: ریاضی، روش‌های تدریس، علاقه، انگیزه.

^۱ مهارت‌آموز دوره چهارم دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهری (نویسنده مسئول)

kobraborbor1378@gmail.com

^۲ استادیار گروه علوم انسانی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهری،

a.abohamzeh@yahoo.com- abuhamzeh@cfu.ac.ir

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی و آموزشی در فضای مجازی

مرجان رجبی^۱

چکیده

در سال ۱۳۹۹ اتفاق جدیدی در دنیا رخ داد؛ بیماری‌ای به نام کرونا به وجود آمد که تقریباً زندگی همه انسان‌ها را در همه‌جای دنیا از شرایط عادی خارج کرد؛ از جمله روش تدریس و آموزش را از حالت حضوری به حالت غیر حضوری درآورد و تجربه جدیدی را با خود به ارمغان آورد. تا قبل از این اتفاق اولیا برای اینکه فرزندانشان را به درس خواندن وادار کنند، سعی می‌کردند آنها را از گوشی و تبلت دور کنند ولی با شرایط فعلی داستان تغییر کرده بود. حالا فقط باید با گوشی و تبلت درس می‌خوانند. کنترل اولیا کمتر شده بود و نگرانی‌ها بیشتر؛ که در این مقاله سعی بر آن شده است که تفاوت‌های آموزش‌های حضوری با غیرحضوری و نتیجه تأثیرات این روش تدریس بررسی شود. مقاله از نوع مروری تشریحی است. گردآوری اطلاعات از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و جستجو در مقالات منتشرشده است.

واژگان کلیدی: تربیت، آموزش مجازی، فضای مجازی، تدریس.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد ارتباط تصویری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

Marjan_rajabi2000@yahoo.com

جهانی‌شدن آموزش و پرورش و نقش آن در تعلیم و تربیت

ناصر رزم‌طلب^۱

چکیده

جهانی‌شدن، مفهومی است که هم به فشرده‌شدن جهان و هم به تشدید آگاهی درباره جهان به عنوان یک کل و هم وابستگی متقابل و واقعی جهان و هم به آگاهی و یکپارچگی جهان اشاره دارد. جهانی‌شدن فرایندی است که در ابعاد مختلف زندگی بشر به‌ویژه در بُعد تولید، حکومت، جامعه، دانش، فرهنگ و تعلیم و تربیت، تأثیراتی را در جامعه به جا گذاشته است. پدیده‌ای که در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انسان‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و مرزهای جغرافیایی را به حداقل کاهش می‌دهد. این پدیده، موجب ظهور فناوری‌های جدید، به‌ویژه فناوری‌های مربوط به عرصه اطلاعات و ارتباطات در جهان شده است. چالش‌های برآمده از تحولات جهانی‌شدن زمینه‌نگرشی نو به آموزش و پرورش را فراهم ساخته است. تأثیر جهانی‌شدن بر فرهنگ و هویت فرهنگی با تهدیدها و فرصت‌هایی همراه است که مناسب‌ترین شیوه برخورد با این پیامدها توجه به آموزش و پرورش و برنامه‌ریزی مناسب آموزشی است. نظام‌های آموزشی به عنوان پیشگامان توسعه باید قادر به پاسخگویی به نیازهای زمان باشند و خود را با شرایط دگرگون‌شونده جهانی سازگار نمایند.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، تعلیم و تربیت، آموزش و پرورش، دانش، تحول.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه محقق اردبیلی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، اردبیل، ایران

The relationship between Iranian EFL teachers' leadership, empowerment and their critical thinking

Mahboobeh Ghasemi¹

Abstract

This research attempted to assess the relationship between Iranian EFL teacher leadership, empowerment and their critical thinking. Participants of this study were Iranian EFL teachers filling out three questionnaires (n=377). This instrument used in this study were Inventory practice leadership Questionnaire (LPI), School Participant Empowerment Scale (SPES), and Critical thinking Disposition Assessment Questionnaire (CTDA). LPI was defined by Kouzes and Posner (2003) in five categories as: modeling the way, inspiring a share vision, challenging the process, encouraging the heart, and enabling others to act. Six factors of SPES were introduced by Rienhart and Short (1992) as: decision making, professional growth, status, impact, and autonomy, and three components of CTDA was defined by Ricketts (2003) as: engagement, maturity, and innovativeness. The results indicated that significant correlation was found between total teacher leadership, total empowerment, critical thinking, and their components. Linear regression model indicated that teacher leadership predicted empowerment and critical thinking, too.

Key words: Teacher leadership, empowerment, critical thinking

¹ English Teacher in Tabadkan Education system, Mashhad, Iran
mahboobeh.qasemi@gmail.com

بررسی اهمیت کسب دیدگاه اجتماعی (SPT) در مداس

علی قیومی نائینی^۱

چکیده

هدف این مقاله مرور پژوهش‌های صورت پذیرفته در خصوص کسب دیدگاه اجتماعی به خصوص در محیط‌های آموزشی شامل مدارس، دانشگاه‌ها و سایر مؤسسات آموزشی در دنیا است. بدین منظور ابتدا تعاریف مختلف و کارکردهای مختلف در خصوص کسب دیدگاه اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت و سپس نظرات مختلف اندیشمندان روان‌شناسی اجتماعی در خصوص اهمیت کسب دیدگاه اجتماعی در محیط‌های آموزشی به تحلیل و بررسی خواهیم پرداخت. در این نوشتار همچنین در خصوص اهمیت کسب دیدگاه اجتماعی معلمان و تأثیر آن در نگرش معلمان خواهیم پرداخت. در پایان مروری به مطالعات در خصوص تأثیر آموزش کسب دیدگاه اجتماعی در ارتباط با افزایش یادگیری دانش‌آموزان، اعتماد اجتماعی و تفکر اجتماعی دانش‌آموزان خواهیم داشت. **واژگان کلیدی:** دیدگاه اجتماعی، روان‌شناسی اجتماعی، معلمان.

¹ aghami@gmail.com

آینده پژوهی تربیت

عبدالصمد زاهدی^۱

چکیده

نظام آموزش و پرورش و به عبارت بهتر تعلیم و تربیت، به طور بالقوه یکی از محوری ترین و تعیین کننده ترین نهادهای اجتماعی در تحقق توسعه کشور به حساب می آید. یکی از اساسی ترین وظایف هر نظام تربیتی ارائه تصاویری روشن از انسان مطلوب است و گویاترین شاهد بر ضرورت وجود یک نظام آموزشی، توجه به آینده ها است. هدف از مقاله حاضر، معرفی رویکرد آینده پژوهی تربیت در ساختار آموزش و پرورش می باشد. به دلیل سیاست گذاری و برنامه ریزی های آینده نگرانه در آموزش و پرورش با در نظر گرفتن ابعاد مختلف تربیت و همچنین پیش بینی هوشمندانه مسائل و چالش ها و تهدیدات پیش رو، امری ضروری است. این مقاله با روش توصیفی و تحلیلی صورت گرفته و از مطالعات و تحقیقات پیشین صاحب نظران و پژوهشگران استفاده شده است و نگارنده توانسته است به نظرات و مطالب جدیدتری دست یابد. نتایج به دست آمده بیانگر آن است که آینده پژوهی تربیت رویکردی است که در برنامه ریزی درسی تعلیم و تربیت نوین لازم و ضروری است و باید نگرش معلمان، مدیران و حتی دانش آموزان در دوره های تحصیلی و والدین نسبت به تحولات در آینده عوض شود و برنامه درسی و مطالب را طوری تدوین نمایند که دانش آموزان با تفکر خلاق به بار آیند و پیش بینی های لازم را برای تغییر در آینده مهیا نمایند و پژوهش محورانه جهت رفع مشکلات آینده عمل نمایند و آینده پژوهی جزء لاینفک برنامه های اجرایی مدارس باشد.

واژگان کلیدی: آینده پژوهی، تعلیم و تربیت، مهارت های تربیتی.

^۱ هنرآموز هنرستان کشاورزی شهید دکتر رنجبر، آموزش و پرورش شهرستان داراب، استان فارس، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

فاطمه بیگ محمدی^۱

چکیده

موضوع چالش‌ها و آسیب‌های فضای مجازی موضوعی است که در رابطه با آن پژوهش‌های زیادی نگارش می‌شود. همچنین در رابطه با موضوع فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی و بررسی روابط و تأثیرات آنها بر روی هم نیز جای بسی تأمل است. پژوهشگران در رشته علوم تربیتی همواره بررسی‌های علمی و پژوهشی خود را در این رابطه در معرض مخاطبان این رشته قرار داده‌اند. در مقاله حاضر نیز تلاش شده است که این موضوع بیشتر و دقیق‌تر بسط داده شود. اگرچه عمده تحقیقات انجام‌یافته مرتبط، به چگونگی رابطه در این مقوله پرداخته‌اند، اما مطالعات محدودی به بررسی متغیرهای همبسته با آن اختصاص یافته‌اند که اساس ارائه یک رویکرد پیشگیرانه و مداخله‌ای مؤثر است، به‌ویژه آنکه شکل پژوهشگری در رابطه با چالش‌ها و آسیب‌های فضای مجازی و ماهیت آن در سال‌های اخیر تغییر یافته است. اکثر محققان توافق دارند که مبحث چالش‌ها و آسیب‌های فضای مجازی و رابطه آن با فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی از مهم‌ترین مسائل مورد انتظار در جامعه پژوهشی است.

روش پژوهش به صورت کتابخانه‌ای و فیش‌برداری و استفاده از منابع نظری و تئوری درباره چالش‌ها و آسیب‌های فضای مجازی و فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی بوده است یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که فاکتورهای مورد بحث ارتباط عمیق و غیر قابل اجتنابی با هم دارند و رابطه معناداری بین داده‌های پژوهش وجود دارد.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده می‌توان گفت نظرات پژوهشگران رشته علوم تربیتی پیرامون مقوله‌های ارائه شده در این رابطه کاملاً صحیح و مبتنی بر واقعیت است. از این رو پیشنهاد می‌شود مباحث چالش‌ها و آسیب‌های فضای مجازی و فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در مراکز آموزش عالی و تحصیلات تکمیلی مطرح گردد؛ و نتایج تحقیقات به صورت پروپوزال‌های نظری ارائه گردد.

واژگان کلیدی: آسیب‌های اجتماعی، تهدید، فرصت، فضای مجازی.

^۱ آموزش و پرورش ناحیه ۲ استان قم، دبستان دخترانه بقیه الله afbm.457@gmail.com

فضای مجازی و تغییر سبک زندگی خانواده‌ها

زهرا نادى^۱

چکیده

در عصر جهانی شدن و با ظهور فناوری‌های نوین ارتباطی، یک فضای مجازی در کنار فضای واقعی ایجاد شده که سهم عمده‌ای بر سبک‌ها و الگوهای زندگی روزانه جامعه داشته و به شدت تأثیرگذار بوده و افراد تحت تأثیر این فضا به سلاقی و ارزش‌های خود شکل می‌دهند. با این تفاوت که این دنیای مبهم، اما جذاب، روزبه‌روز گسترده‌تر می‌شود، اما دنیای پیرامون ما برای رشد و گسترش، لااقل زمان بیشتری نیاز دارد. اما همین گستردگی فضای مجازی سبب شده است تا در کنار تمامی کاربردها و ویژگی‌های منحصربه‌فردی که این شبکه را هر روز گسترش می‌دهد، شاهد بروز روزافزون چالش‌های متعددی نیز باشیم؛ چالش‌هایی که نه فقط در جامعه‌ای ارزشی همچون ایران، بلکه حتی در جوامع اروپایی و آمریکا نیز نگرانی‌هایی را در پی داشته است. یکی از این نگرانی‌ها اثرگذاری اینترنت، به ویژه فضاهایی نظیر شبکه‌های اجتماعی و لتاق‌های گفت‌وگو بر رفتار و روابط اجتماعی افراد جامعه و به بیان صریح‌تر تغییر سبک زندگی افراد است. لذا مقاله پیش‌رو با هدف بررسی آسیب‌های وارد بر سبک زندگی خانواده‌ها تلاش دارد راهکاری مفید در جهت پیشگیری از این آسیب را ارائه دهد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، سبک زندگی، شبکه‌های اجتماعی، فناوری‌های نوین ارتباطی.

^۱ کاردانی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان اراک

تعیین میزان پیش‌بینی تاب‌آوری بر اساس منبع کنترل، خودکارآمدی و عزت‌نفس

محمد ملکی^۱

چکیده

پژوهش حاضر به منظور تعیین میزان پیش‌بینی تاب‌آوری بر اساس منبع کنترل، خودکارآمدی و عزت‌نفس در دانش‌آموزان پسر متوسطه اول آموزش و پرورش ناحیه ۱ شهرستان سنندج در پاییز ۱۴۰۰ انجام شد. نمونه‌ای مشتمل بر ۴۱۴ نفر از دانش‌آموزان پسر متوسطه اول از میان ۶۲۴۸ نفر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای انجام پژوهش ۳۶۲ نفر باید به پرسش‌نامه‌ها پاسخ می‌دادند ولی برای افزایش تعمیم‌پذیری، حجم نمونه را به ۴۱۴ نفر افزایش دادیم. روش انجام مطالعه از نوع همبستگی است و ابزار گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسش‌نامه‌های کانر و دیویدسون، مقیاس منبع کنترل راتر، خودکارآمدی شرر و عزت‌نفس روزنبرگ می‌باشد.

داده‌ها در نرم‌افزار SPSS با استفاده از آزمون‌های رگرسیون خطی و ضریب همبستگی تحلیل شد. بر اساس نتایج به دست آمده از بین متغیرها، خودکارآمدی و عزت‌نفس معناداری و تاب‌آوری دانش‌آموزان را پیش‌بینی کردند ($P=0.001$). رابطه منبع کنترل با تاب‌آوری معنی‌دار نبود ($P=0.51$). مقدار عددی همبستگی بین خودکارآمدی و تاب‌آوری برابر با ($r=0.40$) بود که از نظر آماری هم معنادار بود ($P=0.001$). همچنین مقدار عددی همبستگی بین عزت‌نفس و تاب‌آوری برابر با ($r=0.40$) بود که از نظر آماری هم معنادار بود ($P=0.001$). نتایج تحقیقات نشان داد با توجه به ($R^2=0.25$) خودکارآمدی و عزت‌نفس ۰.۲۵ درصد واریانس متغیر تاب‌آوری را پیش‌بینی می‌کنند. با توجه به علامت منفی بتا در متغیر منبع کنترل ($Beta=-0.02$) می‌توان گفت پیش‌بینی تاب‌آوری بر اساس منبع کنترل یک رابطه معکوس با شدت منفی ۰.۰۲ است. در نتیجه منبع کنترل نمی‌تواند پیش‌بینی‌کننده تاب‌آوری در دانش‌آموزان پسر متوسطه اول باشد.

واژگان کلیدی: تاب‌آوری، منبع کنترل، خودکارآمدی، عزت‌نفس.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، کارشناس مشاور آموزش و پرورش ناحیه یک شهرستان سنندج

تأثیر جهانی‌شدن بر تعلیم و تربیت

امین بدری^۱

چکیده

یکی از تحولات دوران معاصر که اثرات شگرفی را در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر جای گذاشته، مسأله جهانی‌شدن است. عده کمی انکار می‌کنند که فرآیندهای جهانی‌شدن به طرق مهمی بر آموزش و پرورش در سراسر جهان تأثیر گذاشته است. با این حال، اصطلاح «جهانی‌شدن» نسبتاً جدید است و معنا یا ماهیت، مفهوم‌سازی و تأثیر آن اساساً در جامعه پژوهشی آموزشی مورد بحث است. راه‌های زیادی برای چارچوب‌بندی رابطه جهانی‌شدن و تعلیم و تربیت وجود دارد. محققان اغلب این موضوع را با بررسی تأثیر درک‌شده جهانی‌شدن بر آموزش و پرورش دنبال می‌کنند، زیرا در بسیاری از موارد همگرایی جهانی پیرامون سیاست‌ها، شیوه‌ها و ارزش‌های آموزشی در اوایل قرن بیست‌ویکم مشاهده شده است. به‌طور کلی، جهانی‌شدن در آموزش را نمی‌توان صرفاً مضر یا مفید توصیف کرد، بلکه به موقعیت، دیدگاه، ارزش‌ها و اولویت‌های فرد بستگی دارد. تأثیرات آموزش و پرورش و مربیان بر جهانی‌شدن نیز یکی از کانون‌های ارزشمند کاوش در تحقیق و نظریه‌پردازی است. مربیان صرفاً به جهانی‌شدن و فرآیندهای مرتبط واکنش نشان نمی‌دهند، بلکه به‌طور هدفمند با آنها تعامل دارند، زیرا دانش‌آموزان خود را برای پاسخ به چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از فرآیندهای مرتبط با جهانی‌شدن آماده می‌کنند.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، تعلیم و تربیت، نظریه جهانی‌شدن، جهانی‌شدن و تعلیم تربیت.

¹ badriamin199@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدات فضای مجازی

کشف و تبیین دلایل چت کردن جوانان از طریق پیام‌رسان‌های موبایلی

مهوش خیبری هفشجانی^۱

چکیده

پژوهش حاضر بررسی کشف و تبیین دلایل چت کردن جوانان از طریق پیام‌رسان‌های موبایلی است. جامعه آماری پژوهش جوانان در شهر تهران است که تجربه چت کردن داشته باشند. نمونه‌گیری در پژوهش حاضر مانند اکثر مطالعات کیفی با استفاده از شیوه نمونه‌گیری هدفمند انجام شد. با حجم نمونه در پژوهش به تعداد ۱۱ نفر به اشباع رسید. داده‌های زیر بعد از تحلیل محتوایی پاسخ‌ها به صورت جدول نمایه شده است که پاسخ‌های حاصل از هر شرکت‌کننده به صورت شاخص برای اطلاع از جزئیات در جدول به‌طور جداگانه ذکر شد. هدف از این فصل ارائه و تشریح یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها و داده‌های جمع‌آوری شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها در این تحقیق با شروع انجام مصاحبه‌ها و در خلال آن مفاهیم و مقوله‌های مرتبط با آنها مشخص شد و مفاهیم بعد از مشاهده و تحلیل هر ۱۱ مصاحبه مقوله‌بندی گردید. نظریه زمینه‌ای در این تحقیق برای فرآیند تحلیل داده‌ها و نیز ارائه نظریات مبتنی بر داده‌ها از آن استفاده شده است. نتایج نشان داد از نکات مثبت چت کردن عبارت است از: ۱- یادگیری و تبادل نظر در هر زمینه‌ای، ۲- اجتماعی شدن، ۳- پرشدن خلأ عاطفی روانی و روحی، ۴- همدردی با دیگران ۵- آشنایی با زندگی و مشکلات خانواده‌های دیگر و نحوه برخورد با آنها، ۶- پیدا کردن دوستانی در هر شهر جهت کسب اطلاع از مکان‌های دیدنی ۷- بالارفتن اطلاعات اینترنتی و چت ۸- تفریح و لذت بردن از مصاحبت با دیگران و در مقام مقایسه برآمدن و تأثیر نکات مثبت دیگران در کاربر، ۹- یافتن دوستان بسیار خوب و محترم که بتوان با آنها درد دل کرد، ۱۰- یافتن خانواده‌های محترم که بتوان همراه همسر با آنها در ارتباط بود، ۱۱- بالارفتن اطلاعات اجتماعی و سیاسی و روابط عمومی، ۱۲- وجود اعتماد به نفس، ۱۳- راحت‌تر بیان کردن احساسات و نظرات در شرایط مجازی و به تبع آن در محیط واقعی، ۱۴- آشناشدن با خطرات چت و دوست‌یابی، ۱۵- خود را از هر لحاظ محک‌زدن مانند اعتقادات باطنی. ریشه‌یابی نقاط منفی عبارت از مشغولیت ذهنی و تشویش افکار، افزایش فساد اخلاقی و فکری، هدر دادن زمان، بی‌هویتی عدم شناخت، ایجاد سوءتفاهم در

^۱ مدرس پردیس بحرالعلوم شهرکرد khaybari1401@gmail.com

روابط، هدف نامعلوم، راحت طلبی، رضایتمندی، موشکافی اطلاعات، افزایش سرعت ارتباطات در انجام امور شخصی، سطحی‌نگری، افزایش فساد اخلاقی و فکری، بی‌هویتی و از دست‌دادن حریم خصوصی، افزایش فساد اخلاقی و فکری، جایگزینی چت با سایر فعالیت‌ها، تلف شدن وقت، ارتباطات سریع، دوری از کانون خانواده، کاهش ارتباطات، اتلاف وقت و فاصله گرفتن از زندگی واقع است.

واژگان کلیدی: چت کردن، پیام‌رسان‌های موبایلی، محیط مجازی، نقاط ضعف، نقاط قوت.

بررسی دلای مستندات روایی «شعار فرزند کمتر، زندگی بهتر»^۱

سید عبدالرسول حسینی نودادی^۱، سید ابراهیم حسینی نودادی^۲

چکیده

در ایران طی سال‌های ۱۳۷۱_۱۳۷۵ با هدف تعیین اثربخشی برنامه‌های کنترل جمعیت و تنظیم خانواده شعار «فرزند کمتر، زندگی بهتر» مطرح گردید، طرحی کاملاً اشتباه و دارای مضرات فراوانی که تأثیرات آن بر فرهنگ و اقتصاد و سیاست جامعه اسلامی به وضوح دیده می‌شود. مطالعه حاضر یک پژوهش علمی و تفسیری از قرآن و روایات است که به منظور تعیین مستندات قرآنی-روایی این طرح در نظام مقدس اسلام است. در این پژوهش با استفاده از روش توصیفی تحلیلی به بررسی مستندات قرآنی و روایی هر دو نظریه (نظریه موافق فرزند کمتر زندگی بهتر و نظریه مخالف این شعار) پرداخته و شعار مورد نظر را تنها مستند به یک خبر واحد می‌بیند. آن خبر واحد، حکمت ۱۴۱ نهج البلاغه است که مرحوم سید رضی در مجموعه سخنان حضرت امیر(ع) به حضرت نسبت داده‌اند. در مقابل این خبر واحد، آیات قرآن و روایات دیگری وجود دارد. بنابراین نظریه موجود و شعار مذکور کاملاً مخالف با رویکرد دین مبین اسلام است.

واژگان کلیدی: قرآن، جمعیت، فرزند، ازدواج، جنین سقط‌شده.

^۱ سید عبدالرسول حسینی نودادی، دانش‌آموخته سطح ۴ مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآن حوزه علمیه و سطح ۴ عمومی حوزه علمیه sarasulhoseyni@gmail.com

^۲ سید ابراهیم حسینی نودادی، دانش‌آموخته سطح ۳ مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآن حوزه علمیه ebrahemhemat400@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی

نیلوفر عمیدی^۱

چکیده

با توسعه و گسترش تبادل اطلاعات در تمام زمینه‌ها، جهانی‌شدن و گسترش فزاینده رسانه‌های ارتباط جمعی ایجاد گردیده، و رسانه‌ها در جهت جهانی‌شدن فرهنگ یا همانندسازی گام برمی‌دارند تا آن‌جا که وسایل ارتباط جمعی نو همچون فضای مجازی، در تمامی کشورها، نقش حساس و مهمی در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی ایفا می‌نماید؛ پدیده‌ای که هر روز در حال پیشرفت بوده و ظهور فناوری‌های جدید در این زمینه، ارتباط نزدیک و انتقال سریع اطلاعات و هم‌زمان بخش‌های مختلف و وسیعی از جهان از اهمیت بسزایی برخوردار است. در همین راستا می‌توان به پیدایش پدیده‌های نویی همچون دانشگاه‌های مجازی، مدارس علمیه مجازی و استفاده از روش‌های الکترونیکی و استقبال قابل ملاحظه از آن‌ها اشاره نمود؛ از این‌رو، بررسی‌های دقیق‌تر رابطه میان فضای مجازی - به‌عنوان یک پدیده نو و فراگیر اجتماعی - با افزایش تصاعدی کاربران قابل ملاحظه است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تربیت، دانش‌آموزان.

¹ nilofarlahiji1393@gmail.com

مشارکت جامعه در مدرسه: موانع و راهکارها

یگانه میرزا ابراهیمی^{۱*}، هانیه جعفری راینی^۲، فاطمه مانی زاده^۲، بیتا مهربابیان^۲

چکیده

مدرسه بخشی از جامعه و معرف یک سیستم اجتماعی پیچیده با ویژگی‌های منحصر به فرد است. از آنجایی که مدرسه یکی از نهادهای اجتماعی مهم با امر تعلیم و تربیت است، نیازمند حمایت‌های مالی و معنوی مؤثر می‌باشد و برای ادامه حیات خود باید با محیط اطراف خود در حال تعامل باشد که به واسطه این انتظارات و با تحقق آنها عملکرد مدرسه بهینه شده و حصول به اهداف در سطوح بالای کیفیت امکان‌پذیر می‌گردد. لذا علاوه بر حضور خانواده در جریان تربیت رسمی، باید فضایی برای مشارکت جامعه از جمله مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی که در حوزه تربیت رسمی تخصص دارند، فراهم گردد. افزایش مشارکت جامعه در مدرسه موجب پویایی و افزایش کیفیت و تحقق بهتر و کامل‌تر کارکردهای نظام تربیت رسمی خواهد شد. با توجه به پیامدهای مثبت مشارکت در مدرسه این پژوهش به بررسی مشارکت جامعه در مدرسه و همچنین موانع و راهکارهای آن پرداخته است.

واژگان کلیدی: مشارکت، مدرسه، موانع، راهکارها.

^۱ گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران (نویسنده مسئول)
yegan80ebi@gmail.com

^۲ گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران

چگونه توانستیم اعتماد به نفس علی، دانش آموز کلاس چهارم ابتدایی، را بهبود

بیخشم؟

امیر همتی^۱

چکیده

این پژوهش با هدف برطرف کردن مشکل یکی از دانش‌آموزان این جانب به نام علی است که به دلیل اعتماد به نفس پایین، دارای مشکل سرزبانگی یا تأخیر در پاسخ‌گویی به سؤالات کتبی و شفاهی در کلاس بود. سایر اهداف این پژوهش عبارتند از: تقویت عزت نفس شاگردم، ترغیب شاگردم به انجام فعالیت‌های گروهی در کلاس، ایجاد حس همیاری در بین شاگردانم. مراحل اساسی که بنده برای انجام اقدام پژوهی ام طی نمودم، عبارت بودند از: گفت‌وگو با مادر شاگردم، مشاهده و ثبت رفتارهای شاگردم در کلاس، مشورت با همکاران و مطالعه منابع و مآخذ مرتبط با موضوع و مضمون این اقدام پژوهی. بعد از انجام مراحل فوق، راه‌حلی که به نظرم با اجرای آن می‌توانستم مشکل شاگردم را تقریباً حل کنم، انتخاب و آن را در کلاس و خانه آنها اجرا کردم. در واقع، این راه‌حل ارتباط نزدیکی با علایق واقعی او داشت. در نهایت، با همکاری علی و خانواده‌اش، سایر شاگردانم و همکارانم راه‌حل را در کلاس و خانه علی اجرا کردم و نتیجه مورد انتظارم را بالنسبه گرفتم و بخش عمده‌ای از مشکلات شاگردم، به ویژه در ارتباط با عدم اعتماد به نفس کافی او حل و فصل گردید و او اعتماد به نفسش را بازیافت و به‌موقع و بدون اتلاف وقت به سؤالات کتبی و شفاهی من جواب داد و فعالانه در برنامه‌های گروهی کلاس و حتی کارهای خانه شرکت نمود.

واژگان کلیدی: اعتماد به نفس، اشتیاق تحصیلی، انگیزه، دانش‌آموزان، فرآیند آموزش و یادگیری، دوره ابتدایی.

^۱ دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران - مدرس دانشگاه فرهنگیان شهید رجایی ارومیه

چالش‌های آموزش مجازی در پاندمی COVID-19

فیروزه علویان^۱

چکیده

یادگیری برخط (آنلاین)، روشی است که برای فردی کردن آموزش در نظر گرفته شده است. با این حال، در حالی که آموزش برخط (آنلاین) طیف متنوعی از دانش‌آموزان را به سمت خود جذب می‌کند، معلمان بینش مثبتی نسبت به این تنوع ندارند، زیرا اعتقاد دارند این روش مانع از پیش‌بینی نیازهای فردی دانش‌آموزان می‌شود. مطالعه حاضر به بررسی دلایل و ارزش‌هایی می‌پردازد که به نقد دوره‌های آموزش از راه دور در شرایط محدودیت‌های عفونت COVID-19 می‌پردازد. یافته‌های این مطالعه حاکی از آن است که اجرای آموزش مجازی خصوصاً در روستاها که اکثریت قریب به اتفاق دانش‌آموزان به حداقل امکانات ضروری این نوع آموزش مانند دسترسی به اینترنت، سیستم آموزشی و مسائل مالی دسترسی ندارند، نمی‌تواند نتایج مطلوبی را به همراه داشته باشد. همچنین عدم تعامل چهره به چهره با معلم و عدم جامعه‌پذیری سنتی کلاس درس از دیگر مواردی است که مورد تأکید قرار گرفته است. بر این اساس، هدف از مقاله مروری حاضر بررسی برخی آسیب‌ها و چالش‌های آموزش آنلاین در شرایط محدودیت‌های مربوط به عفونت همه‌گیر COVID-19 از دیدگاه معلمان است.

واژگان کلیدی: COVID-19، اختلال شناختی، سلامت روان، همه‌گیر.

^۱ گروه علوم پایه، دانشکده علوم، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران Alavian.firoozeh@gmail.com

چگونه توانستیم دانش آموزانم را نسبت به مخاطرات فضای مجازی آگاه سازم؟

ملیحه ارشادی^۱

چکیده

در هزاره سوم، ویژگی بديهی دنیای امروزی نفوذ اجتناب‌ناپذیر فناوری و اطلاعات توسط تکنولوژی مورد استفاده در همه جوانب زندگی انسان است. همه شاهد تولد و رشد روزافزون دنیای مجازی و شخصیت‌های سه‌بعدی هستیم که به طور روزمره در ارتباط با آن، امور زندگی را می‌گذرانیم. یکی از عرصه‌های مهم و پهنای که میزبان فناوری و دانش نو می‌باشد، آموزش و پرورش است.

این واقعیت به صورت امری مقبول و پذیرفته‌شده در اذهان والدین، مربیان، معلمان و مسئولان شکل گرفته که دانش‌آموزان ما برای رشد و ترقی باید با فناوری‌های روز دنیا همگام شده و گام‌های بلند و اساسی را برداشته تا بتوانند در عرصه کسب علم و پیشرفت دانش جهانی حرفی برای گفتن داشته باشند. این پژوهش بدین منظور انجام گرفته که به همه مخاطبان این تغییر و تحول بزرگ در آموزش، گوشزد نماید که فقط فراهم‌آوردن امکانات تکنولوژیکی جدید نمی‌تواند مسئولیت ما را در برابر فرزندانمان اتمام بخشد بلکه ما را در آغاز راهی پرفراز و نشیب قرار می‌دهد که دائم باید در حال یادگیری باشیم تا بتوانیم پا به پای فرزندانمان در عرصه نوین دانش پیش رفته و آنان را از خطراتی که آرام و بی‌صدا بر سر راهشان قرار می‌گیرد، آگاه سازیم و نحوه صحیح برخورد با دنیای مجازی را با همه رنگ‌های فریبنده‌اش به آنان آموزش دهیم. باید بفهمیم که با وجود جذابیت‌های فراوان محیطی مانند فضای مجازی چگونه فرزندانمان را مجاب کنیم که اصول اخلاقی را در همه مراحل ترقی و کسب دانش به‌کار بگیرد.

واژگان کلیدی: اجتناب‌ناپذیر، فناوری و اطلاعات، سه‌بعدی، معلمان.

^۱ آموزگار، شته تحصیلی: علوم تربیتی گرایش مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی، آخرین مدرک تحصیلی: لیسانس

ارائه راهکاری نوین جهت افزایش شهرهای هوشمند بر مبنای سرمایه اجتماعی

مطالعه موردی: تهران بزرگ

مرتضی پاکنیت^{۱*}، انسیه مقدسی^۲

چکیده

سرمایه اجتماعی، مجموعه‌ای از ارزش‌های مشترک است که به افراد اجازه می‌دهد در یک گروه با هم کار کنند تا به‌طور مؤثر به یک هدف مشترک دست یابند. این ایده به‌طور کلی برای توصیف اینکه چگونه اعضا می‌توانند در جامعه یا شهر هوشمند با هم متحد شوند تا به‌طور هماهنگ زندگی کنند، استفاده می‌شود. سرمایه اجتماعی مفهومی است که بیانگر استحکام رابطه بین افراد داخل و خارج جامعه است. لذا عاملی است که سیاست‌گذاری برای تشکیل و بازآفرینی جامعه را تسهیل نموده و همچنین نشان‌دهنده نتیجه یک سیاست برای بهبود جامعه است. این پژوهش فرضیه‌ای را بررسی می‌کند که تلاش‌های منطقه‌ای برای ایجاد شهرهای هوشمند با استفاده از فناوری‌های پیشرفته ICT، عوامل و سرمایه اجتماعی شهر را شناسایی و افزایش می‌دهد. سیاست شهری در تهران در حال تغییر از توسعه سخت‌افزار محور به نرم‌افزار محور می‌باشد. بنابراین مناطق یک و دو شهر تهران یک نمونه هوشمند از مدیریت منطقه است. به عنوان نمونه انتقال هوشمند، تقویت عملکردهای مختلف مدیریتی با استفاده از فناوری‌های اجتماعی هوشمند، مانند ارتباطات اطلاعاتی پیشرفته را می‌توان به کار برد. جذابیت و مدیریت شهرهای هوشمند با ارائه چنین فناوری‌هایی احتمالاً بالا خواهد بود. بنابراین، نتایج این مطالعه پیامدهای مفیدی را برای مدیریت بهتر منطقه در شهرهای هوشمند ارائه خواهد کرد.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، سرمایه اجتماعی، مدیریت منطقه، فناوری اجتماعی هوشمند.

^۱ کارشناس ارشد مهندسی نرم‌افزار، معاونت فناوری اطلاعات و ارتباطات اسلامی، تهران (نویسنده مسئول)
mortezapakniyat021@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد روانشناسی شخصیتی، روابط عمومی شهرداری، تهران

اهمیت تفاوت‌های فردی در انتخاب روش‌های یاددهی - یادگیری در مدارس

وربا نوری^۱، سیدسلام شهابی^{۲*}

چکیده

هدف: وجود تنوع در میان پدیده‌های عالم از واقعیت‌های این جهان است و انسان نیز به عنوان اشرف مخلوقات دارای تفاوت در ابعاد مختلف با یکدیگرند. آموزش و پرورش برای پرورش استعداد‌های هر فرد نیازمند توجه به تفاوت‌های فردی است. هدف کلی این پژوهش بررسی تأثیر تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان در انتخاب روش تدریس در مدارس بوده است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر به روش کتابخانه‌ای انجام پذیرفته است و به صورت توصیفی، تحلیلی انجام گرفته است. با مطالعه منابع دست اول علوم تربیتی و روانشناسی به ویژه در حوزه تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان اطلاعات مربوطه کشف و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج: پس از تجزیه و تحلیل یافته‌ها، نتایج این پژوهش نشان داده است که وجود تفاوت‌های فردی در دانش‌آموزان امری بدیهی و غیرقابل انکار است.

نتیجه‌گیری: وجود تفاوت‌های فردی ایجاب می‌کند که توانایی، علایق و تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان را بشناسیم و برابر آن دانش‌آموزان را دسته‌بندی کنیم و در مورد هر دانش‌آموز از روش متناسب با روحیه او استفاده کنیم، اما اگر روشی درباره فرد یا افرادی کارساز بوده، آن را به همه دانش‌آموزان تعمیم ندهیم و از آموزش‌های قالبی، سنتی و... در آموزش و مدرسه پرهیز کنیم.

واژگان کلیدی: تفاوت‌های فردی، روش تدریس، معلمان، دانش‌آموزان.

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران و مدرس دانشگاه آزاد سلامی واحد سقز.

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، آموزش و پرورش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سقز. سقز. ایران (نویسنده مسئول)
ayub.sabah. @yahoo.com

آموزش در فضای مجازی: فرصت‌ها، تهدیدها و چالش‌ها

متین خوشنامی^۱

چکیده

آموزش در فضای مجازی یا به طور کلی آموزش دیجیتالی، اگرچه قبلاً به اشکال مختلف وجود داشته است ولی یک نوآوری در چند دهه اخیر است. همانند محیط‌های سیستم آموزشی در برابر همه‌گیری‌های طبیعی و مصنوعی پیش‌بینی‌نشده مانند کووید ۱۹ در سال ۲۰۲۰-۲۱، که با تغییرات مهم مرتبط با دیجیتالی‌شدن بخشی از زندگی، همراه است.

هدف این مقاله ارائه دیدگاه‌های ارزشمندی از فناوری اطلاعات و ارتباطات و آموزش در فضای مجازی به مزایا، خطرات و چالش‌های آتی آن در پذیرش جدیدترین فناوری‌ها در عصر دیجیتال و کلاس‌های آزاد و گسترده آنلاین است. ما با ظهور فناوری‌های اینترنتی و یادگیری الکترونیکی در همه‌گیری ویروس منحوس کرونا، تغییر عمیقی را در نحوه تعامل و تولید در دانشگاهیان بررسی کرده‌ایم.

در سطح جهانی، انقلاب دیجیتال به نفع دسترسی آزاد به اطلاعات بود. امروزه کلاس‌های درس دارای منابع ICT (فناوری اطلاعات) زیادی هستند، تقریباً همه معلمان و استادان گام‌های بزرگی برای ترکیب فناوری دیجیتال با یادگیری الکترونیکی برای افزایش دسترسی به اطلاعات و فعالیت‌های مشترک برای فراگیران از جمله دانش‌آموزان و دانشجویان برداشته‌اند.

واژگان کلیدی: ICT، برخط، آموزش، یادگیری، مزایا، تهدیدات.

^۱ دانشجوی، ساخت و تولید، دانشکده مکانیک، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

بررسی عوامل مؤثر بر مشکل انگیزه‌مندی دانش‌آموزان دبیرستان نمونه دولتی نرجس‌خاتون شهرستان لارستان در کلاس‌های برخط (آنلاین)

فتانه باقرزاده^۱

چکیده

هدف از این پژوهش، روشن کردن انگیزه دانش‌آموزان دبیرستان نمونه دولتی نرجس‌خاتون شهرستان لارستان در استان فارس، نسبت به یادگیری آنلاین خود در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ است. با توجه به تحول ناگهانی از رویکرد سنتی یادگیری چهره به چهره به یادگیری دیجیتال از راه دور و برخی از مطالعات، مشخص شده است که انگیزه دانش‌آموزان در یادگیری برخط (آنلاین) هم به صورت درونی و هم به صورت بیرونی تحت تأثیر قرار می‌گیرد. در این پژوهش، با استفاده از مطالعه موردی، ۵۰ نفر از دانش‌آموزان رشته تجربی و ریاضی سال دهم و یازدهم برای پاسخ‌دادن به سوالات یک مصاحبه، مبنی بر مشکلات پیش‌آمده در فرآیند یادگیری در طول آموزش آنلاین انتخاب شدند. مصاحبه‌ها به دلیل عدم دسترسی به همه دانش‌آموزان در قالب یک پرسش‌نامه برخط (آنلاین) انجام پذیرفت. داده‌های به‌دست‌آمده از این پرسش‌نامه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و تحلیل موضوعی مشخص کرد که انگیزه دانش‌آموزان برای یادگیری برخط (آنلاین) به‌طور ذاتی بیشتر تحت تأثیر جاه‌طلبی آن‌ها برای یادگیری دانش جدید و لذت‌بردن از تجربه روش یادگیری جدید است. همچنین به‌طور بیرونی تحت تأثیر مقررات خارجی و شرایط محیطی قرار گرفته بودند. با این حال، برانگیختگی یا وضعیت بی‌انگیزگی در یادگیری آن‌ها نیز به دلیل امکانات حمایتی خارجی ضعیف، اتفاق افتاده بود.

واژگان کلیدی: مطالعه موردی، انگیزه در یادگیری برخط (آنلاین)، انگیزه دانش‌آموزان.

^۱ دبیر دبیرستان نمونه دولتی نرجس‌خاتون، استان فارس، شهرستان لارستان، ایران fatanehbagherzadeh@gmail.com

آسیب‌های اجتماعی و فضای مجازی؛ نقش آواتارها

فیروزه علویان^{۱*}، فروغ شفیعی^۲، مهرناز دهقانی^۳، مرضیه محمدی^۳

چکیده

دنیا از نظر فناوری آن قدر پیشرفته است که اینترنت زیرساخت مهمی از ارتباطات و اطلاعات را بنیان‌گذاری کرده است. آواتارها نوعی محصول سایبری منحصر به فرد هستند که مزایای روان‌شناختی مختلفی مانند شخصی‌سازی ناشناس و حس مصنوعی رفاه در فضای مجازی را در اختیار کاربران قرار می‌دهند. با این حال، با توجه به ماهیت آواتارها، روان‌شناسی استفاده و روشی که خصوصاً کودکان، نوجوان و جوانان آن را عرضه می‌کنند، ممکن است از طریق اعتیادآور و پیامدهای منفی اجتماعی مرتبط با آن، تهدید و آسیب تربیتی، اخلاقی و حتی جسمی قابل‌ملاحظه‌ای را برای این قشر ناآگاه و حتی عموم افراد جامعه به همراه داشته باشند. با توجه به اهمیت موضوع اعتیاد به آواتارها و بازی‌های رایانه‌ای در فضای مجازی، نویسندگان مقاله مروری حاضر، ضمن معرفی آواتار و ریشه تاریخی آن، با روشی توصیفی-تحلیلی به بررسی برخی از معایب و تهدیدهای ناشی از اینترنت، بازی‌های رایانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی مجازی پرداخته‌اند. ضمن آنکه سعی شده است به تفاوت میان من واقعی و مجازی اشاره شود. بی‌شک، استفاده افراطی و کنترل‌نشده آواتارها، صدمات جبران‌ناپذیری بر پیکره نوجوان و جوان جامعه در تمامی ابعاد بر جای خواهد گذاشت؛ موضوعی که جای تأمل دارد.

واژگان کلیدی: آواتار، فضای مجازی، بازی رایانه‌ای، آسیب.

^۱ گروه علوم پایه، دانشکده علوم، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران (نویسنده مسئول) Alavian.firoozeh@gmail.com

^۲ کارشناس مسئول هوشمندسازی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه زهرا (س) اصفهان، ایران

^۳ دانشجوی کارشناسی، آموزش زیست‌شناسی، پردیس فاطمه زهرا (س) اصفهان، مرکز آموزش عالی شهید رجایی، ایران

تأثیر فضای مجازی بر بروز رفتارهای ریسک پذیر دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرستان قوچان

مریم طالب دوست^{۱*}، مریم ستاری داغیان^۲

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی تأثیر فضای مجازی بر بروز رفتارهای ریسک پذیر دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرستان قوچان بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه بودند که تعداد آنها ۵۶۰۰۰ نفر می باشد که از این تعداد ۳۵۲ نفر به عنوان نمونه آماری از طریق شیوه نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از پرسش نامه استفاده گردید و جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از نرم افزار SPSS و روش های آماری ضریب همبستگی اسپیرمن، آلفای کرونباخ، رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر استفاده شده است. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که فضای مجازی (موبایل - اینترنت) بر بروز رفتارهای ریسک پذیر (گرایش به مواد مخدر با سطح معنی داری $\text{sig}=0/000$ ، گرایش به الکل با سطح معنی داری $\text{sig}=0/000$ ، گرایش به سیگار با سطح معنی داری $\text{sig}=0/000$ ، گرایش به خشونت با سطح معنی داری $\text{sig}=0/020$ ، گرایش به رابطه و رفتار جنسی با سطح معنی داری $\text{sig}=0/051$ ، گرایش به رابطه با جنس مخالف با سطح معنی داری $\text{sig}=0/004$ ، گرایش به رانندگی خطرناک با سطح معنی داری $\text{sig}=0/021$) تأثیر مثبت و معنی داری دارد؛ یعنی استفاده طولانی از فضای مجازی (موبایل - اینترنت) باعث بروز شدید رفتارهای ریسک پذیر در دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه می شد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، رفتارهای ریسک پذیر، دانش آموزان دختر.

^۱ . دانشجوی دکتری جامعه شناسی اقتصادی و توسعه، گروه علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان، ایران (نویسنده مسئول) m.talebdooost@gmail.com

^۲ . کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران msatari58@gmail.com

بررسی رابطه بین آموزش مجازی و فرآیند یاددهی معلمان و یادگیری

دانش آموزان متوسطه مدارس شهرستان تایباد

فاطمه رنگ‌آمیز طوسی^{۱*}، سیده خدیجه حسینی^۱، فاطمه جعفری^۲

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین آموزش مجازی و فرآیند یاددهی معلمان و یادگیری دانش‌آموزان مقطع متوسطه انجام گرفت. روش تحقیق پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش و ماهیت انجام تحقیق، جزء تحقیقات توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر را معلمان مقطع متوسطه مدارس شهرستان تایباد به تعداد ۱۶۵ نفر تشکیل دادند و با روش نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس و با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران تعداد ۱۱۶ نفر به عنوان حجم نمونه مورد مطالعه قرار گرفتند. روش گردآوری داده‌ها این پژوهش به دو صورت کتابخانه‌ای و روش میدانی بود و مهم‌ترین ابزار تحقیق پرسش‌نامه است. روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه‌ها بررسی و ارزیابی شد. بدین جهت پرسش‌نامه در اختیار استادان و کارشناسان مربوطه قرار گرفت و مطلوب‌بودن روایی پرسش‌نامه تأیید گردید. به منظور ارزیابی پایایی پرسش‌نامه نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید و میزان پایایی پرسش‌نامه آموزش مجازی ۹۶٪ فرآیند یاددهی معلمان ۹۰۷٪ و یادگیری دانش‌آموزان ۹۱۴٪ حاصل شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های توصیفی و استنباطی از نرم‌افزار SPSS استفاده گردید. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش مجازی بر فرآیند یاددهی معلمان و یادگیری دانش‌آموزان متوسطه تأثیر دارد و این تأثیر به صورت مستقیم است؛ بدین صورت که با افزایش و بهبود آموزش مجازی، فرآیند یاددهی معلمان و یادگیری دانش‌آموزان متوسطه مدارس شهرستان تایباد بهبود می‌یابد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فرآیند یاددهی معلمان، یادگیری دانش‌آموزان، شهرستان تایباد.

^۱ کارشناس پرستاری دانشگاه بیرجند، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناس ارشد تکنولوژی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تایباد

آموزش شهروندی جهانی برای اهداف برنامه درسی در عصر جهانی شدن

فاطمه ناصری^۱

چکیده

جهانی شدن به عنوان روند اجتنابناپذیر قرن بیست و یکم، همه جنبه‌های زندگی بشر از جمله آموزش را تحت تأثیر قرار داده و آن را تغییر داده است. بنابراین، یکی از وظایف اصلی هر نظام آموزشی، شناسایی ویژگی‌ها و تأثیرات چنین فرآیندی است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف بحث و بررسی آموزش شهروندی جهانی و پیامدهای آن برای اهداف برنامه درسی انجام شد. این پژوهش ابتدا به تعریف مفهوم آموزش شهروندی جهانی و همچنین اهمیت و ضرورت آن می‌پردازد و سپس به تبیین مفهوم آموزش شهروندی جهانی و اهداف و پیامدهای آن برای اهداف برنامه درسی می‌پردازد. این یک تحقیق تحلیلی است. نتایج نشان می‌دهد که شهروند جهانی دارای ویژگی‌های خاص است و نیاز به آموزش ویژه در جنبه‌های جهانی دارد. بر این اساس، آموزش شهروندی منطبق با استانداردهای جهانی مستلزم بررسی اجمالی اهداف برنامه درسی به عنوان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های نظام آموزشی است.

واژگان کلیدی: شهروندی جهانی، آموزش شهروندی جهانی، جهانی شدن، برنامه درسی، برنامه‌ریزی درسی، فناوری اطلاعات و ارتباطات.

^۱ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

آینده پژوهی در نظام تربیت معلم ایران با مقایسه با برخی کشورهای جهان (ژاپن - کانادا - استرالیا)

مهری اسدی^۱

چکیده

توجه به تاریخچه آموزش و پرورش پیش از نیمه دوم قرن بیستم، نظام‌های تربیت معلم در ساختارهای سنتی خود به‌طور مشابه با کم و بیش تفاوت‌هایی از الگوهای متداول کشورهای اروپایی پیروی می‌کردند. ساختار کلی این الگوها منحصر به آموزشکده‌ها یا واحدهای آموزشی به نام دانشسرا یا کالج‌های تربیت معلم در کشورهای گوناگون جهان، با اعتبارهای علمی-آموزشی متفاوت بود. در اواخر قرن نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم، برخی از کشورهای اروپایی مانند بریتانیا، آموزشکده‌هایی در دانشگاه‌ها دایر می‌کردند تا در کنار دانشکده‌های علوم تربیتی صرفاً به پرورش کارآموزان برجسته و با استعداد دانشسرا بپردازند یا به آنان آموزش‌هایی ویژه بدهند. اما بررسی اسناد و کتاب‌های موجود در کشورهای پیشرفته این واقعیت را روشن می‌کنند که آموزش و پرورش تا اواسط قرن بیستم بی‌راهه رفته و میان آموزش و زندگی شکاف عمیق به وجود آورده است، لذا در این مقاله برآن شدیم که به بررسی آینده پژوهی در نظام تربیت معلم ایران با مقایسه با برخی کشورهای جهان (ژاپن - کانادا - استرالیا) بپردازیم.

واژگان کلیدی: تربیت معلم، جذب و گزینش، برنامه درسی، برنامه‌های آموزشی، توسعه حرفه‌ای.

¹ asadimehri19@gmail.com

بررسی راهکارهای جلوگیری از اعتیاد به اینترنت دانش آموزان

مهلا کریمی زاده^{۱*}، فاطمه بیدوئی نژاد^۲، فریبا سعیدفر^۲، محدثه علی بیگی نژاد^۲

چکیده

در هزاره سوم اینترنت نقش مهم و روزافزونی در زندگی نوجوانان ایفا می کند. اینترنت در جهان امروز به عنوان ابزار مناسبی جهت تسهیل در ارتباطات، انتقال دانش و آگاهی در فرآیندهای آموزشی و تازه های علمی و پژوهشی ضرورت یافته است. این تکنولوژی باعث سرعت و دقت در فعالیت های انسان شده است و بدون آن زندگی مختل می شود. از طرفی دیگر با استفاده نامناسب از آن هویت اجتماعی و فردی انسان از بین می رود. والدین می توانند با مدیریت زمان و آموزش استفاده صحیح از اینترنت به فرزندانشان از اعتیاد به اینترنت جلوگیری کنند؛ مشاوران و مسئولان آموزش و پرورش هم می توانند نقش مؤثری را ایفا کنند. در این راستا هدف کلی مقاله بررسی راهکارهای جلوگیری از اعتیاد به اینترنت دانش آموزان است. روش انجام پژوهش به صورت مروری (کتابخانه ای) بوده است. نتیجه کلی پژوهش حاضر نشانگر آن است که همه انسان ها در جزئی ترین مسائل و کارهایشان به اینترنت نیاز دارند و راهکارهایی مانند خودکارآمدی، محدود کردن زمان استفاده، پیداکردن علت اعتیاد، سرگرم کردن خود با تفریحات سالم از اعتیاد به آن جلوگیری کرد و یا تا حدی آن را کاهش داد.

واژگان کلیدی: اینترنت، اعتیاد به اینترنت، دانش آموزان، راهکارهای جلوگیری.

^۱ دانشجوی علوم تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران (نویسنده مسئول)
675karimi675@gmail.com

^۲ دانشجوی علوم تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران

تربیت در زیست بوم جدید: چالش‌ها و فرصت‌های تعلیم و تربیت در پلتفرم‌های دیجیتال

(مورد مطالعه: دبیرستان دوره اول متوسطه اقبالیون شهرستان سمنان)

علیرضا کریمی^۱

چکیده

با شیوع ویروس کرونا، بستر تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش به آموزش مجازی مبتنی بر پلتفرم‌های دیجیتال تغییر پیدا کرد و چالش‌ها و فرصت‌هایی نیز در ابعاد تعلیم و تربیت پدیدار شد. از این رو پژوهش حاضر به «تربیت در زیست بوم جدید: چالش‌ها و فرصت‌های تعلیم و تربیت در پلتفرم‌های دیجیتال (مورد مطالعه: دبیرستان دوره اول متوسطه اقبالیون شهرستان سمنان)» پرداخته است. روش پژوهش به کاررفته، روش پژوهش کیفی از نوع پژوهش روایی است. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان دبیرستان اقبالیون در پایه‌های هفتم و هشتم تشکیل می‌دهد که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۳ گروه ۴ نفره از آنان انتخاب شدند. شیوه جمع‌آوری اطلاعات نیز بر اساس یادداشت‌های میدانی از تجربه بر اساس مصاحبه و تجربه زیسته نگارنده به عنوان نومعلم به دست آمده است. نتایج به دست آمده پژوهش نشان می‌دهد که زیرساخت‌های نامناسب پلتفرم‌های دیجیتالی ایرانی مانند شبکه شاد از نگاه جامعه هدف، عدم استفاده از روش‌های نوین تدریس توسط برخی از معلمان و عدم مشارکت مؤثر بین دانش‌آموزان و استادان از جمله مهم‌ترین عوامل چالشی در آموزش مجازی می‌باشد. همچنین استفاده از روش تدریس تعاملی، توجه به مسائل و مشکلات جوانان توسط معلم، قرارگرفتن دانش‌آموزان در نقش‌های مختلف در قالب گروه‌بندی کلاسی در شبکه شاد از جمله نقاط قوت آموزش مجازی می‌باشد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، پلتفرم، شاد، دبیرستان اقبالیون، دانش‌آموزان.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران Karimi_alireza@atu.ac.ir

نقش بازی درمانی بر اختلال دیکته دانش آموزان ابتدایی

فاطمه ملحانی^۱

چکیده

هدف از پژوهش پیش‌رو بررسی نقش بازی‌درمانی بر اختلال دیکته دانش‌آموزان ابتدایی می‌باشد، روش بررسی پیش‌رو به صورت مطالعه کتابخانه‌ای است. اختلال یادگیری یعنی رشد ناکافی مهارت‌های خاص تحصیلی که به علت بیماری جسمی یا عصبی نباشد. کودکان دارای انواع اختلال‌های یادگیری، اغلب دارای هوش خوب و یا متوسط هستند اما در دریافت اطلاعات، تجزیه و تحلیل و پردازش آن مشکل دارند. کودکانی که اختلال نوشتن دارند در هجی کردن صحیح کلمات و دیکته آن و در استفاده از دستور زبان ضعف دارند. دستخط بدی دارند و ممکن است در یک قطعه نوشتاری، یک کلمه مشابه را به طور متفاوت بنویسند. معمولاً از تکالیف نوشتنی اجتناب می‌کنند و تکالیف درسی خود را به کندی انجام می‌دهند و خطاهای ثابت در نوشتن دارند. معمولاً این کودکان اسیر یک چرخه هیجانی منفی می‌شوند؛ به این صورت که ناتوانی تحصیلی منجر به احساس شکست و ناکامی، اعتماد به نفس ضعیف، اضطراب، افسردگی و نقص در کفایت اجتماعی می‌گردد. استفاده از بازی‌های ساده، حساسیت‌شنیداری و حافظه دیداری کودکان می‌توانیم انتظار داشته باشیم که شاهد مشکلات کمتری در یادگیری کودکان به خصوص دیکته‌نویسی در دوره دبستان باشیم. لذا با توجه به اهمیت موضوع در این مقاله سعی شده است با گسترش دید نسبت به بازی درمانی و اختلال دیکته، انواع اختلال و چگونگی تأثیر بازی‌درمانی بر آن پرداخته شود.

واژگان کلیدی: بازی‌درمانی، اختلال دیکته، یادگیری، دانش‌آموزان.

^۱ آموزگار دبستان هیأت امنایی شهید رجایی، آموزش پرورش، آغاچاری، ایران mt778284@gmail.com

شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه

فاطمه راهی^۱

چکیده

از جمله انتظارات عمده‌ای که از یک نظام آموزشی وجود دارد، تربیت اخلاقی است؛ انتظاری که در طول حیات انسان، همواره احساس شده است. اصولاً هر جامعه‌ای برای ادامه حیات خود و تبیین این که در زندگی چه چیزی معنی‌دار است و مردم باید تحت سیطره چه هنجارهای اخلاقی باشند، برنامه‌ای اصولی و پاسخی منطقی نیاز دارد. ارزش‌های اخلاقی در کل زندگی افراد نفوذ دارند، به طوری که می‌توان گفت: مقاصد محتوا و روش‌شناسی تربیت بر مبنای آنها بیان می‌شود. اما متأسفانه با وجود اهمیت اخلاقیات در زندگی و به رغم اینکه تربیت شایسته قرن حاضر را تربیت اخلاقی دانسته‌اند. در سال‌های اخیر، این بُعد تربیتی دستخوش تغییرات عمده‌ای شده است؛ اما با وجود تلاش فراوان مربیان در جهت توسعه مباحث اخلاقی، خلأهای بسیاری در برنامه‌های تربیت اخلاقی در سراسر نظام‌های تربیتی جهان به چشم می‌خورد. در نظام تعلیم و تربیت کشور، اولویت و جهت‌گیری کلی تمام برنامه‌ها و فعالیت‌ها، تقویت ارزش‌های الهی و معنوی در متربیان بوده و ارزش‌های اخلاقی در دین اسلام اساسی‌ترین ارزش‌ها محسوب می‌شود. این مطالعه به بررسی گزاره‌ها، و شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی در مدرسه می‌پردازد. بدیهی است که اقدامات و فعالیت‌های مربی در تربیت اخلاقی در صورتی همراه با موفقیت خواهد بود که سنجیده و حساب‌شده باشد. بدین معنا که مربی بدانند چه اقدام و چه فعالیتی را چگونه باید انجام دهد. آنچه راهنمای مربی در انتخاب فعالیت‌ها و چگونگی انجام آنهاست، چیزی جز اصول تربیت اخلاقی نیست. با توجه به نقش برجسته و بی‌بدیل اصول تربیت اخلاقی در موفقیت تربیت اخلاقی این مبحث به بیان نقش الگویی معلم در تربیت اخلاقی دانش‌آموزان با تأکید بر اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش می‌پردازد.

واژگان کلیدی: تربیت اخلاقی، معلم، سند تحول بنیادین.

^۱ کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تربیت دبیر رجایی، آموزش و پرورش شهرستان‌های تهران (بهارستان ۲)
f.rahi57@gmail.com

بررسی چالش‌ها و فرصت‌های ایجاد شده توسط همه‌گیری COVID-19 در آموزش مجازی

طیبه کرایبی^۱

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی چالش‌ها و فرصت‌های ایجاد شده توسط همه‌گیری COVID-19 در آموزش مجازی است. روش بررسی پیش رو، به صورت مطالعه کتابخانه‌ای است ادراک از آموزش‌های مجازی در دوران کرونا، ارتقای زیرساخت‌های فنی، ضرورت تعاملی دوسویه جهت شکل‌گیری فرایند یاددهی-یادگیری مطلوب و افزایش تلاش دانش‌آموزان و معلم برای تطابق بیشتر با این نوع آموزش به عنوان راهکارهای نهایی جهت افزایش کیفیت بهره‌گیری از شرایط به‌وجودآمده ارائه گردیده است. با شیوع ویروس کرونا، این موقعیت برای معلمان سرتاسر جهان به وجود آمد که پیشرفت تکنولوژی در اختیار آموزش قرار گیرد و فرصتی برای معلمان است که از این شیوه برای توسعه حرفه‌ای خود از این منابع و امکانات استفاده کنند. آموزش مجازی در ایران به دلیل آنکه تا قبل از بحران کرونا به صورت جدی دنبال نشده بود و زیرساخت‌های آن نیز فراهم نبود، در طراحی و اجرا با چالش‌های اساسی روبرو شده است که موفقیت آن را کمرنگ می‌کند. لذا با توجه به اهمیت موضوع، در این مقاله سعی شده است با گسترش دید نسبت به آموزش مجازی، مزایا و محدودیت‌ها و همچنین فرصت‌ها و چالش‌های این نوع آموزش‌ها در ایام شیوع ویروس کرونا پرداخته شود.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، کرونا، یادگیری، دانش‌آموزان، معلمان.

^۱ مربی پیش‌دبستانی، آموزش و پرورش، آغاچاری، ایران teyebekorae@yahoo.com

بررسی تأثیر آموزش با رویکرد تربیت دینی بر تفکر چندوجهی و اثربخشی آموزش دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان کاشمر

مجتبی باب‌الحکمی^{۱*}، الهه آهنگری^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش با رویکرد تربیت دینی بر تفکر چندوجهی اثربخشی آموزش دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان کاشمر انجام شد. روش پژوهش شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون با گروه کنترل می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان مدارس مقطع ابتدایی شهرستان کاشمر در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. تعداد ۶۰ دانش آموز به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به عنوان نمونه انتخاب و در دو گروه ۳۰ نفری آزمایشی و کنترل توزیع شدند. ابتدا هر دو گروه به ابزارهای پژوهش شامل پرسش‌نامه تفکر چندوجهی استرنبرگ و واگنر (۱۹۹۲) و پرسش‌نامه اثربخشی آموزش اسلامی و همکاران (۱۳۹۰) به صورت برخط (آنلاین) پاسخ دادند (پیش‌آزمون). سپس گروه آزمایش تحت ۹ جلسه آموزش مبتنی بر تربیت دینی (با استفاده از کتاب مبانی و روش تدریس تعلیم تربیت دینی اعتصامی و راصد، ۱۳۹۰)؛ به صورت مجازی (در گروه‌های مدارس شاد و تلگرام) قرار گرفتند و گروه کنترل مداخله‌ای دریافت نکرد. در پایان مجدداً هر دو گروه به ابزارهای پژوهش پاسخ دادند (پس‌آزمون). اطلاعات جمع‌آوری‌شده با نرم‌افزار SPSS-25 و آمار استنباطی تحلیل کواریانس چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد آموزش با رویکرد تربیت دینی بر تفکر چندوجهی و اثربخشی آموزش دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان کاشمر تأثیر دارد.

واژگان کلیدی: آموزش با رویکرد تربیت دینی، تفکر چندوجهی، اثربخشی آموزش.

^۱ آموزش و پرورش شهرستان کاشمر، آموزگار ابتدایی، کاشمر، ایران (نویسنده مسئول) M.babolhakami@gmail.com

^۲ مدرس مدعو، گروه روانشناسی، روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشمر، ایران

اصول تعلیم و تربیت و فضای مجازی

علیرضا اکبری*^۱، رضا چندول^۲، امیرحسین جعفری اصل^۲

چکیده

به دلیل بسط و گسترش فناوری و قرار گرفتن همه‌جانبه مسائل در سیطره فناوری، تعلیم و تربیت به‌ویژه تربیت اخلاقی بیش از پیش اهمیت یافته و باید در برنامه‌ریزی‌هایی که برای تعلیم و تربیت صورت می‌گیرد و در تمام جوانب باید تدابیری اندیشیده شود تا در عین استفاده از فناوری در تعلیم و تربیت از خطرات و تهدیدات آن مصون ماند تا باعث عواقب جبران‌ناپذیر نگردد. بدین منظور ابتدا باید مزایا و معایب بهره‌گیری از فضای مجازی در تعلیم و تربیت را دانست و سپس به مقایسه مزایا و معایب پرداخت و میزان مفید واقع شدن و همچنین میزان خطرات و تهدیدات این بسط و گسترش را ارزیابی کرد تا پس از پی‌بردن به چگونگی این فواید و مضراتی که استفاده از فضای مجازی در دستگاه آموزش و پرورش به دنبال خواهد داشت، بتوان که نتیجه‌گیری دقیق و مناسبی داشت تا بتواند که در اندیشیده‌شدن تدابیر مناسب به خوبی به کارگرفته شده و کمک شایانی در این زمینه داشته باشد.

واژگان کلیدی: تعلیم و تربیت، فضای مجازی.

^۱ آموزش و پرورش، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تبریز، ایران (نویسنده مسئول) amir.jafar.asl@gmail.com

^۲ گروه علوم تربیتی، دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، پردیس علامه امینی، دانشگاه فرهنگیان، تبریز، ایران

تربیت شهروند جهانی در مدرسه

حمید فرهادی^{۱*}، فاطمه طاهرپور^۲

چکیده

رسالت آموزش و پرورش در همه دوره‌ها، پرورش نسل‌های انسانی برای برآوردن نیازهای جوامع بوده است. در این میان، تربیت شهروندی جایگاه ویژه‌ای دارد. با گذشت زمان، نیازهای فردی و محلی فراتر رفته و در ارتباط با سایر جوامع، نیازهای مشترک پیدا شده و در نتیجه دغدغه نظام‌های آموزشی، دامنه گسترده‌ای پیدا کرده است. در چنین شرایطی، نظام آموزشی برای پویایی ناگزیر است در کنار ارائه آموزش‌های عمومی و تخصصی، به دانش‌آموزان کمک کند تا دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌هایی را کسب کنند که بتوانند در مواجهه با مقتضیات عصر جهانی شدن، موفق باشند. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش مدرسه در تربیت شهروندان جهانی است که به شیوه تحلیلی-استنباطی با استفاده از منابع الکترونیک، کتاب‌ها و مجلات انجام شد. نتایج اصلی پژوهش حاکی از آن است که آموزش و پرورش باید دانش‌آموزان را نه فقط برای زندگی در جامعه خود، بلکه برای زندگی در جامعه جهانی تربیت کند. از این رو، زمانی مدارس در رسیدن به اهداف خود موفق خواهند بود که بتوانند شهروندانی آگاه، مسئول و خلاق در جامعه محلی، ملی و جهانی تربیت کنند و این امر جز از طریق تربیت شهروندی جهانی در قالب فراهم کردن زمینه ایفای نقش‌های مناسب برای دانش‌آموزان در مدرسه میسر نخواهد بود.

واژگان کلیدی: شهروند جهانی، تربیت شهروند جهانی، مدرسه.

^۱ دانشجو کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه بیرجند، ایران (نویسنده مسئول)

Hamid.bosh98@gmail.com

^۲ استادیار مدیریت آموزشی پردیس علوم رفتاری، دانشگاه بیرجند، ایران

معضلات مربوط به حیطة اخلاق و سواد رسانه‌ای در دانش‌آموزان با ورود به دنیای مجازی

معصومه ابراهیم‌زاده*^۱، حدیثه سادات حسینی شریعت^۱

چکیده

امروزه نوجوانان و جوانان بیشترین سهم را در استفاده از اینترنت و فضاهای مجازی دارند و این فناوری همراه با بسیاری از چالش‌ها و معضلات پیش‌بینی نشده است و از این‌رو بررسی این تأثیرات قابل‌تأمل است. به نظر می‌رسد نوجوانان آسیب‌پذیرترین گروه در مقابل آسیب‌های شبکه‌های اجتماعی هستند. این مسأله به دلیل ظرفیت محدود آن‌ها برای تنظیم خود و تحت تأثیر شدید همسالان بودن رخ می‌دهد. اینجاست که سواد اخلاقی به عنوان یکی از رهیافت‌های سواد رسانه‌ای و مسئولیت اجتماعی ظهور می‌کند و آگاهی از آن، نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش معضلات ناشی از ورود دانش‌آموزان به فضای مجازی خواهد بود.

واژگان کلیدی: دانش‌آموز، اخلاق، سواد رسانه‌ای، دنیای مجازی، معضلات.

^۱ آموزش و پرورش گرگان (نویسنده مسئول) mebra_91@yahoo.com

^۲ آموزش و پرورش گرگان

تربیت دینی درمان محور در زیست بوم جدید

(توحید رحمانی از دیدگاه علامه طباطبائی و تأثیر آن بر عوامل فشارهای مغزی و عصبی)

سعید سلیمی^۱، مهدیه نقره^۲، محسن جباری^۳

چکیده

یکی از بزرگترین مشکلات انسان در عصر حاضر، افزایش فشارهای مغزی و عصبی مضر است. توقعات و باورهای نادرست نسبت به خود، مردم، حوادث طبیعی و شرایط جهانی، مهمترین عامل فکری فشارهای مغزی و عصبی مضر است. در زیست بوم جدید، فشارهای مغزی، عصبی و جسمی مزمن و آسیب‌زننده در مقابله با ویروس کرونا از بزرگترین مشکلات انسان امروزی است. ایمان به توحید رحمانی الهی و ایمان به توحید در خالقیت، ربوبیت، قلیل دانستن متاع دنیا و دید مثبت به کاستی‌ها، شکست‌ها و مصائب مادی دنیوی، تأثیر بسیاری بر اصلاح باورها و پایین آوردن و واقعی کردن توقعات مادی دنیوی از خود، مردم، شرایط جهانی و طبیعت و کاهش و درمان فشارهای مغزی و عصبی مضر دارد. همچنین یکی از راه‌های درمان و کاهش فشارهای مغزی، عصبی و جسمی آسیب‌زننده در مقابل بیماری کرونا، پذیرش ناملايمات جبری یا اختیاری در راه خداوند و رضایتمندی از آنها است. در رابطه با توحید رحمانی الهی از منظر آیه‌الله علامه محمدحسین طباطبائی، مؤلف تفسیر المیزان، و همچنین عوامل فکری فشارهای مغزی و عصبی، تألیفات معتبر بسیاری وجود دارد. اما در رابطه با تأثیر ایمان به توحید رحمانی الهی از منظر علامه طباطبائی بر درمان عوامل فکری فشارهای مغزی و عصبی، تألیف علمی-پژوهشی نگارش نشده است. این مقاله با روش استنادی-تحلیلی و با استفاده از منابع معتبر تفسیری و روانشناسی، نقش ایمان به توحید رحمانی الهی از منظر علامه محمدحسین طباطبائی، را در کاهش و درمان عوامل فکری فشارهای مغزی و عصبی مضر بیان، تحلیل و اثبات می‌نماید.

واژگان کلیدی: ایمان، توحید رحمانی، علامه محمدحسین طباطبائی، فشار مغزی و عصبی.

^۱ استادیار گروه معارف اسلامی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران salimi.s@iums.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه کاشان noghrehmahdieh@gmail.com

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی دانشگاه علم و صنعت mohsenjabbari97@yahoo.com

بررسی مدل‌هایی از طراحی آموزشی سازنده‌گرایان در آموزش الکترونیکی (چهار مؤلفه‌ای و E5)

سحر صفیاری^{۱*}، مهدی محمودی^۲

چکیده

مقدمه: با توجه به افزایش اهمیت آموزش الکترونیکی در مدارس و آموزش عالی و دیگر مراکز آموزشی اهمیت محتواهای آموزشی الکترونیکی نیز بسیار افزایش یافته است و قطعاً برای تهیه یک محتوای الکترونیکی اثربخش باید از مدل‌ها و رویکردهای مؤثر و تأییدشده و فعالی که در راستای اهداف آموزش و پرورش باشند، استفاده کرد.

هدف: شناسایی بهترین رویکرد آموزش برای تهیه محتوای الکترونیکی که بتواند موجب افزایش قدرت تفکر و انتقادپذیری و تصمیم‌گیری در دانش‌آموزان گردد.

روش و روش تحقیق: در این پژوهش با روش مروری سعی شده است تا به بررسی رویکرد ساختن‌گرایانه از دیدگاه پژوهشگران و بررسی روش‌های ساختن‌گرایانه چهار مؤلفه‌ای و E5 و تأثیر آنها بر اثربخشی تعلیم و تربیت در رشد فردی و آموزش را بررسی کنیم تا شکاف‌ها و چالش‌های این روش‌ها آشکار گردد و زمینه برای پژوهش‌های تکمیلی فراهم شود بلکه مؤثرترین و بهترین روشی را که در طراحی محتوای الکترونیکی آموزشی شناسایی و مورد استفاده قرار گیرد تا به آموزشی اثربخش دست یابیم.

نتیجه‌گیری: در نتیجه با بررسی نظرات موافق و مخالف دیدگاه ساختن‌گرایانه به اثربخشی آن در رشد ابعاد شخصیتی چون خلاقیت و قدرت تفکر و تصمیم‌گیری دانش‌آموزان دست یافتیم و نتیجه گرفتیم که نیاز به تغییرات و پژوهش‌هایی در راستای تأثیر مؤلفه‌هایی که موجب شکاف‌هایی در این سیستم آموزشی هست احساس شده است.

واژگان کلیدی: آموزش الکترونیکی، طراحی آموزشی، رویکرد ساختن‌گرایانه، مدل چهارمؤلفه‌ای، مدل E5.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی علوم تحقیقات (نویسنده مسئول)

Sahar.safyari992@gmail

^۲ استادیار گروه علوم تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی تهران ایران، mahmodi86@gmail

بررسی تأثیر آموزش‌های مجازی صرفه‌جویی در مصرف آب بر عملکرد

دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی شهرستان قدس

علیرضا محمدی نژاد گنجی^{۱*}، مهتاب سلیمی^۲، نسرین ترابیان^۳

چکیده

هدف این پژوهش تعیین بررسی تأثیر آموزش‌های مجازی صرفه‌جویی در مصرف آب بر عملکرد دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی شهرستان قدس است. روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش شبه تجربی با دو گروه آزمایش و گواه است. جامعه آماری پژوهش حاضر را دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی شهر قدس به تعداد ۲۸۶۰۰ نفر تشکیل دادند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به دلیل طیف گسترده جامعه آماری، روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای است، سپس دو خوشه انتخاب شدند. همچنین حجم نمونه به تعداد ۴۰ نفر است که در قالب دو گروه ۲۰ نفره آزمون و کنترل قرار گرفتند. اطلاعات مورد نیاز به دو روش مطالعات کتابخانه‌ای (به منظور تدوین فرضیات) و روش میدانی (به منظور آزمون فرضیات) گردآوری شد. ابزار پژوهش شامل بسته آموزش مجازی به روش پرسش و پاسخ و همچنین پرسش‌نامه استاندارد عملکرد صرفه‌جویانه آب بود. در این مطالعه به منظور تعیین روایی از روش محتوایی و برای تعیین پایایی از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و با کمک نرم‌افزار SPSS داده‌ها تحلیل شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد و میانگین) و آمار استنباطی (تی مستقل و رگرسیون) استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که آموزش‌های مجازی صرفه‌جویی در مصرف آب بر عامل شناختی، رفتاری، عاطفی و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی شهرستان قدس تأثیر دارد.

واژگان کلیدی: آموزش‌های مجازی صرفه‌جویی، مصرف آب، عملکرد.

^۱ (نویسنده مسئول)

چگونه توانستیم مشکل تقلب در فضای مجازی برخی از دانش‌آموزان را حل کنیم

سالار عبدالملکی*^۱، پروانه حیدری^۲

چکیده

هدف از گزارش حاضر کاهش و رفع تقلب برخی از دانش‌آموزان در کلاس مجازی بود. معلم در تجربه حاضر، در فرآیند تدریس مجازی متوجه شیوه‌های مختلف توسط سه نفر از دانش‌آموزان شد. شواهد امر (تأیید والدین، شکایت همسالان) نیز مؤید این رفتارها از سوی سه دانش‌آموز مورد نظر بود. از این رو تصمیم گرفت با استفاده از مداخلات مثرتر تلاش کند میل به تقلب را در آنها کاهش دهد. سه دسته اقدامات در این راه به کار گرفته شد: اقدامات مبتنی بر اخلاق و فرهنگ‌سازی، اقدامات پیشگیرانه مبتنی بر ارزشیابی مجازی و سایر اقدامات. نتایج حاصل از شواهد ۱ و ۲ نشان داد که هر سه اقدام مورد نظر مثرتر واقع شده و نرخ و شیوه‌های تقلب در این سه دانش‌آموز بعد از مداخلات کاهش یافته بود. میانگین شیوه‌ها و شواهد تقلب نیز بعد از مداخلات به طور معناداری کاهش یافته بود. نتایج حاضر نشان داد مجموعه اقدامات فرهنگ‌سازانه و پیشگیرانه همراه با مداخلات مناسب سبب می‌شود افکار و رفتار دانش‌آموزان نسبت به عمل تقلب اصلاح شده و نه تنها انجام تقلب در آنان کاهش یابد، بلکه با تقویت آگاهی و انگیزش درونی این دانش‌آموزان، باورهای آنان نسبت به این معضل تحصیلی-اجتماعی تغییر یافته و اصلاح شود. **واژگان کلیدی:** تقلب، کلاس مجازی، آسیب اجتماعی، بُعد اخلاقی و فرهنگ‌سازی، ارزشیابی مجازی.

^۱ آموزگار ابتدایی شهرستان قروه، فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران (نویسنده مسئول) arminabdolmaleki@gmail.com
^۲ آموزگار ابتدایی شهرستان قروه، فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

تحلیل و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت در زیست بوم جدید

ابوالفضل صادقی^۱

چکیده

گسترش روز افزون فضای مجازی و نفوذ دو چندان آن در سال‌های اخیر، به جهت انتشار ویروس کرونا، در میان خانواده‌ها و عموم مردم، فرصت‌ها و تهدیدهایی را برای ساخت تربیتی آحاد جامعه خصوصاً دانش‌آموزان، دانشجویان و فرهنگیان، فراهم ساخته است که اهمیت بحث، پیرامون آن را ضرورت بخشیده و اتخاذ تدابیر و تصمیم‌گیری‌های اساسی پیرامون کاربری فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش را باعث گردیده است. رهیافت مقاله حاضر، تحلیل و بررسی اهم فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت در زیست بوم جدید است که با روش توصیفی-تحلیلی و با توجه به اهداف نظام تعلیم و تربیت اسلامی و با تکیه بر منابع علمی، دینی و تربیتی، سامان یافته است. نتایج حاصل از این جستار، حاکی از آن است که گسترش فضاهای مجازی مانند دیگر تحولات عصر حاضر، آثار مثبت و منفی فراوانی را در زمینه فرهنگ، تربیت و اخلاق کاربران، به دنبال داشته است. فرصت‌های تربیتی فضای سایبری را می‌توان گسترش جهان پیرامونی انسان‌ها، ایجاد فرصت‌های یکسان در امر آموزش و تربیت، دسترسی سریع و آسان به اطلاعات دینی و تربیتی و... دانست. همچنین تهدیدهای تربیتی فضای سایبری را نیز می‌توان ایجاد تغییر در حوزه فرهنگ و سبک زندگی، از دست دادن هویت اسلامی، اعتماد به اینترنت، گسترش شبهات دینی، تخریب شخصیت‌های تأثیرگذار در حوزه تربیت و... برشمرد.

واژگان کلیدی: تربیت، تربیت دینی، فضای مجازی، زیست بوم جدید، فرصت‌ها، تهدیدها.

^۱ دانشجوی دکتری تفسیر تطبیقی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم و معاون پرورشی دبستان جمهوری اسلامی ناحیه سه آ.پ استان قم sadeghi9610@gmail.com

نقش آفرینی مؤثر مدرسه در تربیت دانش آموزان

فریبا زرینه^۱

چکیده

این مقاله با رویکرد تحلیلی به دنبال این است که نقش نظام تربیتی در تعلیم و تربیت ارزش‌ها را با توجه به نقش معلم، دانش آموز، فضای مدرسه و تأثیر متقابل نظام تربیتی به اجمال بررسی می‌کند.

رشد هویت نوجوانان، مسأله مهمی است. بعد از نهاد مقدس خانواده، مدرسه عاملی مهم و اساسی در تعلیم و تربیت رسمی و مهم‌ترین واحد اجتماعی است که بیشترین تأثیرات را در تربیت کودکان و نوجوانان دارد. امروزه نمی‌توان مدرسه را تنها مرکز انتقال علم از سوی معلم به دانش آموز در یک محیط بسته فیزیکی با تعدادی کلاس و وسایل محدود آموزشی دانست، بلکه مدرسه مانند خانواده از نظرگاه اجتماعی شدن کودک، نقش حساسی را دارا است.

با توجه به تحقیقات موجود می‌توان این را نتیجه گرفت که مدرسه نقش مؤثری در تعلیم و تربیت دانش آموزان دارد.

واژگان کلیدی: ارزش، تعلیم و تربیت، مدرسه، دانش آموزان.

^۱ کارشناسی ارشد فیزیولوژی ورزشی، استاد دانشگاه آزاد جاجرم، دبیر تربیت بدنی شهرستان جاجرم

بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی و آموزش در فضای مجازی

سعید غلامی^۱

چکیده

در عصر جهانی شدن فضای مجازی جایگاه ویژه‌ای در زندگی انسان‌ها پیدا کرده است و بیشتر افراد جامعه به‌خصوص دانش‌آموزان با فضای مجازی درگیر هستند، بنابراین فضای مجازی می‌تواند سبک زندگی و افکار و عقاید جوانان و نوجوانان را با تحولات اساسی مواجه کند. فضاهای مجازی نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در عرصه‌های اجتماعی بر عهده دارد. به همین دلیل امروزه مدیریت دانش و اطلاعات نیازمند مجموعه‌ای از تغییرات در تکنولوژی‌ها است به طوری که باید به سمتی حرکت کنیم که در حداقل زمان بتوانیم حداکثر اطلاعات مفید را به افراد ارائه دهیم. برای رسیدن به این هدف باید بستری را که فضای مجازی به عنوان فرصت و تهدید برای دانش‌آموزان مهیا کرده است، شناسایی کنیم. فناوری همیشه مثل یک شمشیر دولبه است. تحقیقات نشان می‌دهد که جذابیت‌ها و امکاناتی که فناوری‌های نوین در اختیار طیف گسترده کاربران قرار می‌دهد، بسیاری از مقاومت‌های اولیه را در هم می‌شکند و چالش‌های بزرگی در حوزه‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی به‌خصوص حوزه تعلیم و تربیت پیش روی دولت و به‌خصوص آموزش و پرورش قرار می‌دهد. در چنین عرصه‌ای اگر برای اطلاعات طرح و نقشه جامعی وجود نداشته باشد و به‌کارگیری آن منطبق با اهداف معین و هوشمندانه نباشد خطرات زیادی جوامع و فرهنگ بشری را تهدید می‌کند. تکنولوژی‌های جدید مانند فضای مجازی هم فرصت هستند و هم تهدید و چنانچه قبل از ورود این تکنولوژی‌ها نحوه درست استفاده از آنها را یاد بگیریم تبعات منفی آن نیز کمتر خواهد شد. در واقع فضای مجازی یک فرصت است ولی اینکه چگونه از آن استفاده می‌شود که بحث زیادی دارد در کشور و نیز در حالی که آموزش مجازی، کاهش هزینه، سرعت و یکسان‌سازی اطلاعات و استفاده از ویدئو کنفرانس از جمله مزیت استفاده از فضای مجازی است و ما هنوز به‌طور کامل استفاده صحیح از فضای مجازی و فرصت‌ها و چالش‌های آن فرهنگ‌سازی نشده است. از این‌رو در این مقاله سعی بر آن شده است تا به بررسی و تحلیل نقش فضای مجازی در نظام تعلیم و تربیت پرداخته و فرصت‌ها و چالش‌هایی که در این ارتباط وجود دارد مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم.

واژگان کلیدی: فرصت، تهدید، تربیت، فضای مجازی.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی saeed13gh@gmail.com

راهکارهای مؤثر در برخورد با چالش‌های تربیت قرآنی در فضای مجازی

فروغ مرادیان^۱، مریم حسینی^۲

چکیده

امروزه ما در عصری به سر می‌بریم که دستیابی به اطلاعات در زمینه‌های مختلف به دلیل وجود ابزارهای ارتباطی قوی در سطح جهانی آسان و امکان گسترش تعاملات و تبادل نظرها با سرعت بالا فراهم است. در این شرایط، فضای مجازی به فرصتی برای تهاجم فرهنگی دشمن تبدیل شده است به طوری که تلاش می‌کنند با نفوذ در نگرش‌ها و به دنبال آن تأثیر در بینش‌ها و در اثر آن تغییر در رفتارها، فرهنگ و اخلاق جوامع، غایت و غرض را تغییر داده و با ایجاد فضاها و شبکه‌های مختلف مجازی و با به‌کارگیری ظرفیت‌ها و ویژگی‌های خاص آنها به دنبال تحقق اهداف ضداسلامی و ایجاد فرهنگی خالی از آموزه‌های دینی به خصوص اسلامی، در سطح جهان بالأخص جهان اسلام می‌باشند و می‌توانند اثربخشی مستقیم و غیرمستقیم بسیاری در فرهنگ و تربیت مخاطبان داشته باشند. این پژوهش با توجه به مؤلفه‌های تربیت قرآنی و نیز با توجه به ویژگی‌های فضای مجازی مانند سرعت و سهولت دسترسی، جذابیت، وجود مخاطبان فراوان، ایجاد روابط بدون مرز و ظرفیت بالا جهت اقناع مخاطب، بر آن است تا راهکارهای مؤثر قرآنی در برخورد با چالش تربیت قرآنی در فضای مجازی را بررسی کند. در این راستا راهبرد پژوهش پیش‌رو به روش توصیفی تحلیلی و میان‌رشته‌ای است (رشته‌های علوم قرآن و علوم تربیتی) که با استفاده از منابع کتابخانه‌ای، اسناد و مدارک مکتوب موجود تدوین شده و با عنایت به آیات قرآن و بررسی آموزه‌های تربیتی آن به ارائه برخی راهکارهای مؤثر، در جهت تحقق این آموزه‌ها پرداخته است. با توجه به یافته‌های حاصل از این پژوهش، مهم‌ترین این راهکارها شامل: اصالت‌دادن به نیازهای معنوی در شرایط فضای مجازی، توجه به نیازهای مادی در جهت تکامل روحی، پرورش تفکر انتقادی و روحیه حقیقت‌جویانه، آشنایی مخاطبان با حریم خصوصی و امنیت اخلاقی، توانایی و مهارت روبرویی با شبهات و در نهایت ایجاد انگیزه و بستر مناسب در فضای مجازی جهت متبلور ساختن اهداف تربیت قرآنی می‌باشد.

واژگان کلیدی: قرآن، تربیت قرآنی، فضای مجازی.

^۱ دکتری الهیات و معارف اسلامی، علوم قرآن و حدیث، مدرس دانشگاه forogh.moradian@yahoo.com

^۲ دکتری الهیات و معارف اسلامی، علوم قرآن و حدیث، عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جنوب.

Hosseini.yas@gmail.com

چالش‌های کاربردی آموزش مجازی در مدارس دوره ابتدایی مبتنی بر

زیست بوم جدید

محمدامین دهقان طرزجانی^{۱*}، حمیده دهقان طرزجانی^۲

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر «شناسایی چالش‌های کاربردی آموزش مجازی در مدارس دوره ابتدایی مبتنی بر زیست بوم جدید است». از آن جایی که در این پژوهش به بررسی موانع و چالش‌های کاربردی آموزش مجازی در مدارس دوره ابتدایی پرداخته می‌شود و نتایج آن می‌تواند موجب توسعه و استفاده بهتر و اثربخش‌تر این نوع آموزش توسط معلمان شود. این پژوهش از نظر هدف از نوع «کاربردی» است. رویکرد پژوهش حاضر «تحلیلی» و روش پژوهش «مروری و کتابخانه‌ای» است. در این راستا سعی شد تا از اسناد و منابع معتبر ملی و بین‌المللی استفاده شده و از آن‌ها در این زمینه بهره کافی برده شود. به طور خلاصه آموزش مجازی، به هر نوع دوره و آموزشی اطلاق می‌شود که به شکلی غیر از روش‌های سنتی چهره‌به‌چهره انجام گیرد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که راهکارهایی نظیر تعامل برخط (آنلاین) با یادگیرندگان بدون حضور فیزیکی مربی در کلاس درس، ایجاد یک محیط یادگیری حمایت‌کننده به عنوان یک مربی برخط (آنلاین)، استفاده ترکیبی از ابزارهای یادگیری برای تعامل بهتر، ارائه بازخوردهای مداوم، ایجاد محتوای یادگیری الکترونیکی در موبایل، تأکید بر زمان انجام کار و فعالیت‌های دانش‌آموزان، تفهیم انتظارات دوره آموزشی دانش‌آموزان، ارتقای یادگیری فعال در آموزش آنلاین، تقویت ارتباط معلمان و دانش‌آموزان می‌تواند تدریس مجازی را اثربخش‌تر و مؤثرتر کند.

واژگان کلیدی: چالش‌ها، کاربردی، آموزش مجازی، دوره ابتدایی، زیست بوم جدید.

^۱ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول)
mادت.1374@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و هنر، یزد، ایران

ضرورت آینده‌پژوهی در عصر جهانی‌شدن آموزش

زهرا پاکار*^۱، فاطمه طاهرپور^۲، رامین رحیمی^۳

چکیده

یکی از اساسی‌ترین وظایف هر نظام تربیتی ارائه تصویری روشن از انسان مطلوب است و گویاترین شاهد بر ضرورت وجود یک نظام آموزشی، معطوف به آینده است. از طرفی با توجه به اینکه وظیفه اصلی آموزش توسط نظام آموزش و پرورش، توسعه نسل آینده است، پس باید دانش‌ها و مهارت‌های لازم را برای مشارکت مؤثر در جامعه و در زمان آینده را آموزش دهد که امروزه این نیاز از طریق مطالعات آینده‌پژوهی پاسخ داده می‌شود. از طرفی دیگر جهانی‌شدن، درک متقابل به‌منظور ایجاد ارتباط منطقی و اثربخش است که به تعامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، آموزشی و زیست‌محیطی صرف‌نظر از نژاد، جنس، آیین و قومیت‌های گوناگون منتهی شود. بنابراین لزوم آینده‌پژوهی در عصر جهانی‌شدن آموزش اجتناب‌ناپذیر است. در این مقاله که از روش مروری و کتابخانه‌ای استفاده شده، تصریح شده است که لازمه ایفای نقش مؤثر آموزش و پرورش، تعلیم و پرورش انسان‌هایی است که بتوانند مهارت‌های زندگی را بیاموزند و به‌عنوان یک شهروند در جامعه جهانی زندگی کنند، به‌کارگیری آینده‌پژوهی و شناخت نیازها و فرصت‌های آینده است.

واژگان کلیدی: آینده، آینده‌پژوهی، جهانی‌شدن، آموزش و پرورش.

^۱ دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد، مدیریت آموزشی، دانشگاه بیرجند، ایران (نویسنده مسئول)

ZAHRAPAKAR1373@GMAIL.COM

^۲ استادیار، علوم تربیتی، علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، ایران

^۳ دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد، روانشناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، واحد بیرجند، ایران

نیازها و انتظارات تربیتی

جعفر فریدی^۱، سکینه کارخانه^۲

چکیده

مفهوم تربیت تنها به ایجاد رفتارها، حالات و افکار معینی در افراد محدود نمی‌شود، بلکه ملاحظه‌های روشی، یعنی شکل ایجاد آنها نیز در مفهوم تربیت ملحوظ است. عمده‌ترین چالش‌های قرن حاضر برای دانش‌آموزان شامل پیامدهای منفی جهانی شدن، بحران ارزش‌ها، بحران رسانه‌ها، مصرف‌گرایی، مدرپرستی، شیء‌پرستی، تمایل نداشتن به ایمان معنوی، نداشتن رشد فرهنگی، بی‌هویتی فرهنگی، ناشکیبایی در برابر دین، هویت مجازی، هویت ماشینی، ساخت‌زدایی دینی، از دست رفتن ارزش‌های سنتی و دینی و... است. در قرون حاضر، وظیفه همه دست‌اندرکاران حوزه تعلیم و تربیت است که: اولاً دانش‌آموزان را با این چالش‌ها آشنا کنند و ثانیاً راه‌حل‌های تربیتی مقابله با آنها را به دانش‌آموزان ارائه دهند تا بتوانند بر مشکلاتی که احتمالاً در تأثیر پدیده جهانی شدن در تربیت دینی وجود دارد، غلبه کنند.

مقاله حاضر با هدف بررسی نیازها و انتظارات تربیتی، که با استفاده از روش تحلیل اسنادی انجام گرفته است. و با طرح ضرورت توجه به ویژگی‌های مدارس قرن ۲۱، نیازها و انتظارات تربیتی معلمان و دانش‌آموزان با نگرش به روش‌های نوین تربیتی در قرن حاضر پرداخته شده است. جامعه آماری، کلیه منابع و مراجع مرتبط با موضوع تحقیق بوده است، ابزار پژوهش، فرم‌های فیش‌برداری بوده است و داده‌های حاصل، تجزیه و تحلیل کیفی شده است.

واژگان کلیدی: نیازها، انتظارات، تربیت، قرن ۲۱.

^۱ فرهنگی و دانشجوی دکتری، فلسفه تعلیم و تربیت، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه علوم و تحقیقات تهران، استان آذربایجان شرقی-شهرستان اسکو-کارشناس آسیب‌های اجتماعی و گروه‌های آموزشی

@faridiosku@yahoo.com

^۲ فرهنگی و معاون پرورشی مدرسه، کارشناس ارشد معارف اسلامی، استان تهران-شهرستان پیشوا-معاون پرورشی مدرسه

@sakinehkarkhaneh1352@gmail.com

بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای جهانی‌شدن آموزش در زیست بوم جدید

رضا شببانی^۱

چکیده

این مقاله دیدگاه‌های مختلف در مورد بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای جهانی‌شدن آموزش در زیست بوم جدید بررسی می‌کند. جهانی‌شدن تغییرات تاریخی گسترده‌ای را در روابط اجتماعی، فرهنگ، سیاست و آموزش به وجود آورده است. جهانی‌شدن همچنین مسئول بسیج بی‌سابقه مردم است و آن‌ها را به یک مرکز اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی می‌کشاند؛ بنابراین درک این پدیده و دگرگونی‌هایی که به وجود آورده است، بسیار مهم است. این پدیده موجب ظهور فناوری‌های جدید، به ویژه فناوری‌های مربوط به عرصه اطلاعات و ارتباطات در جهان شده است. پژوهش حاضر به روش کتابخانه‌ای و با استفاده از آرا و نظریات دانشمندان در زمینه آموزش و پرورش و جهانی‌شدن انجام شده است. نتایج تحقیقات به دست آمده در مورد نحوه تأثیرگذاری «جهانی‌شدن» بر آموزش و پرورش ایران و عمده‌ترین چالش‌های احتمالی که نظام آموزش و پرورش ما در آینده با آن روبرو است، نشان می‌دهد با اتخاذ راهبردهای آموزشی مطلوب و مؤثر که در این مقاله به آن اشاره می‌شود، می‌توان بر چالش‌های پیش‌رو فایق آمد.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، آموزش، زیست بوم جدید، فرصت‌ها و تهدیدها.

^۱ کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه آزاد، اراک، ایران Rezashyban1996@yahoo.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

الهام خرم^۱، محمدرضا امام جمعه کوبنانی^۲

چکیده

در این نوشتار، به بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی پرداخته است. این پژوهش از نوع علمی ترویجی می‌باشد. در ابتدا مقاله‌های بین سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ گردآوری و سپس دسته‌بندی شد و مقاله‌های مرتبط با فضای مجازی از دیدگاه تربیتی، مورد مطالعه و نقد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که فضای مجازی مملو از فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی برای دانش‌آموزان در همه مقاطع تحصیلی است اما مهم‌ترین عامل بروز این تهدیدها سهل‌انگاری والدین، فقدان مهارت کافی نظام آموزشی در بخش مدیریت آموزشی فضای مجازی، آموزش ناکافی والدین می‌باشد. فقدان تصمیم‌گیری در بخش ساماندهی فضای مجازی در بخش آموزش و پرورش باعث ترک تحصیل گسترده، سوءاستفاده‌های غیر اخلاقی و ناکارآمدی آموزشی و سپس تربیتی در بخش آموزش فضای مجازی در دوران کرونا شده است. همچنین نتایج نشان می‌دهد که با برنامه‌ریزی جدی با توجه به خط مشی نظام آموزشی می‌توان بسیاری از خسارت‌ها وارده در بخش تهدیدها را به فرصت تربیتی مفید تبدیل کرد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تهدیدهای تربیتی، نظام آموزشی.

^۱ خرم، الهام. دانشجوی دکتری رشته برنامه‌ریزی درسی، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شهید رجایی، تهران، ایران. Elhankhorram73t@gmail.com

^۲ گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

اثربخشی درمان شناختی - رفتاری مبتنی بر هیجان در کاهش پرخاشگری کودکان با اختلال نافرمانی مقابله‌ای

ریحانه کسائیان^{۱*}، شاهرخ مکوند حسینی^۲، دکتر محمود نجفی^۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر اثربخشی درمان شناختی - رفتاری هیجان مدار (ECBT) انواع پرخاشگری کودکان دارای اختلال نافرمانی مقابله‌ای مورد بررسی قرار گیرد. در همین راستا، تمامی دانش‌آموزان بین ۸ تا ۱۲ ساله مدارس ابوذری شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ با پرسش‌نامه علائم مرضی کودک و نیز مصاحبه بالینی مورد غربالگری اختلال نافرمانی مقابله‌ای قرار گرفتند که نمونه‌ای به حجم ۳۴ نفر به روش در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه کنترل و آزمایش گمارش شدند. سپس به گروه آزمایش آموزش ۱۲ جلسه‌ای ECBT ارائه شد و برای سنجش متغیرها در مراحل پژوهش از پرسش‌نامه پرخاشگری شهیم استفاده گردید و داده‌های حاصل با تحلیل کوواریانس چند متغیره (مانکووا) تجزیه و تحلیل شد. تحلیل‌ها نشان داد ECBT می‌تواند سبب کاهش پرخاشگری شود. همچنین مؤلفه‌های پرخاشگری یعنی پرخاشگری جسمانی، کلامی و واکنشی نیز در اثر مداخله با کاهش همراه بوده است. در نتیجه ECBT به جهت کاهش رفتارهای ناسازگار پرخاشگری ناشی از اختلال نافرمانی مقابله‌ای کودکان اثربخش بوده است. بنابراین مهارت‌های کنترل خشم و مواجهه با آن در قالب این نوع از درمان می‌تواند ارتقا یابد که این خود سبب کاهش مشکلات پرخاشگری و مشکلات هیجانی و رفتاری است. به همین جهت ECBT با تأکید بر ظرفیت‌های درونی فرد به جهت عمل مؤثر در محیط و استفاده از آن ظرفیت‌ها به بهترین شکل ممکن سعی دارد که راهکاری مفید را ارائه دهد که فرد با شرایط محیط با سازگاری و بدون تشویش روبرو شود.

واژگان کلیدی: درمان شناختی - رفتاری، هیجان، پرخاشگری، اختلال نافرمانی مقابله‌ای، کودکان.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناختی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران (نویسنده مسئول)
Rayhanehkasaiean@gmail.com

^۲ دانشیار گروه روان‌شناسی عمومی و بالینی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

^۳ استادیار گروه روان‌شناسی عمومی و بالینی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

صفیه جانباز لیلی^۱

چکیده

جهان امروز در معرض تحولات فزاینده‌ای قرار دارد؛ فضای مجازی نقش عمده در این تغییر و تحولات دارند و اصولاً هر تغییر و تحولی در عرصه‌های مختلف از جمله عرصه‌های آموزشی و فرهنگی آثار و تبعات متناسب با اهداف و کارکردهای خود را به دنبال خواهد داشت و فضای مجازی از این امر مستثنی نیست. فضای مجازی علاوه بر فرصتهایی که می‌تواند در پی داشته باشد، چالش‌هایی نیز به دنبال دارد. از آنجا که آموزش و پرورش به عنوان یکی از مؤثرترین متولیان امر تربیت و آموزش فرزندان از جایگاه و نقش برجسته‌ای برخوردار است و ورود فضای مجازی و استفاده از آن در امر آموزش، ناگزیر است لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی جایگاه فضای مجازی در تعلیم و تربیت و همچنین بررسی برخی فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌رو به روش توصیفی و مطالعه اسنادی صورت گرفته است.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد آموزش مجازی در ساحت‌های تربیت دینی و اخلاقی، تربیت علمی و فناوری، تربیت زیستی و بدنی، تربیت هنری و زیبایی‌شناختی، تربیت حرفه‌ای و اقتصادی و تربیت اجتماعی و سیاسی، فرصت‌ها و تهدیدهای گوناگونی را سبب می‌شود که توجه به آنها برنامه‌ریزان نظام آموزشی را در اتخاذ رویکردی هوشمندانه در قبال آموزش مجازی یاری می‌رساند.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تعلیم و تربیت، فرصت‌ها و چالش‌ها، اهداف تعلیم و تربیت اسلامی.

^۱ دبیرستان صیقلی‌های شهید saba.janbaz@gmail.com

مطالعه کیفی توسعه حرفه‌ای معلمان مبتنی بر شبکه‌های اجتماعی با استفاده از

شیوه نظریه داده بنیاد

عصمت صابری راد^۱

چکیده

عملکرد معلمان، کارایی و اثربخشی سیستم تعلیم و تربیت را تحت تأثیر قرار می‌دهد. معلمان شایسته و کارآمد، پتانسیل‌های لازم را برای تغییر و نوآوری و همچنین کیفیت عملکرد را دارند. معلمان، نه تنها یکی از متغیرهای نیازمند تغییر به منظور بهبود سیستم‌های آموزشی هستند بلکه مهم‌ترین عامل ایجادکننده تغییر نیز محسوب می‌شوند. بنابراین، هدف پژوهش حاضر، مطالعه زمینه‌ها و شرایط علی توسعه حرفه‌ای معلمان می‌باشد. روش این پژوهش از نوع کیفی بوده و با شیوه داده بنیاد انجام شده است. با ۱۸ نفر از استادان علوم تربیتی، معلمان و معاونان پرورشی مدارس مصاحبه عمیق به عمل آمد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که مقوله‌های یادگیری و یاددهی برخط، تدوین راهبردهای آموزش برخط، فشار اجتماعی و محیطی، شرایط محیطی مدارس، مسائل مرتبط با سلامت، دسترسی به دانش فناوری محور به عنوان شرایط علی و زمینه‌ای به دست آمد. همچنین مشارکت‌کنندگان استراتژی‌های تعاملات مجازی مثبت و توانمندی در تهیه و ارائه محتوا را بیان کردند.

واژگان کلیدی: توسعه حرفه‌ای، شبکه‌های اجتماعی، نظریه داده بنیاد، راهبرد آموزشی برخط، دانش تکنولوژی محور.

¹ sa13esmat@gmail.com

شناسایی و ارزیابی شاخص‌های شایستگی اخلاقی و تربیتی اسلامی مدیران

آموزشی مدارس ناحیه یک استان قم

فاطمه نوتاش^۱، امیرحسین محمد داوودی^{۲*}

چکیده

در این پژوهش به عوامل مؤثر بر شایستگی اخلاقی مدیران ناحیه یک اداره آموزش و پرورش استان قم پرداخته شده است. از نظر هدف کاربردی، از نظر شیوه گردآوری میدانی و از نظر شیوه اجرا نیز توصیفی پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری معادل ۲۷۰ نفر بودند که و طبق جدول مورگان ۱۵۵ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب شد. از پرسش‌نامه محقق‌ساخته که ضریب آلفای کرونباخ معادل ۰.۷۳۶ بوده است. از آزمون مدلسازی معادلات و نرم‌افزار pls استفاده شده است. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که عوامل سازمانی، عوامل فردی، عوامل مدیریتی حرفه‌ای‌گرایی، مدیریت مشارکتی، مدیریت زمان، مدیریت تعارض و آینده‌نگری، عوامل آموزشی، تجربه و کاردانی مدیر، به روز بودن دانش و دانش مدیریتی و عوامل محیطی بر شایستگی اخلاقی مدیران تأثیرگذار می‌باشند.

واژگان کلیدی: شایستگی اخلاقی، عوامل محیطی، آموزش و پرورش، تربیت اسلامی.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساوه، ایران

^۲ دانشیار گروه مدیریت آموزشی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران (نویسنده مسئول)

تربیت چندساحتی و فضای مجازی

مریم اسماعیلی^{۱*}، محدثه اسماعیلی^۲، علیرضا قنبری^۳

چکیده

توسعه و تعمیق علوم انسانی به عوامل متعدد و شرایط مختلف مربوط است. به دیگر سخن بالندگی و توسعه دانش‌های انسانی چند تباری و چند عاملی است و شرایط اجتماعی و فرهنگی، رخداد‌های تاریخی و سیاسی، آرمان‌های دینی و مذهبی، جهت‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلی نظام سیاسی و حکومتی هر یک می‌توانند به عنوان متغیری تأثیرگذار در سرنوشت علوم انسانی قلمداد شوند. اما از میان همه عوامل مختلف نقش و سهم نهاد تعلیم و تربیت در قیاس با سایر نهادهای اجتماعی، مدنی و مذهبی مثال‌زدنی، ممتاز و بی‌بدیل است. با علم به این مهم راقم این پژوهش، تقلا نموده است تا ثابت نماید نظام آموزشی تک‌ساحتی و مکانیکی که عمدتاً در تعقیب تلقین و آموزش علوم ابزاری است خود مانع اصلی توسعه و گسترش علوم انسانی است. بر این اساس بررسی تربیت چند ساحتی و فضای مجازی هدف اصلی این پژوهش می‌باشد. روش انجام پژوهش، توصیفی - تحلیلی بود. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد آموزش مجازی در ساحت‌های تربیت دینی و اخلاقی، تربیت علمی و فناوری، تربیت زیستی و بدنی، تربیت هنری و زیبایی شناختی، تربیت حرفه‌ای و اقتصادی و تربیت اجتماعی و سیاسی، فرصت‌ها و تهدیدهای گوناگونی را سبب می‌شود که توجه به آنها برنامه‌ریزان نظام آموزشی را در اتخاذ رویکردی هوشمندانه در قبال آموزش مجازی یاری می‌رساند.

واژگان کلیدی: رویکرد چندساحتی، آموزش مجازی، اقتباس فرهنگی.

^۱ مریم اسماعیلی، دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج (نویسنده مسئول)

maryamesmaili72@yahoo.com

^۲ محدثه اسماعیلی، دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال

esmaeili.mohaddeseh@yahoo.com

^۳ علیرضا قنبری، دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال، dr.alireza.tea@gmail.com

گذری به اختصار بر آموزش شهروندی جهانی در مدرسه و چالش‌های آن

مهناز اسماعیلی^۱

چکیده

جامعه جهانی با روندی پرشتاب در حال حرکت به سمت پیشرفت، علی‌الخصوص در زمینه‌های فناوری‌های ارتباطی بوده و کشور ما نیز از آن مصون نمانده است. با عنایت به این روند پرشتاب، نیازمند حرکت رو به جلو به همراه کنترل آسیب‌ها در زمینه ارزش‌ها و فرهنگ هستیم که چالش‌های متعددی نیز در این روند وجود دارد. پژوهنده در این پژوهش به این مهم پرداخته است و قطعاً این پژوهش به دلیل محدودیت‌های منحصر به مقالات این چنینی به اختصار صورت پذیرفته و در فرصتی مناسب می‌تواند به تفصیل و گسترده‌تر بوده و کاربردی‌تر گردد. در پژوهش حاضر به مبحث شهروندی و جایگاه آن در قانون اساسی ایران و سپس شهروند جهانی پرداخته شده و بعد از این قسمت، مواردی چون برآیند جامعه مدنی جهانی، تعلیم و تربیت (آموزش) جهانی مانند صلح که دارای اهمیت ویژه‌ای می‌باشد، شهروند فرهنگی و آموزش آن و سپس چالش‌های ناشی از جهانی‌شدن، وظایف مدرسه جهانی، آموزش ارزش‌ها در نظام تعلیم و تربیت و آموزش ارزش‌های آن به کودکان، پرداخته شد و راه برای رشد دادن مدرسه به سوی مدرسه جهانی همراه با حفظ ارزش‌های متعالی فرهنگی و مذهبی دشوار می‌نماید.

واژگان کلیدی: آموزش، شهروند، جهانی‌شدن، مدرسه.

^۱ دبیر آموزش و پرورش و مدرس دانشگاه (مریی) Esmaili_m53@yahoo.com

اثربخشی روش قصه‌گویی با تأکید بر معانی پیام‌های قرآنی در افزایش انگیزه به

درس قرآن ششم ابتدایی پسرانه در شهر جم

اثما شهریار^{۱*}، دکتر علی پولادی ریشه‌ری^۲، سید یونس محمدی یوسف‌نژاد^۳

چکیده

هدف این پژوهش اثربخشی روش قصه‌گویی با تأکید بر معانی پیام‌های قرآنی در افزایش انگیزه به درس قرآن ششم ابتدایی پسرانه در شهر جم بود. این تحقیق از نوع تحقیقات نیمه‌تجربی با رویکرد پیش‌آزمون-پس‌آزمون و با گروه کنترل می‌باشد. جامعه آماری را دانش‌آموزان پایه ششم شهر جم تشکیل دادند. نمونه‌ای به حجم ۳۰ نفر به صورت در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه ۱۵ نفری (گروه آزمایش و کنترل) تقسیم شد. در این پژوهش از داستان زندگی حضرت یوسف، ابراهیم، یونس، نوح، موسی و صالح، برای مداخلات قصه‌گویی در ۱۲ جلسه استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل کواریانس استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که روش قصه‌گویی با تأکید بر معانی پیام‌های قرآنی در افزایش انگیزه (انگیزه دورنی و بیرونی) به درس قرآن ششم ابتدایی پسرانه در شهر جم تأثیر مثبت و معناداری دارد.

واژگان کلیدی: قرآن کریم، قصه‌گویی، انگیزه در درس قرآن، انگیزه دورنی، انگیزه بیرونی.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی، روان‌شناسی، علوم انسانی، پیام نور، بوشهر، ایران (نویسنده مسئول)

asmashahryari1@gmail.com

^۲ استادیار، روان‌شناسی، علوم انسانی، پیام نور، بوشهر، ایران

^۳ استادیار، روان‌شناسی، علوم انسانی، پیام نور، بوشهر، ایران

اثربخشی آموزش تفکر به شیوه مجازی بر روحیه پرسشگری، تفکر تأملی و تفکر چندوجهی دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر طبس

کاظم بخشیان^{۱*}، علی کوهی نژاد^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش تفکر به شیوه مجازی بر روحیه پرسشگری، تفکر تأملی و تفکر چندوجهی دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی انجام گرفته است. لذا به لحاظ ماهیت و هدف، کاربردی و از حیث روش نیمه آزمایشی لذا جامعه آماری کلیه دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر طبس (۹۳۶ نفر) در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بوده‌اند که با کمک روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای از بین دبستان‌های دخترانه شهر طبس به طور تصادفی دو دبستان انتخاب و در مرحله بعد دو کلاس (۲۰ نفری) پایه ششم انتخاب گردیده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای آموزش تفکر به شیوه مجازی با استفاده از داستان‌های کتاب آموزش تفکر به کودکان اکبری (۱۳۹۳) و سامانه شاد و همچنین پرسش‌نامه تفکر تأملی کمبر و همکاران (۲۰۰۰)، تفکر چندوجهی دی زوریلا و نزو (۱۹۹۰) و روحیه پرسشگری اکبری و مسروری (۱۳۹۳) بوده و در انتها داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. نتایج حاکی از آن بود که آموزش تفکر به شیوه مجازی بر روحیه پرسشگری، تفکر تأملی و تفکر چندوجهی دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی تأثیرگذار است.

واژگان کلیدی: آموزش تفکر، روحیه پرسشگری، تفکر تأملی، تفکر چندوجهی، شیوه مجازی.

^۱ دانشجوی کارشناسی، مشاوره، دانشکده فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول)

Kazem5610b@gmail.com

^۲ مدرس و دکترا، علوم تربیتی، برنامه‌ریزی درسی، دانشکده فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، بیرجند، ایران

آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی و راهکارهای تربیت دینی از منظر اخلاق

اسلامی

مریم غلامی^۱

چکیده

امروزه با توجه به گسترش سریع محیط‌های مجازی از قبیل اینترنت، گوشی‌های همراه، شبکه‌های اجتماعی و... محیط تربیتی جدیدی به نام فضای مجازی به وجود آمده که به‌طور قابل ملاحظه‌ای از افراد مختلف به‌ویژه کودکان و نوجوانان را با خود مرتبط کرده و تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم بسیاری در تربیت مخاطبان خواهد گذاشت. این نوشتار با رویکرد بررسی آسیب‌های فضای مجازی ابتدا برخی از ویژگی‌های چالش‌برانگیز فضای مجازی را برشمرده و سپس با عنایت به اخلاق اسلامی به ارائه برخی راهکارهای مؤثر در برخورد با آسیب‌های تربیت در فضای مجازی پرداخته است. از جمله آسیب‌های فضای مجازی می‌توان به خاستگاه غربی داشتن آن، تعارض ارزش‌ها، در خطر بودن حریم خصوصی کاربران، تشخیص‌ناپذیری هویت، تضعیف باورهای دینی، انزوای اجتماعی و... اشاره کرد. همچنین فرهنگ‌سازی استفاده بهینه و درست از امکانات فضای مجازی، آشنا کردن متولیان تربیت با خطرات فضای مجازی، تولید و توسعه تولیدات فرهنگی متناسب با دین در فضای مجازی، نظارت و همراهی با فرزندان بر استفاده از فضای مجازی، تقویت عقاید و بصیرت‌بخشی و... از جمله راهکارهایی است که اخلاق اسلامی ما را بدان رهنمون می‌کند. این تحقیق، کاربردی و روش آن اسنادی است که از طریق گردآوری داده‌ها به‌صورت کتابخانه‌ای و تحلیل اطلاعات با رویکرد تحلیلی - توصیفی تدوین شده است.

واژگان کلیدی: محیط تربیتی، فضای مجازی، آسیب‌شناسی، اخلاق اسلامی.

^۱ دبیر دبیرستان علوم و معارف اسلامی صدرا، کارشناسی ارشد فقه و حقوق خصوصی، استان فارس، لارستان، ایران

بررسی رابطه بین خلاقیت، هوش هیجانی و اهمال کاری تحصیلی در دانش آموزان

سال اول دبیرستان

عادل بوعمار*^۱، حسن گریبایوی^۲، حسن جمیلی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه هوش هیجانی و خلاقیت با اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان اول دبیرستان شهر هویزه در سال ۱۳۹۹ انجام شد. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان اول دبیرستان شهر هویزه در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ می باشد. جهت نمونه گیری از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد. که در نهایت تعداد افراد نمونه ۱۰۰ نفر انتخاب شده اند. در این پژوهش از آزمون خلاقیت عابدی (۱۳۷۲)، پرسش نامه هوش هیجانی بارآن (EQ-I) و مقیاس اهمال کاری تحصیلی (APS) سولومون و راتیلوم (۱۹۸۴) استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از مدل آماری همبستگی به منظور مشخص کردن رابطه متغیرهای مورد نظر با اهمال کاری تحصیلی و از رگرسیون گام به گام برای شناسایی سهم تبیینی هریک از متغیرها استفاده شد. نتایج نشان داد که بین خلاقیت، هوش هیجانی و اهمال کاری رابطه منفی و معناداری وجود دارد. رابطه اهمال کاری تحصیلی و خلاقیت ($r = -0/467, P = 0/0001$) و اهمال کاری تحصیلی و هوش هیجانی ($r = -0/318, P = 0/002$). همچنین تحلیل رگرسیون به منظور تبیین سهم هریک از متغیرهای هوش هیجانی و خلاقیت به تفکیک در پیش بینی اهمال کاری تحصیلی نیز نشان داد که به ترتیب «مؤلفه سیالی»، «ابتکار»، «بسط»، و «انعطاف پذیری» بیشترین تا کمترین سهم را دارند. نتایج به دست آمده از تحلیل رگرسیون هوش هیجانی و اهمال کاری تحصیلی نشان داد که مؤلفه شادمانی قوی ترین و مؤلفه استقلال ضعیف ترین سهم در پیش بینی متغیر اهمال کاری تحصیلی را دارند.

واژگان کلیدی: اهمال کاری تحصیلی، هوش هیجانی، خلاقیت.

^۱ کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه بیرجند. (نویسنده مسئول) Adel.bouzar@yahoo.com

^۲ کارشناس ارشد روان شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی تهران.

^۳ کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور واحد تهران.

تحول حافظه کاری و مؤلفه‌های آن در کودکان پسر ۷ تا ۱۱ سال

عادل بوعدار^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تحول حافظه کاری در کودکان پسر ۷ تا ۱۱ سال (پایه‌های اول، سوم و پنجم ابتدایی) انجام شد. جامعه آماری پژوهش کلیه کودکان مدارس پسرانه ابتدایی عادی شهر بیرجند بوده‌اند. ۹۰ کودک (در هر پایه ۳۰ نفر) با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای، انتخاب شدند. برای سنجش مؤلفه‌های مجری مرکزی، حلقه واج‌شناختی و طرح دیداری-فضایی به ترتیب از آزمون‌های اعداد معکوس، اعداد مستقیم و آزمون حافظه دیداری کیم کاراد استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون واریانس یک‌راهه (ANOVA) و آزمون تعقیبی توکی صورت گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد به غیر از مؤلفه طرح دیداری-فضایی در گروه‌های سنی ۹ (پایه سوم) و ۱۱ سال (پایه پنجم) بین سایر گروه‌های سنی در مؤلفه‌های حافظه کاری تفاوت معناداری وجود داشت. تفاوت گروه‌ها در نمرات آزمون‌ها نشان‌دهنده افزایش فزاینده ظرفیت حافظه کاری در نتیجه افزایش سن کودکان است.

واژگان کلیدی: حافظه کاری، تحول حافظه کاری، کودکان ۷-۱۱ سال، هوش هیجانی، خلاقیت، اهمال کاری تحصیلی.

^۱ کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بیرجند. Adel.bouzar@yahoo.com

جهانی‌شدن و تربیت دانش آموز

زینب شمخانی^۱

چکیده

بدون شک تربیت، مسئولیت بزرگی است که بر دوش خانواده، مدرسه و جامعه قرار گرفته و نیاز به کاری جدی و بهره‌گیری از علوم و دستاوردهای روز دنیا برای تربیت نسلی آگاه دارد. تربیت در برهه زمانی کنونی سهل و آسان نیست. دورانی که روزانه در حال تغییر و تحول است. بنابراین پرورش و تربیت کودکان به پدران و مادرانی سختکوش و دارای آگاهی‌های لازم نسبت به دنیای کنونی نیاز دارد.

پرورش کودک در مبحث جهانی‌شدن در زیست‌بوم جدید از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و این امر به دلیل پیوند مسأله جهانی‌شدن با زندگی روزمره ماست که تأثیر بسزایی در تربیت و پرورش کودکان و نوجوانان دارد.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، تربیت، هویت ملی، فرهنگ، آموزش و پرورش.

^۱ معاون پرورش، خوزستان، امیدیه، دبستان شهید انوشه zeynabshamkhani@yahoo.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

رقیه سلیقه‌دار^۱

چکیده

در دنیای امروز که عصر ارتباطات نام دارد، رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی به واسطه سرعت، تداوم و وسعت جهانی به مثابه جزء لاینکف ارتباطات جمعی در نظر گرفته می‌شود، به گونه‌ای که تصور دنیای بدون رسانه برای ما غیرممکن است. تحولات عظیم در حوزه فناوری‌های نوین ارتباطی، فرصت و تهدیدات متعدد را در پی داشته است و به همین جهت «مدیریت فضای مجازی» و «تربیت رسانه‌ای» به عنوان توانایی ضروری برای زندگی در عصر حاضر مطرح شده است. از سوی دیگر شیوع بیماری کرونا به آموزش و فرایند یاددهی-یادگیری نیز رنگ دیگری بخشیده است. تهدیدهایی همچون تفردگرایی، ناتوانی در ارتباط اجتماعی، عصبیت‌های افراطی قومی، نادیده گرفتن حریم شخصی و مواردی از این دست که ناشی از فضای مجازی است، در آموزش مجازی نیز قابل دریافت بوده و در عین حال تهدیدهای دیگری همچون کاهش زمینه‌های آموزشی رو در رو، عینی نبودن آموزش مجازی به‌ویژه برای دانش‌آموزان در پایه‌های پایین‌تر، عدم حضور و مشارکت مؤثر دانش‌آموزان در آموزش مجازی و... به آن افزوده شده است. همچنین فرصت‌های بسیاری مانند ایجاد زمینه عدالت آموزشی، دسترسی سهل و پرتکرار به آموزش و امکان بیشتر برای رعایت تفاوت‌های فردی و... فرصت‌های ناب آموزش مجازی است و در این راستا بالابردن شایستگی حرفه‌ای معلمان و کفایت مدارس در راستای عدالت آموزشی ضروری است.

واژگان کلیدی: تربیت، آموزش مجازی، فضای مجازی، مهارت ارتباطی، مدیریت فضای مجازی.

^۱ معاون آموزشی، منطقه دو شهر تهران، ایران jilasalighedar445@gmail.com

میزان آشنایی مدیران واحدهای آموزشی و کارشناسان ادارات از سند تحول بنیادین و ساحت‌های شش‌گانه تعلیم و تربیت منطقه البرز - استان قزوین

سیاوش رجبی^۱، شیما شریفی^{۲*}

چکیده

آموزش و پرورش از دیرباز جزء دغدغه‌های مهم دولت و جامعه می‌باشد. تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش مبتنی بر آرمان‌های بلند نظام اسلامی باید معطوف به چشم‌اندازی باشد که در افق روشن ۱۴۰۴، ترسیم‌گر ایرانی توسعه‌یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه با هویتی اسلامی انقلابی، الهام‌بخش جهان اسلام همراه با تعاملی سازنده و مؤثر در عرصه روابط بین‌المللی است. تحقق این هدف نیازمند ترسیم نقشه راهی است که در آن نحوه طی مسیر، منابع و امکانات لازم، تقسیم کار در سطح ملی و الزامات در این مسیر به صورت شفاف و دقیق مشخص شده باشد. این مطالعه به صورت توصیفی-توسعه‌ای و بر روی ۱۷۱ تن از مدیران و کارشناسان اداره آموزش و پرورش شهرستان البرز که بر اساس فرمول حجم نمونه کوکران به دست آمده بود، انجام شده است. برای بررسی میزان شناخت ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین از سیاهه سند تحول بنیادین که روایی و پایایی آن در سایر مطالعات تأیید شده بود، استفاده شده است. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که کارشناسان اداره و مدیران مدارس از شناخت بسیار خوب و کافی در خصوص ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین برخوردار هستند و در مراحل کاری و آموزشی خود از سند تحول بنیادین استفاده می‌کنند. گسترش سند تحول بنیادین و آموزش‌های مناسب به کارشناسان، مدیران، دبیران و آموزگاران منجر به افزایش و ارتقا آرمان‌های بلند نظام جمهوری اسلامی ایران می‌شود و گام بلندی را در تربیت و آموزش با شیوه اسلامی-ایرانی است.

واژگان کلیدی: سند تحول بنیادین، ساحت‌های شش‌گانه، شهرستان البرز، مدیران، دبیران.

^۱ دانشجوی دکتری آسیب‌شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی دانشگاه تهران

^۲ کارشناس ارشد رشد حرکتی، دبیر تربیت بدنی و ورزش، منطقه البرز، استان قزوین (نویسنده مسئول)

بررسی تأثیر فضای مجازی بر از خود بیگانگی فردی

فاطمه شیخ محسنی^{۱*}، مجتبی محرابی^۲، اعظم ابراهیمی^۳

چکیده

از خود بیگانگی، به معنی دور شدن از اصل خویش، موضوعی است که در دوران‌های مختلف، مورد توجه دانشمندان بوده است؛ اما در عصر جدید و در جامعه صنعتی، به شکل تازه‌ای ظهور کرد و چهره خویش را نمودار ساخت؛ به طوری که دانشمندان بزرگ جامعه‌شناس، درباره این پدیده هشدارها داده و جامعه را از آن بر حذر داشته‌اند. در جامعه‌شناسی «از خود بیگانگی»، از جنبه فردی و اجتماعی توجه صاحب‌نظران را به خود جلب کرده است.

از خود بیگانگی تأثیر بسیاری بر شکل‌گیری هویت منفی به خصوص در جوانان دارد و فضای مجازی به آن دامن می‌زند. هدر رفتن انرژی، دل‌مشغولی‌های بی‌هدف، دلزدگی و داشتن شخصیتی منفعل آسیبی است که از خود بیگانگی ناشی از پرسه‌های فراوان در دنیای مجازی برای جوانان به همراه دارد. در این نوشتار به آثار از خود بیگانگی فردی و تأثیر فضای مجازی بر آن مورد بررسی قرار گرفته است و سعی می‌کند ارتباط بین این دو مقوله را پیدا کند.

واژگان کلیدی: از خود بیگانگی، هویت، فضای مجازی.

^۱ کارشناس ارشد علوم تربیتی آموزگار اداره آموزش و پرورش شهرستان اقلید استان فارس (نویسنده مسئول)

fmohseni1360@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی مدیر دبیرستان آموزش و پرورش شهرستان اقلید استان فارس

^۳ کارشناس بهداشت اداره آموزش و پرورش شهرستان اقلید استان فارس

تأثیر آموزش راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان بر بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان با اعتیاد به اینترنت

ابراهیم رهبر کرباسدهی^{۱*}، فاطمه رهبر کرباسدهی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین تأثیر آموزش راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان بر بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان با اعتیاد به اینترنت بود. پژوهش حاضر از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. نمونه پژوهش ۲۸ دانش‌آموز مقطع متوسطه دوم با اعتیاد به اینترنت شهرستان رشت در نیمسال اول تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بودند که بر اساس پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت و مصاحبه ساختارنایافته از میان ۶۰ دانش‌آموزی که به صورت داوطلبانه در پژوهش شرکت نموده بودند، انتخاب و به‌طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارش گردیدند (هر گروه ۱۴ نفر). سپس آموزش گروهی راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان به مدت ۸ جلسه برای گروه آزمایشی اجرا شد و گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکرد. برای گردآوری داده‌ها، مقیاس بهزیستی روان‌شناختی قبل و بعد از آموزش توسط شرکت‌کنندگان تکمیل گردید. نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیری نشان داد. پس از پایان مداخله، نمرات گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل برای متغیر بهزیستی روان‌شناختی ($F=126/31$) افزایش داشته است ($P<0/001$). با توجه به نتایج این پژوهش، آموزش راهبردهای تنظیم‌شناختی هیجان راهکار مناسبی برای افزایش بهزیستی روان‌شناختی در افراد با اعتیاد به اینترنت است.

واژگان کلیدی: تنظیم هیجان، سلامت نوجوانان، اعتیاد به اینترنت.

^۱ دانشجوی دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)

Ebrahim.Rahbar74@gmail.com

^۲ گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران fatemeh.rahbar.karbasdehi@gmail.com

نیازسنجی آموزش محیط‌زیستی و سنجش دانش، نگرش و رفتار محیط‌زیستی

دانش آموزان مقطع ابتدایی (مطالعه موردی: شهر دیواندره)

سمیه محمدی^{۱*}، ژیلا نوری^۲، شیدا عبدی^۳، نسرین رضایی^۴ محمدآبادی^۵

چکیده

هدف از این مطالعه بررسی دانش، نگرش و رفتار محیط‌زیستی دانش‌آموزان به‌منظور سنجش نیازهای آموزشی آنان نسبت به مسائل مختلف محیط زیست است. این مطالعه با استفاده از روش پیمایشی در سال ۱۴۰۰ انجام شده است و ابزار گردآوری داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه‌ای محقق ساخته صورت پذیرفته که روایی آن با استفاده از روایی صوری و پایایی پرسش‌نامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته است. برای تعیین حجم نمونه، از جدول کرجسی و مورگان استفاده شد و ۱۱۰ نفر از دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهرستان دیواندره به‌صورت تصادفی انتخاب شدند. نتایج پژوهش نشان داد دانش‌آموزان نسبت به اکثر مسائل محیط‌زیستی آگاهی کامل دارند و همچنین رفتار و نگرش محیط‌زیستی آن‌ها در سطح خوبی قرار دارد. با این وجود، برنامه‌های آموزشی در مورد نقش حیوانات در طبیعت، آثار بد فعالیت‌های انسانی بر محیط‌زیست و همچنین مزایای استفاده از حمل‌ونقل عمومی به‌منظور حفظ کیفیت محیط زیست نیاز به گسترش و تقویت دارد. نتایج تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان داد که سطح تحصیلات والدین بر مهارت، رفتار و آگاهی محیط‌زیستی دانش‌آموزان مؤثر بوده است ($p > 0/05$) و همچنین ارتقای سطح ارتباط با فضای سبز می‌تواند نگرش‌های محیط‌زیستی دانش‌آموزان را تقویت کرده و رفتارهای حامی محیط زیست را در آنان پرورش دهد ($p > 0/05$).

واژگان کلیدی: آموزش محیط‌زیستی، دانش محیط‌زیستی، نگرش محیط‌زیستی، رفتار محیط‌زیستی، دانش‌آموزان، دیواندره.

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی مدیریت امور فرهنگی، دانشگاه علمی کاربردی، سمنجان، ایران (نویسنده مسئول)

smyhm479@gmail.com

^۲ دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد بیوشیمی، دانشگاه پیام‌نور، بیجار، ایران

^۳ دانش‌آموخته کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام‌نور، سقز، ایران

^۴ دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد علوم تربیتی، دانشگاه پیام‌نور، جلفا، ایران

^۵ دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد علوم محیط‌زیست، دانشکده علوم، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران.

بررسی تأثیر بهزیستی روان‌شناختی بر نحوه گذراندن اوقات فراغت دانش‌آموزان در دوران پسا کرونا

پریسا میرجانی^۱

چکیده

هدف از تحقیق بررسی تأثیر بهزیستی روان‌شناختی بر نحوه گذراندن اوقات فراغت دانش‌آموزان در دوران پسا کرونا بود. روش تحقیق حاضر توصیفی بوده و شیوه اجرای تحقیق به صورت میدانی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر اصفهان بودند (۷۲۰۰ نفر)؛ با مراجعه به جدول مورگان نمونه آماری تحقیق ۳۸۴ نفر انتخاب شد. برای دستیابی به اهداف تحقیق از دو پرسش‌نامه اوقات فراغت هالر و همکاران (۲۰۰۶) و پرسش‌نامه بهزیستی روان‌شناختی ریف (۲۰۰۴) استفاده شد. برای تعیین روایی محتوایی و صوری پرسش‌نامه به تأیید ۱۰ نفر از استادان مدیریت آموزشی رسید و اصلاحات مورد نظر انجام و پرسش‌نامه نهایی تهیه شد. جهت پایایی پرسش‌نامه از ضرایب کرونباخ استفاده شد که به ترتیب (۰/۹۲) و (۰/۸۰) محاسبه گردید. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون همبستگی برای بررسی ارتباط بین متغیرهای تحقیق و رگرسیون چندگانه برای بررسی تأثیر متغیرها استفاده شد. نتایج یافته‌ها مشخص کرد که بین میانگین نظری با میانگین تجربی وضعیت سطح بهزیستی روان‌شناختی و نحوه گذراندن اوقات فراغت دانش‌آموزان تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنین مشخص شد که بهزیستی روان‌شناختی توانایی پیش‌بینی متغیر ملاک اوقات فراغت را دارد. در نتیجه لازم است مدیران آموزش و پرورش اصفهان در خصوص نحوه گذراندن اوقات فراغت برنامه‌ریزی بلندمدت و میان‌مدت داشته باشند و با بالابردن انگیزه دانش‌آموزان، مشارکت آن‌ها را در برنامه‌های اوقات فراغت بیشتر کنند تا در نتیجه بهزیستی روان‌شناختی آن‌ها را بهبود بخشند.

واژگان کلیدی: بهزیستی روان‌شناختی، اوقات فراغت، دوران پسا کرونا.

^۱ آموزگار ابتدایی، اصفهان، ایران p.mirjani74@gmail.com

مدیریت محیط یادگیری الکترونیکی؛ فرصت و چالش‌های تربیتی در دوره ابتدایی

محمد ادیب عمرانی^۱، فاطمه خالوندی^{۲*}، سید رسول عمادی^۳

چکیده

محیط یادگیری الکترونیکی که به واسطه فناوری اطلاعات و ارتباطات دسترسی آسان و گسترده فراگیران به انواع پایگاه‌های داده، صفحات وب و سایر ابزارهای مختلف و متنوع را فراهم می‌سازد، علاوه بر آن که زمینه‌ساز بازتولید فرصت‌هایی در فرایند تعلیم و تربیت است، می‌تواند در صورت عدم نظارت و مدیریت اثربخش فراگیران را با خطرات جدی تربیتی مواجه سازد. از این‌رو، ایجاد یک نظام مدیریتی اثربخش در محیط یادگیری الکترونیکی می‌تواند به کارآمدتر کردن نظام آموزش مجازی و شفاف‌ساختن فعالیت‌های آن کمک کند. همچنین، با استفاده از ابزارهای مدیریتی می‌توان اطمینان لازم را درباره میزان تحقق رسالت و اهداف آموزش الکترونیکی به دست آورد. هدف این مقاله ایجاد شناخت نسبت به مدیریت محیط یادگیری الکترونیکی و آشنایی با فرصت‌ها و چالش‌های تربیتی آن در دوره ابتدایی است. روش پژوهش از نوع کتابخانه‌ای با مرور مطالعاتی مقالات چاپ‌شده در مجلات و پایگاه‌های معتبر داخلی و خارجی است. بررسی مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد که محیط یادگیری الکترونیکی به منزله تیغ دولبه‌ای است که کارکردهای مثبت و منفی دارد. بنابراین، مدیریت اثربخش آن می‌تواند از بروز هویت‌های اجتماعی ناپایدار، چندلایه و پراکنده جلوگیری کند.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، تعلیم و تربیت، یادگیری الکترونیکی، محیط یادگیری الکترونیکی، فرصت‌ها، چالش‌ها.

^۱ گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی، تهران، ایران mrani.adib20@gmail.com

^۲ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی (نویسنده مسئول) khalvandi@sru.ac.ir

^۳ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی R.emadi@sru.ac.ir

فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی برای والدین و دانش‌آموزان

محسن باقری^۱

چکیده

میزان کاربری نسل نوجوان و جوان از محصولات اینترنتی به مراتب بیشتر از نسل‌هایی مانند اولیای مدارس و والدین است و به همین دلیل شاهد استقبال کمتر و حتی عدم اشراف بیشتر والدین بر این فضا و موضوع‌های مطرح‌شده در آن هستیم. نوجوانان و جوانان به دلیل اشراف و توانمندی در فضای مجازی، از والدین پیشی گرفته و معمولاً پدیده‌های جدید را نسل نوجوان و جوان بیشتر به خود جذب می‌کنند. امروزه فرصت‌ها و تهدیدهای بسیاری در فضای مجازی دیده می‌شود که نسبت به آن‌ها باید اطلاع‌رسانی خاص انجام شود و آموزش‌های استفاده بهینه از فرصت‌ها در این فضا نیز انجام گیرد. این قبیل تکنولوژی‌ها متناسب با فرهنگ عام نیست و با توجه به اینکه از مغرب‌زمین به کشورمان وارد می‌شوند، باید متناسب با قابلیت‌های فرهنگی ما تغییر یابند و والدین نیز آموزش‌هایی در این زمینه داشته باشند و به فرزندان خود کمک کنند تا از این امکان در جهت مثبت آن و متناسب با فرهنگ جامعه بهره‌گیرند. کما این‌که برنامه‌سازی در این خصوص می‌تواند جهت منفی این فضا را به جهت مثبت تغییر دهد و دستاوردهای خوبی برای رشد فکری، درونی و اعتقادی نوجوانان و جوانان داشته باشد. چنانچه به عمق قضیه توجه بیشتری داشته باشیم و با آگاهی به آن بنگریم، درک می‌کنیم که امکان دوری و حذف این فناوری وجود نداشته و تلاش در این فضا از ضروریات جامعه امروز ما به شمار می‌رود و امکان حضور در کلاس‌های آموزشی برای والدین و روشن کردن فرصت‌ها و تهدیدات می‌تواند از بسیاری از آسیب‌ها پیشگیری کند و راهکارهای مفید را در این خصوص برای خانواده‌ها ارائه دهد. آسیب‌های فضای مجازی از جمله اتفاقاتی است که در این فضا رخ می‌دهد که آن را نمی‌توان انکار کرد و تنها راه برای مقابله با آن، آگاه‌سازی و آشنایی بیشتر والدین در این خصوص است و آگاه‌سازی نوجوانان و جوانان در این زمینه نیز می‌تواند به صورت‌های مختلف و دوستانه و جذاب ارائه گردد تا برای مخاطبان علاقه‌مندی ایجاد کند و تهدیدهای حداقلی را ایجاد کند.

واژگان کلیدی: محصولات اینترنتی، نسل نوجوان، اطلاع‌رسانی، تکنولوژی.

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد علوم سیاسی- معاونت پرورشی و تربیت بدنی اداره آموزش و پرورش منطقه اسفروهرین

تربیت انگیزه‌ساز با رویکرد تهدید القائنات فضای مجازی با محوریت آیات ۱۱ تا ۱۴

سوره یوسف

سیدعسکری فهیم علوی*^۱، عادل فاطمیان^۲

چکیده

تربیت فرزندان در خانواده‌ها مسأله مهم و حیاتی خانواده‌ها در تمام اعصار و امصار بوده و هست و امروزه با گسترش فضای مجازی این حساسیت مضاعف شده است. از آنجا که ممکن است تهدیداتی از سوی محیط‌های حقیقی و مجازی و همچنین دوستان و آشنایان در تربیت متربی دخیل باشند، لازم است آسیب‌شناسی جدی و دقیق در این حوزه صورت گیرد و بهتر آنکه از قرآن و حدیث استمداد طلبید و با محوریت الگوهای قرآنی انگیزه تربیت در خانواده‌ها را مضاعف کرد. داستان حضرت یوسف (ع) و برادرانش الگوی مهم تربیت فرزند است که با القای خصوصیت در محیط مجازی کارآیی‌های مهمی به دنبال داشته و دارد. انگیزه‌سازی در تربیت فرزند با محوریت قرآن و آسیب‌های فضای مجازی از اولویت‌های جدی این پژوهش است که با رویکرد تحلیلی-توصیفی به نتایجی از قبیل شناخت غرور جوانی، در دامن خطر بودن جوانان، گرفتار شدن در جذابیت‌های محیطی و اقناع والدین در به دست آوردن آزادی رسیده است.

واژگان کلیدی: انگیزه‌سازی تربیتی، فضای مجازی، القای خصوصیت، سوره یوسف.

^۱ سیدعسکری فهیم علوی دانشجوی سطح چهار قرآن و تعلیم و تربیت (نویسنده مسئول) a.fahimalavi@gmail.com

^۲ عادل فاطمیان دانشجوی دکترای معارف adel.fatemi1363@gmail.com

آینده‌پژوهی نظام تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی با تکیه بر سند تحول

آموزش و پرورش و تجربیات جهانی

فاطمه چراغ‌پور^۱

چکیده

وزارت آموزش و پرورش مهم‌ترین نهاد تربیت رسمی و غیررسمی کشور، متولی جریان تربیت در ساحت‌های شش‌گانه، قوام‌بخش فرهنگ عمومی و تعالی‌بخش جامعه دانایی‌محور، با مشارکت خانواده و نهادها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی است. نظام تربیت رسمی و غیررسمی در افق ۱۱۴۱، مبتنی بر نظام معیار اسلامی، فرهنگ و تمدن اسلامی- ایرانی و قوام‌بخش آنها؛ زمینه‌ساز تحقق جامعه دانایی‌محور متناسب با اقتضات زمان، برخوردار از توانمندی‌های تربیتی ممتاز در سطح منطقه، الهام‌بخش جهان اسلام و دارای تعامل سازنده با نظام‌های تربیتی در سطح جهان، توانمند در زمینه‌سازی برای شکوفایی استعدادها و شکل‌گیری هویت یکپارچه اسلامی- ایرانی - انقلابی مترقی با توجه به هویت اختصاصی آنان؛ کارآمد، اثربخش، یادگیرنده، عدالت‌محور، مشارکت‌جو و رقابت‌پذیر؛ برخوردار از مدیران آینده‌نگر، کمال‌جو و تحول‌آفرین، مربیان مومن، فکور، دلسوز و امین و زمینه‌ساز جامعه عدل جهانی می‌باشد. هدف این تحقیق، آینده‌پژوهی نظام تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی با تکیه بر سند تحول آموزش و پرورش و تجربیات جهانی است. روش تحقیق اکتشافی و بر مبنای روش‌های توصیفی-تحلیلی و از نظر نوع هدف کاربردی است که با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی (مصاحبه و پرسش‌نامه) انجام گرفته است. بر اساس داده‌های مصاحبه و پرسش‌نامه، در ابتدا عوامل کلیدی و نیروهای پیشران با توجه به درجه اهمیت و عدم قطعیت (۰.۴ درصد به بالا) طبق هدف‌ها و چالش‌های کلان سند تحول آموزش و پرورش انتخاب شدند و در مرحله بعد با تشکیل پنل خبرگان، ۱۰ مورد از این عوامل کلیدی و نیروهای پیشران برای تعیین رتبه‌بندی در نرم‌افزار MICMAC، با تشکیل یک ماتریس 10×10 و بر اساس میانگین امتیازات داده‌شده، مورد تحلیل قرار گرفت. در آخر وضعیت هر یک از نیروهای پیشران و عوامل کلیدی در آینده‌پژوهی در سه سناریوی متفاوت بررسی شده است.

واژگان کلیدی: آینده‌پژوهی، تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی، سند تحول آموزش و پرورش، تجربیات جهانی.

¹ fatemeh.c777@gmail.com

تحلیل رابطه جهانی‌شدن و آموزش و پرورش

مهدی محمدرضائی*^۱، فاطمه باقری^۲

چکیده

جهانی‌شدن تغییرات شگرفی را در تمام جنبه‌های زندگی بشر در قرن بیست‌ویکم ایجاد کرده است. آموزش، به طور سنتی یک عمل محلی محدودشده توسط مرزهای جغرافیایی و سیاسی، بیش از حد تحت تأثیر قرار گرفته است. از مدتی قبل، جهانی‌شدن، مانند بسیاری از زمینه‌های دیگر زندگی اجتماعی مدرن، همواره بر آموزش و پرورش تأثیر گذاشته است. در همین حال، قدرت‌های اقتصادی، جمعیتی و فرهنگی جهانی در گذشته نزدیک تأثیر قابل توجهی بر سیستم و سیاست‌های آموزشی داشته‌اند. همچنین جهانی‌شدن مرزهای جغرافیایی را کاهش داده و دانش بشری را نیز آسان‌تر و بی‌حد و مرزتر از گذشته مبادله می‌کند. پژوهش حاضر در مورد فرآیند جهانی‌شدن و نحوه تأثیرگذاری آن بر آموزش و پرورش و سیاست‌های آموزشی اشاره می‌کند. روش پژوهش مورد استفاده در این مقاله، تحلیلی-توصیفی می‌باشد. در این پژوهش، گردآوری داده‌ها به صورت کتابخانه‌ای و ترکیبی از منابعی همچون کتاب، مجلات و فصلنامه‌ها و اینترنت می‌باشد.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، آموزش و پرورش، سیاست‌های آموزشی.

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت دولتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران و دبیر آموزش و پرورش (نویسنده مسئول)

mahdimohammadrezay@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی و دبیر آموزش و پرورش

تأثیر آموزش خویشتنداری بر سهل انگاری، تکانشگری و مثبت اندیشی دانش آموزان

فرشته غلامی^۱

چکیده

این پژوهش، درصد بررسی تأثیر آموزش خویشتنداری بر سهل انگاری، تکانشگری و مثبت اندیشی دانش آموزان بوده است. این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون و پس آزمون و با گروه کنترل است. متغیر مستقل آموزش خویشتنداری بود که تنها در گروه آزمایش اجرا شد و تأثیرات آن بر نمرات پس آزمون افراد گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل مورد مقایسه قرار گرفت. جامعه پژوهش حاضر، دانش آموزان دختر متوسطه دوم شهر اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود که از بین آنان ۴۰ نفر به عنوان نمونه آماری (۲۰ نفر گروه آزمایش و ۲۰ نفر گروه کنترل) به روش نمونه گیری طبقه ای انتخاب گردیدند. در این پژوهش برای جمع آوری اطلاعات از سه پرسش نامه تکانشگری پاتون و همکاران (۱۹۹۵)، پرسش نامه سهل انگاری صفاری نیا (۱۳۸۹) و پرسش نامه مثبت اندیشی اینگرام و ویسنیکی (۱۹۹۸) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری Spss، آزمون کولموگراف اسمیرنف، لوین و آزمون تحلیل کواریانس استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان داد که آموزش خویشتنداری بر کاهش تکانشگری، کاهش سهل انگاری و افزایش مثبت اندیشی دانش آموزان تأثیر معنادار دارد. **واژگان کلیدی:** آموزش خویشتنداری، تکانشگری، سهل انگاری، مثبت اندیشی، دانش آموزان متوسطه دوم.

^۱ معاون آموزشی، دبیرستان کوثر، منطقه پیربرکان، استان اصفهان gholami4828@gmail.com

الزامات تربیت دانش آموزان در عصر جدید

زینب هرمزی بورنگ^۱، محمد عترت دوست^۲

چکیده

در عصر حاضر جهانی شدن پدیده‌ای اجتناب‌ناپذیر است که اثرات آن، خواه ناخواه گریبان‌گیر همه جوامع می‌شود. چالش‌های جهانی شدن بر همه ابعاد زندگی انسان تأثیرگذار است. اما با توجه به اهمیت بحث تربیت در بین دانش‌آموزان که آینده‌سازان کشور هستند جهانی شدن و اثرات آن در این بُعد، بیشتر مورد توجه اندیشمندان قرار گرفته است. در این مقاله به بررسی موضوعاتی چون تأثیرات مثبت و منفی جهانی شدن بر تربیت دانش‌آموزان، نقش‌آفرینی معلمان در فرایند جهانی شدن و مهم‌ترین فرصت‌ها و تهدیدهای جهانی شدن در عرصه تربیتی می‌پردازیم. تربیت دینی اسلام ناب با توجه به برتری فرهنگی که در بین فرهنگ‌های سایر ملل دارد باید، با بهره‌گیری از بستر به‌وجودآمده بیشترین تأثیر را گذاشته و مورد اقبال همگان قرار گیرد. این وظیفه جوانان مسلمان است تا در فضاهای رسانه‌ای، به جای پرداختن به موضوعاتی که هیچ‌سختی با فرهنگ اسلام ندارند، مبانی تربیتی اسلام ناب را برای جهانیان بازگو کنند تا به جای این که مورد تهاجم فرهنگ مصرفی غرب که بی‌بندوباری را رواج می‌دهد، قرار بگیریم، فرهنگ والای اسلام را صادر کنیم و تعلیم و تربیت جهانی را شکوفا کنیم.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، تربیت، دانش‌آموزان، فرهنگ اسلامی، آموزش و پرورش.

^۱ . دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران
zynbhrmzy4@gmail.com

^۲ . استادیار گروه الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران، Etratdoost@sru.ac.ir

بررسی تأثیر ورزش بر میزان عزت نفس، شادکامی و مهارت اجتماعی دختران متوسط اول استان البرز

فاطمه رهنما^۱

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی ورزش بر میزان عزت نفس، شادکامی و مهارت اجتماعی دختران متوسط اول استان البرز در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود. بدین منظور ۶۰ نفر از دانش‌آموزان متوسط اول دختران اتحادیه انجمن‌های دانش‌آموزی استان البرز در دسترس انتخاب و از نظر سن، جنسیت و تحصیلات با گروه آزمایش هم‌تا شدند. ۶۰ نفر به عنوان گروه آزمایش، توسط مربی ورزش به مدت ۱ ماه، هر هفته ۳ جلسه ۲ ساعته اجرا شد. شرکت‌کنندگان پرسش‌نامه‌های عزت نفس کوپراسمیت، شادکامی آکسفورد و مهارت اجتماعی سازمان جهانی بهداشت را در پیش‌آزمون و پس‌آزمون تکمیل کردند. داده‌های این پژوهش با استفاده شاخص‌های آمار توصیفی، آزمون مانوا و با به‌کارگیری نرم‌افزاری آماري SPSS-16، تحلیل شدند. نتایج تحلیل واریانس چند متغیره حاکی از اثربخشی ورزش و افزایش معنی‌دار نمرات عزت نفس، شادکامی و مهارت اجتماعی و مؤلفه‌های آنها در دانش‌آموزان دختر در پس‌آزمون بود. پیشنهاد می‌شود با توجه به فواید جسمانی و روانی و نداشتن عوارض جانبی، از ورزش به عنوان عاملی جهت افزایش سلامت جسمانی و روانی در فرزندان استفاده شود.

واژگان کلیدی: اثربخشی ورزش، عزت نفس، شادکامی، مهارت اجتماعی.

^۱ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

پسابرنامه‌ها و فرصت‌های جهانی‌شدن تعلیم و تربیت دوره پسا کرونا در دانشگاه فرهنگیان

خدابخش قربانپور^۱، رضا عیدی^۲، کبیر شریفی^۳

چکیده

حرکت به سوی رویکردهای نوین در آموزش عالی ایجاب کرده است بسیاری از دانشگاه‌های جهان از فناوری آموزش مجازی در ارائه دوره‌ها استفاده کنند. این پژوهش درصدد واکاوی پدیده آموزش مجازی و بررسی چالش‌های آن در دانشگاه فرهنگیان است. مواد و روش‌ها: با استفاده از روش پژوهش پدیدارشناسی، نمونه‌گیری هدفمند و ابزار مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته، ادراکات ذهنی ۸ نفر از مدرسان دانشگاه فرهنگیان ایران، واکاوی شد. پس از مصاحبه هشتم، اشباع نظری حاصل گردید. داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری تحلیل شد و اعتبار یافته‌ها با سه معیار قابل قبول بودن، قابلیت اطمینان و تاییدپذیری به دست آمد. نتایج پژوهش، چالش‌های آموزش مجازی در دانشگاه‌های فرهنگیان را در سه محور اصلی تربیت، خلاقیت و روابط قدرت نشان داد. در محیط مجازی، به دلیل فقدان ارتباط رو در رو و الگوگیری دانشجو از استاد و دیگران، زمینه تربیت چندان فراهم نیست. دانشجوی مجازی با امکان مشاهده واکنش‌های روزمره استاد و الگوگیری از سبک اخلاقی و تربیتی او مواجه نمی‌شود. تمرکز آموزش‌ها بر حفظیات و عدم توجه به یادگیری سطوح بالاتر، امکان پرورش خلاقیت را تضعیف کرده، آموزش مجازی موجب دموکراتیک‌تر شدن روابط میان استاد- دانشجو و دانشجو- دانشجو شده، اما همچنان روابط با دانشگاه و روابط میان استادان را در سطحی حداقل نگاه داشته است.

واژگان کلیدی: توسعه حرفه‌ای، آموزش مجازی، موبایل، یادگیری سیار.

^۱ گروه علوم تربیتی و مشاوره دانشگاه فرهنگیان شهرکرد

^۲ معاونت آموزشی دانشگاه فرهنگیان شهرکرد

^۳ گروه مشاوره دانشگاه فرهنگیان

جهانی شدن، زیست بوم آینده، چالش‌های آموزش و پرورش

محمد رئیسی^۱

چکیده

زمانی زمان پیشگام بشر بود و بشر در بستر زمان جاری بود تا جایی که زمان نیز در اختیار بشر بود، حال این تغییرات سریع، در کنار جهانی شدن و در امتداد آن ترکیب و تلفیق فرهنگ‌ها و بعضاً التقاط فرهنگ‌ها، تربیت را به کوره‌راهی کشانده که اندیشمندان و تحلیلگران مسائل اجتماعی را به چاره‌جویی و راهکار برای این زیست بوم جدید انداخته است تا در این زیست بوم جدید، تربیت نیز متناسب با این تغییر و تحولات و در کنار خداباوری، روابط اجتماعی را نیز به‌روزرسانی و به‌نحار نماید.

در این ترکیب جدید جامعه، شناخت نیازها از اهمیت بسزایی برخوردار است. فرصت‌های این دوران را باید شناخت و تهدیدات این دوران را به دقت واکاوی کرد. نیازهای حکومت در این دوران، نیازهای جامعه، نیازهای خانواده و نیازهای فرزندان در این زیست بوم جدید باید از سر نوشته شود. راهکارهای آموزش و پرورش در این عصر نیز باید واکاویده شود تا بتوان با این تغییر و تحول تربیت نیز کارآمد گردد.

در این مقاله سعی گردیده است تا به چالش‌های این دوران پرداخته شود و در پایان راهکارهایی برای استفاده از این دوران ارائه شده است.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، فرهنگ، تربیت، جامعه، آموزش و پرورش.

^۱ کارشناس ارشد نهج البلاغه، دانشگاه پیام نور، مربی امورتربیتی، آموزش و پرورش خوروبیابانک،

تأثیر توجه به زیست بوم جدید بر برنامه درسی تربیتی دانش آموزان

هانیه دیوسالار^{۱*}، میترا رزاقی^۲، لیلا همتی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر توجه به زیست بوم جدید بر برنامه درسی تربیتی دانش آموزان انجام شد. روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری تحقیق شامل ۵۰۰ نفر از معلمان دوره دوم مقطع متوسطه شهر ساری بودند که از این میان با استفاده از جدول جسی و مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ۲۴۰ نفر به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های محقق ساخته توجه به زیست بوم جدید و پرسش‌نامه برنامه درسی تربیتی دهفانی (۱۳۹۷) استفاده شد. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، بررسی داده‌ها و آزمودن فرضیه‌ها با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و به کمک نرم‌افزار Smart PLS 2 در دو بخش مدل اندازه‌گیری و بخش ساختاری انجام پذیرفت. در بخش اول ویژگی‌های فنی پرسش‌نامه شامل پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا مختص PLS بررسی گردید. در بخش دوم، ضرایب معناداری نرم‌افزار برای بررسی فرضیه‌های پژوهش مورد استفاده قرار گرفتند. نتایج تحقیق نشان داد، تأثیر توجه به زیست بوم جدید و مؤلفه‌های آن شامل دانش جدید، یادگیرنده جدید و جامعه جدید بر برنامه درسی تربیتی دانش آموزان تأثیر دارد.

واژگان کلیدی: زیست بوم، زیست بوم مجازی، برنامه درسی، تربیت دانش آموزان.

^۱ دبیر آموزش و پرورش نوشهر (نویسنده مسئول) hanieh.divsalar@gmail.com

^۲ دبیر آموزش و پرورش نوشهر

^۳ دبیر آموزش و پرورش نوشهر

بررسی نقش خانواده در تأمین نیازها و انتظارات تربیتی دانش آموزان در

دوران کرونا

منا طبرسا^۱

چکیده

بعد از همه گیری ویروس کرونا و حضور نیافتن دانش آموزان در مدارس، وابستگی بیشتر به والدین به جای نظام آموزشی در دانش آموزان از حواشی آموزش مجازی است اما در این میان نگرانی والدین از سلامت فرزندان و نگرانی مسئولان از تبعات آینده آموزش مجازی برای نظام تعلیم و تربیت هر دو بجا و منطقی است. در آموزش مجازی بر خلاف آموزش حضوری که معلمان نقش اساسی را در آموزش ایفا می کردند، خانواده نقش مهم و پررنگی به خود گرفته اند. بنا بر آنچه بیان شد، هدف مطالعه حاضر بررسی نقش خانواده در تأمین نیازها و انتظارات تربیتی دانش آموزان در آموزش مجازی در دوران کرونا است. اطلاعات لازم برای این پژوهش از طریق روش کتابخانه ای و با مطالعه کتابها، مجلات و مقالات معتبر گردآوری شده است و یافته های متون مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاصل بیانگر این است که خانواده باید بتواند به عنوان همیاری برای معلمان در محیط خانه، شرایط و فضایی نظارتی و حمایتی نسبت به دانش آموزان در امر آموزش فراهم کنند و سعی در آموزش برای بهبود آموزش و یادگیری فرزندان خود نمایند.

کلمات کلیدی: خانواده، تعلیم، تربیت، کرونا.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت، استان گلستان، شهر گرگان Mona.tabarsa@gmail.com

رابطه یادگیری الکترونیکی با خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان

حسین شاه محمدی^۱

چکیده

هدف پژوهش حاضر، رابطه پذیرش یادگیری الکترونیکی با خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان می باشد. جامعه پژوهش این مطالعه توصیفی همبستگی، شامل تمامی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه دوره دوم ناحیه ۳ تبریز بوده است. حجم کل نمونه بر اساس روش نمونه گیری طبقه ای نسبتی با استفاده از جدول مورگان، ۳۵۸، نفر تعیین شد. به منظور جمع آوری داده ها از پرسش نامه خودکارآمدی تحصیلی، پرسش نامه یادگیری الکترونیکی بر اساس مدل پذیرش فناوری و از انگیزه پیشرفت دانش آموزان استفاده شد. برای تحلیل داده ها از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته های این پژوهش نشان داد که بین یادگیری الکترونیکی با خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه پیشرفت رابطه معنی داری وجود دارد و یادگیری الکترونیکی پیش بینی کننده مناسبی برای خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان می باشد. با توجه به اهمیت نقش یادگیری الکترونیکی، پیشنهاد می شود پژوهش های بیشتری در زمینه عوامل مؤثر بر یادگیری الکترونیکی انجام گیرد و دوره های آموزشی برای افزایش یادگیری الکترونیکی دانش آموزان تشکیل شود.

واژگان کلیدی: یادگیری الکترونیکی، خودکارآمدی تحصیلی، انگیزه پیشرفت.

^۱ کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی، کارشناس مسئول مشاوره اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی

بررسی عملکرد فعالیت‌های پرورشی بر رفتار دانش‌آموزان در دوران کرونا

پروانه سبحانیان^۱، ندا نجفی

چکیده

در دوران همه‌گیری ویروس کرونا «آموزش برخط (آنلاین)» در فضای مجازی از اهمیت خاصی برخوردار گشت. آموزش برخط (آنلاین) امکان برنامه‌ریزی انعطاف‌پذیر را برای معلم و دانش‌آموز فراهم کرد و فرصت‌های یادگیری از راه دور را در هر شرایطی برای هر قشری از دانش‌آموزان امکان‌پذیر نمود. اما در آموزشگاه ما، بی‌علاقگی، بی‌توجهی و غیرخلاق بودن اغلب دانش‌آموزان در انجام فعالیت‌های پرورشی برخط (آنلاین) سبب شد تا ما در مورد این موضوع، پژوهش حاضر را انجام دهیم. این پژوهش با هدف سوق‌دادن دانش‌آموزان به انجام فعالیت‌های پرورشی برخط (آنلاین) و کم‌کردن فشارهای روانی و عصبی دوران کرونا انجام شده است. و از روش توصیفی-تحلیلی با استفاده از تجارب آموزشی (مشاهده، مصاحبه)، کتب، نشریات، گزارش‌ها و اسناد (فایل‌های صوتی و تصویری) به موضوع پرداخته‌ایم. در این راستا پژوهش حاضر با عنوان «بررسی عملکرد فعالیت‌های پرورشی بر رفتار دانش‌آموزان در دوران کرونا» به بررسی نقش دانش‌آموزان در فضای برخط (آنلاین) برای انجام فعالیت‌های پرورشی با تأکید بر امر مشارکت و کار گروهی و رویکرد مهارت‌محوری پرداخته شده است. از نتایج و پیامدهای مثبت انجام فعالیت‌های پرورشی برخط (آنلاین) می‌توان به افزایش مشارکت و کار گروهی، تقویت اعتماد به نفس، کسب مهارت‌های فردی و گروهی، افزایش مسئولیت‌پذیری، رقابت مثبت، توسعه تفکر و خلاقیت و در نهایت توانمندی دانش‌آموزان در برابر آسیب‌های اجتماعی و فضای مجازی می‌توان اشاره کرد.

واژگان کلیدی: فعالیت‌های پرورشی، فضای برخط (آنلاین)، مهارت‌آموزی، روش همیار.

^۱ کارشناسی ارشد، زبان و ادبیات فارسی، سمت فعلی: معاون پرورشی، شیراز، خیابان نیایش، سرکوجه نوبهار، دبیرستان دخترانه معطری، متوسطه دوره اول، sobhanian_p@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد، تحقیقات آموزشی، سمت فعلی: مدیر آموزشگاه nedanajafi@yahoo.com

آینده پژوهی تربیت

اعظم شاهدوست^۱

چکیده

هدف از مقاله حاضر، بررسی آینده پژوهی تربیت در برنامه درسی و اهداف و نقش آن برای مدیران و معلمان و دست اندرکاران تعلیم و تربیت می باشد. به دلیل سیاست گذاری و برنامه ریزی های آینده نگرانه در آموزش و پرورش با در نظر گرفتن ابعاد مختلف تربیت و همچنین پیش بینی هوشمندانه مسائل و چالش ها و تهدیدات پیش رو، امری ضروری است. آموزش و پرورش پیش دبستانی تا دانشگاه ضرورتاً باید آینده مدار باشد. زیرا کارکرد آن در واقع تجهیز دانش آموزان و دانشجویان به دانش و مهارت های لازم برای مشارکت مؤثر در جامعه، چه در زمان حال و چه در زمان آینده است. این مقاله با روش توصیفی و تحلیلی صورت گرفته و از مطالعات و تحقیقات پیشین صاحب نظران و پژوهشگران استفاده شده است و نگارندگان توانسته اند به نظرات و مطالب جدیدتری دست یابند و نتایج به دست آمده عبارتند از: آینده پژوهی رویکردی است که در برنامه ریزی درسی تعلیم و تربیت نوین لازم و ضروری می باشد و باید نگرش معلمان، مدیران و حتی دانش آموزان در دوره های تحصیلی و والدین نسبت به تحولات در آینده عوض شود و برنامه درسی و مطالب را طوری تدوین نمایند که دانش آموزان با تفکر خلاق به بار آیند.

واژگان کلیدی: آینده پژوهی، برنامه درسی، تعلیم و تربیت، آموزش و پرورش.

تفکر سیستمی در آموزش شیمی ابزاری برای آموزش توسعه پایدار

عاطفه ملاکازمی*^۱، مریم صباغان^۲

چکیده

در جهان امروزه برای رسیدگی به چالش‌های جهانی مانند پایداری، آلودگی، تغییرات آب‌وهوایی و فقر استفاده از دیدگاه تقلیل‌گرایانه کافی نیست. تفکر سیستمی (systems thinking) در آموزش شیمی استدلال می‌کند که برای علم به‌طور کلی و شیمی به‌طور خاص، برای این که پیشرفت کنند و شهروندان آماده مشارکت آگاهانه و دموکراتیک در تصمیم‌گیری‌های مربوط به علم باشند، رویکردهای تقلیل‌گرایانه که معمولاً در تحقیقات شیمی و آموزش شیمی استفاده می‌شود، باید با یک رویکرد جامع‌تر تکمیل شود. تفکر سیستمی چنین رویکردی است که ما به آن نیاز داریم. طراحی فرآیندهای شیمیایی جدید به نحوی که آسیب به محیط زیست و سلامت انسان را کاهش دهد و به مسائل پایداری متمرکز باشد، امری ضروری است. در پژوهش حاضر ابتدا مشکلات جهانی، مسائل مربوط به پایداری و ۱۷ هدف توسعه پایدار که توسط سازمان ملل مشخص شده است، شرح داده شده است و سپس با استفاده از رویکرد تفکر سیستمی در شیمی راه‌حلهایی برای مشکلات جهانی ارائه می‌شود. روش تحقیق حاضر، روش کیفی و کتابخانه‌ای بوده و ابزار این پژوهش نیز تمامی منابع موجود و در دسترس از جمله کتاب‌ها، مجلات و سایت‌های اینترنتی می‌باشد.

واژگان کلیدی: تفکر سیستمی، توسعه پایدار، آموزش شیمی.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش شیمی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه شهید رجایی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

Atefeh.mollakazemi@gmail.com

^۲ دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، دانشکده علوم پایه، تهران، ایران msaba16us@yahoo.com

روش‌های تدریس فعال در آموزش مجازی مدارس در زیست بوم جدید

فهیمة جعفری^۱، فاطمه خالوندی^{۲*}، سید رسول عمادی^۳

چکیده

تحت تأثیر بیماری کرونا در زیست بوم جدید، تعطیلی مدارس، همه را به سمت آموزش مجازی سوق داده است. دانش آموزان، در دنیای واقعی، می‌توانستند با برقراری ارتباط با دوستان و همسالان خود به یادگیری مطلوب‌تر برسند که شرایط کنونی این امر را دشوار کرده است. هدف پژوهش حاضر بررسی روش‌های تدریس فعال در آموزش مجازی مدارس در زیست بوم جدید است که با استفاده از روش کتابخانه‌ای، به صورت مروری بر پژوهش‌های معتبر علمی انجام شده است. در میان عناصر تأثیرگذار بر یادگیری دانش آموز، فرایندهای یاددهی-یادگیری از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. انتخاب روش مناسب برای تدریس منجر به انسجام فرایند تدریس و برقراری ارتباط بین اهداف و محتوا می‌شود. از سوی دیگر، این امر موجب مشارکت و درگیری و تعامل فراگیران با معلم در فرایند یاددهی - یادگیری و در نتیجه تحقق اهداف آموزشی می‌شود. در روش تدریس فعال به جای انتقال اطلاعات از معلم به دانش آموز، خود دانش آموز با راهنمایی معلم به دنبال یادگیری موضوع می‌رود. از این رو، آگاهی و استفاده معلمان از روش‌های مطلوب آموزش مانند آموزش فعال در محیط مجازی می‌تواند شرایط سخت زیست بوم جدید را هموار نموده و موجب اثربخشی یادگیری شود.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، روش تدریس فعال، زیست بوم جدید، شرایط کرونا.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران، ایران

f.jaafari2018@gmail.com

^۲ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی (نویسنده مسئول) khalvandi@sru.ac.ir

^۳ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی R.emadi@sru.ac.ir

تأثیر ویروس کرونا بر وضعیت روانی معلمان و مشکلات بازگشت به

آموزش حضوری

مرتضی مبارکی رشت آباد^۱

چکیده

مدارس در ایران در اسفند ۱۳۹۸ برای جلوگیری از شیوع کووید ۱۹ تعطیل شدند. در اردیبهشت ۱۴۰۰ اکثر مدارس و دانشگاه‌ها در ایران بازگشایی شدند و معلمان به دلیل این وضعیت بی‌سابقه، احساس عدم اطمینان زیادی کردند. معلمان علائم روان‌شناختی را از ابتدای شیوع جمع‌آوری کردند. در طول قرنطینه، آنها مجبور بودند آموزش برخط (آنلاین) را معرفی کنند و با توجه به بازگشایی مدارس، نگرانی زیادی نسبت به وضعیت بی‌سابقه آموزشی جدید نشان دادند. هدف مطالعه حاضر اندازه‌گیری علائم نشان داده شده توسط کارکنان آموزشی در استان زنجان در زمان بازگشایی مدارس است. برای انجام این کار، ما یک نمونه ۱۶۳ نفر معلم را انتخاب کردیم که به آنها یک پرسش‌نامه برخط (آنلاین) داده شد که علاوه بر جمع‌آوری اطلاعات جامعه‌شناسی اجتماعی، استرس، اضطراب و افسردگی را با استفاده از مقیاس DASS 21 اندازه‌گیری می‌کرد. نتایج نشان داد که درصد بالایی از معلمان دارای علائم اضطراب (استرس) و افسردگی بودند. علاوه بر این، متغیرهایی مانند جنسیت، سن، ثبات شغلی، سطح تحصیلاتی که در آن تدریس می‌کنند و وضعیت والدین نیز بر این نشانه‌شناسی تأثیر می‌گذارند. ما بر لزوم حفظ سلامت روان معلمان به منظور بهبود کیفیت تدریس و سلامت روان دانش‌آموزان استدلال می‌کنیم.

واژگان کلیدی: آموزش، معلمان، استرس، کووید ۱۹، افسردگی، اضطراب.

^۱ دانشجوی ارشد روان‌شناسی عمومی - دانشگاه آزاد زنجان www.MortezaMobaraki1993@gmail.com

مقایسه اثربخشی درمان شناختی- رفتاری بر کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی مادران دارای کودک مبتلا به اختلال طیف اوتیسم

شبیم آقاوردی نژاد^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه اثربخشی درمان‌های شناختی- رفتاری و پذیرش و تعهد بر کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی مادران دارای کودک مبتلا به اختلال طیف اوتیسم صورت گرفت. این پژوهش نیمه‌آزمایشی و با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه گواه و پیگیری ۳ ماهه بود. جامعه آماری شامل تمامی مادران دارای کودک مبتلا به اختلال طیف اوتیسم مراجعه‌کننده به انجمن اوتیسم استان گیلان در سال ۱۳۹۸ بودند. با روش نمونه‌گیری در دسترس ۵۱ نفر انتخاب و به صورت تصادفی ساده در سه گروه ۱۷ نفری درمان شناختی- رفتاری، درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد و گواه وارد مطالعه شدند. مداخلات درمانی به مدت ۲ ماه برای گروه‌های آزمایش اعمال شد. گروه گواه مداخله‌ای دریافت نکرد. برای جمع‌آوری داده‌ها از چک‌لیست اطلاعات دموگرافیک و پرسش‌نامه‌های کیفیت زندگی هارپر و پاور و بهزیستی ذهنی کی‌یز و مارگیامو استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری واریانس با اندازه‌گیری مکرر و آزمون تعقیبی بنفرونی در سطح معناداری ۰/۰۵ و از طریق نرم‌افزار Spss24 تحلیل شد.

نتایج نشان داد درمان شناختی- رفتاری و درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، موجب افزایش کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی مادران دارای کودک مبتلا به اختلال طیف اوتیسم شد ($P < 0/001$). همچنین بین اثربخشی درمان شناختی- رفتاری و درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد در افزایش کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی مادران دارای کودک مبتلا به اختلال طیف اوتیسم تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($P > 0/05$).

واژگان کلیدی: درمان شناختی- رفتاری، درمان پذیرش و تعهد، کیفیت زندگی، بهزیستی ذهنی، اختلال طیف اوتیسم.

^۱ گروه روان‌شناسی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران aghavirdinezhad.58@gmail.com

سلامت معنوی بر استرس دانش آموزان دختر دبیرستانی شهر کرمان

اسماعیل عباسی^۱

چکیده

استرس تحصیلی پدیده‌ای معمولی در عرصه‌های آموزشی بوده و کثیری از فراگیران به‌طور روزمره آن را تجربه کرده و گریزی از آن نیست. بنابراین این پژوهش به بررسی نقش سلامت معنوی بر اضطراب (استرس) می‌پردازد. این پژوهش در گروه پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی و از نوع کاربردی است. جامعه آماری دانش آموزان دختر دبیرستان شهر کرمان که با فرمول کوکران اوکان نمونه این مطالعه ۳۸۴ نفر تعیین شد، ابزار گردآوری اطلاعات از طریق مطالعه کتابخانه‌ای و پرسش‌نامه است که از پرسش‌نامه‌های استاندارد شده اضطراب (استرس) تحصیلی ابداع شده از گادزلا (۱۹۹۱) و سلامت معنوی کوپر (۱۹۸۲) استفاده شده است. نتایج نشان داد سلامت معنوی بر استرس دانش آموزان تأثیر منفی و معناداری دارد. همچنین ابعاد سلامت معنوی یعنی سلامت وجودی و مذهبی بر اضطراب (استرس) دانش آموزان تأثیر منفی و معناداری دارد.

واژگان کلیدی: سلامت معنوی، اضطراب (استرس) تحصیلی، رگرسیون.

^۱ اداره کل آموزش و پرورش استان بوشهر، اداره آموزش و پرورش شهرستان بوشهر، دبیرستان شهید بشکوه

بررسی علل گرایش دانش آموزان به شبکه‌های اجتماعی مجازی

حسن رحمان پور^۱، علی محمد جهان پور^۲، صدیقه حاجبی^۳

چکیده

شبکه‌های اجتماعی، از مهم‌ترین و مدرن‌ترین ابزارها و رسانه‌های ارتباط جمعی هستند که امروزه نقش جدی و تأثیرگذار این گونه پایگاه‌ها را در اطلاع‌رسانی سریع و گسترده نمی‌توان نادیده گرفت. این شبکه‌ها امروزه می‌توانند به افراد کمک کنند تا در مسیر درست و صحیح حرکت کرده و بستر پیدایش هنجارها و ارزش‌های تازه اجتماعی و تغییر در شیوه رفتار افراد را فراهم نمایند. این شبکه‌ها در پیدایش عادات تازه، شکل‌گیری فرهنگ‌های جدید منطقه‌ای و جهانی و تغییر در رفتار و خلق و خوی انسان نیز سهم بزرگی بر عهده دارند. هدف از این پژوهش بررسی علل گرایش دانش‌آموزان به شبکه‌های اجتماعی مجازی است. روش تحقیق پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق حدود ۳۶۰ نفر می‌باشند که با استفاده از جدول مورگان تعداد ۱۸۶ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام گرفت.

نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که میزان گرایش دانش‌آموزان به شبکه‌های اجتماعی مجازی در حد متوسط رو به بالا است. تحلیل رگرسیونی نشان می‌دهد که حدود ۵۰ درصد از تغییرات میزان گرایش به شبکه‌های اجتماعی مجازی دانش‌آموزان به متغیرهای میزان اعتقادات دینی، دیدگاه خانواده نسبت به شبکه‌های اجتماعی مجازی و پایگاه اقتصادی اجتماعی وابسته است و این متغیرها بیشترین تأثیر را در بین عوامل دیگر در گرایش به شبکه‌های اجتماعی مجازی دانش‌آموزان دارا هستند.

واژگان کلیدی: شبکه‌های اجتماعی مجازی، دانش‌آموزان، دوره اول متوسطه، شهر رشتخوار.

^۱ کارشناسی ارشد جغرافیا، دبیر آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار rhmanpor@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دبیر آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار

^۳ کارشناسی ارشد مشاوره، دبیر آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار

برنامه‌ریزی تربیتی و توسعه: راهکارهای بهبود اجرای برنامه‌های تربیتی بر اساس ساحت‌های شش‌گانه

فرزانه پاکدامن^۱ و امیرحسین پوربخشی^۲

چکیده

یکی از مهم‌ترین مسائل و دغدغه‌های پیش روی آموزش و پرورش، طراحی و تدوین برنامه تربیتی است. همچنین نیاز است که این برنامه‌ها متناسب با ساحت‌های شش‌گانه تعلیم و تربیت، سند تحول بنیادین و اسناد توسعه و تحولی باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی تبیین و بررسی راهکارهای توسعه اجرای برنامه‌های تربیتی انجام شده است. روش به‌کارگرفته‌شده در این پژوهش، کتابخانه‌ای و مروری است. یافته‌ها نشان می‌دهند که برای توسعه اجرای برنامه‌های تربیتی نیاز به رعایت نکاتی از جمله نیازسنجی، تدوین چارچوب و برنامه مشخص، فهم ارکان و تیم اجرایی از طرح و ارزشیابی و بررسی دوره‌ای است. همچنین نتایج نشان داد رعایت موارد نامبرده موجب می‌شود که طرح و برنامه‌های تربیتی موفقیت‌آمیز بوده و توسعه بیابند و بین مؤلفه‌ها و عوامل نام‌برده‌شده و ساحت‌های شش‌گانه ارتباط معنادار وجود دارد.

واژگان کلیدی: برنامه‌های تربیتی، توسعه طرح‌های تربیتی، ساحت‌های شش‌گانه، تعلیم و تربیت، برنامه بوم.

^۱ دانشجوی دکتری برنامه درسی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز، ایران farzanepakdaman@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری، ایران amirhosseinpourbakhshi0@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

سوسن ناصری‌کیا^۱

چکیده

بررسی تاریخ زندگی پیامبر (ص) نشان می‌دهد که ایشان در کار تربیت بسیار موفق بودند. در عصر ایشان ابزارهای تربیتی مانند مدرسه و کتاب درسی و غیره وجود نداشت و روش‌های آموزش و پرورش و معلمان ورزیده تربیت معلم در کار نبود. آموزه‌های اسلام در مدت کوتاه به مردم علم آموخت و از آن، افراد مومن با اخلاق و آشنا به احکام دینی ساخت.

اهمیت تعلیم و تربیت به‌ویژه تربیت اخلاقی اگرچه بدیهی است اما در این مقطع زمانی خاص، نیاز به توجه خاص به ارزش‌ها و نیاز به نظام تربیتی منطبق با تغییر و تحولات شخصیت و هویت فرد و اجتماع و خانواده و همسالان و مدگرایی افراطی از آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی دارد. در این زمینه، نحوه نظارت و مدیریت حضور کودکان و نوجوانان در فضای مجازی از اهمیت والایی برخوردار است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تربیت، اینترنت، کودکان و نوجوانان.

^۱ مربی بهداشت دبستان شهید احمد انوشه خوزستان شهرستان امیدیه soosannaserykia@gmail.com

اثربخشی آموزش واقعیت‌درمانی بر کاهش اضطراب امتحان و افزایش

مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دبیرستان شهر الشتر

زیبا نصیرزاده^۱، سمیه سپه‌وند^۲ و حدیث جوانمرد^۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش واقعیت‌درمانی بر کاهش اضطراب امتحان و افزایش مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دبیرستان شهر الشتر است. پژوهش از نوع آزمایشی، طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با گروه کنترل بوده است. جامعه آماری آن، کلیه دانش‌آموزان دختر دبیرستان شهر الشتر بود که از بین ۸ دبیرستان، ۲ دبیرستان به تصادف انتخاب شد. به منظور انتخاب نمونه از بین دانش‌آموزانی که نمرات آنها در ترکیب متغیرهای وابسته بیش از یک انحراف استاندارد بالاتر از متوسط بود، ۳۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب و به دو گروه ۱۵ نفره تقسیم شدند. در نهایت به صورت تصادف یکی از گروه‌ها به عنوان گروه آزمایش و یکی گروه کنترل در نظر گرفته شد. گروه آزمایش ۷ جلسه برنامه آموزش واقعیت‌درمانی را دریافت کردند، ولی به گروه کنترل هیچ گونه آموزشی ارائه نشد. هر دو گروه پرسش‌نامه اضطراب و مسئولیت‌پذیری را قبل و بعد از مداخله تکمیل کردند. نتایج پژوهش نشان داد آموزش واقعیت‌درمانی بر اضطراب امتحان و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان اثربخش بوده است. بنابراین معلمان می‌توانند برای کاهش اضطراب امتحان و افزایش مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان از روش واقعیت‌درمانی استفاده کنند.

واژگان کلیدی: واقعیت‌درمانی، اضطراب امتحان، مسئولیت‌پذیری.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سمنان znasirzade@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه بوعلی سینا s.sepahvand2016@gmail.com

^۳ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه قم hadis.javanmard2020@gmail.com

بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای فناوری اطلاعات و ارتباطات بر مبنای ساحت‌های

شش‌گانه تربیتی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

نصیبه تاری*^۱، سید امین شانه دشتی^۲

چکیده

هدف پژوهش بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای فناوری اطلاعات و ارتباطات بر مبنای ساحت‌های شش‌گانه تربیتی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. روش مورد استفاده در این پژوهش توصیفی-تحلیلی است

بر اساس یافته‌های پژوهش، یکی از عوامل بسیار مهم در تحولات آینده نظام‌های آموزشی، فناوری اطلاعات و ارتباطات است. از دید برخی صاحب‌نظران، پیشرفت‌های فوق‌العاده‌ای که در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در حال رخ‌دادن است، این ظرفیت را دارد که به‌طور چشمگیری، چشم‌انداز یادگیری را دچار تغییر کند. آموزش و پرورش از سویی به دلیل این‌که با تکوین روح، ذهن و شاکله آدمی سر و کار دارند، به‌طور ذاتی امری پیچیده و حساس است و از سوی دیگر امری به‌غایت اخلاقی، وجدانی و مسئولیت‌آفرین. از این‌رو، در زمینه به‌کارگیری فناوری در عرصه خطیری همچون آموزش و پرورش، باید مراقب بود تا جریان تند و سیل‌آسای افزودن سخت‌افزار و نرم‌افزار به مدرسه، امکان اندیشیدن درباره آثار و پیامدهای مثبت و منفی یا فرصت و تهدیدها را زایل نسازد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، سند تحول، فناوری اطلاعات.

^۱ دانش‌آموخته دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) nasibe.tari@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دبیر، تهران، ایران

بررسی روش‌های ترغیب اولیا به همکاری در آموزش دانش‌آموزان در بستر فضای

مجازی

محبوبه جمال^۱

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی علل عدم همکاری مشارکت برخی از والدین در امر آموزش مجازی و بهبودبخشیدن به این مسأله است. مطالعه حاضر در چهار بُعد تشخیص مسأله و دلایل بروز آن، بررسی منابع پژوهشی در این زمینه، ارائه و اجرای راهکار مناسب و ارزیابی نتایج در یکی از مدارس ابتدایی منطقه جوادآباد صورت گرفت. در ابتدا سعی شد با استفاده از گردآوری اطلاعات به روش میدانی (مشاهده و مصاحبه با همکاران، والدین و دانش‌آموزان) به بررسی وضعیت موجود و علل ایجاد مسأله پرداخته شود. بررسی و تحلیل اطلاعات مرحله اول حاکی از آن بود که والدین مذکور هنوز امر آموزش مجازی را جدی نگرفته‌اند و تصور می‌کنند چون دانش‌آموز در منزل در حال آموزش است، به هر شکلی می‌تواند این سال تحصیلی را سپری کند. در گام بعدی با بررسی پژوهش‌های صورت‌گرفته در این زمینه و مشورت با همکاران و آموزگاران، راهکارهایی برای افزایش مشارکت والدین در امر آموزش مجازی انتخاب کردم. راهکارهای مذکور شامل مواردی از قبیل برگزاری جلساتی به منظور بیان اهمیت و تأثیر همکاری والدین در آموزش مجازی دانش‌آموزان، تشکیل گروه والدین در فضای مجازی و درخواست گزارش هفتگی از وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان، دادن برنامه درسی به اولیا و دانش‌آموزان، تبادل نظر رو در روی اولیا و دانش‌آموزان و تهیه فرم بررسی و نظارت بر تکالیف و امور درسی دانش‌آموزان توسط اولیا بود. پس از گذشت بیش از یک ماه از شروع اجرای راهکارها و بررسی اطلاعات و شواهد نوع دوم، نتیجه افزایش همکاری والدین در امر آموزش مجازی و بهبود وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان رضایت‌بخش بود.

واژگان کلیدی: همکاری اولیا، آموزش مجازی، ترغیب، آموزش.

^۱ کارشناسی انجمن اولیا و مربیان، آموزش و پرورش منطقه جوادآباد، ورامین، تهران، jamalmahbube68@gmail.com

آسیب‌های اجتماعی و فضای مجازی

ابراهیم حسین پور^۱

چکیده

پژوهش حاضر با عنوان بررسی آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی و با هدف بررسی آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی به‌ویژه بر جوانان و نوجوانان و با روش کتابخانه‌ای صورت پذیرفته است، لذا در این پژوهش به بررسی ناهنجاری‌های اجتماعی و اختلالات رفتاری و اجتماعی ناشی از فضای مجازی پرداخته خواهد. بهره‌گیری از ابزارآلات و تجهیزات نوین الکترونیکی کارکردهای مثبت و منفی متعددی در جامعه است که با توجه به کارکردهای منفی گسترده‌ای که در ابعاد گوناگون دارند، می‌توانند اختلال‌های متعددی در حوزه آسیب‌های اجتماعی و اختلال در سلامت روان و سلامت اخلاقی جامعه در بر داشته باشند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بهره‌گیری افراطی از فضای مجازی می‌تواند آسیب‌های متعددی در حوزه‌های مختلف از جمله حوزه خانوادگی شامل تزلزل بنیان خانواده، کاهش اعتماد به آرا و اندیشه‌های والدین، بالارفتن سن ازدواج و افزایش طلاق و همچنین سبب بروز آسیب‌های اجتماعی در بُعد سلامت روان از جمله بروز انزوای طلبی، افسردگی، اضطراب و استرس و همچنین اعتیاد به اینترنت گردد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، آسیب‌های اجتماعی، تعلیم و تربیت.

^۱ کارشناسی ارشد، معاون پرورشی مدرسه طلوع فجر (۲)، قم، فلکه نکوئی، کوچه شهید خلیج، پلاک ۳۹

بررسی میزان توجه به مؤلفه‌های زیست‌محیطی در کتاب‌های درسی علوم تجربی

دوره اول ابتدایی

ملوک صفرپور فیضی^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان توجه به مؤلفه‌های زیست‌محیطی در کتب درسی پایه‌های اول، دوم و سوم ابتدایی در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ صورت گرفته است. بر اساس مؤلفه‌های آب، هوا، خاک، گیاهان و جانوران، آلودگی‌های صوتی و طبیعی، مورد بررسی قرار می‌گیرد. این پژوهش با روش توصیفی و با استفاده از تکنیک تحلیل محتوا به صورت کمی انجام می‌شود. جامعه آماری شامل کتب درسی علوم تجربی سه پایه اول، دوم و سوم است که برای تحلیل بهتر محتوا، از روش نمونه‌گیری تمام‌شمار استفاده شده است. محتوای کتب درسی بر اساس واحدهای تحلیل متن، تصویر و پرسش مورد تحلیل قرار گرفتند و از آمار توصیفی نظیر فراوانی و درصد و رسم جداول و نمودارها استفاده می‌شود.

واژگان کلیدی: محیط زیست، کتب درسی، مؤلفه‌های زیست‌محیطی، تحلیل محتوا.

¹ molok1163@gmail.com

واکاوی مؤلفه‌های هوش اخلاقی در آیات قرآن، روایات، احادیث و از نگاه نظریه پردازان غربی

مهدی قانع عزآبادی^۱، حسین حسینی^{۲*}

چکیده

یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد تأکید دین اسلام که اهمیت و جایگاه آن را می‌توان در احادیث و روایات به کرات مشاهده کرد، ادب و اخلاق بوده و رعایت آن، یکی از ضرورت‌های زندگی در جامعه امروزی است. هدف پژوهش حاضر، واکاوی مؤلفه‌های هوش اخلاقی در آیات قرآن، روایات، احادیث و از نگاه نظریه‌پردازان غربی است. روش پژوهش در این مقاله، تحلیلی-تبیینی بوده که با استفاده از متون و منابع موجود و مطالعات صورت‌گرفته (داخلی و خارجی)، بررسی اسناد و کتب، مقالات و مجلات پژوهشی و سایر منابع به شیوه مروری به بررسی ابعاد هوش اخلاقی پرداخته شده است. با استفاده از کلیدواژه‌هایی مانند «آیات اخلاقی قرآن»، «سیره اخلاقی ائمه معصومین(ع)»، «هوش اخلاقی»، «رذایل و فضایل اخلاقی»، «هوش هیجانی»، «هوش معنوی» و واژه‌های لاتین معادل آن‌ها، با استفاده از فیش‌برداری، به جمع‌آوری اطلاعات پرداخته شده است. برخی از فضایل و رذایل اخلاقی (همچون: عدالت، امر به معروف و نهی از منکر، انفاق و ایثار، سلام کردن، خوش‌رویی، حفظ محیط زیست و راست‌گویی و نیز رذایل اخلاقی همچون: دروغ‌گویی، کج‌خلقی، تکبر، عیب‌جویی، ریا و سخن‌چینی و غیبت) با توجه به آیات قرآنی و نهج‌البلاغه مورد بحث قرار گرفته است. مدل دوگ لنینیک و فرد کیل و مدل هفت فضیلت اخلاقی میشل بر با نیز مورد بحث قرار گرفته‌اند.

واژگان کلیدی: قرآن، هوش اخلاقی، فضایل اخلاقی، رذایل اخلاقی، هوش معنوی، هوش هیجانی.

^۱ استادیار رشته مطالعات برنامه درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

^۲ دانشجوی کارشناس ارشد رشته برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده

مسئول) hossain.hassani@yazd.ac.ir

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

رؤیا امان‌اله‌زاده^۱

چکیده

با ورود فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی، به‌خصوص فضای مجازی به زندگی انسان‌ها، جامعه انسانی تصور تغییر و تحولات سریع، شگفت‌انگیز و اساسی را در ارتباط با خود نداشت، تا حدی که به‌رغم آسیب‌های ناشی از آن تصور دنیای بدون فضای مجازی دشوار است. کاربران با وجود امکاناتی مانند واتس‌اپ، فیس‌بوک و اینستاگرام می‌توانند قسمت عمده‌ای از ساعات زندگی خود را در این فضاها بگذرانند و از کاربردهای مختلف آن بهره‌مند شوند و با دیگران ارتباط برقرار کرده و اوقات فراغت خود را نیز سپری نمایند. با این حال، فضای مجازی علی‌رغم کارکردهای مؤثر و مفید خود، آسیب‌ها و تهدیدهایی نیز دارد. بخش عمده‌ای از این آسیب‌ها مربوط به چالش‌های تربیتی کاربران این فضای اغواکننده، به ویژه از لحاظ دینی، اخلاقی، اجتماعی و روانی می‌شود. این آسیب‌های نوظهور در صورت عدم مقابله اساسی و هدفمند با آنها، می‌توانند جوامع بشری را از داشتن منابع انسانی خلاق، با احساس، عاقل، پویا و فعال محروم سازند. لذا بر خانواده‌ها و نظام‌های آموزشی است که با تدابیر هدایتگر خود، نسل آینده جامعه را به روابط و تعاملات گرم و سازنده خانوادگی و ارتباطات سالم اجتماعی در مدرسه و دانشگاه ترغیب نمایند تا در حین استفاده از فضای مجازی سلامت روانی، عقلی، خانوادگی، دینی و اخلاقی آنان به خطر نیفتد. با این وصف، نوشتار حاضر به روش تحلیلی و توصیفی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی فضای مجازی را مورد بررسی و تبیین قرار داده است.

واژگان کلیدی: تربیت، فضای مجازی، فرصت، تهدید، نظام آموزشی، دانش‌آموزان.

^۱ معلم پایه پنجم ابتدایی مدرسه عصمت بازرگان، roya.amanolahzadeh@gmail.com

اهمیت کار بست مهارت تفکر انتقادی در کاربران فضای مجازی

هاجر برمکی^{۱*}، رقیه سادات نقوی^۲

چکیده

رشد و توسعه و در دسترس بودن فناوری اطلاعات و ارتباطات در دهه اخیر و استفاده بیشتر مردم به خصوص جوانان و نوجوانان از شبکه‌های مجازی و وجود محتواهای زیاد با رویکرد اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و... در قالب‌های فکری مختلف و بعضاً خاص، شرایط را به گونه‌ای سوق می‌دهد که نباید تنها بیننده و نشردهنده محتواها و متون دریافتی باشیم. در این پژوهش که به روش توصیفی-تحلیلی انجام شده است، سعی شد آثار و نتایج فضاها و مجازی بر کاربران خصوصاً کودکان و نوجوانان مورد بررسی قرار گرفته و نحوه ایجاد مهارت تفکر انتقادی و کار بست و نتایج آن در این فضا به دور از هرگونه جانب‌داری، تحلیل درستی یا نادرستی محتواهای دریافتی به جهت کاهش تهدیدهای احتمالی تبیین شود.

واژگان کلیدی: تفکر انتقادی، فضای مجازی، مهارت آموزی، آموزش و پرورش.

^۱ کارشناس مشاوره و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، آموزش و پرورش شهر تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
barmaki.h@chmail.ir

^۲ معاون پرورشی و فرهنگی، آموزش و پرورش شهر تهران، تهران، ایران

بررسی تأثیر آینده‌پژوهی بر تربیت معلم

مهتری کشوری مقدم^۱

چکیده

تربیت معلم را می‌توان از جمله حساس‌ترین و مهم‌ترین مؤلفه‌های نظام تعلیم و تربیت دانست. زیرا موفقیت و عدم موفقیت در ایجاد تحول در نظام‌های آموزشی منوط به توانمندی و قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان است. می‌دانیم که آینده‌پژوهی، دانشی است که بر پایه ارزش‌های هر جامعه ساخته می‌شود و در پی آن است تا با بهره‌گیری از تحلیل وضعیت موجود، شناسایی سازوکارهای تغییر و تعریف سناریوهای مختلف، توسعه و بهبود را در آینده محتمل و ممکن سازد. ظهور مفاهیم جدید فرهنگی و اجتماعی، ارزش‌های فرهنگی در حال تغییر و سرعت تغییرات که تابعی از تأثیر رشد فناوری‌های ارتباطی و همچنین اقدامات نهادهایی چون دولت، مجلس، گسترش ضریب نفوذ رسانه‌ها اعم از تصویری، نوشتاری و شنیداری در سطوح داخلی و خارجی است، کارایی این سازمان‌ها را با مسائل متنوع و پیچیده‌های مواجهه نموده است. علاوه بر این انتظار جامعه در خصوص تربیت نیروی انسانی کارآمد، توانمند، بانشاط و متعهد به ارزش‌های مذهبی و ملی، ضرورت توجه به مسائلی آینده را در آموزش و پرورش دوچندان می‌کند. نگاهی به مسائل و مشکلات مطرح‌شده روشن می‌سازد که فقدان رویکردهای آینده‌نگرانه به توسعه حرفه‌ای معلمان کیفیت آموزش در مدارس را با چالش‌های جدی مواجه ساخته است و اگر به همین منوال پیش برویم، نسل آینده واپس‌زده از آموزش و پرورش خواهد شد؛ چرا که در حال حاضر نسلی داریم که نگرش‌ها، دیدگاه‌ها، تولنایی‌ها و قابلیت‌های متفاوتی با نسل‌های پیش از خود دارند. بنابراین اگر نتوانیم نیازهای آموزشی آنها را پیش‌بینی کرده و معلمانی متناسب با این نسل تربیت کنیم، باید منتظر پیامدهای سنگین آن در آینده باشیم. همچنین لزوم توجه به مسائل توسعه حرفه‌ای معلمان و چالش‌های پیش روی آنان با نگاهی به آینده بیش از پیش، نمود پیدا کرده و نیاز به تحول اساسی دارد. چون منابع انسانی با ارزش‌ترین سرمایه هر کشور محسوب شده و محور توسعه به شمار می‌آیند؛ به‌ویژه معلمان که نقش بسیار مهمی در تعلیم و تربیت ایفا می‌کنند. بنابراین برای تحقق رشد و توسعه کشور نیاز به برنامه‌ریزی دقیق برای این سرمایه ارزشمند وجود دارد. در پژوهش حاضر، قصد آن داریم تا با استفاده از منابع متعدد تأثیر آینده‌پژوهی را بر تربیت معلم بررسی کرده و لزوم به‌کارگیری آن را تشریح کنیم. برای این منظور از روش کتابخانه‌ای بهره می‌بریم.

واژگان کلیدی: آینده‌پژوهی، تربیت معلم، منابع انسانی.

¹ mehri.keshvary@gmail.com

بررسی رابطه بین فعالیت در فضای مجازی و از خودبیگانگی دانش آموزان ابتدایی در شهر شیراز ناحیه ۳

حمید عندلیب‌نیا^۱، روح‌الله خالقی سروسستانی^۲، رویا افکاری^{۳*}

چکیده

اخیرا با پیدایش بیماری پاندومی کووید ۱۹ و تغییر روش آموزشی مدارس از حضوری (سنتی) به مجازی و وارد شدن دانش‌آموزان به محیط جدید، آنها را با چالش‌های جدیدی روبرو کرده است که یکی از آنها تغییر هویت یا از خودبیگانگی دانش‌آموزان نسبت به رویکرد جدید آموزشی می‌باشد. مفهوم هویت در سال‌های اخیر، به شدت متأثر از فناوری اطلاعات و ارتباطات بوده است و فضای مجازی، نقشی پررنگ در شکل‌گیری یا تغییر هویت کاربران داشته است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین فعالیت در فضای مجازی و از خودبیگانگی دانش‌آموزان ابتدایی در ناحیه ۳ شهر شیراز می‌باشد. با استفاده از پرسش‌نامه استاندارد سنجش بیگانگی اجتماعی ملوین سیمن انجام شد که در آن میزان احساس بیگانگی اجتماعی در ابعاد مختلف از قبیل بیگانگی از خود، بیگانگی از روابط اجتماعی و احساس پوچ‌گرایی بررسی شد. جامعه آماری مورد نظر شامل ۸۰۰ نفر از دانش‌آموزان ابتدایی می‌باشد. یافته‌ها نشان داد که بین فعالیت دانش‌آموزان در فضای مجازی و چندین مقوله بیگانگی اجتماعی همبستگی مثبت وجود دارد که قابل تأمل است. همچنین با افزایش مدت استفاده از دنیای مجازی میزان احساس بیگانگی اجتماعی نیز افزایش یافت.

واژگان کلیدی: پاندومی کووید ۱۹، فضای مجازی، بیگانگی از خود، هویت.

^۱ اداره کل آموزش و پرورش استان فارس

^۲ اداره کل آموزش و پرورش استان فارس

^۳ آموزش و پرورش، فارس، شیراز (نویسنده مسئول) royaafkar1@gmail.com

آسیب‌شناسی گسترش استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در بین دانش‌آموزان با تأکید بر اینترنت

علی اصغر اصغری^۱

چکیده

هدف اصلی از نوشتار حاضر «آسیب‌شناسی گسترش استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در بین دانش‌آموزان با تأکید بر اینترنت» بوده و برای تحقق این هدف کلی، تعداد یازده هدف جزئی و سرانجام یک فرضیه اصلی و یازده فرضیه فرعی طراحی گردیده است. برای انجام این پژوهش از روش کتابخانه‌ای و پیمایشی و برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزارهایی مانند اسناد و مدارک، مصاحبه و پرسش‌نامه محقق‌ساخته استفاده شده است. نتایج و یافته‌ها نشان می‌دهند اکثریت دانش‌آموزان (۳۲/۷ درصد) میزان استفاده‌شان از اینترنت در شبانه‌روز در حد زیاد (۲۴۱ دقیقه تا ۳۶۰ دقیقه) و میانگین استفاده آنان در شبانه‌روز ۱۹۸/۲۸ دقیقه؛ میانگین ارزیابی آنان نسبت به متغیر میزان نظارت والدینشان در فرایند استفاده آنان از اینترنت ۳/۶۳ از ۵؛ میانگین ارزیابی آنان نسبت به متغیر میزان نظارت اولیای دبیرستان‌ها در فرایند استفاده آنان از اینترنت ۳/۴۱؛ متغیر میزان دینداری والدینشان ۳/۶۳؛ متغیر میزان دینداریشان ۲/۹۵؛ متغیر میزان آگاهی ارائه‌شده توسط دبیرستان‌ها به آنان به‌واسطه استفاده از اینترنت ۳/۱۲ و میانگین میزان برخورداری دانش‌آموزان از سلامت اخلاقی ۲/۹۱ از ۵ بوده است. در این تحقیق بر اساس محاسبات انجام گرفته، فرضیه اصلی و یازده فرضیه فرعی تأیید گردیده است. در پایان نیز بر مبنای یافته‌ها و نتایج تحلیلی، به ارائه پیشنهادهایی کاربردی برای حفظ و افزایش سلامت اخلاقی دانش‌آموزان پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: سلامت اخلاقی، سرمایه اجتماعی، اینترنت، دانش‌آموزان، دوره متوسطه.

^۱ مدرس گروه علوم اجتماعی، واحد شهید بهشتی، دانشگاه فرهنگیان، گنبد کاووس، ایران asghari.aliasghar@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی»

لیلا طاهرخانی^۱

چکیده

فضای مجازی آنچنان در زندگی انسان‌ها رخنه پیدا کرده است که می‌توان گفت تغییرات سبک زندگی و افکار و عقاید ایشان متأثر از آن می‌باشد. اما با وجود این، نمی‌توان دقیقاً گفت که آیا این دنیای مجازی می‌تواند فرصتی برای انسان باشد یا تهدیدی که زندگی انسان را نشانه گرفته است. سعی این مقاله بر آن است تا چالش‌های تربیتی را که انسان‌ها با حضور فضای مجازی درگیر آن هستند، مورد بررسی قرار داده و به فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی در زمینه تربیتی پرداخته شود.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تربیت، فرصت‌ها، تهدیدها.

^۱ دبیرستان: نمونه دولتی فاطمه زهرا(س)، منطقه: تاکستان، استان: قزوین. leilataherkhani1355@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

معصومه عرب^۱

چکیده

در دنیای امروز که اطلاعات روز به روز نو شده و سرعت تولید آن به چشم‌برهم‌زدنی کاهش یافته است، انتقال اطلاعات از فردی به فرد دیگر به عنوان هدف آموزش کاری عبث و بیهوده است؛ بنابراین هدف آموزش به آموزش بازیابی این دانسته‌ها به فراخور حال هر فرد تغییر یافته است. آموزش مجازی نیز به عنوان شیوه نسبتاً نوظهور به طور جدی این هدف را دنبال می‌کند. هرچند این نوع آموزش و بهره‌وری از رسانه‌های مدرنی همچون اینترنت و رایانه فرصت‌های طلایی را برای افراد ایجاد کرده، اما وجود موانع و مشکلات در آن امکان‌ناپذیر است. در این مقاله سعی شده است که به بررسی این مزایا و محدودیت‌ها در آموزش پرداخته شود. از این‌رو پس از ذکر یک مقدمه، بیان تعریف و ویژگی‌های آموزش مجازی و تاریخچه کوتاه از آن، مزایا و محدودیت‌ها را از چشم‌اندازهای متفاوتی اعم از اقتصادی، آموزشی، فرهنگی و زمانی مورد توجه قرار داده و در نهایت به تغییر نقش و جایگاه مدرس در آموزش مجازی و بررسی اینکه این تغییر نقش چه مزایا و محدودیت‌هایی به همراه داشته است، می‌پردازیم.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، مزایا و محدودیت‌ها، جایگاه مدرس.

^۱ دانشجوی ارشد آموزش فیزیک رجایی arabmasume82@gmial.com

بررسی نقش معلم در تربیت دانش آموز در زیست بوم جدید

سهراب فرج خواه^{۱*}، محمدرضا نصیری^۲، رضا محمدی خلیل آباد^۳

چکیده

در تمامی نظام‌های آموزشی، مدرسه رکن اصلی تعلیم و تربیت می‌باشد. معلمان نیز مربی و الگوهای با نفوذ تعلیم و تربیت هستند. بنابراین شغل معلمی یکی از حساس‌ترین و پرمسئولیت‌ترین شغل‌های جامعه است. هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش معلم در تربیت دانش آموز در زیست بوم جدید انجام شده است. روش: در مطالعه حاضر از روش تحقیق توصیفی از نوع تحلیل اسنادی استفاده شده است. اسناد مورد مطالعه کلیه متون شامل کتاب‌ها، مقالات علمی و سایت‌هایی است که در حوزه تربیت کار کرده‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات نیز فرم‌های فیش‌برداری است که برای گردآوری نتایج مطالعات و منابع و مراجع مذکور و همچنین سوابق پژوهشی استفاده شده است. یافته‌ها: یافته‌های حاصل از پژوهش نشان دادند که می‌توان به سه نقش معلم در جریان تربیت دانش آموز در زیست بوم جدید اشاره کرد. این نقش‌ها عبارتند از: نقش معلم در ایمان‌آفرینی (تبدیل باورهای ذهنی به باورهای قلبی)، نقش آموزشی و نقش شکل دادن به رفتارهای دانش آموزان. نتیجه‌گیری: در صورتی که دانش آموز از اهداف تربیتی معلم آگاه باشد فعالیت‌های خود را با فعالیت‌های معلم هماهنگ خواهد کرد. دانش آموز تمامی اعمال و رفتار معلم را زیر نظر داشته و از آنها الگوبرداری می‌کند. دانش آموز از تمامی رفتارهای معلم از جمله نحوه اداره کلاس، اخلاق و رفتار معلم، وقت‌شناسی، رعایت عدالت، رعایت نظم، مهربانی، خوشرویی، ادب و خیرخواهی، درس می‌گیرد.

واژگان کلیدی: معلم، تربیت، دانش آموز، زیست بوم.

^۱ کارشناس ارشد مشاوره توانبخشی، دانشگاه علامه طباطبائی (ره)، معلم آموزش و پرورش، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

S.farajkhah@atu.ac.ir

^۲ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

^۳ کارشناس علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، اردبیل، ایران

شناسایی ضعف‌ها و قوت‌های استفاده از آموزش مجازی در دوره اپیدمی کرونا در

بین دانش‌آموزان مقطع ابتدایی استان اردبیل

هنده بهاری طالشمکایی^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی ضعف‌ها و قوت‌های استفاده از آموزش مجازی در دوره اپیدمی کرونا در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدایی استان اردبیل صورت گرفته است. این پژوهش از نوع توصیفی و پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش معلمان آموزش و پرورش استان اردبیل است. از طریق مصاحبه با ۲۰ نفر از معلمان مقطع ابتدایی ۱۱ شاخص به‌عنوان قوت‌ها و ۱۲ شاخص به‌عنوان ضعف‌های استفاده از آموزش مجازی در دوره اپیدمی کرونا شناسایی شده است. پس از طراحی پرسش‌نامه‌های ضعف‌ها و قوت‌های استفاده از آموزش مجازی ۹۸ نفر معلم به‌عنوان نمونه آماری با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شده‌اند و پرسش‌نامه‌های پژوهش بین آن‌ها توزیع شده است. امتیازدهی به پرسش‌نامه‌ها بر اساس طیف پنج سطح لیکرت و تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS 22 استفاده شده است. نتایج به‌دست آمده از پژوهش، نشان‌دهنده آن است که آموزش مجازی منجر به کاهش هزینه‌های رفت‌وآمد دانش‌آموز، آگاهی والدین از وضعیت درسی دانش‌آموزان، دسترسی دانش‌آموزان به شبکه‌های آموزشی متعدد و تقویت مهارت‌های جستجوی دانش‌آموزان می‌شود. از طرفی استفاده از آموزش مجازی منجر به دخالت مستمر برخی از والدین در جریان آموزش، کاهش انگیزه تحصیلی و کاهش درگیری دانش‌آموزان در فرایند آموزش می‌شود.

واژگان کلیدی: همه‌گیری (اپیدمی) کرونا، قوت‌های آموزش مجازی، ضعف‌های آموزش مجازی.

^۱ کارشناسی ارشد رشته جغرافیای روستایی گرایش کالبدی فضایی hendehbahari@gmail.com

تربیت دینی درمان محور در زیست بوم جدید

(نقش ایمان به توحید ربوبی بر درمان عوامل فکری فشارهای روانی در مواجهه با کرونا)

سعید سلیمی^۱، مهدیه نقره^۲، محسن جباری^۳

چکیده

باورهای غلط و توقعات زیاد نادرست دنیوی، مهم‌ترین عامل فکری فشارهای روانی مضر می‌باشد. این توقعات بالای غیر واقعی، در صورت برآورده نشدن، تهدید و یا از بین رفتن، به دلیل مقصردانستن خود، مردم، شرایط جامعه و طبیعت موجب ترس، اندوه و خشم شدید نسبت به آنها می‌گردد. این فشارهای روانی مضر، موجب بیماری‌های روانی و جسمانی است. یکی از عمده‌ترین فشارهای روانی در زیست‌بوم جدید، فشارهای روانی ناشی از کروناهراسی و کروناوسواسی است که به شدت بر سیستم ایمنی فرد تأثیر می‌گذارد. ایمان به ربوبیت، خالقیت و رازقیت خداوند متعال باعث رضایتمندی نسبت به ناملازمات جبری و تکوینی الهی و پذیرش آنها می‌گردد. این امر باعث کاهش و درمان فشارهای مغزی، عصبی و جسمی در مقابله با بیماری کرونا می‌شود. این ایمان و اعتقاد باعث کاهش ترس از کرونا و سلامت مغز و روان از آسیب‌های روانی مثل افسردگی، اضطراب و خشم و تقویت سیستم ایمنی در مواجهه با ویروس کرونا می‌گردد. توحید ربوبی یعنی خداوند، رب، مربی، پرورش‌دهنده و مدبر همه موجودات است؛ و خود شخص، مردم، جامعه یا طبیعت، تأثیر استقلالی بر میزان بهره‌مندی از نعمت‌ها و ناملازمات دنیوی را ندارند. این باور به توحید ربوبی، موجب درمان عوامل فکری فشارهای روانی است. البته انسان باید تلاش خود را بر اساس عقلانیت، دانش بشری و اطاعت الهی، در جهت تأمین نیازهای خود و جامعه بنماید و از معصیت خداوند و ظلم به خود و مردم، اجتناب نماید تا از نعمت آرامش الهی، نشاط و رضایتمندی در دنیا و آخرت بهره‌مند گردد.

واژگان کلیدی: ایمان، توحید ربوبی، فشار روانی، کرونا.

^۱ استادیار گروه معارف اسلامی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران salimi.s@iums.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه کاشان noghrehmahdieh@gmail.com

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی دانشگاه علم و صنعت mohsenjabbari97@yahoo.com

مروری کوتاه بر آینده پژوهی آموزش مجازی در کودکان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری

رویا دریایی^{۱*}، اسماعیل حسینی اصل^۲

چکیده

توسعه سریع سیستم‌ها و فناوری‌های اطلاعاتی، استفاده از آموزش الکترونیک را در آموزش کودکان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری اجتناب‌ناپذیر ساخته است. به دلیل شرایط خاص پاندمی در جهان و شیوع ویروس در مدارس، توجه بیشتری به تأثیرات آموزش الکترونیکی معطوف شده است. هدف این مقاله، مروری بررسی اثرات مثبت و منفی استفاده از آموزش الکترونیکی در دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری می‌باشد. با جستجو در پایگاه‌های داده‌هایی مثل گوگل اسکولار و اسکوپوس و مطالعه مقالات مختلف تأثیر یادگیری الکترونیک روی کودکان با ناتوانی‌های یادگیری بررسی شد. می‌توان دریافت آموزش الکترونیک برای دانش‌آموزانی که دچار ناتوانی‌های یادگیری هستند، مزایایی از قبیل آموزش شخصی‌سازی شده را در آنها دارد که در این مقاله به تفصیل نام برده شده است. از طرفی نباید به‌طور کامل از معایب آن نیز چشم‌پوشی نمود. با توجه به محدودیت‌هایی که یک دانش‌آموز مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری با آنها مواجه است و همچنین عدم دسترسی تمامی این دانش‌آموزان به امکانات عادی یادگیری می‌توان به آموزش الکترونیک به چشم یک ابزار مفید برای یادگیری و پلی برای ارتباط بهتر با معلمان آنها نگاه کرد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، معلمان، کودکان با ناتوانی، آینده‌پژوهی، کووید ۱۹.

^۱ مدیر دبیرستان بهار آزادی آموزش و پرورش ناحیه یک استان زنجان، زنجان، ایران (نویسنده مسئول)
daryaei.roya56@gmail.com

^۲ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد زبان انگلیسی، دبیر آموزش و پرورش ناحیه دو استان زنجان، زنجان، ایران

بررسی جهانی‌شدن تعلیم و تربیت بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان در دوران کرونا

فاطمه کریمی^۱

چکیده

آموزش و پرورش، یکی از مهم‌ترین ارکان هر کشوری است که تحت تأثیر عوامل مختلفی به ویژه جهانی‌شدن در این دوره و عصر است. یکی از موضوعات مهم در امر تعلیم و تربیت، پرورش مهارت‌های ضروری و لازم زندگی یعنی مهارت‌های اجتماعی است. هدف از نگارش جستار حاضر، بررسی جهانی‌شدن تعلیم و تربیت بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان در دوران کرونا است که به واکاوی لزوم آموزش مهارت‌های اجتماعی در فرایند جهانی‌شدن و تأثیرات متقابل آنها بر یکدیگر به روش کیفی-توصیفی و با استناد بر آثار کتابخانه‌ای و منابع دست اول پرداخته است. نتایج حاکی از آن است که فرایند جهانی‌شدن و سرعت تحولات با شیوع ویروس کرونا افزایش یافته و بسیاری از فراگیران در معرض این فرایند قرار گرفته‌اند؛ بنابراین لازم است با فراهم‌ساختن زمینه‌هایی همچون آموزش‌های لازم برای پرورش معلمان جهانی، مهارت‌های ضروری را با توجه به تحولات و تغییرات آموزش داده و با در نظر داشتن روابط بین‌الملل مهارت‌های اجتماعی را به فراگیران آموخته و آنها را به رشد اجتماعی رسانده و دانش‌آموزان را در جهت تربیت شهروندان مطلوب و جهانی سوق داده و پرورش نمود.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، تعلیم و تربیت، مهارت‌های اجتماعی، کرونا، معلمان جهانی، شهروندان جهانی.

^۱ کارشناسی علوم تربیتی، آموزگار ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، اردبیل، ایران Wa.karimi.tizro@gmail.com

روش‌های تربیت خانوادگی از دیدگاه امام خمینی (ره)

عین‌الله خادمی^۱، سید امین موسوی خو^۲

چکیده

در این نوشتار تربیت و روش‌های تربیت خانوادگی را از دیدگاه امام خمینی (ره)، آن هم در بطن زندگی خانواده ایشان، بررسی و دیدگاه‌های تربیتی امام را بیان کردیم. امام تربیت را هدایت و آن را وسیله‌ای برای خارج شدن انسان از قوه به فعل و شکوفاکردن فطرت و استعداد‌های نهفته انسان بیان کرده است. معتقد است: خانواده، رکن اساسی و اولین کلاس تربیتی در شکل‌گیری شخصیت فرزندان بوده که از زن و مرد و فرزندان تشکیل شده است. امام، روش را همان طرز برخورد یا رفتاری که به اصطلاح مربی با متربی برای رسیدن به مقصود به کار می‌گیرد، دانسته و در این زمینه سعی کرده با استفاده از روش‌های تربیتی از جمله تقوا به معنای حفظ نفس از مخالفت اوامر و نواهی حق، عدم غیبت به معنای پشت سر کسی حرف‌نزدن، عدالت به معنای اعتدال و یکسانی نوع برخورد و رفتار با انسان، صداقت به معنای راستگویی و یک‌رویی، احترام و محبت به معنای تکریم و دوست‌داشتن، الگو به معنای سرمشق و نمونه در عمل و رفتار و قاطعیت را به معنای محکم و استواربودن در شرایط خاص، خانواده خود را در مسیر صحیح زندگی که همان تربیت دینی و اسلامی هدایت کند.

واژگان کلیدی: امام خمینی، تربیت، خانواده، فرزندان، سبک زندگی.

^۱ استاد دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی e_khademi@ymail.com

^۲ دانشجوی دکتری فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی mosavi3974@gmail.com

تأثیر استفاده از فضای مجازی در سبک زندگی دانش آموزان ابتدایی (در سطح ناحیه ۲ مشهد)

فریبا زنجانی^{۱*}، مجید حمیدی^۲، فرزانه زنجانی^۳

چکیده

با توجه به شیوع ویروس کرونا و تعطیلی مراکز آموزشی در سال‌های اخیر، توجه عموم محققان به استفاده از تکنولوژی و جایگزین کردن آموزش در فضای مجازی به جای آموزش حضوری معطوف گردیده است و این مهم، تحول جدیدی را در آموزش سنتی معلمان ایجاد کرد. از طرفی هم دسترسی آسان و بدون نظارت دانش‌آموزان به اینترنت و فضاهای مجازی از قبیل: تلگرام، شاد، واتساپ و... آن قدر گسترش یافته است که آسیب‌ها و اثرات اجتماعی آن بر سبک زندگی و روابط آنها در جامعه نادیده گرفته شده است. اگرچه زندگی روزمره افراد به این فضاهای جدید مجازی گره خورده و نمی‌توان آن را نادیده گرفت. از همین روی، تحقیق حاضر در راستای بررسی تأثیرات مثبت و منفی استفاده از این فضاهای مجازی بر روی سبک زندگی دانش‌آموزان پایه ششم است. به این منظور با استفاده از روش پیمایش، پرسش‌نامه استفاده از فضای مجازی و سبک زندگی بین دانش‌آموزان چند مدرسه در ناحیه ۲ مشهد توزیع گردید. نتایج به‌دست‌آمده بیانگر آن است که: بین دو دسته جداگانه از مؤلفه‌های سبک زندگی تحت عنوان «سلامت جسمانی و سلامت اجتماعی»، دانش‌آموزانی که از سطح سلامت معنوی، اجتماعی و محیطی بالاتری برخوردار هستند، اثرات مثبت استفاده از فضای مجازی را بیشتر می‌دانند و استفاده از فضای مجازی را عاملی برای برقراری ارتباط با دیگران و بستر مناسبی برای آموزش و مشارکت‌های اجتماعی می‌دانند. در نتیجه استفاده بیشتری از فضاهای مجازی در این مسیر خواهند داشت. در حالی که دانش‌آموزانی که به رعایت قوانین و سلامت جسمانی و تندرستی خود اهمیت بیشتری می‌دهند، استفاده از فضای مجازی را تأثیرگذار نمی‌دانند و هیچ ارتباط معناداری بین سبک زندگی آنها و اثرات مثبت و منفی استفاده از فضای مجازی یافت نشد.

واژگان کلیدی: سبک زندگی، فضای مجازی، دانش‌آموزان ابتدایی، اینترنت، تکنولوژی، سلامت جسمانی و اجتماعی

^۱ کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی، مؤسسه غیرانتفاعی تابران، شهرستان مشهد، آموزگار مقطع ابتدایی ناحیه ۲ مشهد (نویسنده مسئول) faribazanjani92@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی، دانشگاه غیرانتفاعی سناباد گلپهزار، مدیر مقطع ابتدایی ناحیه ۲ مشهد

^۳ کارشناس حقوق، جهاددانشگاهی مشهد، آموزگار مقطع ابتدایی ناحیه ۲ مشهد

اثربخشی آموزش گروهی مهارت‌های مطالعه بر اشتیاق و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان

نجف طهماسبی پور^۱، سعیده دروگر

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزش گروهی مهارت‌های مطالعه بر اشتیاق و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه دهم مدارس شهر تهران بود. این پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی و با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری تحقیق کلیه دانش‌آموزان دختر پایه دهم مدارس شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ بودند که از بین آن‌ها ۱۵ نفر برای گروه آزمایش و ۱۵ نفر هم برای گروه کنترل به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تک‌مرحله‌ای انتخاب شدند. از پرسش‌نامه اشتیاق تحصیلی توسط فردریکز، بلومنفیلد، پاریس و پرسش‌نامه درگیری تحصیلی زرنگ برای گردآوری اطلاعات استفاده شد. گروه آزمایش طی ۸ جلسه تحت آموزش رویکرد مبتنی بر پذیرش و تعهد قرار گرفتند و در این مدت، گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکرد. داده‌ها از طریق آزمون‌های تحلیل کوواریانس چندمتغیره و تک‌متغیره تحلیل شد. نتایج نشان داد که گروهی مهارت‌های مطالعه به‌طور معناداری موجب افزایش اشتیاق و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان در مرحله پس‌آزمون شده است ($p < 0/05$).
واژگان کلیدی: مهارت‌های، کنترل، نمونه‌گیری.

¹ ntahmasbipour45@gmail.com

بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

اعظم باغانی اول^۱

چکیده

از آنجا که آموزش و پرورش به عنوان یکی از مؤثرترین متولیان امر تربیت و آموزش فرزندان از جایگاه و نقش برجسته‌ای برخوردار است و ورود فضای مجازی و استفاده از آن در امر آموزش، ناگزیر است، پژوهش حاضر با هدف بررسی جایگاه فضای مجازی در تعلیم و تربیت و همچنین بررسی برخی فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌رو، به روش توصیفی و مطالعه اسنادی صورت گرفته است. جهان امروز در معرض تحولات فزاینده‌ای قرار دارد. فضای مجازی نقش عمده‌ای در این تغییر و تحولات دارند و اصولاً هر تغییر و تحولی در عرصه‌های مختلف از جمله عرصه‌های آموزشی و فرهنگی، آثار و تبعات متناسب با اهداف و کارکردهای خود را به دنبال خواهد داشت و فضای مجازی از این امر مستثنی نیست. فضای مجازی علاوه بر فرصت‌هایی که می‌تواند در پی داشته باشد، چالش‌هایی نیز به دنبال دارد. فضای مجازی هم فرصت است و هم تهدید و چنانچه قبل از ورود این تکنولوژی‌ها نحوه درست استفاده از آنها را یاد بگیریم، تبعات منفی آن نیز کمتر خواهد شد. در واقع، فضای مجازی به عنوان یک فرصت اسباب آموزش مجازی، کاهش هزینه، سرعت و یکسان‌سازی اطلاعات و استفاده از دیگر مزایایی از این دست را فراهم می‌آورد. از این‌رو، در نوشتار حاضر سعی شده است به بررسی و تحلیل جایگاه فضای مجازی در نظام تعلیم و تربیت پرداخته شود و فرصت‌ها و چالش‌هایی که در این ارتباط وجود دارد، مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

واژگان کلیدی: تعلیم و تربیت، فضای مجازی، فرصت‌ها و چالش‌ها.

بررسی نقش والدین در یادگیری برخط (آنلاین) دانش آموزان

لیلا میرزایی^{۱*}، محبوبه میرزایی^۲

چکیده

در پی شیوع جهانی ویروس کرونا و تعطیلی مراکز آموزشی از سال ۲۰۲۰ تاکنون و رواج آموزش‌های برخط (آنلاین) نیاز به نگاهی نو به فرایند و نقش والدین در این عرصه احساس می‌شود. نگاهی که فراتر از نقش و وظیفه معمول و سابق والدین است و به نوعی هدایت و رهبری آموزش کودک خود در شرایط عدم دسترسی فیزیکی به معلم و آموزش رو در رو است. با توجه به مسائل فوق و درک و ضرورت چنین مسأله‌ای، در این مطالعه سعی شد تا با بررسی نقش والدین در جریان آموزش مجازی و بررسی زوایای این نقش به ارائه راهبردهایی پرداخته شود که کاربست آنها توسط والدین منجر به افزایش کیفیت آموزش‌های مجازی می‌شود. این مطالعه از نوع مروری بوده و جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از مستندات چاپی و الکترونیکی مرتبط با موضوع صورت گرفته است. با توجه به نتایج این مطالعه به‌طور کلی می‌توان گفت: والدین باید بتوانند با توجه به مجاورت فیزیکی با دانش‌آموزان، بر رفتارهای آنها نظارت و برای دستیابی آنها به مهارت خودتنظیمی کمک کنند و دستاوردهای دانش‌آموزان را تقویت و تشویق کنند و همچنین سعی در فراهم‌آوردن امکانات یادگیری و غنی کردن محیط برای یادگیری کنند.

واژگان کلیدی: یادگیری، والدین نقش، والدین، آموزش الکترونیکی حمایتگری والدین، ویروس کرونا.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، اداره آموزش و پرورش فارس، شهرستان سرجهان، دبیر مقطع دبیرستان (نویسنده مسئول) Leila.mirzaee.10@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، اداره آموزش و پرورش فارس، شهرستان سرجهان، دبیر و مدیر مدرسه

چالش‌ها و تهدیدهای تربیتی فضای مجازی با توجه به سواد رسانه‌ای خانواده

زهرا امینی^{۱*}، رقیه صفری^۲

چکیده

در جوامع امروزی سیطره رسانه‌های مجازی می‌طلبد تا بُعد مجازی را هم به ساحت‌های انسان افزوده و مورد بحث و بررسی دقیق قرار داد چرا که با بسامد این موج کانون خانواده‌ها هم دچار تزلزل شده و با حضور سواد رسانه‌ای در خانواده‌ها، تمام ابعاد سبک زندگی یک خانواده مانند تربیت فرزندان تحت شعاع قرار می‌گیرد. از این رو باید در این عصر، بین افکار نسل گذشته و حال پیوندی مؤثر ایجاد کرد تا شکاف نسلی که به دلیل رشد فناوری ایجاد شده کوچک‌تر گردد و در این میان حریم آسیب‌دیده بین فرزندان و والدین ترمیم شود. لذا در این مقاله که بنا بر بنیاد نظری و به روش مطالعه کتابخانه‌ای توصیفی تحلیلی نگاشته شده است، با بررسی چالش‌ها و تهدیدهای موجود به این نتیجه رسیدیم که با توجه به پایین بودن سواد رسانه‌ای و فقر دانش اطلاعاتی و ارتباطی والدین نسبت به فرزندان و کمبودهای آموزش عمومی، نبود انعطاف حقوقی در وضع قوانین رقابتی و نظارت‌های مثبت در حوزه رسانه، باید با برنامه‌ریزی متولیان در امر رشد فرهنگ خانواده، کودکان را از همان اوایل زندگی و اهداف عالی رهبری کرد.

واژگان کلیدی: تربیت، تهدید، خانواده، سواد رسانه‌ای، فضای مجازی.

^۱ آموزگار پایه ابتدایی، سازمان آموزش و پرورش، خلخال، اردبیل، ایران (نویسنده مسئول)

Zahra_amini1385@yahoo.com

^۲ آموزگار پایه ابتدایی، سازمان آموزش و پرورش، خلخال، اردبیل، ایران

ضرورت آینده‌پژوهی برای دوران پسا کرونا

پریسا ایزدخواه^{۱*}، مصطفی سلطانی^۲

چکیده

آموزش و پرورش یکی از مهم‌ترین نهادها در امر آموزش است. دانش‌آموزان آینده‌سازان جامعه هستند و آموزش صحیح به آنها می‌تواند راه‌گشای آینده‌ای روشن برای هر جامعه‌ای باشد. در هر جامعه آنچه گذشته، آنچه در حال وقوع است و آنچه در آینده اتفاق خواهد افتاد، به نوعی به هم وابسته هستند و تنها نقطه‌ای که می‌توان آینده را تغییر داد، زمان حال است. آینده‌پژوهی مطالعه گذشته، مشاهده شرایط فعلی و پیش‌بینی و آمادگی برای آینده است. برای اینکه امروز بتوانیم نسلی متناسب با آینده تربیت کنیم، نیاز به یک سیستم آموزشی داریم که فرد را برای پذیرش جامعه سال‌های آینده که متفاوت با جامعه کنونی است، آماده کند. در این سیستم آموزشی با آینده‌پژوهی باید به بررسی تحولات جهان از حیث علمی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و فناوری بپردازیم و با بررسی سرعت این تحولات به برنامه‌ریزی بپردازیم. یکی از مسائلی که در دو سال اخیر همه ابعاد زندگی بشر و از جمله آموزش را تغییر داده، بیماری کرونا است. بنابراین در آینده‌پژوهی آموزش باید به تحولات دوران پسا کرونا هم پرداخته شود. در مقاله حاضر که به روش توصیفی-تحلیلی و با استناد به مقالات قبلی انجام شده، به الزامات آینده‌پژوهی پرداخته شده، سپس به برخی از اقدامات لازم برای دوران پسا کرونا پرداختیم.

واژگان کلیدی: آینده‌پژوهی، پسا کرونا، آموزش، دانش‌آموزان، فناوری.

^۱ دبیر علوم تجربی شهرستان ساوه، بخش نوبران، کارشناس ارشد میکروبیولوژی، دانشگاه آزاد قم، ایران (نویسنده مسئول)

parisa23@ymail.com

^۲ دبیر زیست‌شناسی شهرستان خنداب، کارشناسی زیست‌شناسی سلولی و مولکولی، دانشگاه رازی کرمانشاه، ایران

تربیت دینی در ساختار رسمی آموزش و پرورش

هدیه تاجیک*^۱، نادر نورالله زاده^۲

چکیده

با توجه به ساحت‌های شش‌گانه تربیتی سند تحول بنیادین، به بررسی تربیت دینی در نظام آموزش و پرورش می‌پردازیم. اهمیت و ضرورت تربیت دینی از دیرباز مورد توجه همگان بوده است؛ با این وجود، انتخاب بستر مناسب به جهت تربیت دینی و چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی تربیت دینی، موضوعی بوده است که افراد با آن روبرو بوده‌اند. آیا تربیت دینی باید در نظام رسمی آموزش و پرورش برای تمام دانش‌آموزان به شکلی برابر و یکسان ارائه شود و یا در فضایی غیر از آموزش رسمی و متناسب با نیازهای افراد ارائه شود؟ هدف از این مقاله، بررسی نظرات موافقان و مخالفان تربیت دینی و شناسایی عوامل تهدید و فرصت تربیت دینی در مدارس به روش مروری و با بررسی پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه است.

واژگان کلیدی: تربیت دینی، آموزش و پرورش، آموزش رسمی، فرصت تربیت دینی، تهدید تربیت دینی.

^۱ دانشجوی ارشد، علوم انسانی، علوم تربیتی، مؤسسه آموزش عالی امام جواد(ع)، یزد، ایران (نویسنده مسئول)

h.t65117@gmail.com

^۲ آموزگار رسمی آموزش و پرورش، یزد، ایران

شناسایی نیازها و انتظارات تربیتی نسل جدید

حسین خلیفه^۱

چکیده

هدف این مقاله عبارت بود از: «شناسایی نیازها و انتظارات تربیتی نسل جدید». روش تحقیق از نوع کیفی - تحلیلی و برای گردآوری اطلاعات از منابع معتبر و فیش برداری استفاده شد. با مطالعه و تفکر پیرامون ابعاد موضوع ۵ متغیر مؤثر بر نیازها در زیست بوم جدید تربیتی مشخص که با بررسی و تحلیل آنها این نتایج به دست آمد: تربیت دانش آموزان در زیست بوم جدید و هر زیست بومی باید بر اساس جهان بینی توحیدی، خدامحوری و ارزش های اسلامی بنا شود به طوری که همه فارغ التحصیلان با باور و گرایش «قرب به خداوند» وارد جامعه شوند؛ دانش آموزانی تمام ساحتی و در تراز ارزش های انقلاب اسلامی و با هدف طی حیات طیبه تربیت شوند؛ فرهنگ و سبک های زندگی ایرانی-اسلامی هیچ گاه رنگ کهنگی به خود نمی گیرند، لذا دانش آموزانی برخوردار از این نوع سبک تربیت شوند؛ برای تربیت نسلی که انتظار می رود تمدن اسلامی را شکل دهند مربیان تربیتی باید بر انواع تکنولوژی های نوین آموزشی مسلط بوده و از آنها در تربیت دانش آموزان استفاده نمایند.

واژگان کلیدی: نیازها، انتظارات، تربیت، نسل جدید، زیست بوم جدید.

^۱ پژوهشگر، مؤلف و مربی تربیتی آموزش و پرورش، Nkhalifeh24@gmail.com

تجارب زیسته معلمان دوره ابتدایی از فرصت‌ها و چالش‌های تربیتی شبکه آموزشی

شاد

مسعود ابراهیمی^۱

چکیده

در پی شیوع کرونا و ویروس در سطح جهان و کشور ما ایران، مدارس کشور از اولین مراکزی بودند که تعطیل شدند. با تعطیلی مدارس، آموزش‌ها از طریق مختلف مانند رسانه‌ها و فضای مجازی (پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی) ادامه پیدا کرد و با راه‌اندازی پیام‌رسان شاد در فروردین ۱۳۹۹، آموزش‌ها دنبال شد. هدف این پژوهش بررسی فرصت‌ها و چالش‌های تربیتی، در بستر پیام‌رسان شاد از نگاه معلمان است. پژوهش حاضر با رویکرد کیفی، به تحلیل تجارب زیسته معلمان پرداخته است. به منظور گردآوری داده‌ها، از مصاحبه کیفی نیمه ساختاریافته استفاده شده است. تعداد ۳۰ معلم، به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده و پس از انجام مصاحبه، اشباع داده‌ها حاصل شد. یافته‌ها: تحلیل دیدگاه‌های معلمان در نهایت منجر به دسته‌بندی ۷ فرصت تربیتی شامل افزایش احساس اعتماد به نفس و احساس کارآمدی دانش‌آموزان، افزایش مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان و والدین در کارها و روابط، پرورش خلاقیت در دانش‌آموزان، برقراری تعامل مثبت و ارتباط مجازی مستمر از طریق گروه کلاسی شاد، افزایش نظم و انضباط شخصی و اجتماعی، کاهش خجالت و کمرویی در برقراری ارتباط، تقویت مهارت صبوری و گوش‌دادن به دیگران؛ و ۶ چالش تربیتی شد که عبارتند از: کاهش مهارت اجتماعی، کاهش و تقلیل فعالیت‌های پرورشی و تربیتی مدارس، فروریختن رابطه معلم- شاگرد، کاهش احساس خودکارآمدی، وابستگی برخی دانش‌آموزان به اینترنت و گوشی و کاهش مهارت‌های ارتباطی، بی‌مسئولیتی و اشاعه سستی، تنبلی و بی‌نظمی.

واژگان کلیدی: فرصت‌های تربیتی، چالش‌های تربیتی، پیام‌رسان شاد.

¹ Elshan.ebrahimi@gmail.com

بررسی ساحت‌های سند تحول بنیادین در آموزش مجازی (چالش‌ها و فرصت‌های فرارو)

مریم سادات سلیمانی رباطی^۱، هادی نصرتی^{۲*}

چکیده

آموزش به فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که ممکن است به‌طور رسمی و یا غیررسمی انجام شده و در عمقی‌ترین حالت به یادگیری منجر می‌گردد. فرآیندهای مرتبط با آموزش از گذشته تا امروز دچار تحولات زیادی شده است که چهارمین تحول آن به سال‌های اخیر و با رشد شبکه اطلاعات در دنیا می‌باشد که از آن با عنوان آموزش مجازی یاد می‌شود. آموزش مجازی در دنیا و در ایران چنددهه پیشتر قدمت ندارد، در سال‌های اخیر به دلیل مزایایی که این شیوه از آموزش از لحاظ اقتصادی، فرهنگی، زمانی داشته است، توانسته است پیشرفت زیادی نموده و با اتکا به اینترنت (شبکه جهانی اطلاعات) رشد خیره‌کننده‌ای به خود بگیرد. آموزش مجازی همراه با مزایایی که دارد، محدودیت‌ها و چالش‌هایی را نیز ایجاد کرده است. سند تحول بنیادین که از دهه ۹۰ شمسی در آموزش و پرورش حکم نقشه راه را به عهده دارد، در آموزش مجازی چالش‌هایی را به‌خصوص در ساحت‌هایی که از نظر تربیتی تعریف شده، به وجود آورده است که در ساحت‌های اعتقادی و عبادی می‌توان به تشکیل گروه‌ها و چت‌های مختلط و ترویج بی‌حجابی و شبهه‌افکنی و تردید در مسائل اعتقادی را می‌توان برشمرد. در تربیت اقتصادی و حرفه‌ای به عدم آموزش مهارت بدنی و در تربیت علمی و فناوری به انباشت اطلاعات و جلوگیری از خلاقیت و همچنین فناوری به عنوان سرگرمی و نه ابزاری در جهت تولید دانش، اشاره نمود. در تربیت اجتماعی، انزوای دانش‌آموزان و اختلافات خانوادگی و در تربیت زیستی و بدنی کم‌تحرکی، چاقی و اختلالات غذایی را برشمرد. در تربیت زیبایی‌شناختی و هنری، آموزش مجازی به درک در فضای طبیعت و هستی نیاز دارد و در شرایط مجازی بسیار سطحی می‌باشد. در این مقاله در پایان سعی شده نتیجه‌گیری و راهکارهایی ارائه دهد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، تحول بنیادین، مزایا، چالش‌ها، ساحت‌های تربیتی.

^۱ آموزگار دبستان برکت ولی عصر، آموزش و پرورش شهرستان بشرویه، استان خراسان جنوبی، ایران

آدبیر دبیرستان امام رضا (ع)، آموزش و پرورش شهرستان بشرویه، استان خراسان جنوبی، ایران (نویسنده مسئول)

nosrat239@gmail.com

پیش‌بینی اختلال علائم جسمانی بر اساس سبک‌های دلبستگی دانش‌آموزان

متوسطه دوم شهر تبریز

پروانه احمدی^{۱*}، زینب خانجانی^۲، محمدعلی پوررجبعلی معافی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اختلال علائم جسمانی بر اساس سبک‌های دلبستگی دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر تبریز انجام شد. طرح پژوهشی حاضر توصیفی-همبستگی است. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری چندمرحله‌ای خوشه‌ای بود که بر اساس جدول مورگان ۳۸۱ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌های مورد نیاز از فرم جسمانی‌کردن PHQ-15 و فرم دلبستگی بزرگسالان هازن و شیور (۱۹۹۸) استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که بین سبک دلبستگی ایمن با اختلال علائم جسمانی رابطه معنی‌داری وجود ندارد ولی بین سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا با اختلال علائم جسمانی رابطه مثبت وجود دارد. همچنین یافته‌های تحقیق نشان داد که از میان سبک‌های دلبستگی، سبک دلبستگی اجتنابی می‌تواند اختلال علائم جسمانی را به گونه‌ای معنادار تبیین کند.

واژگان کلیدی: اختلال علائم جسمانی، سبک‌های دلبستگی، تنظیم هیجانی.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (نویسنده مسئول) parvahmadi@gmail.com

^۲ دکترای روان‌شناسی، استاد، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

^۳ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی تبریز، آذرشهر، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی از منظر اهداف تعلیم و تربیت اسلامی

محمد اسیوند چمعالی^۱

چکیده

مأموریت‌هایی که بر عهده نظام آموزشی است، ما را بر آن می‌دارد تا با دقت بیشتری به تصمیم‌گیری پیرامون کاربرد فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش بپردازیم. بر این اساس شناسایی تهدیدها و فرصت‌های آموزش مجازی با توجه به اهداف تعلیم و تربیت اسلامی هدف اصلی این پژوهش می‌باشد. روش انجام پژوهش، توصیفی-تحلیلی بوده و برای اعتباربخشی یافته‌های پژوهش، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند پرسش‌نامه‌ای در اختیار صاحب‌نظران قرار گرفته که ضریب پایایی آن از روش آلفای کرونباخ ۰.۹۴ به دست آمده و روایی صوری آن نیز مورد تأیید صاحب‌نظران قرار گرفته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد آموزش مجازی در ساحت‌های تربیت دینی و اخلاقی، تربیت علمی و فناوری، تربیت زیستی و بدنی، تربیت هنری و زیبایی‌شناختی، تربیت حرفه‌ای و اقتصادی و تربیت اجتماعی و سیاسی، فرصت‌ها و تهدیدهای گوناگونی را سبب می‌شود که توجه به آنها برنامه‌ریزان نظام آموزشی را در اتخاذ رویکردی هوشمندانه در قبال آموزش مجازی یاری می‌رساند.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فناوری اطلاعات، اهداف تعلیم و تربیت اسلامی، فرصت‌ها و تهدیدها.

^۱ کارمند آموزش و پرورش، شهرستان سامان، استان چهارمحال و بختیاری، ایران. asronline89@gmail.com

انگیزه یادگیری دانش آموزان در کلاس‌های برخط (آنلاین) در طول دوران کرونا

روبا بامیان^۱

چکیده

هدف از این مطالعه، بررسی مشکل انگیزه‌مندی دانش‌آموزان نسبت به یادگیری برخط (آنلاین) در طول دوران همه‌گیری کروناست. در طول دوران همه‌گیری کرونا، آموزش برخط (آنلاین) و از راه دور به یک جایگزین مهم برای اصلاح کل سیستم آموزشی سنتی دنیا تبدیل شد. معلمان و دانش‌آموزان مجبور به تغییر رفتار، سبک تدریس و یادگیری، روش‌های ارزیابی و... شدند. با توجه به تغییر ناگهانی از روش سنتی و چهره به چهره یادگیری به یادگیری برخط (آنلاین) و از راه دور و آینده نامعلوم این بیماری و عدم وجود محیط کلاسی حقیقی برای ایجاد انگیزه ممکن است بسیاری از دانش‌آموزان انگیزه خود را برای یادگیری از دست بدهند. در این نوشتار به بررسی مزایا و معایب این تغییر در سیستم آموزشی، نقش برجسته‌تر والدین در این دوران آسیب‌زا در خانه، نحوه تغییر معلمان برای انطباق با شرایط فعلی و عوامل درونی و بیرونی در انگیزه دانش‌آموزان نسبت به یادگیری پرداخته و برای بهبود انگیزه آن‌ها راه‌کارهایی بیان می‌شود.

واژگان کلیدی: انگیزه، یادگیری، دانش‌آموز، بی‌انگیزگی.

^۱ دبیر ریاضی، آموزش و پرورش شهرستان فامنین، همدان، ایران. r.bamian@yahoo.com

تأثیر تربیت دینی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

الهه عبدالحسینی قهساره^۱

چکیده

پژوهش حاضر بر آن است که تأثیر تربیت دینی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را مورد بررسی قرار دهد.

روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش، توصیفی-پیمایشی بوده است و از پرسش نامه استفاده شده است.

اطلاعات لازم که در این پژوهش لازم بوده و همان میزان تربیت دینی و پیشرفت درسی دانش آموزان بوده که از طریق پرسش نامه جمع آوری شده است.

سعی شده در این تحقیق به تأثیر تربیت دینی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بپردازد و نتایج به دست آمده در این پژوهش نشان داده است که تربیت دینی بر روی معدل، نمرات، انگیزه تکالیف درسی، ادامه تحصیل، اعتماد به نفس دانش آموزان تأثیر داشته، پس در نتیجه بین تربیت دینی و پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: تربیت دینی، پیشرفت تحصیلی، اعتماد به نفس.

¹ drezaei530@gmail.com.

جهانی‌شدن و نقش آموزش و پرورش

فاطمه رحیمی^۱

چکیده

دگرگونی‌های جهان در چند دهه اخیر به لحاظ کمیت و کیفیت همه زوایای زندگی انسان را دگرگون ساخته است. پدیده جهانی‌شدن، گسترش و پیشرفت فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات جهانی از جمله عواملی هستند که باعث شکل‌گیری دهکده جهانی شده‌اند. پیشرفت علم و فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات، امکان تبادل افکار و اندیشه‌ها را به صورت گسترده فراهم ساخته و این، خود عامل تعیین‌کننده‌ای در تولید دانش و چالش‌های دانش بشری بوده است. آنچه مسلم است، لازمه مواجهه با چالش‌های جهانی این است که به مفهوم تفکر جهانی و عملکرد منطقه‌ای، با نگاهی انتقادی بنگریم. از جمله این نگرش‌ها و دیدگاه‌های مؤثر برای رویارویی با تحولات سریع جهانی، توجه بیش از پیش به آموزش و پرورش و ایجاد تحولات و تغییرات اصلاحی اساسی در نظام آموزش و پرورش است. «تنها از طریق واریسی و ترمیم اساسی آموزش و پرورش می‌توان حضوری گسترده و سازنده در روند تحولات جهانی داشت». در بستر و زمینه‌ای که به سبب تأثیر تغییرات جهانی رخ داده است، رویکرد آموزش و پرورش دیگر نمی‌تواند به انتقال بسته‌های ثابتی از علوم منتهی شود، بلکه این دستگاه باید نقشی پیشرو و فعال ایفا نماید. برای ایفای این نقش، آموزش و پرورش باید به گونه‌ای باشد که بتواند ظرفیت پاسخ‌دهی به نیازهای گوناگون و جدید اجتماع و جهان، مهارت‌ها و ظرفیت‌های جدید مورد نیاز را پرورش دهد.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، آموزش و پرورش، نقش، چالش.

^۱ دبیر ادبیات هنرستان علامه طباطبائی ۱، ناحیه ۱، تبریز، ایران کارشناسی ارشد ادبیات فارسی R.Rahimi519@gmail.ir

تأثیر آموزش حل مسأله بر خودکارآمدی دانش آموزان در دوران همه گیری

کووید ۱۹

معصومه حسن پور^{۱*}، سیدعابدین خدادادی^۲

چکیده

بحران همه گیری ناشی از ویروس کرونا (کووید-۱۹)، نظام های آموزشی در سرتاسر جهان را مجبور کرده است تا برای ارائه آموزش به دانش آموزان به یادگیری الکترونیکی آنلاین (برخط) اعتماد و کلیه آموزش ها در بستر فضای مجازی انجام شود، هدف از این پژوهش، بررسی تأثیر آموزش حل مسأله بر خودکارآمدی دانش آموزان در دوران همه گیری کووید ۱۹ بود. روش پژوهش، شبه آزمایشی با طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه گواه و کلیه دانش آموزان پایه نهم آموزش و پرورش شهرستان نکا در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۰۰ به عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شد که به روش نمونه گیری تصادفی ساده، تعداد ۲۰ نفر انتخاب و در گروه های آزمایش (۱۰ نفر) و کنترل (۱۰ نفر) قرار گرفتند که فقط اعضای گروه آزمایش به صورت برخط (آنلاین) و از طریق نرم افزار تیم لاینک، آموزش حل مسأله را به روش گلدفرد و دیوینسون طی ۸ جلسه گذراندند. ابزار اندازه گیری، پرسش نامه خودکارآمدی شرر و مادوکس بود. نتایج آزمون تحلیل کواریانس نشان داد آموزش حل مسأله بر خودکارآمدی و ابعاد آن (تلاش، پشتکار و ابتکار) در دانش آموزان در دوران همه گیری کووید ۱۹ تأثیر دارد. این نتایج می تواند پشتوانه ای برای به کارگیری روش حل مسأله برای افزایش خودکارآمدی در دانش آموزان باشد.

واژگان کلیدی: حل مسأله، خودکارآمدی، متوسطه اول، کووید ۱۹.

^۱ دکترای تخصصی مدیریت آموزشی، کارمند دانشگاه فرهنگیان مازندران (نویسنده مسئول)

mhasanpoor2@gmail.com

^۲ دکترای تخصصی علوم قرآنی و حدیث، کارمند دانشگاه فرهنگیان مازندران

تدوین برنامه درسی برای شهروندی جهانی

فاطمه ناصری^۱، مرضیه دهقانی^۲

چکیده

به عنوان روند اجتناب‌ناپذیر قرن بیست‌ویکم، جهانی شدن بر تمام جنبه‌های زندگی بشر از جمله آموزش و پرورش و آموزش عالی تأثیر گذاشته و آن را تغییر داده است. یکی از وظایف اصلی هر نظام آموزشی، شناسایی ویژگی‌ها و اثرات چنین فرآیندی است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف بررسی شهروندی جهانی انجام شد. این پژوهش ابتدا به تعریف مفهوم برنامه درسی و همچنین اهمیت و ضرورت آن می‌پردازد و سپس به تبیین مفهوم آموزش شهروندی جهانی و اهداف و تدوین برنامه درسی برای شهروندی جهانی می‌پردازد. روش این پژوهش به شیوه تحلیلی-اسنادی بوده است. نتایج نشان می‌دهد که شهروندی جهانی دارای ویژگی‌های عجیب همچون تبادل اتفاقات و گزارش‌ها، ارتباطات از راه دور در کسری از ثانیه... است و لذا نیاز به آموزش خاص برای دانش‌آموزان و دانشجویان در جنبه‌های جهانی برای شکوفایی ضرورت دارد. بر این اساس، آموزش شهروندی منطبق با استانداردهای جهانی مستلزم مروری بر اهداف برنامه درسی به عنوان یکی از مهم‌ترین اجزای نظام آموزشی است.

واژگان کلیدی: شهروندی جهانی، آموزش شهروندی جهانی، برنامه‌ریزی درسی، تدوین برنامه درسی.

۱ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

behrokh.naseri@gmail.com

۲ استادیار، عضو هیأت علمی گروه روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران،

تهران، ایران dehghani_m33@ut.ac.ir

بررسی راهکارهای جلب مشارکت اولیای دانش آموزان در فعالیتهای تربیتی در

زیست بوم جدید

سهراب فرج خواه^{۱*}، بهروز بختیاری^۲، سیدطاهر علیزاده^۳

چکیده

مشارکت اولیا در ارائه خدمات آموزشی و پرورشی به مدرسه‌ها، همواره با اثربخشی چشمگیر، ثبات برنامه‌ریزی و موفقیت همراه بوده است. برای مشارکت اولیا در امور مدرسه، تدوین راهبردی مبتنی بر سازمان‌دهی و اتخاذ سیاست‌ها و خط‌مشی‌هایی که بتواند مشارکت حداکثری اولیا را به دنبال داشته باشد، از اهمیت و ضرورت خاص برخوردار است. روش: در مطالعه حاضر از روش تحقیق توصیفی از نوع تحلیل اسنادی استفاده شده است. اسناد مورد مطالعه کلیه متون شامل کتاب‌ها، مقالات علمی و سایت‌هایی است که در حوزه تربیت کار کرده‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات نیز فرم‌های فیش‌برداری می‌باشد که جهت گردآوری نتایج مطالعات و منابع و مراجع مذکور و همچنین سوابق پژوهشی استفاده شده است. یافته‌ها: یافته‌های حاصل از پژوهش نشان دادند که می‌توان به سه راهکار مهم در جلب مشارکت اولیا در زیست‌بوم جدید اشاره کرد که عبارتند از: ارتباط والدین با مدرسه، همکاری خانه و مدرسه در امور آموزشی، همکاری خانه و مدرسه در امور رفتاری دانش‌آموزان. نتیجه‌گیری: مشارکت اولیا در ارائه خدمات آموزشی و پرورشی به مدرسه‌ها، همواره با اثربخشی چشمگیر، ثبات برنامه‌ریزی و موفقیت همراه بوده است. این مشارکت در صورتی تحقق می‌یابد که بهترین روابط، یعنی حسن تفاهم، اعتماد، همدلی، هم‌اندیشی و صمیمیت میان اولیا و مربیان برقرار باشد.

واژگان کلیدی: اولیا، تربیت، دانش‌آموزان، زیست‌بوم.

^۱ کارشناس ارشد مشاوره توانبخشی، دانشگاه علامه طباطبایی (ره)، معلم آموزش و پرورش، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

S.farajkhah@atu.ac.ir

^۲ کارشناس ارشد فقه و حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

^۳ کارشناس جغرافیای طبیعی، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

آموزش و پرورش در عصر جهانی شدن

سمیه مزگی نژاد^۱، مطهره قائمی^{۲*}

چکیده

پایان قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم با پدیده جهانی شدن همراه بوده است. امروزه یکی از مسائل اساسی جامعه بشری، مسأله جهانی شدن و جهانی سازی است که بر تمام ابعاد زندگی بشر تأثیر عمیقی گذاشته است. آموزش و پرورش یکی از نهادهای مهم و تأثیرگذاری است که در فرآیند جهانی شدن از این تأثیر محروم نبوده است. هدف اصلی این مقاله، بررسی مروری جهانی شدن و تأثیر آن بر آموزش و پرورش است. در این مطالعه توصیفی، به منظور جمع آوری اطلاعات در این زمینه در پایگاه های اطلاعاتی در دسترس نظیر پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، بانک اطلاعات نشریات کشور، پایگاه اطلاعات علمی ایران و استفاده از مقالات و فصلنامه ها و گزارش های تحقیق در بازه زمانی دو دهه اخیر سعی شده است که به مفهوم شناسی واژه جهانی شدن، مفهوم آموزش و پرورش، تاریخچه جهانی شدن، دیدگاه موافقان و مخالفان جهانی شدن، اهداف آموزش و پرورش در عصر جهانی شدن و نتایج و پیامدهای جهانی شدن بر آموزش و پرورش پرداخته شود.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، آموزش و پرورش، پیامدهای جهانی شدن

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، بخش مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

^۲ نویسنده مسئول، دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم رفتاری، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران
motaharehghaemi1379@gmail.com (نویسنده مسئول)

بررسی آسیب‌های اجتماعی ناشی از فضای مجازی در زیست بوم جدید و ارائه

راهکارها

عبدالباسط یوسفی^{۱*}، فروزان اقبالی صاحب^۲

چکیده

ویروس کرونا (Corona virus) تقریباً در تمام کشورهای جهان جنبه فراگیری و عالم‌گیری به خود گرفته است و تمام ملت‌های جهان را تحت تأثیر خود قرار داده، میلیون‌ها نفر را مبتلا کرده، جان صدها هزار نفر را گرفته است و تقریباً اقتصاد جهان را مختل نموده و کشورها و ملت‌ها را از نظر سیاسی-اجتماعی به چالش کشیده است و به اصطلاح در حوزه اثرگذاری خود عدالت را رعایت کرده و همه کشورها و ملت‌ها را بدون توجه به نوع، غنا، جنسیت و سایر امور تبعیض‌آلود تحت تأثیر قرار داده است در این دوران، الگوی مصرف مجازی جایگاه ویژه‌ای داشته است. به نظر می‌رسد که بحران کرونا، ضرورت بازنگری در ارتباط با سیاست‌های رسمی نسبت به فضای مجازی را بیش از گذشته یادآوری می‌نماید. فضای مجازی، ضمن اینکه بخش زیادی از زمان آزادشده در این دوران را گرفته است، برای پرمودن بسیاری از خلأهای ایجادشده در سید مصرف فرهنگی خانواده ایرانی، ایفای نقش نموده است. ایفای نقش جدی فضای مجازی در خلأ فعالیت‌های آموزشی رسمی و غیر رسمی، برقراری تماس‌های تصویری در غیاب امکان ملاقات‌های رودررو و چهره‌به‌چهره، برگزاری نشست‌ها و جلسات به صورت برخط (آنلاین)، دسترسی به نسخه الکترونیک و یا صوتی کتب متعدد و... بخشی از خدمات فضای مجازی در دوران بحران کرونا بوده است (اسکندریان، ۱۳۹۹).

فضای مجازی نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی است که علی‌رغم اینکه عمر خیلی زیادی ندارد، توانسته به خوبی در زندگی مردم جا باز کند. مردم بسیاری در سنین مختلف و از گروه‌های اجتماعی متفاوت در فضای مجازی کنار هم آمده‌اند و از فاصله‌های بسیار دور در دنیای واقعی، از این طریق با هم ارتباط برقرار می‌کنند.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، روابط اجتماعی، نسخه الکترونیک، تبعیض‌آلود.

^۱ کارشناسی ارشد، کارشناس آموزش ابتدایی، اداره آموزش و پرورش منطقه زیویه، استان کردستان (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی دانشگاه پیام نور تهران جنوب، آموزگار شاغل در منطقه زیویه، استان کردستان

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی در فضای مجازی

فرانک قنبری محمدی^۱

چکیده

فضای مجازی ابزار و تکنولوژی عصر جدید است که موفقیت و پیشرفت کشورها را در عرصه‌های مختلف علوم و خدمات و بهبود زندگی و آسایش برای انسان امروز به ارمغان آورده است و در تمام ابعاد زندگی انسان نفوذ یافته است که یکی از این ابعاد حوزه تربیت است، بنابراین بدیهی است برخی از هراس‌ها را نیز فرا روی بشر پدیدار نماید.

بر این اساس در پژوهش حاضر که از نوع توصیفی-مروری است، به این پرسش پاسخ داده می‌شود

که: مهم‌ترین فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی چیست؟

بنابراین ابتدا به مفهوم‌شناسی فضای مجازی و تربیت پرداخته شده است.

پس چالش‌ها و فرصت‌های تربیتی در فضای مجازی بر روی نوجوانان و جوانان بررسی گردیده است.

واژگان کلیدی: تربیت، فضای مجازی، فرصت‌ها و تهدیدها.

^۱ کارشناس ارشد زیست‌شناسی، آموزش و پرورش شهرستان ورامین، استان تهران Mohammadi_Faranak@yahoo.com

نقش آسیب‌های فضای مجازی در تغییر هویت نوجوانان و جوانان

محمد رضا بحیرایی^{۱*}، مریم ژاله^۲

چکیده

هدف اصلی این پژوهش واکاوی نقش آسیب‌های فضای مجازی در تغییر هویت نوجوانان و جوانان است. که با روش کتابخانه‌ای انجام شده است، شکل‌گیری هویت در دوره نوجوانی و جوانی به دلیل انگیزه زیاد به تعاملات اجتماعی و علاقه عضویت در گروه‌های مختلف از اهمیت زیادی برخوردار است. هویت پدیده‌ای سیال و چندسطحی تابع عواملی متفاوتی از قبلی هنجارها و ارزش‌های گروهی می‌باشد، در چند دهه اخیر فضای مجازی در قالب اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان یکی از عوامل جامعه‌پذیری مدرن، شرایط عضویت افراد را در گروه‌های مختلف با ارزش‌ها و هنجارهای گوناگون و گاهی متضاد با هویت شخص تسهیل نموده و به تدریج تغییراتی در شخصیت و هویت کاربران به وجود آورده است. در این راستا، این پژوهش نقش آسیب‌های فضای مجازی در تغییر هویت نوجوانان و جوانان را با روش کتابخانه‌ای واکاوی کرد. نتایج نشان می‌دهد فضای مجازی (اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی) به علت استفاده زیاد و نادرست و عدم دانش سواد رسانه‌ای باعث غرق شدن در دنیایی مجازی و گسستن از دنیای واقعی و تغییر در هویت فردی، خانوادگی، دینی در بین برخی از افراد به‌ویژه نوجوانان و جوانان و موجب شده است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، آسیب، هویت، نوجوانان، جوانان.

^۱ کارشناس پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی بهزیستی اصفهان و مدرس دانشگاه علمی-کاربردی (نویسنده مسئول)

B.U_16@yahoo.com

^۲ کارشناس ارشد روان‌شناسی، رئیس اداره امور تربیتی مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی اداره کل آموزش و

پرورش استان اصفهان. maryamzhaleh988@gmail.com

بررسی مزایا و معایب آموزش مجازی بر تربیت و یادگیری دانش آموزان پایه

چهارم دبستان بانو فاطمه نعمانی. ناحیه ۳ کرج

رقیه اسدی*^۱، سعیده بیات^۲، لعلیا ترابی^۳

چکیده

امروزه، آموزش مجازی نقش گسترده‌ای در تربیت و یادگیری دانش آموزان دارد و از طرف دیگر بستر ارتباط و تعاملات بین معلم و دانش آموز است. با توجه به اینکه آموزش و پرورش، مبدأ تحول در هر جامعه‌ای است، بنابراین ملزم به آموزش و به‌کارگیری این فناوری‌های نوین در امر آموزش است. بیشتر افراد جامعه با فضای مجازی درگیر هستند که همین امر سبک زندگی و افکار و عقاید مردم را با تحولات اساسی مواجه می‌کند. برای حرکت به این سمت نیازمند بازنگری جدیدی در حوزه نرم‌افزار، سخت‌افزار و تکنولوژی‌های جدید هستیم. فناوری مثل یک شمشیر دولبه است و چنانچه قبل از ورود این تکنولوژی‌ها نحوه درست استفاده از آنها را یاد بگیریم، تبعات منفی آن نیز کمتر خواهد شد. لذا هدف پژوهش حاضر، بررسی و تحلیل جنبه‌های مثبت و نقش فضای مجازی بر نظام تعلیم و تربیت و یادگیری دانش آموزان پایه چهارم مدرسه بانو فاطمه نعمانی می‌باشد. روش پژوهش به شیوه توصیفی-تحلیلی است که از طریق بررسی منابع مکتوب و جستجوی رایانه‌ای مقالات علمی تهیه و تنظیم گردیده است. نتایج پژوهش نشان داد، در صورت برخورداری از آگاهی و سواد معلمان و دانش آموزان و خانواده‌ها، فضای مجازی می‌تواند نقش مهمی در تربیت و یادگیری و عملکرد بهتر دانش آموزان داشته باشد.

واژگان کلیدی: مزایا و معایب، فضای مجازی، تعلیم و تربیت، یادگیری دانش آموزان.

^۱ نویسنده مسئول r.asadi335555@gmail.com

فضای مجازی تهدید یا فرصت برای نوجوانان

مریم اسفندیاری مهر^۱

چکیده

تاریخ زندگی بشر نشانگر آن است که آدمیان همواره به دنبال نوآوری و خلاقیت بوده‌اند. آنان هنگام رویارویی با اختراعات و ابداعات جدید نقاط قوت و ضعف و نیز جنبه‌های مثبت و منفی آن را بررسی می‌کردند؛ به عبارت دیگر همیشه دغدغه آن را داشته‌اند که این نوآوری برای زندگی آنان فرصت به وجود می‌آورد یا تهدید؟ با ظهور فضای مجازی هر عاقلی به طور طبیعی دغدغه‌ای سست‌شدن بنیان‌های اخلاقی، باورهای انسانی و الهی و فرهنگی خویش و آینده خویش را خواهد داشت زیرا فضای مجازی همانگونه که جنبه‌های مثبت دارد و نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد، خطرها و تهدیدهای آن نیز قابل کتمان نیست. از این رو به شناخت فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی هر روز بیشتر احساس می‌شود.

در این مقاله ابتدا با مفاهیمی مانند فضای مجازی، تهدید، فرصت و نوجوان آشنا می‌شویم، سپس به چند نمونه از فرصت‌های فضای مجازی می‌پردازیم، بعد از آن چند نمونه از تهدیدهای فضای مجازی ارائه می‌شود و در نهایت راه‌های مقابله با تهدیدهای فضای مجازی را مرور می‌کنیم.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تهدید، فرصت، نوجوان.

^۱ دبستان غیردولتی دخترانه راه نو، شهرستان نوشهر

الگو برداری تربیتی برای خوشبختی، با نگاهی به زندگانی بانو امین

لیلا اسدبیگی^۱

چکیده

بانو مجتهده امین، مؤسس مکتب فاطمیه اصفهان، یکی از بانوان فرزانه قرن اخیر ایران هستند. سیده نصرت امین در سال ۱۲۷۴ شمسی، در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه در اصفهان متولد شد. نسب پاک ایشان با سی واسطه به امام علی بن ابی طالب، علیه السلام، می‌رسد. بانو امین در هفتم سال ۱۳۵۴ ق، در چهل و دو سالگی و پس از بیست و سه سال تلاش مداوم و پیگیر در آموختن علوم عقلی و فقهی اولین اجازه اجتهاد و روایت را از محمد کاظم شیرازی و عبدالکریم حائری یزدی دریافت کرد. در این مقاله، ضمن بیان جایگاه زن در عصر نبوی و انقلاب اسلامی، قصد داریم خوشبختی را از منظر بانو امین بررسی نموده و برخی از توصیه‌های تربیتی ایشان را برای رسیدن به سعادت بیان نماییم. چرا که می‌دانیم سعادت در هر فرهنگ و تمدنی واژه‌ای زرین و زیباست، اما دین مبین اسلام به عنوان کامل‌ترین دین به طور گسترده‌ای به این موضوع پرداخته است. رسیدن به سعادت و خوشبختی در گرو تربیت صحیح است و با توجه به اینکه خانواده اولین عامل مؤثر بر تربیت است، مادر به عنوان الگوی عملی و تأثیرگذار نقش خاصی را در این زمینه دارد. در این راستا، متولیان آموزش و پرورش عصری حیاتی در تحقق این آرمان بزرگ هستند؛ چرا که دختران، مادران آینده و مرکز کانون خانواده خواهند بود. از این رو، شناخت و معرفی الگوها و مربی‌های شایسته و استفاده از تجربیات ایشان در تربیت این قشر از جامعه، امری ضروری و مؤثر می‌باشد.

واژگان کلیدی: الگوی تربیتی، بانو امین، زن در عصر نبوی، زن در انقلاب اسلامی، خوشبختی.

^۱ دبیر شورای تحقیقات آموزش و پرورش ناحیه دو شهر ری lbeigi14@yahoo.com

راهکارهای مؤثر در هویت دینی کودکان پیش دبستانی

بر مبنای سند تحول بنیادین

پروانه رحمانی^۱

چکیده

هویت دینی یکی از مهم‌ترین ابعاد هویت بوده که نقش تعیین‌کننده‌ای در هویت‌یابی افراد ایفا می‌کند و تقویت این بعد از هویت می‌تواند موجبات قوام سایر ابعاد و چالش در این حوزه می‌تواند زمینه‌ساز بحران در سایر ابعاد هویت شود. بهترین دوره شکل‌گیری هویت دینی دوران کودکی است که باید مورد توجه متولیان تربیتی قرار بگیرد که این مرحله مهم‌ترین و حساس‌ترین مرحله رشد و شکل‌گیری شخصیت و هویت انسان است. هویت دینی زمینه‌ساز سعادت دنیوی و آخروی است و نهاد آموزش و پرورش از مهم‌ترین نهادهایی است که نقش مهم و اساسی را می‌تواند داشته باشد که توجه‌کردن به هویت دینی یکی از مسائل مهم در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مطرح شده است. مقاله حاضر برگرفته از تحقیقی است که با هدف راهکارهای مؤثر در هویت دینی کودکان پیش دبستانی بر مبنای سند تحول بنیادین انجام شد. روش پژوهش توصیفی تحلیلی است و برای گردآوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای و اسنادی (با استفاده از منابع اینترنتی، مطالعه مقاله‌های مرتبط و...) و همچنین با مراجعه به منبع اصلی یعنی سند تحول بنیادین جمع‌آوری شده است و سپس با توجه به تفاسیر و کتب مربوطه به تحلیل آنها پرداخته شده است. نتایج تحقیق نشان داد راهکارهای مؤثری در هویت دینی کودکان پیش دبستانی بر مبنای سند تحول بنیادین نقش دارند که عبارتند از: ۱- توسعه فرهنگ اقامه نماز در مدرسه؛ ۲- تقویت انس با قرآن در کودکان؛ ۳- تقویت اعتقاد و باورهای دینی در کودکان و تحقق ارزش‌های انقلابی؛ ۴- توانمندکردن مربیان در راستای تقویت مفاهیم دینی؛ ۵- تقویت باورها و اعتقادات مذهبی خانواده‌ها؛ ۶- نهادینه‌کردن فرهنگ ولایت‌مداری تولی و تبری در مدرسه (امر به معروف و نهی از منکر)؛ ۷- ترویج و تعمیق فرهنگ حیا و عفاف و حجاب در مدرسه و در خانواده؛ ۸- مشارکت‌دادن حوزه‌های علمیه در عرصه‌های دینی در مدارس؛ ۹- بازنگری و اصلاح کتاب‌های درسی پیش‌دبستانی توسط مؤلفان؛ ۱۰- تقویت شایستگی‌های اعتقادی دینی، مدیران و مربیان؛ ۱۱- استمرار و مداومت در آموزش مفاهیم دینی؛ ۱۲- تدریجی‌بودن تربیت دینی؛ ۱۳- آمادگی برای آموزش؛ ۱۴- تنوع در روش‌های آموزشی؛ ۱۵- استفاده از نیروی انسانی مؤمن و کارآمد در مدرسه که هرکدام به نحوی می‌توانند در شکل‌گیری و نهادینه‌شدن هویت دینی کودکان پیش‌دبستانی نقش مؤثری داشته باشند. از این‌رو توجه به ارزش‌های استخراج‌شده به عنوان محتوا از منبع معتبری مانند سند تحول بنیادین، راه را برای رسیدن به شکل‌گیری و تقویت هویت دینی آسان‌تر می‌کند.

واژگان کلیدی: هویت دینی، نوآموزان پیش دبستانی، سند تحول بنیادین.

^۱ مربی پیش‌دبستانی مرکز یحیی‌آباد فاطمیه، کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی p.rahmani61@gmail.com

تربیت اخلاقی با نگاه آینده پژوهی

سعید صحابت انور*^۱، شیوا پیرایش محسن^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تربیت اخلاقی از نگاه آینده پژوهی تدوین گردیده است. این پژوهش از منظر هدف بنیادی است و از نظر روش تحقیق، توصیفی از نوع کتابخانه‌ای است. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، فیش برداری از اسناد، مدارک و مقالات مرتبط بوده. یافته‌ها در این حوزه نشان می‌دهند که توجه به تربیت اخلاقی نسل آینده یکی از ملزومات عصر حاضر است. امروزه، آینده پژوهی جایگاه ویژه‌ای به عنوان دانش شناخت و شکل‌دهی به آینده در دنیا پیدا کرده و در عرصه‌های مختلف زندگی انسان‌ها وارد شده است؛ تربیت اخلاقی نسل آینده از بسترهای متعالی در این منظومه است.

واژگان کلیدی: آینده، آینده پژوهی، تربیت، تربیت اخلاقی.

^۱ گروه آموزشی، دانشکده، دانشگاه، شهر، کشور (نویسنده مسئول) Sahabatanvar98@gmail.com

^۲ دانشجوی ارشد، تکنولوژی آموزشی، ادبیات و علوم انسانی، بوعلی سینا، همدان، ایران

جهانی شدن و تربیت دانش آموز

مرضیه شاهسوندی^۱

چکیده

هدف اصلی این پژوهش واکاوی نقش آسیب‌های فضای مجازی در تغییر هویت نوجوانان و جوانان است. که با روش کتابخانه‌ای انجام شده است، شکل‌گیری هویت در دوره نوجوانی و جوانی به دلیل انگیزه زیاد به تعاملات اجتماعی و علاقه عضویت در گروه‌های مختلف از اهمیت زیادی برخوردار است. هویت پدیده‌ای سیال و چندسطحی تابع عوامل متفاوتی از قبیل هنجارها و ارزش‌های گروهی است؛ در چند دهه اخیر فضای مجازی در قالب اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان یکی از عوامل جامعه‌پذیری مدرن، شرایط عضویت افراد را در گروه‌های مختلف با ارزش‌ها و هنجارهای گوناگون و گاهی متضاد با هویت شخص تسهیل نموده و به تدریج تغییراتی در شخصیت و هویت کاربران به وجود آورده است. در این راستا این پژوهش نقش آسیب‌های فضای مجازی در تغییر هویت نوجوانان و جوانان را با روش کتابخانه‌ای واکاوی نمود. نتایج نشان می‌دهد فضای مجازی (اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی) به علت استفاده زیاد و نادرست و عدم دانش سواد رسانه‌ای باعث غرق شدن در دنیای مجازی و گسستن از دنیای واقعی و تغییر در هویت فردی، خانوادگی، دینی در بین برخی از افراد به‌ویژه نوجوانان و جوانان و موجب شده است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، آسیب، هویت، نوجوانان، جوانان.

¹ m.shahsavandi55@yahoo.com

بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای دانش‌آموزان در فضای مجازی

سیده خاطره موسوی^{۱*}، سید حامد موسوی^۲ سیده بهاره موسوی^۳

چکیده

در دنیای امروز که عصر ارتباطات نام گرفته است، وسایل ارتباطی به مثابه جزء لاینفک ارتباطات اجتماعی در نظر گرفته می‌شود؛ به گونه‌ای که تصور دنیای بدون رسانه غیرممکن است. تحولات عظیم در حوزه فناوری‌های نوین ارتباطی و صنایع اطلاعاتی، فرصت و تهدیدات متعدد را در پی داشته است. بی‌تردید شبکه اجتماعی مجازی با سرعت بالا در کشور ما گسترش یافته و توانسته بر نوع روابط میان افراد و جنبه‌های مختلف زندگی‌شان تأثیر گذارد، لذا از آنجایی که بیشتر کاربران فضای مجازی دانش‌آموزان هستند بنابراین توجه و برنامه‌ریزی برای استفاده از این عرصه و نیز مصون‌ماندن از آسیب‌های آن از سوی آموزش و پرورش که متولی اصلی تعلیم و تربیت در کشور ماست، امری ضروری است.

هدف از مقاله حاضر بررسی فرصت‌ها و تهدیدهایی است که متوجه دانش‌آموزان در فضای مجازی، می‌باشد. روش تحقیق به صورت اسنادی (کتابخانه‌ای) و ابزار پژوهش، مصاحبه کیفی با تعدادی از دانش‌آموزان دبیرستان‌های دوره دوم کاشمر می‌باشد. طبق نتایج حاصل از این پژوهش مشخص شد، دانش‌آموزان با فرصت‌هایی از قبیل تعامل دوسویه با اولیای مدرسه به‌خصوص معلم، دسترسی سریع به اطلاعات و دانش جدید، ارتقای سطح آگاهی اجتماعی، تقویت روحیه انتقادی و... مواجه هستند و با تهدیداتی از قبیل از بین رفتن حریم خصوصی، فردگرایی و کم‌تحرکی و اتلاف وقت مواجه هستند.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، فرصت، تهدید، دانش‌آموز.

^۱ کارشناسی ارشد پژوهش علوم اجتماعی، دبیر جامعه‌شناسی، دوره دوم، دبیرستان شاهد مطهره، کاشمر، ایران (نویسنده مسئول) bellmosavi@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد مکانیک، دبیر کار و فناوری، دوره اول، دبیرستان امام علی (ع)، ششتمد، ایران hamedmosavi292@gmail.com

^۳ دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد کاشمر، ایران

ارائه الگوی عملیاتی شناخت خداوند و تقویت حس خداپرستی بر مبنای خطبه

فدکیه در کودکان پیش دبستانی

پروانه رحمانی^۱

چکیده

خطبه فدک، سخنرانی حضرت فاطمه زهرا است که ایشان پس از رحلت پیامبر اکرم و غصب خلافت علی در مسجد مدینه ایراد فرمود. بانوی دو عالم در بخش نخست از خطبه فدکیه با بیان فرازهایی پرمحتوا، درس‌هایی از خداشناسی را درباره شناخت خدا، صفات خدا و افعال او پیش روی انسان می‌گشاید. بنابراین فکر درباره خدا و شناسایی او مهم‌ترین مسأله زندگی انسان‌ها، و اساسی‌ترین راه پیروزی بر مشکلات در همه قرون و اعصار و مخصوصاً در عصر ماست و از همه بالاتر، فکر درباره او و شناسایی او، بزرگترین حقیقت در عالم هستی است؛ عالم هستی منهای او، مفهومی ندارد؛ زندگی بدون او، بی‌هدف می‌نماید. بنابراین مقاله حاضر برگرفته از تحقیقی است که با هدف ارائه الگوی عملیاتی راهکارهای شناخت خداوند و تقویت حس خداپرستی بر مبنای خطبه فدکیه در کودکان پیش دبستانی انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع اقدام‌پژوهی می‌باشد و برای گردآوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای و اسنادی (با استفاده از منابع اینترنتی، مطالعه مقاله‌های مرتبط و...) جمع‌آوری شده است. سپس با توجه به تفاسیر و کتب مربوطه به تحلیل آنها پرداخته شده است. با توجه به خطبه فدکیه که فاطمه زهرا درباره مبحث خداشناسی از جمله یگانگی خدا و صفات او، فطری بودن توحید، خداوند حقیقت ناشناخته و معرفت خدا بیان کردند، توانستم مباحث خداشناسی را با استفاده از داستان‌گویی، اجرای نمایش، بازی، شعر، بحث گروهی، انجام فعالیت (کارگروهی)، نشان‌دادن فیلم و انیمیشن (پویانمایی) درباره خدا، فعالیت (کشیدن نقاشی)، تکمیل برگ شکوفه واحد کار یاد خدا، تشکیل نمایشگاه در مدرسه، شرکت در مراسم‌های مذهبی و دینی بر مبنای خطبه فدکیه در کودکان پیش دبستانی تقویت کنم. از این‌رو توجه به ارزش‌های استخراج‌شده به عنوان محتوا، راه را برای رسیدن به عملیاتی کردن راهکارهای شناخت خداوند و حس خداپرستی بر مبنای خطبه فدکیه در کودکان پیش دبستانی آسان‌تر می‌کند.

واژگان کلیدی: شناخت خداوند، کودکان، پیش دبستانی، فدکیه.

^۱ مربی پیش دبستانی مرکز یحیی‌آباد فاطمیه، کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، استان قزوین، شهرستان تاکستان، مدرسه شهید

نقش تربیت بدنی و علوم ورزشی در تعلیم و تربیت دانش آموزان

زکيه حیدری^۱

چکیده

شناخت تعلیم و تربیت و رابطه آن با تربیت بدنی و همچنین آگاهی بر تأثیرات شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی تربیت بدنی بر تعلیم و تربیت حائز اهمیت است. یکی از مهم ترین رویکردهای کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه توجه به ورزش و تربیت بدنی در میان جمعیت دانش آموزی است چرا که به اهمیت توسعه ورزش و نقش تعیین کننده آن در سلامت و شادابی نسل نوجوان و جوان و افزایش ضریب هوشی در جهت یادگیری مطالب علمی و به دنبال آن توسعه علم پی برده اند.

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش تربیت بدنی و علوم ورزشی بر تعلیم و تربیت دانش آموزان در مدارس انجام شده است. روش این پژوهش از نوع مروری بوده و مقالات پژوهشی و کتابهای نوشته شده در این راستا مورد مطالعه قرار گرفت.

یافته های این پژوهش بر تأثیر انکارناپذیر تربیت بدنی در دوران مدرسه بر رشد همه جانبه دانش آموزان تاکید دارد و جهت تحقق این امر مهم باید همه عوامل اثرگذار دست به دست هم دهند تا روز به روز بر کیفیت کلاس های تربیت بدنی مدارس افزوده گردد و شاهد پیشرفت روزافزون اثرات مثبت این درس بر تعلیم و تربیت دانش آموزان باشیم.

واژگان کلیدی: تعلیم و تربیت، تربیت بدنی، دانش آموزان.

^۱ کارشناس ارشد تربیت بدنی، دبیر تربیت بدنی استان خراسان رضوی z_heidary45@yahoo.com

تأثیر فلسفه بر افزایش تفکر انتقادی دانش آموزان پایه چهارم دبستان

اندیشه‌ورزان قزوین

فاطمه گروه‌ای^۱، مریم اصلانی^۲

چکیده

فلسفه برای کودکان و نوجوانان (فبک) یا فکرپروری برای کودکان و نوجوانان برنامه‌ای برای آموزش تفکر عمیق فلسفی است که به پرورش قدرت استدلال، داوری و تمیز در کودکان و نوجوانان می‌پردازد و دست کم، سه‌گونه تفکر نقادانه، تفکر خلاقانه و تفکر مراقبتی را در ایشان پیشرفت می‌دهد. برنامه آموزش فلسفه به کودکان، جدیدترین رویکرد در آموزش مهارت‌های تفکر به ویژه تفکر انتقادی به کودکان است این برنامه را در اوایل دهه ۱۹۷۰، لیپمن مطرح کرد که به تدریج به شکوفایی و تکامل خود رسید. لیپمن، برنامه آموزش فلسفه به کودکان را یکی از روش‌های افزایش انواع هوش و تفکر در کودکان دانست. هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثر آموزش فلسفی در یادگیری و تغییر رفتار کودکان است. برای این منظور نخست به بررسی برنامه فلسفه برای کودکان از منظر لیپمن و چگونگی توسعه و پیدایش رویکردهای مختلف پرداخته شده است. آنگاه نشان دادیم که هرکدام از رویکردها به فلسفه برای کودکان به جنبه خاصی از فلسفه تاکید دارند. سپس با اجرا در گروه خاصی از کودکان به بررسی تغییر رفتار و تغییر سطح یادگیری پرداختیم. تحقیق، از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش مبتنی بر روش تحلیل محتوا است. به دلیل محدودیت، نمونه آماری همان جامعه آماری یعنی سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران است. نمونه تحقیق شامل کتب، مجلات، پایان‌نامه‌ها، و سایت‌های مرتبط با موضوع آموزش فلسفه به کودکان، و متخصصان آموزش فلسفه برای کودکان بوده است. ابزار گردآوری داده‌ها فیش، و فرم مصاحبه نیمه ساختاریافته بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مفاهیم، آمار توصیفی، و آمار استنباطی (آزمون تی) استفاده شده است.

واژگان کلیدی: فلسفه کودک، تفکر انتقادی، داستان‌گویی، استدلال، یادگیری.

^۱ آموزگار، ابتدایی، ناحیه ۱، قزوین، ایران (نویسنده مسئول) g_faezeh@yahoo.com

^۲ مدیر، ابتدایی، ناحیه ۲، قزوین، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

عفت شیوخی^۱، بی بی فاطمه خطیبی^۲

چکیده

امروزه فضای مجازی تمام ابعاد زندگی انسان را فراگرفته است به طوری که نمی توان نقش فضای مجازی در تربیت انسان‌ها را نادیده گرفت. در این مقاله پس از مطالعه دقیق و بررسی منابع متعدد به روش کتابخانه‌ای می توان تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی را این چنین برشمرد: نابودکننده اخلاق و ایجاد تغییر در حوزه فرهنگی و سبک زندگی، از بین رفتن کانون گرم خانواده و ایجاد طلاق عاطفی، بروز روابط خارج از چارچوب خانواده و بی حیایی در گروه‌های مختلط و منافی عفت، به خطر افتادن امنیت شخصی و پخش عکس‌ها در فضای مجازی، عدم کنترل والدین بر فرزندان، کاهش روابط و تعاملات اجتماعی و اعتیاد اینترنتی، عشق‌بازی‌های مجازی و نافرجام و... و اما فضای مجازی توانسته فرصت‌هایی نظیر آموزش برابر و رفع تبعیض آموزشی، تنظیم سرعت یادگیری با توانایی فراگیران، در دسترس بودن و کم کردن فاصله‌ها، ایجاد ارتباطات به صورت برون مرزی و ایجاد اشتغال و... را به وجود آورد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، فرصت‌ها، تهدیدها، فناوری اطلاعات و ارتباطات.

^۱ کارشناسی حرفه و فن، مدیر دبیرستان شبانه‌روزی عترت، شهرستان تربت حیدریه، خراسان رضوی، ایران
Efat224@gmail.com

^۲ کارشناسی حرفه و فن، دبیر کارو فناوری، شهرستان تربت حیدریه، خراسان رضوی، ایران
kbibifatemeh@yahoo.com

بسته دانشی و برنامه آماده‌سازی معلمان برای تدریس اثربخش: چارچوب

TPACK

محمد کوهی^{۱*}، علی غلامی^۲، الهه سیدکابلی^۳، فریدون بیان جم جاه^۴

چکیده

معلمان برای تدریس به چه دانشی نیاز دارند؟ پاسخ به این سؤال در طول قرن‌ها گذشته، با تغییرات قابل توجهی در ابتدای قرن بیستم، تکامل یافته است. دانش محتوا، آموزشگری و فناوری (TPACK) یک لنز پویا است که دانش مورد نیاز معلمان برای طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه درسی و آموزش با فناوری را توصیف می‌کند. تفکر راهبردی TPACK شامل دانستن زمان، مکان و چگونگی استفاده از دانش و راهبردهای وابسته به زمینه برای هدایت یادگیری دانش‌آموزان با فناوری‌های دیجیتالی، اطلاعاتی و ارتباطی مناسب است. در نهایت به برنامه‌های آماده‌سازی معلمان بر اساس این چارچوب پرداخته شده است. نشریات نشان می‌دهند که علاقه به چارچوب TPACK طیف گسترده‌ای از حوزه‌های محتوایی (ریاضیات، علوم، مطالعات اجتماعی، تاریخ و غیره) را پوشش می‌دهد و طیف گسترده‌ای از محققان و متخصصان آموزشی را درگیر می‌کند که برای درک مفاهیم نظری و عملی آن کار می‌کنند. در این مقاله به‌طور نظری، به توصیف چارچوب TPACK و اجزای دانش آن، برنامه آماده‌سازی معلمان مبتنی بر مدل TPACK، اندازه‌گیری و ابزارهای TPACK و سیر تکامل معلمان در ادغام فناوری در تدریس پرداخته شد.

واژگان کلیدی: دانش محتوا، آموزشگری، فناوری، تدریس اثربخش، TPACK.

^۱ دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، معلم و مدرس دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

koohimohammad96@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، مدیر متوسطه دوم منطقه تبادکان مشهد، ایران.

^۳ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد.

^۴ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، معاونت آموزش ابتدایی منطقه تبادکان مشهد، ایران.

بررسی مشکلات تجربه شده آموزش از راه دور (مجازی) دانشگاه فرهنگیان در طول همه گیری بیماری کووید ۱۹ از دیدگاه دانشجو معلمان

رویا پوریا فرد^۱

چکیده

از آنجا که تعیین مشکلات گامی برای راه حل آنها در محیط یادگیری و تدریس است، این مطالعه با هدف بررسی مشکلات پیش روی دانشجومعلمین دانشگاه فرهنگیان در فرآیند آموزش از راه دور (مجازی) که در دوران همه گیری کووید ۱۹ اجرا شده است، انجام شد. این مطالعه به عنوان مطالعه موردی با روش تحقیق کیفی انجام شد. گروه مورد مطالعه متشکل از دانشجومعلمین بودند که در ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ در پردیس الزهرا دانشگاه فرهنگیان زنجان در حال تحصیل بودند. به منظور جمع آوری داده ها، محقق فرم مصاحبه طراحی نمود. سپس فرم به صورت داوطلبانه و برخط (آنلاین) برای دانشجومعلمین ارسال شد. در تحلیل داده ها از روش تحلیل محتوا استفاده شده است. داده ها توسط دو محقق کدگذاری شد. از فرمول مایلز و هوبرمن (۱۹۹۴) برای اجماع بین کدگذاران استفاده شد. در پایان پژوهش، مشکلات تجربه شده توسط دانشجومعلمین با موضوعات اجرا، دانش آموز، عدم امکان، فنی و مربی جمع آوری شد. دانشجومعلمین اظهار داشتند که عمدتاً با مشکلاتی مانند کمبود وقت برای دوره های برخط (آنلاین) در مورد «اجرا» مواجه هستند. عدم برقراری ارتباط با دوستان در مورد «دانشجو»، نبود اینترنت در مورد «عدم امکان»، مشکلات صوری از نظر «فنی» و عدم ارتباط در مورد «مدرس» مواجه بودند.

واژگان کلیدی: دانشجو معلم، کووید ۱۹، آموزش از راه دور، آموزش برخط (آنلاین).

بررسی رابطه بین فضای مجازی و از خود بیگانگی اجتماعی بین دانشجویان

دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان قائم شهر ۱۴۰۰

فاطمه طاهری^۱، حمید رحمانی^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین فضای مجازی و میزان احساس بیگانگی اجتماعی دانشجویان دانشگاه قائم شهر صورت گرفته است. روش مورد استفاده در این پژوهش طرح تحقیق پیمایش مقطعی با هدف تبیین و توصیف داده‌ها است. برای سنجش متغیر وابسته یعنی احساس بیگانگی اجتماعی از شاخص‌های استاندارد سنجش بیگانگی اجتماعی ملوین سیمن استفاده شده است. جامعه آماری مورد نظر در انجام تحقیق دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های شهرستان قائم شهر در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود که توسط فرمول کوکران تعداد حجم نمونه از کل جامعه آماری، ۲۱۰ نمونه برآورد شد و پرسش‌نامه بین نمونه‌های آماری توزیع گردید، سپس داده‌های جمع‌آوری شده با نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. اصلی‌ترین و عمده‌ترین نتایج به‌دست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد که بین میزان فعالیت در دنیای مجازی و میزان احساس بیگانگی اجتماعی دانشجویان همبستگی مثبت وجود دارد. یعنی با افزایش مدت استفاده از دنیای مجازی میزان احساس بیگانگی اجتماعی نیز افزایش می‌یابد. بین میزان استفاده از دنیای مجازی و چند مؤلفه بیگانگی اجتماعی همچون: میزان انزواطلبی، احساس بی‌معنایی و احساس بی‌هنجاری و تنفر از خود در بین دانشجویان همبستگی مثبت مشاهده می‌شود.

واژگان کلیدی: از خود بیگانگی، اجتماعی، فضای مجازی.

¹ taheri.f7373@gmail.com

² hamidrahmani.hr@gmail.com

فضای مجازی، هویت فرهنگی و اجتماعی جوانان

فرح‌دخت چینی^{۱*}، مرضیه سادات سیدخراسانی^۲

چکیده

مسئله رابطه بین دو مقوله جوانان و فضای مجازی به خصوص شبکه‌های اجتماعی، اکنون یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد توجه همگان است. هدف نوشتار حاضر بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر هویت اجتماعی جوانان است. روش تحقیق این مقاله، روش اسنادی و با مراجعه به کتب و مراجع معتبر علمی صورت گرفته است. شبکه‌های اجتماعی به خاطر بناسدن بر فناوری اطلاعات و گستردگی روزافزون آن دارای ویژگی‌هایی چون وسعت زیاد، هزینه کم و از همه مهمتر تعامل و ارتباط فوری است؛ همین ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی، گرایش نوجوانان و جوانان را به سمت آن دوچندان می‌کند. نتایج حاکی از آن است که این فضا، همانند هر پدیده نوظهور دیگر معایب و مزایایی دارد که انتشار آزادانه سریع اطلاعات و دور ماندن از محیط واقعی اجتماع را به ترتیب از مهم‌ترین مزیت‌ها و عیب‌های آن می‌توان برشمرد. از طرفی شکل‌گیری هویت نوجوانان و جوانان بر مبنای تعاملات انسانی است که با وجود این شبکه‌ها تحت تأثیر قرار گرفته و باعث به وجود آمدن هویت جدیدی در آنان شده است که ویژگی بارز آن، ناپایداری، چند لایه بودن و پراکندگی است؛ مهم‌ترین نتیجه آن، تهی شدن از هویت واقعی انسان بر پایه نژاد و قومیت و زبان و... و جایگزین کردن آن با عناصر غیرواقعی است. نتایج پژوهش‌ها نشان داده‌اند که با تقویت استحکام خانواده‌ها، تقویت آموزه‌های دینی و تقویت اخلاق‌مداری در نوجوانی و جوانی، می‌توان فرهنگ‌سازی عمیقی انجام داد و از بروز بحران هویتی تا حد امکان کاست.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، هویت، ارزش‌ها، جوانان.

^۱ دانشجوی دکتری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد قم، ایران (نویسنده مسئول) fchini45@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد قم، ایران

تأثیر پاندمی کووید ۱۹ بر نقش آفرینی تربیتی در مدرسه

ناهید حبیبی^۱

چکیده

امروزه به نقش تعلیم و تربیت به‌عنوان یکی از عوامل بهبود استانداردهای زندگی بیش از پیش توجه می‌شود و آموزش به‌عنوان بخشی از این فعالیت به جهت تأثیری که بر توسعه فردی و اجتماعی دارد مورد استقبال زیاد قرار می‌گیرد. رشد فزاینده ویروس کرونا و همه‌گیری آن در جهان، باعث ایجاد نگرشی جدید در امر آموزش و شیوه‌های آن شده است. یکی از نتایج دگرگونی‌های اخیر در این حیطه، آموزش مجازی است. آموزش در فضای مجازی فرصت‌های جدیدی را در عرصه زندگی و یادگیری، فراهم آورده است. در پژوهش حاضر به بررسی تأثیر پاندمی کووید ۱۹ بر نقش آفرینی تربیتی در مدرسه می‌پردازیم. پژوهش حاضر، با روش کتابخانه‌ای و تحلیل اسنادی پس از بررسی در مقالات، مجلات و منابع مختلف صورت گرفته است. از یافته‌های به‌دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که فضای مجازی پیامدهای مثبت و منفی زیادی در حیطه‌های مختلف فردی، والدین و اجتماعی دارد و میزان پیامدهای منفی فضای مجازی، بر تربیت بسیار بیشتر از اثرات مثبت آن است؛ در پایان می‌توان به مثبت و منفی بودن پیامدهای تربیتی فضای مجازی در دوران کرونا اشاره کرد؛ تا بتوان با آگاهی از فرصت‌ها و تهدیدها با شناخت درست، بهترین مسیر را انتخاب کرد و از فرصت‌های آن به نحو احسن استفاده کرد.

واژگان کلیدی: کووید ۱۹، تربیت، مدرسه، آموزش مجازی.

^۱ دبیر سلامت و بهداشت، دبیرستان دوره دوم دخترانه غیر انتفاعی اردی‌بهشت، آزادشهر، گلستان، ایران

«نیازها و انتظارات تربیتی» ریز محور «نیاز به احترام و عزت نفس»

زرین پاکدل^۱

چکیده

عزت نفس یکی از نیازهای حیاتی بشر است و اغلب متخصصان، آن را به عنوان عامل اصلی سازگاری اجتماعی-عاطفی در نظر می‌گیرند و تأمین نیاز انسان به احترام، شایستگی و قدرت موجب اعتماد به نفس، خودشکوفایی و موفقیت می‌شود و ضربه به این نیاز موجب احساس ضعف و حقارت می‌گردد. روش پژوهش در این تحقیق توصیفی، مطالعه‌ای، کتابخانه‌ای است. کاهش عزت نفس در دانش‌آموزان سبب افت تحصیلی، احساس تنهایی، سوءاستفاده از مواد، دوری از واقعیت و رفتارهای خود تخریبی می‌شود. فرد برای حضور در اجتماع و بیان نظریات خود و ایفاکردن نقش در جامعه نیاز به اعتماد به نفس و احترام دارد. عزت نفس مهمترین مسأله در زندگی هر فرد است و عامل تعیین کننده موفقیت یا شکست او در مراحل مختلف زندگی است.

تجربیات گذشته نقش بسیاری در شکل‌گیری عزت نفس ایفا می‌کند.

عزت نفس همان چیزی است که نبود یا کمبود آن منجر به بسیاری از مشکلات رفتاری یا ذهنی می‌شود. کمبود اعتماد به نفس مانع استقلال فردی می‌شود که ساده‌ترین پیامد نبودن اعتماد به نفس است. در واقع افرادی که فاقد عزت نفس هستند، برای انجام کارهای خود نیاز به تأیید دیگران دارند و این توانایی را ندارند که به صورت مستقل به انجام کارهای مختلف و تصمیم‌گیری بپردازند.

عزت نفس یکی از پایه‌های اساسی شخصیت آدمی و باعث رسیدن انسان به افتخار و سربلندی است، عزت نفس مایه آزادی و والایی همت است.

واژگان کلیدی: عزت نفس، احترام، شایستگی، استقلال فردی، اجتماع، شخصیت.

^۱ آموزگار پایه سوم و چهارم دبستان شهید مدرس zpg0910@gmail.com

مدیریت آموزشی و تربیتی در فضای مجازی، با تأکید بر فرصت‌ها و تهدیدها

مریم محمدزاده^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی چالش‌ها و فرصت‌های تربیتی و آموزشی در فضای مجازی و مدیریت آن از دیدگاه معلمان شهر رشتخوار در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰ انجام شد. روش تحقیق پژوهش حاضر، روش تحقیق متوالی اکتشافی (کیفی - کمی)، انجام گرفته است. از طریق مصاحبه با ۱۶ مربی و معلم با تجربه و توزیع پرسش‌نامه بین ۷۴ نفر از معلمان و مربیان اطلاعات و داده‌های کیفی و کمی جمع‌آوری گردید. شیوه جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با استفاده از روش کدگذاری اشتروس و کوربین، شامل سه مرحله (باز، محوری و انتخابی) انجام شد. در بخش کمی نیز پس از گردآوری داده‌ها با پرسش‌نامه محقق‌ساخته که از طریق نتایج مصاحبه اولیه، ساخته و روایی محتوایی و پایایی آن به تأیید رسیده بود، با روش آمار توصیفی (درصد و فراوانی) تحلیل داده‌ها انجام شد. طبق نتایج، چالش‌ها و فرصت‌ها در سه سطح کلان، میانی و خرد مطرح و طبقه‌بندی شد. از تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها در بخش کیفی و کمی در پاسخ به سوال چالش‌های تربیتی و آموزشی در طبقه‌بندی کلان، سیاست‌گذاری نامطلوب، ضعف‌های فناوری آموزشی و مدیریت ناکارآمد؛ و در سطح میانی ضعف فناوری معرفی شده، نداشتن استقلال و آزادی عمل و برهم خوردن بودجه‌بندی مطرح شده، و در سطح خرد چالش‌ها در حوزه مربیان، دانش‌آموزان و اولیا مطرح و تقسیم‌بندی گردید. در فرصت‌های تربیتی و آموزشی فضای مجازی، در سطح کلان، فراهم کردن زمینه تغییر، توجه به داشتن برنامه‌ریزی راهبردی و توجه به آموزش‌های برخط و مجازی؛ در سطح میانی، خلق فرصت تربیتی و آموزشی برابر و خلق نوآوری تربیتی و پرورشی مطرح گردید.

واژگان کلیدی: آموزش الکترونیکی (مجازی)، مدیریت تربیتی و آموزشی، چالش‌ها و فرصت‌ها.

^۱ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار، ایران

تحلیل روانشناختی جهانی شدن و تأثیر آن بر تربیت دانش آموزان

طیبه اسماعیلی^۱

چکیده

این پژوهش با عنوان تحلیل روان شناختی جهانی شدن و تأثیر آن بر تربیت دانش آموزان، به بررسی این امر می پردازد که آیا جهانی شدن در رابطه با تربیت دانش آموزان، امری مثبت تلقی می شود یا منفی و چه تأثیراتی می تواند داشته باشد؟ هدف از بررسی این پژوهش که با روش تحلیلی-توصیفی و کتابخانه ای صورت گرفته است، این است که با بررسی این امر و شناخت ابعاد گوناگون آن، چشم اندازی روشن ارائه کنیم که به وسیله آن بهتر بتوانیم این پدیده را مورد استفاده قرار دهیم و نیز بتوانیم از اثرات منفی احتمالی آن کاسته و اثرات مثبت آن را بیشتر مدنظر قرار دهیم. در پایان می بینیم که پدیده جهانی شدن هم از جهت مثبت یعنی در جهت افزایش اطلاعات و تبادل آن در بین دانش آموزان و هم از جهت منفی یعنی تزریق ارزش های غربی به هویت نوجوانان می تواند اثرگذار باشد.

واژگان کلیدی: تربیت، جهانی شدن، تربیت دانش آموزان.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان. t.esmaeili75@gmail.com

اثربخشی آموزش ایمن سازی در برابر اضطراب (استرس) بر پیشرفت تحصیلی

دانش آموزان در دوران پاندمی کرونا

زهرا مرادی^{۱*}، آمینه محمدی^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش ایمن سازی در برابر اضطراب (استرس) بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در دوران پاندمی کرونا بود. روش پژوهش به شیوه نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل اجرا شد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان دوره دوم متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۰ در شهر کرج تشکیل دادند، ۳۰ نفر به صورت نمونه گیری در دسترس انتخاب شده و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) جایگزین شدند. ابزار پژوهش معدل کل امتحانات پایان سال دانش آموزان بود. شرکت کنندگان گروه آزمایش، ۸ جلسه ایمن سازی در برابر اضطراب (استرس) را دریافت نمودند. داده ها با استفاده از روش آماری تحلیل کوواریانس چندمتغیری، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که فرضیه پژوهش مبنی بر اثربخشی آموزش ایمن سازی در برابر اضطراب (استرس) بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در دوران پاندمی کرونا، مورد تأیید قرار گرفته است و دانش آموزان گروه آزمایش پیشرفت تحصیلی بهتری نسبت به دانش آموزان گروه کنترل در پس آزمون، داشتند. بنابراین می توان نتیجه گرفت که استفاده از آموزش ایمن سازی در برابر اضطراب (استرس) بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در دوران پاندمی کرونا اثربخش می باشد.

واژگان کلیدی: ایمن سازی در برابر اضطراب (استرس)، پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان، کرونا.

^۱ کارشناسی ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. (آموزگار پایه دوم ابتدایی) (نویسنده مسئول)
Zahra.M13709@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. (آموزگار پایه دوم ابتدایی)

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

زهرا سعادت^{۱*}، نگار دهشیری^۲

چکیده

امروزه فضای مجازی به عنوان فضایی معنابخش و مؤثر بر سبک زندگی انسان، در اغلب عرصه‌های حیات انسانی ورود کرده است. لذا توجه به تربیت در فضای مجازی به عنوان یکی از مدرن‌ترین محیط‌های تربیتی یک اولویت فوری محسوب می‌شود. کودکان و نوجوانان ارتباط بیشتری با فضای مجازی دارند و در نتیجه در معرض آسیب‌های ناشی از فضای مجازی هم قرار می‌گیرند. هدف از انجام این پژوهش، بررسی فرصت‌ها و محدودیت‌های تربیتی در فضای مجازی است. در این مقاله سعی شده تا محدودیت‌ها و فرصت‌های تربیتی فضای مجازی مخصوصاً در زمینه‌های تربیت دینی، اجتماعی، سیاسی و اخلاقی و فرهنگی برای دانش‌آموزان بررسی شود. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی بوده و روش انجام آن به صورت توصیفی است که با مراجعه به کتب و مقالات چاپی و دیجیتالی معتبر گردآوری شده است. یافته‌ها حاکی از آن است که نقش فضای مجازی در ابعاد مختلف زندگی را نمی‌توان نادیده گرفت. چرا که ابزاری مناسب برای توسعه افکار و اندیشه‌های بشری محسوب می‌شود به شرط آن که در راه صحیح استفاده شود در غیر این صورت به جای فرصت و آثار مثبت تربیتی، تهدیدها و آسیب‌هایی را برای انسان به همراه دارد.

واژگان کلیدی: محدودیت‌های تربیتی، فرصت‌های تربیتی، فضای مجازی.

^۱ آموزش و پرورش، ناحیه ۲ (دبستان رحمانی‌زاد)، یزد، ایران (نویسنده مسئول) z.saadat73@gmail.com

^۲ آموزش و پرورش، ناحیه ۲ (دبستان یآوری)، یزد، ایران

مضرات و خطرات استفاده از اینستاگرام در کودکان و نوجوانان و راه‌هایی برای

کاهش خطرات

معصومه گلستانی^۱

چکیده

اگرچه که شبکه اجتماعی مضر به نظر می‌رسد اما فوایدی نیز می‌تواند داشته باشد اما معمولاً کودکان و نوجوانان نمی‌دانند که چگونه باید از آنها استفاده کنند و به همیطن دلیل دچار آسیب می‌شوند.

اینستاگرام امروزه یکی از پرطرفدارترین شبکه‌های اجتماعی می‌باشد که این شبکه بسیار جذاب است زیرا می‌توانید تمام اطلاعات و ویدئو ها را از سراسر دنیا در آن مشاهده کنید و بین کاربران نیز در تمام نقاط دنیا به اشتراک بگذارید و بنابراین قطعاً به آن معتاد خواهید شد.

در سال‌های اخیر، این شبکه اجتماعی تعداد کثیری از افراد را به سمت خود کشانده است و معمولاً افراد با گرفتن سلفی‌ها در آن معروف می‌شوند اما نکته اینجا است زمانی که صحبت از تربیت و آموزش کودکان و نوجوانان می‌شود، باید خطرات اینستاگرام را نیز در نظر بگیرید. شما نیز باید به عنوان والدین از خطرات آن آگاه باشید تا بتوانید بهترین راهنمایی‌ها را به فرزند خود کنید.

واژگان کلیدی: مضرات اینستاگرام، خطرات استفاده از اینستاگرام، کودکان، جوانان، راه‌های کاهش خطرات.

^۱ فرهنگی آموزش و پرورش ناحیه ۴ قم Mgole110@gmail.com

راهکارهای تربیت مؤثر در فضای مجازی

فاطمه حاجی عباسی خضولو^{۱*}، عادل حاجی عباسی خضولو^۲

چکیده

با توجه به گسترش فزاینده کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات، توسعه آن در برنامه‌های آموزش و پرورش می‌تواند تحول کیفی اهداف، برنامه‌ها، روش‌ها و... را به دنبال داشته و نتیجه اثربخشی ایجاد نماید. اما چگونگی کاربرد فناوری در فضای مجازی باید توسط متولیان امر و تأثیر آن بر دانش‌آموزان در نظر گرفته شود چون بستر فضای مجازی به طور بالقوه هم تهدید و هم فرصتی طلایی برای آموزش و پرورش است. پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این پرسش است که از چه راه‌هایی می‌توان تربیت و آموزش مؤثری در فضای مجازی ارائه نمود که پیامدهای منفی حداقلی داشته باشد؟ این پژوهش به روش کتابخانه‌ای-توصیفی و با مراجعه به منابع معتبر و جمع‌آوری مطالب مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. نتیجه حاصل بدین شرح می‌باشد: با توجه به اینکه مقوله فضای مجازی نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی است، با استفاده از برخی شیوه‌ها و راهکارها می‌توان پیامدهای منفی آن را کاهش داده و برنامه‌ریزی در برخورد با امکانات و آسیب‌های فضای مجازی مورد توجه مسئولان و مدیران ارشد و نهادهای فرهنگی قرار گیرد که از جمله راهکارهای تربیت مؤثر می‌توان به آموزش معلمان و والدین در خصوص استفاده از فضای مجازی و ابزارهای آن، فراهم‌نمودن امکانات آموزش مجازی برای تمامی دانش‌آموزان، ایجاد ارتباط مناسب و هماهنگ میان والدین و معلم و تهیه محتوای جذاب و متناسب با سن و علایق مخاطبان اشاره نمود.

واژگان کلیدی: تعلیم، تربیت، راهکار، فناوری اطلاعات، فضای مجازی، آموزش مؤثر.

^۱ کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، تبریز، ایران (نویسنده مسئول) fhajiabbasi376@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد، اردبیل، ایران

تأثیرات جهانی شدن در تربیت دانش آموزان

محسن فرهمند^{۱*}، افسانه اخروی محبی^۲

چکیده

توجه به دانش آموزان به عنوان آینده سازان کشور همواره مورد بحث و بررسی بوده است. این در حالی است که این توجه به دانش آموزان در ابعاد تربیتی مختلفی باید صورت گیرد و تربیت کودک، نوجوان و جوان امروز با نوجوان دیروز بسیار متفاوت است و عوامل مختلفی باعث این تفاوتها می شوند. یکی از عوامل مهمی که بر تربیت دانش آموز به طور گسترده تأثیرگذار است، مسأله جهانی شدن می باشد. جهانی شدن با ابعادی که دارد (اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی) بر تمامی عرصه ها از جمله آموزش و پرورش و به خصوص دانش آموزان اثرات فراوانی (اثرات مثبت و منفی) به جای می گذارد. هدف از انجام این پژوهش این است که جهانی شدن چه آثاری بر تربیت دانش آموزان دارد؟ در این مقاله در پی پاسخ به این سوال هستیم که آیا جهانی شدن بر تربیت دانش آموزان تأثیر دارد و آیا این جهانی شدن برای تربیت دانش آموزان دارای اثرات مثبت است یا منفی؟ به این منظور برای دستیابی به اهداف مورد نظر بررسی مختصر تاریخیچه جهانی شدن و تربیت نیز مورد بررسی قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، تربیت و دانش آموزان.

^۱ دبیر تربیت بدنی آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان، شهر زاهدان، ایران (نویسنده مسئول)
mfarahmand66976697@gmail.com

^۲ آموزگار ابتدایی آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان، شهر زاهدان، ایران.

ارائه الگوی قابلیت‌های واقعیت مجازی در رفع مشکلات آموزشی

سجاد پورباغبان^۱، سمیه داداش‌نژاد^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی قابلیت‌های واقعیت مجازی در رفع مشکلات آموزشی انجام شد. در این پژوهش، روش تحلیلی-استنتاجی مورد استفاده قرار گرفت و منابع اطلاعاتی شامل تفاسیر، پژوهش‌ها و مطالعات مرتبط با موضوع بودند. با استفاده از روش تمام‌شماری، همه منابع علمی و پژوهشی، کتب و اسناد مرتبط با موضوع که دسترسی به آنها امکان‌پذیر بود انتخاب شده و مورد مطالعه قرار گرفتند. سپس اطلاعات به دست آمده، مورد تحلیل عمیق قرار گرفتند و با استنتاج پژوهشگران از اطلاعات گردآوری شده، الگوی قابلیت‌های واقعیت مجازی در رفع مشکلات آموزشی ارائه شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که نظام آموزشی رایج دارای مشکلاتی همچون غیرفعال بودن دانش‌آموزان در کلاس درس، دشواری تهیه محتوای معتبر و مرتبط با دنیای واقعی و دشواری تدریس مهارت‌های قرن ۲۱ در محیط کلاس را دارد و محیط واقعیت مجازی دارای قابلیت‌هایی همچون افزایش میزان مشارکت دانش‌آموزان و درگیری آنان با فعالیت‌های یادگیری، فراهم‌سازی زمینه یادگیری سازنده‌گرا، فراهم‌سازی امکان تجربه‌های معتبر جهت تأثیرگذاری بر هویت فراگیران، ایجاد چشم‌انداز جدید و احساس همدلی و ایجاد خلاقیت و توانایی تجسم مدل‌های دشوار ذهنی را در جهت رفع مشکلات آموزش رایج در مدارس دارند.

واژگان کلیدی: فعالیت و مشارکت فراگیران، تدریس مهارت‌های قرن ۲۱، یادگیری سازنده‌گرا، تجسم مدل‌های ذهنی، احساس همدلی.

۱. دکتری تخصصی برنامه‌ریزی درسی sajjadpourbaghban@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی s.dadashnejad2022@gmail.com

بررسی تأثیر آموزش تفکر انتقادی بر روحیه خلاقیت، نوآوری و انتقادپذیری دانش آموزان متوسطه اول

حسن رحمان پور^۱، علی محمد جهان پور^۲، صدیقه حاجبی^۳

چکیده

نظام آموزش و پرورش به معلمانی نیاز دارد که فنون و مهارت‌های تدریس را بدانند تا با آموزش و ایجاد مهارت‌ها در دانش‌آموزان به آنها کمک کنند و برای بهبود شیوه اندیشیدن دانش‌آموزان به شیوه‌ای که آنها اطلاعات، عقاید و ارزش‌هایشان را بررسی می‌کنند، تلاش کنند. از این رو امروزه محور فعالیت‌های مراکز آموزشی و معلمان در کلاس‌های درس باید آموختن اندیشیدن باشد نه آموزش اندیشه‌ها. در چنین وضعیتی است که ادامه جریان تفکر در مدرسه امکان‌پذیر شده و شیوه تفکر انتقادی و روحیه خلاقیت و نوآوری دانش‌آموزان پرورش یافته و رشد خواهد کرد.

هدف از این مطالعه، بررسی تأثیر آموزش تفکر انتقادی بر روحیه خلاقیت، نوآوری و انتقادپذیری دانش‌آموزان متوسطه اول است.

با توجه به اینکه هدف تحقیق حاضر، توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص (تأثیر آموزش تفکر انتقادی) است، می‌توان گفت این تحقیق از نظر هدف، یک تحقیق کاربردی است. از نظر روش گردآوری داده‌ها، با توجه به اینکه بررسی تأثیر متغیر مستقل بر وابسته، از مقایسه داده‌ها با دخالت پژوهشگر و پس از رخداد متغیر مستقل استفاده گردیده است، این تحقیق یک تحقیق شبه‌آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه شهر رشتخوار که در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بوده‌اند که تعداد آنها برابر با ۵۰ دانش‌آموز است، تشکیل می‌دهد. نمونه آماری در این پژوهش تعداد ۴۴ نفر از این دانش‌آموزان خواهد بود که برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شد. برای سنجش روحیه خلاقیت و نوآوری از پرسش‌نامه محقق‌ساخته حیدری (۱۳۹۲) استفاده شد. این پرسش‌نامه همچنین دارای ۲۲ گویه می‌باشد و

^۱ کارشناسی ارشد جغرافیا، دبیر آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار rhmnpor@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دبیر آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار

^۳ کارشناسی ارشد مشاوره، دبیر آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار

بر اساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم - ۱ تا کاملاً موافقم - ۵) نمره‌گذاری می‌شود. پایایی پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد. برای سنجش تفکر انتقادی بر روی دانش‌آموزان از پرسش‌نامه تفکر انتقادی لیپمن استفاده شد. در این پژوهش پایایی پرسش‌نامه روحیه خلاقیت و نوآوری با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۵ و پایایی پرسش‌نامه تفکر انتقادی ۰/۸۱ به دست آمد.

یافته‌ها: نتایج فرضیه‌های تحقیق نشان داد آموزش تفکر انتقادی در سطح ($P < 0/05$) بر روحیه خلاقیت و نوآوری و انتقادپذیری دانش‌آموزان تأثیر مثبت داشته است.

واژگان کلیدی: آموزش تفکر انتقادی، خلاقیت، نوآوری، انتقادپذیری، دانش‌آموزان، متوسطه اول.

نقش معلمان در توسعه تربیت سیاسی و اجتماعی دانش آموزان

نبی اله ابراهیمی^۱

چکیده

تربیت و شکل گیری شخصیت افراد به ویژه نسل جدید، تحت تأثیر عوامل مختلف درونی، بیرونی و حتی عوامل فوق طبیعی قرار دارد. به همین منظور پژوهش حاضر با هدف تبیین نقش معلمان در توسعه تربیت اجتماعی و سیاسی دانش آموزان با روش مطالعات کتابخانه‌ای جمع‌آوری گردیده است. با توجه به مطالبی که در این پژوهش به دست آمده، می‌توان این‌گونه اذعان نمود که معلمان به عنوان الگوی دانش آموزان، به عنوان وسیله‌ای برای انتقال میراث فرهنگی، ایجاد حس مسئولیت در دانش آموزان برای ایفای نقش‌های جدید، ایجاد اعتماد به نفس در دانش آموزان و تقویت قدرت انطباق دانش آموزان با هنجارها و ارزش‌های جامعه در توسعه تربیت اجتماعی و سیاسی آنان نقشی حیاتی دارند. آنچه از نتایج این پژوهش حاصل شده، این است که معلم در قالب فرآیند اجتماعی کردن دانش آموزان، به توسعه و پیشرفت فرهنگی و سیاسی جامعه کمک می‌کند. لذا نادیده گرفتن حضور معلم یا بی‌توجهی به نقش و تأثیر او در فرآیند تعلیم و تربیت، نه فقط تحقق اهداف را با چالش‌های اساسی مواجه می‌کند، بلکه عملاً آموزش و پرورش، ماهیت و فلسفه وجودی خود را هم از دست خواهد داد. هرچند برای رسیدن به جامعه‌ای ایده‌آل، پیشرفته و پویا که در آن انسان‌ها صاحب حق و حرمت باشند، نیازمند تشکیلات نو، معلمان نواندیش و دانش آموزان نوپرداز هستیم. امید است متولیان امر تعلیم و تربیت در کشور ما به اهمیت موضوع، توجه لازم و کافی داشته باشند و با تقویت نهادهای تربیت معلم، معلمان ورزیده، با دانش و متدین تحویل جامعه دهند و معلمان عزیز هم به خطیر بودن مسئولیتشان ملتفت باشند و آنگونه که باید ایفای نقش کنند.

واژگان کلیدی: معلم، دانش آموز، تربیت، توسعه، تربیت سیاسی، تربیت اجتماعی.

^۱ اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی، اداره آموزش و پرورش شهرستان کاشمر nabiebrahimi@yahoo.com

فضای مجازی و آثار آن بر تعلیم و تربیت دانش آموزان

الهام حاجی مقصودی^۱

چکیده

در پژوهش حاضر به تأثیر فضای مجازی بر تعلیم و تربیت دانش آموزان پرداخته شده است. در ابتدا به عوامل مؤثر در این زمینه اشاره شده و اهمیت و پیشینه موضوع بیان می شود. پژوهش حاضر، پژوهشی مروری تحلیلی می باشد که از روش کتابخانه ای با مطالعه اسناد و مقالات معتبر، استفاده شده است. در این پژوهش به بررسی عوامل تأثیرگذار ایمنی از آسیب ها پرداخته شده است، همچنین فواید و مضرات فضای مجازی را بر تعلیم و تربیت دانش آموزان مد نظر قرار داده است. بر این اساس باید نقش مؤثر فضای مجازی را مورد توجه قرار داد و برای استفاده بهتر آن در تعلیم و تربیت آن برنامه ریزی کرد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، تعلیم و تربیت، دانش آموزان، فواید، تهدیدات.

^۱ دانشجوی کارشناسی رشته مشاوره و راهنمایی (گرایش فعالیت های پرورشی) دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه الزهرا، یزد،
elhamhajimaghsoudi@gmail.com ایران

نقش فعالیت‌های مراکز هسته مشاوره آموزش و پرورش در کاهش مشکلات

دانش آموزان

سید محمد قلمکاریان^۱، رحیم حاجی حسنی^۲

چکیده

نظام تعلیم و تربیت پایه و اساس جوامع بشری بوده و هست؛ همانگونه که ادیان الهی با تعلیم و تربیت شروع کرده و به ترویج برنامه جامعی از زندگی پرداخته‌اند برای تحقق پیشرفته یک ملت، باید نظام آموزش و پرورش مهم‌ترین رکن و اساس کلیه برنامه‌ها و چشم‌اندازها قرار گیرد. دانش‌آموزانی که ورودی این نظام هستند، یک ابزار یا یک برنامه کامپیوتری نیستند که با برنامه‌ریزی کار خود را انجام دهند، بلکه انسانند و دارای روحی فراتر از یک جسم، چالش‌هایی از طریق برخورد و رودررو شدن با محیط (جامعه، مدرسه، دوستان، خانواده، مربیان) برای دانش‌آموزان به وجود می‌آید که تقابل با این چالش‌ها، بحران‌ها را ایجاد می‌کند. حل این بحران‌ها و تعارضات، نیاز به راهنمایی و مشاوره با افراد آگاه‌تر دارد، مشاوران مدارس، افراد متخصص و آگاه به کاربردهای مشاوره‌های در مراکز آموزشی و مراکز هسته‌ای مشاوره آماده پاسخگویی و راهنمایی به دانش‌آموزان می‌باشند. مراکز هسته مشاور با برگزاری جلسات مشاوره گروهی و انفرادی برای دانش‌آموزان و اولیای آنها، تهیه و تدوین بروشور، تولید محتوا، برگزاری جلسات مناسبی ارجاع دانش‌آموزان به مراکز مشاوره خانواده و توانبخشی، برگزاری جلسات توانمندسازی برای مشاوران به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا فردی موفق باشند، این پژوهش به روش اسنادی یا مطالعه کتابخانه‌ای و مراجعه به مقالات و کتب و... به بررسی نقش مراکز هسته مشاوره در حل مشکلات دانش‌آموزان پرداخته است.

واژگان کلیدی: هسته مشاوره، مشکلات دانش‌آموزان، مشاور مدرسه، رابط هسته مشاوره.

¹ smghalamkarian@yahoo.com

² rahimhaji1499@gmail.com

ارتباط بین وسعت فضای ورزشی مدارس با سطح آمادگی جسمانی دانش آموزان مقطع ابتدایی

علی غفاریان پناهی^۱، صادق سمیعی^۲، ساجده مقدس^۳، تکتم تفقد آبشاهیان^۴

چکیده

هدف کلی تحقیق حاضر بررسی ارتباط بین وسعت فضاهای ورزشی با سطح آمادگی جسمانی دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر مشهد در سال ۱۴۰۰ می باشد. اطلاعات مربوط به فضاها در قالب متر از طریق استفاده از فرم ۵۰۴ مدرسه و همچنین مراجعه حضوری، گردآوری و در فرم های مربوط ثبت شد و برای جمع آوری اطلاعات مربوط به شاخص های آمادگی جسمانی از آزمون های ایفرد برتر شامل آزمون دراز و نشست (ارزیابی استقامت عضلات شکم)، آزمون ولز (ارزیابی انعطاف پذیری)، آزمون باریکس (ارزیابی استقامت کمر بند شانه ای) و دو ۵۴۰ متر (ارزیابی استقامت قلبی - عروقی) استفاده شد. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان مقطع ابتدایی پایه ششم شهر مشهد بودند و ۷ مدرسه با ۱۷۰ دانش آموز به ۳ روش خوشه ای تصادفی به عنوان نمونه انتخاب شدند. گردآوری اطلاعات از روش های آماری توصیفی مثل فراوانی، میانگین و انحراف معیار و نمودار و در تجزیه و تحلیل اطلاعات از ضریب همبستگی پیرسون در سطح آلفا ۰/۰۵ استفاده شد. داده های حاصل از این تجزیه و تحلیل نشان دادند که بین مساحت انواع فضاهای ورزشی و استقامت عضلات شکم ($p \leq 0/01$)، انعطاف پذیری با مساحت کل فضا، فضای سرپوشیده و سرانه استخر ($p \leq 0/05$)، استقامت قلبی، تنفسی با مساحت سرانه استخر ($0/05 < p \leq$) و آمادگی جسمانی با مساحت سرانه فضای ورزشی و مساحت سرانه استخر ($0/01 < p \leq$) ارتباط معناداری وجود دارد. در مقابل بین استقامت کمر بند شانه ای و مساحت انواع فضاهای ورزشی ($0/05 < p \leq$) و استقامت قلبی، تنفسی و مساحت انواع فضاهای ورزشی ($0/05 < p \leq$) ارتباط معناداری وجود نداشت.

واژگان کلیدی: وسعت فضای ورزشی، آمادگی جسمانی، سرانه ورزشی.

^۱ دکتری آموزش تربیت بدنی از دانشگاه تهران مرکز alighafareyan@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی از دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)

^۳ دانش آموخته علوم ورزشی از دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)

^۴ دانش آموخته تربیت بدنی و علوم ورزشی از دانشگاه الزهرا (س) مشهد

آسیب‌شناسی هویت اسلامی در کودکان پیش‌دبستان بر مبنای سند تحول بنیادین

پروانه رحمانی^۱

چکیده

هویت ملی ایرانی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ترکیبی از سه بُعد هویت اسلامی، هویت ایرانی و هویت متجددانه است که می‌تواند موجبات همبستگی ملی را در میان دانش‌آموزان فراهم نماید که در این میان، هویت اسلامی از تأکید بیشتری در این سند برخوردار است. پژوهش حاضر با هدف بررسی آسیب‌شناسی هویت اسلامی در کودکان پیش‌دبستانی بر مبنای سند تحول بنیادین انجام شده است. روش پژوهش توصیفی تحلیلی است و برای گردآوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای و اسنادی با استفاده از مطالعه مقاله‌های مرتبط جمع‌آوری شده است. از مهم‌ترین آسیب‌هایی که در فرایند شکل‌گیری هویت اسلامی کودکان پیش‌دبستانی بر مبنای سند تحول بنیادین وجود دارد، می‌توان به آسیب‌های مختلف مربوط به خانواده، محیط آموزشی و فضای مجازی و وجود سیستمی با ساختار مسأله‌زا اشاره کرد. در زمینه خانواده، مهم‌ترین آسیب‌ها کمرنگ‌شدن آداب و مناسک دینی در خانواده و برداشت ناصحیح والدین از مفهوم روشنفکری و همچنین مادی‌گرایی افراطی خانواده‌ها و کار بست شیوه‌های فرزندپروری نامناسب و مغایر با آموزه‌های اسلام و جایگزینی ردایل به جای فضایل در خانواده هستند. در زمینه محیط آموزشی، آسیب‌های روش‌شناختی در آموزش قرآن و معارف اسلامی و آسیب‌های مفهومی و القای تصورات اشتباه پیرامون اسلام به نوآموزان و نامناسب‌بودن صلاحیت‌های برخی از مدیران و مربیان و آسیب‌های فراسازمانی هستند. در زمینه فضای مجازی و رسانه‌ها، آسیب‌های مربوط به بازی‌های رایانه‌ای و دستگاه تلفن همراه، آسیب‌های مربوط به کانال‌های تلوزیونی و ماهواره‌ها و شبکه‌های اجتماعی و عدم نظارت والدین بر فعالیت‌های کودکان در دنیای مجازی هستند. در زمینه وجود سیستمی با ساختار مسأله‌ساز، مهم‌ترین آسیب‌ها ناهماهنگ‌بودن طرح‌ها و اقدامات اجرایی در آموزش و پرورش (توقف طرح آموزش شنا) و عدم انطباق سیاست‌ها و اهداف کنونی (نارسائی در فرآیند تولیدات آموزشی) و همچنین نبود نظام ارزیابی و کنترل محصول آموزش هستند.

واژگان کلیدی: آسیب‌شناسی، هویت، کودکان، پیش‌دبستانی، سند تحول بنیادین.

^۱ مربی پیش‌دبستانی مرکز یحیی‌آباد فاطمیه، کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی p.rahmani61@gmail.com

تأثیر سواد رسانه‌ای در کاهش آسیب‌های آموزش مجازی دبیران دوره دوم متوسطه دبیرستان‌های ناحیه یک شهر خرم‌آباد

سمیه نصیرزاده^{۱*}، زیبا نصیرزاده

چکیده

هدف این پژوهش بررسی تأثیر سواد رسانه‌ای در کاهش آسیب‌های آموزش مجازی دبیران دوره دوم متوسطه دبیرستان‌های ناحیه یک شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۰ بوده است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری مورد مطالعه را ۳۰۰ نفر (۱۶۹ مرد، ۱۳۱ زن) از دبیران متوسطه تشکیل می‌داد که بر اساس جدول مورگان و با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای تعداد ۱۶۸ نفر (مرد ۹۵، زن ۷۳) به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل دو پرسش‌نامه سواد رسانه‌ای فلسفی ۱۳۹۳ و پرسش‌نامه آسیب‌های فضای مجازی (زندوانیان و همکاران، ۱۳۹۲) استفاده شد. اطلاعات توسط نرم‌افزار SPSS21 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای تعیین میزان همبستگی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره با روش گام به گام استفاده شد. این پژوهش بر مبنای اهمیت بررسی آسیب، خانوادگی، تحصیلی، سازگاری، عبادی، روانی و اعتقادی شبکه‌های اجتماعی موبایلی در دبیران دوره دوم متوسطه دبیرستان‌های ناحیه یک شهر خرم‌آباد و با توجه به اهمیت سواد رسانه‌ای به عنوان مفهوم مهمی در پیشگیری از این آسیب‌ها طراحی گردید. هدف این پژوهش بررسی تأثیر سواد رسانه‌ای بر آسیب سازگاری، روانی و اعتقادی شبکه‌های اجتماعی موبایلی در دبیران بود. در این پژوهش از نظریه‌های ارتباطات که در تعامل با سواد رسانه‌ای هستند مانند نظریه استفاده و خشنودی و مدل‌های سواد رسانه‌ای الیزابت تومن و جیمز پاتر و همچنین از نظریه‌های مرتبط با فضای مجازی مانند نظریه وابستگی، نظریه امپریالیسم فرهنگی، نظریه یادگیری اجتماعی استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد: بین سواد رسانه‌ای و کاهش آسیب‌های آموزش مجازی دبیران دوره دوم متوسطه ناحیه یک شهر خرم‌آباد، رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای، با کاهش آسیب‌های آموزش

^۱ گروه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم‌آباد، ایران (نویسنده مسئول) Nasirzadesomaye@yahoo.com

^۲ گروه روانشناسی تربیتی، دانش‌آموخته دانشکده روانشناسی علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، ایران، Znasirzade@yahoo.com

مجازی دبیران رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. از بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای، درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای و تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای کاهش آسیب‌های آموزش مجازی دبیران دوره دوم متوسطه دبیرستان‌های ناحیه یک شهر خرم‌آباد بوده و مؤلفه سواد رسانه‌ای توان پیش‌بینی کاهش آسیب‌های فضای مجازی دبیران را داشته و از تحلیل خارج نیست.

واژگان کلیدی: سواد رسانه‌ای، آسیب‌های آموزشی، فضای مجازی.

بررسی رابطه تعلق خاطر به مدرسه و پیشرفت تحصیلی درس تربیت بدنی دانش آموزان شهر سریشه در زیست بوم جدید آموزش مجازی

احمد احمدی^{۱*}، مرضیه مودی^۲

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه تعلق خاطر به مدرسه و پیشرفت تحصیلی درس تربیت بدنی دانش آموزان شهر سریشه در زیست بوم جدید آموزش مجازی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر سریشه (۵۵۷ نفر) بودند که با توجه به جدول مورگان ۱۴۵ دانش آموز به عنوان نمونه آماری به شکل خوشه‌ای چندمرحله انتخاب شدند. روش تحقیق، توصیفی-همبستگی و جمع‌آوری اطلاعات به شکل میدانی انجام گرفت. ابزار مورد استفاده تحقیق، دو پرسش‌نامه احساس تعلق به مدرسه براون و ایوانز (۲۰۰۰) و پرسش‌نامه پیشرفت تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۰) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و از آزمون‌های آمار استنباطی (تحلیل رگرسیون چندگانه به روش هم‌زمان) استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد ابعاد پیشرفت تحصیلی قابلیت پیش‌بینی متغیر احساس تعلق به مدرسه دانش آموزان را داشتند. پیشنهاد می‌گردد که در تصمیم‌گیری و حل مسائل کاری، مشارکت کلیه اعضای گروه‌ها در اجرای امور مربوط به انجمن اولیا و شورای معلمان مدرسه را مورد نظر داشته باشند؛ و با به‌کارگیری روش‌های به‌روز در جهت توانمند نمودن معلمان، تعلق خاطر به مدرسه را ارتقا دهند.

واژگان کلیدی: تعلق خاطر، پیشرفت تحصیلی، درس تربیت بدنی، زیست بوم جدید، آموزش مجازی.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول)

ahmad.ahmadibir@gmail.com

^۲ کارشناسی مدیریت علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت حیدریه، ایران

بررسی اثربخشی آموزه‌های قرآنی و روان‌شناختی، بر تاب‌آوری دانش‌آموزان

صغری باقرپور^۱

چکیده

در مقاله حاضر، هدف تعیین اثربخشی آموزه‌های قرآنی و روان‌شناختی، بر تاب‌آوری (resilience) دانش‌آموزان مقطع ابتدایی و دبیرستان بود. روش تجربه، توصیفی و شبه‌آزمایشی، و نمونه از نوع در دسترس و شامل ۱۰ نفر از دانش‌آموزان دختر پایه سوم دبستان فتح شهرستان قدس استان تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود که بر اساس سنجش تاب‌آوری کودک و نوجوان- مطلع‌ترین شخص- فرم کودک-۲۸، در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. همچنین نمونه شامل ۴ نفر از دانش‌آموزان دختر پایه ۱۱ رشته انسانی دبیرستان عاشورا، شهرستان قدس استان تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود که بر اساس پرسش‌نامه تاب‌آوری-۲۸، در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند و تجربه آموزش آموزه‌های قرآنی و روان‌شناختی در ۴۰ گام، طی دوماه، روی دانش‌آموزان گروه آزمایش اجرا شد. یافته‌ها با مقایسه میانگین نتایج پیش‌آزمون و پس‌آزمون، اثر این آموزش‌ها را در افزایش تاب‌آوری گروه آزمایش، در مقایسه با میانگین نمرات دانش‌آموزان گروه گواه نشان می‌داد. همچنین نتایج اجرا نشان داد اگر این آموزه‌ها توسط معلم اجرا گردد در میزان مشارکت دانش‌آموزان و کاهش رفتار ناسازگارانه مؤثر است. پس ما نیاز به اجرای یک برنامه آموزش قرآنی و روان‌شناختی جدی در مدارس به‌خصوص در مقطع ابتدایی داریم. با توجه به این تجربه، به نظر می‌رسد اجرای آموزش‌های سودمند قرآنی و روان‌شناختی، توسط معلم در مقطع ابتدایی و دبیرستان، در تقویت تاب‌آوری و کاهش رفتار ناسازگارانه دانش‌آموزان مؤثر باشد.

واژگان کلیدی: آموزه‌های قرآنی و روان‌شناختی، دانش‌آموزان، تاب‌آوری.

^۱ کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، آموزگار شهرستان قدس، استان تهران، نشانی hosseinynt@gmail.com

تبیین انگیزه به عنوان نیازی تربیتی؛ مبتنی بر تجارب زیسته

حسین شاه‌محمدی^۱

چکیده

انگیزه، منشأ رفتارهای آدمی است؛ همان چیزی است که سبب بروز رفتار خاصی از انسان می‌گردد و گستره وسیعی از جنبه‌های زیستی، شناختی، اجتماعی، هیجانی و... را در بر می‌گیرد. انگیزه منعطف است؛ چرا که قابلیت پرورش و نیز تخریب دارد که این دو فعل، سازنده اشکال کاملاً متفاوتی از آینده هستند. چنانچه به ارتباط تنگاتنگ این منشأ رفتاری با تعلیم و تربیت نگریسته شود، گفته فوق به خوبی قابل استدلال خواهد بود. در آغاز پژوهش، به تبیین ماهیت انگیزه، ارائه توضیحاتی چند در خصوص نقش آن در آموزش و پرورش فراگیران و ذکر پیشینه تحقیق پرداخته شده است. روش تحقیق از نوع پژوهش روایی بوده که مبتنی بر رویکرد کیفی می‌باشد. فلذا هدف از ارائه این مقاله، یافتن معنا و تفسیر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس تجربه زیسته و شناسایی راهکارهای تقویت آن است. در جهت نیل به این هدف، پس از انتخاب نمونه و جمع‌آوری داده‌ها با بهره‌گیری از مصاحبه نیمه ساختاریافته، در نرم‌افزار واژه‌پرداز (Word) مصاحبه به متن تبدیل و کدگذاری اولیه و به دنبال آن مقوله‌بندی انجام گرفت. پس از استخراج مضامین و ارائه چندین راهکار در خصوص تقویت و ایجاد انگیزه تحصیلی در دانش‌آموزان، اعتبار درونی و بیرونی پژوهش بررسی و تأیید گردید. نتایج پژوهش حاکی از آن است یادگیری زمانی شکل می‌گیرد که دانش‌آموزان با علاقه و انگیزه در کلاس درس شرکت کنند؛ فلذا به دست‌اندرکاران عرصه تعلیم و تربیت پیشنهاد می‌شود انگیزه تحصیلی فراگیران و تقویت آن را به عنوان یکی از ارکان تدریس و آموزش در نظر گیرند.

واژگان کلیدی: انگیزه، رفتار، آموزش و پرورش، روایت، کدگذاری.

^۱ دانشجوی کارشناسی پیوسته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، گروه علوم تربیتی، پردیس شهید رجایی، دانشگاه فرهنگیان، ارومیه، ایران Hossein1378@iran.ir

چالش‌ها و موانع آموزش مجازی زبان انگلیسی مدارس متوسطه دوم در دوران همه‌گیری ویروس کرونا (مطالعه موردی مدرسه فاطمه زهرا شهر میمه)

پرستو بهبهانی^{۱*}، بنیامین سلطانی^۲، نادر بهبهانی^۳

چکیده

همه‌گیری ویروس کرونا اکثر صنایع را مختل کرده است؛ اما آموزش، تنها صنعتی است که در اکثر کشورهای جهان به حالت برخط (آنلاین) انتقال یافته است؛ در واقع یادگیری برخط (آنلاین) بهترین راه‌حل برای ادامه تحصیل در طول همه‌گیری ویروس کرونا به ویژه در بخش آموزش و پرورش بوده است. هدف از این پژوهش تعیین چالش‌ها و موانع پیش روی زبان‌آموزان زبان انگلیسی در مدرسه متوسطه دوم فاطمه زهرا (س) شهر میمه، در حین تغییر یادگیری از آموزش حضوری به برخط (آنلاین) در ترم دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰ است. در این پژوهش به مطالعه و ارزیابی تجربیات جدید فراگیران در آموزش برخط (آنلاین) و ارزیابی روش‌های یادگیری مجازی پرداخته شده که از طریق تجزیه و تحلیل پاسخ ۱۸۴ دانش‌آموز به پرسش‌نامه مبتنی بر نظرسنجی به‌دست آمده است؛ به منظور سنجش اعتبار پژوهش از روش آماری توصیفی استفاده شد و در نهایت مشخص گردید که مشکلات اصلی که بر یادگیری برخط (آنلاین) زبان انگلیسی در طول همه‌گیری ویروس کرونا تأثیر می‌گذارد به چالش‌های فنی، موارد ارتباطی، آموزشی و محیط آموزشی مربوط می‌گردد؛ همچنین نتایج مطالعه نشان می‌دهد که اکثر زبان‌آموزان زبان انگلیسی از ادامه یادگیری برخط (آنلاین) رضایت ندارند، زیرا نمی‌توانند پیشرفت مورد انتظار را در یادگیری زبان انگلیسی داشته باشند.

واژگان کلیدی: ویروس کرونا، آموزش، زبان انگلیسی، چالش، یادگیری برخط (آنلاین).

^۱ دبیر آموزش و پرورش، زبان و ادبیات انگلیسی، میمه، ایران (نویسنده مسئول)

behbahani.parastoo@gmail.com

^۲ کارمند اداره آموزش و پرورش، برنامه‌ریزی درسی، میمه، ایران

^۳ کارمند دانشگاه فرهنگیان پردیس فاطمه زهرا(س)، دانشجو دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی،

دانشگاه آزاد اسلامی، خوراسگان، ایران

برنامه ریزی تربیتی در زیست بوم جدید

سلدا مهرروز^۱، محبوبه میرگل زاده^۲

چکیده

دگرگونی‌های دنیای کرونایی تهدیدها و فرصت‌های بسیاری را برای جوامع ایجاد کرد و راه‌های جدید به سوی آینده‌ای متفاوت را در حوزه‌های مختلف تعلیم و تربیت بر انسان‌ها گشود؛ شرایط زیست‌بوم جدید باید در برنامه‌ریزی تربیتی در نظر گرفته شود و عینی‌تر شود. کرونا رخدادی جهانی است که توانست در چند ماه گذشته روند فعالیت بسیاری از حوزه‌های جهان را دگرگون کند و به نوعی آینده جدیدی را برای انسان‌ها رقم بزند. این بیماری در چند ماه گذشته تمامی رفتار، تصمیمات زندگی و نوع فعالیت بشر را تحت تأثیر قرار داده و سبک زندگی در دوران پسا کرونا، تهدیدات و آثار مخرب بسیاری را برای جوامع ایجاد کرده اما در نهایت در کنار زحمات کادر درمان، بلید برای بهره‌مندی و زیست بهتر در این زمان به این تهدیدات به دید فرصت نگریست و آینده‌ای جدید و کنشگرانه ساخت؛ از این رو آموزش کودکان و نوجوانان و سیاست‌گذاری برای زندگی در زیست‌بوم جدید در اولویت امور قرار می‌گیرد. هدف این پژوهش، شناخت بهترین برنامه‌ریزی تربیتی در زیست‌بوم جدید و ایجاد راهکارهایی مفید است. پژوهشگر این طرح، سعی نموده تا با استفاده از تجارب زیسته خود در امر برنامه‌ریزی با استفاده از منابع و مطالعات موجود، راهکارهایی برای فائق‌شدن بر چالش‌های پیش روی حوزه تعلیم و تربیت پیشنهاد نمایند. این تجارب تحقیقی کمک می‌نماید تا از اقدامات غیرعلمی، غیرسیستماتیک و غیرنظام‌مند، اجتناب شده و کیفیت برنامه و راهی که در پیش است، تضمین گردد.

واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی تربیتی، آموزش و پرورش، آموزش مجازی، زیست‌بوم جدید.

^۱ آموزگار ابتدایی پایه سوم selda.arian@gmail.com

^۲ آموزگار ابتدایی پایه دوم

جمع آوری و تحلیل تجربه زیسته دانش آموزان ابتدایی از مشکلات زیست بوم جدید

شاد

زهره منیدری^{۱*}، علی رشیدی^۲، صابر عباسزاده^۳

چکیده

هدف این پژوهش، تحلیل ادراک دانش آموزان ابتدایی در خصوص مشکلات شبکه دانش آموزی شاد بود. این مطالعه با استفاده از رویکرد کیفی و طرح پدیدارشناسانه صورت گرفت. به منظور گردآوری داده‌ها از مصاحبه کیفی نیمه ساختاریافته استفاده شد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش نمونه‌گیری هدفمند بود، که پس از انجام ۱۵ مصاحبه اشباع داده‌ها حاصل شد. پس از تحلیل اطلاعات به دست آمده در مجموع ۲۳ مفهوم از مصاحبه‌ها استخراج گردید که این مفاهیم پس از بررسی در ۵ مقوله کلی خلاصه گردید. این پژوهش نشان می‌دهد که مشکلات زیست بوم شاد در مجموع شامل ۵ مشکل اساسی نرم‌افزاری، زیربنایی، مالی، آموزشی و جسمی و روانی بود. بنابراین با توجه به یافته به دست آمده در این تحقیق پیشنهاد می‌گردد در صورت تداوم آموزش با شبکه دانش آموزی شاد، لازم است تا تدابیری در خصوص رفع مشکلات ذکر شده صورت گیرد، چرا که در حال حاضر آموزش مجازی به جزء جدایی‌ناپذیری از آموزش در جهان تبدیل شده است و لازم است در کشور ما نیز با اقدامات لازم، گام‌های مثبت برای توسعه این آموزش صورت گیرد.

واژگان کلیدی: تجربه زیسته، شبکه شاد، دانش آموز، زیست بوم.

^۱ کارشناسی ارشد، مدیریت آموزشی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران (نویسنده مسئول) manidari1369@gmail.com

^۲ دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه تهران، قم، ایران

^۳ کارشناسی، آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، سبزوار، ایران

جارت آموزشی باهدف بازبینی فلسفه زندگی در عصر کرونا با تحلیل فیلم و شعر

فاطمه رشیدی^۱

چکیده

فلسفه زندگی، قدمتی به اندازه طول عمر بشریت دارد: چرا زندگی می‌کنیم و چگونه باید زندگی کنیم؟ هدف از این مطالعه، شناسایی چگونه زندگی کردن، با استفاده از فیلم و شعر مبتنی بر کهن‌الگوهای یونگ و تهیه یک محتوای آموزشی برای بیان فلسفه زندگی و چگونه زیستن برای دانش‌آموزان با توجه به تحلیل فیلم و داستان است. این مطالعه از نوع توصیفی-کیفی است. روش پژوهش حاضر تحلیل محتوی و جامعه آماری آن فیلم شازده کوچولو (آنتوان دو سنت اگزوپری - ۲۹ ژوئن ۱۹۰۰ - ۳۱ ژوئیه ۱۹۴۴) و شعر علی کوچیکه (فروغ فرخزادی ۱۳۱۳- بهمن ۱۳۴۵) است. انتخاب نمونه به صورت هدفمند صورت گرفت و تعداد (۱۴) دیالوگ در فیلم ۷۸ مصرع در شعر شناسایی شد. ابتدا مفاهیم مرتبط با هر یک از کهن‌الگوها، شناسایی و سپس فراوانی آنها تعیین شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار (MAXQDA) تحلیل شد. یافته‌ها: در این پژوهش تعداد مفاهیم مربوط به کهن‌الگوهای سفر قهرمانی در فیلم شازده کوچولو، سه برابر شعر علی کوچیکه بود. بر اساس یافته‌ها مفاهیم کهن‌الگوی مرتبط با سفر قهرمانی به ترتیب فراوانی از تعداد بیشتر به کمتر، عبارت بودند از: جستجوگر، کودک معصوم، بالغ معصوم، جادوگر، حامی. مفاهیم شناسایی شده در شعر علی کوچیکه به ترتیب فراوانی عبارتند از: جستجوگر، کودک یتیم، جنگجو. داده‌های گردآوری شده با استفاده از نظر متخصصان حوزه ادبیات و روان‌شناسی بررسی شد. نتیجه‌گیری: به مشاوران پیشنهاد می‌شود به منظور انتقال بهتر مفاهیم فلسفی چرایی و چگونگی زندگی از ادبیات بهره ببرند.

واژگان کلیدی: کهن‌الگو، فلسفه زندگی، داستان شازده کوچولو، شعر علی کوچیکه.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مشاور مدرسه، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی

چالش‌ها و فرصت‌های طرح بوم مدارس در کیفیت‌بخشی به زیست‌بوم

دانش‌آموزان: یک مطالعه مروری

محمد علی فراهانی*^۱، سیروس منصوری^۲، محسن نظری فر^۳

چکیده

راهبرد مدرسه - محوری در نظام آموزشی ایران از سال ۱۳۷۶ به عنوان اصلی‌ترین عامل اصلاحات آموزشی به عنوان بستر تحقق مشارکت فراگیر و همه‌جانبه مردم در تعلیم و تربیت مطرح شده است (آقازاده، ۱۳۸۶) و به دنبال آن، در آیین‌نامه اجرایی مدارس مصوب ۱۳۷۹ در تعریف مدرسه‌محوری آمده است که مدرسه‌محوری راهبردی برای تسهیل دسترسی به اهداف تعلیم و تربیت از طریق واگذاری بخشی از اختیارات تصمیم‌گیری به مدرسه است. در حال حاضر و بر اساس راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و مصوبه ۲-۱۳ برنامه درس ملی در خصوص زمان آموزش، تکالیف قانونی متعددی پیش روی ما قرار داده است، از جمله کیفیت‌بخشی به محیط‌های یادگیری، متناسب‌سازی برنامه‌های درسی با نیازها و شرایط اقلیمی و جغرافیایی استان‌ها، جلب مشارکت حداکثری خانواده‌ها، دستگاه‌های فرهنگی، هنری، خدماتی، مذهبی، تولیدی و... در طراحی و اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های خارج از کلاس و مدرسه و ارتقای توانمندی‌های معلمان برای مشارکت مؤثر آنان در برنامه‌ریزی درسی در سطح مدرسه و... این دسته مصوبات قانونی یکی از خاستگاه‌های اصلی «برنامه‌ریزی درسی مدرسه» است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های طرح بوم مدارس در کیفیت‌بخشی به زیست‌بوم دانش‌آموزان در نظام آموزشی ایران و به شیوه مرور نظام‌مند از طریق یافته‌های پژوهش نشان داده شد که اجرای چنین کار مهمی با چالش و موانعی هم‌روبرو است. از مهم‌ترین آنها، سطحی‌نگری، جایگزینی و به فراموشی سپردن آن است. یافته‌های پژوهش نشان داد مؤلفه‌های پداگوژی معلمان، مشارکت معلمان، مشارکت اولیا، موقعیت اجتماعی و فرهنگی مدارس و امکانات موجود در مدارس دارای تفاوت معناداری در اجرای برنامه ویژه مدرسه است. بر این اساس تمام مؤلفه‌های مورد اشاره، نقش مؤثری در اجرای برنامه و ویژه مدرسه (طرح بوم) ایفا می‌کنند.

واژگان کلیدی: برنامه بوم مدارس، کیفیت‌بخشی، زیست‌بوم.

^۱ گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک، اراک، ایران (نویسنده مسئول) frahany950@gmail.com

^۲ گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک، اراک، ایران

^۳ گروه روانشناسی و مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک، اراک، ایران

نقش مدیریت بر الگوی سبک زندگی ایرانی - اسلامی بر مبنای تحلیل محتوا در

بین جوانان

مهرعلی سابیکی ژند^۱

چکیده

سبک زندگی از جمله مفاهیم پرکاربرد در حوزه جامعه‌شناسی و مطالعات فرهنگی است که به بیان واقعیات جامعه می‌پردازد و علوم مختلف را شامل می‌شود و با به‌کارگیری آن در راستای زندگی ایرانی-اسلامی می‌توان به حقایق جالبی در زمینه هدایت جوانان در کنار اسلام ناب محمدی پرداخت.

هدف از این مقاله بررسی سبک زندگی ایرانی-اسلامی و نقش مدیریتی آن در زندگی سالم در بین جوانان بر مبنای تحلیل محتوا می‌باشد. پس از بررسی‌های موجود و مطالعه مقالات متنوع در این زمینه، این پژوهش به صورت توصیفی و کتابخانه‌ای پیش رفت تا بتوان به یک انسجام کلی در این زمینه دست یافت؛ لذا در نهایت در چارچوب الگوی ایرانی-اسلامی راهکارهایی ارائه گردید.

برای پیاده کردن این راهکارها از سخنان مقام معظم رهبری و قسمت‌هایی از قرآن کریم استفاده شد و نتایج نشان‌دهنده آن است که یکی از چالش‌های پیش رو در عصر حاضر شکاف نسلی و تفاوت فرهنگی رسانه‌ای در زمینه زندگی ایرانی-اسلامی جوانان است که منجر به مصرف‌گرا شدن جوانان شده است. با این وجود، ارائه راهکارهای مفید در این زمینه به جوانان و خانواده‌ها می‌تواند به نقش مهم خانواده‌ها و ارتقا فرهنگی در زمینه الگوی ایرانی-اسلامی منجر شود.

واژگان کلیدی: الگوی ایرانی-اسلامی، سبک زندگی، جوانان، تحلیل محتوا.

^۱ معلم اداره آموزش و پرورش شهرستان بجمپور، mehralisabeki@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی و لزوم چابکی سازمان

سیروان مداح^۱، فخرالسادات نصیری ولیک بنی^{۲*}

چکیده

امروزه ورود شبکه‌های اجتماعی مجازی به زندگی شخصی و اجتماعی افراد، بسیاری از معادلات مربوط به روند جامعه‌پذیری، فرهنگ‌پذیری و نحوه تعاملات اجتماعی آنها را تغییر داده است و با توجه به استقبال گسترده کاربران اینترنتی به ویژه جوانان و نوجوانان از شبکه‌های اجتماعی مجازی، مسائل مربوط به این شبکه‌ها برای اتخاذ تصمیمات صحیح و برنامه‌ریزی دقیق، مورد توجه مسئولان فرهنگی و آموزشی قرار گرفته است. در حال حاضر فضای مجازی و عضویت در شبکه‌های اجتماعی به بخش جدایی‌ناپذیر از زندگی کودکان و نوجوانان تبدیل شده است. در شرایط موجود و شیوع ویروس کرونا و مجازی‌شدن آموزش در مدارس و دانشگاه‌ها اهمیت فضای مجازی و لزوم کنترل بر این فضا و ایجاد شبکه‌ای امن لزومی دو چندان پیدا کرده است، لذا مدارس باید توانایی پاسخگویی واکنش سریع و موفقیت‌آمیز با تغییرات محیطی را داشته باشند و بتوانند خود را با شرایط جدید به بهترین شکل ممکن وفق دهند. از این روی، مقاله حاضر با هدف شناسایی تهدیدات و فرصت‌های فضای مجازی و همچنین چابک‌سازی مدارس نوشته شده است. روش انجام پژوهش، روش کتابخانه‌ای، اسناد و مدارک، سایت‌ها و مجلات الکتریکی است. در ابتدا به تعاریف و مفاهیم فضای مجازی و چابکی سازمان پرداخته شد و نتایج تحقیقات نیز جمع‌بندی شد و همچنین ابعاد، ضرورت‌ها، موانع و عوامل اصلی چابک‌سازی مدارس از دیدگاه صاحب‌نظران معرفی شدند.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، اینترنت، چابکی سازمانی، آموزش و پرورش.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، ایران
sirvanmahabad.8334@gmail.com

^۲ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، ایران (نویسنده مسئول)
fnsasiri@sru.ac.ir

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

سمانه اسماعیل‌نژاد^{۱*}، ندا عباس‌زاده^۲، زهرا مختاری^۳

چکیده

در شرایط فعلی که تمام دنیا تحت تأثیر گسترش فزاینده ویروس کرونا قرار گرفته است، دولت‌ها در صدد کم‌کردن هزینه‌ها و آسیب‌های ناشی از آن بر روی نهادهای خود هستند، نهاد آموزش و پرورش نیز به عنوان نهادی حیاتی و فراگیر در سطوح مختلف جامعه با مجازی کردن فرایندهای آموزشی خود در جهت مقابله با گسترش ویروس کرونا گام‌های اساسی برداشته است که در این پژوهش به فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی که چالش‌های نظم و انضباط آموزشی، مدیریت آموزش یا تدریس و ارزشیابی سه مورد از مهم‌ترین تهدیدها در این زمینه هستند پرداخته شده و همچنین آسیب‌های فضای مجازی در زمینه تغییر هویت و از خودبیگانگی و تحلیل و بررسی میزان نقش فضای مجازی در رسیدن به اهداف ساحت‌های مختلف تربیتی اشاره شده است و نیاز است برای کاهش آسیب‌های مجازی چاره‌ای برای اوقات فراغت دانش‌آموزان اندیشیده شود و فرهنگ‌سازی مناسب و فراگیری و آموزش سواد رسانه‌ای بیش از گذشته، مورد توجه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: تهدید، فرصت، مجازی، هویت، تربیتی.

^۱ آموزگار ابتدایی، ارشد زمین‌شناسی و دانشجوی روان‌شناسی، علوم انسانی، پیام نور، ملکان، ایران (نویسنده مسئول)
esmailnejad@gmail.com

^۲ معاون اجرایی و آموزشی دبستان غیردولتی، ارشد علوم تربیتی، میاندوآب، ایران

^۳ مشاور دبستان غیردولتی، کارشناس روان‌شناسی، میاندوآب، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

بنیامین بهلکه غراوی^۱

چکیده

امروزه یکی از ابزار جدایی‌ناپذیر از زندگی جامعه بشری شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی است که داشتن شناخت کافی از آن و دارا بودن اصول استفاده از آن از شرط‌های اصلی ورود به این‌گونه فضاها است. حال که شیوع پاندمی کرونا و استفاده از موبایل به عنوان یک ابزار ورود به دنیای مجازی در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفته است، وظیفه خانواده‌ها و معلمان در امر کنترل کودکان بسیار حائز اهمیت است. آسیب‌هایی که ممکن است این فضا در نبود اطلاعات کافی و آگاهی نسبی به کودکان و دانش‌آموزان وارد کند ممکن است در روحیات، اخلاقیات و طرز تفکر او از جامعه خویش (با توجه به انحرافات اخلاقی غرب) اثرات جبران‌ناپذیری وارد سازد. داشتن اطلاعات کافی والدین و معلمان از فضای مجازی و شناخت مزایا و معایب آن در استفاده درست کودکان و دانش‌آموزان از این فضا امری غیرقابل انکار تلقی می‌شود. پس وظیفه دولت‌هاست که در امر آگاهی خانواده‌ها و معلمان از تمامی ابزارهای موجود به نحو احسن استفاده کند تا دانش‌آموزان و کودکانی هوشمند که از این فضا در جهت پیشبرد اهداف عالی تعلیم و تربیت استفاده می‌کنند، سبب تحول و پیشرفت اجتماع شود.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، موبایل، خانواده، معلم، دانش‌آموز، تربیت، هوشمند.

^۱ کارشناس آموزش ابتدایی، معلم، اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان، اداره آموزش و پرورش شهرستان مراوه تپه

بررسی رابطه توانمندسازی معلمان با انگیزش مشارکت در کلاس‌های اوقات فراغت

و فوق برنامه ورزشی در دوران پسا کرونا

سمیه صحراگرد^{۱*}، سمیه دستی گردی^۲

چکیده

هدف کلی تحقیق حاضر بررسی رابطه توانمندسازی معلمان با انگیزش مشارکت در کلاس‌های اوقات فراغت و فوق برنامه ورزشی در دوران پسا کرونا است. جامعه آماری را کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر طبس تشکیل می‌دادند که تعداد آن‌ها ۶۳۲۰ نفر بود. با استفاده از جدول مورگان، تعداد افراد نمونه ۳۸۴ برآورد شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات دو پرسش‌نامه که شامل پرسش‌نامه توانمندسازی اسپریتزر و میسرا (۱۹۹۲) و پرسش‌نامه ورزش‌گرایی (SOQ) گیل و دیتز (۱۹۸۸) بودند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات موجود در پرسش‌نامه‌ها از تحلیل رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد بین توانمندسازی معلمان با انگیزش مشارکت در کلاس‌های اوقات فراغت و فوق برنامه ورزشی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد؛ بنابراین به نظر می‌رسد ارائه دامنه عادلانه‌ای از فرصت‌ها و تجربه‌های یادگیری منطبق با ارزش‌ها و نگرش‌ها می‌تواند برای دستیابی به توسعه ورزش در بین نوجوانان و دانش‌آموزان کمک شایانی باشد. بنابراین اگر مسئولان ذی‌ربط برای برطرف کردن عوامل بازدارنده اماکن ورزشی، مالی، بین فردی، مدیریتی، اجتماعی و فرهنگی ساختاری و فردی تلاش کنند میزان مشارکت نوجوانان و دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی افزایش خواهد یافت.

واژگان کلیدی: توانمندسازی، انگیزش مشارکت، اوقات فراغت، فوق برنامه ورزشی، دوران پسا کرونا.

^۱ دانشجوی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول) ahragard6513@gmail.com

^۲ وابستگی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه بیرجند، ایران

بررسی رابطه میزان استفاده از فضای مجازی با همدلی و کسب هویت دبیران

تربیت بدنی و معلمان پایه شهرستان درمیان

علی نجمی پور^{۱*}، صهیب مودی^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه میزان استفاده از فضای مجازی با همدلی و کسب هویت دبیران تربیت بدنی و معلمان پایه شهرستان درمیان است. ماهیت تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است و به لحاظ روابط بین متغیرها از نوع همبستگی بود. جامعه مورد بررسی پژوهش حاضر مدیران مدارس و دبیران تربیت بدنی شهر درمیان در خراسان جنوبی بود که بر اساس اطلاعات مندرج در کارگزینی اداره آموزش و پرورش شهر درمیان، ۱۲۴ نفر بودند. با توجه به پایین بودن جامعه آماری، نمونه به صورت تمام شمار انتخاب شد و نمونه برابر جامعه در نظر گرفته شد. برای جمع آوری داده‌های مورد نیاز این تحقیق و به منظور اندازه‌گیری متغیرهای این پژوهش از سه پرسش‌نامه دنیای مجازی لی و همکاران (۲۰۰۵)، پرسش‌نامه همدلی مارک دیویس (۱۹۸۳) و پرسش‌نامه هویت بنیون و آدامز (۱۹۸۶) استفاده گردید. روایی پرسش‌نامه‌ها مورد بررسی و به تأیید صاحب‌نظران رسیده پایایی پرسش‌نامه‌ها به ترتیب (۰/۸۶)، (۰/۷۹) و (۰/۸۸) محاسبه گردید. یافته‌های تحقیق نشان داد که رابطه منفی معناداری بین استفاده از فضای مجازی بر همدلی و کسب هویت وجود دارد. با توجه به گسترش روزافزون شبکه‌های اجتماعی در دنیا و ایران، استفاده تمامی اقشار جامعه از اینترنت رو به گسترش است که آسیب‌های زیادی را به همراه خواهد داشت؛ بنابراین آگاه‌سازی و ارائه راهکارهایی برای آشنایی و مقابله با خطرات فضای مجازی لازم و ضروری است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، همدلی، کسب هویت، دبیران تربیت بدنی.

^۱ کارشناسی تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران (نویسنده مسئول) ali.coffeehome@gmail.com

^۲ کارشناسی تربیت بدنی، شهید باهنر، بیرجند، ایران

تبیین ارتباط توسعه قابلیت‌های فردی با اشتیاق تحصیلی و عملکرد تحصیلی درس تربیت بدنی دانش آموزان دختر متوسطه اول شهر بیرجند با رویکرد آموزش مجازی

الهام حاجی پور^{۱*}، نرجس چنگیزیان^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق تبیین ارتباط توسعه قابلیت‌های فردی با اشتیاق تحصیلی و عملکرد تحصیلی درس تربیت بدنی دانش آموزان دختر متوسطه اول شهر بیرجند با رویکرد آموزش مجازی است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر بیرجند بود (۱۷۲۱ دانش آموز) که با مراجعه به جدول مورگان تعداد نمونه آماری ۳۱۷ نفر در نظر گرفته شد. ابزار جمع آوری اطلاعات سه پرسشنامه توسعه قابلیت‌های فردی نیکرسون ایربای (۱۹۹۸)، پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکزپاریس (۲۰۰۴) و پرسشنامه پیشرفت تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۰) بود که ضرایب پایایی پرسشنامه‌ها توسعه قابلیت‌های فردی (۰/۸۸)، پرسشنامه اشتیاق تحصیلی (۰/۸۴) و پیشرفت تحصیلی (۰/۷۹) محاسبه گردید. تجزیه و تحلیل در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شد. در بخش آمار توصیفی از مشخصه‌های آماری مانند فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که بین توسعه قابلیت‌های فردی و عملکرد تحصیلی و اشتیاق تحصیلی ارتباط معنادار مستقیم وجود دارد. مدیران و معلمان مدارس با ایجاد ساختاری در راستای توسعه قابلیت‌های فردی دانش آموزان می‌توانند نه تنها یک نقش حیاتی برای فهم رفتارهای سازمانی مثبت همچون اشتیاق تحصیلی به مدرسه پایه‌گذاری کنند، بلکه همچنین برای هدایت مدیریت منابع انسانی و سیاست‌های سند تحول آموزش و پرورش در سازمان‌ها نیز نقش مهمی ایفا خواهند کرد.

واژگان کلیدی: قابلیت‌های فردی، اشتیاق تحصیلی، عملکرد تحصیلی، آموزش مجازی.

^۱ کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول) habibshaer@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، تهران، ایران

تفاوت‌های فردی و تأثیر آن در تربیت اخلاقی دانش‌آموزان

فاطمه سادات امیرفخریان^۱

چکیده

یکی از ویژگی‌های بشر، وجود تفاوت‌های فردی بین مردم است. شکی نیست که انسان‌ها به لحاظ قابلیت یادگیری، استعداد‌های فردی و نوع تربیت و فرهنگ خانوادگی و بومی دارای تفاوت‌های فردی متنوعی می‌باشند. توجه به این نکته لازم است که شناخت روحیات افراد و اهمیت‌دادن به این تفاوت‌های فردی همچنان که در آموزش نظری مهم است، در پیشبرد اهداف تربیت اخلاقی بسیار مؤثرتر است؛ لذا یکی از اصولی که معلم و مربی باید در تربیت اخلاقی به آن توجه کنند، اصل تفاوت‌های فردی است. هدف اصلی از نگارش این مقاله تبیین اصل تفاوت‌های فردی و تأثیر آن در پرورش فضائل اخلاقی دانش‌آموزان است. روش تحقیق در تدوین این مقاله با توجه به موضوع، استفاده از روش توصیفی - تحلیلی، مروری و اسنادی است که سعی شده از طریق مراجعه به منابع کتابخانه‌ای و کتب و مقالات الکترونیکی و مطالعه و فیش‌برداری مطالب مرتبط، نکات مهم و اصلی طبقه‌بندی، خلاصه و سپس در نگارش مقاله استفاده شود. نتایج مطالعات این تحقیق نشان می‌دهد که یکسان دیدن همه دانش‌آموزان و عدم توجه به اصل تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان باعث شده معلم یا مربی در مواقعی انتظارات بیش از حدی از دانش‌آموز داشته باشد که وی قادر به انجام آن نباشد و در نتیجه اثرات منفی از قبیل پرخاشگری، دروغ‌گویی و... در روحیات دانش‌آموز بگذارد. لذا آشنایی با اصول تفاوت‌های فردی در ابعاد جسمی، عاطفی، هوش و حافظه به مربی کمک می‌کند که در امر تربیت اخلاقی، موفقیت بیشتری داشته باشد. همچنین توجه به تفاوت‌های فردی می‌تواند یکی از راه‌های برون‌رفت در مقوله مشکل تربیت اخلاقی دانش‌آموزان به شمار رود.

واژگان کلیدی: تفاوت‌های فردی، تربیت اخلاقی، معلم، فضائل اخلاقی.

^۱ دانشجو معلم آموزش ابتدایی پردیس الزهرا (س) دانشگاه فرهنگیان سمنان ffatemeh929@gmail.com

بررسی رابطه دانش‌افزایی در ورزش و بهزیستی دانش‌آموزان شهر طبس در

دوران کرونا

فاطمه بخششایی^{۱*}، مینا اکاتی^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق، بررسی رابطه دانش‌افزایی در ورزش و بهزیستی دانش‌آموزان شهر طبس در دوران کرونا است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر طبس بود (۱۲۲۸ دانش‌آموز) که با مراجعه به جدول مورگان تعداد نمونه آماری ۲۹۱ نفر در نظر گرفته شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات دو پرسش‌نامه دانش‌آفرینی لاوسون (۲۰۰۳) و پرسش‌نامه بهزیستی ریف (۱۹۸۹) بود که ضرایب پایایی پرسش‌نامه‌ها دانش‌آفرینی (۰/۹۲) و بهزیستی (۰/۸۴) محاسبه گردید. تجزیه و تحلیل در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شد. در بخش آمار توصیفی از مشخصه‌های آماری مانند فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد رابطه مثبت معناداری بین دانش‌آفرینی در ورزش و بهزیستی دانش‌آموزان شهر طبس وجود دارد. می‌توان نتیجه گرفت در دوران کرونا با توجه به اینکه دانش‌آموزان امروز، نیروی انسانی فردا و مؤثر در جامعه هستند و تأثیر دانش‌افزایی بر بهزیستی دانش‌آموزان و با توجه به نتایج این پژوهش به نظر می‌رسد یکی از بهترین راهکارهای ارتقای کیفیت زندگی و روحیه این افراد دانش‌افزایی در فعالیت بدنی و ورزش است.

واژگان کلیدی: دانش‌افزایی، بهزیستی، دوران کرونا.

^۱ کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول) Fatemehbakhshaei@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، پیام نور، تهران، ایران

چگونگی مقابله صحیح والدین و معلمان در مقابل اثرات سوء شبکه‌های مجازی

برای جوانان

زری پیرایش‌نیا^۱

چکیده

امروزه فضای مجازی و اینترنت به عنوان یکی از مظاهر فناوری ارتباطی نوین در زندگی فردی و اجتماعی بشر جایگاهی گسترده و مؤثر دارد و جزء لاینفک مناسبات روزمره محسوب می‌شود. تأثیرات متقابل فضای مجازی بر سبک زندگی و سلامت می‌تواند ابعاد مثبت و منفی را در بر داشته باشد. گسترش استفاده از شبکه‌های اجتماعی بسیاری از اقشار جامعه را با مشکلات سلامت روانی و ارتباطات اجتماعی مواجه کرده است؛ علی‌الخصوص جوانان و نوجوانان که از آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه هستند و لذا برای مقابله صحیح با این پدیده لازم است عواملی را که علل انگیزه بیشتر جوانان در استفاده از فضای مجازی است، بشناسیم تا قادر گردیم از اثرات سوء آن جلوگیری نماییم. پژوهش حاضر با روش مطالعه کتابخانه‌ای و تحلیل درک محتوی و با استفاده از آرا و نظریات دانشمندان در زمینه آموزش و پرورش و روان‌شناسی به این نتیجه رسیده که داشتن عزت نفس و اعتماد به نفس بالا، دارا بودن هویتی مشخص، سبک زندگی و شناخت ارزش‌های آن و همچنین آشنایی با روش SWOT از عوامل بسیار کلیدی در استفاده صحیح و بهینه از شبکه‌های مجازی در نسل جوان است که تمامی عوامل نام‌برده شده از نقش مهم و پررنگ والدین و معلمان در تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان نشأت می‌گیرند.

واژگان کلیدی: هویت، اعتماد به نفس، شبکه مجازی، سبک زندگی، والدین.

^۱ کارشناس ارشد مهندسی مواد دبیر باز نشستہ آموزش و پرورش و مدرس دانشگاه آزاد ساوه

بررسی تأثیر شبکه‌های مجازی بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر دوره دبیرستان (مطالعه موردی: مدرسه خوارزمی قم)

زهره موسوی^۱

چکیده

متأسفانه در سال‌های اخیر دانش‌آموزان از فضای مجازی استفاده بی‌رویه می‌کنند و همین موضوع منجر به انزوای دانش‌آموزان شده است. این هویت کاذب و زودگذر تصویری غیرواقعی برای افراد ایجاد می‌کند و منجر به این می‌شود که افراد دائماً در تلاش و تکاپو برای حضور بیشتر در شبکه‌های اجتماعی همچون فیس‌بوک، وایبر، وی‌چت و... شوند؛ چراکه در فضای مجازی بیش از آنکه هویت برای فرد مطرح باشد، دانش‌آموز سعی در ارائه افکار و علایق و اندیشه‌های خود دارد که این خود بسیار خطرناک است. این روزها شاهد اعتیاد اینترنتی دانش‌آموزان هستیم، این در شرایطی است که جوانان در این محیط‌ها از آسیب‌پذیری بسیاری برخوردارند به ویژه افرادی که در دوره متوسطه در حال تحصیل هستند و حساسیت‌های دوران بلوغ را نیز طی می‌کنند. این تحقیق به صورت توصیفی-پیمایشی انجام گردیده که در آن، تأثیر شبکه‌های مجازی بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر دوره دبیرستان با استفاده از پرسش‌نامه محقق‌ساخته مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش دانش‌آموزان دختر دوره دبیرستان در سال ۱۴۰۰ جامعه آماری است. همچنین نمونه شامل ۱۰۰ نفر که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده‌اند، است. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از بسته‌های نرم‌افزاری SPSS انجام شد. اطلاعات در دو سطح توصیفی و استنباطی بررسی شدند. نتایج نشان داد استفاده از شبکه اجتماعی بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر دوره دبیرستان، تأثیر بسیار زیادی دارد؛ به طوری که شبکه‌های اجتماعی مجازی همه ابعاد زندگی از جمله تعلیم و تربیت و سلامت روانی دانش‌آموزان را در شکل متفاوت دچار دگرگونی کرده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد شبکه اجتماعی مجازی تأثیرات زیادی در خودپذیری، روابط مثبت با دیگران، خودمختاری، تسلط بر محیط و هدف در زندگی در بین دانش‌آموزان دارد.

واژگان کلیدی: شبکه‌های مجازی، سلامت روانی، دانش‌آموزان دوره دبیرستان، شهر قم.

^۱ مدیریت مدرسه، دبیرستان غیرانتفاعی دخترانه خوارزمی، قم، ایران farzad136568@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

سجاد اسدی دومکانی^۱

چکیده

امروزه فضای مجازی به بخش تفکیک‌ناپذیری از زندگی انسان‌ها تبدیل شده است و با شتاب فراوان تمامی شئون و عرصه‌های زیست بشر به‌ویژه در مبحث تربیتی را تحت تأثیر قرار داده است. این رسانه‌ها فضای مناسبی را برای معرفی دانسته‌های فردی و جمعی فراهم ساخته و همچنین ابزار و امکان مقابله با جنگ نرم دشمن را نیز در خود جای داده است. بنابراین با فراهم شدن فضای ارتباط اجتماعی مجازی، فرهنگ‌های سنتی، دینی و خرده‌فرهنگ‌ها نیز مجال عرض اندام یافته و امکان تحقق سلطه فرهنگی مورد نظر غرب، بیش از پیش در حال رنگ‌باختن است. فضای مجازی با هر تعریف و تعبیری، قلمروی وسیع و رو به رشد است. هر روز در آن شاهد نوآوری و ورود نرم‌افزارهای جدید هستیم که با توجه به نیازهای کاربران طراحی و ساخته می‌شوند که این فضا به محل و محملی برای پاسخگویی به نیازهای ارتباطی و عرضه تولیدات تبدیل شده است.

ظهور هر رسانه‌ای در جامعه، کارکردهای مثبت و منفی درهم‌تنیده‌ای را به همراه دارد که چشم‌پوشی از هر کدام می‌تواند آسیب جدی را متوجه جامعه کند. شبکه‌های اجتماعی موبایلی نیز از این امر مستثنی نیستند؛ امروزه فضای مجازی به عنوان یکی از ابزارهای قدرتمند در دست صاحبان قدرت در عرصه حقیقی است. این قدرت‌ها می‌کوشند از طریق فضای مجازی، فضای تربیتی و اجتماعی جوامع را واپایش و مدیریت کنند.

بنابراین چه بخواهیم و چه نخواهیم فضای مجازی به موازات زندگی حقیقی تأثیرات خود را بر محیط و رفتارها و باورها و تربیت ما برجای گذاشته و می‌گذارد و چاره و گریزی جز پذیرش آن نیست. در چنین شرایطی بهترین گزینه برای مواجهه با آن، شناخت دقیق این پدیده با همه ابعاد به‌خصوص فرصت‌ها و تهدیدها است تا بتوانیم آگاهانه به سراغ آن برویم.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، فرصت‌ها، چالش‌ها، تهدیدهای تربیتی.

¹ shahabasadi041@gmail.com

بررسی آسیب‌های اجتماعی و روانی (بحران هویت، افسردگی) فضای مجازی بر

دانش‌آموزان مقطع دبیرستان استان زنجان

لیلا اجلی*^۱، شیرین فرجی^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی آسیب‌های اجتماعی و روانی فضای مجازی بر دانش‌آموزان مقطع دبیرستان استان زنجان است. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش، توصیفی از نوع پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع دبیرستان منطقه دو شهر زنجان است که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ مشغول تحصیل می‌باشند. با استفاده از جدول مورگان، نمونه آماری ۲۷۷ نفر مشخص شده و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای است. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق‌ساخته آسیب‌های اجتماعی و روانی فضای مجازی که شامل ۲۸ سوال بود، استفاده شد و به صورت برخط (آنلاین) در کلاس‌های شاد قرار داده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آزمون تی و آزمون کلموگروف اسمیرنوف و با استفاده از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. نتایج نشان داد فضای مجازی بر بحران هویت و افسردگی دانش‌آموزان مقطع دبیرستان مدارس شهرستان زنجان تأثیرگذار است.

واژگان کلیدی: آسیب‌های اجتماعی و روانی، بحران هویت، افسردگی، فضای مجازی، دانش‌آموزان.

^۱ کارشناسی ارشد، روان‌شناسی عمومی، علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران (نویسنده مسئول)
ajally65@gmail.com

^۲ کارشناسی، روان‌شناسی عمومی، علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اردبیل اردبیل، ایران
ajally65@gmail.com

چگونگی دانش آفرینی سازمانی در مدارس

ثنا مبینی کشه^۱، فخر السادات نصیری ولیک بنی^{۲*}

چکیده

آموزش و پرورش به عنوان یک سازمان گسترده، از جمله مراکزی است که مسئولان و سیاست‌گذاران آن همگام‌شدن با پیشرفت‌های سریع عصر جدید را وجهه همت خود قرار داده‌اند. این سازمان‌ها باید بتوانند خود را با پیشرفت‌های سریع تکنولوژی و فناوری همگام سازند تا نیروهایی را تربیت کرده و تحویل جامعه بدهند که کارآمد بوده و از عهده حل مسائل جامعه برآیند. سازمان‌ها همانند افراد، توانایی دانش آفرینی را دارند، توانمندسازی در مورد دانش آفرینی به معنای طراحی زمینه مناسب برای این فرایند است تا سازمان توانایی بالقوه خود را بالفعل کند. مدارس دیگر با دانش قبلی و سنتی خود قادر به بقا در شرایط کنونی نیستند. سازمان‌های آموزشی اگر با استفاده از دانش سنتی و قبلی خود به اداره امور بپردازند، دچار مشکل می‌شوند و نمی‌توانند در آینده بقای خود را پیش‌بینی کنند. با این توصیف مقاله حاضر با هدف بررسی چگونگی دانش آفرینی سازمانی در مدارس نوشته شد. در ابتدا به ضرورت و نقش دانش آفرینی سازمانی پرداخته شده است. سپس به تعاریف و مفاهیم مرتبط مانند دانش، انواع آن، نظریه‌ها و فرایندهای دانش آفرینی پرداخته و نتایج تحقیقات گذشته نیز جمع‌بندی شدند.

واژگان کلیدی: دانش، دانش آفرینی، سازمان، دانش آفرینی سازمانی.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

sanamobini1377@gmail.com

^۲ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

fsnasiri@sru.ac.ir

بررسی اثربخشی آموزش‌های مهارت‌های حل مسأله بر خودپنداره تحصیلی در دانش‌آموزان پسر متوسطه اول شهرستان رستم

دانیال نیکنام^۱

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های حل مسأله بر خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان پسر متوسطه اول شهرستان رستم اجرا شده است. این مطالعه از نوع نیمه‌تجربی با روش طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش، دانش‌آموزان پسر متوسطه اول شهرستان رستم بودند. حجم نمونه ۴۰ دانش‌آموز بود که با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و به طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه خودپنداره تحصیلی بود و برای آموزش از برنامه آموزشی مهارت حل مسأله سالیوان، لاکي و گراف استفاده گردید. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل کواریانس و نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش مهارت‌های حل مسأله بر خودپنداره تحصیلی تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین مشخص گردید که آموزش مهارت‌های حل مسأله بر ابعاد خودپنداره تحصیلی از جمله اعتماد تحصیلی، تلاش تحصیلی معناداری داشت ($P < 0/05$).
واژگان کلیدی: خودپنداره تحصیلی، مهارت‌های حل مسأله، شهرستان رستم.

^۱ آموزگار، کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی گرایش مدیریت آموزشی، آموزش و پرورش شهرستان رستم
dan.moalem72@gmail.com

اثربخشی هنر درمانی مبتنی بر هنر محیطی بر آموزش صلح و کاهش پرخاشگری در دانش آموزان پسر دبستانی

ندا آریانپور^۱

چکیده

پرخاشگری در کودکی عامل مهم بروز رفتارهایی چون گرایش به بزهکاری، ترک تحصیل و خشونت در نوجوانی و بزرگسالی است. هنر محیطی سعی دارد با نگرشی نو به رابطه انسان با طبیعت بپردازد و راهکارهایی جدید برای همزیستی فرد با محیط اطراف در اختیار بگذارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی هنر درمانی مبتنی بر هنر محیطی بر آموزش صلح و کاهش پرخاشگری در دانش آموزان پسر دبستانی انجام شد. مطالعات این پژوهش به روش شبه آزمایشی با طرح پیش آزمون و پس آزمون انجام شد. جامعه آماری پژوهش ۳۵ کودک ۹ تا ۱۲ سال بودند که با توجه به معیارهای خرده مقیاس پرخاشگری آخنباخ انتخاب شدند و به طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. گروه آزمایش در کارگاه هنر محیطی شرکت کردند و گروه کنترل در انتظار ماندند. ارزیابی های مربوط به دو گروه بلافاصله بعد از جلسه های درمانی و ۳ ماه بعد انجام شد. داده ها بر اساس تحلیل واریانس تکرار اندازه ها مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج به دست آمده نشان داد شرکت در کارگاه های هنر محیطی باعث کاهش پرخاشگری و یادگیری آموزش های صلح طلبی در کودکان شده و این رویه در ۳ ماه بعد هم قابل مشاهده بود. **واژگان کلیدی:** پرخاشگری، هنر درمانی، هنر محیطی، صلح، طبیعت.

^۱ کارشناس ارشد روان شناسی، آموزگار آموزش و پرورش ناحیه یک قزوین n.aryanpour@gmail.com

بررسی تأثیر احساس تنهایی بر اعتیاد به فضای مجازی

(مطالعه موردی: دانش آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان عسلویه)

شهربانو احمدی^۱

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر احساس تنهایی بر اعتیاد به فضای مجازی دانش آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان عسلویه بود. این تحقیق از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ روش اجرا در توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان عسلویه است. حجم جامعه آماری پژوهش حاضر تقریباً ۸۴۲ نفر است که از این جامعه آماری بر اساس جدول مورگان نمونه‌ای به حجم ۲۶۵ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی توسط یانگ (۱۹۹۶) و پرسش‌نامه احساس تنهایی دهشیری و همکاران (۱۳۸۷) استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ استفاده شد. نتایج حاصل از این نشان داد که احساس تنهایی بر اعتیاد به فضای مجازی دانش آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان عسلویه تأثیر مثبت و معناداری دارد ($P < 0/05$). دیگر یافته‌های این پژوهش نشان داد که ابعاد احساس تنهایی (تنهایی ناشی از ارتباط با خانواده، تنهایی ناشی از ارتباط با دوستان و نشانه‌های عاطفی تنهایی) نیز در سطح معناداری $P < 0/05$ تأثیر معناداری بر اعتیاد به فضای مجازی دانش آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان عسلویه دارند.

واژگان کلیدی: اعتیاد به فضای مجازی، احساس تنهایی، دانش آموزان دختر.

^۱ دبیر جامعه‌شناسی، کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، آموزش و پرورش شهرستان عسلویه

جهانی‌شدن و تربیت دانش‌آموز

علی توانگر^۱، مریم عامری^۲

چکیده

نظام ارزشی و اخلاقی حاکم بر یک جامعه دینی چون ایران، برانگیخته از تعالیم انبیا الهی از آدم تا خاتم است و لذا نمی‌توان بدون برنامه و بدون داشتن یک نهاد پاسخگو به صورت کامل به آنها دست یافت. این موضوع در عصر جهانی‌شدن اهمیتی دوچندان را در پی خواهد داشت. از آنجایی که دانش و تکنولوژی با سرعت رشد داشته، تربیت دانش‌آموزان این عصر نمی‌تواند نسبت به این تحولات بی‌تفاوت بوده و برنامه‌ریزی و استراتژی مدونی نداشته باشد. اهمیت این مسأله زمانی مشخص می‌شود که به سخن مقام معظم رهبری پیرامون زمینه‌های تحول بنیادین در آموزش و پرورش توجه شود که ایشان بیان فرمودند که برای ایجاد تحول با تکیه بر هویت دینی و ملی و با استفاده از نیروهای فکری و کارآمد و زبده نظام تعلیم و تربیت را تدوین نمود و بر مبنای آن تغییر داد. در این پژوهش، عمده‌ترین وجوه رابطه جهانی‌شدن و تربیت دانش‌آموزان، به جهت کاربست در نظام تربیت اسلامی مورد بحث قرار می‌گیرد. روش انجام پژوهش، تحلیل اسنادی و گردآوری داده‌ها به صورت میدانی و با بهره‌گیری از شیوه‌های تربیتی قرآنی انجام می‌پذیرد.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، تربیت، دانش‌آموز، فناوری و تکنولوژی.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت a.tavan22@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد جغرافیا برنامه‌ریزی روستایی

تأثیر راهبرد مدیریت مدرسه محور بر مشارکت اولیا دانش آموزان در فعالیت‌های تربیتی

سیده اکرم میرعظیمی آلمانی^۱، فخرالسادات نصیری ولیک بنی^{۲*}

چکیده

در جهان امروز بر پیچیدگی تربیت انسان‌ها روز به روز افزوده می‌شود. خانواده به عنوان اولین نهاد اجتماعی که افراد در آن تربیت می‌یابند، نقش اصلی را در تربیت دارد. بعد از نهاد خانواده، مدرسه در زمینه تربیت بسیار مؤثر است. تعامل این دو نهاد نقش مؤثری در بهبود کیفیت فعالیت‌های تربیتی دارد. برای مشارکت بیشتر اولیا در فعالیت‌های تربیتی و آموزشی مدارس راهبردهای گوناگونی وجود دارد. از جمله این راهبردها، راهبرد مدیریت مدرسه محور است. راهبرد مدیریت مدرسه محور، جوهره اصلی آن تمرکز دایمی، تفویض اختیار، مدیریت مشارکتی و توانمندسازی مدارس است. هدف در این مقاله بررسی تأثیر راهبرد مدیریت مدرسه محور بر مشارکت اولیا دانش آموزان در فعالیت‌های تربیتی است که به روش کتابخانه‌ای و مطالعه مروری منابع معتبر انجام شده است. از ارکان اصلی راهبرد مدیریت مدرسه محور مشارکت است. استفاده از راهبردهای مشارکت در افزایش مشارکت اولیای دانش آموزان در فعالیت‌های تربیتی مؤثر است. در پژوهش حاضر ابتدا مفهوم تربیت و فعالیت‌های تربیتی، نقش تعامل اولیا و مدرسه در آن، مورد بررسی قرار گرفت. سپس به تعریف مدیریت مدرسه محور، ابعاد و انواع مشارکت و راهکارهای افزایش آن، در این راهبرد پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: مدیریت مدرسه محور، مشارکت، فعالیت‌های تربیتی.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، ایران.

Sadat137470@gmail.com

^۲ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، ایران (نویسنده مسئول)

Fsnasiri2002@yahoo.com

مشاوره در عصر جهانی شدن: چالش‌ها و راهبردهای آن

مریم احمدی بلوطکی^{۱*}، آذر احمدی بلوطکی^۲، آریتا یاسور پورعلی^۳

چکیده

جهانی شدن موضوعی است که به درنوردیده شدن مرزها و یکپارچه کردن جهان اشاره دارد. جهانی شدن در ابعاد مختلف زندگی انسان‌ها تأثیراتی دارد؛ یکی از این ابعاد، مشاوره است که از نیازهای جامعه در زیست بوم جدید است. درک جهانی شدن به مشاوران کمک خواهد کرد تا به هدف اساسی یعنی توانمندسازی مراجعان خود برای مذاکره در مورد چالش‌های بین‌المللی، تفاهم و هماهنگی دست یابند. مشاوران باید درک درستی از فرآیندهای زیربنایی جهانی شدن داشته باشند تا بتوانند از لفاظی‌های رسانه‌های محبوب فراتر بروند و به مراجعان کمک کنند تا تجربیات خود را در رابطه با تغییرات آغاز شده توسط فرآیندهای مرتبط پردازش کنند، و به آنها کمک کنند تا انتخاب‌های آگاهانه‌ای در دنیای جهانی داشته باشند. روش انجام این پژوهش اسناد پژوهی بوده است. این مقاله یک آغازگر مختصر برای کمک به مشاوران در درک آنچه جهانی شدن ارائه می‌دهد و چالش‌های پیش روی آنان است و اینکه چگونه به کار آنها مرتبط است، بدین منظور ابتدا به بررسی تعاریف جهانی شدن و سپس به بررسی نقش مشاوره و چالش‌های مشاوران در فرایند جهانی شدن و چگونگی تأثیر جهانی شدن بر کار مشاور در برخورد با مراجعان خود پرداخته شده است. هدف این مقاله کمک به مشاوران برای درک بهتر نحوه کار آنها در مدارس است. جهانی شدن با حفظ ارزش‌ها و فرهنگ‌ها می‌تواند مزایای خوبی به همراه داشته باشد.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، مشاوره، مشاوره بین‌المللی، چالش‌های مشاوره.

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی، کارشناس مشاوره و روان‌درمانی اداره آموزش و پرورش استان خوزستان ناحیه ۲ اهواز

(نویسنده مسئول) maryam.ahmadi.bti@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد آموزش ابتدایی، آموزگار ابتدایی اداره آموزش و پرورش استان خوزستان، ناحیه ۲ اهواز

^۳ کارشناس ارشد آموزش ابتدایی، مدیر دبستان، اداره آموزش و پرورش استان خوزستان، ناحیه ۴ اهواز

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی مدارس در فضای مجازی

مائده حیدری^{۱*}، مریم حیدری^۲

چکیده

همگام با گسترش علم و جهانی‌شدن ارتباطات، جامعه جهانی دستخوش تغییرات شگرفی در روش‌های آموزشی و تربیتی شده است. با توجه به تغییرات رو به رشد در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین حضور ویروس کشنده کرونا که در سال‌های اخیر باعث مجازی‌تر شدن ارتباطات گشته است، سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در فضای مجازی، می‌تواند سهم بزرگی در استفاده هرچه بهتر از این فضا در اصول تربیتی داشته باشد. در این راستا پژوهش حاضر در نظر دارد با روش کتابخانه‌ای و مطالعه پژوهش‌های موجود در زمینه اصول تربیتی مجازی، به بررسی فرصت‌ها و تهدیدها بپردازد. نتایج پژوهش پیش رو حاکی از آن است که تربیت مجازی عاری از مشکلات و مخاطرات نخواهد بود اما با استفاده از راه‌کارهای ارائه‌شده در بخش نتیجه‌گیری، می‌توان در جهت ارتقای سطح عملکرد اصول تربیتی اقدامات لازم را به عمل آورد.

واژگان کلیدی: آموزش، تربیت، فرصت، تهدید، مجازی، فناوری.

^۱ کارشناس فرهنگی هنری مشاوره و امور تربیتی، آموزش و پرورش شهرستان آبیک، کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه

آزاد، تهران، ایران (نویسنده مسئول) maedeh.61.95@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، مدیریت، دانشگاه فارابی، کرج، ایران

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

زهرا رحیمی^۱

چکیده

امروزه استفاده از فضای مجازی و امکاناتی که اینترنت در اختیار قرار می‌دهد، در تمام ابعاد زندگی انسان نفوذ یافته است که یکی از این ابعاد، حوزه دین و تربیت دینی است. با توجه به این که آموزش شایسته مفاهیم و ارزش‌های دینی - به عنوان سنگ بنای جامعه - مستلزم توجه به کیفیت آموزش‌های دینی است، باید به فرصت‌ها و تهدیدهای بالقوه‌ای توجه نمود که آموزش دینی در فضای مجازی می‌تواند به همراه داشته باشد. به بیان دیگر، هرچند استفاده از فضای مجازی می‌تواند فرصت‌های آموزشی مناسبی را در تربیت دینی متریبان به همراه داشته باشد؛ اما ماهیت این فضای آموزشی به نحوی است که تهدیدهایی را در این زمینه ایجاد خواهد نمود که عدم توجه به آنها می‌تواند صدمات جبران‌ناپذیری به متریبان و جامعه وارد کند؛ لذا در پژوهش حاضر که از دو قسمت تشکیل شده است، ابتدا به مفهوم‌شناسی تربیت دینی پرداخته شده و سپس امکان تحقق سه اصل از اصول تربیت دینی - پرورش تفکر و تعقل، عزت نفس، آزادگی - در فضای مجازی برای متریبان توضیح داده شده است؛ همچنین، در ادامه از محدودیت‌های بالقوه فضای مجازی در این سه محور بحث شده است که عدم توجه به آنها می‌تواند تربیت دینی را با چالش‌هایی مواجه سازد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فناوری اطلاعات، اهداف تعلیم و تربیت اسلامی، فرصت‌ها و تهدیدها.

¹ z.rahimi9294@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی از منظر اهداف تعلیم و تربیت اسلامی

ترمه ترحمی^۱

چکیده

مأموریت‌هایی که بر عهده نظام آموزشی است ما را بر آن می‌دارد با دقت بیشتری به تصمیم‌گیری پیرامون کاربست فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش بپردازیم. بر این اساس شناسایی تهدیدها و فرصت‌های آموزش مجازی با توجه به اهداف تعلیم و تربیت اسلامی هدف اصلی این پژوهش است. روش انجام پژوهش، توصیفی-تحلیلی بوده و برای اعتباربخشی یافته‌های پژوهش، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند پرسش‌نامه‌ای در اختیار صاحب‌نظران قرار گرفته است.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد آموزش مجازی در ساحت‌های تربیت دینی و اخلاقی، تربیت علمی و فناوری، تربیت زیستی و بدنی، تربیت هنری و زیبایی‌شناختی، تربیت حرفه‌ای و اقتصادی و تربیت اجتماعی و سیاسی، فرصت‌ها و تهدیدهای گوناگونی را سبب می‌شود که توجه به آنها برنامه‌ریزان نظام آموزشی را در اتخاذ رویکردی هوشمندانه در قبال آموزش مجازی یاری می‌رساند.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، ساحت‌های تربیت.

چالش‌های آموزش حضوری و مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا

میثم باقری^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی چالش‌هایی که در اثر شیوع بیماری کرونا برای آموزش مجازی و حضوری ایجاد کرده تدوین شده است. در این پژوهش از رویکرد مطالعه کیفی و روش پژوهش تحلیلی-مفهومی استفاده شده است. در تحلیل اطلاعات نیز از روش تحلیلی استدلالی استفاده شده است. پاندمی کرونا شرایط تازه‌ای را برای آموزش ایجاد کرد. در این پژوهش به چالش‌های کرونا برای امر آموزش و معلمان و سیاست‌گذاری نظام آموزشی و راهکارهایی برای مواجهه بهتر با این چالش‌ها پرداخته‌ایم. در نتایج تحقیق، مشکلات زیرساختی آموزش مجازی در ایران و راه‌هایی برای بهبود کیفیت بیان شده است. نظام آموزشی ما باید علاوه بر فراهم‌سازی زیرساخت‌های آموزش مجازی برای دوران پاندمی شرایطی را در نظر بگیرد تا آموزش مجازی پشتیبان‌های محکم برای آموزش حضوری در دوران بعد پاندمی نیز باشد. همچنین باید در تدوین محتوای آموزشی از مطالب را در نظر داشته باشد که مطالب به گونه‌ای تدوین شود که در هر دو نوع آموزش معلم بتواند خود درگیر آن باشد و صرفاً به استفاده از آموزش‌های دیگران بسنده نکند و همچنین آموزش فناوری‌های آموزشی جدید در محتوای یادگیری حائز اهمیت فراوان است.

واژگان کلیدی: آموزش، آموزش مجازی، کرونا، پاندمی.

^۱ اداره آموزش و پرورش منطقه انگوران، شهرستان ماهنشان، استان زنجان Meysamsb97@gmail.com

فرا تحلیل پیامدهای آموزش مجازی بر ابعاد آموزشی و پرورشی دانش آموزان

پوریا عربی*^۱، سمانه دهقانی^۲

چکیده

همه گیری کرونا چالش های بسیاری را برای وزارت آموزش و پرورش ایجاد کرد. مدیران و معلمان در مواجهه با این بحران، با ایجاد وضعیت مدیریتی انعطاف پذیر با توجه به وضعیت های قرمز و زرد و بی خطر، اقداماتی را انجام دادند که آموزش و پرورش را وارد مرحله جدیدی کرد. از این فضا به عنوان «زیست بوم جدید» یاد می شود. مفهوم زیست بوم جدید، مفهومی در حال توسعه است و ویژگی بارز آن، توسعه آموزش مجازی است. این پژوهش با استفاده از روش فراتحلیل، پیامدهای آموزش مجازی را بر ابعاد آموزش و پرورش دانش آموزان، از منظر معلمان و اولیا و دانش آموزان مورد بررسی قرار داده است. به صورت کلی می توان انگیزه کم دانش آموزان، وابستگی دانش آموزان به فضای مجازی، عدم همکاری مناسب والدین، روش های تدریس کلیشه ای و نامناسب، عدم تعامل و همفکری بین معلمان، اضطراب (استرس) معلمان، ناهماهنگی بین کتاب های قدیمی و فضای آموزشی جدید، سختی های تولید محتوا، نبود اینترنت با سرعت مناسب و مشکلات زیرساختی شاد، دسترسی نداشتن همگان به شاد، دوره های ضمن خدمت ناکارآمد، نظارت شدید، نبودن نظارت دقیق و بروز پدیده تقلب، عدم وجود بازخورد مناسب و چهره به چهره دانست.

واژگان کلیدی: فراتحلیل، آموزش مجازی، زیست بوم جدید، پرورشی، تربیت.

^۱ کارشناس علوم اجتماعی و دبیر علوم اجتماعی آموزش و پرورش، دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران (نویسنده مسئول)

Pourya.arabi.94@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد روان شناسی بالینی، مشاور آموزش و پرورش، دانشگاه آزاد، نیشابور، ایران Sama428@gmail.com

ارتباط بین فرایند تدریس با انگیزش، اهمال کاری و عملکرد تحصیلی

جواد مرادی چالشتری^{۱*}، سهیلا نوروزیان قهفرخی^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی ارتباط بین فرایند تدریس با انگیزش، اهمال کاری و عملکرد تحصیلی دانشجویان است. جامعه آماری پژوهش دانشجویان رشته تربیت بدنی بودند، که از این تعداد به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، تعداد ۱۹۶ نفر انتخاب و مورد تحلیل قرار گرفته‌اند. از پرسش‌نامه کیفیت تدریس سراج (۲۰۰۲)، پرسش‌نامه اهمال کاری تحصیلی سولومون و راث بلوم (۱۹۸۴) و پرسش‌نامه لپر و همکاران (۲۰۰۵) برای اندازه‌گیری متغیر انگیزش استفاده شد. معدل دانشجویان به عنوان شاخص اندازه‌گیری عملکرد تحصیلی دانشجویان در نظر گرفته شد. از آمار توصیفی و استنباطی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. در آمار توصیفی از فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده شد و در سطح آمار استنباطی از ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون چند متغیره استفاده گردید. تجزیه تحلیل یافته‌های تحقیق با استفاده از نرم‌افزار ۲۳ SPSS صورت گرفت. نتایج تحقیق نشان داد بین فرایند تدریس با انگیزش، اهمال کاری و عملکرد تحصیلی دانشجویان تربیت‌بدنی ارتباط معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: فرایند تدریس، اهمال کاری، عملکرد تحصیلی.

^۱ گروه تربیت‌بدنی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران (نویسنده مسئول) javadmoradi.ch@gmail.com

^۲ گروه بیومکانیک ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

تعلیم و تربیت به مثابه «بیلدونگ»

ندا خداکرمیان گیلان^۱

چکیده

بیلدونگ در تعریف تعلیم و تربیت به عنوان فرایندی توصیف می‌شود که به دنبال ارتقای تجربه مفهومی فرد از طریق درک نابسندگی‌های موجود در زندگی است که با نگاهی به گذشته، رو به سوی آینده‌ای خردمندانه دارد. با این توصیف، هدف بیلدونگ «خردورزی فراگیر آشتی‌جویانه» در تعلیم و تربیت است. هدف از این پژوهش تبیین ماهیت، هدف و مؤلفه‌ها و نظریه پردازان تعلیم و تربیت و بیلدونگ است. در این پژوهش از روش اسنادی - کتابخانه‌ای استفاده شده است. در این پژوهش ابتدا مقدمه‌ای در زمینه بیلدونگ مطرح شده است؛ سپس زمینه تاریخی و نظری شکل‌گیری بیلدونگ مورد بحث قرار گرفته است. همچنین نظریات عقل و تربیت-بیلدونگ هگل، ناخودآگاه و تربیت-بیلدونگ فروید، وجه صیوروت مبتنی زندگی و تربیت-بیلدونگ نیچه، وجه روشنگرانه تربیت-بیلدونگ کانت، وجه لوگوس‌محور و پولیس‌مدار تربیت-بیلدونگ و افلاطون بیان شدند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند تعلیم و تربیت در پدیدارشناسی هگل و مؤلفه‌های آن متضمن ویژگی‌هایی است که در مقابل رویکرد یادگیری محوری یا احاله به یادگیری قرار می‌گیرد و می‌تواند به عنوان بدیلی برای این مفهوم در نظر گرفته شود. در زمینه بیلدونگ فروید ناخودآگاه را مطرح می‌کند و فروید معتقد است که انسان در تربیت در چهارچوب گذشته، حال و آینده می‌ماند. در تربیت مد نظر کانت سوژه احترام‌گذار، خودآیین و اخلاقی امری مهم به شمار می‌آید و کانت خواستار تحقق انسانیت است. افلاطون این ایده را مطرح می‌کند: آدمی که قرار است نیک شود، باید از تربیت و عادت نیک برخوردار شود.

واژگان کلیدی: تعلیم و تربیت، بیلدونگ، عقل، ناخودآگاه، روشنگری.

^۱ دانشجوی دکترا بررسی مسائل اجتماعی ایران، گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران
n.khodakaramian.g@gmail.com

فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی در کلاس‌های برخط (آنلاین)

زهرا اکبری‌نسب^۱، رسول اکبری^۲

چکیده

امروزه استفاده از قابلیت‌های «فضای مجازی» در بین جوامع مختلف به‌ویژه دانش‌آموزان، فراگیرتر و گسترده‌تر شده است و از آنجایی که در این سال‌های اخیر به دلیل شیوع ویروس کرونا تمامی یا اکثر آموزش‌ها به صورت مجازی و آنلاین شده است و در کشور ما برنامه‌هایی همچون شاد، کلاس‌های مجازی را برگزار می‌کند. در کلاس‌های مجازی به دلیل عدم وجود سیستم‌های کنترلی، این ایده مطرح شد که یک سیستم کنترلی الکترونیکی طراحی کنیم تا کاربران را ایجاب به ماندن در پشت سیستم کند. در این روش با استفاده از یک تایمر الکترونیکی که در برنامه طراحی شده، کاربران طبق زمان‌بندی که تعریف شده است باید در زمان‌های تعیین شده دکمه به‌روزرسانی را بزنند، که با کلیک کردن بر روی این دکمه حضور کاربران در کلاس برخط (آنلاین) ثبت می‌شود و در کل کلاس تعداد دفعاتی که این سیستم فعال می‌شود، در سیستم ثبت خواهد شد و در پایان کلاس درصد حضور دانش‌آموزان در کلاس آنلاین برای معلم مشخص می‌شود.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، آسیب اجتماعی، کلاس آنلاین، تایمر، برنامه شاد.

¹ monaakbari88@yahoo.com

² Mechanical.rasoul@yahoo.com

محور فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

ریز محور: مشکل انگیزه‌مندی در کلاس‌های برخط (آنلاین)

چگونه در کلاس‌های برخط (آنلاین)، با تشویق درست باعث پیشرفت دانش‌آموزان در دوران کرونا

باشیم؟

رقیه شفیعی راد^۱

چکیده

به دلایل بسیاری دانش‌آموزان که با مشقت بسیار وارد برنامه شاد شده بودند و آموزش مجازی را شروع کرده بودند، دچار اضطراب (استرس) می‌شدند و از گروه‌های کلاسی خارج می‌شدند؛ این مرا نگران کرد و البته باعث شد که زودتر به فکر تهیه برنامه‌ای جامع برای کلاس‌های مدرسه‌ام باشم. برای یافتن راه‌حل نیاز به اطلاعات بسیاری داشتم؛ به همین دلیل به دنبال گردآوری اطلاعات با روش‌های مختلف شدم. برای توصیف بهتر مسأله از شاخص کمی و کیفی استفاده کردم.

برای دستیابی به یک روش مناسب و راه‌حلی درست با استفاده از روش پرسشی استیونگر و فشار واکنش به دنبال جواب سؤالات شدم. برای یافتن پاسخ سؤالاتم، مطالعه کتاب‌های مرتبط و مقالات را نیز مفید دانسته و اطلاعات بسیار مفیدی درباره اهمیت ارزشیابی همراه با تشویق را یافتم. بعد از اینکه موضوع با آموزگاران و کادر اداری مدرسه در میان گذاشته شد، راه‌حل‌های پیشنهاد شد. برای دستیابی به بهترین نتایج تلاش کردم تا تمام راه‌ها را به دقت و به روش علمی پیاده کنم که بهترین و مؤثرترین راه، استفاده از تشویق برای بالابردن اعتماد به نفس بود. بعد از عملی کردن راه‌حل‌ها، طرح موفق اعلام شد؛ اما کوشش همچنان ادامه دارد.

واژگان کلیدی: آموزش‌های حضوری و مجازی، تشویق، ارزشیابی، همکاری اولیا.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، مدیر مدرسه حجه ابن الحسن عج saminmirzai@gmail.com

رابطه تفکر انتقادی و مهارت‌های حل مسأله دانش‌آموزان ابتدایی دوره دوم منطقه

نوبران در سال تحصیلی ۹۹-۹۸

محمدحسین احمدی^۱، عباس میرزایی^۲

چکیده

هدف اصلی این پژوهش رابطه تفکر انتقادی و مهارت‌های حل مسأله دانش‌آموزان ابتدایی دوره دوم منطقه نوبران در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ است. روش تحقیق از نظر نوع هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها میدانی و از نظر نحوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر، کلیه دانش‌آموزان ابتدایی دوره دوم منطقه نوبران است که بر این اساس جامعه آماری شامل ۴۵۰ دانش‌آموز ۲۲۶ پسر و ۲۲۴ دختر می‌باشد. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۲۰۷ دانش‌آموز که ۱۰۴ پسر و ۱۰۳ دختر هستند. روش نمونه‌گیری به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبی می‌باشد. روش گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای و میدانی است. ابزار گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه استاندارد می‌باشد که پرسش‌نامه ۳۳ سؤالی تفکر انتقادی ریکتس (۲۰۰۳)، پرسش‌نامه ۳۲ سؤالی حل مسأله هینر و پترسون (۱۹۸۲) تنظیم شده است. روایی پرسش‌نامه از طریق تأیید استاد راهنما حاصل شده است و ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌نامه‌ها به ترتیب تفکر انتقادی ۰/۹۴، حل مسأله ۰/۹۵ است. آزمون فرضیات با توجه به ماهیت پژوهش از روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون انجام شده است. نتایج این پژوهش نشان داد بین تفکر انتقادی و مهارت‌های حل مسأله دانش‌آموزان ابتدایی دوره دوم رابطه وجود دارد.

واژگان کلیدی: تفکر انتقادی، مهارت‌های حل مسأله، دانش‌آموزان ابتدایی.

^۱ آموزش و پرورش، مدیریت آموزشی، علوم انسانی، آزاد، ساوه، ایران

^۲ آموزش و پرورش، علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، اراک، ایران

حالات هویت و سلامت معنوی از دیدگاه مربیان کلاس‌های آمادگی ورود به مدرسه

در زیست بوم جدید

محمد علمی نژاد^{۱*}، شعیب دهقان^۲

چکیده

هدف اصلی از پژوهش حاضر، حالات هویت و سلامت معنوی از دیدگاه مربیان کلاس‌های آمادگی ورود به مدرسه شهرستان سراوان در زیست بوم جدید بود. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری کلیه مربیان در کلاس‌های آمادگی ورود به مدرسه برای نوآموزان بازمانده از دوره یک‌ساله آمادگی (دوره ۱۰۰ ساعته) در شهرستان سراوان به تعداد ۳۱ نفر است. از تعداد کل مربیان (۳۱) نفر، ۱۴ نفر را مردان و ۱۷ نفر را زنان به عنوان نمونه آماری تشکیل می‌دادند که با روش نمونه‌گیری سرشماری انتخاب گردیدند. همچنین ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسش‌نامه حالات هویت بنیون و آدامز (۱۹۸۶) و پرسش‌نامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون (۱۹۸۲) بوده است که پایایی آنها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۹۲ برآورد گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از فراوانی، درصد، میانگین، میانه، انحراف معیار، T مستقل و رگرسیون گام به گام استفاده گردید. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین حالات هویت و سلامت معنوی مربیان بر اساس جنسیت تفاوت معناداری وجود ندارد. مؤلفه هویت به تعویق افتاده به تنهایی ۲۱/۶ درصد از واریانس سلامت معنوی را تبیین می‌کند. مؤلفه هویت به تعویق افتاده با مقدار Beta (۰/۴۹) بر سلامت معنوی اثر مثبت می‌گذارد.

واژگان کلیدی: هویت، حالات هویت، سلامت معنوی، کلاس آمادگی.

^۱ کارشناس مشاوره و سلامت مدیریت آموزش و پرورش، سراوان، ایران (نویسنده مسئول)

mohammad.elmi2000@gmail.com

^۲ کارشناس قرآن، عترت و نماز مدیریت آموزش و پرورش، سراوان، ایران

ایجاد کتابخانه مجازی مدرسه در برنامه شاد با ویژگی‌ها و ظرفیت‌های سازنده

اسلامی، ه^۱

چکیده

با توجه به اینکه در دوران کرونا دانش‌آموزان از کتابخانه مدرسه بی‌بهره بودند و نیز به اندازه کافی برای حضور منظم و فعال در شاد، انگیزه نداشتند، من تصمیم گرفتم که برای مدرسه در برنامه شاد کتابخانه مجازی، تشکیل دهم. در این کتابخانه همه دانش‌آموزان مدرسه را با همکاری سایر معلمان مدرسه عضو کردم. ایجاد کتابخانه در سطح گسترده و در سطح وسیعی بود، به این شیوه که به تدریج حتی دانش‌آموزان مدارس دیگر را نیز عضو کردم. این کتابخانه مجازی، با اهداف مثبتی مانند علاقه به کتاب و کتاب‌خوانی، پیاده‌کردن اهداف تربیتی، آموزشی و روان‌شناختی و القای ارزش‌های دینی و اجتماعی از طریق فعالیت‌های کتاب‌خانه در طول سال تحصیلی و افزایش علاقه و انگیزه دانش‌آموزان برای شرکت در کلاس‌های درسی و فعالیت‌های مفید و سازنده در سطح مدرسه بود. در طول سال تحصیلی با بررسی میزان فعالیت دانش‌آموزان در اشتراک‌گذاری آثارشان، تحلیل آثارشان، شرکت در نظرسنجی‌های مطالعه کتاب‌ها و نظرسنجی‌های اطلاعات عمومی این نتیجه حاصل شد که اهداف ذکر شده تا حد قانع‌کننده‌ای محقق شده‌اند.

واژگان کلیدی: برنامه شاد، کتابخانه مجازی، افزایش انگیزه، تربیت، تقویت.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، آموزش و پرورش شهرستان مهاباد، Hani2018ravan@gmail.com

بررسی چالش‌های فضای مجازی و ایجاد امنیت مؤثر برای دانش‌آموزان

زهره ارشادی^{۱*}، احمد چنانی^۲

چکیده

در دنیای امروز که عصر ارتباطات نام گرفته است، رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی به واسطه سرعت، تداوم و وسعت جهانی به مثابه جزء لاینفک ارتباطات اجتماعی در نظر گرفته می‌شود؛ به گونه‌ای که تصور دنیای بدون رسانه برای ما غیرممکن است. تحولات عظیم در حوزه فناوری‌های نوین ارتباطی و صنایع اطلاعاتی، فرصت و تهدیدات متعدد را در پی داشته است. این پژوهش با هدف بررسی چالش‌های پیش روی تربیت فرزند در مواجهه با فضای مجاز و رسانه‌ای است، به عبارت دیگر، اصول فرزندپروری بر اساس مکاتب تربیتی در مواجهه با رسانه و به‌خصوص اینترنت، با چالش‌های جدی روبرو است که راهکارهای جدیدی را می‌طلبد. فرزندپروری یکی از ارکان اساسی در شکل‌گیری مستحکم و پایدار نهاد خانواده است که از دیرباز از سوی روان‌شناسان و عالمان دینی مورد توجه بوده است.

مهم‌ترین اهداف این پژوهش:

- (۱) تغییر نگرش و نظارت مؤثر نسبت به حضور فرزندان در فضای مجازی،
 - (۲) آشنایی با تکنیک‌های مؤثر در مدیریت زمان و بهره‌وری استفاده از فضای مجازی،
 - (۳) شناخت و مقابله با مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی،
 - (۴) آشنایی با انواع کنش‌ها و واکنش‌های مؤثر در فضای مجازی،
 - (۵) ایجاد امنیت و آشنایی با نحوه تدوین منشور فضای مجازی برای خانواده و فرزندان است.
- آنچه امروزه در این حوزه، مسأله جدید محسوب می‌شود، سبک مقتدارانه فرزندپروری از دیدگاه روان‌شناسی و تربیت دینی، راهکارهایی را برای این تقابل ارائه می‌دهد که به کارگیری صحیح و تبعیت روشمندانانه از آن، سبب پرورش فرزندی سالم و ایمن در فضای رسانه‌ای خواهد شد.
- واژگان کلیدی:** فضای مجازی، فرزند پروری، دانش‌آموزان، امنیت.

^۱ علوم انسانی، دانشکده روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور بهبهان، بهبهان، ایران (نویسنده مسئول)

arshadi.zohre70@gmail.com

^۲ علوم انسانی، دانشکده روان‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، خوزستان، ایران

جایگاه آینده پژوهی تربیتی و آموزشی در آموزش و پرورش آتی

نساء احمدزاده^۱

چکیده

دنیای امروز، جهان سرعت، دقت، تفکر، پرسشگری و طرح مسأله و رفع چالش هاست. با توجه به نیاز روز جوامع که با سرعت چشمگیری در حال گسترش علم و فناوری هستند و نیز پیچیدگی های حاکم بر فعالیت های تربیتی، علمی و آموزشی نسل جدید، مشخص می شود که اداره مطلوب آموزش و پرورش آینده، نیازمند تفکر و راهکارهای جدید و پیش بینی های معقول و مطلوب است که همگام و هماهنگ با تغییرات و نیاز نسل جدید پیش رود. در رأس این روند هدفمند، معلمان و دبیرانی قرار دارند که باید با اندیشه ای صحیح آینده ای شایسته را برای جوامع رقم بزنند؛ افرادی که باید خود را به ابزار پاسخگویی که شامل تعقل، پژوهش و خلاقیت است، مجهز کنند و این مهارت را هنرمندانه و علمی به دانش آموزان بیاموزند و برای کسب موقعیتی مقبول و موفق، خود را در جایگاهی والا، مسلط به امور و تحولات و برخوردار از توان مدیریت آینده نشان داده و به دانش موضوعی- تربیتی، تفکر خلاق و تلفیق مهارت مجهز نمایند. پژوهش در نیازهای آتی و چگونگی پیشبرد مسیر آموزش و همسویی برنامه های آموزشی و تربیتی در این چشم انداز، از اهداف اصلی آینده پژوهی در آموزش و پرورش است.

واژگان کلیدی: آموزش، تربیت، آینده.

^۱ کارشناس تکنولوژی و گروه های آموزشی متوسطه، ناحیه دو کرج، اداره کل آموزش و پرورش استان البرز، ایران

شیوه‌های نقش آفرینی مؤثر تربیتی معلمان و همکاران در مدرسه

صغری مولائی^۱، سید اکبر سیدهاشمی^۲، سید علی سیدهاشمی^۳

چکیده

از ضرورت‌های تعلیم و تربیت، فراهم آوردن زمینه برای قراردادن راه عملی و برنامه‌های زندگی صحیح و خداپسندانه، ضمن طرح مباحث نظری، پیش روی نسل امروزی است، نسلی که می‌خواهد در دنیای پرزرق و برق و پرهیجان امروزی، زندگی سالم و مذهبی داشته باشد. این نسل می‌خواهد زندگی شرافتمندانه و عزتمندی داشته باشد که در آن هیچ گونه احساس حقارت و کمبود شخصیتی نکند و با سربلندی و افتخار، حضور مؤثر در جامعه داشته باشد. هم موجبات رضایت درونی‌اش فراهم شود و هم عضو متعادل، متوازن و مؤثری برای جامعه باشد. تعلیم و تربیت باید زمینه را برای اطاعت از خداوند، اعتماد به او و تسلیم در برابر خواسته‌های او فراهم آورد تا دانش‌آموز در طول عمر خود، اوامر و نواهی الهی را پذیرا باشد و بداند که این اوامر و نواهی بر اساس مصالحی است که کمال و رشد او را تضمین می‌کنند. همه کودکان و نوجوانان، محتاج هدایتند و به یک برنامه صحیح زندگی نیاز دارند. این نیاز برآورده نمی‌شود، مگر با پرورش حس مذهبی، احیای فطرت خداآشنایی و فراهم نمودن زمینه‌های رشد و به کمال رساندن فضایل اخلاقی آنها که نماز کامل‌ترین پاسخ به عالی‌ترین نیاز انسان است. بدون تردید، همه جوانان و نوجوانان، استعداد پذیرش و انجام تکالیف مذهبی را دارند اما آنچه مهم است ارائه شیوه‌های جذب آنها به سوی تکالیف مذهبی است. نگارندگان در این مقاله بعد از تبیین واژگان کلیدی، شیوه‌ها و راهکارهای عملی برای تثبیت و تفهیم عقیده دینی، شکوفایی احساسات مذهبی دانش‌آموزان و همچنین نگاهی را که مربی باید به دانش‌آموز به عنوان رکن اصلی جریان تربیت داشته باشد، بیان کرده و در پایان، ضمن اشاره به نکاتی چند در مورد شیوه دعوت، پیشنهادهایی عملی برای تثبیت شکوفایی استعدادهای مذهبی ارائه کرده‌اند.

واژگان کلیدی: معلم، مربی، متربی، دانش‌آموز، تثبیت عقاید دینی.

^۱ دبیر دین و زندگی دبیرستان میثاق ناحیه ۲ زنجان دانشجوی دکتری قرآن و حدیث دانشگاه آزاد اردبیل، ناحیه ۲ زنجان
Seyed.ali.molaei@gmail.com

^۲ سید اکبر سیدهاشمی دانشجوی دکتری مدیریت دانشگاه آزاد واحد اردبیل

^۳ سید علی سیدهاشمی، دانشجوی طراحی صنعتی دانشگاه آزاد واحد زنجان

تحلیل اصلاح نظام آموزشی آینده در عصر اطلاعات و هوش مصنوعی

روزبه فخاری^۱، میلاد حدادنژاد^{۲*}

چکیده

هوش مصنوعی در سال‌های اخیر به سرعت توسعه یافته است که نه تنها برای زندگی افراد راحتی به ارمغان می‌آورد، بلکه نقش مهمی در آموزش ایفا می‌کند. در گذشته معلمان برای تهیه دروس عمدتاً به مواد آموزشی مرتبط متکی بودند، اما در حال حاضر معلمان می‌توانند از فناوری هوش مصنوعی برای تهیه دروس استفاده کنند که باعث کاهش بار تهیه دروس برای معلمان می‌شود. هوش مصنوعی شاخه‌ای از علوم کامپیوتر و رشته‌ای است که به مطالعه نحوه ساخت رایانه‌ها به‌منظور شبیه‌سازی تفکر و رفتار هوشمندانه افراد می‌پردازد. استفاده از هوش مصنوعی در آموزش می‌تواند برابری آموزشی را ارتقا بخشد و کارایی تدریس را بهبود بخشد. به عنوان مثال در برخی از مدارس دورافتاده در استان‌های محروم منابع آموزشی کمیاب است. استفاده از هوش مصنوعی می‌تواند منابع آموزشی را در بستر یک شبکه برای دستیابی به برابری آموزشی یکپارچه به اشتراک بگذارد. در نتیجه این امر، مقاله پیش‌رو به تحلیل و بررسی چگونگی تغییر روش‌های تدریس در آینده می‌پردازد.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، نظام آموزشی آینده، محدودیت منابع آموزشی، برابری آموزشی، اصلاحات سیستماتیک.

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی علوم اعصاب‌شناختی، رایانش و هوش مصنوعی، مؤسسه آموزش عالی علوم‌شناختی، تهران، ایران
Dr.rouzbehfakhari@gmail.com

^۲ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد برق مخابرات، سیستم، دانشگاه آزاد اسلامی تهران جنوب، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

فناوری هوش مصنوعی در آموزش و چالش‌های پیش‌رو در اخلاق

روزبه فخاری^{۱*}، میلاد حدادنژاد^۲

چکیده

در سال‌های اخیر پیشرفت‌هایی در زمینه فناوری هوش مصنوعی ایجاد شده است که تغییراتی را در زندگی افراد به وجود آورده است. فناوری‌های جدید در تمام جنبه‌های زندگی به سرعت در حال تغییر هستند. هوش مصنوعی با فرآیند آموزش ادغام شده و شکل آموزش تغییر کرده است. فناوری هوش مصنوعی یک فرصت برای آموزش است، اما در طرف مقابل، یک چالش نیز است. تغییراتی را که فناوری هوش مصنوعی در آموزش ایجاد می‌کند، نمی‌توان انکار کرد. در عین حال باید مشکلات آموزش با هوش مصنوعی مانند عادلانه و فراگیر بودن آموزش را نیز در نظر گرفت. بر این اساس، این مقاله به تحلیل علل مشکلات پیش‌رو می‌پردازد. مشکلات را می‌توان به طور عمده به سه دسته تقسیم کرد. غیرمنطقی بودن الگوریتم، ناقص بودن داده‌ها و نادرست بودن محتوا. با تجزیه و تحلیل عوامل ذکر شده نتیجه‌گیری شد که ریشه مشکلات در افراد است. بنابراین، در مقاله پیش‌رو، افراد با توجه به جنبه‌های مختلفی که در آموزش با هوش مصنوعی بر عهده دارند، به سه دسته تقسیم می‌شوند. برنامه‌نویسان، معلمان و دانش‌آموزان. در نهایت در مقاله پیش‌رو، نکات قابل ملاحظه و راه‌حلی‌هایی بر اساس افرادی که به سه دسته مختلف تقسیم شده‌اند، ارائه می‌شود.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، کاربرد آموزش، چالش‌های آموزش، برنامه‌نویسان، معلمان، دانش‌آموزان.

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی علوم اعصاب‌شناختی، رایانش و هوش مصنوعی، مؤسسه آموزش عالی علوم‌شناختی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) Dr.rouzbehfakhari@gmail.com

^۲ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد برق مخابرات، سیستم، دانشگاه آزاد اسلامی تهران جنوب، تهران، ایران.

تولد فرصت شیرین یادگیری از دل تهدید تقلب

عبدالرضا شیرکوند^{۱*}

چکیده

این تجربه با هدف کم‌رنگ‌نمودن گرایش دانش‌آموزان به استفاده از تقلب در امتحانات کلاس مجازی اجرا شد و ضرورت آن، استفاده از سؤالات مفهومی و کاربردی که پاسخ‌گویی به آنها مستلزم تلاش انفرادی، مطالعه مفهومی و مشارکت و هم‌اندیشی بود. در نتیجه این کنذوکاو علمی، امکان استفاده از تقلب تقریباً به صفر و حتی فکر آن هم به ذهن دانش‌آموز خطور نکرد و یادگیری تمام عیار مفاهیم درسی و نکات کلیدی درس که در حین تدریس معلم در کلاس درس یاد گرفته نشده و یا در آن دچار مشکل بودند، محقق گردید.

واژگان کلیدی: تقلب، آموزش مجازی، شبکه شاد، یادگیری، ارزشیابی.

^۱ دبیر آموزش و پرورش، علوم تربیتی، فرهنگیان، پردیس زینبیه پیشوا، ایران. majid1400@mailfa.com

نقش بازی و قصه‌گویی در کاهش کم‌رویی و بهبود مهارت‌های اجتماعی و

عزت نفس پروانه

نگین توماج^۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تبیین و اجرای روش‌های مؤثر (با عنایت ویژه به بازی و قصه‌گویی) در کاهش کم‌رویی و افزایش عزت نفس پروانه، دانش‌آموز کلاس دوم ابتدایی است. این پژوهش، یک پژوهش کیفی از نوع مطالعه موردی است که در سال ۱۳۹۷ در شهرستان بجنورد انجام شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش، مشاهده دانش‌آموز در طول جلسات کارورزی در محیط مدرسه، پرسش‌نامه سنجش رفتار کودک در خانه، تست نقاشی، مصاحبه با دانش‌آموز، هم‌کلاسی‌ها و کارکنان مدرسه است. کم‌رویی علت‌های گوناگونی دارد، لیکن بررسی‌های بیشتر در مورد دانش‌آموز حاکی از عزت نفس پایین و عدم توانایی برقراری ارتباط مؤثر بود. این کم‌رویی او به مراتب روی وضعیت درسی‌اش هم تأثیر منفی می‌گذاشت و باعث افت تحصیلی او می‌شد و این امر، سبب توسل خانواده به معلم خصوصی می‌شد، لیکن اعتقاد محقق بر آن بود که با افزایش مهارت‌های اجتماعی، سطح درسی او نیز بهبود خواهد یافت. برای رفع کم‌رویی پروانه تصمیم گرفتیم تا مهارت‌های اجتماعی و عزت نفس او را ارتقا دهیم بدین منظور با توجه به جایگاه خانواده در اجتماعی کردن فرزندان، علاوه بر اینکه از طریق فرستادن نامه و مصاحبه حضوری با والدین پروانه در ارتباط بودیم، از شرطی‌سازی تقابلی (دوستی با ستاره کلاس)، شعرخوانی (شعر متناسب با سن و علاقه کودک)، قصه‌گویی و اجرای نمایش (پرواز قطره) و بازی‌های گروهی (ماشین بازی، بپر تو رودخونه) بهره برده‌ایم؛ سپس به ثبت رفتار او پرداختیم. تمام مشاهدات و مصاحبه‌ها، حاکی از بهبود روابط اجتماعی و افزایش سطح نمرات درس شفاهی او بود.

واژگان کلیدی: کم‌رویی، مهارت‌های اجتماعی، دانش‌آموز، بازی، قصه‌گویی.

^۱ سرگروه پژوهش و مهارت‌های معلمی آموزش و پرورش شهرستان آق قلا n.toumaj75@gmail.com

رابطه شیوه‌های فرزندپروری والدین با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان

زهرا ترک‌زاده آرانی^۱

چکیده

پژوهش حاضر به منظور پیش‌بینی رابطه شیوه‌های فرزندپروری والدین و میزان اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان دختر و پسر پایه ششم دبستان‌های ناحیه یک استان قم در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی (از نوع همبستگی) و جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش، تمامی دانش‌آموزان پایه ششم دبستان ناحیه یک استان قم هستند. نمونه مورد بررسی شامل ۱۰۰ دانش‌آموز، ۵۰ نفر دختر و ۵۰ نفر پسر و همچنین مادران آن‌ها هستند که به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از دو پرسش‌نامه شیوه‌های فرزندپروری دیانابامریند و مقیاس اضطراب اجتماعی لایبویتز برای کودکان و نوجوانان (LSAS-CA) استفاده شد. با مروری بر نظریات بیان‌شده در این پژوهش، می‌توان به این نتیجه رسید که شیوه‌های فرزندپروری مقتدرانه و سهل‌گیرانه با کاهش اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان و همچنین شیوه فرزندپروری مستبدانه با افزایش اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان همراه است.

واژگان کلیدی: شیوه‌های فرزندپروری، والدین، اضطراب اجتماعی، دانش‌آموزان.

^۱ دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز zahratorkzadeh@yahoo.com

چگونه توانستیم سبک زندگی دانش آموزان پایه ششم را متناسب با دوران کووید ۱۹

تغییر دهم: اقدام پژوهی

صبح عبدی^۱

چکیده

یکی از بزرگترین بحران‌هایی که تاکنون جامعه بشری تجربه کرده است، ویروس کرونا است. این ویروس بر تمام ابعاد زندگی انسان‌ها تأثیر گذاشته است. این ویروس بر مدارس و امر آموزش و به تبع آن بر دانش‌آموزان اثرات منفی زیادی داشته است. بنا بر گزارش سازمان جهانی بهداشت، مؤثرترین راه مقابله با این ویروس تغییر سبک زندگی مطابق با آن است؛ بنابراین هدف این اقدام پژوهی، تغییر سبک زندگی دانش‌آموزان کلاس ششم متناسب با دوران کووید ۱۹ است. داده‌های پژوهش از طریق پرسش‌نامه، نظرسنجی از دانش‌آموزان و مصاحبه با کادر آموزشی جمع‌آوری شد. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری‌شده، اقداماتی برای تغییر سبک زندگی دانش‌آموزان در سطح کلاس ششم به اجرا درآمد. این اقدامات شامل تهیه یک بسته آموزشی جامع و آموزش آن به دانش‌آموزان، تجهیز نمودن مدرسه، تنظیم برنامه خودمراقبتی دانش‌آموزان و ارتباط با والدین و مراقب سلامت بود. نتایج حاصل از اقدام پژوهی حاضر نشان می‌دهد که سبک زندگی دانش‌آموزان پس از اجرای راه‌حل‌ها، متناسب با دوران کووید ۱۹ تغییر کرده است و سلامت روانی و جسمانی دانش‌آموزان افزایش یافته است.

واژگان کلیدی: سبک زندگی، کووید ۱۹، اقدام پژوهی.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دبیرآموزش و پرورش، میاندوآب sabahabdi2015@yahoo.com

بررسی ضرورت‌ها و ویژگی‌های برنامه‌ریزی برای پرورش کفایت اجتماعی دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی

نگین توماج^۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی ضرورت‌ها و ویژگی‌های برنامه‌ریزی برای پرورش کفایت اجتماعی دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی است. این پژوهش به شیوه اسنادی-کتابخانه‌ای و تحلیل و بررسی اسناد مکتوب انجام شده و از نوع پژوهش‌های کاربردی است. در ابتدا به تبیین تعاریف و نظریات کفایت اجتماعی از دیدگاه‌های گوناگون پرداختیم و پس از بیان مفاهیم برنامه‌ریزی و برنامه‌ریزی، ضرورت‌های برنامه‌ریزی برای پرورش کفایت اجتماعی در دانش‌آموزان بررسی شدند. سپس پژوهش‌های انجام شده با محوریت کفایت اجتماعی در دوره ابتدایی در دو بخش تحقیقات داخل کشور و خارج کشور مورد بررسی و واکاوی قرار دادیم و در پایان نیز ویژگی‌های برنامه‌ریزی مناسب برای پرورش کفایت اجتماعی را بر اساس مهارت‌های کفایت اجتماعی و مؤلفه‌های آنها، روش‌های تدریس و ارزشیابی، استخراج و در جدولی در بخش یافته‌های تحقیق، تنظیم گردید. کفایت اجتماعی به معنای مسئولیت‌پذیری اجتماعی، توانایی مراقبت از خود و یاری‌رساندن به مراقبت از دیگران تعریف می‌شود و همان‌طور که پایه‌های شخصیت انسان در دوره ابتدایی شکل می‌گیرد، لذا ضروری است که برای این مهم، برنامه‌ریزی لازم انجام شود و مهارت‌های شناختی، رفتاری، هیجانی و انگیزشی و مؤلفه‌های هر یک در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی گنجانده شود.

واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی، کفایت اجتماعی، مهارت، ضرورت، دوره دوم ابتدایی.

^۱ سرگروه پژوهش و مهارت‌های معلمی آموزش و پرورش شهرستان آق قلا n.toumaj75@gmail.com

تربیت دینی در کودکان ابتدایی (۷ تا ۱۲ سال)

سیده زهرا کاظمی شیخ شبانی^۱، خدیجه رفیعی وردنجانی^۲

چکیده

امروزه تربیت دینی یکی از مهم‌ترین مسائل روبروی جوامع بشریت است. تربیت دینی، انسان‌هایی قوی، صبور و توانمند را به جامعه تحویل خواهد داد. حال سؤال این است که چگونه می‌توانیم به این اهداف دست پیدا کنیم؟ بدون تردید نقش معلم به ویژه معلمان ابتدایی از اهمیت بسیار بالایی در این امر برخوردار است؛ لذا معلمان وظیفه سنگینی را بر دوش می‌کشند و باید با درک و آگاهی بالا از شرایط دانش‌آموزان خویش سعی در انجام این وظیفه داشته باشند. معلمان با عملگرایی خویش، با تشویق دانش‌آموزان به اعمال صحیح، با همراهی کردن با آنان و تلاش برای اقتناع با استدلال‌های قوی، ملایمت در گفتار و همچنین مهربانی و محبت به کودکان می‌توانند روحیه دینی را در آنان تقویت کنند.

واژگان کلیدی: تعلیم و تربیت دینی، تعلیمات اسلامی، روش‌های تربیتی، آموزش ابتدایی، معلم.

^۱ آموزگار مقطع ابتدایی raya1979ja@gmail.com

^۲ دانشجوی رشته آموزش ابتدایی jzazrpm@gmail.com

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کارکردهای عصب‌شناختی دانش‌آموزان مبتلا به صرع

فاطمه رهبر کرباسدهی^۱، ابراهیم رهبر کرباسدهی^{۲*}

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر کارکردهای عصب‌شناختی دانش‌آموزان مبتلا به صرع بود. طرح پژوهش نیمه‌آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. نمونه پژوهش ۳۰ نوجوان مبتلا به صرع شهرستان رشت در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند که به‌طور در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه (هر گروه ۱۵ نفر) جایدهی شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از آزمون رایانه‌ای برج هانوی و آزمون دسته‌بندی کارت ویسکانسین در مراحل قبل و بعد از درمان استفاده شد. درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد به صورت گروهی در ۸ جلسه برای گروه آزمایش ارائه شد ولی گروه گواه هیچ‌گونه درمانی دریافت نکرد. نتایج تحلیل کوواریانس تک‌متغیری نشان داد که اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر بهبود کارکردهای عصب‌شناختی دانش‌آموزان مبتلا به صرع به طور معنی‌داری تأثیر دارد ($P < 0.001$). بنابراین، نتایج این پژوهش می‌تواند تلویحات مهمی در زمینه آموزش و درمان دانش‌آموزان مبتلا به صرع داشته باشد.

واژگان کلیدی: درمان پذیرش و تعهد، کارکردهای عصب‌شناختی، صرع.

^۱ گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

fatemeh.rahbar.karbasdehi@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)

Ebrahim.Rahbar74@gmail.com

ویروس کرونا و زیرساخت‌های نظام آموزش برخط در ایران

راضیه خادم الحسینی^{۱*}، حسن منافی^۲

چکیده

هم‌زمان با شیوع ویروس کرونا هرچند که بسیاری از مسئولان اعلام کردند آموزش تعطیل بردار نیست ولی در عمل مشاهده می‌کنیم بسیاری از دانش‌آموزان و خانواده‌ها نگران عقب‌افتادگی درس و کتاب خود هستند و چاره‌ای جز آموزش از راه دور و در فضای مجازی نیست. آموزش از راه دور هرچند برخی از خانواده‌ها را راضی کرده است ولی به نظر می‌رسد زیرساخت‌های آموزش برخط به‌گونه‌ای نیست که جوابگوی حجم انبوهی از دانش‌آموزان باشد. یکی از چالش‌هایی که هم‌زمان با شیوع ویروس کرونا در کشور مطرح شد، تعطیل شدن نظام آموزشی بود. آموزش از راه دور در دنیا موضوع جدیدی نیست ولی آموزش از طریق اینترنت و فضای مجازی موضوع جدید و فراگیری است و این ناشی از افزایش فزاینده ارتباطات است که قدرت رسانه‌ای آن را افزایش داده است. هنوز تعدادی زیادی از معلمان در بدنه آموزش و پرورش به روش کاملاً سنتی تدریس می‌کنند و ارتباط و تعامل خوبی با نرم‌افزارهای آموزشی، اینترنت و دنیای دیجیتال و رسانه ندارند؛ بنابراین نمی‌توان به این زودی خود را با تغییرات اعمال شده در حوزه آموزش مطابقت داد. به نظر می‌رسد موضوع آموزش از راه دور و برخط آن هم از طریق شبکه‌های مجازی خارجی یا شبکه شاد که از سوی وزارت آموزش و پرورش برای خانواده‌ها اعلام شده است به دلیل نبود زیرساخت‌های مخابراتی و ارتباطاتی و فنی، گزینه مناسبی برای آموزش برخط نبوده و از سوی دیگر عدم پذیرش، مطابقت و همراهی نکردن خانواده‌ها نیز موفقیت این روش آموزشی را تأیید نمی‌کند.

واژگان کلیدی: آموزش الکترونیکی، ویروس کرونا، آموزش برخط، آموزش و پرورش.

^۱ کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناسی ارشد، دانشگاه خمینی شهر، اصفهان، ایران hb.manafi@yahoo.com

تبیین رضایت شغلی معلمان بر اساس خودکارآمدی شغلی

جیهان پایون^{۱*}، راضیه یزدان قطولار^۲، هانیه فرجی^۳

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی تبیین رضایت شغلی معلمان بر اساس خودکارآمدی شغلی معلمان ابتدایی ناحیه ۲ شهر ارومیه بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری نیز کلیه معلمان مقطع ابتدایی ناحیه ۲ شهرستان ارومیه بنا بر اعلام کارگزینی برابر ۱۴۰۰ نفر بود که از بین آنان با استفاده از جدول مورگان تعداد ۳۰۱ نفر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب گردید. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌های استاندارد خودکارآمدی شغلی ریگز و نایت (۱۹۹۴) و رضایت شغلی اسمیت، کندال و هالین (۱۹۶۹) بود. روایی (محتوا و سازه) و پایایی (ضریب آلفای کرونباخ) پرسش‌نامه‌ها حاکی از آن بودند که ابزارهای اندازه‌گیری از روایی و پایایی خوبی برخوردار هستند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها توسط نرم‌افزار SPSS تحلیل گردید. نتایج نشان داد خودکارآمدی شغلی به صورت کلی با رضایت شغلی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد. در ادامه نتایج نشان داد که ابعاد خودکارآمدی شغلی، قابلیت پیش‌بینی رضایت شغلی معلمان را دارند.

واژگان کلیدی: رضایت شغلی، خودکارآمدی شغلی، معلمان، ارومیه.

^۱ دانشجوی کارشناسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول) jihanpayon@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

^۳ دانشجوی کارشناسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

تربیت چند ساحتی و فضای مجازی

اعظم محرابی^{۱*}، لیلا نظری راد^۲

چکیده

«تربیت فراتر از انتقال علم است و به معنای فراهم کردن امکان شکوفایی استعدادها و از قوه به فعل رسیدن استعدادهاست» (ابراهیم زاده، ۱۳۸۸). جریان تربیت از طریق برنامه درسی در تار و پود نظام آموزش و پرورش جاری شده است. در سند تحول بنیادین با تربیت چندساحتی می‌خواهیم از وضع موجود به وضع مطلوب برسیم؛ چون این نوع تربیت، دانش‌آموزان را برای زندگی واقعی آماده می‌کند. با ظهور ویروس کرونا در جهان، زیست‌بوم جدیدی برای آموزش و پرورش به وجود آمد. اینک باید دید چگونه می‌توان در فضای مجازی به تربیت دانش‌آموز پرداخت. پژوهشگر در این پژوهش با استفاده از روش اقدام‌پژوهی و استناد به شواهد موجود، به تبیین مسأله، پرداخته و برای جمع‌آوری اطلاعات، از ابزار مصاحبه و مشاهده استفاده کرده است. داده‌ها با استفاده از روش کتابخانه‌ای و تحقیق میدانی، تجزیه و تحلیل گردید. راهکارهای خلاقانه و مؤثر، مانند تدریس معکوس، تکالیف مهارت محور و بازی یادگیری، انتخاب گردید که بسیار مورد توجه معلمان و دانش‌آموزان قرار گرفت و در نتیجه شاهد رشد متوازن فضایل اخلاقی و اجتماعی دانش‌آموزان شدیم.

واژگان کلیدی: تربیت چندساحتی، تدریس معکوس، بازی یادگیری، ساحت.

^۱ دانشگاه پیام نور، بوانات، ایران (نویسنده مسئول) namdan1387@gmail.com

^۲ دانشگاه آزاد، اقلید، ایران

نقش مدرسه در تربیت دانش آموز

سارا بیات^۱

چکیده

تربیت از جمله نیازهای جوامع بشری در طول تاریخ بوده است و همواره مورد توجه عالمان و اندیشمندان واقع شده است. عوامل متعددی در تربیت کودکان و نوجوانان مؤثر هستند از جمله: خانه و خانواده، وراثت، دوستان و گروه همسالان، نظام اجتماعی، مدرسه و غیره. مدرسه به عنوان خانه دوم کودک بعد از خانواده نقش مهمی را در زمینه تربیت افراد ایفا می‌کند. مدرسه شامل ساختار و نظام، محیط و فضای مدرسه، اعضای مدرسه (معلم، مربی، مدیر، کارکنان و دانش‌آموزان)، برنامه درسی، فعالیت‌های یاددهی و یادگیری، فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی است. این مقاله با رویکرد تحلیلی و بررسی اسنادی، به دنبال این است که نقش نظام مدرسه را در تعلیم و تربیت با توجه به نقش معلم، دانش‌آموز، همسالان، فضای مدرسه به اجمال بررسی می‌کند. نتایج این مقاله نشان می‌دهد که مدارس می‌توانند تأثیر مثبتی در تربیت دانش‌آموزان داشته باشند؛ لذا باید کادر اداری و آموزشی مدارس و به صورت یک کل یکپارچه در رشد و پرورش این مهم تمام تلاش خود را به کار گیرند.

واژگان کلیدی: تربیت، دانش‌آموز، مدرسه.

^۱ آموزگار ابتدایی آموزش و پرورش استان زنجان، کارشناسی علوم تربیتی sarabayat7596@gmail.com

بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی و جایگاه آن در عرصه تعلیم و تربیت

مریم حسینی نسب^{۱*}، نجمه سراج خرمی^۲

چکیده

فناوری همیشه مثل یک شمشیر دولبه است. فضای مجازی علاوه بر فرصت‌هایی که می‌تواند در پی داشته باشد، چالش‌هایی نیز به دنبال دارد. با ظهور فناوری‌های جدید، حرفه تدریس از تأکید بر معلم‌محوری و آموزش مبتنی بر سخنرانی به فراگیرمحوری و محیط‌های یادگیری تعاملی تغییر یافته است. معلم باید روش‌های تفکر را که اغلب توسط فناوری در اختیار او قرار می‌گیرد، مد نظر قرار دهد. پژوهش حاضر با هدف بررسی جایگاه فضای مجازی در تعلیم و تربیت و همچنین بررسی برخی فرصت‌ها و تهدیدهای پیش رو به روش توصیفی و مطالعه اسنادی صورت گرفته است. فضای مجازی هم فرصت است و هم تهدید و چنانچه قبل از ورود این تکنولوژی‌ها، نحوه درست استفاده از آنها را یاد بگیریم، تبعات منفی آن نیز کمتر خواهد شد. در چنین عرصه‌ای اگر برای اطلاعات طرح و نقشه جامعی وجود نداشته باشد و به کارگیری آن منطبق با اهداف معین و هوشمندانه نباشد، خطرات زیادی جوامع و فرهنگ بشری را تهدید می‌کند.

واژگان کلیدی: فناوری، فضای مجازی، معلم‌محوری، تعلیم و تربیت، تکنولوژی.

^۱ آموزگار پایه اول ابتدائی مقطع ابتدائی، کارشناسی آموزش ابتدائی، دانشگاه شهید رجائی دزفول (نویسنده مسئول)
Maryam.sky48@gmail.com

^۲ آموزگار پایه سوم ابتدائی مقطع ابتدائی، کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد دزفول

پیش‌بینی یادگیری سازمانی بر اساس فرهنگ سازمانی در مدارس ناحیه ۱ ارومیه

پریا سهرابی^{۱*}، آرمان امانی^۲، الناز اسدی^۳، سمیه جعفرنژاد^۴

چکیده

این پژوهش بررسی پیش‌بینی یادگیری سازمانی بر اساس فرهنگ سازمانی در مدارس ناحیه ۱ شهر ارومیه بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری نیز کلیه معلمان مقطع ابتدایی ناحیه ۱ شهرستان ارومیه بنا بر اعلام کارگزینی برابر ۱۶۵۰ نفر بود که از بین آنان با استفاده از جدول مورگان تعداد ۳۱۲ نفر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب گردید. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌های استاندارد شده یادگیری سازمانی نیفه (۲۰۰۱) و فرهنگ سازمانی رابینز (۱۹۹۸) بود. روایی (محتوا و سازه) و پایایی (ضریب آلفای کرونباخ) پرسش‌نامه‌ها حاکی از آن بودند که ابزارهای اندازه‌گیری از روایی و پایایی خوبی برخوردار هستند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها توسط نرم‌افزار SPSS تحلیل گردید. نتایج نشان داد که فرهنگ سازمانی به صورت کلی با یادگیری سازمانی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد. همچنین در ادامه، نتایج نشان داد که ابعاد فرهنگ سازمانی قابلیت پیش‌بینی یادگیری سازمانی را دارند.

واژگان کلیدی: یادگیری سازمانی، فرهنگ سازمانی، معلمان، ارومیه.

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، آموزگار ابتدایی، منطقه صومای برادوست ارومیه، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول)
sohrsbiipariya@yahoo.com

^۲ کارشناس پرستاری، منطقه صومای برادوست ارومیه، ارومیه، ایران.

^۳ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور، مهاباد، مهاباد، ایران.

^۴ کارشناسی مهندسی تکنولوژی کامپیوتر، دانشگاه غیر انتفاعی علم و فن، آموزگار ابتدایی، ارومیه، ایران

فرصت‌ها و تهدیدات تربیتی فضای مجازی

مهدی دوستی^۱

چکیده

رشد و توسعه فضای مجازی و فعالیت در این عرصه به یک پدیده جهانی تبدیل شده است. در سال ۲۰۱۱ و در مدت کوتاهی، فیس‌بوک پس از گوگل، دومین نرم‌افزار جهان شناخته شد. طبق بررسی‌های انجام‌شده امروزه ۲۲ درصد زمان سپری‌شده در فضای مجازی، به استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی اختصاص داده شده است. طبق آمارهای به‌دست‌آمده، بیشتر کاربران در سنین جوانی هستند که روزانه میزان سن افرادی که از فضای مجازی استفاده می‌کنند رو به کاهش است. از این رو مطالعه در زمینه تهدیدات و فرصت‌های موجود در زمینه فضای مجازی، موضوع مهمی است که در این مقاله به آن پرداخته شده است. مقاله پیش رو، به روش توصیفی - تحلیلی با استفاده از مقالات و منابع معتبر نگارش شده است. طی یافته‌های این مقاله، فضای مجازی به عنوان یک فرصت تربیتی و نیز یک تهدید تربیتی به‌خصوص برای کودکان و نوجوانان محسوب می‌شود.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، اینترنت، شبکه اجتماعی، فرصت، تهدید، کودکان، نوجوانان، تربیت اخلاقی.

^۱ کارشناس آموزش ریاضی، دبیر ریاضیات استان چهارمحال و بختیاری Doustii.m@gmail.com

بررسی اثرات عوامل فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی با در نظر گرفتن تربیت دانش‌آموز، مطالعه موردی دبیرستان‌های دخترانه گرگان

فاطمه معصومی شیخ احمد لویی^۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثرات عوامل فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی با در نظر گرفتن تربیت دانش‌آموز در دبیرستان‌های دخترانه گرگان است. روش تحقیق در این پژوهش، توصیفی از نوع «پیمایشی» و از شاخه «میدانی» است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه گرگان بوده که نامحدود هستند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران و به شیوه تصادفی ساده به تعداد ۳۸۴ نفر انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل سه پرسش‌نامه انتظارات تربیتی با ۱۲ سؤال، جلب مشارکت دانش‌آموز با ۱۳ سؤال و تربیت دانش‌آموز با ۱۰ سؤال بوده که روایی آن به شیوه صوری که به تأیید کارشناسان و متخصصان امر رسیده و مورد اثبات واقع شده و پایایی آن نیز بر اساس آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۱ مورد تأیید واقع شده است. داده‌های گردآوری شده بر اساس تحلیل معادلات ساختاری بر اساس نرم‌افزار AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. مسأله اساسی پژوهش حاضر این است که بسیاری از مدرسه‌ها در دنیا و مدارس پرقابلی کنونی به نقش تحقیق و پژوهش و بهره‌گیری از نظر متخصصان توجهی ندارند که این زمینه‌ساز عدم موفقیت و تعلیم و تربیت آن‌ها را به دنبال داشته است. در واقع مزیت هر مدرسه و شیوه در استفاده از ابزارهای نوین انتظارات تربیتی و کاربست اخلاق در فرایند تعلیم و تربیت است که زمینه را برای جذب هر چه بیشتر نقش فراهم می‌نماید. بنابراین عدم اتکا به جلب مشارکت دانش‌آموز مبتنی بر شبکه اینترنت و نیز عدم برخورداری از اخلاق و صداقت که در بسیاری از شیوه‌ها و مدرسه‌ها در ایران شاهد آن هستیم که انتظارات تربیتی با واقعیت فاصله زیادی دارد، زمینه رکود نقش را برای مدرسه‌ها فراهم نموده است. بنابراین لازم است که از عنصر اخلاق به خوبی استفاده شود و از نظر متخصصان و افراد علمی و دانشی در این زمینه استفاده شود که پژوهش حاضر در این زمینه اقدام نموده است.

واژگان کلیدی: انتظارات تربیتی، جلب مشارکت دانش‌آموز، تربیت دانش‌آموز، دبیرستان دخترانه.

^۱ دکتری زبان ادبیات عرب دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار سمنان، ایران. Sara_masoomi65@yahoo.com

پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مدارس متوسطه دوم شهر اهواز بر اساس کنترل عواطف و الگوهای ارتباطی خانوادگی

مهرنوش هیه‌اوند خیری پور^۱

چکیده

پژوهش حاضر به منظور پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مدارس متوسطه دوم شهر اهواز بر اساس کنترل عواطف و الگوهای ارتباطی خانوادگی بود. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم این شهر بودند که ۳۴۰ نفر از این افراد به عنوان نمونه به صورت روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش، پرسش‌نامه راهبردهای ارتباطی خانواده فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۷) و پرسش‌نامه کنترل عواطف ویلیامز، کمپل و آهرانز (۱۹۹۷) و نمره معدل تحصیلی دانش‌آموزان بودند. تحلیل نتایج با استفاده از نرم‌افزار SPSS-21 انجام گرفت. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش همبستگی و رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان داد که بین کنترل عواطف و عملکرد تحصیلی و بین الگوهای ارتباطی خانوادگی با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و متغیرهای تحقیق روی هم‌رفته ۰/۹ قادر به تبیین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان هستند.

واژگان کلیدی: کنترل عواطف، الگوهای ارتباطی خانوادگی، عملکرد تحصیلی.

^۱ کارشناس ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اهواز safasafaiemoghadam@gmail.com

مطالعه و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی در دوران پاندمی کووید ۱۹

زهرا نصیری قلعه‌بین^{۱*}، اسماعیل ضرغامی^۲

چکیده

پاندمی کووید ۱۹ در فرایند یادگیری/یاددهی، مشکلات زیادی ایجاد کرد و منجر به تعطیلی مدارس و نظام حضوری آموزش و پرورش شد. فناوری اطلاعات و ارتباطات، که نقش بزرگی در شتاب‌دهی به تحولات جهان دارد، این بار منجر به تحول و خلق رویکردهای جدیدی چون آموزش مجازی در آموزش و پرورش شد. برخی از مزایای آموزش مجازی بر فعالان عرصه آموزش تا حدودی روشن است اما سواد انتقادی فناوری به ما یادآور می‌شود که هر فناوری در کنار مزایایی که دارد ممکن است خطرات و تهدیدهایی نیز به همراه داشته باشد. بنابراین شناسایی وجوه مثبت و منفی این فناوری در جهت نیل به اهداف آموزشی در بستر جدید می‌تواند راهگشا باشد. هدف از این پژوهش بررسی مزایا و معایب آموزش مجازی در دوران پاندمی و شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای احتمالی این فناوری بر فعالان عرصه آموزش می‌باشد. روش پژوهش، مرور وقایع و نمونه‌های مطالعاتی و تحلیل محتوای گزارش‌ها و تجربیات آموزشی در دوران پاندمی می‌باشد. اهم نتایج به دست آمده، در دو جدول فرصت‌ها و تهدیدها به تفکیک دسته‌بندی شده است که از مهم‌ترین فرصت‌های ایجاد شده می‌توان به ایجاد فرصت بازنگری به فرآیند آموزش، حرکت به سمت جهانی‌سازی آموزش، عدالت آموزشی به لحاظ بی‌مکانی و بی‌زمانی، افزایش مهارت فناوری معلمان و دانش‌آموزان، خلق رویکردهای جدید آموزشی، صرفه‌جویی در اقتصاد، زمان و انرژی اشاره کرد. همچنین آسیب‌های روحی ناشی از اضطراب، افسردگی، انزوای اجتماعی، مشکلات جسمی ناشی از کم‌تحرکی، عدم تحقق عدالت آموزشی به دلیل زیرساخت‌های ضعیف دسترسی به خدمات آموزشی نیز بخشی از تهدیدهای آموزش مجازی در دوران پاندمی عنوان شده است.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، پاندمی، کووید ۱۹، فرصت‌ها، تهدیدها.

^۱ دانشجوی ارشد رشته معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

nasiri_gh@yahoo.com

^۲ استاد تمام، عضو گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

بررسی اثرات ناشی از قرنطینه بر اخلاق و رفتار دانش آموزان شهید بهشتی سبزوار

در دوران کرونا

محمد گلزار مقدم^۱، فرزانه گلزار مقدم^۲

چکیده

هدف اصلی از انجام این پژوهش، بررسی اثرات ناشی از قرنطینه بر اخلاق و رفتار دانش آموزان مدرسه شهید بهشتی و نگاهی به پیامدهای آن است. همچنین دست یافتن به راهکارهای مناسب برای جلوگیری از این اثرات و کشف رابطه بین شیوع کرونا و قرنطینه ناشی از آن بر اخلاق و رفتار دانش آموزان از اهداف این پژوهش است.

روش این تحقیق از نوع مصاحبه است و همچنین پرسش نامه از ۴۰ نفر از دانش آموزان مدرسه شهید بهشتی سبزوار در سال ۱۳۹۹ صورت گرفت. اطلاعات از طریق پرسش نامه جمع آوری شد که شامل پرسش نامه نظرسنجی دانش آموزان مدرسه شهید بهشتی ۴۰ ماده ای بود. همچنین از روش اسنادی-کتابخانه ای بهره گرفته و منابع مربوط که شامل سایت ها کتابخانه ها و مقالات بود، مطالعه شد. همچنین مصاحبه با افراد صاحب نظر انجام شد.

اطلاعات به دست آمده نشان داد که بین شیوع کرونا و قرنطینه ناشی از آن و اخلاق و رفتار دانش آموزان، رابطه معناداری وجود دارد. علاوه بر این مشخص شد که مدل و نوع روش استفاده از فضای مجازی که در اثر قرنطینه ناشی از کرونا به وجود آمده است، نقش مستقیم در میزان تأثیر بر اخلاق و رفتار دانش آموزان دارد. همچنین تشویق کردن دانش آموزان، استفاده درست از فضای مجازی برای کاهش اثرات منفی قرنطینه بسیار کارساز بود.

با توجه به یافته های پژوهش می توان گفت کرونا و قرنطینه ناشی از آن باعث ایجاد اثراتی در اخلاق و رفتار دانش آموزان شده است.

واژگان کلیدی: قرنطینه، اخلاق و رفتار، کرونا، فضای مجازی.

^۱ کارشناس ارشد سازمان آموزش و پرورش، فرهنگی، سبزوار، ایران: mohammad_rivandi@yahoo.com

^۲ دانشگاه پیام نور، علوم تربیتی، سبزوار، ایران

نقش مدیریت دانایی محور در آینده پژوهی تربیت

عاطفه میرخالص^۱، فاطمه خالوندی*^۲، فخرالسادات نصیری ولیک بنی^۳

چکیده

جهان معاصر، آوردگاه تحولات شگرف و شتابنده شده است و تغییرات چنان غافلگیرکننده و برق آسا از راه می‌رسند که حتی لحظه‌ای درنگ، می‌تواند به بهای گزاف غافلگیری راهبردی در عرصه‌های گوناگون فردا تمام گردد. دانایی، تأثیر چشمگیری بر موفقیت در سطوح مختلف فردی، سازمانی و اجتماعی دارد و نتایج فعالیت‌های مدیریت دانش را بهبود می‌بخشد؛ همچنین مدیریت دانایی می‌تواند به عنوان ابزاری کارا برای پاسخگویی به محیط نامطمئن باشد. هدف این مقاله بررسی نقش مدیریت دانایی محور در آینده پژوهی تربیت در مدارس است که به روش کتابخانه‌ای با مرور منابع و مقالات معتبر در پایگاه‌های اطلاعاتی صورت گرفته است. نتایج بررسی انجام شده نشان می‌دهد که مدیریت دانایی برای ارزش آفرینی در سازمان‌ها اهمیت دارد و سازمان‌هایی با سطوح بالای مدیریت دانایی می‌توانند به نتایج مؤثرتری دست پیدا کنند زیرا در فعالیت‌های آموزشی و تربیتی، پیشی گرفتن بر نیازها ضروری است و مانع عقب‌ماندگی و رکود از یک سو، و باعث پیشرفت همه‌جانبه جامعه از سوی دیگر می‌شود و از طرف دیگر در سایه آینده پژوهی است که مدارس می‌توانند از جسارت لازم، قدرت تطبیق و شم قوی در پیش‌بینی اتفاقات غیر منتظره یا قطعی برخوردار گردند.

واژگان کلیدی: آینده پژوهی تربیت، مدیریت دانایی، فعالیت‌های آموزشی و تربیتی.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران
atefeh.mirkhales@gmail.com

^۲ استادیار مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران (نویسنده مسئول)
khalvandi@sru.ac.ir

^۳ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران fsnasiri@sru.ac.ir

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی شبکه‌های اجتماعی

محمد رضا اسلامی^{۱*}، مهدی محمودی^۲

چکیده

تربیت، مفهوم بی‌پایان و بی‌کرانه‌ای است که تمامی شئون و ساحت‌های حیات انسانی را در بر می‌گیرد؛ تربیت نه در حصار زمان محدود می‌شود و نه در قلمرو مکان می‌گنجد. فراتر از محیط، وسیع‌تر از عالم و ژرف‌تر از رفتار بیرونی و نهان و سرشت آدمی است. تربیت ریشه در هزاران نسل پیشین انسانی دارد و سایه تأثیر آن بر تمام نسل‌های پسینی نیز ادامه خواهد داشت. در این مقاله سعی شده فضای مجازی و ویژگی‌های آن از قبیل پویایی زمان، فشردگی مکان، تکثر و تعدد عددی، گمنامی هویت و فردگرایی و همچنین آسیب‌های فضای مجازی از قبیل آسیب‌های فکری، روانی، اخلاقی بر تربیت و راهکارهای مقابله با آن را مورد بررسی قرار دهیم. **واژگان کلیدی:** فضای مجازی، تربیت، فرصت‌ها، آسیب‌ها.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه تکنولوژی آموزشی، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات (نویسنده مسئول)

adv.eslami@gmail.com

^۲ استادیار گروه برنامه‌ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه پیام نور

تعلیم و تربیت در سایه‌سار تمثیل‌های طبیعی قرآن کریم

مهدی منصوری رضی^۱، رقیه میرعرب رضی^۲

چکیده

تمثیل‌ها از برجسته‌ترین و پرجاذبه‌ترین انواع هنر، برای دانش‌آموزان محسوب می‌شود زیرا آفرینش تمثیل، پاسخ به یکی از نیازهای روحی انسان است؛ به‌ویژه آن که انسان به گونه‌ای خلق شده است که به طبیعت مأنوس است، فکر و اندیشه او نیز به طبیعت خو کرده است. بنابراین، بهترین روش تربیت او بیان تمثیل‌های طبیعی است و اگر این تمثیل‌های طبیعی از کتاب مقدس قرآن باشد، اهمیت آن چند برابر می‌شود. هرچند مثال‌های قرآن از نظر کمی، معدود و محدود هستند، اما با این حال می‌توان گفت اگر در این کتاب آسمانی، جز این تمثیلات نغز و گهربار مطلب دیگری یافت نمی‌شد، همین مثال‌ها برای هدایت و تربیت نفوس بشری کافی بود، چراکه هریک از تمثیلات قرآن بسان مشعل‌هایی فروزان و پرفروغ، راه هدایت را به آدمی می‌نمایاند و او را از بیراهه‌ها باز می‌دارند، و به همین دلیل برخی محققان از مثال‌های قرآن با تعبیر «چراغ‌های قرآن» یاد نمودند.

نگاهی اجمالی به مطالعات صورت‌گرفته بر روی مثال‌های قرآنی، نشانگر آن است که محققان تا سده‌های پیشین غالباً از منظر ادبی و از جنبه‌های بلاغی به این موضوع نگریسته‌اند، و بررسی ابعاد و جنبه‌های تربیتی تمثیلات قرآن، و نقش مؤثر آن در پرورش نفوس و هدایت انسان‌ها در آثار پیشینیان، یا مغفول مانده و یا مورد مطالعه جدی قرار نگرفته است؛ اما در این مقاله سعی بر آن است تا ابتدا معنای لغوی و اصطلاحی تمثیل، اهمیت و ارزش آن در تربیت دانش‌آموزان بیان شود و در آخر نمونه‌هایی از تمثیل‌های زیبای قرآن بیان شود.

واژگان کلیدی: قرآن، تمثیل، تربیت، تعلیم، عناصر طبیعی، طبیعت، تأثیرگذاری.

¹ m.mansouri.r@gmail.com

² mirarab.m@gmail.com

بررسی رابطه سبک رهبری تحول‌گرا مدیران و یادگیری با نقش میانجی انگیزش

ورزشی در دانش‌آموزان در دوران کرونا

کاظم چراغ بیرجندی^{۱*}، سحر روشندل ارباب^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه سبک رهبری تحول‌گرای مدیران و یادگیری با نقش میانجی انگیزش ورزشی در دانش‌آموزان در دوران کرونا است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر زابل بود (۱۳۲۴ دانش‌آموز) که با مراجعه به جدول مورگان تعداد نمونه آماری ۳۸۴ نفر به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. در این تحقیق از سه پرسش‌نامه رهبری تحول‌گرا باس و اولیو (۲۰۰۰)، پرسش‌نامه قابلیت یادگیری اوناگ و همکاران (۲۰۱۴) و پرسش‌نامه ارزیابی انگیزه‌های ورزشی پلتیر و همکاران (۱۹۹۵) استفاده شد. برای سنجش بین متغیرهای تحقیق از آزمون‌های کولموگروف - اسمیرنوف و آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتیجه به‌دست‌آمده نشان داد که بین سبک رهبری تحول‌گرای مدیران بر یادگیری و انگیزش ورزشی در دانش‌آموزان، همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. لازم به ذکر است در بین متغیرهای تحقیق، همبستگی بین رهبری تحولی و انگیزش ورزشی (۰/۶۲۲) و همبستگی بین رهبری تحولی و یادگیری (۰/۵۷۰) می‌باشد. با توجه به یافته‌های تحقیق پیشنهاد می‌گردد مدیران و مسئولان در آموزش و پرورش با ترغیب دانش‌آموزان، شرایط را برای پیوستن به شبکه‌های تخصصی علمی و شرکت در دوره‌ها و کارگاه‌های تخصصی متناسب با رشته تحصیلی تسهیل نمایند؛ تا با ارتقای دانش و یادگیری به محیط مدرسه نیز دانش‌آموزان انگیزش ورزشی و تعلق خاطر بیشتری کسب کنند.

واژگان کلیدی: سبک رهبری، یادگیری، انگیزش تحصیلی، دوران کرونا.

^۱ دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول) kazembirjandi@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران

آسیبها و تهدیدهای زیست بوم جدید و ضرورت آموزش سواد رسانه ای

سمانه قربانی^۱

چکیده

جهان امروز، جهان اطلاعات و ارتباطات و دوفضایی شده است. در سالیان اخیر، شاهد حضور فضای مجازی در کنار فضای فیزیکی زندگی انسان هستیم. شیوع ویروس کرونا در سال ۲۰۲۰، دنیا را وارد مناسبات جدیدی در تمامی عرصه‌های زندگی بشر کرد و زیست بوم جدیدی را برای دانش آموزان کشورمان تعریف کرد. آموزش مجازی و از راه دور، نه تنها بستری برای آموزش که راهی برای ورود میلیون‌ها کودک و نوجوان به فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی فراهم کرد. فضایی که تهدیدها و آسیب‌هایش کمتر از مزایای آن نیست و در شرایط آموزش تلفیقی (حضوری-مجازی) نیاز به توجه فراوان، بررسی دقیق و آسیب‌شناسانه و ارائه راهکارهایی برای پیشگیری از آسیب‌های جدی و ویران‌گر دارد. توجه ویژه والدین و معلمان به سواد رسانه‌ای به عنوان عامل مؤثر در افزایش آگاهی و مهارت کودکان و نوجوانان در مواجهه با فضای مجازی در کاهش این آسیب‌ها بسیار مؤثر و کلیدی است. قبل از هر چیز نباید از آموزش این دو قشر تأثیرگذار غفلت کرد. اولیای خانه و مدرسه هر دو باید در کنار فرزندان این مرز و بوم و حتی جلوتر از آنان به مهارت کافی در نحوه مصرف رسانه‌ای دست یافته باشند و خود در مواجهه با رسانه‌ها، تفکری نقاد و فعال داشته باشند تا در ادامه، موفق به پرورش فرزندان این چنین شوند.

واژگان کلیدی: زیست بوم، فضای مجازی، کرونا، سواد رسانه‌ای، تفکر انتقادی.

^۱ کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی و آموزگار پایه ششم ابتدایی tahooraa2005@gmail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی برای دانش‌آموزان کلاس اول ابتدایی دبستان خورشید شهرستان اردکان

سارا ساجدی^۱

چکیده

همه‌گیری کرونا تأثیرات فراوانی را بر جامعه بشری داشته و نظام‌های آموزشی در کشور و دنیا را تحت تأثیر خود قرار داده است و با مجازی‌شدن کلاس‌های آموزشی فرصت‌ها و تهدیدهایی برای دانش‌آموزان و والدین ایجاد شده است. بنابراین هدف اصلی مقاله، شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای آموزش مجازی است. روش پژوهش توصیفی-تحلیل بوده که برای اعتباربخشی به یافته‌ها از روش مشاهده مستقیم و میدانی استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که آموزش‌های مجازی در ساحت‌های مختلف از جمله تربیتی، علمی و اجتماعی فرصت‌ها و تهدیدهای گوناگونی را سبب می‌شود که با توجه به آنها می‌توان به بهبود شرایط آموزش و پرورش در این دوران کمک کرد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، فناوری اطلاعات، فرصت‌های آموزشی، تهدیدهای آموزشی، فضای مجازی.

^۱ فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، روانشناسی و علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیت دینی در عصر جهانی شدن

سیمین حداد عراقی^۱

چکیده

جهانی‌شدن به معنی ظهور یک نظام جهانی در عرصه اقتصاد، سیاست و اجتماع و فرهنگ، مشکلاتی را در عرصه‌های فوق از جمله تعلیم و تربیت به وجود می‌آورد، زیرا جهانی‌شدن انتظارات جدیدی را از نظام‌های آموزش ملی در زمینه‌هایی چون انتقال آگاهی، تحول توانمندی‌ها و شکل‌دادن نظام‌های ارزشی به وجود می‌آورد. هدف پژوهش حاضر بیان چالش تربیت دینی در عصر جهانی‌شدن و همچنین تبیین فرصت‌ها و تهدیدات این پدیده است. روش پژوهش حاضر، کتابخانه‌ای است. یافته‌های پژوهش نشان داد که پدیده جهانی‌شدن برای تربیت دینی، هم فرصت محسوب می‌شود و هم تهدید؛ و نظام تعلیم و تربیت باید ضمن توجه به تهدیدات این پدیده از فرصت‌های پیش رو نیز بهره لازم را ببرد.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، آموزش، تربیت دینی، آموزش و پرورش.

^۱ دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، مربی پرورشی اداره آموزش و پرورش شهرستان قائمشهر

بررسی آسیب‌های استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت نوجوانان

و جوانان

فاطمه خوش‌بیانی آرانی^۱

چکیده

جهان، با ورود به عصر رسانه‌ها و شکل‌گیری جامعه اطلاعاتی دوران جدیدی را آغاز کرده است. در نظام نوین جهانی، ما در عصر رسانه‌ها زندگی می‌کنیم؛ عصری که در آن، رسانه‌های گروهی جزء جدایی‌ناپذیر زندگی ما هستند. در این میان، شبکه‌های اجتماعی مجازی توانسته‌اند با تغییر فرهنگ و ظهور فرهنگی مدرن، هویت افراد را تحت تأثیر و دگرگونی قرار دهند. بر این مبنا، هدف اساسی این پژوهش، بررسی آسیب‌های استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت دانش‌آموزان بوده است. روش تحقیق حاضر، روش اسنادی و کتابخانه‌ای بوده است. نتیجه تحقیق نشان می‌دهد که استفاده بدون برنامه‌ریزی از شبکه‌های اجتماعی مجازی، باعث مخدوش شدن هویت افراد، به ویژه نوجوانان می‌شود. این ابزارهای ارتباطی نوین، دگرگونی‌های بنیادی در چگونگی شکل‌گیری هویت کاربران، به ویژه نوجوانان، ایجاد کرده و عوامل معناساز هویتی پیشین را دستخوش دگرگونی‌های چشمگیر کرده‌اند. ایجاد بحران هویت در نوجوانان، به ویژه دانش‌آموزان، از پیامدهای کاربرد بدون برنامه و بی‌رویه از شبکه‌های اجتماعی مجازی بوده است. مسلماً بحران هویت می‌تواند از موانع مهم در رشد و توسعه جامعه باشد. از این رو رویارویی آگاهانه با چنین پدیده‌ای، به ویژه گسترش سواد رسانه‌ای در میان اقشار گوناگون جامعه، یک ضرورت مهم برای جامعه ما به شمار می‌آید.

واژگان کلیدی: شبکه‌های اجتماعی مجازی، آسیب‌های اجتماعی، بحران هویت، نوجوانان، جوانان، سواد رسانه‌ای.

^۱ کارشناس ارشد مطالعات فرهنگی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران f.khoshbayani@gmail.com

مدل ساختاری ارتباط بین رفتار شهروندی و مهارت‌های زندگی با نقش

واسطه‌ای نظم اجتماعی

حسین احمدی مقدم^۱

چکیده

هدف از این مطالعه، بررسی ارتباط بین رفتار شهروندی با مهارت‌های زندگی با نقش واسطه‌ای نظم اجتماعی در بین دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه مدارس ناحیه یک زنجان بوده است. روش پژوهش از نوع همبستگی با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل ۸۴۰۰ نفر بود که از آن میان ۳۶۷ نفر با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شد و افراد به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای آزمون شدند. ابزار اندازه‌گیری پژوهش سه پرسش‌نامه رفتار شهروندی، تیموری‌نژاد (۱۳۹۲) نظم اجتماعی، تیموری‌نژاد (۱۳۹۲) و مهارت‌های زندگی، محمدخانی (۱۳۸۵) بود. پایایی پرسش‌نامه‌ها با استفاده از آزمون الفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۱ و ۰/۸۷ محاسبه شد. برای برازش مدل علی معادلات ساختاری از نرم‌افزار لیزرل ۸/۵۴ استفاده شد. یافته‌ها نشان داد بین رفتار شهروندی و نظم اجتماعی و در ادامه بین نظم اجتماعی و مهارت‌های زندگی ارتباط معناداری وجود داشت. شاخص نیکویی برازش ۰/۹۲ و ریشه میانگین مجذور باقی‌مانده‌ها در مدل ۰/۰۵۸ بود. بنابراین مدل دارای برازش نسبتاً مطلوبی بوده است و به این ترتیب مدل معادلات ساختاری رفتار شهروندی به طور مستقیم بر نظم اجتماعی و به طور غیرمستقیم بر مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه تأثیر مثبت و معنادار دارد.

واژگان کلیدی: زنجان، شهروندی، نظم اجتماعی، دختر.

^۱ دانشجوی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه تربیت دبیر رجائی، تهران، ایران.

چالش‌ها و فرصت‌های آموزش مجازی در دوران کرونا برای معلمان و دانش‌آموزان

راضیه خادم‌الحسینی^{۱*}، حسن منافی^۲

چکیده

شرایط خاص این روزها، شیوع ویروس کرونا، تعطیلی مدارس و تأکید بر استفاده از آموزش مجازی، تحقق چرخش‌های تحول‌آفرین در استفاده هدفمند از فرصت‌های فناوری و آموزش‌های الکترونیکی را مهیا کرد. بیان ضعف و قوت به عوامل زمینه‌ای متعدد وابسته است شاید شاخصه‌ای در جایی قوت تلقی شود ولی در تراز نظام آموزشی ما ضعف قلمداد گردد. همه‌جا کانون یادگیری شده و کانون‌های یادگیری از مدرسه به خانواده و به سایر مکان‌های فرهنگی و تربیتی گسترش یافته و نظام پژوهش محور در فرآیند یادگیری محقق گردد. آموزش الکترونیکی یک نظام آموزشی هنرمندانه و راه‌حل جامعی است که برای کشورهایی که خواهان حرکت در مسیر فناوری روز و تغییر روش‌ها و محیط‌های آموزشی خود هستند، امکان دستیابی به شیوه‌های نوین آموزشی را فراهم می‌نماید اما باید بدانیم که هر رویکرد علمی، به شرط آنکه درست طراحی و جاری شود در حد و اندازه خود خروجی و نتایج اثربخش دارد و از این رو انتظار حل همه مسائل آموزشی و قابلیت ایجاد هر نوع تغییراتی در فراگیران، در کوتاه‌مدت، می‌تواند ساده‌انگارانه باشد. لیکن انتظار می‌رود که برنامه‌ریزان آموزشی نهایت اهتمام و تلاش خود را صرف کاهش آسیب‌های موجود و احتمالی کنند. تا فراگیران با خاطری آسوده و به دور از اضطراب و با حفظ استقلال و اعتماد به نفس، به فعالیت‌های مورد نظر خود بپردازند و محتوای مورد نیاز خود را دریافت کنند.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، ویروس کرونا، معلمان، دانش‌آموزان.

^۱ کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

hb.manafi@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد، دانشگاه خمینی شهر، اصفهان، ایران

واکاوی بخش کلیپ‌های کوتاه در وضعیت و استوری‌های نوجوانان با رویکرد تحلیل

محتوا

مجید نعمت‌الهی^۱

چکیده

به موازات استفاده از ابزارهای پیام‌رسان در شبکه‌های اجتماعی، استفاده از این فضا برای بازتاب دیدگاه‌های شخصی، نظرات، چارچوب ذهنی و نگاه به زندگی در قابلیت‌های مختلف همچون وضعیت و استوری‌های مجازی بیشتر شده است. پژوهش حاضر سعی کرده است با استفاده از تکنیک نتنوگرافی در فضای مجازی و نمونه‌گیری هدفمند از کلیپ‌هایی که با شروع یک جمله از یک شخص و پایان یک موسیقی همراه است و اخیراً توسط گروه‌های مختلف سنی همچون نوجوانان در پلتفرم‌های واتس‌آپ و اینستاگرام نمایش داده می‌شود، به تحلیل محتوای پیام‌ها و نگرش نوجوانان نسبت به بخش چنین کلیپ‌هایی دست یابد. روش پژوهش از لحاظ ماهیت داده‌ها کیفی بوده و از لحاظ هدف نیز کاربردی است. یافته‌های پژوهش نشان داد که پیام‌های منتقل شده از راه کلیپ‌های مجازی در ابزارهای پیام‌رسان واتس‌آپ و اینستاگرام بازتاب‌دهنده نوعی تعارض شخصیتی در رفتار کاربران تولیدکننده این نوع محتوا است. خود شیفتگی در مقابل نیاز به داشتن همدم، عدم نیاز به دوست‌یابی در مقابل گله‌مند بودن از نداشتن دوست، نمونه‌هایی از این نوع تعارض بوده است که بیشتر توسط یک راوی بازتاب داده شده است. هم‌ذات‌پنداری در قالب غم، رفاقت، خیانت، شکست عشقی، عدم درک‌شدن توسط بقیه و تنهایی، نمونه‌هایی از مفاهیم استخراج شده از این نوع کلیپ‌ها بوده‌اند که توسط گروه سنی نوجوان به طور زیادی استفاده شده‌اند.

واژگان کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، فضای مجازی، تربیت، نتنوگرافی، تحلیل محتوا.

^۱ گروه گردشگری، مؤسسه آموزش عالی پيشتازان، شیراز، ایران Mnematolahi@live.com

بررسی رابطه استفاده مفرط از تلفن همراه در سلامت روانی دانش آموزان دبیرستانی ناحیه ۱ شهر کرمانشاه

فرحناز صفری^۱

چکیده

در جهان امروز با ورود فناوری جدید تلفن همراه هوشمند ترکیب جدیدی از برنامه‌های ارتباطی در میان انسان‌ها به وجود آمده است. این شکل فناوری توانسته است بر گستره فعالیت‌های انسان اثر گذارد. تلفن‌های هوشمند با همراه کردن زندگی مجازی و زندگی حقیقی دنیای نوینی را خلق کرده‌اند. در این پژوهش به بررسی رابطه استفاده مفرط از تلفن همراه، در سلامت روانی دانش آموزان دبیرستانی پرداخته شده است. جامعه این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دبیرستانی ناحیه ۱ شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ است. حجم نمونه ۱۰۰ نفر بود که به صورت تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه و مقیاس استفاده مفرط از تلفن همراه (COS) و پرسش‌نامه سلامت روان استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین استفاده مفرط از تلفن همراه، با سلامت روان در دانش آموزان رابطه وجود دارد. با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که سلامت روان به وسیله متغیر استفاده مفرط از تلفن همراه قابل پیش‌بینی است.

واژگان کلیدی: استفاده مفرط از تلفن همراه، سلامت روان، دانش آموزان.

^۱ معاون آموزشی آموزش و پرورش ناحیه یک کرمانشاه safarifarahnaz1386@gmail.com

تربیت دبیر فنی، چالش‌ها و راهکارها

ناصر بهارلو هوره*^۱، محمد امیر چلوئی^۲، محمدرضا حدادپور^۲، حسین قاسمی نژاد^۲، محمد مومنی^۲

چکیده

تعلیم و تربیت یکی از مهم‌ترین فرایندهایی است که بشر عهده‌دار آن بوده و معلم، مهم‌ترین و مؤثرترین فرد در این عرصه است. اسناد بالادستی و بیانات رهبر معظم انقلاب به وضوح نشانگر اهمیت دانشگاه‌های تربیت دبیر هستند. امروزه چالش‌های فراوانی پیش روی معلمان و دانشگاه‌هایی است که رسالت تربیت معلم را بر عهده دارند. در مقاله حاضر، به بررسی برخی از این چالش‌ها و مشکلات پدیدآمده در دانشگاه‌های تربیت معلم، به‌خصوص دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی که تربیت دبیر فنی (هنرآموز) را بر عهده دارد، پرداخته و راهکارهایی برای هرکدام از این چالش‌ها ارائه شده است. برخی از این راهکارها عبارتند از: ایجاد تناسب میان پرداخت حقوق و میزان احراز شایستگی‌ها توسط دانشجویان، فراهم‌آوردن شرایط جهت تمدید ترم نهم دانشجویان، ارتقای کیفیت برگزاری دوره‌های کارآموزی و کارورزی، تخصیص سهمیه جذب فارغ‌التحصیلان مستعد و نخبه هنرستان‌های فنی‌حرفه‌ای و کاردانش و تقویت مهارت‌های فنی دانشجویان معلمان از طریق بهبود کمی و کیفی کارگاه‌ها و دوره‌های مهارتی و فنی. از دیگر راهکارها می‌توان به تقویت مباحث روانشناختی و آشنایی معلمان با روحیات، ذهنیات و تفکرات نوجوانان و جوانان محصل اشاره کرد.

واژگان کلیدی: تربیت دبیر، دبیر فنی، دانشجویان معلمان، اسناد بالادستی، صلاحیت معلمی، کارآموزی و کارورزی.

^۱ استادیار، دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

nasser.baharloo@sru.ac.ir

^۲ دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی، تهران، ایران

بررسی رابطه سبک مدیریت کلاس مبتنی بر خلاقیت و بهزیستی دانش آموزان شهر

بیرجند در دوران کرونا

لیلا صحراکار^{۱*}، فاطمه صحراکار^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه سبک مدیریت کلاس مبتنی بر خلاقیت و بهزیستی دانش آموزان شهر بیرجند در دوران کرونا است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر بیرجند بود (۱۳۲۸ دانش آموز) که با مراجعه به جدول مورگان تعداد نمونه آماری ۲۲۰ نفر در نظر گرفته شد. ابزار جمع آوری اطلاعات دو پرسش نامه مدیریت کلاس ولفگانگ و گلیکمن (۱۹۸۶) و پرسش نامه بهزیستی ریف (۱۹۸۹) بود که ضرایب پایایی پرسش نامه ها مدیریت کلاس (۰/۹۲) و بهزیستی (۰/۸۴) محاسبه گردید. تجزیه و تحلیل در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شد. در بخش آمار توصیفی از مشخصه های آماری مانند فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد رابطه مثبت معناداری بین سبک مدیریت کلاس مبتنی بر خلاقیت و بهزیستی دانش آموزان شهر بیرجند وجود دارد. می توان نتیجه گرفت در دوران کرونا با توجه به آموزش به صورت مجازی معلمان و مدیران با استفاده از سبک مدیریت کلاس مبتنی بر خلاقیت می توانند اعتماد به نفس، سخنوری، خلاقیت، تمرکز و جسارت دانش آموزان در بیان مطالب را تقویت کنند و در عین حال، با انتخاب محتویات درسی با خلاقیت، می تواند نقش آموزشی هم ارتقای بهزیستی دانش آموزان داشته باشد.

واژگان کلیدی: مدیریت کلاس، خلاقیت، بهزیستی، دوران کرونا

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول) l.sahrakar@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد علوم تربیتی، پیام نور، تهران، ایران

بررسی مشکلات و چالش آموزش مجازی برای معلمان، دانش آموزان و والدین،

دوران کرونا در ایران

عماد ذبیحی راد^۱، فرزانه آفریدونی^۲

چکیده

با شیوع ویروس کرونا در دنیا، جوامع با محدودیت‌های فراوانی مواجه شد که یکی از آنها، محدودیت در برگزاری اجتماعات به ویژه اجتماعات مربوط به امور آموزشی همچون کلاس درس بود. بعد از گذشت حدود ۲ سال از انتشار کرونا به کشورمان، شاهد آن هستیم که حوزه‌های مختلف دستخوش آسیب‌ها و تغییرات بعضاً جبران‌ناپذیری شده‌اند که یکی از مهم‌ترین آن‌ها حوزه آموزش است؛ چرا که در نخستین گام، آموزش حضوری که سالیان سال شکل غالب و محبوب آموزش بود، متوقف و به جای آن آموزش مجازی متداول شد. یکی از راهکارهای آموزشی استفاده از پیام‌رسان‌ها (نظیر شاد، واتس‌آپ، بله و...) بود. هدف از انجام این پژوهش بررسی مشکلات و چالش آموزش مجازی برای معلمان، دانش‌آموزان و والدین بود که به صورت توصیفی انجام گرفت. برای تحلیل یافته‌ها نیز هم‌زمان با انجام مصاحبه‌ها، حضور و غیاب در کلاس‌ها توسط بنده و سایر همکاران، تحلیل و تفسیر آنها به روش توصیفی انجام گرفت. یافته‌های حاصل از این مطالعه توصیفی حکایت از این داشت که عوامل متعددی از قبیل: مشکل در اتصال و سرعت بسیار پایین اینترنت، هزینه‌های بالا برای خرید بسته‌های اینترنت - هرچند از طرف شرکت مخابرات بسته‌های اینترنت هدیه به معلمان و دانش‌آموزان اهدا شد - کمبود امکانات برای معلمان و دانش‌آموزان از جمله: نداشتن تلفن همراه هوشمند و عدم دسترسی آسان به شبکه مجازی، و مشکلات جسمی معلمان در اثر استفاده از وسایل هوشمند بر روند آموزش غیرحضوری اثر بازدارنده‌ای داشته است و فرصت‌هایی همچون آشنایی بیشتر معلمان با آموزش مجازی، تهیه محتواهای آموزشی جدید و رفع نواقص تدریس مجازی را فراهم کرده است. نتایج حاصله نشان داد با اهمیت یافتن آموزش مجازی به عنوان روشی جایگزین یا مکمل برای آموزش حضوری، بسترسازی قوی، رفع مشکلات و ایجاد تمهیدات لازم برای پیشبرد بهتر فرایند آموزشی کشور ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: ویروس کرونا، شاد، واتس‌آپ، شبکه مجازی.

^۱ کارشناس ارشد زبان انگلیسی؛ دبیر زبان انگلیسی اسلامشهر (نویسنده مسئول) Emadzabihirad@yahoo.com

^۲ کارشناس مهندسی بهداشت حرفه‌ای Emadzabihirad69@gmail.com

بررسی جایگاه و اهمیت بهره‌گیری از بستر فضای مجازی در پیشبرد اهداف نظام

آموزشی و یادگیری دانش آموزان

مهسا دائمی^۱

چکیده

مؤسسات آموزشی امروزه با هر اندازه و نوعی، به نوعی به سمت مجازی شدن کامل و یا مجازی شدن بخشی از فرآیندهای خود سوق یافته‌اند. در نظر گرفتن استانداردهای آموزش الکترونیکی منجر به دستیابی به قابلیت‌های بی‌نظیر مکان باز به کارگیری مؤلفه‌ها و الگوهای موجود طراحی می‌گردد. همچنین منجر به داشتن گزینه‌های بیشتر و آزادی عمل در انتخاب و نیز افزایش قابلیت انتقال آموخته‌ها و دانش کسب‌شده می‌شوند. این پژوهش با هدف شناخت مهم‌ترین راهکارهای استفاده از فضای مجازی در تدریس و یادگیری مؤثر در آموزش، تدوین شده است. روش پژوهش حاضر تحلیل محتوا با استفاده از اسناد موجود است. با اتکا به منابع و اسناد، مقوله محوری تعیین و از طریق برقراری ارتباط میان مقوله محوری و مقوله‌های فرعی و مفاهیم مرتبط نظریه زمینه‌ای تدوین و طراحی شد. بر اساس یافته‌های پژوهش بر مبنای نظریه که از اسناد و منابع نظری به دست آمد، مهم‌ترین موانع به ترتیب اهمیت، نبود امکانات فنی مناسب، عدم زیر ساخت‌های آموزشی و شناخت ناکافی استادان به دست آمد و مبتنی بر آن راهبردهای سه‌گانه‌ای تدوین شد که از میان این راهبردها کسب مهارت‌های فنی مهم‌ترین راهبرد و برقراری تعامل پویا در تدریس و مهارت‌های شناختی مرتبط با شبکه اجتماعی در اولویت دوم و سوم قرار داشت که با توجه به این مهم و در پرتو شناسایی موانع و راهبردهای به‌کارگیری شبکه اجتماعی در آموزش می‌توان به بهبود مهارت‌های تدریس و یادگیری دست یافت.

واژگان کلیدی: آموزش، آموزش و پرورش، فضای مجازی، معلم، یادگیری.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی آموزگار آموزش و پرورش ناحیه دو قزوین mahsa.daemi@mailfa.com

جایگاه تربیتی سنت رزق در ساختار سنن الهی

محمد وحید صمیمی^۱، عین الله خادمی^۲

چکیده

سنت رزق در ساختار سنن الهی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. قرآن کریم با ارائه قوانینی، این سنن الهی را تبیین کرده است. و با معرفی آنها نظم اجتماعی را برای انسان به ارمغان آورده است. طبق نظر اسلام، جامعه انسانی همچون سایر مخلوقات الهی، تحت سنن و قوانین معینی قرار دارند. در اصطلاح فلاسفه، توحید افعالی ناشی از اراده خدا است. «لاموثر وجود الا الله». عالم امر که از ارکان و مجاری تحقق سنن الهی است، آیات قرآن نیز به آن اشاره کرده و تأکید می‌کند که یک رابطه دو سویه‌ای با عالم خلق دارد. سنت رزق، یکی از سنن الهی و تربیتی است. طبق روایات اسلامی یکی از انواع رزق، رزق مقسوم است که شناخت و معرفت به آن، در تربیت انسان مؤثر است. در واقع رسیدن انسان به همه رزقی که خدا برای وی مقدر کرده است، جزء سنت‌های الهی است. عالم امر مربوط به اراده تکوینی حضرت حق است و سنت تسخیر و سنت برکات از جمله سننی هستند که ارتباط زیادی با سنت رزق دارند. عالم خلق مربوط به جنبه خلقی اراده انسان است. بنای حضرت حق بر این است که سنت‌های خود از جمله سنت رزق را از طریق انسان و اراده او انجام دهد. انسان مومن بر این اعتقاد است که سنن و دستورات الهی می‌توانند زندگی او را به سعادت برسانند و کاملاً رفتارهای او را تحت تأثیر قرار می‌دهند و جامعه را به صورت تحقق نظام تربیتی اسلامی سوق می‌دهند.

واژگان کلیدی: تربیت، سنت، رزق، رزق مقسوم و غیر مقسوم.

^۱ دانشجوی دکتری فلسفه، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران mv110.samimi@gmail.com

^۲ استاد فلسفه، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران e_khademi@ymail.com

فرصت‌ها و تهدیدهای تربیتی در فضای مجازی

کبری نصیری^۱

چکیده

فضای مجازی جزء جدایی‌ناپذیر زندگی امروزه همه افراد در تمامی جوامع و در سطح جهانی است که می‌تواند آثار مثبت و منفی فراوانی را به همراه داشته باشد اما علی‌رغم تهدیداتی که فضای مجازی دارد، به سبب آثار مثبت و فرصت‌های آن، هیچ فرد، نهاد یا کشوری، علاقه به کنار گذاشتن این فضا ندارد، چرا که امروز فضای مجازی با زندگی افراد عجین شده است؛ به همین دلیل مسئولان و محققان به دنبال شناخت فرصت‌های این فضا برای استفاده هرچه بهتر از آن هستند و همچنین در صدد شناسایی تهدیدات فضای مجازی هستند تا بتوانند از آسیب‌ها و لطمات آن بکاهند. هدف تحقیق علمی مروری حاضر نیز بررسی فرصت‌ها و تهدیدات تربیتی فضای مجازی می‌باشد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، فرصت‌ها، تهدیدات.

^۱ آموزگار پایه پنجم، محل خدمت مازندران شهرستان عباس‌آباد

بررسی تأثیر آموزش برنامه‌های کاربردی پرورشی در فضای مجازی بر خلاقیت دختران ۹ تا ۱۱ سال عضو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان دلدند

لیلا برزمینی^۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی تأثیر آموزش برنامه‌های کاربردی پرورشی در فضای مجازی بر خلاقیت دختران ۹ تا ۱۱ سال عضو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان دلدند است. جامعه آماری در این پژوهش شامل تمام دختران ۹ تا ۱۱ سال عضو کانون پرورشی و فکری شهر دلدند در سال ۱۴۰۰ هستند که شامل ۱۱۴ نفر دانش‌آموز دختر است. از این تعداد به روش نمونه‌گیری تصادفی ۴۰ نفر انتخاب شدند که به دو گروه ۲۰ نفره کنترل و آزمایش تقسیم شدند. روش مورد استفاده در پژوهش نیمه‌آزمایشی و ابزار پژوهشی پرسش‌نامه خلاقیت تورنس (فرم الف) است که شامل ۴ بخش سیالی یعنی قدرت تولید ایده، انعطاف‌پذیری یعنی توانایی لازم برای تغییر جهت فکری یا توانایی تولید ایده متنوع، ابتکار یعنی توانایی تولید ایده یا محصول نو و بدیع، بسط با جزئیات یعنی توانایی توجه به جزئیات وابسته به یک ایده است. روایی و پایایی آزمون، بارها توسط پژوهشگران داخلی و خارجی برآورد شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش، نشان می‌دهد بین آموزش برنامه‌های کاربردی پرورشی در فضای مجازی و خلاقیت دختران ۹ تا ۱۱ سال عضو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان دلدند، رابطه معنادار وجود دارد. بر اساس این یافته‌ها، آموزش برنامه‌های کاربردی پرورشی در فضای مجازی سبب خلاقیت آنان شده است.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، خلاقیت، پرورشی، برنامه کاربردی.

^۱ معاون پرورشی، دبیرستان حضرت سکینه (س) دلدند، کارشناس ارشد علوم تربیتی، استان گلستان

نقش آموزش مجازی (پیام رسان شاد) بر میزان یادگیری دانش آموزان در دوران همه گیری کرونا

سید خبات نی نوا*^۱، سارو قبادی^۲

چکیده

بحران کرونا در ایران و جهان سبب شد تا تغییرات عمده‌ای در همه ارکان برنامه‌های عادی و جاری بشر و تجربه جدیدی در همه بخش‌ها به‌خصوص عرصه آموزش از طریق فضای مجازی باب شود و این فضا به محلی برای پاسخگویی به نیازهای ارتباطی، عرضه تولیدات و آموزش تبدیل شود. تقریباً نیمی از کلاس‌های دنیا در این شرایط به صورت آنلاین برگزار می‌شود، بر این اساس پژوهش حاضر به بررسی نقش آموزش مجازی (پیام رسان شاد) در میزان یادگیری دانش آموزان در دوران همه‌گیری کرونا در دبیرستان حافظ ۱ سنندج پرداخته است. به این منظور ۴۱۴ نفر از معلمان و دانش آموزان از این مدرسه به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. شیوه گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسش‌نامه محقق‌ساخته ۱۳ سؤالی با هدف تأثیر میزان برنامه‌های جانبی در کیفیت آموزشی صورت گرفته است که به‌صورت طیف لیکرت‌های ۵ گزینه‌ای تدوین شد. همچنین از برنامه‌های اکسل و SPSS ۱۶ برای تجزیه و تحلیل آماری استفاده شد. داده‌های به‌دست آمده نشان می‌دهند که آموزش مجازی را نمی‌توان به‌عنوان یک بستر مناسب برای یادگیری و تفهیم مطالب درسی عنوان کرد؛ همچنین تحلیل‌های آماری نشان دادند که رابطه آموزش مجازی و حضوری بر میزان یادگیری دانش آموزان در دوران کرونا و پیش از کرونا تأیید شده است؛ مصاحبه‌های انجام شده حاکی از آن است که نهایتاً ارتقای زیرساخت‌های فنی تعاملی دوسویه میان معلم و دانش آموز برای شکل‌گیری فرآیند یاددهی-یادگیری مطلوب و افزایش تلاش دانش آموز و معلم برای تطابق بیشتر با این نوع آموزش به عنوان راهکارهای نهایی برای افزایش کیفیت بهره‌گیری از شرایط به‌وجودآمده ارائه گردیده است.

واژگان کلیدی: آموزش حضوری، آموزش مجازی، دانش آموزان، کرونا و ویروس، یادگیری.

^۱ کارشناس مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی، آموزش و پرورش ناحیه ۱ سنندج، استان کردستان (نویسنده مسئول)
khabatnaynava60@yahoo.com

^۲ شاغل به تحصیل در دبیرستان شاهد شهید قصری، ناحیه ۱ سنندج، استان کردستان

بررسی اثربخشی آموزش سواد رسانه‌ای بر کاهش اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان

پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان رشت در زمان شیوع ویروس کرونا

محمد مهدی عموپور^{۱*}، محمد جواد محمدی^۲، سید محمد علی میری^۳، زهرا سرخی^۴

میلاذ نیک‌نژاد^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش سواد رسانه‌ای بر کاهش اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان رشت در زمان شیوع ویروس کرونا انجام گرفت. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان رشت در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ تشکیل می‌دادند که از میان آنها با استفاده از روش نمونه در دسترس ۳۰ نفر انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) جایگزین شدند. گروه آزمایش مداخلات مربوط به بسته آموزشی سواد رسانه‌ای را در طی سه ماه به صورت هفته‌ای یک جلسه ۹۰ دقیقه‌ای از طریق تماس‌های تصویری و برخط برای حفظ سلامت و رعایت پروتکل‌های بهداشتی در زمان شیوع کرونا ویروس جدید (کووید ۱۹) دریافت نمودند. این در حالی است که گروه کنترل، هیچ‌گونه مداخله‌ای را در طول پژوهش دریافت نکرد. برای جمع‌آوری داده‌ها، پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت یانگ استفاده شد. داده‌ها با روش آماری کوواریانس تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که فرضیه پژوهش مبنی بر اثربخشی آموزش سواد رسانه‌ای بر کاهش اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم در زمان شیوع ویروس کرونا مورد تأیید قرار گرفته است. بدین صورت که میانگین نمره‌های پس‌آزمون دانش‌آموزان گروه آزمایش نسبت به دانش‌آموزان گروه کنترل به طور معناداری اعتیاد به اینترنت کاهش یافته بود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که آموزش سواد رسانه‌ای بر کاهش اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم در زمان شیوع ویروس کرونا، تأثیر معناداری داشته است.

واژگان کلیدی: سواد رسانه‌ای، اعتیاد به اینترنت، ویروس کرونا.

^۱ کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، فرهنگیان، پردیس امام علی (ع)، علوم انسانی، علوم تربیتی، فرهنگیان، رشت، ایران

(نویسنده مسئول) amoopoor.edupsy@gmail.com

^۲ علوم انسانی، علوم تربیتی، فرهنگیان، رشت، ایران

^۳ علوم انسانی، روان‌شناسی عمومی، سیمای دانش، رشت، ایران

^۴ علوم انسانی، مدیریت آموزشی، شفق، تنکابن، ایران

جهانی شدن و سیستم آموزشی

مریم شفیعی سروسنانی^{۱*}، تورج درخشان فر^۲، سمیه مزگی نژاد^۳

چکیده

یکی از تحولات دوران معاصر که اثرات شگرفی را بر عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی، علمی و فناوری، سیاسی و فرهنگی به جای گذاشته و می‌گذارد، مسأله جهانی شدن است. جهانی شدن با ابعادی که در بر دارد، بر تمامی عرصه‌ها از جمله تعلیم و تربیت، اثرات فراوانی به جای می‌گذارد. امروزه یکی از نمادهای تأثیر پدیده جهانی شدن بر تعلیم و تربیت ظهور پارادایم تعلیم و تربیت یادگیری جهانی است. چرا که جهانی شدن، قدرت تغییر در ساختار، برنامه درسی، روش‌های آموزشی، ابزار و فنون یادگیری، نگرش‌ها و حتی زمان و مکان یادگیری را که نظام‌های آموزشی در آن قرار دارند، داراست. جهانی شدن در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و علمی و فناوری بر روی سیستم آموزشی تأثیر می‌گذارد و سیاست‌گذاران آموزشی برای مدیریت پیامدهای ناشی از جهانی شدن باید اصلاحات و سیاست‌های آموزشی لازم را اتخاذ کنند.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، سیاست‌گذاری آموزشی، تعلیم و تربیت.

^۱ هیأت علمی، بخش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران (نویسنده مسئول)

maryam.shafiei@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، بخش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز،

ایران derakhshantooraj@yahoo.com

^۳ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، بخش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز،

ایران s.mezginejad@gmail.com

آگاهی بدنی به منزله تمهیدی برای تربیت در زیست بوم جدید:

(مطالعه موردی: یوگا در مدیریت کمردرد مزمن)

سیما محمدآملی^۱

چکیده

یکی از مهم‌ترین قسمت‌های ستون فقرات، قوس کمری است و کمردرد یکی از مهم‌ترین و شایع‌ترین آسیب‌های مربوط به این قسمت است، که علاوه بر جنبه‌های بهداشتی از نظر اقتصادی نیز توجه همگان را به خود جلب نموده است. کمردرد شایع‌ترین ناتوانی ناشی از کار در افراد است که از دیدگاه سلامت شغلی از مهم‌ترین دلایل غیبت از کار، ناتوانی شغلی، از کار افتادگی و نیز پرداخت غرامت شغلی است. عارضه کمردرد به عوامل متعددی، بستگی دارد از جمله این عوامل، پایین بودن سطح آمادگی جسمانی، اضافه وزن، ایجاد فشارهای نامناسب روی ستون فقرات، ساختار بدنی نامناسب و عدم تعادل عضلانی را می‌توان نام برد. بسیاری از مردم بعد از کمردرد، به دنبال کمک‌های پزشکی از جمله توانبخشی، جراحی و درمان‌های دارویی هستند، اما همچنان درد، ناتوانی و محدودیت‌های عملکردی گسترده‌ای را تجربه می‌کنند. از طرفی ترس از مداخلات پزشکی، مراقبت‌های بعد از آن و ترس از تشدید علائم می‌تواند عاملی بازدارنده برای دریافت خدمات پزشکی و مانعی برای شرکت افراد در یک برنامه ورزشی منظم باشد که این به نوبه خود سبب بی‌حرکی بیشتر فرد و به دنبال آن اضافه وزن، کاهش قدرت عضلانی و همچنین منزوی شدن فرد می‌شود که می‌تواند بر نتیجه درمان‌های مختلف نیز تأثیرگذار باشد. یکی از رویکردهای جایگزین برای کاهش درد و تسهیل بازگشت عملکرد که ارزشمند و مقرون به صرفه نیز است، استفاده از مداخلات حرکتی مانند تمرینات یوگا است. یوگا رویکردی جامع را برای افراد مبتلا به نارسایی‌های فیزیکی مختلف ارائه می‌کند، زیرا شامل آگاهی بدن، فعالیت‌های تنفسی، وضعیت بدنی درست و مدیتیشن است که علاوه بر تأثیرات جسمانی دارای مزایای روانی نیز می‌باشد.

واژگان کلیدی: ستون فقرات، قوس کمر، عضلات، غرامت شغلی.

^۱ دکترای بیومکانیک ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

روش‌های اندازه‌گیری راستای اندام تحتانی ابزاری برای پیشگیری از وقوع و توسعه ناهنجاری‌های بدنی در دانش‌آموزان (مقاله مروری)

هادی صمدی^۱، صفورا فرقانی^۲

چکیده

مقدمه و اهداف: برای اندازه‌گیری هر متغیری ممکن است چند آزمون وجود داشته باشد مواردی همچون راحتی اجرای اندازه‌گیری، راحتی نرمال کردن و قیاس داده‌ها، جنبه‌های اقتصادی از قبیل هزینه انجام هر اندازه‌گیری، ابزار و تجهیزات نیروی انسانی و آموزش آن و توانایی آزمودنی‌ها در فهم روش انجام کار و درک نتایج آزمون روایی و پایایی نتایج تست آزمون و وسایل اندازه‌گیری مورد استفاده در اندازه‌گیری زوایای اندام تحتانی باید مد نظر قرار بگیرد.

مواد و روش‌ها: تمام مطالعاتی که به اندازه‌گیری زوایا و راستای اندام تحتانی مانند زاویه شیب لگن، زاویه Q، آنتی‌ورژن، تیپا تورشن و تیپا وارا پرداخته بودند، واجد شرایط ورود به مطالعه حاضر بودند. به همین منظور، بانک‌های اطلاعاتی فارسی از جمله IranMedex، Magiran و SID و بانک‌های اطلاعاتی بین‌المللی شامل PubMed، Direct Science، Scopus و همچنین Scholar Google به هر دو زبان فارسی و انگلیسی جستجو شد.

یافته‌ها: تعداد ۳۹ مقاله پژوهشی مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت که سهم مقالات مربوط به اندازه‌گیری زاویه شیب لگن ۸ مقاله، اندازه‌گیری زاویه Q ۱۰ مقاله، اندازه‌گیری آنتی‌ورژن ۳ مقاله، اندازه‌گیری تورشن تیپا ۴ مقاله و اندازه‌گیری تیپا وارا ۴ مقاله بودند که واجد شرایط مطالعه شناخته شدند.

نتیجه‌گیری: بنابراین به نظر می‌رسد بررسی ابزارها و روش‌های اندازه‌گیری زوایای اندام تحتانی و انتخاب بهترین روش و ابزار در ارزیابی می‌تواند اطلاعات مناسبی را در اختیار مربیان و درمانگران برای بررسی و در صورت لزوم طراحی و تجویز تمرینات با اهداف تقویتی، افزایش عملکرد، پیشگیری، درمان آسیب، تکنیک‌های توانبخشی و اصلاح عارضه‌ها قرار دهد.

واژگان کلیدی: اندازه‌گیری، آنتی‌ورژن، تورشن تیپا.

^۱ استادیار دانشکده علوم ورزشی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی hadi.samadi@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد آسیب‌شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی

آزمون‌های ارزیابی تعادل مناسب به منظور به کارگیری در محیط‌های آموزشی

هادی صمدی^۱، فاطمه خانویردی^۲

چکیده

اختلال تعادل یکی از اصلی‌ترین مشکلات برای افراد، علی‌الخصوص سالمندان است که می‌تواند زندگی روزانه را تحت تأثیر قرار دهد. درمان اختلال تعادل هدف اصلی متخصصان این زمینه است. بنابراین، هدف این تحقیق مشخص کردن معتبرترین آزمون‌های ارزیابی تعادل می‌باشد. روش کار: مطالعات مرتبط با موضوع مورد نظر در زمینه آزمون ارزیابی تعادل با استفاده از موتورهای جستجوگر و پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی در دسترس CINAHL، PubMed، Magiran، IranDoc، IranMedex، Google Scholar از این نظر که معتبرترین پایگاه‌های اطلاعاتی در این زمینه هستند و دسترسی به آن‌ها مقدور بود، در بازه زمانی ۱۹۵۸ تا ۲۰۲۱ با استفاده از کلیدواژه‌های فارسی شامل: اندازه‌گیری، ارزیابی، تعادل، آزمون اندازه‌گیری تعادل، کنترل پاسچر، نشستن یا ایستادن، سالمند یا بازنشسته، سقوط، خطر سقوط، اختلالات تعادل مورد جستجو قرار گرفت.

یافته‌ها: برای این پژوهش ۶۰ مقاله برای آزمون تعادل انتخاب شد. از بین آنها آزمون‌های مقیاس تعادل برگ، زمان بلندشدن و رفتن، مقیاس تعادل پیشرفته فولرتون، آزمون رسیدن عملکردی، آزمون بالینی تعامل حسی در تعادل، ارزیابی اجرای جهت‌دار تحرک، آزمون ستاره، آزمون وای، ارزیابی جابه‌جایی عملکرد محور، راه رفتن تاندوم، آزمون رومبرگ، آزمون شارپنדרمبرگ، ۶ دقیقه راه رفتن و ارزیابی با بایودکس انتخاب شدند که ویژگی‌های مورد نظر این تحقیق را داشتند. نتیجه‌گیری: آزمون‌های انتخاب‌شده در این تحقیق مناسب‌ترین موارد برای استفاده در امور بالینی و پیشگیری از سقوط هستند.

واژگان کلیدی: ارزیابی، تعادل، Balance.

^۱ استادیار دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی hadi.samadi@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، آسیب‌شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی

نظام آموزش و هویت‌های لغزان در جهان متاورس

فاطمه براتلو^۳

چکیده

واژه متاورس که برای نخستین بار در زمانی علمی تخیلی در آخرین دهه از قرن بیستم ظاهر شده، یادآور انسان‌هایی قابل برنامه‌ریزی با عامل‌های نرم‌افزاری است که در یک محیط مجازی سه‌بعدی که خود استعاره‌ای از دنیای حقیقی است، با یکدیگر در تعاملند. در متاورس «رمان سقوط برف» افراد می‌توانند در غالب آواتارها به هر شکلی که دوست دارند، ظاهر شوند. اکنون گسترش و توسعه متاورس با هر نامی چون «جهان آینه‌ای» یا «فضای ابری واقعیت افزوده» به اولویت تعدادی از شرکت‌ها تبدیل شده که ایده ادغام دنیای حقیقی و فیزیکی را با دنیای دیجیتال دنبال می‌کنند، در رأس آنها می‌توان از متا (فیس‌بوک) و مایکروسافت نام برد. از سویی شاهدیم که در جهان پویا و در حال تغییر کنونی، پاندمی کرونا نیز دانش‌پذیران را به درک جدیدی از کاربردهای فناوری در آموزش سوق داده و موجب عمومی‌سازی فرهنگ متفاوتی در امر آموزش شده است. در چنین فضایی که نظام آموزشی بیش از پیش با فضای مجازی عجین شده و با کمک زیرساخت‌های فناورانه مانند اسکای‌روم، ادوب کانکت، واتس‌اپ نوعی زیست‌تعاملی به عادت معمول هرروزه تبدیل شده است؛ این سؤالات قابل تأمل خواهند بود: تأثیر فناوری‌های نوین تعاملی بر آرمان‌ها، اهداف، روش‌ها و محتواهای منتج از بنیادهای فکری و هویتی ما که بر سازنده نظام آموزش و پرورش کنونی است، چگونه بوده و مهم‌ترین چالش پیش روی نظام آموزشی کدام است؟ در پاسخ با رویکردی پدیدارشناسانه و از منظری توصیفی-تحلیلی به مسأله‌مهندسازی دغدغه پژوهش پرداخته و از این فرض دفاع خواهد شد که «هویت‌های لغزان» مهم‌ترین چالش نظام آموزشی در مواجهه با تکنولوژی‌های نوینی‌اند که توانا تر از قبل می‌توانند کلیت نظام آموزشی را متأثر ساخته و به چالش بکشند.

واژگان کلیدی: نظام آموزش و پرورش، فناوری‌های تعاملی، متاورس، نظام سلطه، سیاست‌های آموزشی.

^۳ عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، پست الکترونیک f.baratlou@ihcs.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0002-3176-3647>